

Виходить в Чернівцях
що середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація, і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
впечатає, — Рекламувати неопечатані
вільні від порга.

БУКОВИНА

Передплата на „Буквину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10	—
на чверть року	5	—
на місяць	1	70

Поодинокое число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерата
платні в Чернівцях.

Наше становище.

Від довшого часу кипить на Буковині особливо межі Німцями як в горячій кітлі. Під котел зручно підкладає огню др. Янко Фльондор. Зараз по соймовій сесії розпочали ся перепалки по газетах то межі д-ром Скедлем а Штраухером, то знов межі д-ром Скедлем а Ник. Васильком, відносини межі християнськими а жидівськими Німцями закармували ся, а що д-рови Янкови Фльондору таї деяким иншим Волохам захотіло ся в мутній воді і собі деяку рибу зловити, тож приміняно ще до того і Русинів, аби вину за той заколот в краю і невиність звернути на нас а таким чином приєднати Німців до союзу а Волохам.

Довго, спокійно і мовчки приглядали ся ми всяким аж занадто прозорним штучкам д-ра Янка Фльондора і залицанням межі ним а Німцями, не бажаючи і вистерігати ся доливати оливи до огню, хоть і ми мали-б не одно сказати і, коли вже на се пішло-б, з Німцями порухувати ся. Але далі годі мовчати. Сими днями розпочинає ся парламентарна робота, до того треба, щоб відносини помежи партіями були вияснені.

Длятого то виділа „Рускої Ради“ разом з найвизначнішими довіреними мужами партії відбув дня 11-го с. м. нараду над теперішнім положенням політичним і над взаїмними відносинами партій в краю, а розібравши і розваживши серйозність хвилі як найдокладніше, ухвалив одноголосно:

„Утримане дотеперішньої більшости соймової, зложеної з Русинів, Німців і Вірмен-Польків, є для успішного розвитку політичних справ краєвих пожадане. Коли-б однак з причин від руских послів зовсім незалежності тота більшість мала-б розбити ся і мало-б заносити ся на нове угруповане партій, то на руских послів вкладає ся обов'язок, аби завчасу витягнули із такою поступованнєм дотеперішніх союзників відповідні консеквенції і аби подбали, щоб ніяким чином справа руска не потерпіла на тім ніякої шкоди“.

Ми переконані, що отсеї рішучий голос нашої партії причинить ся до виясненя відносин партійних на Буковині. Шо утримане дотеперішньої більшости є пожадане, се річ кождому зрозуміла, коли звачити, що тота більшість склалась на те, аби в публічному життю на Буковині дати перевагу справедливості і об'єктивності. Більшість тота була доси, помимо своєї чисельної переваги, союзом дефензивним, вона поставила собі за ціль унеможливити, щоб котра небудь із політичних партій запанувала над другою і надала таким чином справам краєвим свій виключний характер. В тім лежить і причина, чому Русини все кріпко і вірно стояли при сій більшости, бо-ж вони якраз найбільше натерпіли ся від виключного панованя одної партії в краю. В тім лежить і одинокі користь, яку Русини мали з більшости, що чули ся безпечнішими, не так як бувало загрожені в своїх правах народних, і могли мати надію, що коли визнавані публічно засади більшости возьмуть верх на Буковині, то і Русинам тим легше можна буде колись добити ся своїх прав. Бо з другого боку мусіли Русини не одно принести в жертву тій більшости

і засадам, які вона мала заступати і переводити. Згадати-б лише, що колись заступником капітана краєвого був Русин, а відтак, як Русини увійшли в більшість, став Німець, а по нім Вірменин; згадати-б також, що в Виділі краєвим засідав бувало стало Русин, а відтак, як Русини увійшли в більшість, отримали лиш місце заступника виділового, аби в силу проголошених більшостию засад зробити місце також і Вірменинови; згадати-б також, що на кождім кроці треба руским послам числити ся з німцями союзником і становищем, зайнятим — правда, вже давніше, через Німців, особливо ж через німцекую мову в публічному життю на Буковині, що нераз приходить ся дуже тяжко. З того виходить ясно хвилеві некористі, які більшість принесла Русинам, з того виходить також, що майже всюди мусіли Русини робити уступки союзникам, ба навіть неодної очевидної кривди від них таки самих зазнали, от як пр. що в шкільній раді повітової в Сереті з їх причини нема ані одного Русина, що й доси нема в Чернівцях рускої школи народної, що при обсаді посад учительських в Чернівцях в останніх часах зовсім не уважає ся на знане иншої мови окрім німцеккої, що дітям сільським загорожено приступ до шкіл народних в Чернівцях і т. д., що зовсім не згідне навіть із засадами визнаваними доси більшостию. Помимо того, що Русини оказали ся, як бачимо, до крайних границь уступчивими, то між партіями більшости не було в сій сесії соймовій потрібного згідного поступованя, ба не було навіть у важніших

справах спільних нарад, а деякі дотеперішні союзники почали виступати на власну руку. Та вина за се зовсім не спадає на Русинів, у Русинів не настала ніяка зміна ні в людях, ні в засадах, рускі послі напірали завсіді до полагоджуваня всяких справ на клубових нарадах. За те змінили ся люди у инших союзників, це стало таких досвідчених політиків, як з одного боку др. Рот, Тітінгер, Кіппер, а з другого боку др. Стефанович, що мали повне право і уміли в більшости вести провід. Не стало отже умілого проводу, є лиш претенденти до проводу, котрі, аби стати ними, мусіли-б своїм політичним розсудком, тактом і розвагою, а також і працею ще що йно заслужити на те, аби їм провід добровільно віддано в руки. Не перечимо, що той провід повинен би належати Німцям, але се вкладає на Німців і обов'язок, достарчити і поставити відповідних до проводу людей. В тім лежить вся хіба в більшости, з того то і походять і повстають всякі непорозуміння, але Русини тому зовсім не винні, хоть якраз на їх адресу плюють ся всякі зовсім неоправдані докори. Оден однісенський актуальний докір — бо про инші дрібниці нема що споминати — відносить ся до становиска руских послів, яке заняли в комісії адміністраційній супроти внеску д-ра Скедлі на основанє німцеккої класи приготуочної при гімназії в Чернівцях. Аби становишко се виправдати, мусимо зазначити, що 1. ся справа не була передовим предметом нарад клубових, за що вина спадає на д-ра Скедлі, 2. що на самім засіданю комісії заявив

Збірник пісень Івана Велегорського з 1806 р.

МАТЕРІЯЛИ
до історії Карпаторуського письменства
Др. Осип Мажовей.

(Конець.)

Додаток.

1.

Піснь о страшномъ судѣ.

Ахъ, южъ часъ приходитъ, треба умирати,
хоть яке багатство треба покидати,
день, година успѣваетъ,
судъ ся божей приближаетъ,
готуймо ся вси.

Небо крестъ покажетъ праведникомъ ясній,
а грѣшникомъ будетъ ден онъ зѣло

[страшній,

будуть очи закривати,
бо горкій страхъ будутъ мати,
якъ приїдетъ Христосъ.

Тогда вси мертвіи разомъ ся возбуждять,
якъ на штири части ангели вострубятъ,
будуть мертвіи вставати,
добрѣ дѣла о(т)давати
своему творцу.

Огненная рѣка будетъ електати,
и всю землю отъ сѣверя будутъ очищати,

вознесетъ ся подъ небеса,
потомъ спадетъ со шумомъ вся
въ прещеноднѣ.

Но, щожъ будетъ въ той часъ человекъ
[гадати,
Когда не возбранитъ нѣ отецъ нѣ мати,
когда крикнуть вси святіи:
„Поидѣтъ отъ насъ, проклятіи,
въ муку вѣчную!“

И*) щожъ въ той часъ будетъ человекъ
[гадати,
гди будутъ отъ странъ его разлучати,
оцѣль би ся не родити,
нежели въ чеклѣ съ ними жити
на вѣки вѣковъ.

И ми, христіане, грѣховъ нѣрестаймо,
передъ створителемъ у ноги впадаймо,
би намъ рачиль даровати
лице его оглядати
на вѣки вѣковъ. аминь.

2.

Псалма кіевская

Пресвятія владичици наша Богородици.

Склонѣтесе вѣки, вси человекъ,
въ російской державѣ а восточной главѣ,
сущи нинѣ в области, —

се бо отъ востока зарѣ безъ порока,
аврская дѣва, во образѣ жива,
на престолѣ възидетъ о(т)голь.

*) В рукописі стоить тут А. Акро-
стих: Антоний.

О дѣво пресвятѣ, умоли распятѣ,
поправъ наша пути, въ часъ всякой
твоему сыну работати вину. [мѣнути,

Гдѣ молишия сыну в день и въ ноци вину,
сѣлимъ даешъ зраки, а бѣсомъ гонишь
[зраки,
хорихъ, болнихъ творишь свободныхъ.

Щастіемъ бо ея поетъ адилуія
миръ всея росіи є пресвятой маріи
сѣ бесѣки и предъ на вѣки.

В храмѣ покровенномъ на тронѣ сионскомъ
в нинѣшніе вѣки сѣ небесными лики
избра богъ мѣсто свято и чистого.

3.

Піснь Московска.

Какъ весель я, весель, во нинѣшній день,
какъ ведошь я, ведошь надежду свою —
гу, гу, гу*)

Ходѣтъ овча, ходѣ, въ зеленомъ саду,
щеплетъ да ламлетъ зелоній виноградъ.

Щеплетъ да ламлетъ мене накривать,
ка кто мене полюбляетъ*), растокъ его
[мать!

Убѣй, убѣй, молодець, сродную жену,
возми, возми, молодець, мене малоду!

З родною женою свой вѣкъ коротать,
а с тобою шелмою въ вечерѣ постоятъ.

Хади, хади са мною пѣть пѣва, вѣна,
только ти на мене не будѣ гнѣвна!

*) В рукописи поправлено „не любить“.

Не пю я пива и вина,
только я сопю медка салодка.

Медка салодка, салоденького,
полюблю малодчика младухенького.

Оншіе салдати всео Бога хвалятъ,
и да во вся Праздники вѣнцо вѣхиятъ.

И да во вся празники вѣнцо вѣхиятъ,
а святаго николушку всегда вѣхиваютъ.

А святаго николушку всегда вѣхиваютъ,
чтобъ имъ допомоглъ турковъ порубать,

Турковъ порубать, за дунай загнать,
а святаго николушку вѣсгда вѣхиваютъ.

4.

Піснь Московска.

Ахъ, подѣ яблонювъ
подѣ той подѣ захароной —
га, га, га, га, га, га!

стоитъ гуланъ молодой,
держитъ гуела подѣ полою.

Ахъ, ви, гуела мои,
ви, гуелца мои,

та заграйте ви минѣ,
я вамъ пѣсенки свои!

Протѣвъ прѣви на горѣ,
а въ маюра на дворѣ

*) За кождою строкою по три ра-
зи: гу, гу, гу, — а при кінці пять ра-
зів те саме.

на запитане д-ра Стоцкого інспектор краєвий Тумлірж, що така кляса з огляду на те, що в Чернівцях і взагалі по містах у всіх народних школах є викладава мова німецька, є зовсім злишній. Якже-ж супроти такої заяви можна вимагати від руских послів, щоб вони були *repräsentlicher als der Papst*? І внесок в комісії всіма голосами — отже не голосами самих Русинів — против одного д-ра Скедлія перепав. Коли-ж відтак в самім соймі Волохи заявили, що голосувати муть за тим самим внеском, який тут поставив наново пос. Декані, то чи може рускі послі промовляли против него, чи не голосували так само за ним? І чого-ж властиво хочуть ще Німці? Хіба хочуть послухати ради Янка Фльондора і виступити з більшості, а злучити ся з радикальними Волохами та шукають лише причини по стороні Русинів; в такім разі — вольному воля, а спасеному рай, а Русини, хоть рішучо заявляють, що утримане до теперішньої більшості соймової є для успішного розвитку політичних справ на Буковині пожадане, будуть приневолені витягнути із такого поступованя відповідні консеквенції і певно подбають про се так, що руска справа на Буковині не потерпить на тім ніякої шкоди.

Перегляд політичний.

Політична ситуація на Буковині заставила політичне товариство „Руску Раду“ скликати своїх довірених мужів на нараду над сею справою, про що написано в передовій статті сего числа. Відтак обговорювано справи, які входять в круг діяльності послів до ради державної з відповідними порученнями для посла Пігуляка.

З'їзд визначних виборців-Русинів з 4-ої курії північної Буковини відбув ся на запрошене посла Николая Василька сего понеділка в Чернівцях, про що напишемо в слідуєчій числі.

Цісар поручив висказати особня а й вище признане гр. Каз. Баденьому і єписк. Конст. Чеховичеві за їх діяльність на становиску маршалківськім Галичини.

Доповняючі вибори до ради державної в Кракові. 11-го с. м. на місце пок. демократа д-ра Вайгля вибрано 2418 голосами др. Ігн. Петеленца против Кароля Шукевича, що одержав 1509 голосів.

Передвчера відбули ся у Відні в Пратері збори антисемітів. На зборах промавляв др. Люегер. Бесіди висловив ся о Шенереріанцях, що они не суть нічим иньшим, лише зрадниками вітчизни, і хотять зробити Австрію протестантською, аби її відтак Німеччина могла легше проковтнути. З черги говорив Люегер о ситуації. Побоює ся, що в парламенті виринуть нові труднощі. Ніколи ситуація не була так корисною для заключеня австро-угорського договору, як тепер. Нині треба наново навязати переговори і натиснути на Угорщину, аби договір міг бути як найскорше заключений.

Вибори з чеських міст до сойму, які відбули ся вчора, не принесли змін в дотеперішнім стані посіданя Молодочехів, за те в німецьких округах видвинули Шенереріанців. Взагалі участь виборців була слаба. В деяких округах голосувала заледви четвертина, або і шеста часть управнених до вибору. Тільки в Будієвцях розгоріла ся завзята борба, бо там станув Молодочех Задек против Німця. До сєї хвилі нема ще обчислення скрутинії. Також в окрузі Йозефштату розгоріла ся інтензивна борба межи соціалістом а Молодочехом.

Бруксельські днівники доносять, що агенти англійського правительства вербують в залізничних дистриктах в Люксембургу і Альзаций робітників, які не мають

занятя, на добровольців до полудневої Африки, запевняючи їм денне винагороджене по 6 шілінгів. Після донесень багато робітників, особливо Італійців, дало ся звербувати і виїхало до Англії, звідки по відбутю військових вправ відуть до Африки. Трансвальський посол др. Лейдс, вніс з сєї причини протест до німецького правительства з закидом о зірване нейтральности.

Смерть афганського еміра Рахмана викликала в англійських політичних кругах велике занепокоєне, а англійські папери на біржах поупадали. Міністер Гамільтон вернув сейчас до Лондона і оводі пополудни відбуло ся надзвичайне засідане ради для справ індійських. Англійська праса не скриває своїх побоювань, особливо з огляду на Росію. Daily Telegraph упоминає правительство, аби іменоване наслідника поліниев Афганцям, бо інакше, коли та справа не буде скоро поладжена, готові російські агенти змовити ся з яким афганським заговорником і викликати ворохобню. — Daily News каже, що ситуація поважна і вимагає обережности і зручности. Англійська дипломатія побоює ся російської інтервенції на случай якої ворохобні. Але поки-що Англичани не потребують непокоїти ся. Вислана від віцекороля Індій телеграма доносить, що справа наслідства престолу вже поладжена; іменно найстарший син Абдур Рахмана, Габіб Уллаг, став за згодою всіх братів еміром. Того Габіб Уллага вже отець іменував наслідником і поручив ему найважнійші справи. Він був вихований під впливом англійським і є прихильний англійській цивілізації. Однак, чи мимо того Габіб Уллаг удержить ся на престолі, то ще питане. Зміна престолу викликає майже все в азієських державах заколоти. І Габіб Уллаг мав суперника і то ще підпираного Росією. Є то молодший его брат Магомед Умар, що походить по матері з княжої родини, коли Габіб Уллаг є сином невольниць. Мати Магомеда Умара все старала ся о

наслідство для сина, а підпирав її в тім Гуляйя Гейтар, вожд афганської армії на індійській границі. Алеж той Гайдар вже не живе і Англичани гадають, що нема чого бояти ся Умара.

Віче женщин.

Дня 8. жовтня з'їхались до Берліна делегатки поступових товариств на віче. Віче мало відбутися в салі парламенту, але власти не хотіли на се позоволити. Крім того поліція ставила тільки перешкод, що делегатки не могли через два дні приступити до праці. До перва по усуненю многих перешкод розпочались наради в палаті промисловій. Велика зала була набита.

Перший реферат „о оспільнім вихованню пола“ виголосила молоденька пана Олена Штекер, дочка бувшого надвірного проповідника, доктора філософії. Другий „о політичнім вихованню женщин“, пана Анта Аверсбер. Два реферати виголосили панове др. Зільберман „о законі кас обезпек для хорих“ і професор Фляш з Франкфурту над Менем „о гігієні і моральности“. По кождім рефераті була оживлена дискусія.

Реферати були оброблені старанно, дискусія свободна і займаюча, а при тім річева.

Бажане уморальненя людства в користь женщин пробивалась в кождій дискусії. Головним предметом нарад були средства, що ведуть до сєї цілі. За найважнійше узнала пана Штекер, а з нею цілий збір, зірване зі системою віддільного вихованя хлопців і дівчат. Референтка приїмнула, що в родині виховують ся діти разом, і зажадала, аби школа не сходилась з сєї дороги. Через беззастанне зіткнене обі сторони призивають ся до себе і пізнають ся добре, а приїняте нині на заході загально віддільне виховане хлопців і дівчат є одною з головних причин затертя почутя морального і одним з найважнійших жерел роздвоєня. Вспільне виховане не шкодить моральности; противно ділає додатно, особливо на хлопців. Через вспільне і рівне виховане, котрого домагав ся вже Платон перед 2 тисячами літ, пізнає женщина свої сили а обі половини людства навчать ся розуміти глибоку і конечну ріжницю, яка між ними істає.

В резолюції, поданій референткою і ухваленій збором, зажадано: 1) основної реформи висших шкіл женських, 2) вспільного вихованя хлопців і дівчат, 3) висказано сильне переконане, що вспільне виховане вплине додатно на мужчину, причинить ся до скріпленя со-

стоить доча хороша,
а в ганусь душа.

А в гануши на сестра
та галаушка боліє.

Пойдѣте по пона,
по Духовнаго отца!

Пойдѣ ко чорту с пономѣ
и з Духовнимъ отцомъ.

Преведѣте козака,
сербскаго чумака,

нехай козакъ прийдють
скланницю пива поднесеть —
и пол чарки поднесеть!

5.

Пѣснь свѣцка. *)

Ахъ, я бѣдній, ахъ, нищасливій,
що я тебе вѣрне кохаю,
не могу жити (в) волности правдивой,
що о тебѣ зауше думаю.

Зауше плачу, якъ не бачу
твоей уроли прекрасной;
проклинаю, жита лаю,
ахъ, я нищасливій!

Куда пойду, куда поверну ся,
всюда туга за мною;

*) Мої поправки або додатки в скобках.

опати лягу, вскорѣ обужу ся —
и тамъ тужу и тамъ нужу собою.

В день и в ноци мои очи
слезами ся заливають
с твои причини и години
волности не маю.

Твоя краса, твои чорні (очи)
моей туги є причина,
хочай мя мучать в день и в ноци,
еднакъ кажу, що ти єдина

пані є того сердца моего,
котре любить тебе,
тебѣ служить, бється, тужить
и губить себе.

6.

Пѣснь свѣцка.

Ахъ, минѣ тяжко, ахъ, минѣ нудно,
кобъ хто знавъ,
сердечна доле, тяжка неволе,
щомъ познавъ.

Ахъ, зійди, зійди, мєній мѣсяцю,
раненко,
аби ся минѣ до милєнкои
виднєнко.

Ахъ, щі виднєнко, ци не виднєнко,
ни дбаю;
ахъ, когоч бо я вѣрне кохаю,
по голосочку познаю.

Поставлю кладку через муравку
дѣброви,

вѣ мои дѣвчинки чорні оченки
и брови.

Сподобала ся пану моему
тай минѣ;
ци пану дати, ци собѣ взяти?
Ахъ, минѣ!

Ахъ, далѣ бим пану, жалѣ сердцу моему
и туга,
а взалѣ бимъ собѣ, та ни годить ся,
бимъ слуга.

Озми ти, пане, собѣ за жену
а мнѣ за паню, такъ и треба;
а мнѣ за тую дасть Богъ иншую
из неба.

7.

Пѣснь свѣцка.

Ахъ, якъ сердцу не нудѣти,
кого люблю, не вадѣти,
кого моя мисл кохаєть,
серце во мнѣ умлѣваєть.

Великая серцу туга,
где (гди) не увиджу своего друга,
рада бимъ з нимъ говорити,
будут людє насѣ судити.

Очи видять и пасут ся,
нѣ стигнут ся нѣ срамят ся,
охъ горе, горе, болѣзнь моя,
проливаю слези своя.

Лучше було не знати ся,
нѣжли любивши ся ростати ся.

лучше було не сченати,
нѣжли любивши ся перестати.

Течеть вода по долинь,
широкій листъ на калиць:
с кимъ люблю ся, обѣйму ся,
а д милому прихилью ся.

Ид милому, д милєнкому,
кѣ его личку бѣленкому.

За рѣками, за водами
пѣть мой милій с козаками,
ой пѣть же онѣ, поддѣваєть,
мене молодую споминаєть.

Запрегайте конѣ в санки,
пойдемо до коханки,
запрегайте вороніи,
пойдемо до милои.

Приехали пред ворота,
війшла милєнка краща злота,
пріехали предѣ облоны,
вишла милєнка дѣ розмови.

А де живєшь, пробуваєшь,
мене молодую споминаєшь?
Ой я живу край дунаю,
тебе всегда, сердце, споминаю.

Нема човна нѣ порона,
щобъ бувъ на ночь мой милєнкій дома;
коби човенъ и веселце,
тобѣ було (бувъ) на ночь, мое сердце.

дружеских відносин і піднесена родинного життя, 4) що основне образотворення буде для них добрим приготуванням до сповняння обов'язків матері. Проф. Флеш в своїм рефераті о „гигієні і моральності“ дійшов остаточно до того самого вислідку. Крім того зажадав скорочення служби військової, економічного піднесення людства, щоби в той спосіб улегчити зв'язки подружжя. В кінці додав, що справа моральності інтересує передовсім жінчини; для того вони повинні зайняти ся її розважанням а не даватися відстрашувати закідом „то не випадає“. Реферат о „політичній вихованню жінчини“ і о „касах для хорих“ були менше займаючи і дотикали виключно відносин німецьких.

НОВИНКИ.

Календар. Середя 3/IX. (16/X.): с. с. м. Діонісія Ареоп., с. м. Рустика; Р.: Галла, Четвер 4/IX. (17/X.): с. о. Єротей, с. м. Петра, Домн. Р. Гедвіги.

Принцеса Єлисавета, внучка нашого цесаря а дочка бл. п. архивізя Рудольфа, заручена з принцом Отоном Віндштреном, надпоручником при полку Уланів у Відні.

Вісти особисті. Цесар дозволив радникові двору при б.к. правительстві п. Вільгельмови Помпому прийняти і носити ордер с.в. Анни II. класи.

Відзначені. Мійський радний п. Емапуд Розенцвайк зістав іменований цесарським радником.

Посол Пігуляк виїхав своїм під'їздом до Вишніці на засідання гімназійного комітету, де його прийняла численна депутація виборців, священників і мірян хлібом-солью. Ся маніфестація є відрадіним доказом, що даремні заходи ворогів, котрі своїми клеветами на посла Пігуляка хотіли би розрізнити его з виборцями, особливо-ж з православними священниками-Русинами, за котрих він головню боре ся і, як факти доказують, не безуспішно. З Вишніці виїжджає п. Пігуляк до Відня на засідання ради державної.

Посол Николай Василько, повернувши овод з Відня і нарадившись зі своїми виборцями Русинами без ріжниць партій, виїхав знов до Відня, щоби брати участь в сесії ради державної.

Поголоска. З нагоди смерті радника двору Вислоцкого пустив хтось в Ленківцях поголоску, що то умер др. Стоцкий. Поражені такою вісттю читальники вислали зараз особного післанця до Чернівців, щоби довідався, чи то правда, а сьогодні прибула депутація з Ленківців до д-ра Стоцкого, щоби ему вирази-

ти свою радість, що поголоска несправдилася, зазначаючи при тім, які тяжкі хвили пережили вони, нім післанець вернувшись з Чернівців, і що того дня страшного не забудуть до віку. І з других сусідних сіл, куди рознесла ся була ся поголоска, довідували ся люди вчора і сьогодні, чи вона правдива. Отся подія євдичить як найкраще про наших людей, як вони турбують ся долею свого приятеля, тай про популярність нашого посла, на котрім дай Боже, щоби справдилася поголівка народна, що про кого піде чутка, що вмер, той жити не довго.

Приготовляючи класу до руских паралельок гімназійальних в Чернівцях призвавши міністерство просвіти отворити від слідуемого року шкільного. До сєї przygotowującej класи приймати муть учеників, що окінчили третій рік шкільний, аби їх приготувати до 1. класу гімназійального. В przygotowującej класі вчити ме особий учитель в ранді учителя школи виправ всего того, що при вступнім іспиті з рускої і німецької мови, з рахунків і релігії вимагають. Ученики, що з кінцем року мати муть добре свідомство, переходять до гімназії без вступного іспиту. Близіні постанови подамо пізніше. На місце учителя przygotowującej класи буде розписаний конкурс в січні 1902 р.

Дивна річ. Як довідуємо ся, іменовано учителем помічним при православній школі в Чернівцях Румуна, що не знає ані слівця рускої мови. Сей учитель був минушого шкільного року при школі виправ, а задля браку рускої мови віддалено его звідтам і — надано до православної школи. Грим, щасте в хату! Чи-ж се не сміх! В православній школі переважно число руских дітей і то таких, що німецької мови мало що чули, бо майже всі з сільських шкіл. Як з ними сей учитель може порозуміти ся?

Похорон радника двору Осипа Вислоцкого відбув ся вчора при великій участі представителів державних і місцевих властей та польських товариств. Покійний мав 69 років і був, як нам сказано, сином професора-Русина з Перемішля, що, як оповідав его ученик пок. др. Волян, вже тоді зазивав гімназійальних тримати ся свого народу. Его син силою обставин став ся Поляком, а за ним пішов і его зять, тутешній професор, хоч родом гр. к. Русин-попович.

Проба хору „Бук. Боюна“ буде сєї п'ятниці о 8 год. вечером в малій салі „Народного Дому“. Виді тов. запрашає всіх сльволюбивих Русинів і Русинів, щоби не тільки прибули як найчисленніше всі ті, що доси належали до хору „Боюна“, але щоби заохотили ще й як найбільше других знайомих, у кого тільки є слух і голос; про знання нот їм нічого журити ся. Надімо ся, що рус-

ке жіноцтво займе ся у нас хоч справою „Боюна“ і сповнить сям велику часть своєї патріотичної задачі, себто моральної і матеріальної підмоги для рускої справи на Буковині.

Членами краєвої ради шкільної вбрав б.к. виділа краєвий барона Мустацу і радника Богосевича.

Рішенням ц. к. міністерства торговлі отвираєть при ц. к. уряді пошто-вим в Чернівцях філія уряду телеграфічного, (Руска вулиця ч. 5) В тім уряді буде можна лиш надавати телеграми. Его активоване оголосить ся в своїм часі.

Ц. к. Університет Франц Йосифа. В речинці звичайних вписів за зимовий підрік 1901/1902 записало ся на черновецьким університеті 32 теологів, 322 правників, 88 слухачів філософії і 6 фармацевтів, всіх разом 548. Впорівняно до минушого року взросло число слухачів о 54.

Фреквенция студентів в філії І. гімназії в Чернівцях. Сума всіх учеників виносить 375. З того є 218 Румунів, 138 Німців, 18 Поляків і 1 Чех.

Відзнака для Буковини. На огороничій виставі у Відні, яка недавно відбула ся, була заступлена також Буковина і, як зачуваємо, одержала медаль.

З цукроварні в Жучці. Святоче посвячене новозаложеної цукроварні в Жучці відбуло ся послідніми днями. Урядова колядація закінчила ся в п'ятницю уділенням дозволення на отворення. Від суботи отже 12. с. м. розпочала фабрика свою діяльність.

Фальшоване середств поживи в Чернівцях. Мійський магістрат зауважав, що в Чернівцях дріждже змішане з картопляним крохмалом. Таке фальшоване буде строго каране.

З львівського університету. В суботу відбула ся промоція двох Русинів на докторів філософії пп. Івана Конча і Володимира Левицкого, котрі мали промовати ся sub auspiciis imperatoris. Однак їм не судилося те щасте. На львівським університеті може в однім році відбутися лише одна промоція sub auspiciis imperatoris, а сего року було троє кандидатів на таку промоцію. Цесарська канцелярія з терна вибрала Поляка п. Негруша і его промоція відбула ся в суботу на університеті а намисник в імені цесаря вручив п. Негрушови золотий перстень висаджений брилянтами в формі „F. J. I.“ (вартости 1,200 корон). — Для інформації додамо, що на всіх університетах в Австро-Угорщині може що року відбувати ся одна промоція на доктора sub auspiciis imperatoris: лише на віденьським і будапештеньським університеті таких промоцій

може бути по 4, а на праских університетах по 2.

В справі получення биту кат. со-трудників парохіальних відрула ся дня 27-го вересня у Львові під проводом архієп. Більчевського конгрегация деканів львівської лат. епархії. При кінці нарад пралат Громицкий предложив єпископови просьбу, щоби на конференції австрійського Єпископату старав ся виведати: 1) підвиснене платні со-трудникам; 2) щоби виплачувано платню на дії ужиті на переносини на иншу посаду та й звертано їм кошти подорожи. Крім того ще, 3) щоби священникам підчас їзди зелізницями служили що-до оплат ті самі права, що урядникам державним; 4) щоби консистория дала експозитам право і власть вінчати філіялів.

Страшне злочинство. Селянин в Кобаках косівського повіту, Василь Довгий сказив ся і дня 8. с. м. рано порубав на кусники свою жінку; а коли на крик дітий збігли ся сусіди на ратунок, тоді так воював сопрою, що убив сусіда Грицька Валамонюка і ранив тяжко Данила Мареева. Скаженого з великим трудом удалось зв'язати і відставити до суду в Кутах.

Як доносять з Будапешту, архієпископ Стефанія розводять ся. Щоби чим борше дістати розвід виїжджають графство Льоний до Англії.

Галицький референт шкільний у Відні. З Відня доносять, що на місце міністерського радника д-ра Плажека, котрий буде віцепрезидентом галицької шкільної ради, поличуть професора львівського університету д-ра Цвіклінського яко самостійного референта для шкільних справ в Галичині.

Дохід з сірників. Часопис „Matin“ оголосила, що чистий дохід з монополізованих сірників у Франції виносив в 1900. р. звиш 20 мільонів франків. Фабрикація їх виносила 8,269,875 фр., а дохід brutto 28,711,433 фр.

Посмертні + оповістки.

Юрій Тиміньський, півець церковний в Падківцях, батько радника скарбу в Чернівцях Івана Т. і пароха в Хлівичу о. Тита Т., тесть уч. Чарнецкого з Хлівича і Луцула з Неполоківців, Русин-патріот, що ще підчас послідної конскрипції виступав проти румунізаторської агітації, упокоїв ся сєї суботи. Похорон відбув ся вчора. В. е. п.!

8.

Піснь свѣцка. *)

Не бонтъ ся козаченко
нѣ грому нѣ тучи,
хорошенко в кобзу грає(ть),
до дѣвчини йдучи.

Ой не ходи, козаченку,
коло мого рову,
перелила удовонка
черами дорогу.

Черуй, черуй, удовонко,
аби не лежати,
люблю тебе, серце мое,
хощу тебе взяти.

А в нашої удовонки
славнѣ вечерницѣ,
стоять чари завязанѣ
в горшку на полицѣ.

Ой купав ся селезень
на широкѣ (кризѣ) кладѣ:
понаняв ся козаченко
дѣвчинѣ коханцѣ.

Плини, плини, селезеню,
не бов(т)ай [а не бивай] водою,
люба-ж моя (наша) розмовочка,
серденко, є тобою.

Ой не ходи коло води,
на бѣрежѣ втонешъ,

ой не люби богатую,
бо вбогую возмешъ.

Богатая гембатая,
а ще к тому пишна,
а убогая веселая,
якъ у саду вишня.

Посилав ся, посилав ся,
хотѣв ей взяти,
нагодила дѣдча мати
цѣлѣвазѣ в хатѣ.

Ой мой бадько васкленко,
мати-ж моя насти,
породила-ж вона мене
та ни дала щастя.

Ой у мене на городѣ
три корнѣ роти:
нема-ж мого миленького,
кобзонки не чути.

Ой на горѣ на облозѣ
скачуть конѣ в путѣ:
ти в жупанѣ, я в сермазѣ,
не бути нам в купѣ.

Ой ти богатъ а я вбога,
не порѣвнаєм ся,
тільки наша сухотонка,
що ми кохаєм ся.

9.

Піснь свѣцка.

А у двохъ на контрактахъ
вѣдалъ цесаръ своя такта,

бо вѣбранцѣ вибирати,
до цесаря отсылати.

Прійшовъ той часъ и година,
стала ся в ноці новина,
же вѣбранцѣ ся ховають,
едни отъ другихъ втѣкають.

Братъ брату правди не скажетъ,
куди ходитъ, тамъ и ляжетъ,
жеби зради не учинчѣлъ,
аби его в руки не ймилъ.

Хожу в лѣсѣ позаранку,
поглядаю подоланку,
же вибранцѣ повязанѣ
и на вози повкладанѣ.

Отець сина вѣрѣжаєть,
такъ до него промовляєть:
„Иди, синку, на войночку,
а в чужую стороночку“.

Мати сина вѣрѣжаєть,
слезами ся умиваєть:
„Не плачь, не плачь, моя матко,
вже я не твое дитятко“.

Синъ до матки такъ тежъ рече,
склонивъ главу, равне плаче:
„Ничаслива та година,
в котору-с я породила“.

Отець къ сину такъ тежъ рече,
склонивъ главу, равне плаче:
„Старости моеї подпоро,
идешъ отъ мене такъ скоро!“

А с п'ятницѣ на суботу
мали дворяне роботу,
стали бранцѣ вѣбрати
а у журковѣ**) є кождою хати.

А в журковѣ пред вечерѣ
прійшли з двора „ничерѣ,
взяли раду, якъ би взяти,
би вибранцѣ повязати.

А кулаченскій такъ старуетъ,
по сто золотихъ обѣцуетъ,
аби андрейка злапати,
до станѣслава отсылати.

Я мѣзерна (-ий) поглядаю,
где ся исховаєть,
маєть мислу себѣ уже пойду
наймити ся у кордонѣ.

Бувай здоровъ, полскій краю,
вже я за тобовъ не дбаю,
вже я тепер за кордономъ,
не дбаю за своємъ домоу.

Бѣднякъ моя головочка,
тутъ чужая стороночка,
прійми ми заблудшого сина,
аки от насиниѣ єдина.

**) Очевидно село Джурків коло
Городенки.

*) Са пісня записана в зошиті два
рази, другий раз не повно. Із сего дру-
гого списку подаю поправки і зміни.

В Товаристві взаїмних обезпечень „Дністер“

прибуло в місяці вересня с. р. 9959 важних поліс на суму 9,470,875 кор. обезпеченої вартості з премією 86,978 кор. 80 сот. Разом від початку року до кінця вересня с. р. видано 76,749 важних поліс на суму 77,059,785 кор. з премією 692,197 кор. 22 сот.; попереднього року в той сам час було 66,022 важних поліс на суму 67,411,741 кор. з премією 589,970 кор. 20 сот., то єсть сего року о 10,727 поліс і 102,227 кор. 2 сот. премії більше.

Шкід в місяці вересня с. р. прибуло 113 разом від початку року по кінць вересня було 712 шкід, з котрих 696 вже виплачено, 2 шкоди знаходять ся в ліквідації а виплату 13 відшкодовань (в сумі 6,956 кор. 95 сот.) на разі з причин правних вздержано.

Сумавсїх всїх шкід разом з коштами ліквідації виносить brutto 381,575 кор. 9 сот., а по потрученю часті реасекурованої лишаєсь на власний рахунок 183,789 к. 32 с. Попереднього року за той сам час було 675 шкід на суму 352,291 кор. 56 сот. (на власний рахунок 172,429 кор. 78 сот.) отже сего року було о 37 шкід а 29,183 кор. 53 сот. відшкодовань більше.

При відновленю поліс по кінць вересня с. р. зараховано членам титулом 8 проц. звороту 42,966 кор. 95 сот. Фонд резервовий з кінцем вересня с. р. виносить 358,729 кор. 8 сот.

Рахунок Товариства взаїмного кредиту „Дністер“ у Львові, стоваришени зареєстрованого з обмеж. порукою за місяць вересень 1901.

I. Стан довжний:	Кор. сот.	II. Стан чинний:	Кор. сот.
1. Удїли членські	79863-98	1. Позички удїлені:	
2. Фонд резервовий	8395-72	а) стан на початку	
3. Спеціальна резерва	1110-13	місяця вересня	836095-84 с.
4. Вклади		б) удїлено в вересні	21700— „
а) Стан на початку		разом	857795-84 с.
вересня 1901	885007-03 с.	в) сплачено в вересні	14691-47 „
б) вложено в вересні		Стан з кінцем	843104-37 с.
79 сторін	18861-79 „		
разом	903862-82 с.		
в) винато в вересні			
60 сторін	17159-15 „	2. Готівка в касі з днем 30.	
позістає з кінцем	886703-67 с.	вересня 1901	673-54
		3. Цінні папери фонду резер.	8587—
		4. Цінні папери інші	89117- „
		5. В шадний почтовий (оборот	
		чековий)	5713-68
		6. В інших товариствах і	
		банках	59009-29
		7. Рахунок біжучий з тов. вз.	
		об. Дністер	—
		8. Сальдо коштів адмінїст.	9185—
		Сума	1015489-88
		Сума	1015489-88

Членів прибуло 19 убуло 6 остає з кінцем вересня 1901 всїх членів 1981 з 2060 декларованими удїлами в сумі 103,000 кор.

Стопа процентова від вкладок 4 проц. від позичок удїлюваних з провізїєю на кошта адмінїстрації 6½ проц.

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕР“

Львів, Ринок ч. 10. (дім „Просьвіти“)

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, обезпечає будинки, і всї предмети движимі против шкід огневих.

„Дністер“ припоручили Приосвящ. Ординаріати Вєч. Духовенству і вірним всїх трех Епархїй.

Фонди гваранційні „Дністра“ з днем 31-го грудня 1900

Фонд резервовий	311,540 кор. 11 сот.	} разом 520,406 к. 65 с.
Резерва премій	171,942 „ — „	
„ спеціальна	6,000 „ — „	
Фонд емеритальний	30,924 „ 54 „	

Тарифи „Дністра“ дуже умірковані. Надвїзка річна розділяє ся між членів в формі зворотів. За рік 1900 дістають члени 8% звороту з премій.

„Дністер“ виплатив до 31. грудня 1900 відшкодовань 2,120,834 кор. Шкоди ліквідують ся безпоровочно в присутности Делегата і 2 членів.

Полїси „Дністра“ приймають при позичках гіпотечних: Банк краєвий і Каси ощадности у Львові, Коломиї, Самборі, Долині, Снятині, Городенці, Терехові, Залїщиках, Городку, Ярославі і Богородчанях.

На житє треба обезпечитись тїлко через „Дністер“ в Товаристві взаїм. обезпечень в Кракові; з таких обезпечень через „Дністер“ іде часть провізїї на рускі публичні добродїїні цїли; полїси і квоти видає Краківське Товариство рускі.

„Дністер“ пошукує спосїбних агентів, особливо селян господарів в окрестностях, де єще нема близько агенцій „Дністра“. — Агенти заробили вже 274,964 кор. провізїї. — Зголошеня о агенції треба вносити до Дирекції у Львові.

Гарне, добре і дешево!

Магазин одїжи для дам і панів

перед тим

МАРКУСА ФУРЕРА

в Чернівцях,

ул. Ратушева, ч. 15, під „Золотою грушкою“.

В кождім сезоні

найновїші плащі жіночі, для дївчат і дїтий
жанети, мантильни, ротунди, порохівники
з шовк і могоару
з перших віденьських і берлінських робітень.

Одяги для панів, хлопців і дїтий
загортки, шляфроки, футра міські і до подорожи,
менчикови, гавельоки і всї річи входячі в той фах.

Порученя зпоза міста виконує ся сейчас.

Гарне, добре і дешево!

В Науковім Товаристві імені Шевченка у Львові і в „Рускій Бєсїдї“ в Чернівцях

приймаєть ся передплата на нове, наукове виданє

ПИСАНЬ О. ФЕДЬКОВИЧА

в читирох томах,

під редакцією

проф. О. Колесси і д-ра Ів. Франка.

I-ий том (поезїй) має вийти в серпні або вересні, II-ий (повісти) в грудні або січні, III-ий і IV-ий (драми, материяли біографічні і студїї про Федьковича) вийдуть пізнійше; ціна за комплеть, на гарнім папері буде 6 до 8 злр., за оправу особно по 60 кр.

Хто зложить до жовтня н. ст. 5 злр. (а хто хоче з оправою — 6 злр.), дістане 25% опусту з ціни виданя (не враховуючи в то оправу), а решту заплатить при III і IV томі.

Поодинокі томи будуть продавати ся дорожше.

Найліпші

МАШИНИ ДО ШИТЯ

є так звані обручкові (Ringschiffchen).

Сї машини йдуть дуже легко і надзвичайно скоро (2000 штихів на мінуту). Сї машини мають приряд до гафтованя і приряд до острєня голок та ножиць. Окрім сїх маю ще найновїші машини для шевців, кравців, римарів і такі, що шпють для потреби в перед і взад.

За кожду машину гарантую 5 лїт.

Продаю за готові гроші і на виплат дешевше як всюди, хто невірить най переконає ся.

В. Данилевич

машинїст

в бровари Штайнера ул. Двірцева ч. 21 в Чернівцях.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях
отворена в недїлю і сьвято від 9 до 11 години рано.

Виходить в Чернівцях
що середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламанці неопечатані
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10	—
на чверть року	5	—
на місяць	1	70

Поодинокє число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсертати
плати в Чернівцях.

Перегляд політичний.

Бук. Німці нарікають, що виділ краєвий вибрав з поміж себе членом краєвої ради шкільної на місце помершого д-ра Ротта не Німця а Вірменина, радника Богосевича. Buk. Nachrichten, що дають вираз сему невдоволенню, називають се віроломством зі сторони Вірмено-Поляків, котрі належать до більшості, що зобов'язала ся планувати стан посідання поодиноких союзних партій. Buk. Nachrichten питають проте, чи є ще більшість соймова, та що каже на сю кривду правительство, котрому залежить на удержанню більшості. — Ми з нашого боку зазначаємо, що сей вибір відбув ся без участі Русинів, єдино голосами Волохів, що станули по стороні Вірменина против Німця. — Після нашої думки належало вибрати п. Лянгенгана, хочби вже тому, що п. Богосевич яко посол до ради державної не зможе брати правильної участі в засіданнях ради шкільної.

Проти Волохів-радикалів і їх голови Янка Фльдора виступив в отвертій писемі в „Buk. Post“ дотеперішній его товариш політичний Аврель Овчул, що був до недавня старостою а тепер є директором банку на Мораві. Так зрік ся Янка знов один приятель, дискредитуючи его і партію Волохів-радикалів.

Вязаночку вістий о галицких справах принесла Allgem.

Теория Ольги.

I.

Вже шеста година, а его нема! Вже і не прийде, бо ще ніколи, відколи до нас ходить, не прийшов по шестій. Щось стало ся, що его нема. Через два роки жадного сьвята і неділі не було, щоб він у нас не був, а нині не прийшов. Я прочувала, що стане ся так, бо вже на останніх сходинках спостерігла, що він уже не той самий, не такий, як перше був; уже не говорив зі мною так солодко, не давав мені пізнати, що мене одну лише кохає, не шукав моїх очей, щоби в них вдивляти ся довго, а при прощанню не стиснув мені руки так горячо, як бувало...

По що було мені слухати ради тої дорогої Ольги, коли я була переконана, що він лише мене любить, а я его. Нащо мені було пробувати тої дурної теорії, ніби удавати, що мало мені на нїм залежить і ніби заздрісним его зробити. Така теория любови може придати ся якійсь рафінованій людині, але не мені, де я его так люблю, що без нього і хвилинка жити мені не мила...

А може він уже другу покохав, може вже другу пригортає до серця, голубить, цілує, присягає їй вічну любов, вдивляє ся в її очі, як колись у мої... Мені мама добре говорила, щоби хлопцям не вірити...

Correspondenz. Автор з польских кругів, взявши собі за темат новітні зміни осіб в Галичині, каже, що они будуть укріпленем становища намісника гр. Пініньского. Др. Бобжинський має бути небагом вибраний до ради державної, і то на місце б. міністра Адама Єнджейовича, котрий готов ему відступити свій мандат. Задачею дра Бобжинського буде зорганізувати групу краківську і проводити її в польских колах, а др. Бобжинський є приятелем гр. Пініньского, то Пініньський через те зискає видатнішу підпору у тої групі, котрої впливовим членом є також новий маршалок краю гр. Андрей Потоцький, іменованій на пропозицію і підпору гр. Пініньского. Рівнож в соймі має др. Бобжинський стати властивим провідником краківської партії, тим більше, що др. Дунаевський з причини віку і ослаблення зору не може вже так діяльно виступати. Так отже в галицкім соймі „тепліше і більше свійско“ буде гр. Пініньскому, бо против самовласти краківської партії, тільки Русини і „сковцентровані“ будуть робити виразну опозицію. Натомість з другої сторони надійть ся, що дотеперішній маршалок гр. Станіслав Бадені, хоч неофіційно, то все-таки фактично стане на чолі групи „незадоволених“, що мають рекрутувати ся з прихильників обох графів Баденіх. Як сильною буде ся група і яких ужити средств борби, на разі ще не знати.

Безпосередно по відкриттю парламенту скличе президія палати провідників клубів на спіль-

ну нараду. На тій нараді буде обговорюване також пропозиція зі сторони польської, аби скоротити бюджетову дебету. На то пропозиція більшії сторонництва парламентарії мають годити ся. Визначніші послі чеські наміряють крім того скликати засіданє провідників бувшої правниці, аби нарядити ся над новим утворенем тої правниці. Палата послів відбуде в сїм тиждні лиш одно засіданє. Взагалі намірено відбувати лиш по два засідання на тиждень: у вівторки і п'ятниці, щоби дати можливість бюджетовій комісії скоро обговорити бюджет. — Narodni Listy впевнюють, що новела прасова не вийде на дивний порядок перших засідань палати, бо в кабінеті не всі міністри годять ся на неї. — Комісія парламентарна чеського клубу в радї державній відбула в суботу кількох днів конференцію. Народи були тайні.

Горішно-австрійський сойм в Лінці нараджував ся над пропозицією о охороні інтересів рілляництва при заключуваню торговельних і митових договорів, як також над справою вивозового мита на дерево. Посол Баерле предложив резолюцію, щоби правительство при заключуваню торговельних і митових договорів мало на оці виключно інтереси Долитавщини. Посол Ерб виіс пропозицію о утвореню окремої австрійської митової області. Посол Добльгофер заявив, що з точки погляду австрійського рілляництва нема бесіди о проєкті німецької митової тарифи. Посол Баерле предложив, щоби сойм заявив

ся за митовою унією з Німеччиною. Сойм прийняв пропозицію комісії в ціли охорони рілляництва і против вивозового мита на дерево, прочі пропозиції відкинув. — Той сойм ухвалив також між иньшими одноголосно закон о реформі виборчій, заводячий безпосереднє голосуванє в курії сільских громад.

В горішно-австрійськїм соймі ухвалено одноголосно без дискусії закон про виборчу реформу, яка заводить безпосереднє голосуванє в курії громад. Дискусія розвинула ся ще над комісійним внесенєм, щоби завести загальну V. курію з 6 мандатами. Меншість домогала ся еще побільшення числа послів з міст о чотирох. Се внесенє перепало, а комісійне внесенє не узискало т. зв. кваліфікованої більшості. На тім замкнено сесію.

Міністер др. Резек не прийняв жертвованої ему кандидатури до державної ради з округа Сміхов-Кароліненталь. Сей мандат опорожнений з причини смерті бл. п. Кайцля, а вибір призначений на 21. с. м. Міністер оправдує відмову своїм становищем в урядничім кабінеті.

Угорський сойм збере ся 7. падолиста. Правительство зажадає від палати 3-місячної бюджетової провізорії.

Соймові вибори в Чехах з сільских громад і з міст вже переведені, а хоч в сільских громадах більше як в четвертині прийде до тіснійшого, а радше до нового ви-

Геть, геть думки з мої голови, не гризть серця мого, не збільшайте мого горя, не поривайте мене до крайної розпущи, не мучте мене лютою заздрістю! Я заздрісна? Ні, ні! Він мене любить. Він не такий, як другі, що задля грошів провадять любові. Він знає, що я бідна сирота без тата, нічого ему не зможу у приданім дати, хіба себе саму. Він мене любить вірно і щиро, лише я сама, через глупу теорію Ольги, дала ему причину, погнівати ся на мене. Чим скорше йду в місто, щоби его побачити, перепросити, сказати, що я лише его люблю, що я без нього не можу жити...

II.

Коли не піду вже сьогодні до неї, щоб її побачити, натішитись нею, то нехай хоч надивлю ся на її фотографію. Гм, як я любив, як боготворив тебе, за ніщо в сьвітї не проміняв би був. У твоїх ясных очах я неначе побачив свою долю, з твого білого личка налив ся неначе поютної води. Я піймав віри тобі, як чесній людині і вірив у сьвяту любов твою. Ніщо в сьвітї не могло мене зломати, ні людська злість, ні неправда, лише ти сама, сама зрадила ся, що не я один можу тебе зробити щасливою, що не я один лише тобі милий на сьвітї. Ти сама привела мене до того, що я називаю присягу твою брехнею, а слези твої, що ти пролила на грудях моїх, ніби з жалю за мною, трутину гадюки!

А може зі страху, щоб не зістати старою панною, ти так далеко забула ся, що присягала мені вірну любов, цілувала мене горячо, хоч не любила мене. Таж ти вважала себе важкою еманципунктою, оборонювала горячо „Долю жіночу“. А я тобі повірив, повірив твоїм словам, не припускаючи такої цїлоти, щоб ти любила не мене, але мое становище.

Чому в такім гарнім тілі криє ся така люта їд? Може на те, щоб людей знищити морально і фізично? Правда, і я спершу залюбив ся в її гарне тіло, а потім аж в її душу, думаючи, що вона чесна... А може ти під впливом своєї матери так тихо все те удавала, щоби бути послухною дитиною змій?

Я сам собі не вірив, що я її люблю так шалено, але гадка, що вона любить другого, піде за нього, що буде его, а не моя, переконала мене о тім.

Чим скорше йду в місто, може знайду їх деє у городі, як сидить у двох, застрілю обоїх, щоб разом і умерли.

III.

— Вона, вона йде, але сама, без него! А може вона і не любить другого, може мені лише так здаєт ся? Треба розвідати. Моє поважанє, пані! Перепрошую вас на хвилинку, я зараз відійду-маю вам лише передати вашу фотографію і листи до мене.

— То ви мене не любите? Боже!

— Я не люблю? Я вам дав свою любов, своє серце на те, щоб ви мені дали своє серце, своє житє, свої мисли... Я бажав мати право до вашого житя, лише я сам до смерті, до могили, — а ви тимчасом любите другого та ще й при мені з Ольгою балакаєте про него так радісно! Ось вам ваші листи і фотографія і будьте здорові!

— Чекайте! Не гнівайте ся! Се мене Ольга намовила зробити тебе заздрісним. Кажала, що ти мене тоді будеш любити сильнійше. Не гнівай ся, прошу тебе!

— Так то воно? Гм... Ну, то давай листи і фотографію назад! А то Ольга! Дам я їй! Так ти не гніваєш ся на мене?

— Ні! А ти на мене?

— Деж би я міг... То пійдемо троха на прохід? Так гарно в городі!

— Ходім!...

Чернівці, в жовтні 1901.

Евсєбій Ярошинський.

бору, то вже тепер можна виробити собі загальний погляд на вислід виборів з дотеперішнього добутку. Побідно вийшли з цих виборів два стороництва: всенімці і чеські аграрники. Сі останні мали в останнім соймі лише 4 мандати, а тепер осягнули 15, а без сумніву осягнуть ще дещо при доповняючих виборах. Всенімці були в останнім соймі дрібною горсткою, а нині входять їх 11-ох до сойму. Они також ще здобудуть деякі мандати при доповняючих виборах особливо з міст. Німецькі поступовці вже з гори були приготовлені на значні втрати, але дивно, що навіть німецькі людовці здобули ледь 3 мандати в сільській курії. Нічого дивного отже, що орган Вольфа глузує з прихильників Прадо. Замітно також, що з старочеських компромісових кандидатів один лише перейшов в першій виборі, а менше й ся обставина, що участь в виборах була вельми слаба і то так само з чеського як і німецького боку, хоч одна і друга сторона не жалувала заходів в передвиборчій агітації. Можна з сего догадувати ся, що по обох сторонах населене починає доходити до переконання, що безплідна боротьба не доводить до ніякого вислуду і що в парламенті переважає ся лише з порожнього в пусте. Зневіра широких верств до парламентаризму щораз зростає, бодай до парламентаризму в нинішній формі, а нарід з байдужністю викидає якогось спасення, не здаючи собі навіть справи з того, з відки се має вийти.

Програма Словаків. Нововибраний словацький посол угорського сойму Франц Весоловський, адвокат і президент словацького народного банку в Тирдові, уже тепер уважаєсь головою 5-ох національних послів і в розговорі з кореспондентом Magyar Hírlap мав він ось-так висказатись:

Я переконаний, що вибраний Серб буде держати з нами, а може також Саси (з Семігорода) і в словацьких округах вибрані члени

людової і ліберальної партії. Нашою головною засадою є: переведення закону о народностях. Коли-би Саси з нами піддержали, числила-би наша група 15 членів. Чи ми зближимо ся більше до партії незалежності, чи до людової, покаже ся з того, котра для нас прихильнішою окаже ся. А що наші жадання оправдані, то ясне, бо Угорщина є краєм замешкалим різними народностями. Будемо домагати ся ревізії церковно-політичних законів, щоби не змушувано всіх до шлюбів цивільних, та зміни закона о безконфесійності, яка у нас в Словаччині, на щастє, ще не проявилась. Партії людовій ми в багатьох взглядах стоїмо ще найближше. Не знаємо ніякої антипатії супротив другий мови. Узнаємо потребу, щоби мадярський язык був языком центрального правительства і сойму, як се теперішній закон установив, но гадаємо, що в адміністрації, судівництві, шкільництві і в суспільних зносинах випадало би признати права словацькому языку в округах, де живуть Словаки компактною масою. Мадьяризация нічого не може. Видано сотки тисячів на мадьяризацию, а тут 300—400.000 Словаків вивандрувало до Америки!

— Говорить ся часто о язиці державнім. Є то номенклатура невірна. В Австрії прийнято натомість розговірний язык, бо там всі язики рівноуправнено. Но коли тут признаний язык мадярський і навіть послом не може бути, хто би того языка не знав, то нам і на гадку не приходить против того узаконення опонувати. Коли-б не дала ся тепер перевести ревізія церковно-політичних законів, то словацькі посли обмежать свої змагання до переведення закона о народностях, щоби їм допомогти в їх духовім і матеріальнім. — На даліше питанє кореспондента, як Словаки відносять ся до Росії, Чехів і других славянських народностей, одержав одвіт: „Ми сліди́мо з великою увагою їх літературу і не замикаєм ся перед славянською культурою. Шкода, що Мадьяри не симпатизують з Чехами і їх мадьяризують. Не забувати би їм, що якби

не було Чехів, то Угорщину були-би вже десять разів поділили і прилучили до Австрії“.

Дописи з краю.

Отворене каси райфайзенської в Кулівцях.

Отворене каси райфайзенської в громаді Кулівцях, кімлянського повіту, відбуло ся в неділю, 6. с. м. дуже величаво. Зараз після Служби Божої, ще нім насіли сторонські гості, освятив місцевий парох о. Гавриш нову залізну касу, котру собі спровадила кулівська громада із Черновців. — Около 1-ої години приїхав делегат крайового сойму, посол др. Стоцький в супроводі о. проф. Ермейчука. Приїзд цих гостей ознаменовано вистрілами із мотріків. Недалеко школи устроїли члени каси гарну браму, укрішену коверціями і фанами. Тут зібрало ся багато людей разом зі своїм духовним провідниками, о. Гавришем і учителем Дмитром Томоругом. Пан учитель підняв д-ру Стоцькому від імені усіх членів хліб-сіль і привітав его широкими словами, дякуючи за труд около просвіти руского народу і за ревну опіку над его життєвими потребами.

Після перекуски в школі удали ся всі члени каси разом з др. Стоцьким, проф. Ермейчуком і цинцими сторонськими гостями на обійсте начальника кулівського, п. Мах. Оробки, де численно зібраний нарід слухав уважно щирої поради-бесіди др. Стоцького, котрий під голим небом промаляв понад дві години. — Межи сторонськими гостями виділи ми тут пана Льоніна Томоруґа із Василева, п. надуч. із Стрілецького Кута Мих. Крамзю (тесть п. Дмитра Томоруґа), котрий, як зачуваємо, багато причинив ся около заложення кулівської каси і не щадив ні доброї ради, ні труду для сего хосенного діла, даліше п. уч. Томоруґ із Василева разом зі своїм батьком, надуч. Альботу із Лук і багатовишних. Прибуло також багато селян із сусідніх сіл: із Лук, Василева, Редужинців, Чункова, Крещатика і Звнячків.

Старшиною каси вибрано: штихтича Мих. Оробка, начальника громадського, головою, Василя Макуха, заступником голови, Петра Похевку, Якова Глиньського і Дмитра Томоруґа членами старшини. Послідній згодив ся бути також каспером стоваришення, і то перший рік без жадної заплати. Честь ему за се! — До ради надзорчої вибрано 12 членів, а іменно: Якова Ревуцького головою, Василя Глиньського его заступником, і даліше членами: Івана Макуха, Василя Глиньського Івасюкового, Андрія Рудейчука, Дмитра Гаркота, Олександра Унгуряна, Івана Юрійчука Якового, Тодера

Макуха, Стефана Унгуряна, Сидора Ткачука і Дмитра Квасницю.

По закінченю виборів і вичерпаню дневного порядку замкнено збори многотітством в честь цїсаря, виголошеним о. проф. Ермейчуком і одушевлено тричі повторенням зібраними.

По дорозі до школи тиснуло ся ще багато людей до д-ра Стоцького, просячи его о пораді в ріжних справах. Деякі скаржили ся на неспорядки в своїх громадах. Інші знов радили ся, як би то і їм заложити у себе касу райфайзенську і т. п.

Пізною ночью відїхали др. Стоцький і о. Ермейчук із Кулівців, сердечно розпрощавши ся із зібраним около школи народом.

Присутний.

Отворене читальні „Рускої Бесіди“ в Рівні відбуло ся в неділю, дня 29. жовтня 1901 р. в домі чесного господаря Юрія Матийчука, що відступив свій дім безплатно на читальню. О 3-ій год. по полудні розпочав ся сей празник. Кімната була битком набита людьми рівнянськими та гостями з сусідніх околиць, між котрими були також і урядники з Вишніці. Управитель школи з Чорногуз п. Осип Лучинський вибраний проводярем збору, дав по красній промові слово академ. п. І. Плавюкові, що в довгій бесіді вложив значне читальне, шпихлярів і кас райфайзенських в суспільнім житю селянства. Наступив вибір старшини читальні, а то головою вибраний Юрій Матийчук, заступником Онуфрій Труфін, каспером Фока Яремчук, писарем п. Павло Гунька, бібліотекарем Іван Величко, а виділовими Онуфрій Кузек і Козьма Дмитрюк. До читальні вписало ся 50 членів. Вкладка членська установлена на 50 сотників за рік. Промовляли ще управитель школи О. Лучинський, акад. І. Плавюк, учитель Т. Гнатюк, учитель П. Гунька, п. Денис Бачинський і др. Научали, як мають заходити ся коло сего сегодня посіяного зерна, як мають обсапувати всім буряни-ворогів читальні, аби з того зерна був хосен. Многотітством на честь цїсаря і подякою для всіх присутних закінчив ся збір читальні. По заключеню зборів о 5. год. відбула ся спільна вечеря. При тім ішли далі промови на честь присутних гостей, учителів, доматорів, а найсердечнійшу подяку склали учителям п. П. Гуньці, що дав спосіб своїм людям до поліпшення невідрадного теперішнього матеріального положення. Він показав дорогу до нових жерел добробиту і втворює нам очі, що бачимо всікі наші дотеперішні визискування.

Проч з мясом.

Гумореска Віктора Ракошія.

Благословлю мого Бога, що я прийшов сюди, в се мешканє на передмістє. А що я сюди прибув, за то можу подякувати лише випадкови.

Одного дня обїдав я в малій корчмі. Напротив мене сидів добре убраний старий пан; коли я сїв до стола, він їв огіркову салату саму, а сметану так вимачував великими мякушками, мов би то був сос із печені.

Насамперед замовив я собі карафіолу зупу, потім шпінак без мяса, знову ще раз шпінак без мяса, опісля швайцарський сир, а на се випив шклянку води. Що робити? Я не мав грошей, щоб і мясо їсти.

Лишень тоді замітив я, що старий пан з огірковою салатою проводжає великою увагою мою скромну їду. Коли я скінчив, він заговорив до мене:

— Ви є вегетаріаном?

— Так.

Що було казати? Я стидав ся признати до свого убожества.

— Чому ви вегетаріан?

(Коли-б я і справді був ним, то і тоді не міг би я був ему сказати, чому, а щож було казати, коли я не був вегетаріаном).

— Не можу їсти нічого такого, до чого можна добити ся лишень смертю

живої істоти — сказав я на решті по короткій роздумі.

— Браво, молодче! А чому не пете вина?

— Не доторкаю ся такого напиту, що розбуджує в чоловіці пристрасти.

— Славно, гаразд! Ви ретельний хлопець. Чим ви займаєтесь?

— Я є мійським урядником в податковім уряді.

— Маєте мешканє?

— Маю.

— Не бажаєте звідти випроводити ся?

— Чому питаєте?

— Бо в моїй камениці є оден покій з кухнею до винайму дешево молодому чоловікови, що морально провадить ся.

— Що ви розумієте під морально-стю? Осібний вхід зі сходів?

Він злякано подивив ся на мене.

— Ви мабуть недавно покинули їсти мясо, коли говорите такі річі. Я хочу сказати, аби той чоловік був вегетаріаном.

— То й ви вегетаріан?

— Я є вічним почесним головою вегетаріанів, і найпристрастїйшим апостолом сеї віри. Не чули ви ще імені Тобіа Міллера?

— То ви Тобіа Міллер? Позвольте мені пане, з поважанєм підняти мої очі на ваше волосє, посивіле у вегетаріанізмі.

— Лиш піднімайте сьміло! Ну, стапете на згоду?

— А вжеж! Коли можу прийти?

— Хоч би і зараз!

— Ходім.

— А ваші річі?

— На мої річі не кладу я жадної ваги.

За пів години впровадив ся я до его камениці. Гарний, привітний дім, з малими, але чистими кімнатами, в котрих мешкали самі вегетаріани. І мій покій був дуже милий, красно умеблований, на стінї висіли портрети самих мені незаних людей: самі апостоли немясоїди, яких може мясоїди-варвари поварили би в олию, або помачали би в горячий смолі.

Покій коштував шість золотих місячно, й я тихо затужив, коли всі пештенські властители домів були вегетаріанами.

Зараз почув ся я дома. Всі доматори прийняли мене за рідного брата; ми тримали ся в купі, як перші християни за часів переслідування.

Рано гарна дівчина принесла какао. Се найприємнійша наука зоології: таким способом можна дізнати ся, що какао, то не звір. Із влчності хотів я цощувати дівчину, але ще в пору прийшло мені до голови, що я повинен здержувати ся від усякого мяса.

— Хто післав какао? — спитав я суворо.

— Господар. Се належить ся кождому доматорови що рана.

— Не треба осібно платити?

— Ні.

Браво! Таким чином нова віра дуже скоро розповсюднить ся, і фабрианти

какао стануть найбагатїйшими людьми на цїлїм сьвітї.

До сеї пори я платив тридцять золотих за мешканє, а тепер вихрещене на нову віру побільшило о 24 золотих мої доходи. На що повинен обертати сі гроші молодий чоловік, що має за багатовіритель, щоби можна силатити їх ратами? На поліпшенє поживи! Отже я замовив собі у виварні пані Сіпорка за 18 золотих обід і вечеру, і їв стілько мяса, як два льви.

Але кількарізів лишень спїткав ся я з Тобією Міллером, все порумняв я, бо руйни почути чесности ще безперечно живуть у моїм внутрі. Він кинув острій погляд на мене зі своїх сірих очей, але не казав нічого.

Я почував потребу скріпити мою позицію перед ним. Може він підозріває мене? Купив я отже за золотий солонин з напикою і відвідав его.

— Мій пане — казав я — батько мій сільський чоловік, нова наука без слїду перелїгає понад ним. Дармо намовляю его, не хоче йти за мною. Ва, щоб відвернути мене, післав мені сю солонину, що зараз передаю вам, на доказ моєї вірности і довіри.

В очах Міллера появили ся слези.

— Спасибі, молодий чоловіче. Зі сєю солониною так обходимо ся, як з ворогом, що зляхав сяміж нас. Торжественно спалимо єї.

— Не робіть того, пане, не будіть спячих львів, подумайте лише: печена солонина; ах, мій Боже...!

І три рази цмонув я языком. Міл-

КОВУККУ.

Календар. П'ятниця 5/IX. (18/X.): с. м. Харитина, Мамелюти, Алексія; Р.: с. Лукиєв. Субота 6/IX. (19/X.): с. ап. Томи, с. м. Еротинди, Макарія; Р.: Петра.

Іменования. Президент міністрів іменував адюнкта при будові Готфріда Буршттина інженером в державній службі на Буковині.

Ц. к. міністерство просвіти призначило професорови при семінарії в Чернівцях, Осипови Вогтлі, службовий додаток.

Новий директор уч. семінарії в Чернівцях об'явив вчора свій уряд. Хоч Волохи видають дир. Кушнірюка за Русина, а нинішню надіють на й заходять на мати в ній наслідника попереднього директора-румунізатора, то Русини слідити муть пильно кожний його крок і не стерплять ніякої кривди. Се наш привіт новому директору із щирим желанем, щоби з ним розпочала ся ера як найкращого розвою найважнійшої для краю школи.

Перша с. р. проба „Бук. Бояна“ сьогодні, 18. с. м. о 8. год. вечер в „Народнім Домі“, що сим пригадуємо ще раз співлюбивим Русинкам і Русинам черновецьким.

Чернівці роблять нові довги, а то зверх пів мільона корон на викуп т. зв. військових ґрунтів, 200.000 корон на розширене міської різниці а 200.000 корон на розширене водопроводів.

Десять мільонів корон коштувати ме новий дворець зеліничий у Львові, під котрий заложив угольний камінь о-ноді сам міністер зеліниць. Супроти сего факту рішила черновецька рада міста, що надармо домагає ся нового двірця, завізвати магістрат, аби оглянув черновецький дворець, чи може він ще стояти, бо старий, вогкий і має гриба, а дерев'яні маґазини для міста вельми небезпечні і стоять вже 37 літ, наколи їх призволено лише на 25 років. Так на-де ся міська рада вимусити те, о що надармо доси просила, себто новий і відповідний дворець для Черновця.

Буковинські авскультанти зібрали ся в неділю 13. с. м. на нараду, де обговорювали матеріальне положення австрійських авскультантів і рішили внести до ради державної петицію, в котрій домагають ся знесення безплатної служби і підвишки адіутум з 500 і 600 зар. на 800 і 1000 зар. Вкінці вибрано комісію, зложену з 3 членів, що має поступати згідно з центральним бюро австрійських авскультантів у Відні.

лер голосно числив число цмокань, а опісля строго сказав:

— Ей, ей, молодий чоловіче, у вас може й збудив ся вже спячий лев?

— Я хвабив его за руку.

— Пане! — казав я тремтячим голосом — не порівнюйте мене до найстрашніших мисливців. Се мене болить. Збудить у мене верблюда, осла, вола, козу... але льва лишити!

— Добре, молодче; виджу, що ви вірний наш прихильник-товариш. Солонину поставте сюда на стіл.

Довго не стрічав ся з ним. Раз прийшло мені на думку оглянути свою дровитню, що належить до мешканця. Запалив свічку і спустив ся до пивниці.

Іду по м'ягкій землі темного коритара без шуму, аж бачу через лати комірки на прому: пан Міллер сидить на одній бочці і спокійненько заїдає солонину. Мою солонину...

— Доброго апетиту, пане Міллер — сказав я спокійно і сів коло него.

В слідуючій хвилині украв я кусняк солонини та з найприроднійшим лицем почав їсти.

Пан Міллер мов окаменів, витріщив на мене очі, потім прийшов до себе і сказав:

— Що... що за диво, ви солонину їсте?

— Розуміє ся. Аджеж, коли й ви їсте, то се не може бути що пніше, лише вегетаріанська солонина.

— Посередно безспорно се е така їда.

— Як, як?

В неділю 13. с. м. відбуло ся в поштовім будинку віче поштових урядників. В вічу взяло участь около 120 поштових урядників з Буковини, як також 4 посли до ради державної, себто др. Скедль, Никола Василько, др. Люпу і др. Штравер; проводив вічем надзавідатель пошт Мар. Віче прийало одностайно отсі резолюції. 1. Має видатись саужбову праґмату, котра-би означила докладно відносини поштових урядників до правительства і до їх настоятелів і котра-би признавала поштовим урядникам крім обовязків також принадлежні їм права. 2. Побільшене VI, VII, VIII. ранґи. Особливо треба побільшити число місць в VI. ранзі, до котрої належить всього на всього один урядник поштовий в Австрії. 3. Введенне в жите відношення третин IX, X. і XI. ранґа повинні бути рівномірно розділені. 4. Знижка літ служби з 40 на 35, оправдана дуже томлячою працею в часі служби. 5. Знесення кавчик службової, котра не стоїть в жадній звязи зі шкодою, як би хтось її заподіяв екарбінці поштової. В кінці рішено віднести з тими резолюціями до товариства віденьських урядників поштових, котре має сю справу предложити парламентови. Присутні посли приобіцяли всіми силами попірати ухвали віча. Такі самі віча відбулись в неділю і по провінціональних містечках.

Графиня Льоняй. Wiener Allg. Ztg. доносить, що в добре поінформованих кругах нічо не чути про намірений розвід графині Льоняй. Але правдою е, що граф Льоняй має намір переселити ся до Англії. Причиною сего має бути, що анґлійський король Едвард надасть графині Льоняй титул „королівської високости“, а сего титулу як-раз відказав їй бельгійський король Леопольд.

Пожара в Селетині. В ночи з 6 на 7. с. м. вибух несподівано огонь, що його жертвою упало 3 дома.

Заручини внучки цїсаря. Ми вже доносили, що відбули ся заручини архикнягині Єлисавети Марії, дочки графині Льоняй и бл. п. наслідника престолоа архикнязя Рудольфа, внучки цїсаря, з князем Оттоном Віндштрецом. Архикнягиня пізнала свого судженого торік в осени і відразу обоє почули до себе симпатію. Від того часу князь бував дуже часто на цїсарськім дворі і бачено его все близько архикнягині, котра радо перебувала в его товаристві. На посліднім двірськім бали архикнягиня, против звичаєви, перегулявши оден та-нець з князем, попросила его ще до кількох танців. В аристократичних кругах віденьських почали вже тогди говорити о можливості супружя архикнягині з кн. Оттоном. Коли віденьська аристократія вернула мин. місяця з купелів до Відня, кн. Отто почав знов бувати на дворі. Вкінці перед кількома днями

— То е з мяса вегетаріанської звїрини.

— З якої?

— З безроги. Вона їсть жолудь, крупн, кукурузу, бараболу й тикву. Словом: безрога — наш прихильник-товариш.

— Правда! Не числячи жолуди, бо того ми не їмо.

Так е. Знайте, що поступовці вегетаріанці вже значно зменшили свої догми.

— Отже ви поступовець-вегетаріанець?

— Так; а рослинодів звїрат я не числю до м'ясних страв.

— Позвольте, щоб і я переступив до поступовців-неологів?

Пан Міллер зробив завзятий рух.

— Ех, знайте вже все! Я виступив із секти!

Ах!

— Наш голова вмер на удар серця. А се доказ, що вегетаріанізм не е безумовно запорукою против удару, як то взували голосать. А я став вегетаріаном лише зі страху перед ударом серця, отже тепер і я покинув. І дім закрию. Від першого і ви платите 25 золотих за покій. Добрий день!

Другого дня циркуляром повідомив він своїх домовників про зміну.

І так я на першого знову вернув ся до карафіола та шпінака і став зраз вегетаріаном, скоро лишень перестав вегетаріаном бути.

З мадярського переклад
Тїадор Стрижський.

архикнягиня удала ся до діда (цїсаря) і виявивши ему, що любить кн. Оттона, просила щоби позволив їй подружити ся з ним. Цїсар позволив і нині мають відбутися заручини. Кн. Оттон Віндштрец, вродливий мужчина, роджений 1873 р., єсть шамбеляном і поручником полку гузарів ім. архикнязя Оттона, має славу одного з найздібніших офіцирів а від двох літ перебуває у Відні у воєнній школі. Батько его кн. Ернест Віндштрец, котрий перед кількома днями одержав достоїнство тайного радника, єсть позаслужбовим полковником. В 1880-их роках був послом до ради державної і належав до словінського клубу; жена его, померша 1888 р., була з дому княгиня Етінґен. Оба дома князів Віндштреців і Етінґенів належать до родня князів медіатизованих, с. е. рівних домам пануючим. Кн. Оттон має старшого брата також поручником і молодшу незамужню сестру. Як німецькі так і угорські дневники величають доброту цїсаря, що позволив на се супруже і вислазують ся з великими похвалами о судженім. Мати судженої графиня Льоняй має після найновіших вістей перенести ся на сталий побут до Англії а король Едвард мав обіцяти надати їй титул „королівської високости“, котрого, як звістено, відмовляє їй батько, король бельгійський.

Скажений пес. 22. вересня покусав скажений пес 10 літню Евфрозину Константинович, котру відіслано сейчас до Букарешту до лічниці.

Против рускої шляхти, з нагоди заснованя „шляхотского“ товариства в Чернівцях виступили зразу „Dziennik polski“, а за ним сердечний „Galicjanin“. Засноване „шляхотского“ товариства уважають єї дневники характеристичним симптомом рускої суспільности, якого психічним підкладом є „малых людей“, що хотїли би чимсь піднести своє значіне, а навіть не знають, як і чим. Бо те шляхотство, яке рекламують для себе буковинські Кракалії, Циганюки і Бриндзани, они завдячують „щедрости і гойности польських гетьманів і переславній річипосполитій польській“. І тим дивнішим видає ся аристократична забаганка серед демократичної раг ехселенсе рускої суспільности, що під добу шляхотство в Австрії не має жадного значіня і є лише пустим титулом. — Оттак то наші польські та московські противники обертають kota хвостом. Засноване „шляхотского“ товариства на Буковині є як-раз доказом змагаючої ся демократичної ідеї серед нашого народа, яка навіть поборолла давні шляхотські пересуди і навернула на зад до рукого народа тих, яких „щедрість і гойність“ (в пусті титули — Ред.) шляхотської річипосполитої польської відчужила була від того народа.

Страйк в справі української мови на львівськім університеті вибухнув між богословами, а то з сєї причини, що декан теологічного факультету др. Фіалек викинув всі index-и, виповнені по руски. Звиш двадцять літ, мимо законної офіціональности польського язика, прийняв ся звичай, що Русини-академіки винювали свої index-и та інші університетські друки по руски і ніхто до тепер не виступав против сєї незначної уступки в користь руского язика. Особливож богослови завсїгди випоняли свої index-и по руски і сего року, очевидно, зробили так само. Але стрітила їх немила несподіванка. Дух польського повнізму, ворожого всьому, що русе, який проявив ся від недавна в польській суспільности завдяки єї тромтадратській прасі, об'явив видко вже і університетські мурі. Заряджене декана богословського факультету відкидаючи всі index-и, виповнені по руски, прийняв ректор університету до відомости і закумувікував его ректоратови семінарії. О. ректор Туркевич найшов ся у великім клопоті, бо всі литомі семінарії заявили одностайно, що не відступлять від прийнятого звичаю, який вже набрав поваги права, і не стануть виповняти index-ів інакше, як лише по руски. Цілу справу о. ректор предложив до рішення Впресвященному о. митрополитови, а ми не сумніваємо ся, що там западе рішенне не після гакатистичних забіганок кс. Фіалка, але згідно з університетським звичаєм і праведливим правом та гідністю нашої мови в краю.

Порядок

вистави роґатої худоби і розділу надгород, урядженнє буковинською Радою культури краюєї з поручення ц. к. міністерства рілляництва в році 1901-ім в Кішмани (на торювищі для роґатої худоби) дня 30. жовтня 1901 о годині 10-ій перед полуднем.

На сю виставу і до преміюваня допускають лише ту роґату худобу, що вигодована в політичнім повіті кішманьськім. При розділі надгород будуть уважати перед усім на часто расову худобу єіментальської і берненьської раси, а аж відтак на вдатну худобу полукровну.

Надгороду можуть отримати лише ті звїрята, що їх самі властители виховали, або котрі що найменше від одного року находять ся в посїданю тих, що добивають ся о надгороду. Звїрят, що отримали надгороду, не можна до року, рахуючи від дня, як надгороди розділювано, продавати деє поза повіт, бо пнакше треба буде надгороду назад обернути. Не вільно также продавати преміюваної худоби різникам і купцям, хоть би вони були з того самого повіту. Хто хоче преміювану худобину продати, той має о тім повідомити ц. к. староство.

Із надгород, призначених високим ц. к. міністерством рілляництва, будуть роздані:

I. бугаїв від скінчення 18 місяців до скінчення 3 літ:

1 надгорода на 80 кор.	80 кор.
1 " " 60 " "	60 "
2 надгороди по 50 " "	100 "
3 " " 40 " "	120 "
	360 кор.

II. для бугайків від 6 до 8 місяців:

1 надгорода на 40 кор.	40 кор.
1 " " 30 " "	30 "
6 надгород по 20 " "	120 "
	190 кор.

III. для коров аж до 6-ю теляти:

1 надгорода по 60 кор.	60 кор.
1 " " 50 " "	50 "
4 надгороди по 30 " "	120 "
	230 кор.

IV. для дволітних теляць:

1 надгорода на 40 кор.	40 кор.
1 " " 30 " "	30 "
1 " " 20 " "	20 "
4 надгороди по 10 " "	40 "
	130 кор.

V. для однорічних теляць:

2 надгороди по 20 кр.	40 кор.
5 надгород " 10 " "	50 "
	90 кор.

Разом 1000 кор.

Телеґрами „Буковини“.

Відень, 16. жовтня. Цїсарєви вручила вчера депутация адресу ухвалену віденьським клубом промисловців та другими економічними корпораціями з причини ухваленя інвестиційного закона. В адресі висказана найгорячіша подяка всього населєня за довершене сего закона, який причинить ся багато для піднесення добробиту всіх народів і країв. Депутация промисловців вручила також д-рови Керберови адресу з подякою за інвестиційний закон.

Прага, 16. жовтня. При вчерашніх виборах до сойму з курії великої посїлости вийшли всі компромісові кандидати.

Севіля, 16. жовтня. Страйкуючі робітники ходять ватагами по улицах і допускають ся ріжних насильств; підпалено будинок податкового уряду. Оголошено стан облоги.

Гарне, добре і дешево!

Магазин одіжи для дам і панів

перед тим

МАРКУСА ФУРЕРА

в Чернівцях,

ул. Ратушева, ч. 15, під „Золотою грушкою“.

В кождім сезоні

найновіші плащі жіночі, для дівчат і дітей
жакети, мантильни, ротунди, порохівники
з шовку і могоару
з перших віденських і берлінських робітень.

Одяги для панів, хлопців і дітей
загортки, шляфроки, футра міські і до подорожж,
менчикова, гавельоки і всі річи входячі в той фаш.

Поручення зпоза міста виконує ся сейчас.

Гарне, добре і дешево!

В Науковім Товаристві імені Шевченка у Львові і
в „Рускій Бесіді“ в Чернівцях
приймаєть ся передплата на нове, наукове видане

ПИСАНЬ О. ФЕДЬКОВИЧА

в чотирох томах,

під редакцією

проф. О. Колесси і д-ра Ів. Франка.

I-ий том (поезії) має вийти в серпні або вересні, II-ий (по-
вісті) в грудні або січні, III-ий і IV-ий (драми, матеріали
біографічні і студії про Федьковича) вийдуть пізніше; ціна
за комплект, на гарнім папері буде 6 до 8 злр., за оправу
осібно по 60 кр.

Хто зложить до жовтня п. ст. 5 злр. (а хто хоче з оправою
— 6 злр.), дістане 25% опушту з ціни видання (не врахо-
вуючи в то оправу), а решту заплатити при III і IV томі.

Поодинокі томи будуть продавати ся дорожше.

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕР“

Львів, Ринок ч. 10. (дім „Просвіти“)

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, обезпечує будинки,
і всі предмети движимі против шкідливого вогню.

„Дністер“ припоручили Присвящ. Ординарії Вєч. Духовенству і
вірним всіх трех Епархій.

Фонди гваранційні „Дністра“ з днем 31-го грудня 1900

Фонд резервовий . . .	311.540 кор.	11 сот.	} разом 520.406 к. 65 с.
Резерва премій . . .	171.942	—	
„ спеціальна . . .	6.000	—	
Фонд емеритальний . . .	30.924	54	

Тарифи „Дністра“ дуже умірковані. Надвизка річна розділяє ся між
членів в формі зворотів. За рік 1900 дістають члени 8% звороту
з премій.

„Дністер“ виплатив до 31. грудня 1900 відшкодовань 2.120.834 кор.
Шкоди ліквідують ся безпробовно в присутності Делегата і 2 членів.

Поліси „Дністра“ приймають при позичках гіпотечних: Банк крає-
вий і Каси ощадности у Львові, Коломиї, Самборі, Долині, Снятині,
Городенці, Терембові, Заліщиках, Городку, Ярославі і Богородчанах.

На житє треба обезпечитись тільки через „Дністер“ в Товаристві
взаїм. обезпечень в Кракові; з таких обезпечень через „Дністер“ іде
часта провізій на рускі публичні добродійні цілі; поліси і квоти ви-
дає Краківське Товариство рускі.

„Дністер“ пошукує спосібних агєнтів, особливо селян господарів в
окрєстностях, де єще нема близько агєнцій „Дністра“. — Агєнти за-
робили вже 274.964 кор. провізій. — Зголошення о агєнції треба
вносити до Дирекції у Львові.

Найтаньші друки для шкіл народних

можна получить лиш в

друкарні „Рускої Ради“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.

Classen-Buch	аркуш 4 кр.
Wochen-Buch	„ 4 „
Auszug aus der Schulbesuchs Tabelle	„ 3 „
Lehrerkataster	„ 1 1/2 „
Schulkataster	„ 2 „
Jahresausweis,	„ 1 1/2 „
Inspektionsbericht (два аркуші)	„ 4 „
Schulversäumnisausweis	„ 2 „
Quartal-Ausweis	„ 2 „
Свідчення відхідні нім. і рускі	„ 2 „
Gestionsprotokoll	„ 3 „
Квіти німецькі і рускі	„ 2 „
Свідчення увільнення німецькі і рускі	„ 2 „
„ фреквентацийні рускі і німецькі	„ 2 „
Schulmatrik	„ 2 „
Inventar	„ 2 „
Katalog der Schüler Bibliothek	„ 2 „
Competenten-Tabelle	„ 2 „
Qualifications-Tabelle	„ 2 „
Aufforderung zum Schulbesuche	„ 2 „
Завізоване	„ 2 „
Повідомлення шкільні рускі і німецькі	„ 2 „
Armuts-Zeugnis	„ 2 „

Чернівці, Русока ч. 3.

Т. Файлес

услужач напінток

Гігієнічна підстава здоров'я.

Сим поводить ся фрізієр

ЛЕВ ВАЙС,

Tempelgasse,

котрий щоб охоронити своїх гостей пе-
ред скірними недугами, завів у себе
всі найновіші гігієнічні урядження, пр.
карболозоване бритв, механічні розширчі
до пудровання, карболозовані взговані пе-
ревязки на шию і т. п. так що дійсно
може бути приємністю бути услуженим
в так елегантно і модерно урядженім
салоні.

Найліпші МАШИНИ ДО ШИТЯ

є так звані обручкові (Ringschiffchen).

Сі машини йдуть дуже легко і надзвичайно скоро (2000 штихів на мінуту).
Сі машини мають прилад до гафтованя і прилад до острєня
голок та ножиць. Окрім сих маю ще найновіші машини для
шевців, кравців, римарів і такі, що шиють для потреби в
перед і взад.

За кожду машину гарантую 5 літ.

Продаю за готові гроші і на виплат дешевше як всюди, хто невірнє
най переконає ся.

В. Данилевич

машиніст

в бровари Штайнера ул. Двірцева ч. 21 в Чернівцях.

Виходить в Чернівцях
що середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламний неопечатаний
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор. — сот.
на пів року	10 „ — „
на чверть року	5 „ — „
на місяць	1 „ 70 „

Поодинокі числа коштують 16 сот.

Передплата і наданість за інсертати
платні в Чернівцях.

Справозданє посла Николая Василька.

Пос. Николай Василько
скликав як ми вже писали на по-
неділок, дня 14-го с. м. до Чер-
новець довірених людей змежи ви-
борців, аби здати справу із свого
послованя в радї державній і в сої-
мі краєвім і аби порадити ся над
теперішніми справами рускими.

Були на тім зборі люди з ріж-
них околиць краю. Провід мав рад-
ник конесторій о. Манастир-
ский. Насамперед промовляв пос.
Василько. Він сказав, що ста-
новиско руских послів у соїмі
дуже тяжке, бо руских послів не
вважають з іншими послами ніякі
спільні справи. Давнішнє був
волоський верх в краю, для того всі
інші послі подали собі руку, аби
вкоротити міць Волохів. Тоді, як се
стало ся, водили рей поміж Волоха-
ми самі загорілі, що нікому не
признавали права на Буковині, о-
крім Волохам. Тепер дещо змінило
ся, поумирали послі Рот, Тітінгер
Кінпер і Стефанович, на їх місце
прийшли нові послі і знов пові-
яло іншим духом. Перше Німці
жадали лиш того, аби те їм не взя-
ти, що вони мали; але тепер хочуть
ще і другим дещо відобрати. Але-ж
бо в таким краю, де все є по ні-
мецьки, де в судах і урядах і в
школах все по німецьки, де руский
посол не вміє добре по руски, бо
вчив ся все лиш по німецьки, аби
в таким краю Німці ще чогось ма-
ли жадати, то вже було-б за бога-
то. До того зробило ся межі Воло-
хами дві партії. Одні з них ка-

жуть, що на Буковині нема Ру-
синаів, а лиш самі Волохи, що на-
ша церков православна є волоска,
що Русини не мають тут жадного
права. З тою волоскою партією,
що на її чолі стоїть лідич Янко
Фльондор із Сторожинця, Русини
ніколи не можуть лучити ся. Але
друга волоска партія вже приви-
чала ся і освоїла ся з гадкою, що
тут на Буковині є і Русини і що
Русинам тут належать ся также пра-
ва. Німецька партія, як газети пи-
суть, хоче лучити ся з волоскими
радикалами, з Янком Фльондором.
На те ми скажемо, що давних при-
ятелів не гадаємо від себе відтру-
чувати, але як вони гадають з на-
шими ворогами братати ся, то і
ми мати мем на тільки розуму, щоб
не лишити ся на підлі. До Воло-
хів просити ся не хочемо. Але як-
би ми виділи, що Німці еднають
ся з нашими ворогами, то і ми най-
шли-б дорогу, аби з уміркованими
Волохами порозуміти ся. Межі
нами а Волохами є одна лиш супе-
речка, а се церковні справи, бо зре-
штою ми однаково стоїмо. Доки Во-
лохи кажуть, що церков правос-
лавна на Буковині є і має бути
волоська, що се все одно, як по рус-
ких нарафах є волоскі панотці, ко-
трі не уміють по руски говорити,
доти не може бути з ними згоди.
Але якби тут можна і було з ким
порозуміти ся, то ми Русини мо-
гли-б разом з тими Волохами одну
руку мати.

В радї державній належу я до
русского клубу, що поставив собі за
ціль старати ся, аби була справе-
длива управа в державі, аби кож-
дому народови було его право і
аби народи самі собою управляли

і кождий нарід сам над своїми по-
требами радив. В радї державній
ще тяжше становить руских по-
слів, бо там є аж 425 послів. Про-
тивники наші — се Поляки, їх
аж 60, там графи, ексцеленції,
вони мають там силу! А у нас лиш
професори, адвокати урядники. О-
крім того іде там боротьба межі
Німцями а Словянами. Була колись
слованська більшість, але не багато
користи мали з неї Русини. При-
тедів ми там не маємо. Треба на
всі боки видати ся, аби щось ося-
гнути, а в велику політику нам
мінати ся годі. В справах бую-
винських поставили рускі послі
внески, аби заложити руску гім-
назію в північній часті Буковини,
аби стипендії висднати для тих
школярів, що хотіли-б учити ся на
панотців, аби зробити православну
школу народну руску в Чернівцях
і т. д. Думаємо, що одно і друге о-
сягнемо. Рада державна ухвалила
тепер великі видатки на залізни-
ці і канали, але з того нічо не при-
пало ся на Буковину. Може лиш
Прут буде регулювати ся.

Чорно я маюю наш стан, бо
є дехто, що гадає, що як вибе-
руть того послом, то буде добре,
інші знов кажуть, що як другого
вибрати-б, то було-б ліпше. Тепер
маємо там, здає ся, таких послів,
що певно ви ними вдоволені, але
таки тяжко щось придбати. Муси-
мо бути терпеливі, а таки до чогось
прийдемо.

В делегаціях був я оден із
цілої Буковини. Там іде рада за
високу політику, за стосунки до
других держав, за справи військо-
ві. В справах військових промовляв
я, і думаю, що висказав я там ба-

жання моїх виборців. Промовляв я
также про заграничні справи і тут
мусів я дещо сказати, з чим деякі
Русини невдоволені. Але і я кажу,
що зовсім не похваляю того, що в
Росії дів ся, як там поступають з
студентами і т. д. Лиш прошу
звжити, що в делегаціях не про
се мова, як у Росії є, лиш з
ким наша держава має тримати на
випадок війни. Коли-ж я чую, як
посол німецький Вольф промовляє за
тим, аби наша держава зовсім під-
дала ся під провід Німеччини, аби
може ще наш цїсар поклонив ся ні-
мецькому цїсареві, — то се мені
не могло подобати ся, як у тій хви-
лі оден передбесідник нарікав на
порядки в Росії, бо ми там не
маємо порядкувати, але маєм ска-
зати, з ким у війні нам одну руку
мати, з ким нам тримати. — Те-
пер скажіть, чи ви задоволені моєю
працею. Я стараю ся поступати в
згоді з другими рускими послами,
бо не хочу в народі робити ріжниць,
роз'єднювати людей. На дрібні рі-
чи, які є помежи Русинами, я не
вважаю, до них не мішаю ся, вони
до мене не належать і я їх не ро-
зумію. Я роблю мою повинність,
заступаю Русинів перед іншими
народами щиро.

Над сям справозданем розвиза-
ла ся дебага.

Відтак Калинюк господар з
Крешатика подякував пос. Василь-
кові за его труди тай просив, аби
він заступив ся, щоб в судах прий-
мали рускі подання тай по руски
відповідали. Венгри пишуть по вен-
герски, Чехи по чеськи, для Поля-
ків є все по польски, для Німців
по німецьки а чомуж для Русинів
не є по руски?

Чи варто любити ся і женити ся.

(З книжки Льва Толстого. *)

Сперечають ся нераз люди про то,
чи добре є залюбити ся. Я маю на се
відразу відповідь.

Коли чоловік уже перед тим жив по
людени і займав ся духовною роботою, то
залюблене, любов, подружжє є для него
упадком. і бо частину своїх сил він буде
мусити посвятити своїй жінці, своїй ро-
дині або щонайменше своїй любові. Коли-ж
він перед тим жив, як звір, так собі
лише їв, робив, служив, писав, бавив ся,
то залюблене підносить его так само,
як звірів і комах.

Ви питаєте ся, як бороти ся із сею
пристрастію, з любовю? Є ріжні малі
способи, як праця, пощєна і т. п., але
найліпшим способом против любови є
біда, недостача грошей, бідний зверхній
вигляд, загалом таке положєне, що не
може приналежити жінки. Але я знаю ще
оден спосіб против любови, певний —
то є свідомість, що чоловік не лише
припадком на якийсь час забав бороти
ся з сею пристрастію, лише єю борбу

*) Сю книжку можна в Чернівцях
дістати в німецькій перекладі п. з. Ueber
die Sexualfrage.

уважає неминучим, незмінним, тривалим
успівєм житя.

Гершель обчислив, що коли би число
людей що 50 років подвоювало ся, так
як тепер подвоює ся, то за 7000 років,
рахуючи від першої пари людей, було
би намножило ся стільки людей, що ними
можна би заложити цілу поверхню землі
і поверх них накласти в 27 разів виспу
піраміду з людей, як від нас до сонця.
Щож виходить з того?

Виходить таке: що або треба собі
бажати всяких зараз і воен, або треба
здержувати ся від любови. Лише по-
здержливість заведе рівновагу у всім.
Варто би зробити статистику воен,
зараз і безженности. З сеї статистики
певно вийшло би, що чим тяжше жити
на світі, тим більше люди женять ся.

Оженити ся на то, щоби веселіше
жити, — така штука нікому не
вдасть ся. Хто поставив собі за ціль
женильбу, той дуже помиляє ся, се ясне
як сонце. Ціль є женильба, а по женильбі
яка-ж ціль житя? Коли хто перед же-
нильбою не мав для кого або для чого
жити, то, оженивши ся, уже тани
зовсім не найде цілі житя. Можна ска-
зати напевно, що коли хто перед же-
нильбою не мав якоїсь спільної мети,
то він ніколи в світі у спільці з жінкою
не дійде до неї, — радше роз'єднають
ся обоє. Женильба тільки тоді дає щастє,
коли і чоловік і жінка мають спільну
мету; обоє ішли одною дорогою, стрі-

тили ся і постановили собі дальше йти
спільно. Але біда виходить, коли обоє
ішли своїми манівцями і потім подали
собі руки.

Те все походить з того, що неро-
зумно є гадати, що на землі тільки горе
і пужда, але нерозумно також гадати,
що на землі треба вживати свїта. Ми
служимо за свого житя і знаємо
богато гора, але частійше багато втіх.
Але правдиву втіху мають люди тільки
тоді, коли вони самі вважають своє
житє службою, коли вони другим роблять
добро, а про своє щастє не питають.
Подружжє житє дає стільки втіх, на
приклад народина дїтей, що люди гадають:
отсе є справдішнє житє і поза ним нема
більше нічого. Тимчасом се небезпечне
самодурство і обман. Коли родичі при-
водять дїти на світ, а не мають цілі
житя, то вони лише туманять себе,
думаючи, що дїти є тою ціллю, і потім
мусять теріти кару, як звичайно ті
люди, що не знають, по що живуть.

Вони дурять себе, бо, щоби дїти
добре виховати, треба самому знати, по
що живе ся і на що дїти мають жити.

Не треба женити ся з любови, лише
з чистого вирахованя; однак треба сі
слова брати цілком у противнім значіню,
як досі їх беруть; значить: не треба
женити ся зі зміслової любови або з
вирахованя, де будеш жити і як (адже
всі якоесь живуть), лише з такого вира-
хованя: чи можна сподівати ся, що твоя
будуча жінка не тільки не буде тобі

перешкодою, але навіть допоможе тобі
вести людське житє?

Що хочете кажити, в євангеліях нема
поради, щоби женити ся; там є лише
відмова, там є річ про тих, що надужи-
вають любови, річ против похотий і
против розводу тих, що вже побрали ся;
але про інституцію подружжя, так як єї
церков хоче мати, там нема ані слова.

Ви берете занадто по простому
слова євангелія: „Покинь батька і матір
і жінку і дїти і йди за мною!“ Як по-
годити свої обовязки супротив родині з
жаданями Христа, на се не найдете ви
ніяких правил і приписів, — самі після
своїх сил мусите погодити сі супереч-
ности. Ідеал лишити ся певно вєсди той
самий, а він висказаний в євангелію:
„Покинь свою жінку і йди за мною!“
О скільки-ж кождий чоловік може се
зробити, знає лише він сам і Господь.

Завела ся мода хвалити жінки і
казати, що вони своїм розумом не тільки
дорівнують мужчинам, але ще й пере-
висшають їх. Ся мода і зла і шкідлива.

Женщинам не треба відбирати їх
прав; вони заслугоють на таку саму
любов і на таке саме поважанє, як і
мужчини; вони можуть жадати для себе
тих самих прав, — про те все не можна
і сумнівати ся. Але коли хто каже, що
жінчини пересїчно так само уталанто-
вані, як мужчини, і що від них мож-
ного самого жадати, чого жадаємо від
д

Пос. Василько відповів, що сего року сойм ухвалив, аби всі урядники судові, настановлені в руских повітах, знали по руски, і аби на доказ того засвідчили ся сьвідомством. Але то мало допоможе, доки не будем мати всюди своїх руских урядників.

О. Манастирський заявляє, що пос. Василько, де обізвав ся, то щиро і відважно стояв за руским народом.

О. Теофіл Драчинський парох з Товтрів каже, що хотів становити руских послів тяжке, бо мало їх, то се дуже добре, що вони ідуть рука в руку, поступають в згоді в руских справах, заступають ся відважно, не зважаючи ні на право ні на ліво — з того виїде рускому народови користь. Волохи такий нарід як ми на Буковині, але-ж бо вони уважали нас за слуг, за підданих, а не за рівних, і для того треба було руским послам злучити ся з Німцями. Але-ж бо і Німці не поступають так, як повинні-б. Для того нехай наші послі лучать ся, з ким уважають за добре. Найважнійша річ, щоби ми всі були в згоді. Церковні справи — се найважнійша річ. Нам не може бути все одно, як нас трактують в нашої православної церкви. Се-ж правда, що ми кривду терпимо. Для того просимо наших послів, аби подбали о то, щоб і Волохи в церковних справах уважали наші права, сповняли наші справедливі жадання і шанували нас. А посла Василька просимо, аби ішов рука в руку з другими рускими послами.

Далі буде.

3 ради державної.

Чверть на 12-ту перед полуднем, при дуже численно заповненій салі та галеріях, отворив президент палати г-р. Феттер сесію парламенту вступною промовою, в якій згадавши про заручини архикнягині Єлисавети Марії та про смерть двох визначних членів палати, послів д-ра Кайцля і д-ра Вайгала, обвістив, що І-й віцепрезидент посол Праде зложив своє достоїнство. Опісля приймав посольський обіт від нових послів.

кожного мужчини, то таким балаканем шкодить ся лише жінці.

Коли-б можна від жінчини жадати того самого, чого жадано від мужчини, то ми би жадали; але що се не може бути, то ми би лише злостили ся і спихали все на злу волю, хоч воно просто не можливе.

Коли хто каже, що жінчини слабші духом, то тим не кривдить їх; противно кривдить їх, коли уважає їх за рівних з мужчинами.

Слабостию духа у жінци я називаю їх великий послух тілу а особливо сю прикмету їх характеру, що мало зважають на те, що каже розум.

Жінка не може признати, що мужчина розумний і практичний, бо инакше повинна би его слухати. Так само і з мужчиною. Коли-б я тепер писав „Крайцерову сонату“, то я висунув би се спостереження наперед.

Наше життя не розумне; тому винні жінки і їх сила; а їх сила походить з того, що мужчини не повдержливі; через то і жінки такі самі — і так життя не розумне з причини неповдержливости жінок.

Гарна жінка каже собі: „Він розумний, учений, чесний, багатий, знатний, моральний, святий, а проте таки я маю его в своїх руках, хоч я дурна, невчена, бідна, нікчемна, неморальна жінка. Коли-ж

З ряду відчитано предовгий ряд нагалих внесень і інтерпелляцій, переважно внесених молодочехами або соціалістами а дотикаючими приспіння інвестиційних робіт — головне в чеських краях. З інших внесень і інтерпелляцій визначають ся: посла Гернера в справі еміграції французких конгрегацій до Австрії, посла Дашинського в справі надужити краківської поліції і внесення посла Романчука в справі галицьких соймових виборів. Посол Романчук вносить іменню, аби парламент вибрав з поміж себе, але з виключенням членів польського кола, спеціальну комісію, яка мала би з'їхати до Галичини і на місці розв'язати справу надужити при послядних соймових виборах.

Рівнож відчитано кілька судових процесів з просьбою о видачу деяких послів, між иншими посла Брайтера.

По тім всім забрав слово міністер скарбу Бем-Баверк, прокладаючи парламентові бюджет на рік 1902. Своє експозе зачав міністер від економатоганія, що мимо загальної економічної депресії, австрійський бюджет на 1902 рік виказує деяку надвишку. Ясним моментом в економічній життю нашої держави є заінагурування інвестиційної політики. Обговорюючи поодинокі частини й позиції бюджету, заакцентував міністер підвищене меліоративного фонду та видатків на просвіту. Що-до управління плат державних діюристів, то зависиме воно буде від введення податку на залізничні білетти (!).

Предложений Бем-Баверком бюджет представляє ся ось-як:

Сума прелімінованих розходів виносить 1,655,117,000 корон, коли минулого року було розходу 1,641,163,000 к. Значить ся, що сегорічні розходи преліміновані на 43,954,000 кор. вище, ніж торік.

Сума прелімінованих доходів обчислена на 1,895,966,000 корон, — торік 1,641,997,000 к., о 43,969,000 більше.

З уставилені доходів з розходами остає надвишка 848,000 к. В парламентарних кругах говорять, що се надвишка є дуже сумнівної вартости та що по правді бюджет замкне ся значним дефіцитом, на якого покрити підвищить правительстве ціну тютюну.

Поодинокі частини бюджету виказують такі зміни:

На спільні видатки преліміновано о 2,437,000 кор. менше, ніж торік; за се бюджет міністерства внутрішніх справ збільшив ся о 2,313,000 корон. Видатки міністерства крайової оборони зростуть о 1,629,000 кор. а міністерства просвіти о 3,893,000 кор., з чого найбільше припадає на вищі школи в Іс-бруку, Празі і Берні. Міністерство торговлі потребує о 4,640,000 кор. більше а міністерство землі о 3,948,000 кор. менше Етат міністерства різництва зро-

так, то цілий розум, вся ученість і т. п. — дурниця! Через то жінка упадає і стає зла.

Що мужчина зовсім увільнив себе від обов'язку виховувати і пильнувати діти, се не тільки не по християнськи, але і несправедливо.

Адже жінка й без того мусить виховувати дитину і годувати її, так що мужчина повинен бодай всю иншу роботу взяти на себе, о скільки лише позваляє ему на се его заняті. Воно так і було би на сьвітї, якби не закорінив ся сильно у нас варварський звичай звальювати всі тягари на слабших і пригнетених. Сей звичай так запанував над усіми нашими привичками, що і найпоступовійший і найбільше лицарський мужчина, хоч готов бороти ся за те, щоби жінчини були професорами і священиками, хоч готов з небезпечністю свого життя відоймати хусточку, яка впала жінчині, але ніколи не погадає випрати нечисті пеленки їх спільної дитини або синові зашити штани та тоді, коли жінка при надї або плекає дитину або взагалі змучена або рада би що прочитати та подумати над чимсь.

Про ті відносини до жінок у нас такі поповані гадки, що з такого сьміялись би і мужчина мусів би мати богато відваги, щоби не уважати на сьміх.

Розуміє ся, подружжя потрібне на то, аби рід не загинув, але батько і мати повинні мати на стільки сили, щоб вихо-

ете о 2,269,000 кор. а міністерства справедливости о 1,200,000 кор. На державні довги призначено о 8,791,000 кор. більше.

Що-до доходів, то безпосередні податки повинні принести о 6,907,000 кор., податки посередні о 23, 534,000 кор. консумційні о 21,888,000 кор. більше ніж торік. За те ця опадуть о 11,745,000 кор. низше. Доходи міністерства різництва о 2,257,000 кор.

Яка пайка загального бюджету припадає на Галичину, се подамо в особній статті.

По сухім бюджетовім експозе забрав слово міністер-президент д-р. Кербер. Его промова вислухала палата з великою увагою. Д-р. Кербер менше-більше говорив ось що:

„Правительство вважає, що доки національні суперечки в Австрії не покладжені, доти воно мусить стояти по-за сторонництвом, аби не стягнути на себе закиди парціалности. За-для внутрішнього розладу наша держава о-стала значно позаду. Подожене виробило ся таке, що мусить ся шукати з него виходу, коли будучина держави не має бути загрожена. Всі австрійські народи інтересовані в тім, аби Австрія добре розвивала ся. Тому єсть задачію правительства завести в Австрії національний мир. Та заки се стане ся, мусить парламент — доки не поладнає ся економічних справ і відносин до Угорщини — залишити національні суперечки а відати ся серйозній праці. Супротив прочого сьвіта мусить Австрія виступати як один нарід.

„Що до австрійсько-угорських відносин, звернув президент увагу на їх значіне для австрійського промислу і різництва. Однак, як видно навіть з промов визначних угорських мужів, грозить нам економічна війна з другою половиною монархії, а се сумно мусів би відбити ся на політичній відносині обох злучених держав. В найблизших торговельно-політичних переговорах буде правительство супротив Угорщини стояти на становищі безусловної лояльности, на становищі інтересів цілої австро-угорської монархії, що не виключає належного береження спеціальних інтересів Далматинчини.

„Населення обох половин монархії повинно зрозуміти, що найблизшим торговельним ринком для кожної з половин є друга половина. І на тій дорозі можливе поладнання з Угорщиною. Коли-ж би себе вдало ся, то Австрія потрафить заінагурувати торговельну політику на власну руку, а се певно легше її удасть ся, ніж другій державі! (читає: Угорщині.“ (Живі оплески).

Велику надію покладає міністер-президент на закінчене трактату торговельного з Німеччиною, що дало би Австрії свободнійшу руку. Особливо мусить настати зміни в ветеринарній

вати діти на слуги Бога і людей. До того-ж треба жити зі своєю власною працею а не з чужою, треба більше давати, як брати.

У нас усі гадають, що женити ся можна аж тоді, коли вже чоловік добре засів на плечах других людей, значить: має з чого жити. Тимчасом треба би инакше гадати: лиш той може женити ся, хто сам потрафить жити і виховати дитину, хоч не має средств. Лише такі родителі виховують добре свої діти.

Жадного людського злочину против законів моральности не скривають люди так пильно, як злочинів із змисловости. Тай нема злочинів так спільних усім людям, так ріжнородних і страшних, як сексуальні.

На жаден злочин против моральности не дивлять ся люди так вселяно, як на сексуальні злочини, — що одні вважають страшним гріхом, другі дивлять ся на те лише, як на заживане вигоди і втіхи. Винци жаден злочин не показує нам так дбально, о скільки люди поступили морально наперед, і жаден злочин не шкодить поступови цілої людскости так дуже, як сексуальні злочини.

конвенції з Німеччиною, бо теперішня конвенція і її виконувана забиває австрійську годівлю товару й безрог.

Задачію торговельних трактатів буде рівнож хоронити слабій австрійський промисел перед заграничною конкуренцією. В тім згляді думає правительство поступати рішучо й не оступити від інтересів свого населення ні на один крок.

Дальше зановів міністер-президент внесення проєктів нових законів: прасового, проти пияцтва, про убезпечення робітників на старість і т. п. Просив палату о скоріє ведення бюджетових праць, бо перед Різдвом мусить парламент розійти ся а по Різдві будуть радити сойми, так що найблизша сесія парламенту скличе ся аж на весну 1902 р.

Свою промову закінчив д-р. Кербер ось яким покликом:

„Нехай спаде завеса на минувшину, що стільки нас коштувала. Пристунаймо до полагоди бюджету, не думаймо про §. 14. Нехай парламент уживе своєї права — права бюджету. Се нам дасть вільну руку до невсенуючої праці, яка довкола нас кипить“ (оплески і гра-туляції).

Внесення, звизаюче правительство до виготовлення проєкту цлової тарифи, а а потім президент Феттер замкнув засідання.

Палата панів зібралась вчора о 1 год. по полудні. Президент князь Віндшгрец повідомив о заручинах архикнягині Єлисавети. Палата прип'ручила ему зложити її іменем благожелані. Опісля поладжено всі на дневнім порядку стоявші справи. — Парламентарна комісія чеського клубу рішила при виборі І-го віцепрезидента віддати порожні карти.

Віцепрезидентом Ради державної вибрано посла Кайзера. Нововибраний віцепрезидент прирік як найбільшу об'єктивність. Відтак послідувала дебата над нагалим внесеном Форнга.

Прочу часті вчорашнього дня заявили оживлені наради парламентарних клубів, бо предметом найбільшого (нинішнього) засідання буде в першій плані вибір нового І-го віцепрезидента. Більшість Німців висуває кандидатуру посла Кайзера. Центрум, і Шенереріє здержали ся від голосовання. Соціалісти будуть голосувати на Пернерсторфера. Чехи, Польки і Словинки противні карти. Польське коло годить ся на Німця, але не може голосувати на особу Кайзера. Се й зажив голова кола Яворський проводирам німецьких клубів

Перегляд політичний.

В прилученій до Угорщини Хорватії завели Мадяри насамперед мадярський язык на залізницях, а мало-помалу і в других ділах адміністрації, та й всіми силами старають ся затерти окремішність Хорватії і замінити її в звичайний комітат свого мадяросагу. В Хорватії обов'язані знати по мадярски, но поза границями Хорватії в найблизнім сусідстві в Угорщині хорватського языка не учать і на него не зважають. В самім „Кондукторі“, тим підручнику для почт і залізниць, всі місцевости в Хорватії змадяршені. Мадяризація веде ся в школах усильно, всі стріти на мапах і атласах шкільних. На атласах, видаваних в самій Угорщині, навіть вже й барвою не відрізняють Хорватії від Угорщини, а атласів без змадярщених назв навіть не вільно там в школах уживати. — Не дивота, що і Хорватам, в котрих серцю ще не замарла самосвідомість, вже за бо-гато того і зачинають опозицію, котра як звичайно в таких разях, виїшла від палкої молодіжи. В Загребі постановила молодіж бойкотувати тих купців і промисловців, що на своїх вивісках, відозвах, цінінках і циркулярах не уживають хорватського языка. Противники па-

робили знов собі крику, як можна культурні язики мадарекій і німецький заступати некультурним хорватским, так як-би то торговля і промисл мали яку звязь з літературою дотичного народа. Та марні їх викрути! Хорвати напевно постоять за пошановане прав свого языка.

Конфлікт Берлина з цесарем. По причині, що дотичний референт правительственный навіть не предложив цесареві поновного вибору Кавфмана на заступника посади до затвердження, відбули ся збори виборців міста Берлина, де др. Бавм дораджував зарекурувати до міністерства справ внутрішніх і внести інтерпеляцію в соймі. Місний радний Розенов додав ще до того, що той референт допустив ся безправя, бо вдер ся в права корони, відняв їй тим способом застережений конституцією привілей призначення або незатвердження вибору. На тую вість покликав сам цесар до себе на аудієнцію репрезентацію міста. Явилися посади Кіршнер і радник міського будівництва Гофман. Цесар прийняв їх дуже ввічливо і розговорював з ними о різних будівлях та о проведенню електричного трамваю улицею „Шід-Липами“, на що лиш тому не дав свого призову, що то улицы вузла, фреквенція дуже оживлена та були би перехожі наражені на небезпеченство життя. Зійшовши на справу незатвердження вибору Кавфмана покликав ся цесар на его військову минульність, що він з поводу своїх радикальних переконань мусів зложити шаржу резервного офіцера. Кіршнер замітив, що Кавфман тогди був ще молодим чоловіком а і сам вирок офіцерського гонорового суду, яко несправедливий скасував цесар Вільгельм I. На те цесар заявив, що каже собі ще раз предложити виборчий протокол і поновно розслідує справу.

Програма подорожі грецького наслідника трону, що обіймає столиці Росії, Франції, Англії і Італії, має стояти в тісній звязі з нарадами дипломатичної конференції, яка відбувається тепер в Римі. Розходять ся на-тепер о зискане протекції держав для Крети в цілі признання їй торговельної фляги, що на око може видавати ся річею малої ваги, но опісля пішли би і другі уступки. Тому і безсилна Туреччина — котра не може погодити ся з гадкою, що Крета для неї раз на все пропала — може лише з більшим невдоволенням придивлятися тим заходам кретенського комісара.

КОВИЖИ.

Календар. Неділя 7/IX. (20/X.): Ж. 20 по. С. с. Д. Луки 3. с. м. Сергія; Р.: Венделіна, Понед. 8/IX. (21/X.): п. м. Пелагій с. Таїой; Р.: Уреул, Второк 9/IX. (22/X.): с. ан. Якова Альфея, п. о. Анидронка; Кордулі.

О. Юрий Калинин, звисний наш патріот і народолобець, зістав іменовий парохом в Прилипчу, дністерського деканату,

Вчорашня проба „Бук. Бояна“ згромидила зверх трицять сьнівачок і сьнівачів, так що мішаний хор заповідає ся і сего року гарно; та здав би ся і сильний мужеский хор, сил було би до-

волі, так що, багато добрих сьнівачів годі спонукати до участі, їм всьо бай-дуже і на все є у них час, тільки не пакунебудь працю народну, хоч би таку првемну, як сьнів. — Слїдуюча проба мішаного хору в сей понеділок о 7 год. веч.

Буковинська школа середня. 12. с. м. відбули ся в хемічній сали тутешньої школи реальної загальні збори товариства „Bukoviner Mittelschule“. До виділу ввійшли слїдуючі члени: проф. Романовський яко голова, проф. Вітнер, Максимович і Вотта. Прочі виділові лишили ся ті самі, що там того року, є. є, проф. Лебль, проф. др. Павлічек, проф. др. Руми і проф. Скобельський.

Курс для дальшого образовання жінок. Під тим іменем має утворити ся в Чернівцях новий заклад науковий для жінок і дівчат образованих верств суєнільности. Кожда дама, що має більше як 16 літ, а дотого образоване, котре в нічїм не уступає образованню абітурієнтки з ліцею, має нагоду, дальше образовати ся. На рік 1901/2 уложено слїдуючий план викладів: 1. Фізика (гімназійний проф. др. Врох) в середу і суботу від 1/6—1/7 вечером. 2. Шекспір і его часи (гімназ. проф. др. Натанський, в середу і суботу від 3—4 год. по полудні. 3. Початки до латини на основі французького языка, особливо для матуристок ліцею, що хочуть записати ся на університет (гімназ. проф. др. Перкман), в понеділок, середу, четвер і суботу від 4—5 по полудні. 4. Історія німецької літератури, почавши від другої половини 18. столїти (гімназ. проф. др. Руми), в понеділок і четвер від 5—6 год. по полудні. 5. Психолгія (гімназ. проф. др. Сігал) в п'ятницю від 5—6 по полудні. Як покажеться потреба, то отворить ся також курси модерних языків. Виклади зачинають ся 16. жовтня з виймкою тих о історії німецької літератури, котрі розпочнуть ся 21. с. м., і потребають аж до 15. липня. Оплата за кожду годину в тижні виносить 2 корони, однак в певних случаях може бути зниженою на 1 корону. Одноразова присутність на викладах зобов'язує до зложення оплати за цілий курс. Вивси відбулись в понеділок 14. і в вівторок 15. жовтня від 3—5 год. по полудні в директорській канцелярії дівочого ліцею (ул. Палати краєвої ч. 10 П. поверх). В тім закладі відбувають ся також виклади з виймкою фізики, котру викладає в фізикальній сали ц. к. I. гімназії.

Вижницка філія тов. „Руска Школа“ подає отсим до відомості всім своїм членам як також і годовному Виділові „Рускої Школи в Чернівцях“, що головні збори членів названої філії відбудуть ся 27. жовтня н. ст. 1901 о 1. годині по полудні в сали Фріста в Вижниці із слїдуючим дневним порядком: 1. Справджене протоколів з послїдних зборів. 2. Справоздане з діяльності виділу. 3. Справоздане касово. 4. Вільні внесення. 5. Вибір нового виділу. — Просить ся всіх чл. членів о найскоршу вилату за леглих вкладок і о придбане нових членів, а заразом і о вирівнане рахунків за взяті книжки „Рускої Школи“. Вижниця 17. жовтня 1901. За Виділ: Никорович голова, Рубін писар, Гулька скарбник.

Віче відбуде ся 20. вересня у Львові, що має бути поважною маніфестацією для приспінєня обовязкового обезпечення пенсій приватним урядникам. Програма віча слїдуюча: 1. Відкрите нарад. 2. Вибір президія віча. 3. О konieczности як найскорішого введення в життя обовязкового обезпечення пенсій приватним урядникам. 4. О правительственный проектї закона пенсійного для приватних урядників. По вічу відбудуть ся товариські сходини. Комітет.

Замерз. 53-літнього Николу Лейку з Зеленева знайшли 11. с. м. перед селянською хатою в Реваківцях неживим. Небішкови зломалась на дорозі вісь; а що з возом не міг тепер нічого вдїяти, випряг коні і хотїв з вїньми дістати ся до Зеленева. Але не судилось... На дорозі опустили его сили, випустив коні з руки а сам пережевав цілу ніч в рові, де в наслідок вохкості і зимна замерз.

Фонографічне товариство в Чернівцях уконститувало ся в середу 9. с. м. Головою вибрано адвоката др. Саламона Гершля. Товариство положило собі за ціль розвинути науки, що відносять ся до фонографічних і тим подібних

винаходів членська вкладка виносить 5 корон.

В Сторожинці існує від неділі 13. с. м. новий відділ ветеранів.

Новий президент Сполучених америк. держав взяв вже в поїздане „Білий Дім“ і вводить там нові порядки: міщанську простоту заступають ради військові. Се видно хоч би й по тім, як Рузвельт відповідає на привіти. Мак-Кінлей звик був перед кожним, хто його вїтав, здійсмати ціліхтер з усміхом; його наслідник відповідає на привіти по військовому. Палатну службу „взято в клуби“ і має наказано не випускати нікого без медьованя. В першім дни свого занятя був Рузвельт 9 годин на ногах; приймав міністрів, сенаторів, представителів властей, Членів конгресу, розмавляючи з кожним по кілька минут. Як перший раз виїжджав з „Білого Дому“ на проїздку, зібрала ся велика толпа народа, щоб його побачити. Президент казав затримати коні і сказав: „Прощу розійти ся, я не є жадним оказом цікавим до огляданя“. На ті слова толпа розійшла ся. Тайну поліцію усунув тимчасом від себе, бо єї недбалості приписує президент убиство Мак-Кінлея. Рузвельт задумує зреформувати службу тайних агентів, а що потрафить єї витресувати, дав доказ на се, як був шефом поліції в Новім Йорку. Пані Рузвельт з 5 дітьми прибула до Вашингтону при кінці місяця. — З Вашингтону доноситься що в „Білїм Домі“ запанував новий дух, від-коли обняв власть президент. Рузвельт не уважає ся, як його попередник, заступником свого лиш сторонництва, але цілого народа, не протїгує також того стану, з котрого вийшов, але для всіх однаково прихильний. — Одного з сенаторів, що висказав переконане, що тепер відіграє передову роль в політиці Стан Новийорський, як за часів Мак-Кінлея Стан тогочасний, відповів Рузвельт такими словами: „Буду президентом цілих Сполучених держав, а не одної часті. Не єсьм за фаворизоване поодиноких частий краю. Як я був памісником Новийорського Стану і мене повідомлено, що маю право до обсаджуваня 4 місць в армії то я іменовав полудневіц і 1 Новийорця. Були то найгідніші сеї часті, а мені було все одно, з якого походили Стану. Тими днями затвердив знова президент на уряді комісара Бванса, демократа, зновавидженого капіталістичною клікою для його справедливості і строгості, не зважаючи зовсім на крики в євонім сторонництві републиканським.

Заряд торговлі паперу тов. „Рускої Ради“ в Чернівцях, подає до відомості Ви. П. Т. Публіці, що „Буковинський православний ілюстрований календар“ вже вийшов і є до набути в торговлі паперу (Народний Дім, ул. Петрови-ча ч. 2) по ціні 80 сотників. — Хто при-шле гроші наперед за 10 календарів, той дістає 11-ий даром. Гроші нале-жить відслати під адресом: „Перша буковинська руска торговля па-перу Рускої Ради ул. Петрови-ча ч. 2, Чернівці“. З замовленнями на-лежить спішити ся, бо наклад невеликий.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

„Літературно-наук. Вістник“ книжка X. за місяць жовтень містить в собі: „Наш альбом“ (із поезій Сергія Павленка, Сильвестра Яричевського, С. Грушенка). — „Чужа жінка“ оповідане Петра Шелеста. — „Вирід“ оповідане Осипа Шнитка (далі). — „Арсен Яворен-ко“ драма Б. Грінченка (конець). — „Трицять від ета“ оповідане Матильди Серао (конець). — Із опові-дань Мультигулі (Про притчу, Га-лапаси. Нависники з салом, Кон-фесії, Провидїне, Матвія глава XIX. Із ідей). — Із пересьпівів Павла Грабовського „Ілля Муромець“ (ве-ликоруська билина). — „Сервітуті і розмежуване ґрунтів на право-бережній Україні“ Ф. І. Немоков-

ського (конець буде). — „Будуч-ність гімназій“ уваги проф. Д-ра Фрідріха Паульзена. — Уваги на сучасні теми: I. „Заборона Лі-тер.-Наук. Вістника в Росії“ Ів. Франка, „Про нашу літературну мову“. А. Кримського, „Московська ластівка на Галицькій Русі“ Ів. Франка. — Хроніка і бібліографія.

Вісти господарські, промислові і торговельні.

Торговля паперу в Нар. Домі.

Подаємо до загальної відомості бук. Русинів, що заряд друкарні „Рускої Ра-ди“ відкрив з днем 15. жовтня с. р. в „Народнім Домі“ (ул. Петрови-ча ч. 4).

торговлю паперу і всіх шкільних приборів.

До сего іроку спонунали заряд друкар-ні особливою взглядом на наше учитель-ство, що купує у нашій друкарні шкіль-ні друки; багато із напів учителів ба-жало просто видіти таку торговлю в „Н. Домі“, вже хоч би з тої поодинокі при-чини, щоб мочи набути потрібні для школи прибори разом зі шкільними дру-ками і не потребувати ходити по різ-них скелесах.

Заряд друкарні „Рускої Ради“ чи-слить проте в сїм підприємстві передо-всім на ласкаву поміч і спільну підпору зі сторони нашого патріотичного учите-льства, котрому пригадуємо тут мимоходом, що увесь чистий дохід із нашої торговлі паперу поплине в ка-су таки „Нар. Дому“, котрому вже нині, можна сказати, належить фактич-но друкарня „Рус. Ради“. Зваживши врешті ту обетавину, що нанове учите-лі становлять, можна сказати, найбіль-ше число членів „Нар. Дому“, гадаємо, що є надто цілком заохочувати їх ще особними словами до піддержан-ня сеї нашої найважнішої народної інсти-туції.

Попри учительство численно напевне також і на родичів нашої шкіль-ної молодіж, котрій пригадуємо по першім, що „Нар. Дім“ так через удер-жуване бурей, як і в нинішній спосіб бо-гато спомогає бідних руских дітей.

Що ся тичить чисто торговельної сторони сего нашого нового підприєм-ства, то замічаємо, що стоїмо у звязі з першими фабриками і завоюємо що найліпший товар, так, що можемо смі-ло запусити ся в конкуренцію хоч би з першими торговцями паперу. Для того можемо запевнити ви. Публіку, що най-де у наших складах як найбільший вибір усіх артикулів, належних до торговлі паперу, як: всякого роду зошитів, пер-олівців, тушів, пензлів, цизориків, цир-каїв, ліній, дощок до рисованя і т. д.

Для найважливіших артикулів вида-мо сими днями особний ціник, котрий буде також опублікований в „Буковині“ і „Рускій Раді“. В сей спосіб гадаємо причинити ся багато до власного добра купуючих, котрі про ціни і вартість де-яких паперових приборів часто не ма-ють ні найменшого поняття і нероз пла-тять неймовірні ціни.

Однак вже тут зазначемо, що для грамниць і всіх, що купують більшу скількість товару, буде (по-за ціни ці-ника) ще особний як найбільший рабат.

Отже, братя Русини, на вас лежить тепер, з як найбільшим довірем відно-сити ся до нашої торговлі паперу і ши-рити в своїх кружках те-ж саме довіре, а ми обіцяємо вам, що певно того ніко-ли не пожадуєте.

Свій до свого!

Від заряду друкарні „Рускої Ради“.

КНИГИ

для нас райфайзенських

як також

відповідні друки

можна дістати лиш в друкарні тов. „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Гарне, добре і дешево!

Магазин одіжи для дам і панів

перед тим

МАРКУСА ФУРЕРА

в Чернівцях,

ул. Ратушева, ч. 15, під „Золотою грушкою“.

В кождім сезоні

найновіші плащі жіночі, для дівчат і дітей
жакети, мантильки, ротунди, порохівники
з шовку і могогару
з перших віденських і берлінських робітень.

Одяги для панів, хлопців і дітей
загортки, шляфроки, футра міські і до подорожжя,
менчикова, гавельови і всі річи входячі в той фаш.

Поручення зпоза міста виконує ся сейчас.

Гарне, добре і дешево!

Товариство взаїмних обезпачень

„ДНІСТЕР“

Львів, Ринок ч. 10. (дім „Просвіти“)

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, обезпечає будинки,
і всі предмети движимі против шкід огневих.

„Дністер“ припоручили Приосвац. Ординаріати Всч. Духовенству і
вірним всіх трех Епархій.

Фонди гваранційні „Дністра“ з днем 31-го грудня 1900

Фонд резервовий . . .	311.540 кор.	11 сот.	} разом 520.406 к. 65 с.
Резерва премій . . .	171.942	—	
„ спеціальна . . .	6.000	—	
Фонд емеритальний . . .	30.924	54	

Тарифи „Дністра“ дуже умірковані. Надвижка річна розділяє ся між
членів в формі зворотів. За рік 1900 дістають члени 8% звороту
з премій.

„Дністер“ виплатив до 31. грудня 1900 відшкодовань 2.120.834 кор.
Шкоди ліквідують ся безплатно в присутности Делегата і 2 членів.

Поліси „Дністра“ приймають при позичках гіпотечних: Банк крає-
вий і Каси ощадности у Львові, Коломиї, Самборі, Долині, Снятині,
Городенці, Терембові, Заліщиках, Городку, Ярославі і Богородчанах.

На жите треба обезпечитись тілком через „Дністер“ в Товаристві
взаїм. обезпачень в Кракові; з таких обезпачень через „Дністер“ іде
часть провізії на рускі публичні добродійні цілі; поліси і квоти ви-
дає Краківське Товариство рускі.

„Дністер“ пошукує спосібних агентів, особливо селян господарів в
окрестностях, де еще нема близько агенцій „Дністра“. — Агенти за-
робили вже 274.964 кор. провізії. — Зголошеня о агенції треба
вносити до Дирекції у Львові.

В Науковім Товаристві імени Шевченка у Львові і
в „Рускій Бесіді“ в Чернівцях

приймаєть ся передплата на нове, наукове видане

ПИСАНЬ О. ФЕДЬКОВИЧА

в чотирих томах,

під редакцією

проф. О. Колесси і д-ра Ів. Франка.

I-ий том (поезії) має вийти в серпні або вересні, II-ий (по-
вісті) в грудні або січні, III-ий і IV-ий (драми, матеріали
біографічні і студії про Федьковича) вийдуть пізніше; ціна
за комплект, на гарнім папері буде 6 до 8 злр., за оправу
осібно по 60 кр.

Хто зложить до жовтня н. ст. 5 злр. (а хто хоче з оправою
— 6 злр.), дістане 25% опушту з ціни видання (не врахо-
вуючи в то оправу), а решту заплатити при III і IV томі.

Поодинокі томи будуть продавати ся дорожше.

Найтаньші
друки для шкіл народних

можна получить лиш в

друкарні „Рускої Ради“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.

Classen-Buch	аркуш 4 кр.
Wochen-Buch	„ 4 „
Auszug aus der Schulbesuchs Tabelle	„ 3 „
Lehrerkataster	„ 1 1/2 „
Schulkataster	„ 2 „
Jahresausweis,	„ 1 1/2 „
Inspektionsbericht (два аркуші)	„ 4 „
Schulversäumnisausweis	„ 2 „
Quartal-Ausweis	„ 2 „
Свідомства відхідні нім. і рускі	„ 2 „
Gestionsprotokoll	„ 3 „
Квіти німецькі і рускі	„ 2 „
Свідомства увільнення німецькі і рускі	„ 2 „
„ фреквентацийні рускі і німецькі	„ 2 „
Schulmatrik	„ 2 „
Inventar	„ 2 „
Katalog der Schüler Bibliothek	„ 2 „
Competenten-Tabelle	„ 2 „
Qualifications-Tabelle	„ 2 „
Aufforderung zum Schulbesuche	„ 2 „
Завізоване	„ 2 „
Повідомлення шкільні рускі і німецькі	„ 2 „
Armuts-Zeugnis	„ 2 „

Найліпші

МАШИНИ ДО ШИТЯ

е так звані обручкові (Ringschiffchen).

Сі машини йдуть дуже легко і надзвичайно скоро (2000 штихів на мінуту).
Сі машини мають приряд до гафтованя і приряд до остреня
голок та ножиць. Окрім сих маю ще найновіші машини для
шевців, кравців, римарів і такі, що шпують для потреби в
перед і взад.

— За кожду машину гарантую 5 літ. —

Продаю за готові гроші і на виплат дешевше як всюди, хто невірить
най переконає ся.

В. Данилевич

машиніст

в бровари Штайнера ул. Двірцева ч. 21 в Чернівцях.

Чернівці, Ратова ч. 8.

услужач напінток

Т. Файнес

Гігієнічна підстава здоровля.

Сим поводить ся фрізіер

ЛЕВ ВАЙС,
Tempelgasse,

котрий щоб охоронити своїх гостей пе-
ред скірними недугами, завів у себе
всякі найновіші гігієнічні урядження, пр.
карболізоване бритв, механічні розширячі
до пудрованя, карболізовані ватовані пе-
ревязки на шию і т. п. так що дійсно
може бути приємністю бути услуженим
в так елегантно і модерно урядженім
сальоні.

Виходить в Чернівцях
ще середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровицька ч. 2.

Рукописи повертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламі неопечатамі
вільні від порту.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10 „	— „
на чверть року	5 „	— „
на місяць	1 „	70 „

Поодинокое число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати
платні в Чернівцях.

Справозданє посла Николая Васильна.

(Коментар.)

Відтак промовив пос. др. Стоцький. Він сказав, що в таких важких справах, як стосунок до інших партій, годі спускати ся на самих послів. Посли хочуть чути голос виборців, аби могли відтак виступати рішучо. Хотів Німців на нас звертають вину за то, що більшість розвиває ся, то з чистим сумлінням можемо сказати, що ми ні в чім не почуваємо ся до вини. Закладують нам, що ми в комісії адміністраційній голосували против жаданя Німців, аби і для Німців запровадити при гімназії таку приготовавчу класу, яка має бути для Русинів і для Волохів. Але-ж бо сам інспектор краєвий, хотів як добрий Німець, сказав, що такої класи для Німців не потрібно, бо-ж прецінь в Чернівцях і всюди по містах школи народні є німецькі, а приготовавчу класу робить ся для Русинів і Волохів на те, аби діти із села в тій класі підучили ся ліпше по німецьки і так приготували ся до вступу в гімназію. Не в тім лих, що Русини спротивили ся тому жаданю Німців, а вся біда походить відси, що межі Німцями не стало проводирів, а є лише претенденти до провизирства. У Німців рветь ся, а на нас вину за се звертають. Сей заколот межі Німцями уміють наші вороги, от як волоскі радикали, дуже зручно визискати для себе, цкують Німців на нас, підюджують против нас, а залишають ся самі до них, аби, звязавши ся з ними, нас побивати. Нам се не страшно. Ми були вірні союзники, хотів не в одній справі ми мусіли робити уступки.

Ми хочемо і тепер тримати з Німцями і Вірменами, бо хочемо справедливости в краю. Але коли-б ми побачили, що вороги наші приєднали для себе Німців, аби тим чином придавити нас до стіни, то ми повинні вложити на наших послів обовязок, аби вони добре подбали, щоб руска справа не потерпіла ніякої шкоди. Думаю отже, що добре було-б, коли-б отсей поважний збір, де зібрали ся що найчільніші рускі люди на нараду, ухвалили таку резолюцію:

„Утриманє дотеперішньої більшости соймової, зложеної з Русинів, Німців і Вірмено-Поляків, є для успішного розвитку політичних справ краєвих пожадане. Коли-б однак з причин від руских послів незалежних тота більшість мала-б розбитися і мало-б заносити ся на нове угрупованє партій, то на руских послів вкладає ся обовязок, аби завчасу витягнути із такого поступованя дотеперішних союзників відповідні консеквенції і аби подбали, щоб ніяким чином справа руска не потерпіла на тім ніякої шкоди.“

Другу дуже важку річ порушив тут п. Калинюк, аби в судах і урядах приймали рускі подання і відповідали по руски на такі подання. Пос. Василько відповів вже на се, що рускі послы старали ся о то, аби судові урядники по руских повітах уміли по руски і на то предкладали свідощтва. Але на тім не кінець. Руска мова доти не мала ме приступу до суду і урядів, доки ми не мали мем там своїх руских урядників. Аби-ж були рускі урядники, мусять бути рускі школи середні. По довгих старанях удало ся нам запровадити таку школу в Чернівцях. Що вона для руского народу значить, бачимо найліпше з того, що недавно тому до гімназії ходило не сповна 100

русских дітей, а тепер є їх там 300. З них виходять муть рускі святишники, урядники, адвокати, лікарі, і т. д. Але тої одної фабрики рускої інтелігенції ще за мало. Ціла північна і північно-західна часть Буковини не має ще доси такої фабрики, т. зн. гімназії. Ми всіма силами мусимо і повинні старати ся, аби мати ще бодай одну руску гімназію. Для того треба-би сьогодні ухвалити таку резолюцію:

Взиває ся руских послів, аби всіх сил доложили, щоб в північній часті Буковини запровадили руску гімназію.

На кінець зверну увагу на одну дуже важку справу народну, що тичить ся добробиту. Тому два роки подали громадяни із Старої Жучки петицію до сойму, аби край скуповував по тих, що вандрували тоді до Канади, землю і давав ту землю на виплат тим господарям, що тут лишались ся. Я був референтом тої петиції і внесок мій у соймі прийнято, щоб правительство розслідило всі причини вандрівки наших хліборобів до Америки і найшло способи, як би єї запобічи. На то п. президент скликав конференцію з найзнатіших людей в краю, що радили з перервами цілий рік. Всякі справи там обговорено, але з одної може бути велика користь для хліборобів, коли-б удало ся єї зробити. Вєї згодили ся на те, що великим нещастєм наших хліборобів — се лихварські великі проценти від позичок, котрі женуть хліборобів в пропасть. Аби-ж хліборобів рятувати від тих тяжких процентів, требаб заложити такий банк краєвий, котрий давав би хліборобам на землю позички за тій процент. Але-ж бо заложити такий банк не легко, бо на то треба грошей, а гроші тепер дорогі. Коли правительство не допоможе

краєви хотів одним мільоном корон на перші видатки заряду такого банку, тай коли листів заставних, що такий банк намість грошей видавати ме, не прийме поштова щадниця хотів на 4 мільони по їх ціні 100 за 100, то годі нам такий банк закладати, бо в нїм були-б гроші дорожші ніж по інших банках. Для того треба доконечно на правительство натиснути. Таж тепер тисячі мільонів видаєть держава на залізницї і канали, що всі підуть на пожиток іншим краям, то-ж правительство повинно і для Буковини, особливо-ж для буковинських хліборобів чим небудь причинити ся, аби видобути їх з біди і нужди.

Отже ухвалім ще резолюцію:

Взиває ся наших послів, аби доложили всіх своїх сил, щоб правительство допомогло заложити банк краєвий на Буковині.

Думаю, що ми тим обговорили найважливіші наші справи: стосунок до інших партій, наші найбільше пекучі потреби культурні і економічні. Маючи бодай ще одну гімназію руску, з котрої виходить ме руска інтелігенція, маючи банк краєвий, в котрім хліборобам можна-б було дістата тій гроші, руский нарід при дбалости, пильности, працьовитости, тверезости і ошадности швидко видобуде ся із свого занепаду і стане поруч з іншими народами нашої держави.

Надуч. Савіцький з Мамаївців каже що люди жадають гімназії в Кіцмани і подавали вже петиції тай були в депутації у цїсаря. Що стало ся з словом монархи?

По поясненю сеї справи дром Стоцьким, ухвалено всі поставлені ним резолюції одностайно з додатком, щоб і всі рускі громади слали петиції до рад

Лін-Лун.

Китайська легенда.

„Ой скажи мені, мій друже, що се скоїлось з тобою? Чом я усмішки не бачу на устах твоїх ніколи? Ти зовеш ся сином неба, — хто є висшій над тобою? Лиш боги! Коли корять ся, то лиш їм, тобі не сором! Звоював собі ти царство, покоров Чо-ю і слава — слава вєть ся над тобою, як орел на сильних крилах.“

Хоан-ті сказав: „Ой жінко, бачу твій жіночий розум, що пливе, як білий лебідь по воді, а в саме гірло не нирне. Боги, я знаю, славу нам подарували. Слава вже душі не тішить і за тим я все сумую. Звик до слави і до злата, до річей людських лукавих. Я хотів би подарунку від богів уже такого, щоб душа моя тремтіла, як підстрілена голубка, щоб наповнилась ся щастєм

невимовним і чудовим, щоб я щастєм тим увив ся, як солодким, сильним медом, — щоб хотів я царством правити в ту хвилину так, щоб люди, як один усї казали: „Імператор справедливий, він добра усїм бажає!“

„Подарунок сей коханам у людей мабуть зоветь ся“ — знов сказала тихо жінка і тихесенько зітхнула.

Хоан-ті не чув зітхання, замотав свій вус на палець і замовк, неначе ідол, що сидів в його кумарні.

А Лін-Лун, старий учений, швидко вийшов на дорогу і пішов в Се-Юн на гору. Сів потім він відпочати і сидів так довго-довго та на річку все дивив ся.

От дві пташки прилетіли і сьївали так тихенько і такі чудові сьїви, що Лін-Лун зажмурих очі і, піднявши палець в гору, все хитав він головою.

То були не прості птахи: доля людям посїлає

їх в щасливую годину. Фун-жоан тих птахів звали. Пурх! і зникли в очететї, а Лін-Лун сидів і слухав, хоч вони вже не сьївали, тільки ті чудові сьїви в голові його лунали.

„Вже пташок сих не сьїмаєш“ — так сказав Лін-Лун сховившись. Потім витяг із кишені ніж і вирізав він дудку з очерета, що хитав ся там журливо над водою.

Він підняв її до рота і дмухнув, що було сили: засьївала дудка ноту, ту, що fa у нас зоветь ся, котру пташка Фун сьївала. Але далі вже не вмів. Як узяти висшу ноту? думає Лін-Лун учений, налядсь у нього щок, як цухир, а все ні з місця!

Зир! І наче ясне сонце освітило його мозок: зїлля „хоу“ росло близенько і хитало ся від вітру, а насіннячко із квітків так і сипалось до дому, чорне, дрібне, та блищало, мов у миши оченята.

Він вхопив аж повну жменю і зрадів, що догадав ся; став лічити се насіння тай насипав зараз в дудку. Засьївала дудка висше. Так знайшов він другу ноту, а за нею знов і третю.

Мов качата на ставочок, поплили із дудки ноти — і вродилась в ту хвилину, люди кажуть, перша гамма.

„Не даремне я томив ся, бо сьївати-му ті пісні, що пташки мені сьївали,“ — так казав Лін-Лун і глянїв: а вже й сонечко заходить. Як вертав ся він до дому, мов летів на легких крилах.

Імператор слухав пісні, що Лін-Лун навчив ся грати, і хвалив богів за славний і за щедрий подарунок, що душа його бажала, та не знала, де дістати.

Одарка Романова.

державної за заснованем рускої гімназії.

Відтак секретар Циганюк із Заставни висказує жаль, що руска справа не поступає наперед. Одна лише для нас утіха, що тепер другі ділять ся, дробять ся. Нехай другі ділять ся як найбільше, на сірники, коби ми лиш були в згоді! Тепер чуємо, Богу дякувати, відважний руский голос всюди, в соймі і в раді державній, наші послы ідуть рука в руку, відси нам сила прибуває, бо сила є в єдності. Нас не люблять, та коби ми любили ся! Ми вірні Австрії, але нам всюди вітер в очі. Ба навіть наші власні люди інтелігентні бокують через те від нас. Але так як те добре дерево, що родить найкращі овочі, гніє своє галузе до мами землі, відки бере свої соки, так і ті з нас, що вирвуть ся на верх, стануть ученими, нехай так поступають і нехай схиляють ся до народу, з котрого вишпили. Одна земля нас годує, але вже не годна тільки нести, що нам треба. Люди помагають собі штучними навозами, але ті є фальшиві, отже треба би позір на те дати щоб штучних навозів не фальшували. Є в нас люди, що в Єгипті збирали сметану, а ксиляк там лишивши, прийшли сюда сметану збирати. Всю торгівлю взяли в свої руки, ціни роблять, які самі хочуть, а хлібороб не має пожитку з своєї праці. Отсе наша біда.

Др. Стоцький пояснив тепер, що дуже важна річ буде тепер рішати ся в раді державній, а то договори цлові з сусідними державами. Від тих договорів залежить доля наших хліборобів. Німеччина загадує на всі хліборобські продукти, на хліб і худобу, наложити дуже велике ціло. Якби се стало ся, то ціна збіжжя і худоби ще більше упала-б. Або якщо наша держава впустила збіжжя і худобу до Австрії із Росії і Румунії, то тоді все стало-б по нічому. Для того ми мусимо пильнувати, аби при тих договорах не скривдили хліборобів, бо хлібороби — се фундамент держави. Так само має тепер робити ся нова

угода з Угорщиною, а як нас при- тім покривдять, то ми пропали, бо ми край хліборобський, а не фабричний. Для того треба ухвалити таку резолюцію:

Взивав ся наших послів, аби як найпильніше про се дбали, щоби при ухвалі договорів цлових з сусідними державами і угоди з Угорщиною не потерпіло наше рільництво.

Про штучні навози сказав др. Стоцький, аби всі, котрі спроваджують собі такі навози, удавали ся тепер до ради культури краю, а вона їм спровадить і достарчить таких навозів, що певно не будуть фальшовані.

П. Циганюк говорив ще про те, що тепер робітники стали дорогі, на що др. Стоцький відповів, що з нашого краю іде яких 15 тисяч робітників що року до Румунії, куда їх вивозять агенти, через те у нас браку робітника і ціна робітника іде в гору. Та коби ще хотів тим робітникам, котрі ідуть до Румунії було добре. Але де там! Вони там страшно бідують як які невільники і всі зиски за них ідуть в кишені агентів. Сего року причинили ся ще і дощі до того, що вся робота збила ся на оден час і робітник став дорогий. Але тому лиху хоче рада культури краю зарадити. Треба запровадити в нашій країні так, як се є вже в інших краях, такий уряд, в котрім зголошували-б ся всі ті, що потребують роботи, і до котрого удавали-б ся всі ті, що потребують робітників. Таким чином робітники не потребували-б шукати зарібків в чужих краях і поневирати ся там, бо мали-б тут заробок, таким чином і господарі могли-б дістати тут своїх робітників, та й ціна робітників стала-б менша. Правда, така низька ціна робітника, яка до недавня була у нас, 15—25 кр., вже здає ся не верне, але помалу той рух, який повстав в нашій країні через бураки, урегулює ся так, що і робітник і господар зможуть вижити на своє.

Надуч. Савіцький просить пос. Василька, аби постарав ся, щоб

на перестанку залізничім в Маматівцях, вибудувала залізниця для вигоди людей бодай яку будку, де можна-б в непогоду сховати ся.

Надучит. Пігуляк з Старої Жучки промовляє за тим, аби покасовано оплати за доставку судових писем, нарікає при тім на деяких начальників громадських, що не доручають таких писем людям, через що люди мають кривду.

П. Балашескул, начальник із Вапківців, бере начальників громадських в оборону.

Відтак по другий раз промовляв п. Дарій Пігуляк і нарешті ухвалено резолюцію:

Взивав ся послів, щоб старали ся о скасованні оплат за доручення судових писем.

На тім нараді закінчили ся, а о радник Манастирський висказав пос. Василькові і другим руским послам повну віру виборців, подакував за їх щире згідну працю, і підняв багато цісареві, а весь збір піднявши ся з місця повторив грімко трикратне многоліта!

Із перебігу наради бачимо, що ті збори виборців були дуже важні тим, що на них по довгий часі рускі люди, що перше ріжнили ся на партії, радили спокійно, в згоді і єдності.

Дай-же, Боже, щоби та згода і єдність тревала і далі, бо тільки в ній лежить сила, що потрібна, аби заборонити бук. Русинам їх права.

Перегляд політичний.

З Буковини.

Про вибір п. Богосевича членом ради шкільної пише Фльондорів „Buk. Journal“, що то справка Русинів і юдять знов Німців, а „Buk. Post“ дивує ся криком Німців ізза вибору союзника, що не свідчить про правдиве правительство. „Gazeta Polska“ знов не розуміє жалю Німців, що в раді шкільній мають аж трох членів, хоч число Німців в краю

не має права на тільки представителів в раді шкільній. Угоду заключено задля рівноправності всіх партій а Німці не уступили доси в нічім, а хотіли би все мати перевагу усюди. Як Німці розуміють рівноправність, на се дали вони докази при виборах до червонової ради громадської і в ній самій, де мають перевагу.

Посол Жорж Попович зложив мандат до сойму краю свого і наміряє стати професором в Румунії, де оженив ся. На сто місце має кандидувати радник суду др. Ісупескул, син пок. директора уч. семінарії, що признає ся до Старо-Волохів. „Deșteptarea“ заплюхала писемом носом і страх лютає ся на Старо-Волохів, представляючи їх зрадниками народу, що провадять політику особистих користей. На те дав посол Флора Лупу в „Buk. Post“ Янкові Фльондорів острів відправу, в якій представляє его галабурдником, що нічо не робить і нічо не здобув, а тільки інтригує, юдять і галасує на шкоду Волохів, котрих роз'єднав і побаламутив, для котрих не пожертвував доси і зломаного крейцара. Лупу заповідає безпощадну борбу супроти Янка Фльондора і его брехливих органів „Deșteptar-i“ та „Buk. Journal“, що чорнять всіх Волохів, які не признають ся до кліки Янкової.

Віче польське скликає „Gazeta Polska“ до Чернівців на другу половину листопада с. р.

З державної ради.

Засідане з п'ятниці дня 18. жовтня. Після полагодження формальностей відчитано інтерпеляції і внесення, а відтак міністер просвіти п. Гартель відповідав на інтерпеляції.

З дневного порядку приступлено до вибору першого віцепрезидента. При голосуванні віддано 276 голосів, між ними 125 білих карток. Кайзер одержав 120 голосів і став вибраним першим віцепрезидентом палати. Далше одержали Гошман-Велетгов 16 голосів, Пернерсторфер 11, Шенерер 2, а Захек 1 голос. Підчас промови Кайзера, якого дякував за вибір, вийшли всі Славяни з салі і вернули доперва, коли приступлено до

Мурини ідуть.

Нарис Ж. Недзвєцького.

— Мурини ідуть!... Мурини!...
Увесь персонал друкарні видаєть ся з протягненими шиями до вікон.
— Станули перед брамою!... висідають!...
При вікнах робить ся пусто. Все біжить на доб на шию на перший поверх, де локалю редакції, де вихор цїкавости змів уже в малі ока слуги і дїти з усіх трох поверхів каменіць.
На середній найбільшій салі бюра стануло рядом п'ять рослих, гарних дошок полудня, з карабінами при могучих удах, ледви прислонених тонким перкаліном в білі та сині пружки, унестрєним шнуром в дрібних, білих мушкетерів.
Прозаїший імпресаріо задумує продукувати в однім з публичних огородин двайцять штук тих заморських женищ. Як комівоажер прїбикі обвозить для реклами найкрасніші примірянки по редакціях.
Мурини стоять як мур. Довкола них стїснюєть ся що раз більший круг цїкавих. Поміж чорною а білою половиною збору звиваєть ся репортер як дзига і лепече мов навручений фонограф.
— Дагомейки!... Амазонки короля Дагомея... поасіює. — Прибічна гвардія!... жовніри, що аванзують в міру потреби на любовниць пана, а потому на жінки його слуг, як у нас. Число їх: п'ять тисяч!...
— П'ять тисяч?!... О щасливий володарю, що їх тільки маєш. А ще сто

раз щасливіший, що аж стілько потребуєш!...

— Доки під оружем — гварантовані дівчата! Як бабцю люблю! — до- теппує репортер.

— Але се!... З'умілиби справді в- держати у спеці своєї вітчизни?...

— Мусить. Знайдемо на те спосіб.

— Який? Можеби і у нас...

— Ту, що втратить вінець у не- властиву нору, скорочують о голову.

— За таку дрібницю?!... Того не можна у цивілізованій європейськості. Па- дали-би голови як за французької рево- люції.

Тіло редакційне, всі панове від по- літики, економіки, новинки і штук красних згуртували ся в комітеті перед фронтом дівичь-лицарів, з перами та часописами в руках, з недогаслим пасмом перерва- них статей на мисличім чолі, з якимсь сумно-глулєньким гримасом, везняєм п'ятого доволі мінах перекупів новин.

Поява начального редактора — не- мов вхід архієрея святині — втихоми- рує гамір і робить вилім у товпі.

На знак імпресарія, одна з амазо- нок виголошує коменду і всі п'ять зрів- навши ся по військовому презентують оруже перед люмінарєм закутину. Не- мов-би посольство варварських народів складало честь Генієви освіченої Євро- пи. Величезний ефект! Однак редактор мішає ся, немов чує ся виплетення в ге- ну. Військова ситуація, що заскочила його несподівано, будить у його визна- чнім умі сумнів, чи є він досить вели- ким, щоб не видати ся смішним у тій пантоміні. Не знає, як заховати ся су- проти тих дивних гостей. Приймає уже

з отвертими раменами братів-селян у сі- раках, убраних у блузи робітників, де- путації міщанські у контухах і виєра- чені комітети інтелігенції і не забув, як то кажуть, ніколи язика в губі. Але ті чорні, пів-нагі добродійки, яких бю- сти різьблені пхають ся з африканською влізливостію в очі через розпущене полотенце, а великі, білі зуби сьміють ся наші визиваючи, а наші хитро... Як їх трактувати? Як жінки?... Як дівча- та?... чи як тресовані малли? І в тій першучості, бігаючи на місці, серед нервового дрожання чоловіка, якого свер- бить ціла шкіра, сам робить забавне вражінє законоп'ятого орангутана.

Хвилю стость так проти себе, сов- гаючи по собі очима ті цивілізовані і ті дикі. Вони сьміють ся без думки, весе- ло, щиро, чорні від зворотникового сон- ця, буйні диким своїм здоров'єм, товсті, сильні, чисті як зівірі, дівчата природи, що не знають пудру, горсету, фірту і по- війництва, що мають від цивілізації лиш той німецький перкаль, ті англійські стрільби і ту міжнародну честь бавити своїм видом зблизовану Європу.

А довкола них дивлять ся з відті- нєм милосердя і погорди — немов на дивогляди або на звівірів — блідими по- смутнілими очима діти, хорі на кро- фулі, анемію, разніє, панове затроєні кофєиною, нікотиною, фузлем, йодом, жи- вим фібром, у егеровських кафтаніках, з ватою в ушах і з виправленими зуба- ми, зі шклами на очах, з перед часом лисою посивілою головою, з ревматиз- мом сугуставів і катарями, нежитими бо- лон, з хворобами в кожній частині тіла, із збоченнями всіх функцій, з душею ви- кривленою у глибині тих тіл-черепів че-

рез тисячі індивідуальних і загальних засліплені і каліцтв, з цілою парадок- віковою культурою, що кладе їх висше по- над тих босих, диких антропоморфів.

Шоф-редактор, вислухавши ласкаво інформацій імпресарія виголошених із жіночою кокетерією, бачучи довкола се- бе галерію видів таку численну, відчу- ває вроджену визначним одиницям, на- вичну у акторів потребу зазначення, ви- сказання чогось гідного, щоби перейшло до потімності — бо історія чекає і на- рід дивить ся.

— Чи розуміють по англійськи? — питає імпресарія.

— Децю. Провіднича!...

Редактор звертає ся до амазонки- капітала з пружинивим рухом тансера, що просить даму до вальса:

— Що робите, пані, у себе дома?

Імпресаріо помагає запитаній у еї нарічку, зрозуміти питанє, або може сфор- мулувати відповідь.

— Боронимо богів і вітчизни — від- повідає резолютно жєніщина-жовнір, уда- ряючи рукою по карабіні. — А що ро- бите ви у себе?

— То само... само... відповідає днєв- никар, винймаючи перо ізза уха, черво- нє — давна річ — і зникає.

Переклад Ярослав Весоловський.

дискусії над наглим внесенням посла Форцта.

По промові пос. Лехера і Кафтаня вибрано генеральним бесідником пос. Козловського. Бесідник закликав від правительства бодай загального начерку будучої митово торгівельної політики. Обговорюючи подробицю оголошеного проєкту німецької митової тарифи, вказав на неможливість в додержуванню трактату зі сторони Німеччини. Вкінці пос. Козловський жадав переказання внесення Форцта угодовій комісії і палата ухвалила се в голосованню.

З черги приступлено до наглого внесення пос. Кафтаня в справі приспіння інвестиційних робіт.

По докладнім умотивуванню нагlosti внескодавцем і короткій дискусії нагlostь внесення прийато.

Вкінці пос. Виходів підписав своє нагле внесення про переведення закона для знесення державних мит.

По промові внескодавця перервано наради і замкнено засідане і назначено слідуюче на вторник о год. 11 рано.

Із Славянського Центра.

В четвер відбуло ся засідане „Славянського Центра“ і переведено уконституоване управи. Головою вибрано знов д-ра Шустершича, до парламентарної комісії п. Барвіньського, Пігуляна, Грегорича і Жичкаря. Розпочато розправу про політичне положення, котру відрочено до п'ятниці. Є змагання з всіх боків, щоби перевести федеративну зауку з Славянським Центром решти Словинів і Хорватів і руского клубу Романчука. Народньо-русский клуб відбув також засідане в сій справі під проводом п. Барвіньського. В п'ятницю докінчено в Славянським Центрі розправу політичну, в котрій п. Барвіньський пояснив становище руских послів. Ухвалено резолюцію: „Славянський Центр заявляє ся за повсім незалежністю політикою і буде всі предлоги лише з становнича інтересів населення оцінювати і після того займати відповідне становище“.

Із заграниці.

В наслідок звісної прокламації Кіченера примінено в полудневій Африці дуже острі средства, змагаючи до радикального подавлення повстання Бурів і закінчення війни. Кари смерті, кари тілесні а вкінці депортації, виконувани на підставі воєнного закона, уведеного в цілій полудневій Африці, уважає англійська урядова праса цілком оправданими, хоті ліберальна обурює ся на те все.

Ліберальна праса може собі здорова спорити о формальність і компетенцію, а тут з кожним днем доходять свіжі вісті о нелюдських поступованю Англійців, — командантів і начальників розстріляють, офіцерів січуть різгами, фермерів проганяють.

Нове законодавство в Сербії, проголошене 19-го цвітня і введене в жите, принесло важні зміни в конституційнім устрою Сербії. Побіч давнійшої скупщини повстав тепер і сенат з великим обсягом ділани і власти.

Оноді зібрали ся обі палати в Відграді по раз перший від введення ново-го закона, щоби прийняти ся за немаловажні труди. Передовсім має упорядкувати ся справа автономічних зарядів громадських, запоручених конституцією. Неменше закон о стоваришенях та зборах і закон прасовий мають бути змінені в дусі більше ліберальнім. Бюджет державний радо би правительство привести до рівноваги і оставляє сю справу на рішене своему парламентові, котрий надо має заняти ся і справами підупалого ремесла, через організацію цехів і заведення ремісничих палат. Матеріалу, як видим, немало, а коли правительство в обох палатах має значну більшість, то може числити на поладнане всіх тих справ уже в найближшій часі.

НОВИНИ.

Календар. Середа 10/IX. (23/X.): с. м. Евлампія, Евлампій, Теофіла, Вас. Р.: Йоана Кап. Четвер 11/IX. (24/X.): св. ап. Филипа, п. о. Теофіла; Р.: Рафаела.

Іменоване. Почтового офіціала в Чернівцях, Евгена Митрофановича, іменовано почтовим контролером в Ідзанах.

Центральна комісія для штуки і історії іменовала тутешнього професора університету др. Володиміра Мільковича своїм кореспондентом.

Вінчане архиннягині Єлисавети Марії з кн. Оттоном Віндшпрецом відбули в лютім 1902 р. По вінчанню ужити буде архаїянія офіціального титулу „царска і королівська високість княгиня Віндшпрец“.

Катехит Цопа при тутешній школі реальній старає ся всіми силами, аби число слухачів рускої ескорти маліло, саме так як то робив о. Чунтуляк. От на се наводимо і доказ, винятій зі сварт родичів-Русинів. В І. класі є оден Русин-резеш Євгеній Тевтул з Іванківців. Поглянув его катехит і пожурав, як він, резеш і Тевтул, понав між Русинів, котрі не мають значення і виробіт зайді і уніти. Коли ему тяжко вчити ся з разу по волоски, катехит ему поможе і буде его трантувати з огляду на се прихильнішо, як других. Але для сего треба би ему переписати ся з волоскою годиною для „не-волохів“ на звичайну волоску науку, і буде ему легше на релігії і в пізнішій житю. Хлопець, послухав евангельської ради Падиківського перепишника, і в малі око маємо вже повопеченого волоского лянчара! — Питаємо ся шкільних властей, чи туди має звертати євангельський свій вплив учитель терпимости і християнської любови?

„Freie Lehrerzeitung“ відповіла знов наші виводи про неї ликом; бо ми писали „дино про вороже виступлене „Fr. L.“ проти сільської учительки Русинки і доньки учителя, а „Fr. L.“ підсуває нам, що ми боронимо міску раду шкільну. Тільки одно признала „Fr. L.“, що вона „тадала тільки про конкуренцію панни Попович і Вендлінської“. Пригляньмо-ж ся сій конкуренції ближше, бо „Fr. L.“ порівнює тільки панну Цопу з панною Литванюк, котрі нас нічо не обходять, а про п. П. і В. мовчить. Ото п. П. і В. скінчили разом семінарію, а то панна П. з відзначенням, а панна В. лише з достаточним успіхом, кваліфікація їх дотеперішньої служби мабуть теж така неоднорідна. Чому-ж жартує ся „Fr. L.“ за п. В.? Чи червовакській кандидатці належить ся безусловно першєство навіть супроти ліпшої конкурентки, єдино тому що ся конкурентка з села, або що вона Русинка, чи донька учителя? Проти такої засади ми й виступили і виступати будемо. — В тім самім числі пише „Fr. L.“, що нам нелад цілий єї еманципацийний рух, бо „Буковина“ порівнявши з їзд учителями а конференцію, піднесла добуток конференції вище з їзду на доказ, що поважна робота цінніша від радикальних галабурд. Воно так і є, а й учитель, між ними навіть аранжери з їзду, ба й дописувателі „Fr. L.“ одної з нами гадки, і хіба п. Брага з Чудина, що не читав ніколи „Буковини“ може разом з „Fr. L.“ підсувати нам, як се він після „Fr. L.“ наговорив на зборах сторожницького уч. товариства, залу волю, порівняти учительство з народом, аби шкодити інтересам учительства, за котрим ми вступали ся тоді, коли деякі патентовані „провідники“ ще не вміли писати.

Душехвастство. З Буковини пишуть до Діла: „Наші найсердечніші польські ксенжа, котрими обдаровано буковинських Німців, маючи за мало матеріалу в німцям елементі до фабрикації Польків, приволюють собі наших (як всюду) нещастних Русинів, котрі сюда позаходили з Галичини за зарібками. І так в Якобенах, Вале-Путні, Дорні-Ватрі, Дорні-Кандренах, Полян-Стампах тепер дуже багато Русинів („барабів“) при будові залізниць. Всі ті названі місцевости належать до рускої парохії в Кімполонзі (віддалені 5—10 миль), а в Якобенах є знов для них латинська парохія. Отже в тих Якобенах є славний на цілу Буковину „патріотик“ польський кс. Ян Мосціцький і він то, де лише здібле якого Русина, зараз приволює всякими способами для своєї парохії. Найбільший у него аргумент: „To duzo kosztuje iść do Kimpolungu, a ja wam tanio i daremnie zrobie; to wszystko jedno, ja czy ruski.“ Мішани супружжя всі собі резервує а сего року вже дав три шлюби таким парам, де молодію була Русинка. До руских священників удає ся урядом по метрики

і було, на жаль, кількох таких, що видали метрики на пропаще своїх душ. Діти рускі хрестять і вписує до своїх метрик, похорони править рускі, не питаючи ся о те руского священника. Не знати, чи о тім знає руска Консисторія і чи гадає зробити що в тій справі?

„Просвітне господарске віче“ в Коломиї, в день І. падотиста 1901. року. В пам'ять сих роковин вітворена буде при коломиїській філії — „велика бібліотека“ з котрої будуть могли користати селяни цілого повіта, а дістануть там книжки дорожні, на які звичайно не стати наші селянські читальні.

Тютюн і цигара — як доносять з Відня — мають невдовзі значно подорожжати.

Нова гр. кат. церков буде ся в Букарешті, столиці Румунії. Церков призначена буде головно для емігрантів з Коломиїщини і Станіславівщини, звідки щороку виїждять сотки людей на заробітки до Букарешту.

Кружок земляків у Відні. Гурток тутешньої українсько-рускої інтелігенції рішив недавно основати товариство і поручив одному з основателів д-ру Олександрови Кулачковському зладити начерк закона. Тіснийшій круг основателів одобрив уже виготовлений закон, після котрого товариство одвітно до своїх цілей звати ся ме „Кружок земляків у Відні“, а на відзнаці членський буде красувати ся золотий руский лев на синім полі. Ціллю товариства — після § 2 закона — є „зблизити і з'єдинити всіх інтелігентних Русинів, оселених у Відні і в Долишніх Ракузах в один єдиный українсько-русский осередок, паквати в ній рідну мову і народні традиції на чужині, підпомагати національно-культурні змагання земляків у ріднім краю, поособлювати незасібним заможним землякам, служити їм порадою, виніти удержувати товариські та родинні взаємини серед родимців, тут оселених“. Прояви будучого жити в товаристві подані в § 3. начерка, іменю: „До всі ціля змагати-ме товариство розбуджуватиме дружних зносин серед рідної колювоні в місці свого осідка, скликаватиме частих товареских сходин в означені старшиною дні, постійні та принагідні, як в більші свята руского обряда і в інших нагод, устроюватиме відчитів, концертів, спільних прогульок, театральних вистав, товариських ігор і т. д., удержуватиме бібліотеки та всякими иншими способами, що в силі розбуджувати й скріпляти українсько-руску народну самовіжжю... Як видно, „Кружок“ зачеркнув собі вельми гарні та хосенні цілі, тож пасти-біг до початого діла. „Кружок земляків“ доповнить лише лок у товариській організації у Відні, де єстє два товариства, „Січ“ для студентів, а „Родина“ для тамуючих робітників („Поступа“ интернаціональних робітників з Галичини ту годі зачислити), а як-раз осередка інтелігентної хибувало. Сєї п'ятниці сьє перші збори основателів „Кружка“ в ресторані Mitzka I. Schottenthor.

Вірадна вість з Перемишля. Товариство взаємного кредиту „Віра“ в Перемишлі набуло на ліценції дня 2. вересня с. р. найкрасшу і в найкрасім місці в Перемишлі положено каменіцію (давніше власність Дереньовського, над берегом Сяну при улиці Побереже Франц-Йосифа) за ціну 163.000 корон. Одушевлені тим успіхом Перемиські Русини задумують тепер купити другу, меншу, сусідню каменіцію і вибудувати на тім місці „Народний Дім“. — Щастя Боже!

Михайло Балуцкий, польський писатель, відобраз собі жите в Кракові. Вже від довшого часу покійний жадував ся, що задля старости не може нічого писати і тому непотрібно жє на світі. Нервово роздратоване змагло ся і в четвер вечером встроило Балуцкому револьвер в руку. Трагічна смерть наступила недалеко парку Йордана. Балуцкий жив 64 літ. Є се вже четвертий случай самоубійства межи польськими писателями в сїм році.

Що XIX. вік переняв від XVIII. а що передав XX-му. Переняв коня а передав локомотиву, біциклі і локомотиву; найнов сєрп а лишив живіварку, перебрив ручну печатню а передав машинну ротацийну, дістав перо гусаче а віддав машинну до писання, застав русини й маларство ручне а лишив літогра-

фію, фотографію і троякий друк красками, перейняв ручні красна а вручив ткацку машину, найнов корабель з вітрилами а лишив великий паровель, одержав телеграф оптичний а вернув телеграф дротом, електричний кобель і телефон, получив чорний стрільний порох а оставив порох бездимний і динаміт, взяв світло лойове а дав газове і електричне ба навіть лучі Рентгена, одержав рушницю-кременицю а вручив карабін ренетировий. А що запише XX. вік своему наслідникові?

Дякого хустки до носа сьє квадратні? Се питане може комусь дивним видавати ся і хтось би готов сказати: дякого, що нема круглих. То правда, що круглих хусток нема, може дякого, що ще ніхто не придумав ткацкого варстату для виробу круглих хусток або може дякого, що Парижани, котрі надають тон моді, не виали ще на гадку завести круглі хустки яко модні; причина, що теперішні хустки сьє квадратні, єсть зовсім инша. То історична згадка, маленький сід розвою культури і цивілізації та прамір мудрости державно-урадової. Дня 23 вересня 1874 появило ся в Парижі королівске розпоряджене такого змісту: Довгота хусток до носа вираблених в нашій державі має бути така сама як і ширина“. — Се розпоряджене удержало ся в силі довше як всі тих трийцять чи сорок конституцій, під якими Франція від того часу проживала.

Жертви війни. Одно з англійських видань подає нам цікаві дати про страти людей в битвах в ріжних часах. З того зіставленя виходить, що введене пального оружя зменшило ті жертви. І так в битві під Каннами (216. пер. Хр.) мали Римляни стратити 92 проценти своїх жовнівів. Вже з сего можемо бачити, як кривава і як страшна мусіла бути тая борба. Впрочім що до битв в старині не маємо точних даних; більше можна сказати про новішій часи. Під Кольном убили Прусакі 40 проц. а під Кунерсдорфом 30 проц. своїх ворогів; Англійці убили під Бель-Аллане 25 проц. своїх противників. Страти Австрійців в борбі під Кенігренцом виносили лише 11 проц. в убитих і ранених, а Прусаків 4 проц. В німецько-французській війні в р. 1870/1 зранено і убито по стороні Німців 18 проц., а по стороні Французів 22 проц., під Гравельотт і Седаном 10 і 4½ проц.

Телеграми „Буковини“.

Відень, 22. жовтня. Нововибраний посол до ради державної Фльондор, зложив посольске приречене.

Президент міністрів відповідає на цілий ряд інтерпелляцій.

Вісти господарські, промислові і торговельні.

Рада культури краю в Буковині відбуде оглядини рогагої худоби в слідуючих місцевостях: в Гурагоморі 25. с. м., в Кіцмані 30. с. м., в Сереті 5. листопада, в Радівцях 15. листопада. В перших трох місцевостях відбудуть ся оглядини на торговцях, а в Радівцях коло краюшкої школи рілничої.

Заряд торговлі паперу тов. „Рускої Ради“ в Чернівцях, подає до відомости Вп. П. Т. Публіці, що „Буковинський православний ілюстрований календар“ вже вийшов і є до набути в торговлі паперу (Народний Дім, ул. Петровица ч. 2) по ціні 80 сотиків. — Хто прише гроші наперед за 10 календарів, той дістає 11-ий даром. Гроші належить відсылати під адресом: „Перша буковинська руска торговля паперу Рускої Ради ул. Петровица ч. 2, Чернівці“. З замовленнями належить спішати ся, бо наклад невидимий.

Гарне, добре і дешево!

Магазин одіжи для дам і панів

перед тим

МАРКУСА ФУРЕРА

в Чернівцях,

ул. Ратушева, ч. 15, під „Золотою грушкою“.

В кождім сезоні

найновіші плащі жіночі, для дівчат і дітей
жакети, мантильки, ротунди, порохівники
з шовку і могоу
з перших відецьких і берлінських робітень.

Одяги для панів, хлопців і дітей
загортки, шляфроки, футра міські і до подорожи,
менчикова, гавельова і всі річи входячі в той фак.

Поручення зпоза міста виконує ся сейчас.

Гарне, добре і дешево!

Товариство взаїмних обезпачень

„ДНІСТЕР“

Львів, Ринок ч. 10. (дім „Просвіти“)

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, обезпечує будинки,
і всі предмети движимі против шкідливого вогню.

„Дністер“ припоручили Приосвящ. Ординаріати Всч. Духовенству і
вірним всіх трьох Епархій.

Фонди гваранційні „Дністра“ з днем 31-го грудня 1900

Фонд резервовий . . .	311.540 кор.	11 сот.	} разом 520.406 к. 65 с.
Резерва премій . . .	171.942	—	
„ спеціальна . . .	6.000	—	
Фонд смеритальний . . .	30.924	54	

Тарифи „Дністра“ дуже умірковані. Надвизка річна розділяє ся між
членів в формі зворотів. За рік 1900 дістають члени 8% звороту
з премій.

„Дністер“ виплатив до 31. грудня 1900 відшкодовань 2.120.834 кор.
Шкоди ліквідують ся безпробовно в присутности Делегата і 2 членів.

Поліси „Дністра“ приймають при позичках гіпотетичних: Банк крає-
вий і Каса ощадности у Львові, Коломиї, Самборі, Долині, Снятині,
Городенці, Терембові, Заліщиках, Городку, Ярославі і Богородчанях.

На житє треба обезпечити ся тільки через „Дністер“ в Товаристві
взаїм. обезпечень в Кракові; з таких обезпечень через „Дністер“ іде
частия провізії на рускі публичні добродійні ціли; поліси і квоти ви-
дає Краківське Товариство рускі.

„Дністер“ пошукує спосібних агентів, особливо селян господарів в
окрестностях, де еще нема близько агенцій „Дністра“. — Агенти за-
робили вже 274.964 кор. провізії. — Зголошеня о агенції треба
вносити до Дирекції у Львові.

В Науковім Товаристві імени Шевченка у Львові і
в „Рускій Бесіді“ в Чернівцях
приймаєть ся передплата на нове, наукове виданє

ПИСАНЬ О. ФЕДЬКОВИЧА

в чотирих томах,

під редакцією

проф. О. Колесси і д-ра Гв. Франка.

I-ий том (поезії) має вийти в серпні або вересні, II-ий (по-
вісті) в грудні або січні, III-ий і IV-ий (драми, материяли
біографічні і студії про Федьковича) вийдуть пізнійше; ціна
за комплект, на гарнім папері буде 6 до 8 злр., за оправу
осібно по 60 кр.

Хто зложить до жовтня н. ст. 5 злр. (а хто хоче з оправою
— 6 злр.), дістане 25% опушту з ціни видання (не врахо-
вуючи в то оправу), а ренту заплатити при III і IV томі.

Посидинокі томи будуть продавати ся дорожше.

Найтаньші друки для шкіл народних

можна получить лиш в

друкарні „Рускої Ради“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.

Classen-Buch	аркуш 4 кр.
Wochen-Buch	„ 4 „
Auszug aus der Schulbesuchs Tabele	„ 3 „
Lehrerkataster	„ 1½ „
Schulkataster	„ 2 „
Jahresausweis,	„ 1½ „
Inspektionsbericht (два аркуші)	„ 4 „
Schulversäumnisausweis	„ 2 „
Quartal-Ausweis	„ 2 „
Свідчення відхідні нім. і рускі	„ 2 „
Gestionsprotokoll	„ 3 „
Квіти німецькі і рускі	„ 2 „
Свідчення увільнення німецькі і рускі	„ 2 „
„ фреквентацийні рускі і німецькі	„ 2 „
Schulmatrik	„ 2 „
Inventar	„ 2 „
Katalog der Schüler Bibliothek	„ 2 „
Competenten-Tabelle	„ 2 „
Qualifications-Tabelle	„ 2 „
Aufforderung zum Schulbesuche	„ 2 „
Завізоване	„ 2 „
Повідомлення шкільні рускі і німецькі	„ 2 „
Armuts-Zeugnis	„ 2 „

Гігієнічна підстава здоровля.

Сим поводить ся фрізіер

ЛЕВ ВАЙС,

Tempelgasse,

котрий щоб охоронити своїх гостей пе-
ред скірними недугами, завів у себе
всілякі найновіші гігієнічні урядженя, пр-
карболізоване брить, механічні розпилячі
до пудрованя, карболізовані ватовані пе-
ревязки на шию і т. п. так що дійсно
може бути приємністю бути услуженим
в так елегантно і модерно урядженім
салоні.

Найліпші МАШИНИ ДО ШИТЯ

е так звані обручкові (Ringschiffchen).

Сі машини йдуть дуже легко і надзвичайно скоро (2000 штихів на мінуту).
Сі машини мають прилад до гафтованя і прилад до острєня
голок та ножиць. Окрім сих маю ще найновіші машини для
шевців, кравців, римарів і такі, що шиють для потреби в
перед і взад.

— За ножду машину гарантую 5 літ. —

Продаю за готові гроші і на виплат дешевше як всюди, хто невірить
най переконає ся.

В. Данилевич

машиніст

в бровари Штайнера ул. Двірцева ч. 21 в Чернівцях.

Чернівці, Руска Ч. 3.
услужач напінток
Т. Файлес

Виходить в Чернівцях
що середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламу неопечатані
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10 „	— „
на чверть року	5 „	— „
на місяць	1 „	70 „

Поодинокі числа коштують 16 сот.

Передплата і належність за інсертати
платні в Чернівцях.

3 ради державної.

На засіданню з дня 22. жовтня відчитано цілий ряд інтерпеляцій; між иншими багато інтерпеляцій, що дотичать загальної безпеки на старість. Німецький радикал Штайн звертає ся до президента Феттера, длячого відступив від прийнятого звичаю і не посвятив посмертної споминки Мас Кінлей-ови. Бесідник питає ся, чи президент не робить ріжниць між керманічами держав монархічних а республіканських. Президент заявляє, що на се питанє відповість на найближнім засіданню.

На пополудневім засіданню в дискусії над наглим внесенем п. Виходія в справі знесення дорогих мит підносять всі бесідники згідно конечності скорого знесення сих мит. Міністер фінансів заявляє, що правительство так довго не може приступити до виконання закону ухваленого Палатою, доки не одержить покриття на знесенє мит. (Протести і перебивання зі сторони послів). Наглість внесення прийнято одностайно.

На інтерпеляцію Гроса відповідає міністер просвіти заявляючи, що дотепер прийшло всього 3 подання від французьких конгресіацій з прозьбою, щоби їм правительство дозволило осісти в Австрії. До тепер дозволено лиш конгресіації Кармелітанок поселитись в Зальцбургу. Посол Айзенкольтб поставив наглість внесення, щоби правительство установило закон, котрий би чував над заведенєм нових монастирів, щоби орден і конгрега-

ції підлягали законови, який обов'язує товариства, і щоби їм заказано всяку науку. Відтак вела ся дискусія над наглим внесенем Кафтана в справі удержавлення північно-західної і південно-північної залізничці. Над тим внесенем забирає голос міністер залізниць Віттек і не перечить потреби розширення сітї залізничної, але перед тим треба розв'язати питанє кредиту для залізниць, котрим мусить зайняти ся сама Палата. В дебаті беруть участь Кіндерман, Еленбоген, Штайнвендер і Шайхер, по чім замкнуто дискусію.

При самім кінці засідання відповів президент на запитанє Штайна, яке йому поставив на ранішнім засіданню. Президент каже, що, довідавшись о смерті Мас Кінлей-а, висказав послови Сполучених держав іменем Палати як найглубший жалє з нагоди смерті їх президента. А тепер, коли вже минуло тільки часу, не уважав през. Феттер за відповідне еще раз до того вертати. Слідуюче засідання відбулось в четвер.

Засіданє з 23. с. м. наглість внесення Кафтана на удержавлення залізниць прийнято 1 голосом понад приписану більшість $\frac{2}{3}$ голосів, по чім се внесенє приділено комісії для залізниць.

Підчас розправи над нагличим внесенем Сгранського про неспокої в Літаві прийшло до сварки межі Всенімцями і Чехами, Штайн і Клябофач мало не побили ся. Президент міністрів сказав, що в Літаві всего 6 осіб ранено а шкоди було лише на 70 корон, слідство викажє виновників. По промовах Свожіла і

Альбрехта перервано засіданє до сьогодні.

Нині в раді державній пос. Барвіньський і товариші поставили до міністра просвіти інтерпеляцію в справі переченого рівноуправлення руского языка в львівськїм університеті і заборони впису руским богословам.

Наглість внесенє в справі галицьких виборів, з яким виступив на онгодішнім пернім засіданню палати послів у Відни посол Романчук звучить:

„Більше ніж від 20-ти лїт ц. к. власти і правительственні органи в Галичині переводять вибори до сойму і до державної ради з тою тенденцією, щоби весь руский народ, а почасти і польське селянство, по можности виключити від правдивої репрезентації і фальшувати правдивий вираз его волї. Як сама та тенденція є ледача і з конституційним ладом ніяк не згідна, так само ледачі і незаконні, ба нераз попросту злочинні є уживані до неї способи, котрі виходять часто на надужитє урядової власти, фальшованє і т. п. Всі заходи Русинів, щоби покласти конець такїй самоволї, всі протести, інтерпеляції і внесенє в законодатних зборах, пропамятні письма, депутації до краєвого і центрального правительства, громадна депутація до цісаря, донесенє до ц. к. державних прокураторий, не мали доси жадного успіху.

І сегорічні вибори до галицького сойму переведено також з тою самою тенденцією і тими самими способами; а хоч сим разом не уживано декотрих занадто в очі впадаючих насильств з лїт 1895 і 1897,

то заступлено їх вповні більшим вирафінованєм, котре осягнуло ту саму ціль, противну конституції.

В інтересі руского народу та польского селянства і маломіщанства, в інтересі слави краю і держави, в інтересі законів і конституції, в інтересі публичної морали мусить лежати, щоби такому систематичному поведєню галицьких властей і такїй політиці покласти конець. Длятого підписані подають таке наглість внесенє:

Висока Палата зволить ухвалити:

Зважає ся ц. к. правительство, щоби 1) через комісію, зложену з людей з-поза Галичини, докладно і строго розслідило незаконности, яких галицькі ц. к. власти і правительственні органи допустили ся при сегорічних виборах до галицького сойму (іменно в округах виборчих сільської куриї в Борщеві, Бохні, Бржеску, Вадовичах, Городенці, Гусятині, Домбровій, Ждачеві, Золочеві, Калущі, Коломиї, Кракові, Мостисках, Підгайцях, Сокалі, Цішанові, Стрию і Яселі) і щоби винуватих безоглядно покарало; 2) щоби як найскоріше внесло до конституційного поалагодження закон против виборчих надужитє; 3) щоби утворило трибунал для розслідування запротестованих виборів послів так до державної ради як і до галицького сойму (евентуально також і до иньших соймів).

Се внесенє має бути поалагодженє з всякою регуляцією дозволеною скоростю.

В польськїм Колї проявляє ся невдоволенє зі становиєка правительства і Молодочехів. Особливо нарікають на малий уділ Галичини

Ліхтарник.

Оповіданє Генріма Сенкевича.

I.

Одного разу стало ся, що ліхтарник в Аспінваль, недалеко Панамі, пропав без вісти. А що се стало ся підчас бурі, кружила поголосою, що нещасливий мусів підійти над сам беріг скалистого острівця, на котрім стоїть ліхтарня, і оплізти з нього. Са поголосою була тим більше правдоподібна, що не знайдено його човна, котрий звичайно стоїв у скалистім врубі. Місце ліхтарника було отже опорожненє, а тимчасом треба було його чим скорше обездити, бо ся ліхтарня має велике значінє так для місцевого руху, як і для кораблів, що ходять межі Новим Йорком а Панамою. В зааві Москитів є так багато піскових лав і мілких місць, що дорога межі ними навіть у день тяжка, а в ночи особливо серед великої мряги, так частої на тих горячих морях, майже неможлива. Одиноким провідником в таких разах є ліхтарня. Обовязок, винайти нового ліхтарника, спав на конзуля Сполучених Держав, резидуючого в Панамі, а був то обовязок не малий, раз тому, що его треба було вишукати конечно протягом дванадцятьох годин, а відтак мусів ним бути дуже совісний чоловік, отже не можна було приймати кого небудь; вкінці не було взагалі кандидатів на сю посаду. Житє на вежі дуже тяж-

ке і зовсім не приманює свободолюбних синів Полудня. Ліхтарник є майже визем. Винайти неділю не сміє зовсім опускати свого скалистого острівця. Човно з Аспінваль привозить йому раз на день поживу і свіжє воду, і віддає ся зараз потім, так що на цілїм острівці нема нікого. Ліхтарник мешкає у вежі і утримує ліхтарню в порядку; в день дає знаки за допомогою ріжнobarвних флєг, а в вечір запалює світло. Не була-би то велика робота, коли-би не то, що аби дістатись з долини аж до світла на верх вежі, треба перейти більше як чотириста сходів крутих і дуже високих; а ліхтарник мусить відбувати сю подорож часом і кілька разів денно. Взагалі є то жите сумне, одностайне, понуре мов якого пустельника. Отже нічо дивного, що пр. Ізаак Фолькомбрідж був у немалим клопоті, де винайти ліхтарника, і легко зрозуміти його радість, коли наслідник зголосив ся ще того самого дня. Був се чоловік уже старий, лїт сімдесять або й більше, але черствий, випростований, о рухах і поставі жовїра. Волосє мав зовсім біле, лице спалене як у креолїв, але судячи після блакитних очей, не належав до людей Полудня. На його сумні і пригнобленім обличчю малювала ся чесність і уцївність. Конзуль, котрому старець відразу подобав ся, почав розмову:

— Звідки ви?
— Я Поляк.
— Що ви робили до тепер?
— Блукав.

— Ліхтарник повинен сидіти на місці.

— Потребую відпочинку.

— Чи ви може коли служили? Маєте свідомства службові?

Старець витягнув ізза пазухи виполований, шовковий платок, подібний до кусника старої хоругви, розвинув його і сказав:

— Тут є свідомства. Той хрест дістав я в тридцятім році. Сей другий то іспанський; той третій то легіон французка; четвертий одержав на Угорщині. Відтак брав я участь у війні Держав з Полуднем, але там хрестів не дають — ось напір.

Консуль взяв листок і почав читати.

— Гм! Скавіньський? Се ваше назвисько?... Гм!... Дві хоругви здобуті власноручно в атаку на багнети... Ви були відважним жовїром!

— Зумію бути також совісним ліхтарником.

— Там треба що дня входити по кілька раз на вежу. Чи маєте здорові ноги?

— Перейшов піхотою плени.

(Пленами називають безмежні степи межі Новим Йорком а Каліфорнією).

— All right! Чи ви ознайомлені з морською службою?

— Через три лїта брав участь у ловлі китів.

— То ви пробували всяких занять...
— Не зазнав лишє спокою.
— Чому?

Старець здвигнув раменами.

— Така вже судба...

— Але на ліхтарника видається мені за старі.

— Sir! — відозвав ся нагло старець сворухенням голоєм. — Я дуже, дуже змучений і збіджений. Богато, видите, перейшов. Отсе місце одно з таких, що я його найгорячіше хотїв одержати. Я-ж старий, потребує спочинку! Потребую собі сказати: тут уже будеш спокійно сидіти, се є твоя пристань. Ах, Sir! се лишє від вас залежить. Другий раз може мені таке місце не лучить ся. Яке щастє, що я був у Панамі... Благая вас... Я як те судно, що коли не впаде до пристани, то піде на дно... Коли хочете ушасливити старого чоловіка... Присягаю, що я совісно буду сповняти свій обовязок; мені вже досить сього блукання...

Блакитні очі старця виражали таку глибоку просьбу, що конзуль, що мав добре серце, чув ся сильно зворухнений.

— Well! — сказав. — Приймаю вас. Ви вже ліхтарник.

Лице старого засияло несласанною радістю.

— Дякую.

— Чи можете нині вже їхати на вежу?

— Так.

— Отже Good bye!... Ще щось, за кожде невинновненє свого обовязку відстанете відпустку.

— All right!

Ще того самого вечера, коли сонце сховало ся за блакитні хвилі океану, а

в бюджеті, коли тимчасом Чехи ді- стали 16 мільонів на інвестиції в Празі.

"Наш Народ" доносить з Від- ня, що піднесено гадку з огляду на зростаючу агітацію Всесімців, щоб всі славянські сто- ронництва злучилися. Са кооперация числила би 185 голосів, а іменно 53 Молодочехів, 19 кон- сервативів, 5 чеських аграрників, 4 чеських робітників, 61 Поляків, 6 Русинів, 21 послів Славянського Центра і 16 послів хорватського клубу. Та з польської сторони за- печують ту вістку про реконструк- цію давньої правниці. Натомість є фактом, що три чеські партії (Мо- лодочехи, аграрники і велика влас- ність чеська) підуть разом і вибе- руть спільну парламентарну ко- місію.

У Відні дня 17. жовтня 1901.

На всім внесенню підписались крім п. Романчука всі послы з ру- ського клубу (Василько, др. Король, др. Кос, Яворський [п. Брайтера не було ще у Відні], пп. Барвінський, Гладішовський, Длужанський і Пі- гуляк (о. Мандичевського, розуміє- ся, нема у Відні), даліше пп. Бой- ко, Кремпа, Ольшевський, Кубік, Дашинський і соціальні демократи.

Перегляд політичний.

Склад нового угорско- го союму, що збере ся на сесію 26. с. м. дуже змінений. Більше як одна третина послів, то люди нові, незвідні поза своїми виборчими о- кругама, що досі не брали ще у- часті в ширшій політичній життю. Органи ліберального сторонництва, а особливо Тиси і Банфіго, котрі при виборах зазнали діючою по- ражки, дуже бідають, що з при- чини укладу стільких випробованих сил, втиснуло ся до союму багато незвідних, нових сил, ще не мають в політичній життю ніякого досві- ду, а то, після їх гадки, обняжить політичний і моральний рівень за-

конодатної інституції. — Ті біда- ня суть що найменше передчасні, бо аж опісля покаже ся, чи нові послы дійсно гірші від старих ви- пробованих сил. З другоїж сторони треба взяти і то на увагу, що на Угорщині обов'язує ухваленний на попередній сесії закон виборчий, котрий заборонює лучити посоль- ский мандат з ріжними урядами, приватними заняттями і підприємст- вами. Тим поясняє ся, що не один з давніших послів волів радше зречи ся мандату, ніж уступити з дохідної посади, або покинути по- платне підприємство.

В маю 1902 р. дійде молодший іспанський король Аль- фонс XIII до повнолітності т. є. скінчить 16-ий рік життя і обійме сам керму правительства в Іспанії. Як з дотеперішного положення в Іс- панії показує ся, буде мати новий король не-аби які клопоти і гризу і хто знає чи его молоді сили пе- ребудуть таку пробу. Вже від часу іспансько-американської війни по- казалось, що Іспанія утратила раз на все не лиш своє давнє ста- новище серед світових держав, але що й у неї дома чим раз гір- ше. На півночі в Каталонії і бас- кійських провінціях, рух Карлістів проявив ся з своєю давню сплю, на полудні-ж, особливо в Андалу- зії бушують анархісти і соціалісти і викликають загальне невдоволене населення на теперішній державний лад. І коли би то невдоволене не мало глибоких основ, коли-б по- ложене іспанського селянина і робіт- ника не було справді так сумне і майже невиносиме, можна би ще мати надію, що теперішнє прави- тельство буде могло оперти ся на войску. Однак Іспанія наближає ся вже над пропасть цілковитої е- кономічної руїни і загально суспіль- ного розладу. Більшість населення так збідніла, що не лишаєсь їй ні- чого хіба розпука і тому початок пановання молодого короля не сві- тло заповідаєсь.

по всім дни наступила темна ніч, но- вий ліхтарник був очевидно вже на мі- сці, бо ліхтарня кинула як звичайно сяни яркого світла на бурливі води. Ніч була зовсім спокійна, тиха, переспи- чена ясною мрякою, що творила около місяця великий круг о м'яких неупах- берегах. Лише море було бурливе, бо при- плив більшав. Старець стояв на балконі, зараз коло величезних, гігантських світел подібний з долини до малої чорної точки. Трібував зібрати гадки і обняти своє нове положення. Однак його гадки були занадто прибиті, щоб могли снувати ся правильно. Чув він щось такого, що чу- тровлена звірчина, коли вінци схоро- нити ся перед погонєю на якийсь недо- ступний скалі або в печері. Надійшов вінци для нього час спокою. Почуте безпеченства наповнило якоюсь неса- казаною роскошню його душу. Ось тут на сій скалі міг він попросту глумити ся зі своєї долі, що його гонили по цілім світі і звалила на його голову стілько нещастя. Він був справді як судно, ко- трому буря ломала машти, рвала ливни, вітрила, котрим кидала з-під хмар на дно моря, в котре кидала хвилями, об- сипувала піною — а котре помімо того забігло до пристани. Образи сєї бурі пересували ся тепер скоро в його мисли і становили різкий контраст до тихої будучності, яка мала розпочати ся. Часть своїх давніх пригод оповів він сам кон- зулеви, однак не змінив тисячий ин- ших. Мав він то нещастя, що коли тільки розложив де своє шатро і в ній огнище, щоб осісти на стало, якийсь вітер ви- ривав кілки шатра, гасив огонь, а його самого ніс де-сь у безвісти. Споглядаючи тепер з того високого балкону на о-

світлені хвилі, згадував він ще, що перейшов і перетерпів. Ось перед його очима майнули усі ті війни і битви, в яких брав участь; крик, войки, дим, кров, брязкіт багнетів і шабел, могут- ний рик армат, тупіт коней, усе се злило ся тепер в темний, мутний хаос, якийсь далекий і мов мрякою приселений... А відтак його блуканина, підчас котрої трібував майже всіх занять. Працovi- тий і чесний, нераз доробляв ся гроша і завжди тратив його на перебір усім змаганням і помімо найбільшої ото- рожності. Був коначем золота в Австралії, стрільцем рядовим в Індії і пошу- кував також діамантів в Африці. Про- бував торговлі з дикими племенами, за- мешкувачами Бразилію; однак сивав його розбив ся на Амазонці, а він сам без- боронний і майже нагий скитав ся в лісах через кілька тижнів, живлячи ся дикими овочами, наражений що хвилі на смерть в наші крокодиляні звір'я. Відтак заложив ковальський варстат в Гелені, в Арканзасі і — погорів у вели- кій пожежі цілого міста. Потім дістав ся в горах Скалистіх в руки Індіан і лише чудом виратували его канадійські стрільці. Служив за моряка на судні, що ходило межі Багіа а Бордо, відтак за гарпітника на нинішнім судні; оба ко- раблі розбили ся. Мав потім фабрику цигар в Гаванні і — спільник обірав у хвилі, коли лежав небезпечно хорий. Вінци прибув до Аспінвалі — і тут мав бути кінець всім нещастям. Що-ж ще могло його досягнути тут, на тім скалістім острівці? Ані вода, ані огонь, ані люди. Впрочім від людей не дізнав він багато злого. Частіше спотикав добрих, як злих...

Хинці діставши діючою а до- рогу науку від Європейців, по- чинають ладити ся до ре- форм, причім гадають позбутися своїх перестарілих і відвічних по- глядів. Реформаційні поступові е- дикти цісарські ідуть одні за други- ми. По едикті, поручаючим Хинцям набувати європейського образования, аби могли займати високі станови- ща в державі, прийшла черга на відвічну і дуже важну інституцію державних іспитів, з котрих послід- ний цісарський едикт викинув май- же всі хинські мудрощі, а заступив їх науками європейськими, поділені- ми на відповідні степені і предме- ти. Також і військові іспити зміне- но — виключено з них такі непо- трібні предмети, як кидане камінем і стрільня з луків, а заступлено їх предметами, з котрих складає ся новочасна трагедія. Старохинці ду- же невдоволені тими цісарськими едиктами.

Бурский заступник вручив пре- зиденту Росевельтові писмо Кріґера. Президент довго розго- ворював з делегатом в присутності державного секретаря Галя і виска- зав свою симпатію Бурам.

НОВИНИ.

Календар. П'ятниця 12/IX. (25/X.): с. м. Прова. Тараха, Андроника; Р.: Крипшина, Субота 13/IX. (26/X.): с. м. Карпа, Паніли Флорентія; Р.: Ева- риста.

3. проба „Бук. Бояна“ сєї п'ятниці о 7 год. веч. В понеділок було зо 50 співачок і співачів; наперед би більше!

Календар „Рускої Бесіди“ вже про- дає і розсилає нашірні „Рускої Ради“ в „Народнім Домі“ ч. 4.

На засіданню ради міської, яке відбу- ло ся в суботу 19. с. м. прийнято нове розпорядження, що дотичить пенсії магістратських урядників. Вла- стива ріжниця між новим і давним роз- порядженням лежить в підвищенні пенсії вдовам по урядниках. § 10. нового роз- порядження звучить: Пенсії для вдов у- правління ся в такий спосіб: вдови по

урядниках VI. рангі побирають-муть річ- но 2400 кор., VII. рангі 1800 к., VIII. рангі 1400 к., XI. рангі 1200 к., X. рангі 1000 кор. а XI. рангі 800 кор. Також § 4. нового розпорядження по- дпає долю урядників. Він звучить: уря- дники, що мають 60 літ, а 35 літ слу- жби, можуть пійти в стан суночнику з такою самою платнею, яку мали підчас чинної служби. — Приміщене II. гімназії в Чернівцях порушив радний Вальштайн, іменно те, що ся гімназія не відповідає вимогам шкіл- ням і треба як найскорше розпочати нову будову, де би містила ся гімназія.

Важне для учеників промислової школи в Чернівцях. П. к. концент с- нійтарний в правительстві, др. Кобрин- ский, викладає в промисловій школі в Чернівцях про гігієну. Виклади відбува- ють ся два рази на тиждень, в середу і суботу від 7—8 год. вечер.

Конкурси. При краєвм шпиталі в Чернівцях розписано до 31. с. м. місце секундарія з ремунерацією 1440 к., помешканем, опалом і світлом. Крім німецької мови вимагає ся знання ще рус- кої або волоскої мови. — При дівочій школі в Кічмані розписано до 15. па- долиста с. р. місце учителя з рускою мовою викладовою. — Стіпен- дію 120 к. ім. Петрина розписано до 25. падоліста с. р. краєве правитель- ство для учеників середніх або фахових шкіл. Першенство мають ті, що роди- ли ся в Буденцях або в Вашківцях н. Ч. — Місце громадського секре- таря в Селетині з платою 600 к., по- мешканем і городом розписано до 1. гру- дня с. р.

Посвячене замку. В четвер 17. с. м. посвячено новий замок барона Юрія Василька в Бергометі н. С.

Головні збори вижницької філії „Ру- ської Школи“ відбудуть ся сєї неділі, що сим пригадуємо.

Пожога в Веренчанці. В хаті Ма- ера Дорфа вибух 18. с. м. страшний о- гонь. Ратувати хати не було як, бо в сій громаді нема керниць а сама околи- ця на воду дуже убога. Лиш частю тре- ба завдячити, що ціле село не пішло з полемією. Хай се буде остерогою для правительства, що приспало справу кер- ниць в Веренчанці, хоть громада вже давно віднесла ся туди в сій справі.

Церковний совіт при православній церкві у Львові розіслав запрошення (в російським язичі а підписані архипресви- тером Дмитрієвичем і радником висш. суду краєвого Василем Морарем) на освящене новозбудованої православної церкви (при ул. Францисканській), яке відбуде ся в неділю 27-го н. ст. с. м. (початок о годині 9½ рано.)

Навпакі здавало ся, що нересліду- ють його всі чотири елементи. Ой, що його знали, казали, що не має щастя, і так повенили усе! Він сам вінци став ся забобонним. Вірив, що якийсь могут- та мстива рука нереслідує його всюду, по усіх краях і водах. Однак не любив о тім говорити; часом тільки, коли його питали, чин то мала би буги рука, вка- зував таємничо на зівзду полярну і відповідав, що се йде звідтам. Справді, його нешоводження були такі сталі, що аж дивно, і легко могли збити з нанте- лику того, хто їх дізнавав. Впрочім мав терпелівість Індіанця і незвичайну си- лу опору, яка плывє з праведности серця. В своїм часі, на Угрях, дістав був кіль- канайцять ран багнетом, бо не хотів вхопити за стреміно, яке вказувано йому яко средство ратунку і кричати: „Rat- don!“ Так само не піддавав ся і в не- щастях. Ліз під гору так працювати, як муравель. Стручений сто разів, розпо- чинав спокійно свою подорож сто пер- ший раз. Був се у своїм роді особлив- ший дивак. Старий той жовнір, онале- ний Бог знає в яких огнях, загартований в нещастях, мав серце дитини. В часі епидемії на Кубі, захорював на ню тому, що віддав хорим всю свою хіншу, ко- трої мав значний запас, не зіставивши собі ані брана.

Було в ній ще і се дивне, що по- тільки розчарована, був завжди пов- ний відваги і не тратив надії, що ще усе буде добре. Зимом оживляв ся за- вейдги і заповідав якийсь великий події. Очікував їх нетерпеливо і гадкою о них жив цілі літа... Але зими минали одні за другими, і він дочекав ся лише того, що побілили йому голову. Вінци поста-

рів ся — почав тратити енергію. Тер- пелівість його почала бути що-раз по- дібнішою до резигнації. Давний спокій змінив ся в нахил до розжалобування себе і той загартований жовнір почав перероджувати ся в плаксу, готового кожної хвилі плакати з леда причини. Крім того мучила його від часу до часу страшна туга за вітчизною, що повстала з леда причини: на вид ластівки, сїрих птахів подібних до воробів, світів на горах або на звук якоїсь мелодії, по- дібної до колись почутої; Вінци онану- вала його лише одна гадка: гадка о відпочинку. Заводила вона старцем зовсім і запанувала над всіми иншими надіями і бажаннями. По тих довгих ван- дрівках не міг він собі представити нічо більшшого, ніж дорожнього над якийсь спокійний кутик, в котрім-би міг відпо- чати і чекати спокійно кінци. Може власне тому, що якийсь особливє дива- цтво судби кидало ним по всіх морях і краях, так, що майже не міг зловити віддиху, думав собі, що найбільшим людським щастєм є лише — не скитати ся. Що правда, належало ся йому таке маленьке і скромне щастя, але він уже так привик до заводів, що думав о тім так, як о чімсь недосяжним. Він уже не мав відваги, сподівати ся чого побудь. Тимчасом, несподівано, протягом двана- цятьох годин дістав місце, як-би вибране для себе із усіх на світі. Отже нічо дивного, що коли вечером запалив ліх- тарню, був мов-би заголомшений. Сам себе питав: чи се правда? і не зміг відповісти: так. А тимчасом усе про- мовляло до него незбитими доказами; отже години уналивали йому на балконі одна за другою. Дивив ся, наспивав ся,

Старинне місто, Вірупум відкрито в Каринтії коло Целльовця. Розкопи переводить др. Едвард Новотний, гімназійний професор. Від 1898 року відкрито, як здає ся, середину міста. Є ще площа о просторі 1.700 метрів, окружена з двох сторін галами, а з двох боків огородами. На середині знаходиться вододіа з басеном украшений статуями богів і богинь: Гермеса, Ареса, Фортуни, Аферодити, Діонизія. Сусідні мурі окрашені малюнками і різьбами, котрі є окремого стилю і подібні до наших тапетів.

Варварство цивілізаторів. Парохом „Тукуман“ приїхав до Вільгельмгофен маринарський лазарет з Китаю і привіз з собою голову того Китайця, Ен-гай, котрий убив німецького посла Кеттелера. Голову ту вислали до Берліна.

Оголошене Чолгошеви вироку смерті, що відбуло ся дня 26. вересня с. р. о год. 3. по пол., описують американські дзєвники так: Вже годину перед назначеним часом наповнилася ся простора зала гранітової палати міської, в котрій відбувають ся судові розправи, найзнаменитішими личностями, визначними політиками, адвокатами, що позасідали на окремих лавках по обох сторонах трибуналу. Прасу репрезентувало понад сто дзєвників і дзєвниць, з порядку стерегло кільканадцятьох поліцаїв. Трикратним ударом булавою звистив вогонь, що надходить Чолгош. Обійняв звязані руки а крім того привязаний був до дозорців, що привели его з в'язниці. Чолгош перейшов спокійно поміж публікою, очі спустив до землі і після звичаю при окремій столі побіч оборонців, звернений лицем до трибуналу. Тепер знято ему з рук дуби. На даний знак явив ся передсідатель трибуналу, в звичайнім чорнім сурдугі і спитав Чолгоша, чи може достарити доказів, включаючих вимір кари, чи отже сповнив убійство в нападі божевільства або може що подати на своє виправданє. Чолгош підніс ся з кїсла і сказав слабим голосом: „Заявляю, що моя родина цілковито невинна. Ніхто мене до злочину не наклонював і не маю спільників. Мої родичі, мій брат і сестри не мають зі злочинном нічого спільного. Я сам замах обдумав та й сповнив его і ще раз повторю, що не треба нікого підозрівати, бо Мек-Кіндзі я вбив з власного почину і ніхто мені в злочині не помагав“. З початку говорив тихо, доперва при кінці розгорячив ся, до лица ударила йому кров а голос підніс ся. — Наступило оголошенє вироку. Судія Вайт згадав в кількох словах о страшнім злочині, що порушав цілий світ цивілізований, а до котрого Чолгош при-

переконував ся і ще ледви вірив очам. Могло-би здавати ся, що перший раз у житю бачив море. Сочка ліхтарні кидала в темряву величезний світ сьвітла, поза котрим око старця гинуло зовсім в чорній, таємничій і страшній далечині. Але ся далечина здавала ся бачи до сьвітла. Довжесні хвилі викочували ся з темряви і з грізним риком бігли аж до берега острівця, а тоді видно було їх пінасті хребти, що полискували рожево у сьвітлі ліхтарні. Приплив усе прибирав і заливав піскові лави. Таємнича мова океану доходила до його ушей широким мотуцїйше і голосїйше, подібна часом до гуку армат, то до шуму далеких лісів, то до далекого змішаного відголосу людських голосів. Хвилями усе стихало. Потім старець чув мов-би які глибокі зітхання, відтак якесь риданє — і знов грізні вибухи. Вкінці вітер розвіяв мрак, але панї чорні, пірвані хмари, що заслонювали місяць. Від заходу почало віяти чимраз сильнїйше. Хвилі скакали скажено на скалу, на котрій стояла ліхтарня, і облизували піною вже підмурованє. Там, ген, ген в темряві воркотїла буря. На темній абурений поверхні заблїско кілька зелених вогників, що взносили ся високо в гору то знов опадали в долину. Се корабель їхав до Аспінваль. Старець зійшов до своєї кімнатки. Буря почала уже вити і кидати грубими кроплями дощу в шибї вікна. Там, на дворі, боров ся той корабель з вітром, а хвилями, з бурею; тут тимчасом було тихо, спокійно, любо. Лише поважне тік-так годинника немов колїсало втомленого старця до сну...

(Конець буде.)

знав ся, і звертаючи ся до Чолгоша сказав: Двадцятьох чесних мужів признали вас винним злочину першого степеня. Упевняєте, що не маєте спільників, а їй се Боже! По силі вироку трибуналу будете страчені в тиждни починаючи ся дня 28. жовтня. Цілий акт тривав 14 мінут. Чолгош встав, подав руки на вложенє дуб і дав ся супокійно завести до в'язниці.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Рудольф Вірхов.

Тими днями обходили Німці 80-літній ювілей титана науки, Рудольфа Вірхова. Десяти тисяч привітних телеграм, тисячі шлемених заяв, сотки величких свят, і мільони-мільони обожаєтєлів — супроводжали се велике свято.

Рудольф Вірхов був тим, що приложив руки до звалення цілої незугарної будови а в місце її поставив сьмілу та викінчену будівлю справдішного знання.

Коли Вірхов, яко питомець військового лікарського інститута у Берліні, промував ся 1843-го року на доктора медицини й зачав свій лікарський завід яко асистент при шпиталі, розпочала ся борба на полі медичних наук. Новочас-а хемія, фізика і біологія вдарали з усею силою в давний природописний світогляд, хоч сї науки що-ино ступили самі на нову дорогу та несли вже зі собою переворот. Відкрито органічну клітину (комірочку) яко-основу будови всего органічного сьвіта всіх органічних витворів: рослин, звіратів і чоловіка. Геніальне відкритє Швана та Шлейдена і дослїди Івана Міллера звужили границі всего органічного сьвіта, злучили его в одну цілість.

Загрожена старина підняла ся на свою оборону. Нові здобутки загрожували справді не тільки давньому безкритичному неуптву, але й цілому людському сьвітоглядові...

Сьмілою рукою, узброєний остроіндуктивним, довїдним методом, не по-зводяючи умови ніраз запускати ся на безпутя дедукції, береть ся Вірхов до щойно відкритої клітини і розяснює все-сторонню її суть і значінє. Клітинна (целюлярна) теорія — так, як вона тепер представляєть ся — се его дїтя. Він виказує, що клітинна є основою будови всіх тїл та костей, яких клітинного характеру до его дослїдів не добачено; він збив теорію одного з двох перших винаходів клітини — Швана — наче-би клітини росли на подобу кристалів, а натомість поставив тезу: „omnis cellula e cellula“ (вєска клітина з клітини). Тим і положив незрушні основи для дальшого розвитку клітинної теорії та для спожиткованя її у практиці.

Та головне діло Вірхова — се его реформа патології, що тісно виже ся та є впливом его праць над клітиною. Зачинає сї Вірхов 1846-ого року безпощадною критикою системою патології, виданого першим на сєй час патологом, професором Рокітанським з Відня, що стояв все ще на давних понятях „животного духа“, кардинальних соків, „гуморів“ і т. п.

Коли клітина є основою всего житя, то й аєна річ, що здоровлє організму обусловлюєть ся здоровлєм клітин. Хоро-би організму мають своє жерело в хоробі клітин. — так розумував Вірхов і розумованя своє поширав незбитими емпіричними доказами.

Дивна річ, що побіч біології і патології геніальний природознавець і лікар не занеухє і иньших наук. Етно-логія і антропологиї, археологія і пале-отологія знаходять в нїм знаменитого дослїдувача. Означенє рас первісної Європи, антропологічне скласифікованє Німців — се діло Вірхова.

Так представляє ся Вірхов як природознавець і патолог. Десяти більших і менших праць значать слїди его праці на тих полях.

Та побіч теорії не перестав Вірхов бути і практиком. Своє велике, безмежне теоретичне знанє робить він основою практичних висновків для приміненя до людского житя. Сею дорогою стає він одним з найвизначнїйших суспільних — гігієністів.

Поряд з його гігієнічно-соціальною діяльністю йде і его політична діяльність, Вірхов є політиком. Ще в 1848-ім

році признавши ся до випляваючого консервативно з его науково-теоретичних основ ліберального демократизму, стоїть при нїм до нинї, зразу яко член партії поступової. описля повстаншї зі звуки всіх поступовців партії вольнодумної. Добрий парламентарний бесїдник, від 1862-ого р. посол до пруского сейму з міста Берліна а від 1880 року посол до парламенту, бере визначну участь в борбі за свободу думки, науки й совісти. Від него теж походить імя сєй борби — „Culturkampf“.

Великий, всесторонний чоловік, стоїть тепер на порозї дев'ятого десятиліт. Сивий, низький старець, що про велику часть новочасної культури може говорити, як про свою роботу, є предметами ентузіастичних овацій земляків. Та не тільки земляків! Знають его всюди. Імя его з такою самою пошаною вимавляє ся під зворотником рака, як і ко-зорога, в Парижі як і в Токіо, серед Герман, Славян, Романів, Европєйців і Американців, білих і жовтих. Вірхов обходить трїюмф, якого не обходив ще ні оден цар! („Дзєло“.)

Вісти господарські, промислові і торговельні.

Інспектор крайної культури в Чернівцях вибирає ся сєй суботи 26. с. м. в дорогу по кампюльним повітї і буде того дня в громадських урядах у

Вамі, Фрумосі, Ватрі-Молдовіці, Русне-боудї і Айзенаві; в неділю, 27. с. м. буде в Дорні-Ватрі; в понеділок 28. с. м. в Чоканештах, Якобенах, Валенутї і Пожоритї, а у вівторок, 29. с. м. в кампюльнім старостві. На сїй подорожжї оглядати ме огерів і бугаїв, де вони є, а в Дорні-Ватрі заклад для розплодку нстругів.

Мінїстерство рїзництвє призначило для піднесеня культури крайної на рік 1901 слїдуючі субвенції: для плєканя рогатої худоби 9600 корон, для плєканя свиний 600 корон, для плєканя овочів 1300 корон, разом 11.500 корон. З того придїлено радї культури крайної 10.600 корон а товариству культури крайної 900 корон.

Заряд торговлі наперу тов. „Рускої Ради“ в Чернівцях, подає до відомости Вп. П. Т. Публіції, що „Буковинський православний ілюстрований календар“ вже вийшов і є до набутї в торговлі наперу (Народний Дім, ул. Петровича ч. 2) по ціні 80 сотиків. — Хто при-шлє гроші наперед за 10 календарів, той дістає 11-ий даром. Гроші нале-жить відсїлати під адресом: „Перша буковинська руска торговля на-перу Рускої Ради ул. Петровича ч. 2, Чернівці“. З замовлєнями нале-жить спішити ся, бо наклад невеликий.

Справозданє касове „Рускої Каси“

за місяць вересень 1901 року.

А) приходи.

На початку місяця		в протягу місяця прибуло		З кінцем місяця		
кор.	с.		кор.	с.	кор.	с.
112	74	1. На фонд резерв. загальний	7	—	119	74
730	88	2. На фонд резерв. товар.	—	—	730	88
2047	20	3. Вложено паїв	236	—	2283	20
30888	88	4. Вложено вкладок щадн.	7498	87	38387	75
16573	92	5. Звернено позичок на скрипти	1875	23	18449	15
10286	77	6. Звернено позичок на векелі	1023	34	11310	11
4165	03	7. Побрано відсотків	518	84	4683	87
759	45	8. На адміністрацію побрано	150	80	910	25
635	27	9. Побрано коштів спору	12	44	647	71
66200	14		11322	52	77522	66
5099	79	10. Готівка	546	71	5099	79
71299	93		11869	23	82622	45

Б) Розходи.

На початку місяця		в протягу місяця убуло		З кінцем місяця			
кор.	с.			кор.	с.	кор.	с.
100	92	1. Вложено на фонд рез. загал.		—	—	100	92
733	08	2. Вложено на фонд рез. тов.		—	—	733	08
1729	50	3. Виплачено паїв		26	80	1756	30
32464	37	4. Виплачено вкладок щадн.		5061	66	37526	03
13000	—	5. Дано позичок на скрипти		1430	—	14430	—
17622	—	6. Дано позичок на векслї		4290	83	21912	83
1205	03	7. Виплачено відсотків		92	83	1297	86
405	38	8. Виплачено коштів адміністрації		109	18	514	56
39	19	9. Виплачено оплат скарбових		—	—	39	19
2411	90	10. Роздїл чистого зиску		—	—	2411	90
915	05	11. Виплачено коштів спору		—	—	915	05
126	80	12. Видано на інвентар		—	—	126	80
70753	22			11011	30	81764	52
546	71	13. Готівка (Сальдо)		857	93	857	93
71299	93			11869	23	82622	45

В місяци липни вступило 7 нових членів, з паями декларованими на суму 280 К. уплатили дійстно 215 К. — с. Виступило 2 членів з паями на 20 К.

Дирекция:

О. Денис Єремїйчук
голова.

Др. Стефан Гординський
заступник голови.

Ат. Руснак
член старшини.

ОПОВІСТКА.

„Українсько-руська Видавнича Спілка“

видала доси отсї

К Н И Ж К И

в першій серії „Белетристичний Бібліотеці“:

Ціна в коронівій вал.

Ціна в коронівій вал.

1.	Стефан Ковалів. Дезертер і інші оповідня	К. 1'60
2.	Іван Франко. Поеми	" 1'60
3.	Ольга Кобилянська. Покора і інші оповід.	" 1'40
4.	Гю де Мопсан. Дика пані і інші оповід.	" 1'30
5.	І. Франко. Полуйка і ин. борисл. оповідання	" 1'40
6.	Наталя Кобринська. Дух часу і інші опов.	" 1'60
7.	Кнут Гамсун. Голод, роман	" 2'20
8.	Леся Українка. Думи і мрії. Поезії	" 1.60
9.	Стефан Ковалів. Громадські промисловці	" 1'60
10.	Уільям Шекспір. Гамлет, принц данський	" 1'80
11.	Генрик Понтопідан. Із Хат. Оповідання	" 1'30
12.	Володан Лепкий. З життя. Оповідання	" 1'20
13.	Герард Гаїман. Візник Геншель	" 1'60
14.	М. Коцюбинський. В вутах шайтана. Опов.	" 1'60
15.	Уільям Шекспір. Приборкана гоструха	" 1'40
16.	Панас Мирний. Дикі люди	" 1'40
17.	Короленко. Судний день	" 1'20
18.	У. Шекспір. Макбет	" 1'60
19.	К. Гуцков. Урелі Аюста	" 1'40
20.	У. Шекспір. Коріолан	" 1'80

21.	Михайло Яцків. В царстві сатани . . .	»	1-60
22.	Панас Мирний. Морозенко . . .	»	—90
23.	Леся Мартинович. Нечитайлик . . .	»	1-60
24.	Михайло Коцюбинський. По людському . . .	»	2—
25.	В. Оркан. Скапаний світ . . .	»	1—
26.	Василь Стефаник. Дорога . . .	»	1-60
27.	У. Шекспір. Юлій Цезар . . .	»	1-60
28.	Л. Толстой. Відроджене (3 томи) . . .	»	3-60
29.	К. Гавлічек Боровський. Вибір поезій . . .	»	1-60
30.	Ф. Заревич. Хлопська дитина . . .	»	1-80
31.	І. Франко. Коваль Бассім . . .	»	1-60
32.	Уїлліям Шекспір. Антоній і Клеопарта . . .	»	1-80
33.	Е. Тимченко. Калевала (переклад) . . .	»	3—
34.	О. Катренко. Пан Природа і нинішнє онов. . .	»	1-40
35.	Уїлліям Шекспір. Багато галасу з нечевля . . .	»	1-60
36.	Іван Франко. Сім казок (друкують ся) . . .	»	1-44
37.	Сидір Боробкевич. Над Прутом . . .	»	1-60
38.	У. Шекспір. Ромео і Джульєтта . . .	»	
39.	Б. Сроковський. Оповідання . . .	»	
40.	А. Кримський. Пальмова гілля . . .	»	2—

Ціни подані за оправні примірники. Брошурованих не продаєть ся.

У другій, серії, „Науковій Бібліотеці“ вийшли :

1. <i>Кароль Кавці</i> . Народність і її початки	К. 0-60
2. <i>Фр. Енгельс</i> . Людвік Фаєрбах. Переклад Будового	" 0-50
3. <i>Фр. Енгельс</i> . Початки родини, приватної власності і держави	" 1-50
4. <i>Ш. Сембо</i> . Австрія в XIX століттю	" 0-80

5. В. Будзиковський. Хлопська посілість	R. 2—
6. К. Фалмаріон. Про небо	" 2—
7. М. П. Драгоманов. Переписка Т. І.	" 1-80
8. С. Степаняк. Підземна Росія	
9. Андриш. Аграрний процес у Добровісній	

Брошур другої серії не оправляється.

У третій серії „Літературно-Науковій Бібліотеці“ вийшли :

1. М. Грушевський. Хмельницький і Хміль-
ниччина	К. 0-20
2. Курцій Руф. Фільотас	" 0-20
3. В. Наумович. Величина і будова звідня-
го світа	" 0-15
4. Панає Мирний. Лови	" 0-06
5. І. Пулюй. Непропаща сила	" 0-10
6. М. Грушевський. Вех-Аль-Джугтур	" 0-10
7. І. Раковський. Вік нашої землі	" 0-10
8. А. Чехов. Камшанка	" 0-15
9. М. Драгоманов. Ник. Ів. Костомарів	" 0-15

10. <i>Е. Золя. Напад на млин</i>	К. 0-20
11. <i>І. Пулюй. Нові перемінні звізди</i>	0-15
12. <i>Г. Квітка. Маруся</i>	" 0-50
13. <i>М. Левицький. Спілкова умова для селянських спілок</i>	" 0-20
14. <i>М. Куліш. Ориця</i>	" 0-06
15. <i>М. Кистяковська. Іван Гус</i>	" 0-20
16. <i>О. Стороженко. Оповідання І.</i>	" 0-20
17. <i>В. Барвінський. Досліди з поля статистики</i>	" 0-20
18. <i>В. Короленко. Ліс шумить</i>	" 0-20
- (Дальші ввіпуски в друку).

(Дальші випуски в друку).

Адреса: Львів, уліця Чарнецького ч. 26.

Увага: Укр. руська Видавнича Спілка дає всі свої видання на рати (місячні або кварталні) з тим, що термін сплати буде точно задержаний. — Хто хоче взяти на рати книжки, мусить зголосити ся до дирекції по реверсе, який має вивонити і звернути дирекції. Хто зложить відразу 20 кор. дістає 10% рабагу. На „Лит. Наук. Бібліотеку“ приймаєть ся окремо передплату по 5 кор. за серію зложену із 48 (подвійних) аркушів друку.

Гігієнічна підстава здоров'я.

Сим поводить ся фрізієр

ЛЕВ ВАЙС,
Tempelgasse,

котрий щоб охоронити своїх гостей перед скірними недугами, завіс у себе всякі найновіші гігієнічні урядження, пркарболізоване бритв, механічні розпилячі до пудровація, карболізовані ватовані перев'язки на шию і т. п. так що дійсно може бути приємністю бути обслуженим в так елегантно і модерно урядженім салоні.

Котвица.

Linim. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в празі.

загальнопризнаний знаменитий умирюючий лік на втирання: по ціні 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всіх апіках. Просимо жадати сей

Загально улюблений лікар

все лише в оригінальних флашках з написим охоронним знаком „Котвиця“ з антики Ріхтера і для обережності приймати лише флашки з тим охоронним знаком як правдиві.

Антика Ріхтера

під золотим львом у Празі.

Г. Файлес

УСУВАЧ НАГНІТОК

Чернівці,
Руска Ч. В.
улиця

Виходить в Чернівцях
що середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація, експедиція:
вулиця Петровича ч. 2.

Рукописи повертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламу неопечатані
вільні від порга.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10	—
на чверть року	5	—
на місяць	1	70

Подидає число коштує 16 сот.

Передплата і належність за інсертат
плати в Чернівцях.

Письмо з Відня.

Відеень, субота. 19. (10) 1901

(п.) Ситуація в парламенті представляє ся тепер не дуже много-надійною.

Президент міністрів вилушив програму парламентарної праці а властиво свої задушевні політичні бажання яро і рішучо, але зі взгяду на відносини в нашім парламенті і державі подобає те більше на голос волюючого в пустині.

Визначуване президента міністрів на такі дуже важні моменти державного життя, як цілові угоди із Німеччиною а Угорщиною, що мусять бути в коротці поладжені, і накликуваня і взиваня до залишення національно-партийних спорів в такій серйозній і для цілої держави грізній хвилі будуть правдоподібно мати як раз противний ефект ніж его собі Кербер бажав. Великі партії, як Чехи, Поляки і Німці схочуть таку слабу сторону держави і міністерії як раз на те визискати, аби своїм національно-партийним вимогам вдоволити.

Доки не буде поладжене національне питання в Австрії, доти й нема що думати о нормальній праці в нашім парламенті. Тут не допоможуть ніякі штучки, хоть би якого хитрого міністра.

Як доси, так і тепер лежить акція нашої „парламентарної праці“ в закулісових коншахтах великих партій. Особливо крутиться ся все округ Ческого клубу. Але веде ся так тайно, що послам менших партій годі добачити, що ся діє і на яке закроє ся.

В суді.

„Як тебе вичуть?“
„Олена.“
„Як називає ся твій чоловік?“
„Записав Іван Дмитрів.“
„Як називав ся твій тато?“
„Тато мій називали ся Микола Гонта.“
„Де мешкаєш?“
„В Люч.“
„Кілько маєш років?“
„А деж я знаю, тільки, деж я можу знати, гм... буде може 40, може 50...“
„Руської віри?“
„Руської.“
„Решту дописав писар.“
„Ну, а тепер скажи, що ти мала за справу з Абрумком Блехером?“
„З Брумком? Богдай го Бог свяятий скарав за мою кривду та за мою працю тежну, криваву! Цей псевіра посідає кану кровці віссав з мене, вісочив.“
„Скажи, як то було!“
„Прому пана сендзі найяснійшого, та цего би й за добу не розповів, як бих захав всю розповідати. А ци воно лиш зі мнов? Брумко цале село в жєбри впровадив, Бог би го скарав.“
Судия перечитував тимчасом донесене жандармерії. Переводило ся саме тепер слідство проти двох звєсних у печеніжнєм повіті жидів-лихварів, проти Мошка Шера і Абрумка Блехера. Першого можна назвати підгірським

„Коло польске“ якось не дуже задоволене своїм положенєм. Тогід знесено їм в міністерії окремий відділ для галицьких справ, а тепер номіновано на місце Поляка Плажека, що покликаний на місце Божинського до Львова, Чеха Канеру шефом секційним у міністерії просвіти. Поляки лагодили сюда Цвєкльського. Тепер пропало вже. Радикальнійші Поляки пруть до опозиції а навіть до обструкції, але до того „Польске коло“ ніколи не возьме ся, не піде ніколи на таку бистру воду, воно знає занадто добре свою слабу сторону. Воно буде все так зручно як до тепер придержувати ся тактики відважного політика ізза плота, а в даній хвилі вже буде воно знало заїхати й міністерству.

На нині було призначене львоване бесідників до бюджетової дебаті, але в останній хвилі відкликано се, чому, не знати, очевидно щось за кулісами пощувало ся. Поляки пруть до як найбільше скороченої обради над бюджетом, не хотіли-б допустити до поясненя польскої господарки в Галичині.

3 ради державної.

Засіданє з дня 24. с. м.

На початку засіданя протестує голова ческого клубу пос. Пацак проти обиди посла Страньського зі сторони Всенімців під час вчєрашнього засіданя і питає ся президента, як він гадає заступити ся за повагою парламенту. Президент жалує, що таке стало ся, а проти чого має тільки право нага-

ни, котрого й ужив; він взиває послів, щоби шанували повагу парламенту і не ганьбили ся взаїмно. (Оплески).

Відтак прийнято нагяче в несе не Страньського, щоби виновників галабурд в Літаві покарати.

Далі раджено і ухвалено в несе о Зайца, щоби запобічи нужді, яка панує в народі задля браку зарібку, і приділено сей внесок соціально-політичній комісії, при чім президент міністрів заявив, що ряд готов постарати ся о роботу і по-добати, щоби робітники не попадали в нужду з безробітє.

Засіданє з 25. с. м. отвєрено аж о 3/4 год. ізза пересправ президії з послами, аби відложили нагячі внески. Відтак президент палати переказав подяку цісаря за гратуляцію з нагоди заручин архикнягині Єлисавети. Далі ухвалено завізвати національно-економічну комісію, щоби до 14 днів здала справу про ухвали субкомітету дотично знесеня біржевого торгу термінового.

По відповіді міністра скаргу на кілька інтерпеляцій раджено над нагячим внеском про загальне обезпеченє інвалідів і старців, при чім промовляли крім внескодавця пос. Хор і аж три Всенімці Штайн, Офнер і Вільгельм, з чого виходить, що Всенімці керивають. Нагячість внесеня прийнято й приступлено до першого читаня бюджету, до котрого промовляв аграрник Фінк і Поляк Яворський. Фінк домагав ся, щоби щось зроблено і для рішництва та щоби знесено термінову

торговлю, а Яворський жєлає скорого поладженя бюджету, щоби могли радити соїми та щоби можна зробити угоду з Угорщиною і приготувити нові угоди торговельні. Слідуюче засіданє у вівторок.

Бюджетова розправа.

Головною задачею осінньої сесії ради державної є ухвалене бюджету на минаючий і на 1902 рік. Наколи поведе ся се перевести до Різдва, буде заведена правильна господарка в державі і тоді доперва можна буде говорити, що в радї державній наступили нормальні відносини. Коли-б рада державна упорала ся до Різдва з сею задачею, зробилоб ся місце для інших для держави многоважних справ, австро-угорскої угоди і торговельних договорів, які виступають на чергу. Тимто міністерство д-ра Кербера таку велику вагу кладе на сей правильний хід справ.

Вельми важкою для Русняків річчю є, що в бюджетовій комісії засідає тепер двох руских послів: Барвіньський і Романчук, шкода тільки, що з Буковини ні один.

Конференція голов нїмецьких партій рішила доложити всіх сил, аби бюджет ухвалено вчасно і щоби взагалі парламент працював правильно.

Програма парламентарної роботи.

Між клубами настала що до програми дальших парламентарних праць така умова: До 25. с. м. ма-

вовком, другого підгірським лисом, так характером здирств і лихви похожі були на сих двох звєрів.

„Так ти казала ту жандармам“, — обернув ся знова судия до Олени Записав, — „що тебе Блехер ошукав на якийсь корові. Га? як то було? Говори з початку все, що треба. Ти служила ту в Коломиї у якогось пана за мамку, га, що?“

„Та служилам, прошу ласки Божої тай панцю, служилам ту у місті, в Коломиї, а-ек. Булам за мамку. Навелам си до пана Полянського.“

„Говори, говори докладно, як то було“, — налягав судия. — „Чого ти пішла в мамки?“

„Та ек чого? З біди, а з чогож бих мала йти? Там не з гаразду. Нужда мні приспавала. Мій чоловік захорів, знеміг, робити не здужав. А був небіжчик ткачем першим на цале село. Славно колись робив, всі го віфалювали. Та що з того? Задовжив си був у цего самого паршека, та гірко працював, жури си, та так і скапав си, зі світу божого зійшов...“

Олена обтерла очи рукавом і говорила дальше:

„Ек зложило чоловіка, умер мій Іваско. Два місяці їму було. В хаті малам ше Марійку. Вона крутила си коло хати, доглядала старого, а я ходила на роботу. Шо зароблю, то зароблю, от аби до рота шо взети, аби не поздохати з голоду. Стало круто коло нас. Робити бих робила, а нема де... пішлам до нашого вчителя. Добрий був чоловік. „Що

робити?“ — питаю. А він каже: „Іди до Коломиї, до пана Полянського, він, цей пан, потрібує мамки“. Дав мні вчитель якийсь папір, я пішла. Малій наказала пилувати чоловіка і пішла. Ту дониталам си і навелам си у того пана Полянського за сім лєвів на місяць, Полянський дєє вчив в високих школах і все шо місяць дає мні два, три лєви, а решту складає мні в шпарасі. Добре мні було у цих панів. Убирали мні, догаджали. А шо місяць пішло старому, шо мні дає пан Полянський. Я мамчила у панів їх малою хлопця. Тепер муєт це вже бути великий панчик. Дитина добра була. Не докучала мні дуже. Я була...“

„Говори про Абрумка“, — навертав судия, — „говори лише то, що потрібно. Кілько-ж ти, як довго служила у пана Полянського?“

„Та служилам шос штирицет місяців, ци ек. На відходнім дав мні пан Полянський на руку 75 лєвів тай виправив до дому. Я не хотїла брати усіх грошів з собов. Розійдуть си дї чортової матери, думаю си, тай по гроших. Де й служба моя подїла-би си? Дай жидови, купи шо, тай „плюс“. Ні, не буде так, сказала я, тай упросила пана Полянського, аби пішов зі мнов до міста накупити дешо. Пан добрий був, пішов. Купилам си тоді кожух, новий, білий, як носят люди в Коломиї, купилам си кентар, фустку, чоботи, полотна на сорочки, то шо. Відалам всіх 70 лєвів, так і лишилось мні 5 лєвів на дорогу, та для старого і Марійки. Всео спану-

вала у бесаги файно. Вібралам си тай пішлам. Пани за мнов мало шо не плакали.“

Колим надїгнулам си вже під Лючу, здібує мні Брумко. Чорт го сам надїє.

„Шо несеш таке?“ — питає.

Я му сказала.

„Ану, покажи, каже жид, яке воно. Шо ти таке запрачувала за цілий рік?“ Я віймаю з бесагів, тай показую їму кожух, полотно, шо маю.

„Кільки-ж дала за це?“ — питає паршек.

Я му сказала.

Жид згудив, шо за дорого, шо ту мож дістати дїшше а дешевше, шо він сам продає дешевше, тай ураз почєнає мні казати, на шо я це купувала?

„Та ти, каже, купуєш це, а твій чоловік з голоду пухне, а твоя дївка, каже, жєбрами ходить, людям очи дре. Ци так має бути? Шо ти з цего прийде, який хоєн мати меш?“ Мудро говорив жид, нема шо казати, але біда го знала, шо він з цего віведе.

„Ти Олено, каже, дай мні це всео, шо маєш в бесагах, а я ти дам таку коровку, таку файну, шо ну. І молоко буде для чоловіка (а він ше тоді хорував), буде для Марійки (а вона ше мала, потрібно ї їсти) і ти мати меш, каже, то епр, то масло, продавати меш, гроші мати меш і корова буде в хаті“. А корову, шо мні давав, дуже славив. Я міркувала, шо він правду каже. Корова була-б си мні придала. Шо мні з кожуха, шо мні з коралів, ек в череві чорти

ють поладити ся дискусії над наглими внесеннями, а 25-ого розпочало би ся вже перше читане бюджетового проекту. Бюджетова дискусія потрібала би до кінця с. м. По тридній перерві розпочались би засідання 4-го падолиста нарадами бюджетової комісії, а від 5-ого падолиста знов засідав би парламент in pleno, радячи над проектом організацій рішчих; в днях 6 і 7 падолиста знов засідання бюджетової комісії, 8-го парламент і т. д. Загалом праця має бути так управильнена, що в понеділок, середу і четвер кожного тижня засідати муть по правилу комісії, а в прочі дні відбувати-муть ся пленарні засідання палати. Коли ніякий інтецедент не перерве правильного функціонування палати, то до Різдва буде бюджет готовий.

3 клубів.

Чеський клуб намагає ся відтворити назад давню славянську коаліцію. Чехи не дуже числять на се, аби коло польське пристало до сеї коаліції, і тому в проекті сеї коаліції, оголошенім уже в Narodni-x List-ax пропонують, аби парламентарна комісія коаліції, зложена зі всіх прочих Славян, зносила ся в кожній конкретній справі з польським колом. Чехи надіють ся, що в такім разі коло польське нераз було би морально і фізично(!) зневоленім іти з коаліцією. Після чеського проекту належали би до коаліції чотири клуби: 1) чеський, 2) злучений полуднево-славянський, 3) злучений руский і 4) великої чеської посілости. Всі клуби висилали би своїх делегатів до спільної парламентарної комісії.

Коло польське дебатовало над внесенем Романовича, аби коло польське поставило до правительства ряд постулятив а в разі несповнення їх перейшло в рішучу опозицію, евентуально обструкцією не допустило до ухвалення бюджету. Ті постуляти „краю“ сформував Ро-

манович в 10 точках. — Які остаточно всі бесідники в колі польським уважали доконечними постулятами „краю“, але не годили ся на пропонувану демократами тактику. Дискусія тягла ся цілих п'ять днів і остаточно ухвалено (всіма голосами против 5-ох) відослати внесення Романовича до... парламентарної комісії кола.

Нагледжене пос. Романчука і тов. в справі соймових виборів в Галичині відложили самі внескодавці на пізніше. Се внесення прийде під наради імовірно аж по бюджетовій розправі.

Перегляд політичний.

3 Буковини.

Віденська часопись „Information“ пише, що бунт католицької Німці домогали ся через бунт посланця Романа, аби на Буковині дотовано р. к. єпископство і аби були німецькі євхаристіки. Коли ж на місце п. Романа вибрано п. Скедлі, то він заведовав се жадане а бунт Німці грозять і розпочали навіть вже агітацію „Los von Rom“. „Information“ дає ся, що краве правительство, з котрим провідник бунт. Німців мають або хоч удають, що мають, близькі засоби, терпять сей рух і що „давню засаду політичного зміцнення католицизму на сході супроти православної Росії так нагло покинуто“.

Фльондорів „Вик. Journal“ підхопив зараз сю статтю, щоб знов юдити Німців против Русинів, що ніби мали кинути в „Information“ сепідозріне на Німців. Ся видумка так само нікчемна, як всі прочі цюковані румунізаторських радикалів: бо Русинам і то не тільки православним, але й гр. католиками не треба р. к. єпископства на Буковині, де polski koscioł-наробив Русинам вже й так доста шкоди не тільки в релігійнім але й у націоналізм згляді. — „Gazeta polska“ уважає статтю в „Information“ зацікавою німецькою, і цікава, що відповість на неї орган бунт. Німців, котрий на диво мовчить доси завзято. — Про агітацію „Los von Rom“ на Буковині писали впрочім вже поредом і інші німецькі

газети, інтерес в тім можуть мати лише римо-католики та Всенімці.

Із заграниці.

Сербська мова тренова. В церемоніальній сали нової королівської палати, заміненій на сально засідань скупщини, відбулось оногди, як ми вже в телеграмах зазначили в присутності міністрів, дипломатичного збору і достойників державних торжеств зложення королем присяги на нову конституцію. По отвореню президентом сенату, себ-го палати панів, спільного засідання скупщини, удала ся окрема депутация до королівської пари з запросинами. Прибувшу королівську пару повитано ентузіастичними окликами.

Король відчитав пасамперед мову тренову, опісля митрополит Іннокентій відобраз від короля присягу на вірність конституції і на ненарушимість прав народа.

В мові треновій зазначив король, як радо присягає на нову конституцію. Опісля подякував за щире прийняте, якого дізнав в часі останньої подорожі по краю. Дальше схарактеризувала мова тренова відносини до всіх держав і правительств сусідніх яко правляльні і дружні, а Сербія, вірна своїй традиції народної політики, старала ся і старає ся удержати симпатію і довіре могутого братнього славянського цїсарства та й числила ся з інтересами, які лучать єї з австро-угорською монархією. Відтак сказано в ній, що мимо руху альбанського, виміреного против сербського елементу в Старій Сербії, завдяки вірливості султана зносини між Сербією і Туреччиною все незмінно добрі, а і з Чорногорією вони тепер такі, які повинні бути меж державами одноплемінними.

Що до внутрішньої політики, указує мова тренова на оцадності, пороблені в бюджеті державнім, визнає репрезентацию народу до доповнення і усовершення армії, а вікінї дякує правительство за его дотеперішню діяльність. — По промові і присязі виїшла королівська пара із сали, а президент кількома словами замкнув се перше спільне засідання скупщини.

3 французького парламенту.

23. с. м. отворено надзвичайну сесію палати послів. Пос. Баслі поставив нагледже внесення в справі унормованя 8-годинного часу праці і обезпечення робітників на старість. Пос. Бівіні зажадав, щоб зараз відкрити дискусію над тим внесенем. Міністер Вальдек-Руссо не противить ся нагледжати

і город, а мене вігвав до сусіди. Бог би го скарив“.

Жінка знова обтерла рукавом очи. „А в суді була ти, кликали тебе до суду?“ — спитав цікавий судія і почав шукати якогось акту між панерами, що лежали купою на столі.

„Та де була, мене й не кликали. На що кликати? Що то поможе? У нас Брумко і суд і шандар і Бог. Що хоче, робит“.

Судія винайшов потрібний акт, переглянув его, перечитав і звернув ся до жінки.

Тебе кликали, але ти не приходила до суду. Чому ти не пішла, як тебе кликали три рази, га?“

„Та де мні кликали? Ніколи не кликали. Булабим пішла, як би кликали“.

„Хто ти робила пізніше?“

„Та що робила? Пішла до сусіди в комірне. За місяць тай вмерла Марійка, з голоду та журби вмерла. Я — то правду, то служу, а в літі в полі роблю. Якос Бог помагає, жию...“

„Чи хочеш, щоб тобі Брумко віддав то, що не слушно забрав, і щоб Брумко укарати?“ — занатав судія урядовим тоном.

„Та де мні вже віддасть?“ — відповіла жінка. „Хто го присилує, аби віддав? Укарати? Абож він боїт ся кого? Він і шандарів не боїт ся. Що хоче, то робит. Іго і сам печеніжинський презус боїт ся. Най го там!“

„Іди, заклич Параску Котюк!“

Ярослав Левицький.

лиш є за відроченем дискусії, на що палата 321 против 254 голосів згодила ся. — Внесення о знесення закону о анархістах із 1894 р. відкинено 402 против 132 голосів.

3 балканського півострова.

Минувшого тижня болгарський міністер заграничних справ др. Данев відбув подорож до Білгорода і до Відня. Віденська Allg. Corr. доносить, що др. Данев прийняв гр. Голуховський і на тій конференції болгарський міністер просив гр. Голуховського, щобі гаробурска монархія урядово хотіла порушити македонську справу та заохотила держави до поагодження єї. Однак гр. Голуховський відповів, що Австрія не виступить з таким внесенем і що тепер не пора займатися ся Македонією. — В Білгороді конференція перед тим др. Данев з презесом сербського кабінету Вуїчем. Про предмет і вислід тої конференції нема ніяких урядових звісток, але певно, що они дотичились сербско-болгарського союзу. На се вказує хочби те, що сербський дневник „Србобран“, котрий виходить в Загребі, а єсть дуже розповсюдженний на Балкані, прокладає сербско-болгарський союз, відкидаючи ся на одушевлене прийняте, якого дізнав др. Данев в Білгороді. „Коли бачимо нагледні докази — кінчить дневник свою статтю — величезного почуття солідарности, яке витворює ся між балканськими Славянами, то спосіб поступованя князя Фердинанда стає, на жалі, дуже загадочний, та викликає паріане болгарських міністрів, котрі так само горячо як сербські і як оба народи, бажають союзу“. — Однак супротив змаганя славянських народів повстало суперництво таки з християнської сторони. Та суперництво опирав ся очевидно не на віроповідних, а на національних основах. Два романські народи на Балкані, Румунія і Греція, бачать ся загроженими тою змагачою ся солідарністю Славян і покванно роблять кроки до спільної злучи, аби противділати славянському розростові і значіну на балканським півострові. В тій справі грецький півурядовий дневник Messenger d'Athenes, обговорюючи греко-румунське зближене, повідомляє: „В Ате-нах і в Букарешті ніхто і не подумав би про той союз, колиб поняте про народні, історичні та етнографічні права народів не було в міжнароднім кодексі перекручене Англією на поняте про матеріальні інтереси, а Німеччиною — на поняте про право пастука. Слідом за великими народами ідуть малі і тим способом всі помітують моральними засадами, шукають лише зисків і добивають ся їх варварськими способами. Славянські держави чинять те саме; виправді то не було би страшне для Греції і Румунії, бо ті держави суть під кожним загладом сильніші від Болгарії, Сербії і Чорногорії, але є на пізновічній могутна славянська держава, що своїм духом оживляє ті славянські держави, підпирає їх і заохочує до руху в напрямі до Егейського моря та до берегів Гелеспон-та, а робить се тому, бо сама явно стремить до занятя Царгорода; однак чинно сама не може розпочати сеї акції, бо занята на азійським сході. Що зроблять ті малі славянські держави, то буде зроблене для Росії. Отже властиво з нею мають до діла Греція і Румунія, тому і союз між ними є дуже потрібний“.

Дописи з краю.

Головний збір товариства філії „Рускої Школи“ в Кіпмані відбув ся 20. с. м. в Товтрах. Голова товариства, п. І. Стратичук, про ітавши зібраних, зазначив їх велике число, бо із учительського стану прибуло на збори 63 а сьвященників 2. З-над Дністра явили ся майже всі члени філії, за то приїхало менше з-над Прута, а з-над самих берегів его і ізза Прута таки ніхто.

Всіх сьвященників запросив піддл 34 а заявив своє приступлене до товариства 6 а то: Оо. Іванович з Кіпмані, Драчинський і Кадичук з Товтрів, Іванович з Кадобин, Муятян з Вербівців і Бурак з Юрківців. (Слава їм!)

Справоздане із діяльності товариства за минувший рік і справоздане касово прийняли збори з подякою до відомости

грають си. Я згодила си. Далам му всю з бесагами, а він мні впровадив корову. Файна була, тиролька. Я му мала ще доплатити за корову двадцет левів“.

„Ще доплатити за корову двадцет левів?“ — перервав судія, думаючи, що не розуміє добре слів жінки. „Таж на річи дала ти 70 левів, то корова була варта 90 левів“.

„А я знаю, що була варта корова?! Казав жид, що корова добра, дорога. Молона давала, не мож сказати, щоб не давала. Він рахував, що вона була тівна. Том то й казав доплатити“.

„І ти на се згодила ся?“ — спитав судія.

„Та ек не згодити си? Корови мні було треба, то й згодилася си. Заплатилам могорич, тай „плюс““.

Якос в штири місяці корова вположила си. Телетко було файне, ек писанна. А Брумко все впоминав си за іршми. Грозив, що мні заскаржит. Шо малам робити? Допоминав си за лифу від 20 левів. Якос прийшов раз, а теле мало вже тоді три місяці. „Давай, каже, лифу, та давай!“ Рахував си десет левів. „Ек не даш, каже, то заскаржу, до суду заскаржу і зліцитую. Я му дала теле і преслила, би шо почінав на два леві. Жид укосьнав си, згодив си. Зараз якос вмер і мій чоловік. Треба було гроший. За дурно вічо нема. Пожичати мусілам петнацет левів. Жид дав. Поховалам чоловіка і тішу си, шо Брумко не докучав, гей би забув за мене. А дівка росте, хочби й віддавати. По роц зевлає си Брумко“.

„Давай, каже, Олено, корову“.

„Вій си Бога сьветого, кажу, та ек можна корову брати?“

„Давай!“ причит жид, тай злютував си. „Ти мні мала дати двадцет левів“

— не дала. Два леви лиши — не дала. Взела петнацет левів — не дала. За два роки лиши від двадцет тай два леви — не дала. Лиша за петнацет левів — не дала. Ти гадаєш, каже, шо я гроші краду, шо я гроші маю для тебе? Ек ми зараз не віддаш всю злифу, завтра іду до Печеніжина, до суду“

Я го почела просити. Ну, тай ні... Узев Брумко корову. За лифу, каже, взев. Ледвим си відпекла. Тадалам, шо мні забє тоді, такий був лютій. Наскочило літо.

„Пришли, каже жид, Марійку до мене. Най за тих два леви пасє в мене через літо товар. Липит си тільки двадцет левів і петнацет левів“.

Це не але, думаю си, і післала Марійку до жиди. На нещїсте післалам. За три неділі, чую, мою Марійку ударила брумкова корова, кенула до землі і зломилла дівці руку. Окалічила дівка. Кара Божа! Донасла дівка жидівські корови, вернула си. Ні роботи з неї, ні щїсте.

В зимі сидимо ми в хаті з дівков та плачемо. Зимно, нема шо їсти. Чуюмо, хтос входить в хату. Брумко та якиє пан з суду, в шапці... „Воже, кажу, а це шо? Тай-м си моцно напудила. Прийде мойї хаті, думаю, „авс“. Дівка в плач“.

„Не плач, кажу дівко, не волно. Видиш, то пан...“

„Шо плакати, каже жид, не платите гроші, не віддасте довги, тай плакати“.

Обглянув пан хату, обглянув город коло хати, поговорили шос оба з жидом тай пішли.

Мні зробило си лекше.

Але Брумко не дарував свого. За місяць тай зліцитував Брумко мою хату

Особливо знайшли вибрані збором люстратори пп. Зугаєвич, Жибачинський і Падуря книги касові в найліпшій порадку, а і стан каси (готівки) дуже вдволюючий.

Дебати велися дуже оживлено, бо відчитати пп. Мат. Григоровича: „Про національність і національне виховане“, Івана Бажацького: „Про товариства взагалі і наше товариство з особа“ і Вол. Григоровича: „Про ведене шкільної метрики“ — давали до того довільно нагоди.

Віденіанем гмина народного закінчено наради.

По зборах показалася природна колючість, а іменно та, що жодунок згадував про своє право. Та за угорську бриндю, добрі ковбаски з мустардою і пиво належить ся подяка п. Шоршви з Кіцмана і п. Альботі з Товтрів, що їх приставили.

Віктор Івасюк,
писар.

НОВИНИ.

Календар. Неділя 14/IX. (27/X.): Ж. 21 по С. с. Д., Лук. 4, п. ма Параскеви; Р.: Сабіна, Понед. 15/IX. (28/X.): с. м. Лукіяна, п. о. Сабіна, Варса; Р.: ап. Юди, Второк 16/IX. 29/X.: с. м. Моніана, Леонтія, Дометія, Терентія; Р.: Наркіса.

Вінчане баронеси Гільди Бургінзон, доньки С. Е. президента краю з поручником полку гузарів Кольоманом Артером відбуло ся вчера в Чернівцях.

Іменования. Окінчений слухач прав др. Роберт Гойлаз іменованій практикантом при бук. краєвм правительстві.

Асистента жєлєзниць державних в Гайбоці Модеста Левицького перенесено до Черновців на місце аспіранта Олександра Калмудького, котрого перенесено до Гайбоці.

З краєвої ради шкільної. На засіданню з дня 21. с. м. ухвалено признає для проф. Козака, др-а Павліченка і др-а Сігали за успішну працю; далі іменовано: слухача фїл. Ністора сунплентом при І. гімназії в Чернівцях, Ант. Білобрама надучителем в Августендорфі, К. Григоровича надуч. в Дорат-Ватрі, Сабіну Гартенлявб уч. в Чернівцях, а Антонію Шеєтавбер підучителем в Качиці.

Заявляємо, що новинка, поміщена в ч. 103. „Буковини“ із дня 31. серпня с. р. про румунізаторську агітацію в Камєні і Луківцях, не дотичить о. Дігона, пароху в Лукавцях.

Проби „Бук. Бояна“ ідуть так гладко, що вже в перших днях грудня с. р. буде напевно концерт. Тому просить видїти всіх тих панів, що могли би і повинні би ще причинити ся до зміцненя хору, особливо мужеского, щоби прибули в сей понедїлок о 7. год. веч. на пробу мужеского хору; проба мішаного хору буде знов в п'ятницю о 7. год. веч.

Видїлове засідання „Бук. Бояна“ буде в понедїлок, 28 с. м. по пробі мужеского хору.

Рим.-нат. парохом в Сорєті іменував президент краю Маріяція Колянкевича пароху з Качики.

Загальні збори академ. тов. „Союз“ відбудуть ся в недїлю, дня 3. надоліста с. р. о год. 3, 1/4, 4 з таким порядком денним: 1. Прочитанє протоколу з попередних зборів загальних. 2. Справозданє уступаючого видїлу. 3. Вибір нового видїлу. 4. Вільні внесення і запитання.

За видїл:
М. Грушєвич, голова. А. Сабат, писар.

Заупокійна служба Божа. В понедїлок дня 28. с. м. відправить ся в гр.-нат. церкві службу Божу за упок. бл. п. др. Василя Воляна, директора краєвого закладу для хорих.

З ц. н. почти. Дня 15. листопада буде перенесений уряд почтовий в Мазанєштах до Драгоєштів.

Новий тип середних шкїл. З Росії доносять, що російське міністерство просвіти розіслало до кураторів наукових округів, проект реформи середних шкїл

технічних. Міністерство заміряє шкїли 4-класові замінити на 7-класові, назвати їх реальні промисловими шкїлами і впровадити до них програму загального образованя після програми перших 5 класє шкїл реальних, а послїдні 2 лїга посвятити спеціальному образованню як: будівництву, архітектурі, механїці, будові кораблів і т. п. Тї, що покинули шкїли, діставалиб євїдентно яко помічники інженера, архітекти і т. п. Тим робом повстав би новий тип середної шкїли, що би дучив загальне образованє реальне з фаховим образованєм технічним. Куратори мають в протягу року висказати певну гадку о тїм проекті.

Загадочна подїя. До Сучави приїхали онодї два прилично приодїті пани і замешкали в готелі. Один з подорожних записав ся в книжцї яко Петро Золїк, адвокатський кандидат з Ісєбрука, а другий яко Конрад Менгер, судовий ад'юнкт з Відня. Однєк по кількох днях оба панове пропали без вісті, а лишє остали по них скринки з долотами, вітрихами і т. п. По кількох днях жандарм найшов обох панів на горі Сулуїцями в колибі на полонині і відставив їх до староства в Кімполонгу, де они признали ся, що є офіцерами з краківського полку. На телеграфічне донесенє староства, з Кракова приїхав капітан і поручник і забрали своїх товаришів. Ся справа викликає не малу сенсацию задля сїюсарських знарядів, які найдено в скринках офіцирів.

Пожєжа. Дня 21. с. м. навістив пожар село Погорилівку. Як звичайно причиною огню є неосторожність. Огонь знищив дві загородї. Люди були в полі, а ті, що були, не брали ся охотно до рятунку і приглядали ся з під корчми, як їде майно їх братів з димом. — На таке село, як Погорилівка, нема доброї сїкавки, ані бочки на воду. Нікому не в голові направити сїкавку. Вже не при однім огни просили люди, щоби направити, але надармо. Аж тепер, коли найбільший огонь був, взяв один господар сїкавку до ковала і той зараз направив, а коли повернув, не було вже що гасити. Шкода виносить коло тисячу золотих, а була-б ще більша, коли-б огонь був в середині села.

На Гімназію в Вижиці дарували панство Осип і Аделя Рудковські з Чортків гарну парцєлю 24 пражин положєну в Вижиці на горбку проти суду. Се перший крок до зреалізованя гімназії в Вижиці, за який належить ся щира подяка паньству Рудковским.

Парляментарний патріарх що чїсавть тепер 88 лїт а 69 лїт уже поєлує, то Іосїф Мадараш, член угорського соїму, котрому тепер принаде честь проводити соїмови при єго відкритю. По раз перший вибрав єго, 19-лїтнього молодця (видно тогда ще молодий вік не стояв на заваді) в 1832 р. комітат феєрварський (білгородскій) своїм послом і він від того часу без перерви послужє і засїдає тепер на лавах стороництва независимости. Виборці Мадараша, щоби конче обходити 70-лїтний ювілей єго послованя, тепер вибрали єго своїм послом. — Із примірів таких „батьків парляменту“ можна би хїба навести, що 17. сїчня 1898 р. помер в Лондоні Villiers, що послужав від 1835 р. значить 63 роки.

Електричні лампи яко телефони. Проф. Сїмон заслужив ся немало на поли розвою електрики в практичнім значїню. Недавно він виврив, що електрична лампа лукова, сполучена з телефоном, віддає дуже виразно всі звуки з телефону. Значїне сєго винаходу є немало-важне, бо від тепер буде можна дешєвим коштом оголошувати, в цілїм містї в кожній порї дня важні новини.

Крадіж з шовїнізму. З Рівни в полудневїм Тироли доносять: В мієцевости Торболе коло Рівни перебував під час лїта пос. Радїєки, котрий передплачував праску „Politik“. Коли відїздив, оставив абонамент властїтєвєй готелю, де мешкало також двоє Німцїв з Монахова а один з Берліна. Они з шовїнізму правильно забрали „Politik“, аби „хто єї не читав. За се господар готелю обжалував їх перед судом, а суд покарав кожного з них гривною 20 к.

Головки наших пань будуть чєкурно виглядати, коли нова мода фризования волося, заведена тепер у Франції, прий-

ме ся і в нас. Париска „академія фризования“ відбудує недавно засїданє і оголосїла такий комунїкат: „Аж до дальшого розпорядженя панї мають носити волосє гладко сшучене на плечї“. Протїв сєго рішеня нема відклику і цілий цивїлізований свїт жіночий у Франції приминить ся до нової моди. Як зроблять у нас, се нїша річ, але здаєть ся, що єхїд покортить ся перед заходом і прийме нову моду. Впрочїм побачїмо.

Убїйник Чолгош не знає нічого, що пишуть часописи о його злочинї або що діє ся в свїтї. Відколи його увязнено, не читав жадної часописи а говорити зі своїми вартівниками також не може, бо єї йому нічого не відповїдають. В державній вязниці в Авбурн, де тепер перебуває, зажадав лектури і введено його волю. Смерть Чолгоша назначено на 29. с. м. При слїдствї заєвняв, що він не мав ніяких євїдєнцїєк, та що убив Мак-Кінлея змести за те, що відкинєно його просьбу о якусь державну посаду.

Заряд торговлі паперу тов. „Рускої Ради“ в Чернівцях, подає до відомости Вп. П. Т. Публіцї, що „Буковинський православний ілюстрований календар“ вже вийшов і є до набути в торговлі паперу (Народний Дїм, ул. Петровича ч. 2) по цїні 80 сотинїєв, — Хто приїмле гроші наперед за 10 календарів, той дістає 11-ий даром. Гроші належить відєлати під адресом: „Перша буковинська руска торговля паперу Рускої Ради ул. Петровича ч. 2, Чернівцї“. З замовленями належить єспїшити ся, бо наклад невеликий.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Осїнь.

Давно вже попрощали нас зїзд неба журавлї, пташки замовкли у гаях і втихло на землї.

Вже лїс убрав багровий стрїй, зївалий лист паде, — в гостину з півночи до нас грізна зима їде.

Припали квіти до землї, туман наляг кругом, ще день, ще два — і всі поля заснуть глибоким сном.

Лїш розгуляли ся вітри, лїсами зводять шум, на нивах стебла гнуть сухі і домлять, мов на глум.

У хату дїточки біжать: де діла ся весна? Чому вже сонєчка-тепла і радости нема?

Вже темна осїнь надїйшла, зївалий лист паде, по листю повагом до нас грізна зима їде.

Ізидор Воробєвич.

Вїсти господарскї, промисловї і торговельні.

Замїненє рахунків „Каси райфайзєньської“ в Товтрах за рік 1900, т. є. від 2. серпня 1900 до 31. грудня 1900. Обрахунок стану маєткового (білянсу):

А) Прихїд:

	к. с.
1. Кредит банковий	3000—
2. Паї	463—
3. Вкладки щадничї і дописанї	127-26
4. Зверненї позички	449-04
5. Відсотки від позичок	27-49
6. Вписове	100—
7. Запомога вис. Видїлу краєвого	600—
8. Зверненї видатки канцелярийні	10—
Разом	4776-79

Б) Розхїд.

	к. с.
1. На закупно инвентаря	424-73
2. Виплаченї вкладки щадничї . . .	100—
3. ано позичок	4006—
4. Відсотки за вкладки щадничї . . .	—79
5. Відсотки за власні довги	40—
6. Кошта судовї і за оповїщенє в урядовї газетї	44-12
7. Видатки для членів старшини . . .	69-90
8. Видатки канцелярийні і инші . . .	31-66
9. Готівка з кінцем року 1900 . . .	59-59
Разом	4776-79

В) Актива.

	к. с.
1. Готівка з кінцем року 1900	59-59
2. Білянсова вартість инвентаря . . .	290—
3. Позички:	
а) платних	10—
б) бїжучих	3546-96
4. Належні касї відсотки:	
а) платних	—05
б) бїжучих	39-23
Разом	3945-83

Г) Пасива.

	к. с.
1. Стан паїв	463-00
2. Стан вкладок щадничих	27-26
3. Стан власних довгів	3000-00
4. Чистий зиск за діловий рік 1900	455-57
Разом	3945-83

Г) Зиски.

	к. с.
1. Відсотки від позичок	27-49
2. Вписове	100-00
3. Запомога вис. Видїлу краєв. . . .	600-00
4. Інші приходи	10-00
5. Білянсове сальдо	455-57
Разом	1193-06

Д) Страти.

	к. с.
1. На закупно инвентаря	424-73
2. Відсотки від вкладок щадничих . . .	0-79
3. Відсотки від власних довгів	40-00
4. Кошта судовї і за оповїщенє в урядовї газетї	44-12
5. Видатки для членів старшини	69-60
6. Видатки канцелярийні	31-66
7. Білянсове сальдо	455-57
Разом	1066-77

	к. с.
Зисків	1193-06
Страт	1066-77
Остає ся	126-29

а по відтрученню суми 7 к. 17 с. на опрєдєтованє паїв за р. 1900 значить: 126-29
лишає ся 119-12

яко фонд резервовий, котрий має ся вложити після ухвали надзвичайних загальних зборів із дня 18. серпня 1901, на опрєдєтованє в „Рускій Касї“ в Чернівцях.

Товтри, дня 1. вересня 1901.

Василь Слободяк Із.
начальник.

Тодор Бойчук Сем. Петро Ганяк,
член старш. член старш.

КНИГИ

для нас райфайзєньских
як також

всїлякі прибори

до писаня і рисованя
поручає

ТОРГОВЛЯ

ПАПЕРУ

тов. „Рускої Ради“, Чернівцї,
ул. Петровича ч. 2,

по дуже дешєвих цїнах.

ОПОВІСТКА.

„Українсько-руська Видавнича Спілка“

видала досі отсі

КНИЖКИ

в першій серії „Белетристичній Бібліотеці“:

Ціна в короновій вал.

Ціна в короновій вал.

1. Стефан Ковалів. Дезертер і інші оповідки	К. 1-60	21. Михайло Яків. В царстві сатани	„ 1-60
2. Іван Франко. Поеми	„ 1-60	22. Панас Мирний. Морозенко	„ —90
3. Ольга Кобилянська. Покора і інші оповідки	„ 1-40	23. Лесь Мартинович. Нечитайлик	„ 1-60
4. Іо де Мопасан. Дика пані і інші оповідки	„ 1-30	24. Михайло Коцюбинський. По людському	„ 2-—
5. І. Франко. Полуїка і ин. борисл. оповідання	„ 1-40	25. В. Оркан. Свапаний сьвіт	„ 1-—
6. Наталія Кобилянська. Дух часу і інші опов.	„ 1-60	26. Василь Стефаник. Дорога	„ 1-60
7. Енот Гамсун. Голод, роман	„ 2-20	27. У. Шекспір. Юлій Цезар	„ 1-60
8. Лесь Українка. Думи і мрії. Поезії	„ 1-60	28. Л. Толстой. Відроджена (3 томи)	„ 3-60
9. Стефан Ковалів. Громадські промисловці	„ 1-60	29. К. Гавлічек Боровский. Вибір поезій	„ 1-60
10. Уїлліам Шекспір. Гамлет, принц данський	„ 1-80	30. Ф. Заревич. Хлопська дитина	„ 1-80
11. Генрик Понтопідан. Із Хат. Оповідання	„ 1-30	31. І. Франко. Коваль Басейм	„ 1-60
12. Богдан Лепкий. З житя. Оповідання	„ 1-20	32. Уїлліам Шекспір. Антоній і Клеопатра	„ 1-80
13. Гергарт Гаупман. Візник Геншель	„ 1-60	33. Е. Тимченко. Казеяла (переклад)	„ 3-—
14. М. Коцюбинський. В пугах шайтана. Опов.	„ 1-60	34. О. Катренко. Пан Природа і інші опов.	„ 1-40
15. Уїлліам Шекспір. Приборкана гоструха	„ 1-40	35. Уїлліам Шекспір. Багато галасу з нечевля	„ 1-60
16. Панас Мирний. Лікі люди	„ 1-40	36. Іван Франко. Сім казок (друкуєть ся)	„ 1-44
17. Короленко. Судний день	„ 1-20	37. Сидір Воробніч. Над Прутком	„ 1-60
18. У. Шекспір. Макбет	„ 1-60	38. У. Шекспір. Ромео і Джульєта	„ —
19. К. Гуцков. Уріель Акоста	„ 1-40	39. Б. Сроковський. Оповідання	„ —
20. У. Шекспір. Коріолан	„ 1-80	40. А. Кримський. Пальмове гілля	„ 2-—

Ціни подані за оправні примірники. Брошурованих не продаєть ся.

У другій, серії, „Науковій Бібліотеці“ вийшли :

1. Кароль Кавцкі. Народність і її початки	К. 0-60	5. В. Будзиновський. Хлопська поєлість	К. 2-—
2. Фр. Енгельс. Людвік Фаєрбах. Переклад Будового	„ 0-50	6. К. Фламмаріон. Про небо	„ 2-—
3. Фр. Енгельс. Початки родини, приватної власности і держави	„ 1-50	7. М. П. Драгоманов. Переписка Т. І.	„ 1-80
4. Ш. Сембо. Австрія в XIX, століттю	„ 0-80	8. С. Стеянк. Підземна Росія	„ —
		9. Андріян. Аграрний процес у Добростанах	„ —

Брошур другої серії не опраляєть ся.

У третій серії „Літературно-Науковій Бібліотеці“ вийшли :

1. М. Грушевський. Хмельницький і Хмільниччина	К. 0-20	10. Е. Золя. Напад на млин	К. 0-20
2. Курцій Руф. Фільотас	„ 0-20	11. І. Пулюй. Нові перемінні звізди	„ 0-15
3. В. Наумович. Величина і будова звіздяного сьвіта	„ 0-15	12. Г. Квітка. Маруса	„ 0-50
4. Панас Мирний. Лови	„ 0-06	13. М. Левицький. Спількова умова для селянських спілок	„ 0-20
5. І. Пулюй. Непропаща сила	„ 0-10	14. М. Куліш. Оріся	„ 0-06
6. М. Грушевський. Бех-Аль-Джугур	„ 0-10	15. М. Кистяковська Іван Гус	„ 0-20
7. І. Раковський. Вік нашої землі	„ 0-10	16. О. Стороженко. Оповідання І.	„ 0-20
8. А. Чехов. Каштанка	„ 0-15	17. В. Барвінський. Досліди з поля статистики	„ 0-20
9. М. Драгоманов. Ник. Ів. Костомарів	„ 0-15	18. В. Короленко. Ліс шумить	„ 0-20

(Дальші випуски в друку).

Адреса: Львів, улица Чарнецького ч. 26.

Увага: Укр. руська Видавнича Спілка дає всі свої видання на рати (місячні або кварталні) з тим, що термін сидати буде точно задержаний. — Хто хоче взяти на рати книжки, мусить зголосити ся до дирекції по реверс, який має виповнити і звернути дирекції. Хто зложить від разу 20 кор. дістає 10% рабату. На „Літ. Наук. Бібліотеку“ приймаєть ся окремо передплату по 5 кор. за серію зложену із 48 (подвійних) аркушів друку.

Гігієнічна підстава здоров'я.

Сим поводить ся фрізієр

ЛЕВ ВАЙС,
Tempelgasse,

котрий щоб охоронити своїх гостей перед скірними недугами, завіс у себе всякі найновіші гігієнічні урядження, пркарболізоване бритв, механічні розпилячі до пудроваия, карболізовані ватовані перевязки на шию і т. п. так що дійсно може бути приємністю бути услуженим в так елегантно і модерно урядженім салоні.

Котвиця.

Linim. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в Празі,

загально признаний знаменитий усмирнюючий лік на втиранє: по ціні 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всіх аптках. Просимо жадати сєй

Загально улюблений лік

все лише в оригінальних флашках з нашим охоронним знаком „котвиця“ з аптики Ріхтера і для остоорожности приймати лише флашки з тим охоронним знаком яко правдиві.

Аптика Ріхтера

під золотим львом у Празі.

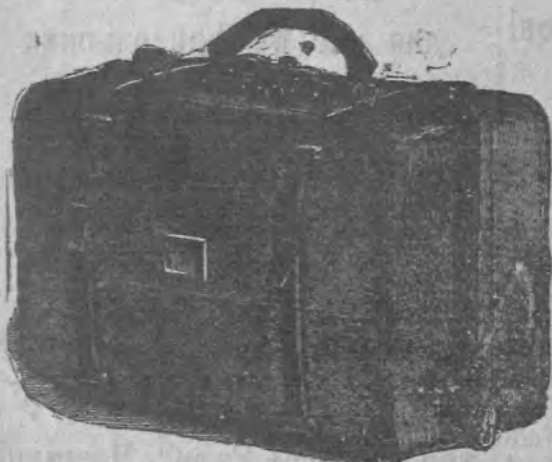
Г. Файлес

у сувач нагітот

Чернівці, Руска ч. 3.

Принагідні закупна з причини опізнєня сезону!!!

в склепі Б. БАЛТИКЕВСТРА молод.

О 35% таньше як передше
літні парасольки, модних кольорів, чорні і ясні
з коронками.

О 10% таньше як передше
ясна обува для пань, панів, дівчат, дітий і
убува до Lawun Tennis, Кнайпівські мешти.

О 25% таньше як передше
Соломяні капелюхи і легкі капелюхи фільцові
і літні шапочки.

Подорожні прибори, склад найгарніших
куфрів ручних і валізок тошки з урядженем
або без уряджень пуделка на мужеські і дамекі
капелюхи — етюї на парасолі, кошні на їду,
торбинки.

Мужеське білє, англійські зефіри, ковніри,
маншети і краватки.

Виходить в Чернівцях
що середа, п'ятниця і неділя.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Редакція неопечатані
вільні від портя.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10 „	— „
на чверть року	5 „	— „
на місяць	1 „	70 „

Поодинокі числа коштують 16 сот.

Передплата і належність за інсерата
платні в Чернівцях.

Що робить руска інтелігенція?

„Руска Рада“ пише в ч. 41 з
дня 25. с. м. таке:

„Від трох літ пибає собою др. Стоцький по всіх закутках нашого краю і навчає і закладає каси по-жичкові і щадничі, бо се одинокий ратунок для хліборобів із рук лихварів, що висисають послідну нашу кров. Де такі каси запроваджено, там люди не можуть нагнітати ся ними, бо віджили, не потребують тепер ходити за грішми по банках, тратити час і гроші; вони мають у себе банк, де можуть в кожній потребі дістати позичку на малий процент без ніяких кероводів і коштів. Та хоть багато потрудив ся др. Стоцький в тій справі, хоть і „Руска Рада“ завжди заохочує до закладання таких кас, то діло іде пияво, а не так спірно, як, повинно бути. Досягаєм в руских громадах лише 22 такі каси. Волоскі громади нас випередили, бо там є вже 29 таких кас. Окрім того є ще 5 німецьких кас, з котрих 2 є властиво для руских хліборобів, та одна волоска каса (у Вовчинці) є властиво також для руских хліборобів, таким чином було-б всіх таких кас 25, що ідуть на пожиток руским громадам. Це за мало! Чому-ж другі рускі громади сплять, чому не дбають за себе і за свої діти? Чи не може там найти ся яких 20, 30 розумних газдів, щоби запровадити касу? Фе, встид нам за вас! Тільки вас навчаємо, — а користь з того не така, як повинна бути. Гей спамятайте ся, бе-

ріть ся самі чим скорше до свого ратунку. доки ще час, закладайте собі каси, склепи, обтрясайте ся з пархів, що вас обейли! Не чекайте, аж буде запізно. Купуйте собі в рускій друкарні „Порадник, як закладати каси“ і робіть так, як там писано. Ідьте до сусідів, де така каса є, і придивіть ся власними очима, чи се річ добра, чи ні, тай беріть ся до діла. Не спіть, бо воріг чатує на вашу згубу.“

Що каже на се наша інтелігенція на провінції? — Нічо? — Ну то ми ще щось скажемо, що чейже заставить єї, як не сказати щось, то хоч пригадати ся над сею переважною справою.

Ого ми зробили статистику просвітної і економічної роботи рускої на Буковині, а та статистика ось що каже.

На цій Буковині є доси всего на всего лише 23 села, де є вже читальні і каса райфайзенська, єї два конечні розсадники просвітної і економічного руху. Записуємо єї села на честь і славу тут поіменно. Ось вони:

1. Бергомін над Серетом, 2. Брідок, 3. Василів, 4. Васловівці, 5. Глібока, 6. Жадова, 7. Корчешти, 8. Кичера, 9. Кучурів малий, 10. Ленківці, 11. Лукавець, 12. Малитинці, 13. Мігова, 14. Негоштина, 15. Панка, 16. Раранче, 17. Ревна, 18. Рогізна, 19. Ставчони, 20. Стрілецький Кут, 21. Товтри, 22. Топорівці і 23. Южинець.

Крім того є ще в 53 селах лише читальні, за те в 83 селах руских нема ще ані читальні, ані каси райфайзенської, словом ніякого заряду просвітної чи економічного.

Назвемо й єї глухі кути по імені, чейже хоть се спамятає тамонних людей взяти ся до діла, ото бо йде зима, пора на се найдогіднійша.

Отже не мають ще ні рускої читальні, ані каси позичкової отєї рускі села: 1. Бабин, 2. Багна, 3. Банилів-Слободзія (Паньська Долина), 4. Вербівці, 5. Вергомітка н. Пр., 6. Бобівці, 7. Бросківці, 8. Вербівці, 9. Волока н. Черем., 10. Гатна, 11. Гаврилівці, 12. Горича, 13. Давидівці, 14. Довгополе, 15. Дорошівці, 16. Дзвинячка, 17. Дубівці, 18. Джемине, 19. Задубрівка, 20. Замісте, 21. Заставна, 22. Зеленив, 23. Іпотенти, 24. Іванківці, 25. Кабин, 26. Калинівці, 27. Калінешти, 28. Камена, 29. Кирлибаба, 30. Кисилів, 31. Кисилиці, 32. Кліводня, 33. Комарівці, 34. Конятин, 35. Костинці, 36. Котул-Байнський, 37. Кіцмань, 38. Крещатик, 39. Кучурів великий, 40. Лопушна, 41. Лукавиця, 42. Маморниця, 43. Межиброди, 44. Михальче, 45. Милишівці, 46. Мечорівка, 47. Неполоківці, 48. Онут, 49. Ошихліби, 50. Петрапі, 51. Петричанка, 52. Падківці, 53. Плоска, 54. Підзахарич, 55. Прилипче, 56. Путилів, 57. Раранче Слободзія, 58. Репуженці, 59. Реваківці, 60. Рогоженти, 61. Ростокі, 62. Руда, 63. Руска-Молдовиця, 64. Русебоул, 65. Самушин, 66. Селетин, 67. Синівці, 68. Стебни, 69. Стирче, 70. Тораки, 71. Усте-Путилів, 72. Хлівище, 73. Чагор, 74. Чорний Потік, 75. Черевківці, 76. Чорнавка, 77. Черешенка, 78. Чунків, 79. Шербівці, 80. Шиніт прив., 81. Ширівці дол., 82. Шинківці, і 83. Шининці.

Нема що дивувати ся тим кіль-

ком селам, де ще доси нема школи а є підрумуїзатор, не дивуємо ся й тим громадам, де в рускій школі сидить чужий народови учитель, можна яко-такто зрозуміти ще й те, як слабодух учитель-Русин боїть ся через пона-румуїзатора взяти ся до заложення читальні чи каси; але годі розуміти а не то вибачити учителям, сьвященникам і иньшим інтелігентним Русинам байдужність, з якою відносять ся до єї жизненої справи руского народа, що гине в темноті і нужді, а плачені єго кровію-потом просвітители дивлять ся на те рівнодушно. Се гріх, стид і ганьба ніяк і нічим не простимі. Переглянувши отєї довгий спис темних кутів на буковинській Руси докладнійше, найдете в них „славнозвістних“ патріотів, більше клясові школи, що стоять вже кількадесят, ба, як н. пр. в Кіцмані, вже звиз 100 років, і тільки сьвітла рознесли по селу, що нема в ній і кількох охочих до читання людей. Що-ж варта тоді народна школа? Чого навчила вона нарід? Де видимі добутки єї науки? Як оправдати єї супроти ворогів просвіти, що вказують на майже все однаковий процент аналіфбетів? Як заступати ся за учительством, що не дбає про устале-не добутків своєї шкільної праці в народі поза школою, в чім єдино може помочи читальня, коли учителі самі дають пропадати тому, чого гірко навчили?

Нічо не допоможе тут вимівка, що учитель до сего не обовязаний. Правда, закони шкільні не обовязують єго до просвітної праці поза школою, але обовязує єго і кожного закон, що записаний в серцю

Візник.

Оповідання Василя Кравченка.

I.

— Андрію, на що ти звертаєш зо-всім на груди? Хіба не знаєш — половина дороги нашої, половина його?

— Пане, хіба в мене совісти нема, щоб я не звернув селянинови, котрий іде з вагою?

— То що з того, що з вагою? Чи ти не знаєш: звернеш йому тоді, як він іде з вагою, він тобі не зверне, як їхати-ме й порожняком... Красне так: нехай буде одво його, друге твоє колесо на дорозі, тоді нема сварки.

— У мене вісь залізна, а в нього дерев'яна, то моя буде ціла, а його може дуснути... Чоловік з вагою... що він буде робити на полі?

— Ет, з тобою їздити — одна досада... Нема найкрасше — з Миколою... Той ніколи кому-будь не зверне...

— Еге, важить! Не звертав доти, доки не навчили... Тепер він за цілі гони звертає...

— То ти себе хочеш похвалити, тим і ганьбиш Миколу. Я люблю їхати з Миколою, його усекає боїть ся; хто йому не зверне, того він батоном...

— Кажіть, батоном!... Певне, ви знаєте пана Пухого, він був у нас за левізера. Зимом іхав він з Миколою, проти них іде ціла валка з дровами, на передньому возі хлопець лежить. Микола

звернув, а пан як зацідить його по потилиці!... Він не знав, що почати, а пан до нього як зареве: „Дупи батоном — хай звертає!“ Микола як лусне хлопця батоном по голові!... Той — заревів! Зразу прибігло кілька здорових хлопців, давай частувати Миколу пухаками!... Пан сидить: здоровий, а й той відразу не знав, що робити... А хлопці почувши, що пан сварить їх, до нього... Певне дістаєсь би панови на горіхи, та щасте, мав револьвера, показав — відступили ся...

Знов здилала ся валка з вагою, знов давало ся Андрієви звертати; а там, щоб не нудити в дорозі, той, що сидів за пана, знов заговорив до візника:

— Андрію, а що-ж се не видко ва-шого хурмана Миколи?

— Бо слабій...

— Невже з тих пухаків, що тоді хлопці так почакували його? — дивуєть ся пан.

— Де там! У нього ноги попухли, наче бочівки.

— Шкода — каже пан — такого чоловіка, робітник з нього гарний...

— Він, отсей Микола, дуже улесливий, уміє як до панів підходити, — знехотя відказав Андрій і разом прислухав ся до своєї-ж мови; очевидно Андрієви сором було за себе, що він може ганьбити иньшого чоловіка; але бачучи, що пан мовчить, він підохотив ся.

— Микола довго служив по панах, приривчав ся до розмови з ними — хвалить їх у вічі... А вони єю улесливість люблять, ну, й жалують за ним...

Він з Полішуків... Хвалить ся, що горілки не вживає, від коний ніде не піде, от пани й платять йому карбованцем више за нашого брата... Непаче ми по-багато вживаємо тієї горілки! А він — так тобі, ледащо... Покинув рідне село, блукав, блукав скрізь, півтора року пролежав у больниці, що у Черняхіві, потім до нас прийшов, та отсе вже другий рік, як одружив ся і зараз знову заслаб...

У селі Колодному, куди подорожні їхали, Андрій напоїв коний, а пан помалу почавал пінши шляхом, прямуючи до містечка Дубців, де була сахарня Макогоненка. Там сьогодні він, як податний інспектор, мав справляти свою службу. Йому доводило ся частенько туди їздити, то й усі візники його добре знають і не боїть ся, бо що раз, у дорозі, щоб нікому не було сумно, пан з візником ведуть балачку... За се візники його люблять і звуть „пан“.

— Дивись, Андрію, пуга випаде з-під тебе, — сказав інспектор до візника, як той уже за Колодним догнав пана.

— У мене худоба не потребує батога — батіг возить ся так — аби то... Хоч і втерю — не страшно... Уже ось третій рік їздію — ні разу й не торкав коний батоном...

— Поглянь, старий іде дорогою, певне до Нечаїва простує, — перебив інспектор. — Мені здаєть ся, що сей дідик був би дуже радий, як би ти підвіз його до Дубців...

— Еге! Я вже кришку теж на се

вчений. Торік аж три карбованці втерив так — от за нізачо... А міг і цілих триста втерати... Я вже вчений!...

— Як же то ти вчив ся?

— Поїхав у Білогір'я, відвозив ста-нового. На „постолому“ прийшов до мене чоловічок, — служив він у нас два місяці на сахарні, і на якомоні щось там був... Усі його знають... Просить: „підвези“. Бачу, що як сказати правду, він — плохійший за мене. Я не дуже то, ну, а вже він — і того гірший. Думаю: візьму! Ще й спитав ся:

— Чого се, кажу, ви сюди по-пали?

— Та, каже, з братом за землею позивав ся. Позичте, просить, мені злого, дома віддам, куплю дитини го-стинця.

Дав йому злого. Поїхали. А у Білогір'ю здилав мене казанецький Жид-трахтирник, просить, щоб я завів йому порожню відрову барилку, бо нам треба було їхати через містечко Казанки, поуз хати того Жиди. Приїхали до Казанків, пішов я до трахтира, барилку тую за-пис. Жиди знайомі, дають мені невелику чарочку, таку, що може платити ся за ню шість грошів. Випив я, ну, нею не внив ся... Так, що не довго й сидів, а погрівшись хвлячи з десерт, виходжу до саний — нема попови! І не дорого вона коштує, а не моя, прийдець ся платити. А ми сиділи на розлах; на панське „сидзене“ того чоловіка, що під-возив, я не пускав.

— Тут, кажу, була попова, чи ви не бачили?

щирою патріотом, ба навіть его власний особистий інтерес; бо тільки просвітний і економічний поступ народу забезпечить і учительству ліпшу долю, а сей поступ неможливий без просвітної і економічної праці учителя поза школою; бо сама праця шкільна учителя то тільки підвалина, приготуване молодіжні до просвіти. Незбитим доказом сего темнота, яка панує між нашим народом помімо довголітньої праці в наших школах. Пора, крайна пора проте взяти ся нашої інтелігенції, а передусім нашому учительству до просвітної й економічної праці й поза школою, щоби число темних закутків на буковинській Русі, як отей 83 села, чим скорше маліло а там і зовсім щезло.

Годі звиняти ся сим і тим, труднощами та перешкодами, хрещеними і нехрещеними ворогами; що один, другий і третій потрапив зробити за рік-два, от як у Ревні і Стрілецькій Куті, або тільки богато доброго як праміром в Кичері, те повинен старати ся зробити кожний, а при добрій, сильній і витривалій волі удасть ся мало-по-малу првднати для спасенного діла по одному менший чи більший гурток, хочби тих, що покінчили школу, а вони відтак будуть далі апостолами спасеної науки-правди, якої відтак і ворота адові не одоліють. Але треба взяти ся ревню і щиро до діла а не ждати і відкладати без кінця.

Осих кілька слів мусіли ми сказати до нашої інтелігенції на статтю „Рускої Ради“; ми цікаві, чи й як озве ся вона на се; ми готові до розмови в сій переважній справі і радо помістимо кожне слово на сю тему, ба й просимо навіть о те з огляду на сумний стан просвітно-економічного руху на буковинській Русі, який зображає повисша статистика руских читалень і нас поизичкових на Буковині.

3 ради державної.

Про руских послів пише „Руслан“ в ч. 233. з неділі:

„Information“ подала в двох чи слах вість про творене чисто-русского клубу з 10 послів (і зачислила до него також о. Мандичевського, котрий доси не явив ся у Відні) з напрямом опозиційним. Крім того в другім числі вже подала до відомости вибір п. Романчука головою а Николая Василька заступником голови, однак сї вісти показали ся лише о стільки правдивими, що з клубу п. Романчука вишло предложение, щоби руско-народний клуб з п. Барвіньським на чолі злучений з Славянським Центром вступив до руского клубу п. Романчука. Вимагано однак, щоби Барвіньський і товариші виступили з Славянського Центра, а тим самим мусіли б зложити мандати в комісіях осягнені як-раз з підмогою Слав. Центра (між иньшим також мандат в комісії бюджетовій як-раз в тій хвилі, коли має там відбувати ся розправа над бюджетом, і в інтересі Русинів лежить, щоби було там двох руских послів, а не один). Се вимагання стоїть також в суперечности з ухвалою виділу „Рускої Громади“, котрий на засіданнях 6. і 13. жовтня с. р. обговорював основно становище руских послів в раді державній і поручив змагати до з'єднання всіх руских послів в раді державній, наколи з клубу п. Романчука виїде до того почин, однак щоби не розривати звязи з полудневими Славянами, котрі доси все так успішно піддержували потреби руского народу.

Неправдива є також вість подала в „Reichswehr“, мовби то Барвіньський і товариші відмовили злучки з клубом п. Романчука. Навпаки п. Барвіньський дав відповідь, що він і его товариші радо злучать

ся з тамтим клубом, але треба глядіти такої форми, щоби они не потребували розривати звязи з Слав. Центром, а через те тратити мандати в комісіях, осягнені з підмогою Слав. Центра, а тим самим ставати в суперечности з ухвалою виділу „Рускої Громади“ і позбавати ся впливу на хід парламентарних справ. Не сумніваємо ся, що така форма дасть ся знайти, котра може довести до злучки обох клубів, без розриву союзу з полудневими Славянами, тим більше, що в руских справах поступають всі солідарно, як се показують найновіші події (нагле веєсенє в справі неправильностей при виборах п. Романчука і інтерпелляція п. Барвіньського в справі покривдження руского языка на львівськй університеті). Рускі послы з клубу Барвіньського заходять ся також, щоби з'єдинити всіх полудневих Славян з Русинами в один союз (не пересуджуючи тому, яка би мала бути форма сего союзу), а се скріпило би обосторонно становище тих послів в раді державній.

В сій справі нараджувала ся і б. „Руска Рада“ і ухвалила одностайно, завізвати пос. Пігуляка, щоби всіма силами стояв за злучкою всіх руских послів.

Критичний день.

Пятниця була для парламентарної ситуації дуже критичною, а коли результат кризи є користним для міністерства, то заслугу сего може приписати д-р Кербер своїм зручній грі.

Наглі внесення синали ся як з рога обильности; дискусії над ними проволікали ся та стали переходити в так звичайну від чотирох років в нашій парламенті сварку. Здавало ся — нема ніякої надії, аби бюджет міг справді бути подажджений перед Різдвом. Ситуація міністерства була незавидна. Та тут показала ся проворність Таффового ученика.

При помочи прислужної праси пущив д-р Кербер вістку, що в виду загроженої парламентарної ситуації настає криза; або кабинет зголосить свою ди-

місію, або парламент розвіє ся. Вістка мала до тої степені всі признаки серйозности, що весь парламент дав ся на неї зловити. Нова чутка, що міністер-президент на случай продовження парламентарної кризи думає сейчас в євенту виїхати до Будапешту, де тепер пробуває цесар, тільки укріпила посольські круги в думці, що справді д-р Кербер наважив ся зробити рішучий крок. Видно, неспішно було парламентови наражувати ся на непевну будуччину, коли сейчас по появі зручної качки зачав ся парламентарний торг.

Через сій торг і спізнив ся початок засідання о цілу годину. Ще перед 11-ю годину ся вже на парламентарних коридорах від послів та диванкарів — як різко коли. „Д-р Кербер їде сейчас нині полудни до Будапешту“ — говорили одні. — „Має вже просьбу о димісію в кишені“ казали другі.

О 11-й годині з'явили ся оба президенти, д-р Кербер і гр. Феттер і в президентальній канцелярії зачав ся торг. Перед президентальним бюро зробив ся натовп, наче на біржі. Послы і міністри снували ся горячково там і назад. Що хвиля похлинувано на конференцію репрезентантів иньшого клубу і так: з ін. лядовців Ерлера і Дершату, з соціалістів Айзенкольба і Шалька, з соціалістів Пернереторфера і Ельдерша, з молодочехів Пацана, з чеських радикалів Черного і Фреселя а з Русинів Василька, Романчука і Барвіньського.

Ось-так по півторагодинних конференціях удало ся кінціти обидва президентам різними уступками наклонити послів до відзикання нагліх внесень. Аж тут виринула нова перепонка.

Коли о год. 12½ пертрактації скінчили ся та прикоськано вже й найбільше упертих чеських радикалів, з'явила ся нараз нова kwestія, що, здавало ся, розібіє усю справу. Посол Погачнік (Словінець), що перший мав промовити при бюджетній дискусії, заявив, що він не сподівав ся, аби бюджетна дискусія так скоро зачала ся і тому не готов ще з своєю промовою, а коли схотять его змусити до промови, то він поставити знов нове нагле внесенє, аби тільки відпочити бюджетну дискусію. Другі послы, почувши се, прибігли знов до президиї заявляючи, що в таким случаю і вони мусять знов піддержувати свої наглі внесення. Ситуація стала фатальною... Та і тут знайдено вихід з колізії. Послы Фінк і Яворський заявили готовість сейчас промавлати і тим способом ситуацію уратовано.

Перегляд політичний.

Соймові вибори в Горицї, Градсках і в Істриї назначені на місяць грудень с. р.

Із заграниці.

(Гостина грецького короля у Відні і забір Крети — Ворохобня Карлістів в Іспанії. — Злочин президента Рузвельта. — Заговор на житє перського шаха).

При кінці сего місяця прибуде до Відня в переїзді з Парижа грецький король Юрій, аби подякувати цесареві Франц Йосифови за величавє принятє, яке ему устроєно Абації, в часі з'їзду з королем румунським. Ту візиту лучать в політичних кругах з забором Крети, що має бути лиш питанням часу, бо об'їзджаючий тепер європейскй двори грецький наслідник престолоа венів уже придбати дозвіл всіх держав, що належать до т. зв. концерту кретийського, на придучене того острова до Греції. Що-до Австрії і Німеччини, то ті держави не належать до того концерту і в тій цілій справі інтересовані лиш о стільки, о скільки она відносить ся до удержання мира на цілій Балкані. Тут хіба треба би числити ся лиш з одною Туреччиною поважно, бо лиш она одна найгірше на тім виїде. Не лише, що зачеплена Грецією виграла війну і нічого з неї не скористала, мусить ще в додатку тратити такий великий і багатий острів як Крета. Тому то європейскі дипломати поступають в тій справі дуже обережно.

Агітація Карлістів в Іспанії прибрала знов дуже поважні розміри. В околищах Тортози відкрито тайний склад

— Ні, каже, не бачив...
— Диво, що пропала, думаю; коли не взяв її відразу до себе на козла, то певне звалилася.

Ну, що-ж, так і буде...

Вернув ся я знов до трактира, кажу, яка мені пригода лучила ся; а далі хотів уже їхати, коли се чую, Жид з тої хати, що напроти трактира, каже:

— Що ви шукаєте, — от ідіть-но сюди! Яка ваша понона? Щось, говорять, принесло, положило її у мене на порозі, а я й узав до хати.

Заходжу у хату до того Жиди за попоною, чую — дзвінок загук!

— Ну, думаю, певне коні сіпнули... Там чоловік є, утримає...

Виходжу з попоною — коний нема! Я сюди, туди — нема коний! Ще так, що сказати і не пізно, так, що може десята година з вечера.

Кого не спитаю — не бачили... Я шукаю, прямуючи до своїх Дубців, бо думаю, що може той чоловік хоч і не затримав коний, про те понесли вони його до казанів. А з Казанів до Дубців всім верст. Сніг мете, сліду не знати... За халави понабивало ся, порозтавало, хляпотить... Може воно й тяжко було йти, але я не почував того, біг по тичках. Через них і не заблуdiv...

— Прибіг на сахарню — до стайні, питаю... Нема! Тут уже я метнув ся до знайомого чоловіка... А вже управляючому нічого не кажу, бою ся, думаю так, що, мов ще розшукаю.

— А що воно за людина? — питаю ся про того, котрого підвозив.

— Та він, кажуть, був отес двайцять день у Білогір'ю на висяді (у арешті) — гроші вкрав у лісничого...

— Ось, бач, за яку землю з братом позивав ся! Аж тут я пригадав, що у нього й землі жадної нема, що й брата його я ніколи не бачив і ніхто не бачив. Тай сам звідси він прибив ся до

наших Дубців, жадче не знало... Та бігаю, а тут у голову діє: а ще-ж у дорозі душа моя потерігала тее, що він злодій. „Дай, каже, мені віжки, я попробую, чи коні гарно біжать!“ „Ні, не дам, я сам умію правити; а коні, кажу, добре біжать“. І не дав. — А злогого взяв. Дитині, каже, гостинця куплю! От злодій, так злодій!... Та все біжу, та все біжу назад до Казанів! А сніг, а лих, нещастє! І що мені у мріях носило ся! Подививши ся на нього, він такий добрий, такий тихий, тихий — покірний... Отсе, думав я, розумний злодій, а я дурний, бо думав, що злодій дурний... Вери його хоч до рани клади... Та він же з роду злодій!... Адже він бувало у того займе три, у иньшого пять рублів, а ніколи не віддасть, усеї пропадуть. Він же козась і в мене позичив сороківку тай не віддав. І як се я забув? А як він було просить, Господи! Гарно умів просити, так гарно, що хоч не хочеш, а даси, бо швидко стане, як не даси — усе щось штовхати-ме...

— А управляючий, пан Чвертка, не довідав ся тоді, як ти був на сахарні? — перебив інспектор оповідача.

— Де вже там не довідав ся — донесли... Хутко всі довідались. У сніг за мною прилетів до Казанів окомом з Дубців, пан Петруха, а там і Чвертка наскочив.

— І що-ж, пропали коні?

— Ні, найшов у Казанках. Приходжу до „вратника“, той каже:

— Які твої коні?

— Такі й такі. Ну, вратник і бачить, що наші коні, а про те не віддає, — почав тигати. Він бо, бачите, хоче оголосити наших панів, хай буде відомо їм, що от мов, знайте, „я затримав ваших коний“. Я до пристава, а той і собі не дає. Та вже на силу наш окомом викрутив.

— Але кажи з початку, — цікавить ся слухач, — як найшли ся коні?

— Я пішов за попоною, а він повернув коні назад, та понад приставом. Я й дорогу ту мало що знаю. А тут — обхід, бачать, що легит мов скажений, та ще й з дзвінком! (А обхід, звісно, усякого повинен спинити, розспитати). Обхід кричить: „сті!“ А той — з савий, давай утікати!

Піймали його, до решітки!

— Ти кажуть, на що вкрав?

— Хіба я вкрав? Мене самі коні понесли.

— А чом вони не понесли до Казанків?

— Я тут, каже, дороги не знаю!

А вже як я прибіг, мене й питають:

— Чи він хотів украсти у тебе коні?

— Кажу: ні! — Що я маю за нього казати? Він такий жалкий, жалкий, аж дивитись на нього сумно! Його й випустили. А скажу я про те, як було діло з попоною, то сидів би. Коли-ж на що я маю казати — хіба як він посидить у тюрмі, то з нього вийдуть красні люди? Ні, він дуже розумний злодій! Се такий злодюга, що вкраде в тебе і своєю жалістивістю тебе-ж у купі з собою й плакати заставить.

— А пан Чвертка не даяв тебе?

— От, каже, другий, на що підвозив злодія?

Тільки й сказав, більше нічого не казав.

(Конець буде.)

ОПОВІСТКА.

„Українсько-руська Видавнича Спілка“

видала доси отсі

КНИЖКИ

в першій серії „Белетристичній Бібліотеці“:

Ціна в короновій вал.

1. Стефан Ковалів. Дезертер і інші оповідки . . . К. 1-60
2. Іван Франко. Поєми . . . „ 1-60
3. Ольга Кобилянська. Покора і інші оповід. . . „ 1-40
4. Іо де Моасан. Дика пані і інші оповід. . . „ 1-30
5. І. Франко. Полуйка і ин. борисл. оповідання . . . „ 1-40
6. Наталія Коб. иська. Лух часу і інші опов. . . „ 1-60
7. Кнут . амсун. Голод, роман . . . „ 2-20
8. Леся Українка. Думи і мрії. Поєзиї . . . „ 1-60
9. Стефан Ковалів. Громадські промисловці . . . „ 1-60
10. Уїлліам Шекспір. Гамлет, принц данський . . . „ 1-80
11. Генрик Понтюсідан. Із Хат. Оповідання . . . „ 1-30
12. Богдан Лепкий. З життя. Оповідання . . . „ 1-20
13. Геріарт Гаппан. Візник Геншель . . . „ 1-60
14. М. Коцюбинський. В путях шайтана. Опов. . . „ 1-60
15. Уїлліам Шекспір. Приборкана гоструха . . . „ 1-40
16. Панас Мирний. Лихі люди . . . „ 1-40
17. Короленко. Судний день . . . „ 1-20
18. У. Шекспір. Макбет . . . „ 1-60
19. К. Гуцков. Уріель Акоста . . . „ 1-40
20. У. Шекспір. Коріолан . . . „ 1-80

Ціна в короновій вал.

21. Михайло Янків. В царстві сатани . . . „ 1-60
22. Панас Мирний. Морозенко . . . „ —90
23. Леся Мартинювич. Нечитайлик . . . „ 1-60
24. Михайло Коцюбинський. По людському . . . „ 2-—
25. В. Оркан. Скапанний сьвіт . . . „ 1-—
26. Василь Стефаник. Дорога . . . „ 1-60
27. У. Шекспір. Юлій Цезар . . . „ 1-60
28. Л. Толстой. Відроджене (3 томи) . . . „ 3-60
29. К. Гавлічен Боровский. Вибір поезій . . . „ 1-60
30. Ф. Заревич. Хлопська дитина . . . „ 1-80
31. І. Франко. Коваль Басейм . . . „ 1-60
32. Уїлліам Шекспір. Антоній і Клеопарта . . . „ 1-80
33. Е. Тимченко. Калевала (переклад) . . . „ 3-—
34. О. Катренко. Пан Природа і інші опов. . . „ 1-40
35. Уїлліам Шекспір. Багато галасу з нечевлі . . . „ 1-60
36. Іван Ф. анко. Сім казок (друкується) . . . „ 1-44
37. Сидір Борокешевич. Над Прутом . . . „ 1-60
38. У. Шекспір. Ромео і Джульєта . . . „ „
39. В. Сроковський. Оповідання . . . „ „
40. А. Кримський. Пальмове гілля . . . „ 2-—

Ціни подані за оправні примірники. Брошурованих не продаєть ся.

У другій, серії, „Науковій Бібліотеці“ вийшли:

1. Кароль Косіні. Народність і її початки . . . К. 0-60
2. Фр. Енгельс. Людвік Фаєрбах. Переклад Будового . . . „ 0-50
3. Фр. Енгельс. Початки родини, приватної власності і держави . . . „ 1-50
4. Ш. Семьобо. Австрія в XIX, століттю . . . „ 0-80

5. В. Будзимо夫斯基. Хаонська посілість . . . К. 2-—
6. К. Файмаріон. Про небо . . . „ 2-—
7. М. П. Драгоманов. Переписка Т. І. . . „ 1-80
8. С. Степаньк. Підземна Росія . . . „ „
9. Андрій. Аграрний процес у Добростанах . . . „ „

Брошур другої серії не оправляєть ся.

У третій серії „Літературно-Науковій Бібліотеці“ вийшли:

1. М. Грушевський. Хмельницький і Хмільниччина . . . К. 0-20
2. Курцій Руф. Фільотас . . . „ 0-20
3. В. Наумович. Велпчина і будова звідяного сьвіта . . . „ 0-15
4. Панас Мирний. Лови . . . „ 0-06
5. І. Пулюй. Непропана сила . . . „ 0-10
6. М. Грушевський. Бех-Аль-Джугур . . . „ 0-10
7. І. Раковський. Вік нашої землі . . . „ 0-10
8. А. Чехов. Каштанка . . . „ 0-15
9. М. Драгоманов. Ник. Ів. Костомарів . . . „ 0-15

10. Е. Золя. Напад на млин . . . К. 0-20
11. І. Пулюй. Неві перемінні звїзди . . . „ 0-15
12. Г. Квітка. Маруся . . . „ 0-50
13. М. Левіцький. Спілкова умова для селянських спілок . . . „ 0-20
14. М. Куліш. Орися . . . „ 0-06
15. М. Кистяковська Іван Гус . . . „ 0-20
16. О. Стороженко. Оповідання I . . . „ 0-20
17. В. Барвінський. Досліди з поля статистики . . . „ 0-20
18. В. Короленко. Ліс шумить . . . „ 0-20

(Дальші випуски в друку).

Адреса: Львів, уліця Чарнецького ч. 26.

Увага: Укр. руська Видавнича Спілка дає всі свої видання на рати (місячні або кварталні) з тим, що термін силати буде точно задержаний. — Хто хоче взяти на рати книжки, мусить зголосити ся до дирекції по реверс, який має виповнити і звернути дирекції. Хто зложить відразу 20 кор. дістає 10% рабату. На „Літ. Наук. Бібліотеку“ приймаєть ся окремо передплату по 5 кор. за серію зложену із 48 (подвійних) аркушів друку.

Гігієнічна підстава здоровля.

Сим поводить ся фрізієр

ЛЕВ ВАЙС,

Tempelgasse,

котрий щоб охоронити своїх гостей перед скірними недугами, завів у себе всіякі найновіші гігієнічні урядженя, пркарболізоване бритв, механічні розпилячі до пудрованя, карболізовані ватовані перезавки на шию і т. п. так що дійсно може бути приємністю бути услуженим в так елегантно і модерно урядженім салоні.

Нотвиця.

Linim. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в Празі,

загально признаний знаменитий усилюючий лік на втирале: по ціні 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всіх аптиках. Просимо жадати сєй

Загально улюблений лік

всє лише в оригінальних флашках з нашим охоронним знаком „Нотвиця“ з аптики Ріхтера і для осторожности приймати лише флашки з тим охоронним знаком яко правдині.

Аптика Ріхтера

під золотим львом у Празі.

Г. Файлес

у сувач нагітток

уліця
Чернівці, Руска ч. 8.

Принагідні закупна з причини опізнення сезону!!!

в склепі Б. БАЛТИКЕВСТРА молод.

О 35% таньше як передше
літні парасольки, модних кольорів, чорні і ясні з коронками.

О 10% таньше як передше
ясна обува для пань, панів, дівчат, дїтий і убува до Lawun Tennis, Кнайпівескі мешти.

О 25% таньше як передше
Соломяні капелюхи і легкі капелюхи фільцові і літні шапочки.

Подорожні прибори, склад найгарнійших куфрів ручних і валізок тошки з урядженем або без уряджень пуделка на мужеські і дамські капелюхи — етюї на парасолі, кошї на їду, торбинки.

Мужеське білє, англійські зефіри, ковніри, маншети і краватки.

БУКОВИНА

Виходить в Чернівцях
що середи, п'ятниці і неділі.
Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.
Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламіст неопечатані
вільні від порта.

Передплата на „Буковину“
на цілий рік . . . 20 Кор. — сот.
на пів року . . . 10 „ — „
на чверть року . . . 5 „ — „
на місяць . . . 1 „ 70 „
Поодинокі число коштує 16 сот.
Передплата і належитість за інсерат
платні в Чернівцях.

Відень, д. 29./X. 1901.

Минувшої п'ятниці розпочав вправді парламент пізно пополудни дебату над бюджетом при першій читанню; але прийшло воно до того по так тяжких пересправах і торгах з партиями, що вказує те на нездорові і хиткі відносини в парламенті, та каже побоювати ся, що такі перепони готові що-хвилі повторити ся і успішну, нормальну працю парламентарію унеможливити.

Ситуація була дійсно критична. Президент міністрів загрозив був навіть своєю димісією, або замкненням, ба навіть розв'язанем парламенту і допер вправді до бюджетової дебати, але непевність ситуації такі осталась. Однак тяжкість ситуації тепер не лежить властиво так дуже в самім парламенті. Рішуча перша бесіда президента міністрів Кербера, звернена до Угорщини і Німеччини з причини предстоющих цлових угод, зіставила острезало на політичній горизонті, котре Мадяри готові що хвилі звернути такі проти самого Кербера. При їх політичній зручності і впливах в найвищих сферах є можливо, що вони Кербера за допомогою других некористних впливів допровадять до упадку. Ходить чутка, що такі тут у Відню добираєсь Камарія до Кербера в найвищих сферах ізза его поблажливости супроти Шенеріанців. А бесіда чеської шляхти проти Кербера в їх органі „Politik“ вказує також на те, що не дуже мудре щось приготує ся.

Та такі справи ведуть ся так крито, що ходу їх годі добачити,

їх більше відчуває ся, мовляв, щось коїть ся у воздуху.

Тим часом парламент розпочав по чотирох роках перший раз порядочну дебату над бюджетом. І не можна сказати, щоб рішачі партії не мали волі бюджет чим скорше окутати, бо для них бюджет користний. Так Чехам, як Німцям, як Полякам і альпейским сторонництвом бюджет коначний навіть ізза позицій, які там вставлені в наслідок законів, що дотичать інвестиційних підприємств та будови каналів і регуляцій рік. Отже, колиб такі урвало ся тут, то се вже стане ся мабуть ізза причини незалежних від віденського парламенту.

Саме тепер, як се пишу (11 г. 55 м.) забрав голос при першій читанню бюджету посол Лупу і обговорював в півторагодинній промові всякі справи буковинські. Вихвалявав дуже німецьку адміністрацію в краю, але небагом по тім скаргам жив в ся, що декотрі судії не розуміють партії, так, що в багатьох случаях стають прості писарі властивими судіями!

Волохи не задоволені тим, що Лупу набалакав, але Скедль ликує.

Експедиція Лупул буде бесідника простувати!

3 ради державної.

На засіданню з дня 29. с. м. відповів президент міністрів на запитанє про підмогу для недомагающих індустрій тим, що в протягу року зроблені будуть різні замовлення на суму 129 мільонів

корон, але тільки на випадок вчасної ухвали бюджету на рік 1902. Правительство надіє ся напевно що палата причинить ся до того.

В дебаті над бюджетом промаляли против бюджету послы: Погачиць, Пернерсторфер, Зазворка, Феріанчич і граф Сільва-Тарука, а за бюджетом послы: др. Лупу, Катрайн, Дершата, Штайнвендер і Шведель. Сі послідні жадають скорого полагодження бюджету, аби тим підперти правительство в справі австро-угорської угоди і торговельних договорів.

Бук. посол др. Лупу відпирив заклад іредентизму, який роблять (хто? Фед.) Волохам, що є народом вірним державі і лояльним. Волохи є приятелями сильного центрального правительства і німецької управи на Буковині, що показала ся дуже придатною. Волохи противники зацінної політики заборчої, (себто румунізації!) вони хотять тільки задержати свою національність. Бесідник жадає побільшення числа судів і старостів, упрощення зглядом стягання податків, ліпшого ведення книг ґрунтових, удержання народних шкіл і публічної санітарної служби, заснування медичного факультету в Чернівцях, розширення обох волоских (лиш?) гімназій на висші класи, иньшої системізації залізничної служби, знесення мита від кукурудзи, що приходить з Росії і Румунії. Волохи, кінчить бесідник, є приятелями спокійного розвою в спільнім порозумінню. Волоский клуб голосувати ме за бюджетом.

Як видно, то посол мішаних і то переважно руских повітів Чернівці-Серет-Сторожинець говорив

тільки про Волохів, а про інтереси руских виборців забув, хоч вони не суперечні з волоскими.

Засіданє з дня 30. с. м. На ранішнім засіданню говорили проти бюджету послы Крамарж, Мальфатті і Барайтер а за бюджетом Менгер, Дзедушицький і Шікер. Крамарж заявив, що Чехи так довго будуть бороздити правительству, доки воно не направить заподійної їм кривди. Мальфатті висказав недовіріє Італійців за те, що Трентінові не признано автономії, і жадав задля вчерашних демонстрацій на університеті в Інсбруку заснування італійського університету. Барайтер годить ся на скорочене трактотанє бюджету, але жадає скорого справозданія про знесенє § 14. Послы Менгер, Дзедушицький і Шікер заступають ся за ухвалою бюджету задля користного полагоження господарских справ з Угорщиною і заграницею.

На вечірнім засіданню забрав по послі Морзейови слово президент міністрів. Він застеріг ся проти закиду, що австр. правительство юдить проти Угорщини, бо воно заважало лише до получения всіх сил задля охорони австрійских інтересів. Далі відпирив заклад, що ряд не дбає про господарські справи, заповідає, що небагом буде предложений закон прасовий і що засягнено вже оречення знатоків про забезпеченє робітників від каліцтва і на старість. Далі висказує ся рішучо проти поділу Тиролю, але за певною автономією, ганить події на університеті в Інсбруку і заповідає, що ряд тому займе ся справою італійських студентів в Австрії. Зглядом руху „Los von Rom“

Шинкарочка.

Чи пам'ятаєш, друже мій,
як ми матуру здали
і до Абрумка у шинок
дорогою помчали,
а тут так легко стало нам,
все лихо ми забули,
в серденьку ми новий вогонь
палаючий почули?

„Налий, шинкарко, нам вина
пахучого, он-того,
що молодих вогнем палить,
розбуджує старого.
Воно чарує ті літа,
що без сліду минули,
і пробуджує всі згадки,
що сном твердим заснули.“ —

Шинкарка внесла збан вина,
на столик положила;
таких то гарних паничів
не виділа, не снула.
„Зволяйте, гарні паничі! —
дівча так щебетало,
на далматинських берегах
вино се дозрівало...“

Князі лиш пють сей божий сок,
щоб мудро все владіли,
пості пють, щоб їм думки
здорові надосіли,
студенти пють, щоби журба
у безвісти пропала,

і їх до серця молода
дівчина приторгала“.

Кредит у жиди маємо,
нає кождий поважає
і перед нами капелюх
аж до землі здоймає.
Дівчата гарні аж кричать:
„Сі хлопці як з точила!
Я з ними вчора вечером
так люблю говорила“.

„Твое здорове ми немо,
дівчино кароока,
румяна, красна як зоря,
гнучка як трощі, висока!
Матуру здали ми оба,
шинкарко, тиш ся з нами;
весь клопіт щез і вся журба:
ми стали вже панами!“

На борг давай панам вина,
за довг бери серденько,
бо горло нам давно заєхло, —
звивай ся лиш борзенько!
Знай, очі твої нас палять,
ми з жажди умліваєм;
зієхли як цвіт той без роси
і гинем, умираєм!“

Подала Річка другий збан
і нишечком сказала:
„За ваше серце я вино
пахуче проміняла;
беріть і жар моїх очей
і все, що я лиш маю
й солодкий мід із моїх губ,
бо вірно вас кохаю“.

„На двері довг наш напиши,
щоб добрі люди знали,
як ми, шинкарочко, тебе
високо поважали.
Бо знай, яснійших оченят
у світі не видати,
а губ солодших в світі сїм,
бігме, не цілувати!“...

Чи пам'ятаєш, друже мій,
як ми матуру здали
і до Абрумка у шинок
дорогою помчали,
а тут так легко стало нам,
все лихо ми забули,
в серденьку ми новий вогонь
палаючий почули?

29. марта 1901.

Ізидор Воробкевич.

Візник.

Оповідання Василя Кравченка.

(Конець.)

— Уже щастє наше таке! На сїй сахарній директорови до нас діла нема, а управляющий і булгахтер — не пани, а так... вони забувають про те, що я не собака... Та що — собака? Собаку він красше поважає за мене, бо добре знає, коли треба їй дати їсти... Про мене йому байдуже... Ото у неділю ви здибали мене на місті, я їздив туди з булгахтером. Він просидів там з півтора

добі, а два злоті стравного віддав мені вже дома і то аж сьогодні, а там я мусів сидіти, не ївши. Більш досадно за те, що пан навіть не спитав, чи хочу я їсти. Та мєє щастє — піду до поліцмайстерського кучера (він хоч і лапацон*), а пристав у прийми у нас у Дубцях), та випив там дві склянки чаю з хлібом — ото й уся їжа...

— Та воно все би нічого, байдуже про те, що їсти хочеть ся, що мала плата — коли-б же мали вони нашого брата за чоловіка! А то поспробуй хтось із нас пійти до свого дому хоч на хвилину! Хай котрийсь пан заїде на стайню, хай не застане мене! Боже, що то буде! Позавчора о півночі вернув ся я з міста; у ночи-ж, тільки другими кінями, поїхав на гуральню — пакети возив; став ранок — пані Чвертка поїхала на місто; прийшов день — пані булгахтерова у гості майнула. А у вечері обидва пани у окомона на іменинах гуляли, а я всю ніч мусів стояти на дворі. Вони у карти бавили ся, а ти сїй і жди та пильнуй худоби! А отсе, бачте, їду з вами. Приїдемо, ще щось видумають, знов пошлють мене, бо я буду наготові. У них я жвавив, за се люблять мене. То їх, бачте, багато, а я один жвавив; жаден не спитає, чи хочу я спати, а лає, як сам того схоче... А, Боже, як отой Чвертка уміє в батька, в матір лаяти! Отсе вибіжить розіспаний жовтий, жовтий, аж снілий: очі горять, та все сплювує, бо певне у картах про-

* Білорус.

заповідає острі міри проти всякої незаконної пропаганди, далі відірає ся всякої спілки з Всенімцями, иньшими партіями, бо правитель-ство хоче бути завжди об'єктивним і неупередженим. Правитель-ство не мало важить національного пита-ня, але хоче насамперед зайняти ся — господарськими справами, щоби запобігти зубожінню народу, а від-так надіє ся почати може відповід-не посередництво, аби погодити Че-хів із Німцями. Президент міні-стрів дякує всім, що спирають ско-ре поладжене бюджету і закликає всі партії до уміркованя, котре одно уможливить досягнене ціли, пожаданої всіма в інтересі мира в Австрії. (Правниця протестує, ліви-ця аплаудує). По промовах Запека, Кльофача і Ріці відпочено засідане; сльодуче буде в понеділок попо-лудні.

Мабуть вже певно, як лиш не наступлять які комплікації, по-кінчить ся бюджетова ди-скусія в сім тижні, а бюджет відішле ся до бюджетової комісії. Зі згляду на сьвята, мають ся також відбувати вечірні засідання, щоби всі бесідники, що зголосили ся до слова, могли забирати голос в бюджетовій дискусії. Як-би се удало ся, то знова другий тиждень був-би посвячений наглядним вне-сеням і справам податку від біле-тів залізничних.

Деякі сторони згодили ся на податок від білетів залізнич-них під тим услівем, що буде за-ведена четверта класа, для котрої бітети будуть вільні від податку.

Про політичне положення пи-ше „Руслан“: Пригноблене, викликане в раді державній відомими подіями в че-твер і п'ятницю минушого тижня, поки-що уступило. Наглі внесення, які затара-сували дорогу до дневного порядку, до першого читання бюджету, усунули ся і уможливили що розправа над бudge-том розпочала ся ще в п'ятницю.

Єсть повна надія, що ся розправа при першій читанні скінчить ся перед перервою, яка буває звичайно в обрадах ради державної з нагоди сьвята всіх сьвятих, хоч до розправи є записаних 28 бесідників, однак многі з них обме-жать ся до коротких заяв, позаяк досі взагалі не бувало розправи при першій читанні, а бюджет відсилав без розпра-ви до комісії.

На разі отже для міністерства д-ра Кербера усунула ся причина погрожу-вати димісією або есентуально роз-в'язанем ради державної. Показала ся також безосновною вість розповсюджена часописами, про димісію чеського міні-стра д-ра Резека, позаяк він не є пар-ляментарним міністром, як свого часу був д-р. Кайцль, а хоч чеський клуб заявив міністерству д-ра Кербера недо-віре, то се не може бути причиною уступленя д-ра Резека тим більше, що сей клуб висловив д-рови Резекови одностайно повне довіре. Таким способом буде міністерству д-ра Кербера спро-можено довести до ухвали бюджету ще перед Різдом і мати свободну руку су-проти Угорщини для переведеня угоди і торговельних договорів. Вісті про ди-місію міністерства д-ра Кербера, викли-кані его поїздом до Геделе, не мають ніякої основи. Авдієнція у цесаря давно вже перед критичним днем зголошена, дала д-рови Керберови нагоду здати монархії справу з теперішнього політич-ного і парламентарного положення, а та-лож при сій нагоді розмовити ся з угор-ським міністром-президентом Сельом і да-ти деякі вясненя з нагоди програмової річи, виголошеної на першій засіданні посолської палати.

При всім тим парламентарне поло-жене не є зовсім так певне і обезпече-не; хоч наглі внесення відпочено, а мо-жна кожного часу сльодівати ся нових труднощій, які правитель-ство буде му-сіло усувати, щоби досягнути вигачену собі цілю — ухвалене бюджету до Різ-да. Навіть коли наконечні поведе ся досягнути сю цілю і тим способом довести раду державну до нормального функціо-нування, то мимо того думає д-р. Кербер по ухваленю бюджету внести димісію цілого міністерства. Сей намір має цілю реконструкції теперішнього міністерства, з котрого деякі міністри (імовірно міні-стер рільництва Джіованеллі і міністер торговлі Каль) уступили би, а їх місце завзяли-б иньші. Можливо, що й Коло польске схоче на місце д-ра Пентака впровадити иньшу ексцеленцію родоу.

В понеділок відбула ся рада міні-стрів, котра імовірно обговорювала те-перішнє парламентарне і політичне по-ложене, як і спосіб усуненя дальших можливих труднощій, щоби довести завчасу до ухваленя бюджету.

Перегляд політичний.

Д-р. Кербер повернув в су-боту вечером з Будапешту до Від-ня. В Пешті був д-р. Кербер на ав-дієнції у цесаря, а пополудні пе-реговорював зі Сельом. Предметом

конференції обох президентів мала бути між иньшим kwestія нової ав-тономічної тарифи митової, котра небавом буде в парламенті на по-рядку дневнім. Д-р. Кербер і Сель-содять ся в тім, що тарифа му-ситься бути уложена перед кінцем року.

В понеділок 28. с. м. зібрала ся рада кабінету, на котрій прези-дент міністрів д-р. Кербер здав спра-воздане зі свого побуту в Буда-пешті і представив загальну ситу-ацію парламентарну.

Відкрите сесії нового угорського парламенту. Пе-редвчєра о годині 12-й в полудне приймив Цісар в королівській пала-ті в Будапешті нововибрану пала-ту магнатів угорського сойму. Мо-нарха відкрив новий угорський пар-лямент промовою, в котрій між ин-шими сказав: З довірем і надією витаю вас на початку нової сесії. Ви покликані до поладженя дуже важних законів, аби моя улюблена Угорщина могла успішно розвивати ся і стати на тій висоті, на якій бажаю єї бачити. Між задачами, дожидаючими поладженя, найваж-нішою є справа управлєння від-носин з иньшими моїми королівства-ми і країнами. Доси єсть то полаго-жене лише провізорично, однак то управлєння повинно відбутися в дусі законів з р. 1867 і в дусі справедливости. Для підготов-леня міжнародних торговельних до-говорів, котрі єсть для економічних інтересів цілої Монархії дуже важ-ні, потрібне перед усім установле-не митової тарифи, котрої задачною буде охоронювати кожду галузь продукції і інтереси промислу і рільництва. — Відтак вичисляє про-мова ряд найважніших законів, котрими угорський сойм буде зай-мати ся. І так важною задачною сойму буде установлене континген-ту рекрутів, особливо з огляду на то, що обовязуючі тепер постанови тратять векорі свою силу. Ніяка держава не може тратити з очей печальности о свою оружну силу, в котрій лежить найпевніша запо-рука безпечности і великодержав-ного становища. „Числю на ваш патріотизм — каже ся в бесіді —

і на вашу мудрість, котрі і на даль-ше з'уміють погодити інтереси у-горської держави з матеріальними інтересами цілої Монархії“. Упра-вильнене еміграції є також спра-вою дуже важною, що вимагає ско-рого поладженя. В звязі з тим стоїть заведене на границях краю державної поліції. Важною задачною нового сойму буде точна і основна реформа адміністрації, — дальше зміна системи безпосередних подат-ків для справедливого розложєнн-я тягару, — покінчення валютової ре-форми, організація автономії като-лицької Церкви на Угорщині, — управильнене обох обрядів, — ре-форма процедури цивільної в дусі заведеня устного поступованя, — реформа військового закона карного, — переведеня важних інвестицій, вибудованя сіти водних доріг, штуч-них і природних, — управильнене організації рільництва; — заведене парцеляції і реформа закона про-мислового, — будова нових залі-ниць, управильнене парохідної пла-виби і піднесенє руху комунікацій-ного, — будова торговельного пор-ту в Будапешті, — будова локаль-них залізниць, — переведенє зако-на о обезпеченю робітників на ста-рість, — підвищенє платні дер-жавних урядників і т. д. В про-мові каже ся дальше: Великі єсть задачі, які маєє Панове, виповни-ти; діло скріпленя і розвитку Угор-щини не позваляє на ніякі перер-ви для відпочинку, не позваляє пе-реставати в праці. Числю на ваш патріотизм і вашу мудрість і на то, що витрєваєє в неутримній праці для довершеня того діла. Числю при тім з цілим довірем на наш нарід, котрий розуміє, що повинен в тім великім ділі бути помічним. Правитель-ство може під-пирати всі стремленя до економіч-ного і культурного піднесеня наро-да, але не може того сотворити. До того мусить причинити ся на-рід своєю спільною працею. Коли всі непохитно будуть переняті тим пересцьвідченєм, тоді — говорив Мо-нарха — буду спокійний о будуч-ність угорського народу. „Сердечні відносини до всіх сусідних держав

грав ся, ну, жінка й намилила голову, а на похмілля, та після табаку, знаєте, у роті кясо, густа слина не дає як сльід повернути ся азинови, от пан бігає, лю-тими баньками водить, мов спажена со-бака, щоб когось розірвати! Тьху, аж згадати гідко!..

— І ніколи не вкляпав ся ваш пан Чвертка?

— Чому не вкляпав ся? Вкляпав ся, та що й як укляпав ся! Наїхали го-сті до наших панів, а в нас є невелич-кий хурманчик. Запирг він драбиняка, сьва у щєрть нагачив — повіз панів на майку. Пани зостали ся, а хурман вер-нув ся — перепраг коні і майнув ще комуєсь за лікарєм. Там ті маювали, а далі послали хлопчика-льовачука по хурмана. Та вже й не відомо, чи то хлопчик знайшов хурмана, чи сей сам опамятав ся, над вечір поїхав за пана-ми. Не вєпів і доїхати, а вже пан Чверт-ка схопив ся, подбїг посатанїлий, давай лупцювати малого. (Великих не бе, бо боїть ся, щоб не дали задачі). Спочатку за волосє, а далі в спину! Приїхали до дому, розпирг малий коний тай пішов батькови жалїти ся. Батько прийшов, каже:

— Я, пане, свого не подарую вам! за що ви мою дитину на вітер били?

Чвертка визвірив ся, казав, що ще коли мало синови, він і батькови вєпїє. Про те прийшли новїстки — треба йти на суд. Бачить Чвертка, що вкляпав ся, послав за старисю, давай упрощувати, щоб помирити ся; але той чоловік довго не згоджував ся, та вже, як Чвертка

гарно заплатав, помирили ся. Ще добре те, що так воно гладко склало ся, а то-б посидів... — А буває й инакше: отсе побе, а через хвилину відїшов, самому сором зробить ся, то вже поби-того чарною частує. — Панє, я так га-даю собі у думцї, що такі люди нічого не варт — вони такі прямиєнько дурні; і пани, а дурні... Вп скажіть менї, на що їх учили? Воно-ж, менї здаєть ся, тая наука повинна людей до чогось красивого доводити... Чи правду я кажу?

— Але скажи менї ось що: коли тут такі пани, то чом же тобі й не ки-нути їх, чом би не перемінити на красивих?

— Тай то, покинув-би, пішов би до оконома Петрухи; і там служба, коли-ж він дає тільки вісім карбованців на мі-сяць. Хоч на мій погляд красєше взяти вісім, ніж десять, бо оконом часом візон солами даєть, дрівець можна добути... а в сїх нічого не покуриш. У Петрухи я прослужив уже вісім літ, а він ніколи мене не дав... Тільки один раз назвав дурнем... Тай то сам я винєс. Поїхав по брагу, а пан казав дати браги уле-сливому Жидови. Те, що належало ся улєсливому, дав йому; коли їду далі, вибігає бідний, бідний Жид-новаль з Дубців, просить цебер браги ї собі. Я не даю, але той скривив ся. У мене че-рево так і перевернуло ся; я собі й по-думав: „Той улєсливий — тому дають, сей бідний — йому нема...“ Дав йому цебер браги. Не вмів до фільварка до-їхати, а вже пан питають:

— Ти давав брагу ковалєви?

— Ні...

— Брєшєш, давав!

Бачу — знає, не викручу ся.

— Дав, кажу, одного цебра...

— А хто-ж тобі звєдів? Сто чортів твоїх матери!

І сором менї, і жалє узяв, — ма-тері моєї давно нема на сьвітї, а він „сто чортів“ їй уснає! За вісім літ ніколи не дав, а то вилаяв...

— А мати твоя давно вмерла?

— Ми ще маленькими позоставали ся від матери — менї було тільки вісім літ; я — найстарший, а ще-ж четверо... А батько після смерті матери як запи-лі!.. Вже й не знаю, чи з жалю, чи то вони так собі... Службу мали хорошу, за мельника, п'ятнацять рублів на мі-сяць брали; то, що візьмуть, те й про-пють... Приїде час гроші нести у казну — викуп за землю — занєсуть, опла-тять, а останні — до коршм... Та пропють не тільки те, що самі зароб-лять, а ще й з дому тягнуть... Що-б не поцало ся — усе збудуть! Я мовчав, хоч і тяжко було на серці, ну, а вони теж хоч і напють ся бувало, але приї-дуть, отсе мовчки ляжуть, нікого з нас жадним словом не зачєплять. Дивлячись на таке житя, я й пішов змалку по лю-дах служити, бо треба-ж комуєсь году-вати ту нещасну дїтвору... З початку дитину бавив, там гуси пас, свинї; далі — вибув ото вісім літ у Петрухи. Ні-чого, гарно менї в нього було, любив

він мене, бо я до всього здатний; за хурмана, самі бачите, їзду; піду до мо-лотїлки — там потрібен; стану за плу-гом — і тут добре. Я для нього старає ся, ну й він мене жалувє... То воно хоч і вісім рублів брав, але-ж було красєше, ніж тут десять з половиною... І тепер, як тільки здибаюєсь з Петру-хою, він зараз каже, щоб я знов їшов до нього у службу.

— То чом же ти й справді не їдєш до нього, коли там красєше?

— А спитаєтьєсь... Ёт, привикла со-бака за возом бігати, то побіжить і за сьвєми... Якоєсь нїяково — узяти тай ки-нути тут. Духу не хвєтає, а то-б давно в сьвіт за очі пішов від тих панів. Але що поробитє — у нас сїма — вісім душ, їм треба дати їсти, бо брат, що за мною-хоч і підїє — його у Москалі забра-ють, а то дрібнога!..

— Хвалити Бога за те, що батько перестали пити, то все-ж у помочи менї хоч тим, що з хати не потягнуть... Тодї тільки й випють, як уже занадто треба — хїба у товаристві по чарцї...

Житомір, 1897.

ОПОВІСТКА.

„Українсько-руська Видавнича Спілка“

видала досі отсі

КНИЖКИ

в першій серії „Белетристичній Бібліотеці“:

Ціна в коронівій вал.

1. Стефан Ковалів. Дезертер і інші оповідання . . . К. 1:60
2. Іван Франко. Поеми . . . „ 1:60
3. Ольга Кобилянська. Повора і інші оповід. . . „ 1:40
4. Гю де Мопассан. Дика пані і інші оповід. . . „ 1:30
5. І. Франко. Подушка і ин. борисл. оповідання . . . „ 1:40
6. Наталія Кобилянська. Дух часу і інші опов. . . „ 1:60
7. Кнут Гамсун. Голод, роман . . . „ 2:20
8. Леся Українка. Думи і мрії. Поезії . . . „ 1:60
9. Стефан Ковалів. Громадські промисловці . . . „ 1:60
10. Уїлліам Шекспір. Гамлет, принц данський . . . „ 1:80
11. Генрик Понтопідан. Із Хат. Оповідання . . . „ 1:30
12. Богдан Лепкий. З життя. Оповідання . . . „ 1:20
13. Гергард Гаппман. Візник Геншель . . . „ 1:60
14. М. Коцюбинський. В путях шайтана. Опов. . . „ 1:60
15. Уїлліам Шекспір. Приборкана гоструха . . . „ 1:40
16. Панас Мирний. Лихі люди . . . „ 1:40
17. Короленко. Судний день . . . „ 1:20
18. У. Шекспір. Макбет . . . „ 1:60
19. К. Гуцков. Уріель Акоста . . . „ 1:40
20. У. Шекспір. Коріолан . . . „ 1:80

Ціна в коронівій вал.

21. Михайло Яків. В царстві сатани . . . „ 1:60
22. Панас Мирний. Морозенко . . . „ 1:90
23. Лесь Мартинович. Нечитальник . . . „ 1:60
24. Михайло Коцюбинський. По людському . . . „ 2:—
25. В. Оркан. Скапаний сьвіт . . . „ 1:—
26. Василь Стефаник. Дорога . . . „ 1:60
27. У. Шекспір. Юлій Цезар . . . „ 1:60
28. Л. Толстой. Відроджене (3 томи) . . . „ 3:60
29. К. Гавлічек Боровський. Вибір поезій . . . „ 1:60
30. Ф. Заревич. Хлопська дитина . . . „ 1:80
31. І. Франко. Коваль Бассім . . . „ 1:60
32. Уїлліам Шекспір. Антоній і Клеопарта . . . „ 1:80
33. Е. Тимченко. Калевала (переклад) . . . „ 3:—
34. О. Катренко. Пан Природа і інші опов. . . „ 1:40
35. Уїлліам Шекспір. Багато галасу з нечевля . . . „ 1:60
36. Іван Франко. Сім казок (друкується) . . . „ 1:44
37. Сидір Бороквич. Над Прутом . . . „ 1:60
38. У. Шекспір. Ромео і Джульєта . . . „ „
39. К. Сроковський. Оповідання . . . „ „
40. А. Крижак. Пальмові гілля . . . „ 2:—

Ціни подані за оправні примірники. Брошурованих не продаєть ся.

У другій, серії, „Науковій Бібліотеці“ вийшли:

1. Кароль Кавцкі. Народність і її початки . . . К. 0:60
2. Фр. Енгельс. Людвіг Фаєрбах. Переклад Будового . . . „ 0:50
3. Фр. Енгельс. Початки родини, приватної власності і держави . . . „ 1:50
4. Ш. Сеньєбо. Австрія в XIX століттю . . . „ 0:80

5. В. Будзиновський. Хлопська поцілість . . . К. 2:—
6. К. Флямарион. Про небо . . . „ 2:—
7. М. П. Драгоманов. Переніска Т. І. . . „ 1:80
8. С. Степаняк. Підземна Росія . . . „ „
9. Андрій. Аграрний процес у Добростанях . . . „ „

Брошур другої серії не опрацьовуєть ся.

У третій серії „Літературно-Науковій Бібліотеці“ вийшли:

1. М. Грушевський. Хмельницький і Хмельниччина . . . К. 0:20
2. Курцій Руф. Філотас . . . „ 0:20
3. В. Наумович. Величина і будова зоряного світа . . . „ 0:15
4. Панас Мирний. Лови . . . „ 0:06
5. І. Пулюй. Непопаша сила . . . „ 0:10
6. М. Грушевський. Бех-Аль-Джугур . . . „ 0:10
7. І. Рокосцький. Віг нашої землі . . . „ 0:10
8. А. Чехов. Каштанка . . . „ 0:15
9. М. Драгоманов. Ник. Ів. Костомарів . . . „ 0:15

10. Е. Золя. Напад на млин . . . К. 0:20
11. І. Пулюй. Нові перемінні звізди . . . „ 0:15
12. Г. Квітка. Маруся . . . „ 0:50
13. М. Левицький. Спілкова умова для селянських спілок . . . „ 0:20
14. М. Куліш. Орися . . . „ 0:06
15. М. Кистяковська. Іван Гус . . . „ 0:20
16. О. Стороженко. Оповідання І. . . „ 0:20
17. В. Барвінський. Досліди з поля статистики . . . „ 0:20
18. В. Короленко. Ліс шумить . . . „ 0:20

(Дальші випуски в друку).

Адреса: Львів, уліця Чарнецького ч. 26.

Увага: Укр. руська Видавнича Спілка дає всі свої видання на рати (місячні або кварталні) з тим, що термін сплати буде точно задержаний. — Хто хоче взяти на рати книжки, мусить зголосити ся до дирекції по реверсе, який має виповнити і звернути дирекції. Хто зложить відразу 20 кор. дістає 10% рабату. На „Лит. Наук. Бібліотеку“ приймаєть ся окремо передплату по 5 кор. за серію зложену із 48 (подвійних) аркушів друку.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Важне для нежонатих.

Хто хоче дістати дешево

добрий і здоровий
харч домашній * *

то прошу зголосити ся у

Марії Новіцкої

ул. Ратушева (Rathhausstr.) ч. 17.

на другім поверсі.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Гігієнічна підстава здоров'я.

Сим поводить ся фрізієр

ЛЕВ ВАЙС,
Tempelgasse,

котрий щоб охоронити своїх гостей перед скірними недугами, завів у себе всякі найновіші гігієнічні урядження, пр. карболізоване бритв, механічні розпилячі до пудрованя, карболізовані ваговані перевязки на шию і т. п. так що дійсно може бути приємністю бути услуженим в так елегантно і модерно урядженім салоні.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Принадні закупна з причини опізнення сезону!!!

в скелі Б. БАЛТИКЕСТРА молод.

О 35% таньше як передше

літні парасольки, модних кольорів, чорні і ясні з коронками.

О 10% таньше як передше

ясна обува для пань, панів, дівчат, дітий і убува до Lawn Tennis, Кнайпівські мешти.

О 25% таньше як передше

Соломяні капелюхи і легкі капелюхи фільцові і літні шапочки.

Подорожні прибори, склад найгарніших куфрів ручних і валізок тошки з урядженем або без уряджень пуделка на мужеські і дамекі капелюхи — етюї на парасолі, коші на їду, торбинки.

Мужеське біле, англійські зефіри, ковніри, маншети і краватки.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Рускої Рада“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерського.

За редакцію відповідає Іван Созанський.

Виходить в Чернівцях
що сареди, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністр. і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламні неопечатані
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на пів рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10 „	— „
на чверть року	5 „	— „
на місяць	1 „	70 „

Поодинокі числа коштують 16 сот.

Передплата і належність за інсертати
платні в Чернівцях.

Плата черновецьких а прочих учителів народних на Буковині.

Буковинська краєва рада шкільна вислала на днях до черновецького магістрату письмо, що краєва рада шкільна одобрила на засіданні з дня 2. жовтня с. р. нову регуляцію міських учителів черновецьких, ухвалену міською радою на засіданні з дня 30. липня с. р. після слідуєчого пропозиції:

а) Стале учительство при міських школах черновецьких ділиться на дві категорії. До I. категорії належать сталі надучителі, надучительки, учителі і учительки, а до II. сталі підучителі і підучительки.

I. категорія ділиться на 3 степені плати, а то: 1. ступень 2000 корон, 2. ступень 1900 корон а 3. ступень 1800 корон річної плати. На третім ступені (1800 к.) стоять всі до окінченого 10. року, на 2. (1900 к.) по 10. до 20., а на 1. (2000 к.) поверх 20. року служби дефінітивної в I. категорії.

II. категорія ділиться на 2 степені плати, а то 1. по 1300 к. і 2. по 1100 к. річної плати. На кождім ступені стоїть половина сталих підучителів і підучительок після звістних приписів упорядковані.

Службові додатки виносять для I. категорії чотири додатки по 100 корон, а 5. і 6. по 200 корон; а для підучителів по 100 корон.

Додатки функційні визначені для сталих управителів однокласових шкіл по 100 корон, а для сталих надучителів і надучи-

тельок за 2 і 3 класі 300 корон, за 4 класі 400 корон, за 5 класі 450 корон а за 6 класі 500 корон. Провізоричні управителі побирати муть половину дотичного функційного додатку.

Плата провізоричних учителів і учительок з кваліфікацією виносить 1300 корон, провізоричних підучителів і підучительок з іспитом кваліфікаційним 900 корон, а без кваліфікаційного свідоцтва 720 корон річно.

Ся нова платня починає ся вже від 1. липня с. р. пн.

Таким способом виносять меншій платі міських черновецьких учителів о 400 корон більше ніж найвища всіх прочих. Вислужений учитель черновецький дійде до пенсії 2800 корон, себто о 1100 корон більше від вислуженого заміського, а вислужений черновецький надучитель 6-класової школи мати ме 3300 корон пенсії, а его товариші в краю лише 2040 корон, або о 1260 корон річно менше. Ба що гірше, наймолодший підучитель в Чернівцях має тепер від першої днини своєї стабілізації 1100 корон себто саме тільки, що сільський учитель по 5 роках сталої служби. А навіть провізоричний учитель в Чернівцях має відразу майже тільки плати що найстарший учитель сільський, бо 1300 корон.

Одним словом різниця меж платою черновецьких і прочих учителів на Буковині величезна. А чи вона оправдана і чим? Зовсім ні, бо нічим. Коли міське учительство вказує на дорожню в Чернівцях, то сільське учительство може доказати, що его жите в нічим не

є дешевше; бо коли зважити на брак усього того, чого інтелігентному чоловікові на селі не стає, то що найменше виїде рівна потреба матеріальних средств, при чім сільський учитель не може мати ніяких побічних доходів і різних приємностей духових, які має учитель міський. При тім не треба забувати, що в селі учителі, що живуть у прочих містах і місточках з рівною із сільськими товаришами платою.

Коли-ж проте Чернівці помимо своїх лихих фінансів прийшли до переконання, що его учителям годі вижити з дотеперішню платою, котра вже й доси перевищала значно теперішню плату прочих буков. учителів, то годі й краєвому соймови відкладати далі кончею регуляції плати учительської, а крайня пора приступити і ему до того; бо се его не міте, а всяке зволікане сеї некучої справи метить ся на краєвім шкільництві. Коли малий Шлеск найшов средства на підвищення плати свого учительства навіть більше як черновецького, то й Буковина мусить найти потрібні на се гроші і найде їх, скоро найде ся добра воля до піднесення просвіти в краю.

На жаль нема тої доброї волі у деяких міролайних чинників нашої краєвої репрезентації, що уважають єю справу виключним інтересом учителів і, як один посол і член виділу краєвого публично озвав ся, радять учителям шукати собі ліпшого хліба. Хто так задивляє ся на єю справу, від того годі надіятися на правди та ми віримо, що у виділі краєвім і в соймі найде ся більшість, що справу поліпшення учи-

тельскої плати уважає тим, чим вона дійсно й є, себто головним услівем піднесення шкільництва, значить просвіти народної а тим то й добра краю.

Бук. учительство мусить на підставі нової плати черновецьких учителів жадати в дорозі повітових рад шкільних від краєвої ради шкільної, щоби краєвому соймови вже на найближшій сесії, що буде в січні 1902 року, предіждала відповідне підвищення плати учителів і то рівної з черновецькими учителями, бо кваліфікація однакова, а праця і жите на селі і по місточках загально ще тяжші, як у головнім місті; впрочім, порадьте ся і рішіть, як гадаєте найліпше; але не засипляйте справи, бо сесія соймова за плечима, і лиш хто дбає, той і має.

Перегляд політичний.

З Буковини.

„Die ruthenische Frage“, такий цікавий напис дали „Buk. Nachrichten“ нецікавим виводам про неправдиву вість, що пос. Пігуляк і Гладішовський приступили до „руського клубу“, котрий великий політик з „Buk. Nachrichten“ називає староруским і тому пос. Пігулякови або пос. Василькови приписує зміну політичних засад. (Про політичні стосунки в центральній Африці „Bukowiner (I) Nachrichten“ певне ліпше поінформовані!) Впрочім пишуть „Buk. Nachr.“ протекціонально, що вони все радили Русинам жити в згоді, хоч і ся

Дрімлючі душі.

Опишу вам кілька дуже дивних Русинів, а ви сами міркуйте, чи бачили де таких.

Парубок Дмитро вернув з війська, приходить до дому, а дома не застає ані батька, ані сестри, лише жидка з родиною. Він не знає, що стало ся, і не цікавий навіть дізнати ся, лише кладе ся на дворі і зараз засипляє. На другий день наймає ся до служби у збанкротованого дідича, не робить нічого, переходить як який знаряд на службу нового дідича — того самого жидка, що зліщитував єю хату — аводить і топить его дровку і знову засипляє, зараз по убійстві. Его душа взагалі пробуджує ся мало коли, ему не жалі ані батька, ані сестри, він тішить ся, що сестра жие собі по паньськи, заробляючи в містечку неморальним житем; сам шанує більше коні, як людей; найсильніши у него пориви змислові; а звичайно він на все байдужий, він і ходячи спить. Его філософія така, що не варто працювати; а причина такого дакуньства — повірка за молоду. Чи бачили ви де такого Дмитра у нас?

А тепер оповім вам за Івана. Він також вислужений вояк. Вітчим і мати кривдять его. Він радби на циганській музиці потанцювати собі з богачкою Ганною, але не має грошей. А знає, що вітчим спить на грошах. Іде до дому,

убиває вітчима і матір сокирою — і серце ему тремтить з великої радости, гроші є! Бере жменю грошей і йде на музику. Циганам кидає під ноги золото. Ті грають. Іван бере богачку Ганну в тавець. Вона тепер не противить ся, хоч перше не хотіла на него й дивити ся; над раном іде навіть з ним у ліс на розпусту. Потім вертає Іван до дому і засипляє в тій самій хаті, де лежать убиті вітчим і мати. Збудивши ся, переодягає ся, чистить собі чоботи, навіть маєти вуса і хоче йти зголосити ся до жандармів, але ті сами приходять і арештують его. За одну веселу ніч заплатити Іван житем! Страшний Іван — правда? Але що за богатецька донька, що єї ніхто не пильнує на музиці? І вона й Іван забувають ся під скаженим напором інстинктів.

До чесної компанії Дмитра й Івана треба ще прилучити й Настю. І про неї скажу вам дещо. Се також не проста собі Настя, тільки Настя з дрімлючою душею. Єї батько, паниця, дуже поневірив матір і її. Вей троє мачали пераз хліб у горішці, висипаній у миску, і їли; потім батько влизував миску. Коли Настя виросла, „заопінував ся“ нею місцевий дідич-Німець. Вона не мала ані трошка сорому, просто дика дівчина. На все пристала. Було їй добре. Тільки раз обурив ся, коли дідич хотів єї перебрати по паньськи; тоді вона навідала ся до дому. Тут мати збила її страшенно. За що? За те, що вернула ся до дому. Мати хотіла, аби вона жила далше в дідича. Вона й вернула ся, пере-

брала ся і почала вчити ся. Навіть Шевченкового Кобзаря пізнала і дідичеві оповідає зміст „Наймички“. Дідич при-вик до неї. Раз іде вона каритою, вже цілком як пані, аж тут єї батько вліз з рова і вчинив ся карити. Коні шарпнули і карита переїхала батькови через груди. Настя зіскочила з карити: „Мій батьку, мій дорогий батьку!“ кричить. Поклали старого на кариту, але він по дорозі помер. Приїхали до дому батька. Тут мати, цілком отупіла, спить і навіть не відзиває ся. Настя відскає кариту до двора, сама мисе батькове тіло на долівці, аж зголоділа. Потім їсть несмачну кашу, кладе ся коло трупа на землі і зараз засипляє. По похороні не хоче вертати до двора, лишає ся дома, не з мамою горівку, зводять ся нинано і по нинану гине у багні. А єї мати гине з голоду.

Прочитавши такі давні та страшні річі, ви певно визвірите ся на мене і крикнете: „За кого ж ти нас маєш, що нам плетеш такі дурниці! Чи чувас хто таке? Адже се просто дикі історії з жиги Гогентотів, Капрів, Зулюсів, або яких інших дакунів, а не Русинів! Се ти сам придумав такі страховища, чи хто иньший?“

Ну, се не я придумав ті історії; се описує нас так Німець Hanns Weber-Lutkow у своїй збірці оповідань п. з.: „Schlummernde Seelen. Geschichten aus Kleirussland“. Се книжка вийшла торік у Лівну і Липску. Є в ній три оповідання і вони називають ся: Dymitr, Iwan i Nastia. І на заголовку

книжки написано, що се історії з Малоросії (не знати лише, з якого кута нашої землі, чи з над Дністра, чи з над Дніпра) і оповідання названі по нашому: Дмитро, Іван, Настя — значить, не сиекаємо ся нападати, се Русинів описує так Німець, а не Гогентотів. Нема ради, треба придивити ся сям дрімлючим душам, хоч які вони погані-препогані.

Але заким скажемо ми своє слово, послухаймо перше, що про єї оповідання сказали Німці. Се таке цікаве, що про-ето не начудуєм ся превеликій мудрости сих людей, що — як посливця каже — навіть малу видумали.

Коли вийшли єї „Дрімлючі душі“ Люткова з друку, відозвали ся про них дуже прихильно різні німецькі критики. Лютков з радости видає сего року знов чотиря Geschichten aus Kleirussland п. з. Die schwarze Madonna, і в сій збірці прикінці зібрав до купи критики на свою першу збірку. Ми читаємо єї критики і просто не віримо своїм очам: оттакі то ми, немасні Русини?!

Має Буркгард (в Zeit 1900, ч. 288) сказав ось що: „Нам західно-европейцам може звірека здичілість, описана в сих оповіданнях з Русі (Kleirussland) здавати ся дивією і противною; але з російської літератури ми вже давно пізнали, що в азійській (!) частині Європи мабуть щоденним обовом є се, що у нас є тільки внемком, бо ми переживаємо тільки перші стадії унасліджені горівчаної зарази“. Очевидно, у Буркгарда Russen з-під Москви (п. пр. із „Власти тьми“ Толстого) і Russen

згода по думці надутого протектора не допоможе Русинам ніщо без протекції німецької, котру тепер гадає відвернути від нас. Але зі становища славянського питання має після „В. Н.“ злука усіх Русинів велику вагу і тому хочуть „В. Н.“ заняти ся руским питанням тепер, поки ще „не треба спотикати ся на рублях, хоч русофільська агітація, як се видно по Чехах, не устала в Австрії“. „В. Н.“ заповідають проте від неї далі стати, котрих однак досі нема, ми й не цікаві на них, коли вони будуть такі правдиві і світлі як ся перша, чого каже надіяти ся несподомість її автора. Цікавіші вже волоскі органи, з котрих радикальні тягнуть за злукою з Німцями, наколи якийсь консервативний по-сол волоский після „Дештентарі“ мав висказати ся за утворенням консервативного клубу соймового Волохів і Вірменів. Тому мабуть і незадоволені волоский клуб віденський з промови пос. Лупула, як се видно із письма нашого віденського дописувача, що було надруковане в останнім ч. „Буковини“. Горючкості сего молоденького посла визвала вже поєдинок між ним а обидженим Фьондором, котрий він яко судовик відкинув, бо „боїть ся карних законів“. Як упорав ся він тепер із незадоволенням з його промови старим Лупулом, побачимо, і се буде певно цікавіше, як статі „В. Nachr.“ про руске питання, до якого вони не умили ся.

„Німецько політичне товариство“ п. Скедлі вибрало „Bukowiner Nachrichten“ за офіційну говірну трубу. Досі оголошено тов. лише те, що з його віділу виступив посол Лянтенган, та що воно без него та розуміє ся й без послів Штраухера і Розенцвайга, котрі не належать до сего тов., бо мають своє жидівське, раділо над становником Німців, значить одного п. Скедлі, до більшості соймової. Що урядили, про те не пише офіційний орган хочби на неофіційним місці. Раджено відтак

і над близьким вибором посла з волоського (!) повіту кимполунського до бук. сойму. І про добуток сеї ради над так важною „німецькою“ справою мовчить офіційний орган в офіційній і неофіційній частині газети. Отже єдиний результат першої наради сего тов., то виступлення п. Лянтенгана.

Сойм угорський. По переведенню 25 тісвійших виборів склад палати послів цифрово представляє ся ось-як:

	1887	1892	1896	1901
Ліберали	240	245	288	277
Хорв. делегати	40	40	40	40
Комуністи	100	103	51	82
Угрові	—	—	10	11
Партия Апоного	51	62	31	—
Людвиг кат.	—	—	20	25
Другі	22	3	13	18

Разом 453 453 453 453

Сторонництва позістають більшемше в незмінній силі. Замітно лише, що на місце партії Апоного повстало католицьке сторонництво людове. Категорія „другі“, що не належать до жодної із головніших груп, складає ся пер із 3 Мадярів, 10 Сасів, 4 Слованів і 1 Серб. Крім однієї демократа є в соїмі ще однієї селянин із Семигорода.

Під зглядом язикув в § 1. закона з 1868 р. сказано: „Попеже по мисли політичної єдності народу державним язиком Угорщини є мадярський, тож позістане він і язиком обряд тай ухвал сойму“. А в § 29-го закона сказано: „Для Хорватії, Славонії, що поєднують окремі території і під зглядом політичним становлять окремий парід, буде основою угорсько-хорватська угода, після котрої у спільнім угорсько-хорватським соїмі будуть могли промовляти також своїм власним язиком“. Отже лише послам тих територій, що поєднують власне законодавство і правительство, вільно так у спільнім соїмі як і в його делегатах користуватись язиком хорватським. На основі таких законних приписів маршалок угорського сойму не міг би допустити промов в соїмі в иньшій мові, як лише в мадярській або хорватській.

Візита великого князя Михайла Николаевича в Будапешт, де був через кілька днів милым гостем цесаря Франца-Йосифа, в високій степені заінтересувала політичну прасу,

котра будь-що-будь мусить губити ся лише в самих догадках і комбінаціях.

Се одно звісно, що в останніх часах зачали сумнівати ся, чи існують ще приязні відносини між Віднем а Петербургом, навізані в часі побуту молодого царя Николая у Відні, а затверджені поїздкою цесаря Франца-Йосифа до Петербурга в цвітні 1897 р. А признаків було не мало, що в наслідок агітації на балканським півострові настало певне напруження. Коли у вересні с. р. відбув ся зїзд царя Николая з цесарем Вільгельмом під Іданськом, а опісля пар російський завітав і на маневри у Франції, стали поговорювати, що російський міністер справ заграничних гр. Лямедорф поступить до Відня, то знов, що три цесарі зїдуть ся в Спалі. Погодоси ті не здійснили ся, а тут конечним показало ся, як би то чимсь доповнити тую екскурсію царя до Німеччини і Франції — хотий тут не поступив цар на землю німецьку, а там не відвідав Парижа, — щоби не утвердила ся здогадка, що між Віднем а Петербургом повіяло дійсно холодним вітром. Задля того отже прибув тепер до Будапешту найстарший в роді російським великий князь.

Як не можна відказати тій візиті всякого політичного значіння, так з другої сторони було би хибним приписувати їй намір введення важного звороту в міжнародній констеляції. Осея візита — одно певне — має доказати і показує, що відносини між цесарськими дворами в останніх часах не змінили ся, а остали все приязні.

Справа диюристів була предметом обряд в бюджетовій комісії. Німецькі послы Поммер і Прохаска зажадали управління плати диюристів Вибрано ad hoc субкомітет з п'яти членів. Міністер Бем-Баверк вказував на право першештва, яке прислугоє військовим сертифікатистам при обсаді канцелярських та маніпуляційних посад і не ворожив скорішої полагоди справи на парламентарній дорозі. Скорше вже поладнає ся та справа адміністративного дорожого через признає диюристам службового відношення з застереженням услівного розв'язання сего відношення в таких случаях, коли і державний урядник не може оставати в службі. Так по десятилітній службі виповіджене служби диюристам могло би залежати від міністерства. Міністер просить, аби комісія так і лишила справу адміністративному трактованню, бо на парламентарній (законодатній) дорозі вирівають великі труднощі з причини сертифікатистів.

Кіченер доносить, що Бури під проводом Делареа напали на англійський

відділ, що мавширував до Зеруст. Бурів погинуло 40, Англійців 51. Крім того мали Англійці 55 людей ранених. По довшій борбі Бурів прогнано. Они здобули 8 возів. — Англійці напали 29. с. м. на табір Люденва Боти. Бота лий з трудом відобув ся з їх рук. В утечі згубив капелюх, револьвер і зяток наперів, котрі дістали ся в руки Англійців. 10 Бурів забрано до неволі. Загалом не богато Бурів було в оточенню Боти.

Доставка коней для Англійців і Бурів. Последніми днями, як зачуваємо, закупили англійські агенти кілька тисяч коней в полудневій Росії на війну в полудневій Африці. Так само й Бури мали закупити около 1000 турецьких коней на Буковині і в Галичині.

Д о п и с ь.

Богослуженє в буковинській катедрі.

Перед кількома неділями напечатала була „Буковина“ скілька статей під заголовком „Гадки на часі“, в котрих описано в коротких словах до неба вонючі кривди, які мусять терпіти православні Русини у всіх гр.-прав. церквах черновецьких, особливо при богослуженні. Там завзявало ся також всіх черновецьких правосл. парохіян рускої народности до якоїсь відпоруної акції проти румунської у наших церквах, але, о скільки нам відомо, досі безуспішно: видно, руска податливість і байдужність, як у всему так і тут безгранична. А тим часом воріг не спить. Все більше і більше нагнітає, все діткливніше, все сильніше старає ся віділити в найнижнійшій чувстві кожного православного Русина.

Дійшло вже так далеко, що загорілі Румуни з'огиджують свою власну богослужбну мову, аби лишень в такий спосіб уразити зневажених Русинів-одноверців. Кождий неук, дачок або хлопчик-гімназист чує ся нині покликаним „вигорювати“ в наших церквах нові терміни літургічні. Такий чернець Янович, котрий мабуть не скінчив і IV-ої класи школи народної, горлає на цілу катедру про якісь „Шпірітуалі“, „сперанції“, „Доамне асмітеште“ і т. п. — все слова, яких не знайдете в жаднім волосім служебнику (навіть в найновішій печатаній латинськими буквами в самім Букарешті).

А що на те митрополіт і архієпископська консисторія? Нам поки-що невідомо, щоби відтам хто-небудь кивнув хоть мізельним пальцем у сім вгляді. Тай по що? тай хто врешті? Митропо-

з-над Дністра — се ті самі Азаяти, заражені безвизидно горівкою. У нас ніби-то се мабуть (!) щоденний обяв (!!) — така здичілість! А в західних Европейців ще такої здичілість нема!

А що сказали иньші? Emil Thomas у своїй праці „Die letzten zwanzig Jahre deutscher Literaturgeschichte 1880—1900“ — додає в оповіданнях Вебера-Люткова „ergreifende Bilder aus dem Fühlen und Leben des niederen Volkes in Kleinarussland“.

Gesellschaft (часопис у Дрезні): Der Verfasser kennt sein Milieu (обставини) ausgezeichnet. Він не потребує з такою бідом збирати матеріял, бере его зі знаного ему життя і творить. Новелі мають на собі приязни дійсної оригінальності і найбільшої правди (!)

Deutsch-französ. Rundschau: Си книжка належить до тих, що їх постаті й історія стають ся тим значнішими і красивими, чим далі станемо від книжки і тільки згадувати-мемо її. Се свідчить, що вартість сеї книжки лежить не в яркім зверхнім стилі або в дуже цікавій техніці.

Deutsche Wacht (Дрезно): Коли-б ся новела „Дмитро“ була перекладена з російського, яке-ж би то несамо-вите одушевлене виявила деяка критика! Ціла книжка відзначає ся захоплюючою життєвою правдою (!), ніжним настроєм і сильною мовою. Здіймайте капелюх перед автором!

Linzer Tages-Post: Коли Вебер-Лютков такого доказав, те я не дивую ся, що поважані люди висказують бажанє, щоби він написав великий га-

лицкий роман, про який говорив раз Герман Бар. Вебер-Лютков знає край і людей (!) і має талант, щоби взяти ся до такої роботи. Си робота причинилась би помаху далеко успішнішє до визволення з тяжкої неволі нещасних людей, — далеко успішнішє, як красні і довгі промови — панів політиків.

Der Scherer (в Іасбруку): Коли-б Вебер-Лютков був Москалем або Французом, то его імя сяло би найвищою славою у німецьких читачів.

Ostdeutsche Rundschau: Его новелі однаково цінні і з боку психологічного і культурно-історичного; се обичаєві образки, від котрих страшно і жагліно робить ся чоловікові.

Grazer Tagblatt: Новелі відзначають ся чудесним рисунком обставин і осіб.

Salzburger Tagblatt: Новелі Вебера-Люткова будуть задля своєї ємності нераз займати критиків; хіба що схочуть мовчанкою убити троха непримну книжку. Але я з найбільшим притиском звертаю увагу на сю книжку про чоловіка сильного, могутого інстинктами, що своєю оригінальністю і завзятєм до діла, як ведит, перевищує новітнього над-чоловіка. Третя з сих руских новел (Настя) показує незвичайну геніальність.

Deutsches Blatt (Брлін): Вебер-Лютков порішив у своїй книжці прецікаві психологічні питання; заравном подає такі знамениті культурні образки, що їх не так легко кинути.

Lechners Mittheilungen: Се обичаєві образки з найживішій власної обсервації.

Alpenheim: Вебер описав край і

людей аж до найменших подробиць. „Дрімачі душі“ мають незвичайно велике культурно-історичне значінє, особливо тепер для Німців підчас національних суперечок.

Bohemia: Душну атмосферу, в якій діють ся єї приходи, змалював автор у знаменитім описі жити руского мужика. З жалем підійє він ті маленькі світла, що пробіскують з пітьми сих душ.

Unverfälschte deutsche Worte: Особа, яких показує нам автор, мов би вихоплені з життя.

Deutsches Wochenblatt für das Innviertel: Вебер-Лютков має відвагу сказати ємні, що думає, бо єї три оповідання мов труби трублять нарікання по світлі, що любенькі, добрі Европейці у своїй „сердечній“ любові до ближнього позваляють тисячам ближніх дачити — і ані духовні ані світські влади так званих культурних держав не противлять ся тому. Книжка ся не для дїттей, лише для дозрілих і поважних думачих людей; їм ми її поручаємо.

Я не помістив тут усіх критик на книжку Вебера-Люткова, а подав головні, де величають его, як то він вірно описав руский край (мабуть Галичину). Для нас цікаве найбільше то, яку то „правду“ ширять про нас по світлі, — а вже менше цікаве, з яким талантом ся правда написана. Таланту Люткову не можна відмовити, але про его „правду“ можна ніякже думати, як думають німецькі критики. І тому, щоб уже ми доладно знали, що думає він про нас, треба ще два-три слова сказати і про другу его збірку оповідань з „руского“

життя. Є тут чотири оповідання: Чорна Мадонна, Євка, Оніпро і Вітолд Мірський.

Марта вбиває сокирою свого старого багатого чоловіка, щоби вийти за муж за молодого Петра. І чинить вона се неначе-б то за згодою Ченстоховської „чорної Мадонни“. Притім ані єї ані матір не гризе сумління. По убистві скрикує вона весело (jauchzt sie) і дякує Матері Божій за поміч... Присяглі суди-мужики увільнили єї, бо то Мати Божя казала вбити старого!... Мотив убиства — змисловість.

В другім оповіданні бачимо панську полюбовницю Євку. Під впливом сповіді і мієні Трапистів вона покидає пана-дїдича, але дїдич дає патрови Кавецькому пару коней, а той звільняє Євку від гріха...

Пізнйше дістає ся Євка в монастир і там умирає. Патра Кавецького, також несвятого, потім суспендували. А дїдич оповідає гостям ся свою пригоду з Євкою з таким смаком, як голодний чоловік, що почав їсти та не наїв ся. Мотиви пригоди — любов, придавлена релігією.

Парою до сего оповідання є новела Оніпро. Молода дїдичка умирає, вже висповідала ся, а ще каже собі прикляти парубка Онуфрія, з котрим мала любови. Згадуючи єї любови при чоловіці і дїкарі, вона умирає на руках Оніпра. Unglaublich, und doch wahr...

Любов знайдете і в „Вітолді Мірській“. Его мати дїдичка мала сего сина від мужика, тепер вона любить Антжа; а син любить Ганку і має з нею двоє дїтей. Він не лурє ся свого роду, любить свою Ганку і діти і се поєднує нас із сям панком. Більше нам не треба про него знати.

літ — старий, а надто ще і стерорво-
ваний; єпископ — у Відні; рускі со-
вітники — податливі до неможливості, а
накопці Калінесули і Бежани — їм
тільки того і подавай. Остає ся ще тим-
часовий консисторський референт Іван
Прокопович — але ему все одно, зре-
штою він є перший, що вивдає архи-
румунський термін „Шпірітул“, і тут
він мав би виступати проти себе са-
мого!

У інших церквах устанавляють
богослужбні терміни собори єпископів,
а тільки винятково в разі нагалої потре-
би патріархи, митрополіти або єписко-
пи, — а у Волохів кожний, ба й дяк,
хлонці з гімназії, або в найліпшій разі
якийсь др. Пашкан! Сумно, дуже сумно!

Правда, більша частина волосних свя-
щенників ще не склонили голови перед
Івоном і клякою его наслідувателів і про-
довжає далі відправляти службу Богу
після мови, указаної в книжках, але в
тім то власне і лежить ціле банкрутство
волоского богослуження, що нині в нім
ніхто жадного ряду не знає: раз „Ду-
хул“, раз „Шпірітул“, раз „Суфлетул“,
раз „Домне помініште“, а другий „Дом-
не амініште“ і т. д. без кінця. Чи се
не соблазн? Чи се не згіршене? —
Скажіть панове „шпірітисти“, в котрій
вишній церкві панує хоть би половина
подібного безголовія при богослуженні?
Укажіть нам еї!

Ми жадієм від серця над волоским
народом, котрий дочекав ся таких душ-
настарів. Але коли той нарід терпить
тих чиряків на своїм тлії — то се его
справа. Що-ж відносить ся до нас Ру-
синів, то ми, котрі вже не раз протесту-
вали супроти наживданя нам волоского
богослуження взагалі, протестуємо тим
живіше, тим сильніше против так не-
чувано осмішеного волоского богослу-
ження, яке ми в останніх часах змуше-
ні слухати в нашій катедрі. В останній
раз завзянаємо отсею дорогою Вир. митро-
політа і его консисторію, щоб по-
здержано зухвалі вибрики румунізаторів
при богослуженні в церкві катедральній
або принаймні, щоб нам подало при-
чини, задля котрих:

1. ніколи не починає ся літургія в
неділі і празники руским возгласом;
2. ніколи не читає ся в сї дни еван-
гелія по руски;
3. ніколи не допускають Русина
священника (самого) до богослуження в
празничні дни, не заперивши ся, що
він „уміє“ і буде відправляти по во-
лоски, тим часом, коли пр. такій о. Ма-
риян може сам служити і не випустити
із уст ні слова руского;
4. відповідають співаки на рускі
ектенії: по грецьки або „Домне індурьте
спре ной“, якого терміну ми ще в жадній
правосл. церкві не чули;

І те все знову називає ся *Geschich-
ten aus Kleingrussland*?! Отсе мають бути
ті спеціальні образки нашої рускої куль-
тури, що так настрашили Німців і за-
разом їм так подобали ся в оповіданнях
Вебера-Люткова?! І чим же-ж ті образки
такі типові, щоб їх можна назвати
справді рускими? Коли не брати в ра-
хунок імен: Дмитро, Іван, Настя, Марта,
Євка, Петро, Онуферій, Ганка — і коли
забути на хвилину любов, сей мотив, що
як добре придумана машина пре наперед
усї оповідання Вебера-Люткова, — то
що-ж лишає ся нам руского в опові-
даннях сего автора? Майже нічого!

Любов і злочини з любови — се дї-
ло однакове у всіх народів — і Німці
не мають ніякої причини надькати над
нашою долею: чи в Відні чи в Берліні
що дня у своїх часописах найдуть та-
кож описи нещасних любовних пригод і
злочинів. А яка розпушта є у високо о-
свічених народів, се також усім відомо;
і ми, мужицький нарід, можемо лише дя-
кувати Богу, що так далеко не дійшли.
І найбільша культура висших верств
ще не викоринила здичилої у простого
народу; противно не раз ще й причини-
ла ся до сїї здичилої. Великі міста,
єї осередки культури, є зараз і осе-
редками найбільшої неморальности. Мо-
ральність не йде в парі з освітою; мо-
ральність буває у високім степені і в
людей зовсім неписмених. Спільні ду-
ші найдуть ся і в Німців — се не є
якась наша спеціальність.

По чім-жеж вишнім судити нам, що
Вебер-Лютков нас знає, що его новелі
можна назвати новелами з руского жи-
ття? По самих іменах? Сего за мало!

5. яким правом сьміють поодинові
священники, а навіть і мірає змінювати
давні богослужбні терміни?

6. Що би сказав Вир. митрополіт і
его вчсна консисторія, коли-б один або
другий руский священнослужитель за-
місць приписаного „Паки і паки миромъ
Господу...“ засьпівав: „Знов і знов в су-
покою Панови помодім ся“? — А ся змі-
на чей-же дала би ся скорше виправда-
ти, як ріжні „Шпірітули“ і т. п. наро-
дів з усім непонятні слова. Та прав.
Русинам не вільно мати навіть учебни-
ків релігії в народній мові.

Коли вч. консисторія не дасть від-
повіді на сї наші питання, то ми зверне-
мо ся з запитанем в сїї справі до на-
шого святийшого синоду, може бодай
вона положить таму вибрікам румуніза-
торів, котрі нам не дають в нашій цер-
кві в супокою Богови помолити ся.

Православні черновецькі парохіянє.

КОВЖЖЖ.

Календар. Неділя 21/IX. (3/X.):
Ж. 22 (23) по С. е. Д. Луки 6. Р.:
Дуберта, Понед. 22/IX. (4/X.): с. о.
Аверкія, с. Ма-ксімліян, Гливерій; Р.:
Кароля, Второк 23/IX. (5/X.): с. ап.
Якова брата Госп., п. о. Ігнатія; Р.:
Емериха.

Іменования. Президія ц. к. фінансо-
вої дирекції в Чернівцях іменовала
офіціала податкового Адольфа Вікенга-
зера контролером податковим, адюнкта
Порфірія Шкрабу офіціалом, провізо-
ричних адюнктів, Михайл Ісепенка і
Якова Вайсброта, і практиканта Рудоль-
фа Гедля дійсними адюнктами а прак-
тиканта Еміля Фляша провізоричним адю-
нтом. Та сама президія іменувала та-
кож асистента рахункового Роберта Пре-
ліча дійсним а асистента касового Але-
ксандра Галіна провізоричним офіціалом
касовим, відтак провізоричного асистен-
та касового Рудольфа Файля дійсним
асистентом. Далше іменовано ще ра-
хункового практиканта Віктора Соро-
чинського асистентом рахунковим а укін-
чено гімназиста Рудольфа Брукера прак-
тикантом рахунковим.

Виділ краєвий розписує конкурс
на запомаги для студентів, що покінчи-
ли тутешню школу промисловою зі сто-
лярского відділу, відтак для студентів
фахової школи деревляних виробів в
Кімполонгу і школи коншикарської в Сто-
рожинці до дальшого образования на
сїм поли. Запомаги будуть розділені
відповідні до потреб тих, що убігають
се о таку запомагу. До подань треба заду-

По кількох чертах сїльської нужди, голов-
но по пиянстві? І сего за мало. Хоч
мабути ніхто з нас не чував, щоб в
нас горівку їли з миски, як борці; але
коли-б і так було, то і пиянство не є
щось спеціально руске, Німці пють біль-
ше як Русини. Що-ж лишає ся? Лиша-
ють ся бідні, нещасні люди, котрих пе-
ренеси чи в Берлін чи у Відень чи в Па-
риж, — вони всюди будуть нещасними
дрмаючими людьми, але не як раз Руси-
нами.

Оттут ми і доходимо до основи о-
повідань Люткова. Улюблена тема тепе-
рішної белетристики: любов, упадок же-
нщини, віроломство. Лютков бере сю те-
му, вкохану найліпше у Французів, і
переносить єї на руску землю. Радіо-
вану змисловість культурних панів і
пань вкладає у спільні душі придуманих
Русинів і каже їм витворювати венкі
диволяди. Тема любови дає яркі ефекти,
дрозить читача і зацікавлює — отже
давай єї у кожне оповіданє! Чи Дмитро
зводить Настю, чи Настя Дмитра — все
одно, зацікавлена все буде.

До того понизив він самосвідомість
у своїх героїв, чи то в нуждара Дми-
тра чи в багатой Марти так, що ми на-
дармо шукаємо подібного прикладу з
житя у своїй памяті або в нашій літе-
ратурі. Сї герої по убійствах сячуть з
радості, зовсім не сьвідомі свого злочи-
ну, преспокойно сплять при трупах, взи-
вають Матір Божу на поміч до злочину,
працю ненавидять, багатські доньки без
догляду ходять з парубками в ліс, соро-
му нема в нікого, — є лише дикі ін-
стинкти і більше нічого. Де то бачив
Лютков таких людей у нас? А коли ба-

чити сьвідомство принал., сьвідомство з у-
кінченою фаховою школою і сьвідомство
фреквентанції з висшої школи промисло-
вої. Подана треба вносити на руки ви-
ділу краєвого найдалше до 15. с. м.
Далше розписує виділ краєвий ще дру-
гий конкурс на запомаги для тих, що
покінчили промислову школу з дволіт-
ною практикою в якійсь більшій руко-
дільні, хочуть отворити свій варстат. До
подань о таку запомагу належить за-
лучити крім сьвідомства приналежности
і сьвідомства з укінченою вище згада-
ною школою ще сьвідомство моральности,
сьвідомство убожества і вказати ся та-
кож дволітною практикою в якійсь
рукодільні.

Прецінь уже! *Słowo polskie* доно-
сить, що президент висшого суду кра-
євого др. Тхуржницький наказав вигото-
вити текст присяги для адвокатів-Русинів
в рускій мові.

Радовецкий бурмістр, посол до сой-
му краєвого п. Альберт Декані зложив
гідність бурмістра тому, що не годить
ся з іменованем проф. др. Шніцера по-
чесним горожаннином Радовець. Вирадї
др. Шніцер має певні заслуги, але все
ще не так, щоб його іменувати аж
почесним горожаннином; таж се найбіль-
ше відзначене, яке місто може кому
надати.

Розрухи студентів у Відні. Звиш
300 італійських студентів устроїли оноді
демонстрації на віденській університеті
і перед парламентом, у відновід на де-
монстрації німецьких бурнів в Інебруці.
Поліція увизнила одного студента.

Розрухи на університеті в Інебруці.
Недавно іменовано д-ра Менестріну про-
фесором італійської мови на інебруцьім
університеті, а его перший виклад мав
відбути ся у ві второк. Однак німецькі
бурні в числі звиш 200 виаї до ви-
кладової салі і свистом та криком не
допустили до викладу. Нічого не поміг
ректор ні декан і др. Менестріна відло-
жив виклад.

Студентки на політехніці. Міністер
Гартль відмовив студенткам права ви-
писувати ся на політехніку яко звичайні
слухачки, однак застеріг ся, що справа
шїїї політехнічних буде вже неза-
довго поладжена в Австрії і про-
сив колеїю професорів о виданє
опінії в тій справі. А що опінія профе-
сорів буде без квестії прихильною, то
і справа ся буде поладжена корисно
для пань студенток.

Страченє Чолгоша, убійника Мек.
Кінлея, відбуло ся 28. с. м. о год. 7 м-
12 рано. Вечером перед страченєм роз-
мавляв з братом і шурином, що прийшли

чив, то чомуж він не сказав собі і чи-
тачам, що се або хорі люди або ідіоти?

Ми маємо у своїй літературі такі
вірні фотографії з житя мужиків, що нас
та правда не раз аж обурює, але ми
не кажемо, що се брехня; ми знаємо,
що се жива правда. Ми читаємо наші
оповідання (н. пр. Франка, Степанька,
Мартовича, Семанюка і п.) і бачимо, як
наш мужик живе дома і поза домом, як
він думає про працю і про землю і про
відносини між людьми, які в него при-
вички і звичаї, який він у щастю і в
нещастю. Із власного спостерігання зна-
ємо ті преріжні, типові черти житя, ви-
гляду і характерів наших селян — і
коли щось читаємо з їх житя, зараз у
своїй голові маємо майже вірну опінку:
отсе справді наш мужик, а се ні! Віка-
ми збирали ся ті черти нашого народу
і по них то ми розрізняємо тепер від-
разу свого Гріцька від німецького Міхля.
А у Вебера-Люткова тих наших черт
так мало, що вони зовсім не вистарча-
ють, щоб за них можна назвати его но-
велі — оповіданнями з руского житя.

А на який же то підставі німецькі
критики величали Люткова, що він так
чудесно знає Русинів? Лише на тій одній
підставі, що вони ліпше знають житє
Бушменів, ніж наше. Ми для них є
„eine minderwertige Nation“ і тому мо-
жна про нас плести Німцям смалені дуби!

Осип Маковий.

попрашати ся; жалувал дуже, що не
прийшов до него батько. Попрашавши
ся з ними спав до 6 ой години рано, аж
его пробуджено. Дозорці перебравли его
в чорне убране; спокійно дав собі обго-
лити кусень голови, де мала прилячи
штаба від електричного проводу, і до-
питував ся дозорців, чи багато людей
буде свідками его страчення. О 7. год.
рано приведено его до комнати, де по-
міщений був фотель до страчення і
електричні апарати. В салі було 26
осіб, в тім уже 12 судав. Тут відчи-
тано Чолгошеви ще раз вирок і спитано
его, чи має які оправдані причини про-
тив виконання вироку; а коли він запе-
речив, посаджено его на фотель і при-
визано. Тоді промовив він, що убив
президента тому, бо був ляхий для ро-
бітників. Хотів ще більше говорити, та
в тій хвилі наложено ему на голову
кантур, пущено ток електричний — і
Чолгош перестав жити. Тіло его поgre-
бано на подвірю виаїції, а всі річі по
їм спалено.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Де й те сьмішке.

I.

Ehren-Wolf-ом Луку став;
Бо Не-Німіїв повбивав,
За те надісь на ласку,
З'їсти Ober-Mazzes-паску.

II.

„Німецьку мову й проти Німців
Волохи боронити муть“,
Як їм за те лиш дві волоскі
Ober-гімназії дадуть.

III.

Адміністрацію „брілантну“
Наш Ehren-Wolf тим боронив,
Що пан Kannitverstan не раз вже
Безвинно го засудив.

IV.

Кілько Wolf набалакав,
Одну правду лиш сказав:
Німієм Волох ще не став,
І на виворіт ще ні;
Бо Tomaschtschuk, Luri-і
З рускої паравії.

V.

„Journal“ зганьбив
І тим зробив
Із кушніра
Кожокари.

VI.

Князя скликав кацапню,
Щоб тровити і: то, то
На Василька, що посьмів
Злущувати Русинів;
Що-ж почне тепер Козар.
А що скаже на те цар?
Що варт Гесьо й пєт вони,
Як не жруть ся Русини.

Оса.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Сими днями появили ся в ц. к.
університетській книжани Г. Пар-
дінського 3 коломийки на фор-
те п'я н укладу А. Кужелі. Ціна
одного примірника 1 кор. 50 с.

Шукає жінки.

Промисловець, 40-літний вдовець,
чоловік маючий, що посідає красну ре-
альність вартости 30.000 корон шукає
товаришки житя. Такою може бути стар-
ша панна або й вдовиця, з порядного
дому, уродлива і доброї вдачі, статочна
газдя з посагом 6.000—10.000 корон.
Адрес: I. K. poste restante (Czernowitz)
Чернівці.

ОПОВІСТКА.

„Українсько-руська Видавнича Спілка“

видала досі отсі

КНИЖКИ

в першій серії „Белетристичній Бібліотеці“:

Ціна в короновій вал.

1. *Стефан Ковалів*. Дезертер і інші оповідня К. 1-60
2. *Іван Франко*. Поеми „ 1-60
3. *Ольга Кобилянська*. Покора і інші оповід. „ 1-40
4. *Гю де Мопасан*. Дика пані і інші оповід. „ 1-30
5. *І. Франко*. Полуйка і ин. борисл. оповіданя „ 1-40
6. *Наталія Кобилянська*. Дух часу і інші опов. „ 1-60
7. *Кнут Гамсун*. Голод, роман „ 2-20
8. *Леся Українка*. Думи і мрії. Поезії „ 1-60
9. *Стефан Ковалів*. Громадські промислові „ 1-60
10. *Уільям Шекспір*. Гамлет, принц данський „ 1-80
11. *Генрик Поктопідан*. Із Хат. Оповіданя „ 1-30
12. *Бодан Лепкий*. З життя. Оповіданя „ 1-20
13. *Геріарт Гауман*. Візник Геншель „ 1-60
14. *М. Коцюбинський*. В путях шайтана. Опов. „ 1-60
15. *Уільям Шекспір*. Приборкана гоструха „ 1-40
16. *Панас Мирний*. Лихі люди „ 1-40
17. *Короленко*. Судний день „ 1-20
18. *У. Шекспір*. Макбет „ 1-60
19. *К. Гуцков*. Уріель Акоста „ 1-40
20. *У. Шекспір*. Коріолан „ 1-80

Ціна в короновій вал.

21. *Михайло Яцків*. В царстві сатани „ 1-60
22. *Панас Мирний*. Морозенко „ —90
23. *Лесь Мартинович*. Нечитальник „ 1-60
24. *Михайло Коцюбинський*. По людському „ 2-—
25. *В. Оркан*. Скапаний світ „ 1-—
26. *Василь Стефаник*. Дорога „ 1-60
27. *У. Шекспір*. Юлій Цезар „ 1-60
28. *Л. Толстой*. Відроджене (3 томи) „ 3-60
29. *К. Гавлічек Боровский*. Вибір поезій „ 1-60
30. *Ф. Заревич*. Хлопська дитина „ 1-80
31. *І. Франко*. Коваль Бассім „ 1-60
32. *Уільям Шекспір*. Антоній і Клеопатра „ 1-80
33. *Е. Тимченко*. Калевала (переклад) „ 3-—
34. *О. Катренко*. Пан Природа і інші опов. „ 1-40
35. *Уільям Шекспір*. Багато галасу з нечева „ 1-60
36. *Іван Франко*. Сім казок (друкується) „ 1-44
37. *Сидір Воробкевич*. Над Прутом „ 1-60
38. *У. Шекспір*. Ромео і Джульєта „ „
39. *К. Сроковський*. Оповіданя „ „
40. *А. Кримський*. Пальмове гілля „ 2-—

Ціни подані за оправні примірники. Брошурованих не продається.

У другій, серії, „Науковій Бібліотеці“ вийшли:

1. *Кароль Ковчак*. Народність і її початки К. 0-60
2. *Фр. Енгельс*. Людвік Фаєрбах. Переклад Будового „ 0-50
3. *Фр. Енгельс*. Початки родини, приватної власності і держави „ 1-50
4. *Ш. Сенґобо*. Австрія в XIX. століттю „ 0-80

5. *В. Будзінський*. Хлопська посілість К. 2-—
6. *К. Флямаріон*. Про небо „ 2-—
7. *М. П. Драгоманов*. Переписка Т. І. „ 1-80
8. *С. Степаняк*. Підземна Росія „ „
9. *Андрій*. Аграрний процес у Добростанах „ „

Брошур другої серії не опрацьовується.

У третій серії „Літературно-Науковій Бібліотеці“ вийшли:

1. *М. Грушевський*. Хмельницький і Хмельниччина К. 0-20
2. *Курицій Руф*. Фільотас „ 0-20
3. *В. Наумович*. Величина і будова зоряного світа „ 0-15
4. *Панас Мирний*. Лови „ 0-06
5. *І. Пулюй*. Неуропаща сила „ 0-10
6. *М. Грушевський*. Бех-Аль-Джугур „ 0-10
7. *І. Раковський*. Вік нашої землі „ 0-10
8. *А. Чесов*. Каштанка „ 0-15
9. *М. Драгоманов*. Ник. Ів. Костомарів „ 0-15

10. *Е. Золя*. Напад на млин К. 0-20
11. *І. Пулюй*. Нові перемінні звізди „ 0-15
12. *Г. Квітка*. Маруся „ 0-50
13. *М. Левицький*. Спілкова умова для селянських спілок „ 0-20
14. *М. Куліш*. Орися „ 0-06
15. *М. Кистяковська*. Іван Гус „ 0-20
16. *О. Стороженко*. Оповіданя І. „ 0-20
17. *В. Барвінський*. Досліди з поля статистики „ 0-20
18. *В. Короленко*. Ліс шумить „ 0-20

(Дальші випуски в друку).

Адреса: Львів, улица Чарнецького ч. 26.

Увага: Укр. руська Видавнича Спілка дає всі свої видання на рати (місячні або кварталні) з тим, що термін сплати буде точно задержаний. — Хто хоче взяти на рати книжки, мусить зголосити ся до дирекції по реверсе, який має виповнити і звернути дирекції. Хто зложить відразу 20 кор. дістає 10% рабату. На „Літ. Наук. Бібліотеку“ приймається окремо передплата по 5 кор. за серію зложену із 48 (подвійних) аркушів друку.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Важне для нежонатих.

Хто хоче дістати дешево

добрий і здоровий харч домашній * *

то прошу зголосити ся у

Марії Новіцкої
ул. Ратушева (Rathhausstr.) ч. 17.
на другім поверсі.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Гігієнічна підстава здоров'я.

Сим поводить ся фрізіер

ЛЕВ ВАЙС,
Tempelgasse,

котрий щоб охоронити своїх гостей перед сирними недугами, завіз у себе всякі найновіші гігієнічні урядження, пркарболізоване бриттв, механічні розпилячі до пудрованя, карболізовані ваговані перевязки на шию і т. п. так що дійсно може бути приємністю бути услуженим в так елегантно і модерно урядженім салоні.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Т. Файлес
у сувач нагніток
улиця
Чернівці, Руска ч. 8.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Принагідні закупна з причини опізнення сезону!!!

в склепі Б. БАЛТИКЕВСТРА молод.

О 35% таньше як передше

літні парасольки, модних кольорів, чорні і ясні з коронками.

О 10% таньше як передше

ясна обува для пань, панів, дівчат, дітий і обува до Lawn Tennis, Кнайпівські мешти.

О 25% таньше як передше

Соломяні капелюхи і легкі капелюхи фільцові і літні шапочки.

Подорожні прибори, склад найгарнійших куфрів ручних і валізок тошки з урядженем або без уряджень пуделка на мужеські і дамські капелюхи — етїю на парасолі, коші на їду, торбинки.

Мужеське біле, англійські зефіри, ковніри, маншети і краватки.

Виходить в Чернівцях
що середа, п'ятниця і неділя.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламні неопечатані
відліки від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	30 Кор.	— сот.
на пів року	10	—
на чверть року	5	—
на місяць	1	70

Поодинокє число коштує 16 сот.

Передплата і наложитість за інсерати
платні в Чернівцях.

Що може добра воля?

„Руска Рада“ помістила отсю статью, що показує наглядно, кільки то добра може один інтелігентний чоловік зробити в громадї, коли в него є тільки щира воля і непохитна витривалість в праці для загального добра. Яку силу моральну й матеріальну представляли б вже нині бук. Русини, коли б у кожній рускій громадї був хоч один такий робітник! А чи се не можливе, коли ще не у всіх громадах, то хоч у більшій, далеко більшій мірі, як се вказано було в однім із попередніх чисел „Буковини“? Дай Боже, щоби в темних закутках бук. Руси з'явилися чим скорше такі апостоли правди і науки, яким є учитель Іля Ілюк, про котрого „Руска Рада“ пише ось що:

Чи знаєте Ви село Кичеру? Воно лежить межи Кучуровом великим а Глібокою, село мале; довгий час не було чути нічого доброго про него, а тепер воно чи не найкраще поміж рускими селами. Тому два роки запровадили там касу пожичкову і шадичу. Початок був страх трудний. Ледви 23 господарів пристало було тоді до каси, аж тут показує ся, що межи членами нема хотьби 5 людей, що уміють підписати ся і прочитати підписане. І вже здавало ся, що годі запровадити касу, бо каса така без письменних людей не може бути. Що-ж тут робити? Найшла ся рада і на ту біду. Пять старих газдів ідуць в науку, як малі діти засіли до книжки, і небагом вже у-

міли читати і писати. Тоді підписали статут і запровадили касу. Сьогодні є в касі 88 членів, а каса обертає 15 тисячами корон і вже не одного господаря вирвала з рук п'явок-лихварів, не одному помогла загосподарувати ся, не одному допомогла докупити собі землі, а всім була добродієм в потребі. Побачили люди, що се добре — давай закладати читальню, і на весні сего року заклали читальню, до котрої тепер пристало 65 членів. Ба і того їм за мало, бо пізнавши, що їм добре, горнуть ся ще більше до добра. Давай класти власну хату на читальню і для каси, і от в неділю на Параскеви відбуло ся посвященє народного дому в Кичері. І стоїть тепер невеличка але гарна хата коло школи на втіху всіх громадян.

Бо треба було видіти, яка втіха сеї неділі була в Кичері, як посвятили свою власну хату. На се свята — а сеї днини був і храм в Кичері — прийшов з Черновець і др. Стоцкий з д-ром Маковеем, почитаний вже на готари бандерією, що на єї чолі їхав сам начальник громади п. Георгій Мудрак, а в селі гриміли вистрілами з моздрів і окликами „Слава!“ Хату посвятив панотець Чепішка, а відтак промовив до людей щирими словами, заохочуючи до витривалости на новій дорозі. Промовляв і др. Стоцкий, показуючи, кільки то при добрій волі за короткий час можна зробити і вказуючи особливо на заслуги п. учителя Ілі Ілюка, що за его старанєм і щирою працею Кичера стала славна на весь край. П. Ілюк сказав, що прийшовши до Кичери, найшов там великі скарби

глибоко закопані і за порадою д-ра Стоцкого взяв ся тоті скарби відкопувати, і от вже кільки таких скарбів добув на верх, але ще більше спочиває в землі, котрі так же треба буде добути на пожиток народови. Відтак подякував др. Стоцкий панотцеві Чепішці за посвященє і за науку, а многолітством для цісаря закінчило за се свята.

Тепер зібрали ся всі члени і гості разом на спільний обід. Були тут і сторонські люди: з Кучурова, Мигучен, Глібоки, Тарашан з п. учителем Годованським на чолі. До тих сторонських промовив ще при обіді др. Стоцкий, заохочуючи і їх до таких гарних діл, які бачать власними очима в Кичері.

Хто-ж то дав початок тим всім новим порядкам в Кичері? А вже-ж ніхто инший, як п. учитель Іля Ілюк, нехай єму буде честь від всего руского народу за его щире працю. Він невтомимий і ніякі прикристи, яких чоловік працюючи мусить зазнати, не годні були стримати его від дальшої щирої праці. Варта поглянути у него в школі на діточки, як вони гарно деклямують, співвають на велику втіху родичів. Ало погляньте в его шкільний огорок, які там щепи гарні, а кільки він їх вже роздарував помежи людьми. А на конєць і каса і читальня — се все его славне діло. А як его за тоту працю шанують і поважають люди, які єму вдячні! І справді є за що бути вдячним. Він відкопує, як нам каже, великі скарби межи руским народом, що спочивають глибоко в его луші, ніким нерушені. І такі так є. Наш руский нарід тягне ся до всего

доброго лиш потребує заохоти, припуки, потребує прикладу. Хто щиро працює для народу, той напевно мати ме втіху, що не дармо працював, бо его праця видасть плоди, от як в короткім часі видала плоди праця п. Ілюка.

До доброго чоловіка нарід липне. Так і до п. Ілюка липнуть люди і діти. Прилип до него і п. начальник громадський Мудрак, що ніде не робить перешкоди, а де може, то і помагає єму в его заходах для добра громади. Честь їм за се!

3 ради державної.

На засіданю з дня 4. с. м. розправлювано дальше над бюджетом; промовляли послі Аксман, Бякіні, Коє, Вольф і Герольд. — Вольф боронив Всенімців проти закиду, що вони вороги і зрадники держави, а Чехам закидав, що їх форитують. Герольд відпирив закиди Вольфа і закидував правительству, що воно зломало неутральність; Чехи жадають, щоби перед господарською політикою задоволено перше славянські народи. Чехи відпирють енергично всякий новий ворожий замір. На тім скінчило ся перше читанє бюджету, котрий відослано до комісії. Слідуюче засіданє в четвер.

Після вчорашніх телеграм мала наступити якась угода межи Чехами а правительством, котрою усунено кризу парламентарну; не знати лиш, чи на довго.

Легальний до дна душі.

Оповіданє Василя Кравченка.

Я дуже люблю вести денника, але коли їдеш у дорозі, то не можна ж відразу писати про те, що зараз вразило тебе, і от у мене є папірці, де я завсїди пишу свої ревізії по поштових конторах, куди мене посилають як урядника при начальнику пошт.

То ревізії свої пишеш на-чорно з одного боку папірців, а при кінці записуєш собі на памятку все те, що вражає тебе, а вже з того дома, як маєш вільний час, зложиш усе так, щоб воно було „до людей“.

Ой лишенько, скільки вчора ті папірки привнесли мені страху!..

Почну з кінця... Аж і доєї трусує... Учора я мав єднати у поїзд на Здибинецькому двірці; туди я прийшов одягнений поверх усього у кирею з відлогою; але у ній душно, так я скинув її а зостав ся у сїрій решетилівській шапці та в колушку покривтому сїренькою черкасиною — він трохи похожий на козачинку.

У невеличкій кімнаті другої класи Здибинецького двірця крім мене не було нікого.

Я раз пройшов ся по кімнаті, вдруге... Подивив ся на графин з водою у кутку, свої речи оглянув. Далі несподі-

вано позирнув у зеркало і — ось тобі! чорні довжезні вуса у низ тирчать, а погляд суворий. Козак, зовсім козак!.. Якесь панночка, навіть гарненька, визирнула з жіноцького покою, що тут же біля другої класи. Панночка скинула на мене очі:

— „Еге, міркую собі, цікавий я“!.. Знов до зеркала, шапку краще нагостурив — у бокі взяв ся — бравий козак тай годі!

Ходжу по хаті, радію — щасливий більш усього тим, що до козака подібний! І мрій мої десь далеко до Дніпра полинула! Уже я на воронім коні виїжджаю, озираюсь на миле товариство. Спочатку тримаюсь компанії, їду посередній. А там я (думка моя) майнула до панночки, що так довго чекає мене у величезному батьківському палаці, сидачи біля віконця! То вже я кинув усіх, мій вінч поніс мене! Нееє й несе. Він уже давно чує — моя душа йому підказує, що до нашого війська „Турки-Татари наступають“. Я вірвав ся у саму середину ворожого війська, гачу мечем і гатьта і вісьта!.. Усіх на капусту сїчу!.. Ось тобі оден невірний ворог збив підомую кося. Я линув очима, біля мене моя любя панночка. Її чудові оченята проливають гіркі сльози, вона боїть ся, щоб я не вмер. О Боже, єдиний, ті слози падають на мої рани, на моє тіло порубане, постреляне. Ось прилетіли ангели з неба, вони беруть мою душу своїми маленькими рученятами, несуть генген, високо, туди аж до Бога, бо на сій

грешній землі щасливіших хвилин для мене не буде...

Щось риннуло — се друга панночка з жіноцького покою висунула голову, скинула очима на годинник, що на стіні... Ся панночка вже трохи поганіша від першої; в сеї ніс задертий до горі, а про те вона також зирнула на мене. „Певно, тепер я жвавіший!“ — шпигнула нова мрія, і я знов зиркнув до зеркала. „Колі б не вид, що тепер троха втомлений, то звичайно, був би краший“!.. І знов ходжу, кручу вуса.

Тут мрій мої якось нагло повернулись назад: почав пригадувати, що бачив, що мусіло вразити мене сьогодні від ранку. То отсе згадаю щось дуже сьмійне, осьміхнусь до себе-ж, а иноді, то аж зарежочу ся, як то, мовляв, воно хитро вийде, коли почати все те записувати! Та щоб не забути — зараз же у папірок і запишу. Запишу і знов режочу ся — так мені, бачте, весело, бо вже занадто гарно!..

У саді крім мене вже знов нема нікого, бо панни пішли собі до своєї кімнати. Але саме, як я радіючи сьмів ся над папірками, з третьої класи височений жандарм зирк на мене!..

В одній хвилині я зістроїв дуже розумну міну: почав перекидати папірки, найшов те місце, де пишу цифри, де мої ревізії, і безпечно почав собі нібито щось числити... Жандарм постеріг — то було в мене якесь писанє рядками, а то — нраз хоч показати щось инше — обдурюю його. Він бачить, що я о-

бдурюю його і я бачу, що я обдурюю його.

Ось він заховав ся за двері. Крихітку я там собі переминав ся, доки жандарм сидів у серці, а далі вже як видз він звідти, знов душа моя щось згадала, знов щось сьмійне прийшло на думку, ще цікавішу річ записав у папірки, режочу ся, радію! А тут жандарм — зирк! Помітив мене вже страшнішим поглядом! У мене щось порвало ся у середині. Та, про те не даюсь. Хутенько схопив ся, ще раз переглянув цифри на своїх папірках, ходжу по кімнаті число і знов мені байдуже до того, що десь там є якийсь то жандарм...

Спочатку бачував я віддалеки, аж наближив ся так, що жандарм очевидячки бачив, як я найбільше цікавлю ся числами.

Той байдужно, косим поглядом, пересунув ся п-ри мене. Йому теж до жадної людини у сьвітї нема діла; його погляд перейшов на розклад поїздів, на оголошеня різних фірм, на ікону. Він відійшов від дверей і посунув ся між людей третьої класи.

Щось собі мугичучи під носом вийшов і я з другої класи. На, мов, дивись, яка я легальна людина! Ось я підійду, поздоровкаюсь з буфетчицею. Хоч вона й колишня моя знайома, про те доєї ніколи з нею не здоровкав ся за руку; аж тепер нехай бачить, що ми собі приятелі. Коли є охота, на, розпитуй ся у неї про мене...

— Що се ви, пані, романи читаете? — питаю.

До ситуації. Bohemia доносить з Відня: Обструкційних погроз Чехів не треба брати по uwagę. Треба в них віднайти укриті цілі. Утравістичний університет на Мораві, то тепер головним жадане Чехів, котрого др. Кербер не винувить, бо не може. Резек заповів, що поживить ся в палаті по першій читанню бюджету. Треба надіятися, що Чехи підуть за приміром свого міністра, аби придбати уміренню політикою то, чого ніколи не досягнуть дорогою вказаною їм провідником пос. Крамаржем.

Інтерпеляція п. Василя Яворського і тов. до Е. Е. міністра скарбу д-ра Бем-Баверка звучить:

„Чи В. Ексцеленції відомо про описаний в горі податковий швейцар графа Андрея Потоцького і чи скоче зарядити против графа карне поступоване за покривджене скарбу на податку а против віцепрезидента краю Дирекції скарбу у Львові, д-ра Витовта Коритовського, слідство дисциплінарне?“

Перегляд політичний.

З Буковини.

Вибори до сойму краю в Кишиневі. На вічу гр. ор. панотців кимполоніського повіту поставлено на сей повіт кандидатуру о. Юрія Балмоша.

Про політичну ситуацію пише „Руслан“: Надії покладає на діяльність ради державної вельми замрачили ся. Промова молодеческого посла Крамаржа виголошена в середу на деннім засіданню в бюджетовій розправі була рішучим виповідженем війни міністерству д-ра Кербера. Але не лише се: его промова була строгою критикою всего парламентарного уладженя в Австрії, не виключаючи і краєвих соймів. Др. Крамарж заявив зовсім рішучо: Чехи вижидали два роки від знесеня язикових розпорядків вдоволення з боку пра-

вительства, а тим часом правитель-ство говорить тепер лише про відрочене на инші часи національних домагань, піддержує всенімецький рух і змагане „Los von Rom“, що в грізною небезпечністю для Австрії. Терпелівість чеського народу вичерпала ся до самого краю, отже чеські послы зуміють за всяку ціну перебити пляни правительства. По теперішній раді державній, а навіть по теперішніх соймах не можна нічого сподівати ся, мусить наступити зовсім инше уладжене монархії.

Замітно, що сю річ, виголошену серед вельми численно зібраних послів, часто оплескували не лише чеські і инші славянські послы, коли тимчасом Німці вислухали її зовсім спокійно, а навіть всенімці мовчали якби закляті, що видало ся всім вельми підозрілим.

Відповідь д-ра Менгера на промову д-ра Крамаржа була вельми слаба і обертала ся коло теми, що язикові розпорядки були великою кривдою заповіяною німецькому народови, а знесеня тих розпорядків є лише усуненя кривди. За те Шенерериянець др. Барайтер закінчив свою річ окликом: „ми хочемо або німецької Австрії або ніякої!“

На вечірній засіданню промовляв міністер-президент др. Кербер на вельми тяжке обжатоване д-ра Крамаржа і висловив, що перебувати в сій хвилі пляни правительства значить щось більше як ударемнити заміри правительства; значить — виставити матеріальне добро населеня на найбільшу небезпечність. Вимірений в гору докір посполуваня всенімецького руху не осягне цілі, а державний гостинець Австрії іде тепер поміж культурними і економічними питаннями. Правительство полишає національні спори сторонництвом, а буде лише дбати о розвиток народів і лад.

Тим способом відклонив др. Кербер, серед гримких оплесків Німців, а особливо всенімців, а гучних протестів і окликів Чехів і инших

славянських послів, всяке вмішуване правительства в національні спори і відклонив всякі національні уступки, хоч при сій нагоді прирік Італійцям основане університету, яко вислід галабурд німецьких студентів на університеті в Інсбруку.

Др. Жачек, моравський Чех, віцепрезидент палати, хоч не був на черзі бесідників по міністрі-президенті, виступив з доповненем обжатованя міністерства і піддержував виводи др. Крамаржа деякими подробицями та осягнув в палаті неменьше признание, як др. Крамарж.

Годить ся ще примітити, що докір д-ра Крамаржа про посполуваня всенімців відпер міністер-президент зовсім голословним запереченем, що не має нічого спільного з ніякими програмами сторонництв, а се мало викликати і між християнськими соціалами велике невдоволене. Як N. Wiener Journal звіщає, між між д-ром Люегером а д-ром Кербером відбула ся після того в кулоарах вельми різка суперечка.

Молодочехи розпочали отже рішучий опір проти правительства, а по їх стороні неперечно стоїть міністер др. Резек, котрий вже від кількох днів не являє ся на засіданнях посольської палати задля ріжниць в поглядах з міністром-президентом. Наколи не послідує в тих днях який зворот, то в понеділок Чехи почнуть обструкцію. До того ще й всенімці внесли нагле внесенне в справі африканської війни.

Президентом угорського сойму вибрано вчера гр. Альберта Антоніого 242 голосами. Кандидат партії незалежних, Беля Ком'яти одержав 36 голосів. Віцепрезидентами вибрані: Беля Талліян і Гавриїл Даниель.

Новозаіменованого професора д-ра Менестріна у Інсбруку, що має викладати по італійськи, не хотять німецькі студенти до того допустити. Окодо 200 німецьких бурнів повстали его при першій лекції окликом „Regeat!“, а італійські знов „E viva!“ і прийшли до бійки між студентами. Те саме знов повторило ся

вчера з окликом „Abzug!“ і професора не допущено до слова. Італійські послы з Тиролю жадають в наслідок того завання італійського університету в Трентіно.

Перегляд славянських країв. Сойм хорватський як би парочно відкрито на два дні, щоби вибрати 40 делегатів до будапештського сойму. Бан очевидно побоював ся несприятної для правительства дискусії в голосній справі інститута св. Єроніма в Римі, відчитав зараз по доконанні виборів делегатів рескрипт королівський, розвязуючий сойм і назначаючи 14-денний реґістр для нових виборів, котрі відбудуть ся в днях 6, 7, 8 і 9 надоліста. Все те впало на Хорватів несподівано як грім із погідного неба. Коротким виборчим реґістром віднято опозиції можливість успішної агітації а правительство ябби вже обезпечило для себе у службу більшість і в будучім соймі.

Дневники всіх напрямів забрали ся до горячої праці, пояснюючи стан річи виборчим і закликаючи на любов вітчини до згоди. Оклик незалежних кандидатів буде: фінансова незалежність від Угорщини, свобода преси і загальне право голосованя. А що загальне невдоволене з теперішнього бана Гедерварого дійшло до високої степеня, то такий оклик став ся популярним. Та коли ж бо і тут є свого рода партія, на котрої чолі стоїть др. Франко, що будь-то належить до опозиції, а кокетує з баном, і ставляючи своїх кандидатів лише причинить ся до розстрілюваня голосів, а удектих побіду правительством кандидатом.

О Реді як би й забув бан при розписанню виборів. Після угоди має Река виплати двох послів до хорватського сойму. До тепер повідомляв усе бан раду міську, та мадирско-італійська рада не звала ніколи на се; тому тепер наважить не візнати е до вибору двох послів, бо Мадари уважають Реку за свою і не вважають на ніякі услівя угоди.

І Далматія починає думати о собі. Дні 17. жовтня відбув ся в Задарі зїзд всіх начальників громад і рішено поступати єдинісно під окликом хорватським а по поводу надужити італійських жадаги від сойму, щоби так сойм як і видлі краєвий урядували не в Задарі, а в яком другім місті, прим. в Спліті, положенім в середині Далматії.

В Празі мають відбутися доповняючі вибори одної третини членів ради міської. Крім компромісової лінії сподучених старочехів і молодочехів виринула лінія нової, третьої чеської партії,

— А що-ж! — відповіла вона.

Справді, жандарм хоч і далеко десь був, але позирнув на мене, поглянув на паню...

Знов іду до другої класи, ношу свої папірки з цифрами, число і ноби то напарком заглядаю до инших папірків, де понаписувано рядками, а се мені потрібно на те, що рахунки мої тоді дійдуть до ладу, коли візьму там, у рядках те, що мені потрібно для рахунку... Про те — мороза тай годі! Вибачте, люде добрі, нічого не второпаю, мої рахунки ні на що!... Так, так! дай-но, сяду я за цього столика, буду все числити, все числити! Жандарм зазирає, а я все буду числити... От тоді то й запевниш ся, що я не шпюна... я службу справляю таку-ж як і твоя...

Очі метнулись до зеркала. Вже шапка моя геть зовсім похнюпилася, лівий вус збив ся в клочок, а все обличчя таке, що от мов я тільки що з домовини підвів ся. Сиджу, нічого не числю, хоч папірки мої на столі, а моя права рука з олівцем над ними. А ось я закований у кайданах, у ланцюгах, мене женуть на Сибір, а жінка плаче, її не пускають до мене. А старшенський хлопчик мій, Дениско, кричить: „Тату, тату, і я з тобою піду!“ Воно рветь ся до мене, його Москва відіхнула і — геть шкереберть полетіла сердешна дитина!...

А я?!. В мене руки сковані, а нічого тепер не варт... Ой деленьки, який той Сибір великий! Коли-б ви хоч заглянули! А там, у Нерчинську, під землею прикують до тачки... на віки прикують... А може там дадуть мені паперу? Я ніби листа напишу до дружини, справді ж лист листом, а крім того потрошки свої мрії, питаю всякі буду туди записувати...

Про каторгу?.. Ні, про що не візьмись, а писати, брате, не буде що! Достоевський так гарно її відмалював... Почнеш про Соголиний Острів — Короленко не згірш Достоевського описав... Ні, я не так, я...

Стук, стук підковами по підлозі... Жандарм прямує до столика, що в ньому замкнена книга скарж...

Я над папірками, несамовито працюю над числами, хоч мізинці ліві тримаю у тому місці, де є памятки моїх мрій. От — міркую собі — і мізинці мій ось де лежать, а ти нічо не бачиш! Ось тобі дулю, з'їж її! Нічого, серце, не зміркуєш, я кришкун хитрийший від тебе!...

Жандарм ані зморгне. Йому жадного діла до мене нема. Хоч би тобі оком мене зацінив. Прамуючи до столика перехрестив ся до ікони, знявши свою шапку з султаном, далі поставив її на столику; стоячи до мене спиною відімкнув шухляду, дістав якісь папери, роздивляється ся.

Ой лишечко-ж мов, зняв шапку! А я — в шапці! І шапка моя миттю злетіла з голови і лице в мене таке гарне, богомільне, таке патріотичне! По що-ж се я зняв шапку? Москва обернеть ся, побачить, що я без шапки, зняв її тоді, як він того захотів, думав-ме, що я його боюсь! Ні, я знов надіну. Він вийде, тоді я зніму, буду чухатись, неначе мене що у голову вкунуло. От і вийде: шапку я зняв — до мене не присігнуй ся; але зняв тому, що мені було треба. А тебе не боюсь! Саме надіваю шапку, а жандарм зирк на мене зід рукава своєї шинелі. Я несамовито зачухав ся й дуже, дуже пасуну ту прокляту шапку і знов байдує мені, службу справляю своїми числами.

Жандарм вийшов, я поважно підвів ся, підійшов до дверей. Сердуюсь: щось праця моя в папірках виходить не доладна. Та все зід лоба пасу жандарма. А йому до мене і гадки немає.

Ось уже з тими папірками я знов сідая за стіл проти зеркала. Еге, краще я так зроблю: покину сі папірки на столі, сам вийду на перон, там буду бавитись, нехай жандарм зазирає в мої папірки; в них він нічого не знайде; проте пехай бачить, що я легальна людина, що в мене й гадки не має порушити підвалини держави. І тут же знов мій погляд у зеркала... О нене, розшолопав! Уся моя постать, мої вуса, обличчя, моя шапка, мій кожухок — були геть чисто українські, сепаратистичні! Я виплетів між люди, туди, де був жандарм. Там уже давно я помітив двох сторожів. Вони кілька літ мало не що дня носили до двірця мої речі, тоді ще, як я жив у Здибінцях. Вони служать на двірці. Вони добре знають мене. І на що сьогодні я сам двигав свої речі? Гривенка шкода було людям дати? Ні за понох табаки можна пропасти!

Я раптом підійшов до сторожів, осміхнувся до них, вони осміхнулись до мене, пізнали. Вони мене й давно пізнали, та не осмілювались забалака-ти, а я гордував. А мої любі спасителі!

— А що, люде добрі, як ся маєте?

При сьому-ж я зирк на жандарма. Дивись, мов, сі люди те-ж мене знають як легальну людину.

— Спасибі, пане! Ми нічого, а як ви там?

— Я живу роскішно — дуже роскішно живу — їзжу від одної контори до другої, прогони беру аж на троє коний.

Тай знов позирнув на жандарма, що-б він почув, що я не аби що...

— Панове, будьте ласкаві, як підійде поїзд, хто небудь з вас візьміть мої речі, внесіть їх до вагона другої класи!

Жандарм чує, а вдає, що не чує.

— Добре — відказали ті разом.

Трохи згодом.

— А сьогодні я був у Здибінцях, на пошті, бачив там вас — сказав один сторож. — Що се ви, до нас на ревізію приїздили?...

— Ет, то я так собі... Начальство послало.

Я вже помітив. Жандарм відразу скарючив ся! Тепер уже мої папірки десь далеко, далеко в кишені і муляють там. Проте яке мені діло до папірків! Хиба не бачите, як весело навкруги, як сонечко позирає з-за хмар, як радісно свище паровіз, що тигне нашого поїзда. Як увесь поїзд радіє, що стане у Здибінцях! А в вагоні другої класи, коли я увійшов туди, підполковник знайомий — їх полк стояв у Здибінцях, ще як я в тому-ж містечку був за почмайстра.

Сяду біля підполковника. Почуваю, тепер віхто не зачепить мене, жаден жандарм мені не страшний...

— Здоровенькі були, пане полковнику!

— Здоровенькі, здоровенькі! А, як ся маєте?

— Та, кажу, нічого, хвала Богу.

— О, честь нашому поїзду, жандарм їде — сказав підполковник, перш за мене побачивши жандарма.

(Конець буде).

а онліками в тім суперництві не язикові і національні питання, а справи каналізації, асаніції, і ин.

В Словаччині зібрали ся були поволибрані посли перед відкриттям угорського сейму в Турчаньскім св. Мартині порозуміти ся в справі солідарного поступованя. Провідником вибрано літавського посла д-ра Рузика. З тої нагоди більше число словацких патріотів і піднесено гадку перенести видавництво одного з днівників до Будапешту або таки заложити там новий словацкий орган.

Із Заграниці.

Справа генерального страйку у Франції. Франції — як ми вже поспілими днями доносили, — грозить загальний страйк робітників, коли правительством не предложит парламентови проекту о робітничих емеритурах, о мінімумі платі і о восьмогодінній праці. Такі проекти суть вже в роботі і лише сторони не можуть на них згодити ся. Соціалістам не сподобав ся проект правительств, они не хочуть до фонду емеритального доплачувати по 5, 10 і 15 сантимів денно; не годять ся, щоби емеритуру признавано аж 65-літнім і старшим, а домагають ся, щоби робітники пішого не доплачували, а по 25-літній праці вже мали право до емеритури; значить пересічно в 43-ім році житя. Заходять тут, як видно великі різниці. Правительство могло би приволити фабрикантів, щоби за робітників владки платили, могло би зятягненем позички отворити такий фонд емеритальний і хоть би на якийсь час зацигати невдоволених; але не може оно згодити ся на мінімальну платню, ані на 8-годинний день праці, бо в такім разі одні фабриканти збанкрутували би, а другі винесли ся би заграницю. Тому то й міністер робіт публичних Боден, хоч сам соціаліст, зазначив в комісії парламентарній, що лише в справі емеритальній можна би узвгладити бажання робітників. В наслідок такої заяви міністра соціалісти відреклись ся его, а їх комітет виконуючий видав відозву до робітничого загалу, в котрій єсть виразний патак, що в потребі уживе ся навіть насильних ередств, а округ Ст. Егієн, де є багато копалень і гут, вже нині став ся видо-вищем діяльності того комітету, що виступає яко робітниче правительство. Комітет з купив за 50.000 франків карабінів і револьверів, проданих військовою інтендантурою на ліцитації. Правительство приказало тепер претектам вишукати те оружє у робітників і конфіскувати.

Трансвалльський посол Лейде надіслав на руки Шенерера телеграму з Брукселя з подякою за поставлене внесення в справі інтервенції Австро-Угорщини в полуднево-африканській війні.

КОВЖИЖИ.

Календар. Середє 24/X. (6/IX.): с. в. м. Арете, с. м. Севастіана; Р.: Леонгарда, Четвер 25/IX. (7/X.): с. м. Маркіана, Мартірія, Анастасія; Р.: Енгельберна.

Іменованя. Увінченого правника, Франца Вінцентовича, і боснійско-герцеговинського комісара, повітового Лянковського, іменовано концептовими практикантами при правительстві на Буковині.

Із нотаріату. Нотара в Селетині, др. Павла Бєраса перенесено, до Сторожинця, а кандидата нотаріального, др. Николу Влянду, іменовано нотарем в Сторожинці.

Загальні збори акад. тов. „Союз“ відбудуть ся доперва в суботу 6 год. 7, 1/8, 8.

Виділове засіданє тов. „Рускої православної шляхти на Буковині“ відбуде ся 10. листопада с. р. о 4. год. по полудни в „Народнім Домі“ ул. Петровича ч. 2. Николай Вердеш де Влад, голова.

Гр. ор. парохію в Горішних Станівцях надано тамошному адміністраторови о. др. Касиянови Богатирцеві.

„Дністер“, товариство взаїмних обезпечень у Львові розділив с. р. на

руські товариства 808 корон, з чого не припало на Буковину знов нічо, хоч „Дністер“ має доходи і з Буковини і тому не повинен забувати й на неї.

† Григорій Врецьона пенс. учитель рускої школи вирав у Львові, діяльний Русин-патріот упокоїв ся 2. с. м. на 62 році житя. — В. с. м.

У Відні буде отворений сими днями споністичний банк. Банк сей має з початку намір купувати землю в Палестині. Але показало ся, що не зібрано на сю ціль достаточних фондів і що тяжко дістати позволенє на закупи землі в Палестині. Дятого згаданий банк буде лиш посередничиги між Туреччиною а капіталістами, що суть великими прихильниками спонізму.

Щастє в нещастю стрігло панну Р. З., коли оной о 9 1/2 годінї вечером в самоубийчїм намірі скочила на подвірє з галерії II-го поверха каменниці при ул. Сикстускїй у Львові. Саме в тій хвили, як панна З. летіла долу по смерть серед пічної пітьми, на подвірю йшов бляхарський хлопєць Йосєф К. з сїнником на голові, котрий піс з пивниці до робітні і мав на нїм почувати. Однак до ля инакше судила. Панна З. упала на сїнник і крім дрібки страху виїшла ціло. Гірше виїшов хлопєць, бо потовк ся і зломав собі ніс. По огмотреню хлопця лікарем, пп. З. примістили его у себе і заопікували ся ним, аж доти поверне до здоровля. Привичною намірного самоубийства панни З. мало буги увязченє єї любовника Оттона Ріхтера фон Франкля, котрий грав ролю великого пана, голо-сив, що є сїном банкера з Відня, — а був великим злодієм, звїстчем вже з давна у Львові і називав ся Францоз.

Перепуджені. Яков Фельзен, агент торговельний, мешкаючий при ул. Сонїчній ч. 7 у Львові, дав знати оной вєчером околє 7-ої год., що хтєсь дуже небезпечного збитка зробив его жинїї. В хвили, коли Фельзєнова була в гостинї у своєї сусїдки, панї Ахт, увійшов хтєсь до помешканя панї Ахт перєбраний „за смерть“. Страх той був бєсий, мав на собі довге простирало, ноги з гори мав закриті панєром, а ціле лице замашченє мукою. Жинка так перепудилась „смерть“, що наробили страшєного крику; але й „смерть“ перепудила ся, бо втекла. Пан Фельзен підозрївав о ту „небезпечну“ смерть служницю одної з лєкаторок в каменниці, з котрою панї Ахт і жинка п. Фельзєна живуть на воєнній стої. Підозрїє своє опирає п. Фельзен на слїдуючих основах. Перепуджені жинки наробили такого крику, що позбігали ся люди з цілої каменниці, лиш від згаданої лєкаторки ніхто не вибїг; протївно, панї Ахт видїла крізь вікно, як тота лєкаторка зі своєю служницєю смїяли ся так, що аж за боки ловили ся. — Як розсудила поліція справу, поки-що не знати.

Страшною смертю з вини матери згинула в Городенці дня 21. жовтня 7-літня дитина. Жидівка Гінда Фухер чесала свою 7-літню доньку і покорила волосє настою (здаєсь дитину мусїла була присїсти нужди). Незадовго по тім післала доньку зі свїчкою до ливниці. Нараз заняла ся від помолїня свїчки голова нещасливої дитини. Перепуджена мати не могла угасити огню вибїгла на улицю і стала вилкати людей на поміч. Коли по хвили вбїгла з людьми назад до хати, голова нещасливої дитини була вже майже цілком спалєна. Прикликаний лікар мїг лиш переконати ся, що для смертельної попарєної нема вже ратунку і подав лиш номіч матери, котра ратуючи дитину попекла собі страшенно руки.

Товариство „Рускої православної шляхти на Буковині“ має доси 117 члєнів, з котрих до тепер уплатили члєнські вєдадки отєї пани: Николай Вердеш-Влад, Іван Циганюк, О. Мєлетій Галїн, Партеїий Данчуд, Володимир Данчуд, Нєстор Гаджа, Олександр Перч, Олексїй Шкраба, Костантин Сабїн, Николай Стрїлецкий, Віктор Шкраба, Дмитро Падура, Георгїй Ісар, Василь Лікєрєда, Олександр Барбїр і К. Горвацкий. Яко члєни основателї по 50 кор. приступили пп. Николай Вердеш де Влад, Дмитро Падура. — М. Кракалїя, касир.

Процєс війска з дєвєжикарями. Великий прасовий процєс у Львові смичив ся в четвєр по 11-їй годінї вночі вироком увільняючим вєїх обжалованих.

Розправа розпочала ся рано півторогодинною рєплїкою прокуратора, на котру в імени оборони відповів др. Лілєн.

Нарада судїв присяжних трєвала від години 2 до 10. Голова присяжних др. Лілєндрєф зачав відчитувати питання і відповіди. При семїм питаню вже утомив ся так, що просив, аби дальше читанє взяв на себе другий із судїв. Голова трибуналу запротєстував протїв того, покликуючись на дотичний закон. По 5-хвиловї перєрвї др. Лілєндрєф читав дальше. Два авдітори виїшли з салї дуже скоро: одий при 8-їм, другий при 17-їм питаню.

Присяжні заперечили 12-ма голосами вєї питання що-до вини Рєгєра, Рєваковича і Луцка; — що-до Кольєвєвича, до котрого відносилє ся 71 питань, заперечєно кільканацять питань 12-ма голосами, богато питань 11 і 12-ма голосами, а кільканацять 9 і 8-ма голосами; — два питання що-до Журавського заперечєно 12-ма голосами, Глушка одно питання 10-ма а одно 7-ма голосами. Чотирє питання що-до Вітика заперечєно 11-ма голосами.

По 11-їй годінї голова трибуналу голосив вирок увільняючий вєїх обжалованих. По оголошеню вироку запанувала між обжалованими нечувана радїсть. Вєї обіймали ся і цілували ся. Навіть строгий профєс мав слєзи в очах. Прокура-

тор лєдвї чутиєм голосом зголосив зажаданє неважностї.

Коли кібітка війска з Рєгєром виїкотила ся з подвірї, зібраний прєд судом нарід крикнув: „вїват Рєгєр!“ Кїбітка галльоном пустила ся в сторону гарнізонєвого арєшту.

Черєз цілий день стояло на одваху і коло намїстництва війска, а в судї сильний відїл поліції з агєнтами.

Тєлєграми „Буковини“.

Відєнь, 5. падолиста. Комісія бюджетова радить над бюджетом.

Льондон, 5. падолиста. Правительство англїйське готує кожєдї хвилї заключити мир і не буде еграхати ся прєд жаждими жертвами, щоби лиш осєгнути корисний мир.

Шукає жинки.

Промисловєць, 40-літний вдовєць, чоловік маючий, що посїдає красну рєальність вартостї 30.000 корон шукає товаришки житя. Такою може бути старша панна або й вдовиця, з порядного дому, уродлива і доброї влачї, етагонна, гадзиня з посєгом 6.000—10.000 корон. Адрес: I. K. poste restante (Czernowitz) Чернівці.

Справозданє касовє „Рускої Каси“

за місяць вересєнь 1901 року.

А) приходи.

На початку місяця		в протягу місяця прибуло				З кінцем місяця	
кор.	с.	кор.	с.	кор.	с.	кор.	с.
119	74	1. На фонд резерв. загальний	11	70	131	44	
730	88	2. На фонд резерв. товар.	—	—	730	88	
2283	20	3. Вложено паїв	545	30	2828	50	
38387	75	4. Вложено вкладок шадн.	5569	31	43957	06	
18449	15	5. Звернено позичок на скрипти	2412	41	20861	56	
11310	11	6. Звернено позичок на векслї	1874	04	13184	15	
4683	87	7. Побрано відсотків	424	27	5108	14	
910	25	8. На адміністрацію побрано	154	37	1064	62	
647	71	9. Побрано коштів спору	58	32	706	03	
77522	66				11049	72	88572 38
5099	79	10. Готівка	857	93	5099	79	
82622	45				11907	65	93672 17

Б) Розходи.

На початку місяця		в протягу місяця убуло				З кінцем місяця	
кор.	с.	кор.	с.	кор.	с.	кор.	с.
100	92	1. Вложено на фонд рез. загал.	—	—	100	92	
733	08	2. Вложено на фонд рез. тов.	—	—	733	08	
1756	30	3. Виплачено паїв	118	10	1874	40	
37526	03	4. Виплачено вкладок шадн.	4484	39	42010	42	
14430	—	5. Дано позичок на скрипти	2240	—	16670	—	
21912	83	6. Дано позичок на векслї	4696	21	26609	04	
1297	86	7. Виплачено відсотків	28	11	1325	97	
514	56	8. Виплачено коштів адміністрації	86	96	601	32	
39	19	9. Виплачено оплат скарбових	—	—	39	19	
2411	90	10. Розділ чистого зиску	—	—	2411	90	
915	05	11. Виплачено коштів спору	—	—	915	05	
126	80	12. Видано на інвентар	—	—	126	80	
81764	52				11653	77	93418 29
857	33	13. Готівка (Сальдо)	253	88	253	88	
82622	45				11907	65	93672 17

В місяці липни вступило 7 нових члєнів, з паями декларованими на суму 280 К. уплатили дійсно 210 К. — с. Виступило 4 члєнів з паями на 104 К.

Дирекция:

О. Денис Єремїйчук
голова.

Др. Стефан Гординський
заступник голови.

Ат. Руснак
члєн старшини.

ОПОВІСТКА.

„Українсько-руська Видавнича Спілка“

видала доси отсі

КНИЖКИ

в першій серії „Белетристичній Бібліотеці“:

Ціна в короновій вал.

Ціна в короновій вал.

1. Стефан Ковалів. Дезертер і інші оповідня	К. 1-60	21. Михайло Яцків. В царстві сатани	„ 1-60
2. Іван Франко. Поєми	„ 1-60	22. Панас Мирний. Морозенко	„ 1-90
3. Ольга Кобилянська. Покора і інші оповід.	„ 1-40	23. Лесь Мартинович. Нечитайлик	„ 1-60
4. Гю де Мопасан. Діва пані і інші оповід.	„ 1-30	24. Михайло Коцюбинський. По людському	„ 2-—
5. І. Франко. Полуйка і ин. борисл. оповідання	„ 1-40	25. В. Оркан. Скапаній сьвіт	„ 1-—
6. Наталія Коб. инська. Дух часу і інші опов.	„ 1-60	26. Василь Стефаник. Дорога	„ 1-60
7. Енот. Лесун. Голод, роман	„ 2-20	27. У. Шекспір. Юлій Цезар	„ 1-60
8. Лесь Українка. Думи і мрії. Поезії	„ 1-60	28. Л. Толстой. Відроджене (3 томи)	„ 3-60
9. Стефан Ковалів. Громадські промислові	„ 1-60	29. К. Гавлічек Боровський. Вибір поезій	„ 1-60
10. Уїлліам Шекспір. Гамлет, принц данський	„ 1-80	30. Ф. Заревич. Хлопська дитина	„ 1-80
11. Генрик Понтопідан. Із Хат. Оповідання	„ 1-30	31. І. Франко. Коваль Басієм	„ 1-60
12. Богдан Лепкий. З життя. Оповідання	„ 1-20	32. Уїлліам Шекспір. Антоній і Клеопатра	„ 1-80
13. Герард Гауман. Візник Геншель	„ 1-60	33. Е. Тимченко. Калевала (переклад)	„ 3-—
14. М. Коцюбинський. В путях шайтана. Опов.	„ 1-60	34. О. Катренко. Пан Природа і інші опов.	„ 1-40
15. Уїлліам Шекспір. Приборкана гоструха	„ 1-40	35. Уїлліам Шекспір. Багато галасу з нечевля	„ 1-60
16. Панас Мирний. Лихі люди	„ 1-40	36. Іван Франко. Сім казок (друкуєть ся)	„ 1-44
17. Короленько. Судний день	„ 1-20	37. Сидір Бороквич. Над Прутом	„ 1-60
18. У. Шекспір. Макбет	„ 1-60	38. У. Шекспір. Ромео і Джульєтта	„ —
19. К. Гуцков. Уріель Акоста	„ 1-40	39. К. Сроковський. Оповідання	„ —
20. У. Шекспір. Коріолан	„ 1-80	40. А. Крипський. Пальмове гілля	„ 2-—

Ціни подані за оправні примірники. Брошурованих не продаєть ся.

У другій, серії, „Науковій Бібліотеці“ вийшли:

1. Кароль Касцкі. Народність і її початки	К. 0-60	5. В. Будзиновський. Хлопська посілість	К. 2-—
2. Фр. Енгельс. Людвік Фаєрбах. Переклад Будового	„ 0-50	6. К. Флямірїон. Про небо	„ 2-—
3. Фр. Енгельс. Початки родини, приватної власности і держави	„ 1-50	7. М. П. Драгоманов. Перевірка Т. І.	„ 1-80
4. Ш. Сеньєбо. Австрія в XIX. століттю	„ 0-80	8. С. Степаньк. Підземна Росія	„ —
		9. Андріян. Аграрний процес у Добростанях	„ —

Брошур другої серії не опрацьовуєть ся.

У третій серії „Літературно-Науковій Бібліотеці“ вийшли:

1. М. Грушевський. Хмельницький і Хмільниччина	К. 0-20	10. Е. Золя. Напад на млин	К. 0-20
2. Курцій Руф. Філотас	„ 0-20	11. І. Пулюй. Нові перемінні звізди	„ 0-15
3. В. Наумович. Величина і будова зоряного світа	„ 0-15	12. Г. Квітка. Маруся	„ 0-50
4. Панас Мирний. Лови	„ 0-06	13. М. Левицький. Спількова умова для селянських сілок	„ 0-20
5. І. Пулюй. Непрощає сила	„ 0-10	14. М. Куліш. Оріся	„ 0-06
6. М. Грушевський. Бех Аль-Джугур	„ 0-10	15. М. Кистяковська. Іван Гус	„ 0-20
7. І. Раковський. Вік нашої землі	„ 0-10	16. О. Стороженко. Оповідання I	„ 0-20
8. А. Чехов. Каштанка	„ 0-15	17. В. Барвінський. Дослідн з поля статистики	„ 0-20
9. М. Драгоманов. Ник. Ів. Костомарів	„ 0-15	18. В. Короленько. Ліє шумить	„ 0-20

(Дальші винуски в друку).

Адреса: Львів, уліця Чарнецького ч. 26.

Увага: Укр. руська Видавнича Спілка дає всі свої видання на рати (місячні або кварталні) з тим, що термін сплати буде точно задержаний. — Хто хоче взяти на рати книжки, мусить зголосити ся до дирекції по реверсе, який має виповнити і звернути дирекції. Хто зложить відразу 20 кор. дістає 10% рабату. На „Луг. Наук. Бібліотеку“ приймаєть ся окремо передплату по 5 кор. за серію зложену із 48 (подвійних) аркушів друку.

Важне для нежонатих.

Хто хоче дістати дешево

добрий і здоровий
харч домашній * *

то прошу зголосити ся у

Марії Новіцкої

ул. Ратушева (Rathhausstr.) ч. 17.

на другім поверсі.

Гігієнічна підстава здоров'я.

Сим поводить ся фрізієр

ЛЕВ ВАЙС,
Tempelgasse,

котрий щоб охоронити своїх гостей перед скірними недугами, завів у себе всякі найновіші гігієнічні урядження, пр. карболізоване бритв, механічні розпилячі до пудрованя, карболізовані ваговані перевязки на шию і т. п. так що дійсно може бути приємністю бути услуженим в так елегантно і модерно урядженім салоні.

Г. Файлес

усувач нагніток

Чернівці, Руска ч. 8.

Принадіні закупна з причини опізнєня сезону!!!

в склепі Б. БАЛЪТІКЕВТРА молод.

О 35% таньше як передше

літні парасольки, модних кольорів, чорні і ясні з коронками.

О 10% таньше як передше

ясна обува для пань, панів, дівчат, дїтий і обува до Lawn Tennis, Кнайпівські мешти.

О 25% таньше як передше

Соломяні капелюхи і легкі капелюхи фільцові і літні шапочки.

Подорожні прибори, склад найгарніших куфрів ручних і валізок тошки з урядженем або без уряджень пуделка на мужеські і дамські капелюхи — етїю на парасолі, кошї на їду, торбинки.

Мужеське білє, англійські зефіри, ковніри, маншети і краватки.

Виходить в Чернівцях
що середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція:
вулиця Петровича ч. 2.

Рукониси звертає ся лише на попереднє
вастереження. — Рекламні новочатані
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10	—
на чверть року	5	—
на місяць	1	70

Поодинокє число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за іноземати
платні в Чернівцях.

3 ради державної.

Бюджетова комісія радила над управлінням плати діурністів, калькулянтів і прочих помічних урядників і завернула справу назад субкомітетови. Міністер фінансів сказав, що рішене сеї справи зависить від винайдення покрити на сеї видатки, тоді правительството готове сповнити найважливіші жаданя діурністів в дорозі розпоряджень. — Також радила вона 5-го с. м. над бюджетом і на нараді над бюджетом за рік 1901 і 1902 прийняла внесенє Бернрайтера. Одного референта призначено для бюджетів, а другого для розпоряджень § 14.

Національно-економічна комісія рішила відложити нараду над терміновим торгом до предложєня, яке має зробити правительството до 8 днів.

Проруский клуб і нагляче внесенє в справі галицьких виборів соймових пише „Дѣло“: Повага рускої репрезентації зросла би, коли би вої рускі послы злучили ся разом; з огляду на те руский клуб готов би й кинути заслону на минувшість. Та на диво декотрі такі послы, котрі перше найбільше побивали ся за сполученєм, тепер відтягають ся, мов боячи ся „радикалізму“ руского клубу. Буковинські Русини назирають на п. Пігуляка, що би і сам вступив до руского клубу і щоби теперішних своїх товаришів до того спонукав.

Нагляче внесенє Романчука о галицьких виборах соймо-

вих прийде на дивний порядок зараз по бюджеті, с. е. в середу. Окрім внескодавця промовляти будуть Дашинський, оден з людовців і також, здає ся, оден з чеських національних соціалів. Розуміє ся, що буде відповідати хтось з польского кола і також забере слово міністер-президент Кербер.

Правительството а Чехи. В понеділок перед початком засіданя збрала ся в будинку парламенту рада міністрів, на котрій явив ся також і чеський міністер др. Резек. Коло години пів до 4-ої почало ся засіданє палати послів. Міністри пішли по параді до салі засідань палати, а др. Резек удав ся до кульоарів і живо розмавляв з молодоческими послами. З того, що він появив ся бодай в кульоарах та переговорював з Чехами, вгадувано вже, що непорозуміння межи правительством і Чехами та Резеком полагожені. Але показало ся інакше. Около год. пів до 5-ої збрала ся в парламенті знов рада міністрів і тревала досить довго. Тимчасом нетерпеливо вижидаю сеї кінця, бо припускаю, що від сеї результату залежати буде судьба бюджету. Вкінці вернули міністри назад на салю. Др. Кербер по нараді з д-ром Резеком переговорював далше з пп. Пацаком, Крамаржом і Герольдом. По тих переговорах ходили всілякі чутки. Одні казали, що переговори з Чехами розбили ся, що др. Резек, не діставши від д-ра Кербера сатисфакції, уважає себе за димісіонованого та лише жде повороту цісаря, щоби внести свою димісію. Говорено навіть, що др. Кербер телеграфічно звернув ся до одного визначного чоловіка в

Празі (мав би то бути директор краєвого банку і бувшии посол Старочех Матуш) з запитанєм, чи обняв би теку по уступленю д-ра Резека, але дістав ніби то відповідь відмовну. Однак дальший перебіг засіданя палати послів показав, що ті вісти, як не цілком неправдиві, то у всякім разі за вчасні.

Переговори з Чехами тривають далше і є майже на докінченю. А поки що Чехи держать ся невизначно, не справляючи правительству занадто великих трудностей, але і не улекшуючи єму ситуації. Взагалі уважають теперішню ситуацію за поліпшену.

З добре ніби то поінформованої сторони пишуть, що Чехам ходить о дві справи: одна є причиною спору між д-ром Резеком а д-ром Кербером, а друга — се торг Чехів о різні користи для себе.

Др. Кербер уложив парламентарну програму на цілий рік і переговорював з Чехами та иньшими сторонництвами без відомости д-ра Резека; се причина спору між президентом міністрів а чеським міністром. А знов Чехи, користаючи з крутого положєня правительства, старають ся дерти лико, поки оно відстає. І так домагають ся заложєня чеського університету в Берні, заведеня чеського языка у внутрішнім урядованю, удержавненя чеських шкіл середних та иньших річій на поли економічній і культурній, вимагаючи підвищеня різних позицій в бюджеті. Президент міністрів мав в засаді згодити ся на ті домаганя, а ходить єму лише о те, щоби зацїткуючи чеських послів, не наразити собі Німців.

Молодоческий комітет виконую-

чий для Морави мав засіданє під проводом п. Шіленього. По рефераті п. Страньского ухвалено резолюцію, домагаючи ся найострійшої обструкції против правительства в державній раді.

Промова д-ра Коса. Зазначивши гнет руского народу польскою шляхтою та розказавши про галицьку систему правління, жадає др. Кос переведєня національної автономії. Рівнож заявляє ся за виборчою реформою, жадаючи загального, безпосередного, рівного і тайного права голосованя. Пополемізувавши з деякими точками промови Дідушицкаго, зображає тяжке економічне положєнє наших селян, що не можуть здобути собі в теперішних условиях навіть minimum existentiae. Вкінці заявляє, що руский нарід не має до правительства довіря і що руский клуб буде голосувати против бюджету.

Перегляд політичний.

Віденьська рада міська вручила 4-го с. м. своєму посадику д-рови Люєгерови диплом почесного горожаньства.

В Інсбруку були 4. падолиста нові розрухи студентів німецьких з причини італійських викладів на університеті. Студенти хотіли демонструвати перед намістництвом, але войско заступило їм дорозу.

4-ого падолиста вечером прибув до Відня управитель Крети князь Юрий грецький, син грецького короля. Грецький король і князь Юрий забавлять у Відні кілька днів, дожидаючи цісаря, котрий прибуде з Буданешту в четвер рано. Того самого дня король грецький і князь Юрий будуть прийняті цісарем, а на їх честь буде даний галавий обід.

Легальний до дна душі.

Оповіданє Василя Кравченка.

(Конець.)

У мене все нутро перевернуло ся.

— Яка-ж тут честь? — сказав а байдуке — по всіх поїздах ходить жандарми.

— Ну, сього не кажіть. А вже коли жандарм заглядає до вагона, то се — честь, се щось є — запевняє підполковник.

Се він за мною слїдить! Він не чув моєї балачки з сторожами. Він хоче краще роздивитись на мене, що я за оди, куди я взяв білета? Се вже йому відомо, що я одиї перегін їду — він у касі сиптав ся. Він ударить телеграму до стації Брудної, там я встану, там слїдити-муть за мною... О, пропала моя нещасна доленька! Душа моя у клубочок зобглася, про те баньки на жандарма видупив що є сили: „На — мов — дивись, ні краплі тебе не боюсь!“

Підполковник щось говорить про полк, про товаришів, про те, як хутко він буде командувати окремим батальоном, як то гарно бути самостійним начальником... Жандарма давно вже нема, очі-ж мої вилуплені, а про те я нічого не чую, не бачу — жандарм сидить у мені. У вагоні духота, скинув би кожу-ха — коли-ж під сподом у мене паль-

тишко казньонного крою, на ньому попередні пагони, що їх нам так недавно пожалували; на тих пагонах по одній стрічечці, — се виходить: титулярний совітник. Коли-ж справді вже другий рік ось минає, як я колежський асесор! Підполковник побачить те, що я й досі оберофіцер, він не з тим поважанєм балакати-ме зо мною, як то належить ся зі штаб-офіцером. Сей підполковник дуже поважає чини. Особливо таке порівнянє: він підполковник, а я майор! У него три зірки, у мене — дві. Але у обох по дві стрічечки.

Та мені-ж легко поради́ти: одів штаб-офіцерські пагони, не нашивай на них зірок, од тоді й полковник! Адже в мене й достатність полковника. Виходить те, що я навіть старше за сього підполковника. Ог, як би він знав!

І дурний же я! Адже мені й жінка радила: „Купи, каже, з двома стрічечками, та без зірок — так же носить декотрі з твоїх колегів...“ А справді, на иньшому й чина нема жадного, про те, диви ся, пагони носить. Ну, таки й давно я помічав, що моя жінка — розумна людина, а я... Що я?... Ег, так собі, ганчірка... Еге, кожде буде ганчіркою, як діти обєїли, а жалуванє яке у почтових чиновників! Купиш пагони — діти не ївши сидіти-муть.

Так собі міркую, а жарота вже душить. Підполковник перекладає свої речі, а даї до мене:

— Чи чули, офіцер наш Хотовиця вмер?

— Не чув. Він мені зовсім не відомий.

— Правда, як ми стояли у Задбінцях, його ще в нашому полку не було. Нічого собі офіцер, тільки на зріст невеликий. Кажуть люди, що щастє в грошах. Хотовицький одібрав наслідство 150 тисяч карбованців — се раз, а вдруге ще 45 тисяч, і не покористував ся ними, вмер. От щастє його братови, теж мав своїх 150 тисяч, а ще й ті собі забере, бо більше в них нікого нема з рідні.

— Ой, душно — кажу. А в мріях: Душно, се так, але що мені шкодило знати кожуха саме тоді, як жандарм був тут? Він би побачив мої блискучі гудзи, мої пагони, відразу не чіпав би мене, подумав би, що я їзду потайці, що моя служба така, у котрій потайці треба їздити.

— А вчора вранці приходимо на панахиду до Хотовицького, дивлюсь: іно і, командир полку, полковий адютант та поручник Гаршин — більш ні душі. Я й кажу до полковника: „Якось воно, полковнику, недоладно. Ніби-б то офіцер умер і вчення через теж сьогодні нема в нас. У полку сїмдесят офіцерів, а нас прийшло тільки чотирьох“.

Третій дзвінок, поїзд зараз буде рушати, бо кондуктор запівірікає, гудок з паровозу обїзав ся до него. Я хутко скидаю кожуха, раптом забуваю про підполковника, вибігаю до ганочка, що при вагоні... Відчиняю двері, вони не дають ся, а поїзд починає сунутись. Я з зістєтєм відпер їх... Шукаю очима жандарма,

хочу, щоб він побачив мене з моїми гудзами, пагонами, без шапки, який, мов, я гарний чиновник!

Жандарм ось тобі й недалечко стоїть, але йому нема жадного діла до мене; він балакає з кимсь, що сидить уже у вагоні. Той, з ким він говорив, відїхав, він їде з нами... Ось тепер певне жандарм поверне на мене свої очі — міркую собі, але-ж, на тобі, вже з начальником стації забалакавсь, що на платформі стоїть! Я наплинув раз у друге. Той веде таку шильну розмову, що шильної не може й бути. Я вже кого-небудь знайомого шукаю очима на пероні, щоб до него заговорити, щоб дуже, дуже йому крикнути, яко до щирого приятеля, до друга. А тут же й жандарм почує, на мене погляне. На пероні жадної знайомої людини!... Я так, на вітер крикнув:

— Гей!

Хто був у кінці перона, вське зирнуло на мене. А жандарм уже десь далеко, він дбає про иньші питання. Він зараз подасть телеграму до стації Брудної... Там невідмінно вислїдувати-муть мене...

— Ну, а полковник прийшов до капелярії, зараз-же розсичив приказ, дав відлітгографувати, розіслали по ротах — читаю: геть усе чисто так само напцано, як я йому казав... Уся моя мова.

— Справді — кажу — полковник якийсь у вас кумедний, сам не додумав ся до того, щоб написати якогось там приказу. У вас позичав.

— Отсе зустрінеш його, він зара

З угорського союму. Президент палати послів, отвораючи 5. падошета засідане, посвятив тепло згадку пок. Мек-Кінлею і повідомив палату о заручинах архик. Єдисавети. Палата дала повноважень президенту зложити в єї імені королеви желаня. — Цісар приймав оноді на аудієнції міністра Голуховського а також президию союму. — На мову тронову має особна комісія виготовити начерк адресу.

Бойкот англійської маринарки. Став ся факт ненадійний, а дуже займавий. Коли кабінеги уже від двох літ умивають руки та всякими способами викручують ся, щоби лиш не мішались до справи англійсько-бурскої, соціалісти без голосних зборів і шумних резолюцій, взялись рішити сю справу ділом. Ні менше ні більше, лише завзялись прямо збойкотувати англійську торговельну маринарку в портах континенту. Галка мала вийти з Антверпін; тамошні робітники докові (заняті при направи, ладованю і виладовуваню кораблів і ин.) постановили відмовити всякої помочи англійським кораблям торговельним: значить, з чим корабель приплив, з набором, чи в порожні, так і повертай собі здоров до Англії. — Здавало ся, що плян такий не удасть ся так легко бо і в Антверпін є много фірм англійських, що в своїх руках держать торговлю. Та хто нині устереже ся перед телеграфами, телефонами і доброю організацією! Англійський купець, що мав виправити величезний транспорт збіжа до Амстердаму, одержує від свого тамошнього агента повідомлене, що продаж і доставка того збіжа в Амстердамі лише тоді можлива, сли оно прийде там на яким небудь другім, аби не на англійським кораблі. Адвокат Трельстре в Газі, провідник соціалістичної партії, одержує із заграниці від соціалістів 10.000 голландських гульденів до розпорядимости, щоби лише збойкотувати англійську торговельну маринарку. Ба, навіть в Руен (порті на Секвані), куда доходять кораблі морські, робітники докові постановили однодушно бойкотувати англ. кораблі і порішили з'їзд із цілої Європи, щоби такий бойкот перевести не лиш

на континенті, але і в самій Англії, та приневолити Англію до понехання війни в полудневій Африці.

Такого, як сказало, ненадійного, недипломатичного, а соціально-політичного обороту в англійсько-бурскій справі ледви хто міг надіяти ся. А показує ся, що він має всяку підставу і готов не мало помішати комбінації дипломатів. Доківі робітники одержать поміч на переведенє своїх планів не лише від соціалістів, но і від купців та підприємців не англійських, хоть би і тайком, котрі — а в першій ліній німецькі — уже й так підкопали торговлю англійську і раді би єї по можности цілком зруйнувати.

Війна і признаки війни. Уже на третій рік затягулась на добре війна Англії з Бурами, а надходячі з поля битви вісти звіщають о побідах одної, то знов — другої з воюючих сторін, а таки рішучої битви і рішучого покінчення воєнних операцій годі дїждатись. Зібрана оноді рада кабінетова в Лондоні не принесла світови також ніяких займавих вістий. По півтретягодинній конференції згоджено ся на те, що війна не покінчить ся скорше, аж Бури цілком піддадуть ся, в виду чого треба Кіченерови полишити цілком вільну руку на боевій території і достарчити ему средств, яких домагає ся. Звучить се дуже енергично і поважно, та звісно, що як Бури не мають організованої армії, так і Кіченер не може чого другого від свого правительства домагати ся, як добре вишколеного і в своїм званю вправного війська, а того чуже ся тепер в Англії більший недостаток, ніж коли иноді. Цілою підпорою Кіченерови імовірно буде те, що позволят ему видавати нові прокламації, котрих ефект оказав ся досить сумнівним.

Поважні признаки війни знов — се демонстрація французької флоти на водах турецьких. Із Царгорода наспіли до Парижа вісти, що сама заповідь вислання французької дивізії до турецьких побереж вистарчила і

переконала порту, що не поможе дальше зволікане, а французьке правительство рішило приневолити Туреччину, щоби доконала своїх зобовязань. Порту, скоро лиш довідала ся о такій постанові Франції, сейчас телеграфічно запевнила міністра справ заграничних Делькасе, що султан уже підписав іраде, признаючи претенсії французькі. Та мимо того кораблі поплили в напрямі вихіднім, бо французьке правительство не вдоволяєсь голословними обіянками і не лиш о одну, послідню фінансову справу спір завів ся. З французької сторони упевняють, що тут не розходить ся о те, щоби виволікати ціле вихідне питання, лише щоби на разі приневолити Туреччину до пошанованя прав, достоїнства і поваги Франції. Демонстрація, якою Франція так довго грозил, наробила вже нині немало гамору, хоть французькі гармати не роззивиля ще своїх пащ на мура Царгорода, а і самі аргонавти готові вдоволяти ся першим-ліпшим портовим містом, щоби сконфіскувати его цілові доходи. Та все таки того рода міри зневолють війни турецького міністра скарбу оглянути ся чим скорше за золотими пистрами, чи возьме він їх за продаж якої концесії Німеччині, чи позичить на твердих услівях у Росії — щоби лише зложити до рук французької амбасди.

Адреса сербської скупщини виражає королеви Александрови признанє за мужество рішучість, з якою він вивів край з несповности і поладив внутрішні справи наданем нової конституції. Зглядом заграничної політики край вдоволений з того, що відношеня до Росії, Австро-Угорщини і Чорногори суть привязні. Не може того сказати більшість сербської репрезентації що-до відношеня з Туреччиною. Народні представителі не зазначають щирих старань правительства і навіть доброї волі султана, але все-таки не можуть погодити ся з фактом, що Порту не в силах дучше обезпечити личне і матеріально майно одноплеменного Сербам населеня в Старій Сербії перед нападами і насиллями Альбанців. Було би дуже пожадано, щоби Порту заспокоїла справедливі бажаня і потреби того сербського населеня в Старій Сербії і Македонії в справах церковних і шкільних. А се много причинилось би

до укріпленя добрих сусідських відношеня Сербії і Туреччині.

Як би в причинній звязи зі змістом повисшої адреси доходить вісти з Цетинія, що там під проводом самого князя Николая має відбутися дияломатична нарада, в котрій возмуть участь представителі Росії, Сербії, Болгарії, а можливо навіть і Туреччині. Предметом нарад сего мініатюрного дипломатичного конгресу мало би бути: поладнанє взаїмних відношеня баданьських держав між собою і точне означенє їх становища до альбанського і македонського питання. Та коли-б і прийшло до того, то велике питання, чи удасть ся їм успішно порішити се питання.

Перше повне видане творів Федьковича.

Др. Франко пише про него в „Ділі“ між иншим ось що:

„Наукове товариство імені Шевченка у Львові приступило до виготовленя першого повного виданя творів і писань буковинського лірика, Юрія Федьковича по заключеню умови з товариством „Руска Весіда“ в Чернівцях.

Роздвинувши ся в друкованим і рукописнім матеріалі, а предложив сепарат оє який плян цілого виданя: „Том I. поезії, том II. повісти, том III. драми, том IV. листи, матеріали до біографії поета, його праці, які не увійдуть у три перші томи (Буквар, Збірка народних пісень, меморіал про шкільництво на Буковині і т. п.), і також відзиви про нього сучасних, спомины знайомах, війниці, біографічна і історико-літературна студія, бібліографія і словар. З уваги, що повістий Федьковичевих не багато, а драм за багато на один том, прийдесть ся мабуть у другім томі крім повістий подати ще дві Шекспірові драми перекладені Федьковичем — „Гамлета“ і „Макбета“.

Так виглядала би зверхня ономія виданя. Редакція знайшла ся в щасливім положеню, можучи зробити се видане не тільки повним, але і критичним в такій мірі, як сього не можна надіяти ся майже для жадного з наших давніших письменників. В основу виданя ухвалено класти всюдї перзодруки, а коли можна, то й автографи поета. Се дає можливість заховати в дуже значній мірі ті диалектичні окремніости Федьковичевої мови, що надають їй особливу принаду, і через те сепція поручила редакторам, придержуючи ся загальних норм прийнятої тепер шкільної правописи, берегти щільно всякі фоноволічні відтінки мови в Федьковичевих творах, отже такі, як: взели, не, ни (замість: не), ходит, ходя і т. в. Богатство авто-

же провадить свої мрії про те, який сьогодні має приказ видавати, кого має вилаати у ньюму за погане вченне, то що. Я слухаю, бачу: не своє провадить, хтось вивчив; починаю говорити, думку його поверну на свій лад — уже він згодив ся, йде писати приказ по мойому. То се полковник післа мене часом по дорозі ще когось здибає, балакає з ним так грізно, що аж страшно дивитись. Але душа моя почуває, що буде. Знов біжу навперейми полковникови, непарком здибаюсь з ним, скажу своє, а той уже провадить инші речі. Вий ся, виправляй на ново! Морока тай годі!

— Так — міркую я собі — я тут на Здибиноцькому двірці був у кожущку, жандарм бачив мене у йому, а там як під'їжджати-мом до Брудного, кирею одягну, нехай пізнають... Чорта пухлого вони мене впізнають!..

— Бувають часи, полковник нікого не здибає, хто-б навчив його, як що зробити, бо він що хвилини потребує поради; то отсе й давши ся, ранком вийшов він зі свого намету, похнютив голову, блузає по лагєрах наче муха в осени, шукає свого пристановища.

— І як воно хитро виходить, що вставати-му я у Брудному. Адже там знайомий жандарм, Сарута на прізвисько. Я-ж з ним колись балакав, з своїм дочиненем обертав ся. Ми собі тоді так щиро балакали! Як то гарно, коли не гордуєш, коли й з простою людиною говориш по людськи! Я невідмінно осыміхнувся до нього, за руку поздоровкаюсь, як приятель. Адже то нічого, що

я такий чиновник, усе одно я ніби-то оцікер. А хіба-ж у мене на лобі написано, що я оцікер? Та ще може він і зовсім забув про мене? Здивує ся, але я скажу: Добродію Саруто, пам'ятаєте, торік я просив вас тут розшукати мой речі, що залізниця кудись заслала. Дякую, дякую, я їх відібрав усі цілі, спасибі за те, що поніклувались.

— А Петренка у підполковники привели. Кирпа з жінкою розійшов ся. Та ще добре, що тим часом я є при подку, а то з нашим полковником гора набралась би — розповідає балакучий підполковник.

Галма заскреготала. У вагоні носильщик.

— Беріть, серце, річи — кажу я похапцем, боїчись, щоб він не пішов далі. Той хапає мой клунки; сам я вже давно у киреї. Носильщикова не зручно разом нести аж три великі мой пакунки; беру сам одного, він — два. Ще поїзд не зупинив ся як слід, а я перший вискакую, не дослухавши ніяки мови підполковника, не попрощавшись навіть з ним.

Сі два жандарми, вони далеко стоять на пероні... А деж мій знайомий Сарута? Ябось його не видно між ним... А сі? Вони своїми очима блимають у сюди, вони все бачуть. Вони такі велікі! В них така сила тих медалів! Я побіжу, відверну своє лице, щоб жаден з них мене не побачив, щоб не впізнали мене!

— Пане, вам у Гнилице? — за-санапавшись кричить до мене носильщик.

— Ні, голубе, за мною тут є почта.

— А ви пішли у той відділ, що з його у Гнилице...

Біжу назад. Піт у три ради ллєть ся. Ось тобі один жандарм кинув на мене одним оком...

— Чого він чіпляєть ся, люде добрі, я легальна людина! — хочу крикнути.

Жандарм задивив ся кудись. Ось тобі двері до другої класи, я — ниць туди! Носильщик мало не впаде, не поспіє.

— Ой серце, коли-б хутчий, бо спізню ся!

— Зараз, зараз, пане!

— Хмелинецька почта! — гупнув я. Під'їхала почта.

— Хведоре, серце! То се ти? — радію я, побачивши знайомого фурмана.

А що, як жандарм помітить біли мене носильщика?

— Нате вам, голубе, за труди! Хутчий ідїть до поїзду, там ще щось заробите, — кажу я любенько до носильщика.

— Торкай, та хутчий, буде на чарку!

Ет, чарка, що чарка!.. Ну, а як жандарм пізнав мене по сивій смугевій шапці? Як він справді дізнав ся про те, що речі мой ніс носильщик нр. 4? Як він спитав того носильщика: „Буди поїхав той пак, що в сивій шапці?...“ „У Хмелище...“ От дурень, на що я гу-

кав „Хмелинецька почта?“ Ну, вийшов, поглянув, пізнав Хведора, сказав: „давай“ — от і мінець. А куди я їду — яке кому діло до сього? Тай кире-ж у мене з відлогою; ну, йдучи з вагону міг наложити відлогу на шанку, нехай пізнають, яка та шанка на колір.

А лан який розліг ся — ой, несе!.. А сїгу, сїгу!.. Господи, Боже милый!.. А вже вітер весняний, сїг гине; велика залива буде, не одну греблю вирве. А ось тобі за фосою й лановий сідить. Кумедні ті наци, ніколи вони не обійдуть ся без сторожі. У них так багато всього, про те боїть ся, щоб чася курка на їхній лан не зайшла пограбати погою. Мужик мало що має, про те не стереже свого.

А я дуже щаслива людина! Я так хитро утії від жандармів! От дуриня! Ет, що мені жандарми! Хіба я не легальна людина? Хіба я не когось боюсь за свою одежу, за чоло, за вуса, за всю вроду, за свою мову? Мене таким мати родила, мене вона змалку й говорити вивчила рідиною українською мовою, таким і до смерті зістанусь, а їх нікого не боюсь. Ось-де їм!.. З'їзьте!!

М. Червоне, 1898.

графів із найрізнішійших часів, починаючи 1861 роком, дає можливість контролювати великі зміни, зроблені в різних часах різними редакціями в Федьковичевих творах, а декуди доповнювати пропуски, зроблені редакторами чи то для якихсь власних уявлень, чи „страха ради подальшої“. Всякі такі зміни, поправки, ніколи чужі додатки до Федьковичевого тексту, річеві пояснення чи то самого Федьковича, чи редакторів надають поміщені в нотках під текстом з докладним означенням, відки вони взяті. Під кожним твором зазначено що зможу дати його написання, місце, де був уперше друкований, або, коли він досі не був друкований, подано опис і місце знайдення автографу, а надто з авторських листів або з інших жерел подано все, що знаємо про час і обставини написання даного твору і його дальшу історію. Одним словом — при кожному творі редактори стараються зібрати все доступне їм, що може послужити до усталення найліпшої лекції тексту, до його зрозуміння і оцінки на тлі обставин життя самого автора і суспільності.

Подавши ці рекомендації про загальний план, матеріал і метод видання, я хочу сказати дещо детальніше про перший том, якого друк задля надзвичайно важкої і складної редакційної праці, а головне задля багатства матеріалу протягнув ся над сподіване довго і певно не скінчить ся швидко, як хіба з кінцем цього або з початком слідуєчого року. Досить буде сказати, що сей том обійме коло 45 аркушів друку формату такого, як видане Шевченка пром. Оголювського. Поезії Федьковича творитимуть том коло 720 сторін і зроблять певно велику несподіванку всім тим, хто привик поетичну творчість буковинського дрізняка мірити тоненькими томками видання Дідичкого або коломийськими випусками. Збірне видане покаже дуже цікаві фази в розвитку поетичної творчості Федьковича, фази досі не ясні навіть для таких істориків літератури, як проф. Оголювський, неясні головне тим, що Федьковичів поетичний доробок друкував ся шматочками, розкиданий по різних часописах, неясний і фальшований ріжними дилетантськими руками, а в значній часті лежав недрукований чи то в скриньці самого автора (як ось переспів „Слова у полку Игоревім“) чи то в редакційних архівах. Кілько з того розкиданого скарбу пропало на завісді — не знаємо. В авторських листах не раз знаходимо згадки про твори, які ніколи не побачили світла; натомість випадкові нахідки відбукують на денне світло твори, про яких не стрічаємо згадки ніде.

Та про те з поетових автографів, захованих у різних місцях, редакція нового видання відбула мало що не сотню нових, досі зовсім незвісних творів.

Загалом побоювання декого з наших патріотів, що на збірним виданню може стратити Федьковичева поетична репутація, не оправдують ся. Очищені від ріжних принакових приміток і видані разом його поезії покажуть нам у перше в повній блискі його великий поетичний талант — певно, не такий могутній та оригінальний, як Шевченків, талант, що не маючи такого ясного світогляду у власнім нутрі, яким наділений був з природи український кобзар, часто сходив на манівці, попадав у манери, але все-таки талант великий, одинокий у нас обій Шевченка, у якого поезія не була сьвятоточним одягом ані їх ходженням на котурнах, а натуральним, безпосереднім висловом того, що кипіло в серці і хвилювало душу“.

КОВУНКИ

Календар. Пятниця 26/IX. (8/X): с. в. м. Дмитрія; Р.: Іотаріда Субота 27/X. (9/IX): с. м. Нестора, п. о. Дмитрія Нов. Р.: Теодора.

Іменована. Міністер справедливости іменовав офіціала судового, Адольфа Ветнера, надзавідателем канцелярийним при суді кравів в Чернівцях. — Краєвим референтом ветеринарским при буков. правительстві іменованій Фердинанд Таицер, а почтовим надконтрольором в Чернівцях Саломон Хольцоней.

Вінчане архини. Елисавети Марії з поручником кн. Оттоном Відштірцеком

відбуде ся дня 25. січня 1902 р. в Голцендорф. Перед вінчанем архини. Елисавети Марія зложить т. зв. ренунціційну присягу.

Заручини. Найстарша дочка архини, Фридриха, архиняжна Марія Христина, заручила ся з кн. Імануїлом Салом-Салом, найстаршим сином кн. Альфреда, брата пануючого князя. Наречений має 30 літ і є пруским поручником при 2 р. уланів в Берлін. Рід князів Салом-Салом є католицького віросповідання.

Науку читання і писання для старших Русинів намірає розпочати ще сего місяця тов. „Руска Школа“ в Чернівцях, скоро згодиться ся відповідне число. Наука буде безплатна і тривати ме зо 3 місяці. Побирати її будуть сего разу лише мушники без ріжних віку, що не мали досі нагоди навчитися ся читати і писати. Ніхто пай не страхає ся, що для него вже за пізно учини ся а най сьміло спробує, тоді й побачить, чи воно ще можливе. Зголошувати ся належить в рускій книгарні при уланії Петровича ч. 2, що отворена цілий день. Тов. „Руска Школа“ просить руску інтелігенцію, особливо оо. духовних тай письменних міщан, щоби повідомляли неписьмених Русинів черн. про сей гарний намір тов. „Руска Школа“, за який належить ся єму загальне признане.

Що робить наша інтелігенція? На сю статтю „Буковина“ дістала ми досі доніс з одного із тих 83 сіл, де нема досі ні читальні ані каси. Не поміщаємо її поки що, а ждемо дальших, щоби відтак докладно розібрати се преважне для бук. Русинів питання. Надіємо ся, що ще озвуть ся голоси і з інших сіл, котрі обяснять причини, чому в сім та в тім селі нема читальні чи каси. Дуже цікаве знати й те, яким способом удало ся отворити читальню чи касу поміж порешкод, на які се діло з разу натрапило. Просимо про те о як найцікавішій вісти, хоч би коротенькі, аби правдиві з одного і з другого боку. Зібравши досвід ріжних осіб з ріжних околиць, розберемо їх, а з того вийде не одне, що придасть ся, аби посунути просвітно-економічну справу бук. Русинів значно вперед.

Необсаджений місця. В повім закладі краєвим для божевільних є опорожно не місце машиністи і канцеляристи. Подана треба вносити до 15. взагідно до 30. с. м. на руки буковинського виділу краєвого в Чернівцях.

Новий заклад краєвий для божевільних буде отворений аж на весні 1902 року.

Драматичний кружок тов. руских ремісників „Зорі“ в Чернівцях устроєне в неділю, дня 10. листопада с. р. в саді „Народного Дому“ представлено аматорсько. Аматори відіграють у друге „Трійця гільтайська“ (Lampaci Vagabundus), мельодраму в 3 актах з 5 відслонях А. Нестора, в переводі Василя Сімовича. — Ціни місць: Крісло перворядне 60 кр., другорядне 50 кр., треторядне 40 кр., партер 20 кр. Початок о пів до 8-ої вечером.

Осип Шпитно, що перед роком належав до редакції „Буковини“, нагадав ся тепер, коли вени его заходи дістали ся назад до нашої редакції не вдали ся, кинути за те в своїм „Некольких листів“ під написом „В справі видавництва „Некольких листів““ болотом на черновецких Русинів. Помінаємо підлі клевети на поодинокі особи, яких сей чоловік не годен обидити, хочби назвав був їх по імені, а не напастував скрито, скажемо тільки кілька слів спростованя на его випадки ріжні зглядом віддаленя его з редакції „Буковини“ і друку его „Некольких листів“. Ого коли Осип Шпитно поміж всяких напівнянь запедбував безнастанно переняти зглядом редакції „Буковини“ обовязки так, що не раз самі складачі мусіли за него дбати про матеріали для газети, якже знов деколи написав що, то в такий огидний спосіб, як пр. етати „З напаною клявою“, то се заставило заряд редакції положити конець тій крайне простацькій базграниї і виписати єму службу, заплатавши єму вперед за цілий місяць, за який то час робили за него другі роботу даром. Тож не 14 днів, як була умова, а цілий місяць мав він, нічим не завнятий, часу шукати собі нинішого зарібку. Отже задля крайного запедбаня чернятих обовязків і простацького тону

нечислених статей, а не задля якихось народолобних засад віддалено Шпитно. Так само неправда, що дальший друк „Некольких листів“ застановлено ізза їх змісту, хоч який він глупий. Найліпшим доказом, що се тільки просте силце на найвних людей, сам „Некольний календар“, друкований в черновецькій, рускій друкарні, поміж того, що сей календар як раз повний брехонь на основателів тої друкарні, котра дає хліб видавцям, складачам. Чи є де в світі подібна толеранція супроти не то противників, а просто несовісних ворогів? Дальших „Некольних листів“ не друковано єдино тому, що їх видавець Шпитно набравши передплату на цілий рік свого видавництва, не заплатавши навіть за друк першої книжечки. Притому ж не міг мати чоловік, що наробивши на всі боки довгів, о їх платити й досі не думає, хіба що тепер болотом відплачує тим, котрим і досі винен не одну десятку. Що дивного на остаток і в тім, що такому ретельному чоловікові не видала друкарня незаплатених книжок, котрі задля своєї великої вартости і популярности гинуть в магазині, відки їх може викунити щоднини, скоро уласть ся сему єдиному ретельному і честному патріоту ще кого надати на нове своє видавництво „Антихристу“, з котрим чванить ся мати зносини, чим і напитував себе, як сїл. Отсе яма відновді раз на все на підлі клевети Осипа Шпитно.

Альональ тов. „Зорі“ знаходять ся від 5. листопада с. р. при уланії Русинів ч. 53 і отворений щоденно вечером від години 7-ої до 10-ої, а в рускій свята і неділі від 9-ої рано до 11-ої веч.

Виділа „Зорі“.

Нодаріому, еміграційному агенту, против котрого переводить ся тепер карна розправа, доручила онотди львівська поліція рішене о вигнанню его раз на все з границь Австрії або чоловіка цїквідного для публичного і приватного безпеченства.

В справі параньських Русинів відбула ся 3. с. м. вечером нарада гурта львівських Русинів. Явили ся також Ч. В. о. Філіє і Брат Горошук. Нареди вели ся під проводом о. Філієса. Брат Горошук, що пробуває постійно в рускій коломії Прудентополіє в Парані, а приїхав до краю на коротко для приєднання кількох молодих інтелігентних Русинів для параньських руских осель, розказав дуже цікавого про жите наших селян в Парані та про потребу дальшої їх організації. Брат Горошук ворожить параньській Руси найбращу будучність і представляє жите в Парані в цілому лених краєках. Тамосні Русини, а в їх в кількох ірунах звиш 30.000, вже загосподарили ся, землі мають до волі та живуть, хоч не в райських розкошах, але все відайніше, як в Галичині. Збіжа, на біду, дробу і покладак мають доволі; „герва мати“ (бразильська гербата) родить так, що тарік з самого Прудентополіє доставляв Русини 20.000.000 міхів герви до Курігби. Русини купців є в самім Прудентополіє 11, з того 3 більш підприєміц-гуртівники. Шіл в Прудентополіє є 6 а здалося ся їх і більше, та учителів і так бракує. Зголошують ся на учителів Поляки, а одного з них мусіло ся прийняти; в прорім мусять вчиті або оо. Василієне або письменні старші хлопці. За науку одної дитини платять родичі місячно по 4 мільрейєн а ще і оо. Василієне помагають. Побудовано вже кілька церков і шкіль. — Все булоб добре, як би не брак інтелігентних сил, а було би їм з чого у держати ся, особливо ті, що володіють німецькою мовою. Конечна також річ заложити друкарню. Се основа дальшої організації. Брак книжок, газеток а особливо календарів дає ся дуже відчувати. Нарід хапає польські або навіть португальські газети і книжки; а Поляки оскували в Парані кілканацькі товариств і ведуть інтензивну роботу. — Прелегента нагороджено за цікавий і живий вилад оплесками. Забрали потім слово: о. Філіє, п. Киш, п. Косевич і Л. Цегельський а Брат Горошук давав ще деякі поясненя. Задля спізненної пори наради перервано і відложено до слідуєчої (найближчої) неділі на годину 6-ту вечером. — на нараді був і наш звісний Американоє о. Волянський; що умісно задля цікавої для него справи — о. Волянський задумує сам переселити ся в Парану — потрудив ся стілько

миль. О скілько нам звісно, двох молодих інтелігентів і один священник заявляють охоту виїхати ся до Парані, а оо. Василієне також висилають трьох нових своїх членів до Бразилії. Ходить ще головне о друкарню, на яку латки приймає тимчасом адміністрація „Діла“.

Акція против поединків. Як доносять, перед кількома днями відбув ся в Липську зїзд німецької аристократії, щоби запропестувати против поединків, та заявлять, що они зовсім не полагоджують справ гонорових, та в кінці обдумати способи і міри якими дало би ся усунути потребу поединків. — Зїзд той аранжував аристократія, бо-ж она уходить в традиції за верству найбільше чутку на хочій гонору. Зборам проводив князь Левенштайн, проводив баварських католиків, представителів одного з найстарших родів німецьких, а під его командою зібрани ся потомки колишних цсарських електорів, князі церкви, не хібно також визначних юристів. Справу обговорювано поєсторонно, та, як звичайно при таких зборах буває, ухвалено резолюції і вибрано комісію, котра би постарала ся о їх переведення. Самі ж резолюції — одні юридичного, другі суєнільного змісту. Із юридичної сторони предкладає ся зміну обовязуючих досі законів карних, тільки се не є в компетенції зборів сечас перевести. Натомість, що до мір і средств, які зависять від самої суєнільности, то основлено противпоединковий союз, котрий буде трактувати поединковичів ако особи стоїчі під замітом негонорових діл. До союзу приступило зараз 116 представителів старих шляхетських родів, 86 духовних, 160 пращинів, 137 лікарів і 35 професорів. Дано повноважє президії просити цїсаря і володарів сполученої Німеччини, щоби усували із своїх дворів поединковичів, а маючий утворити ся союз женщин обовязав би ся не приймати в свій дім визнаючих і приймаючих поединки як і секундантів. — То були би в головних чертах предприняті на тепер міри против поединковичів. Та як не можна їм відказати радцї, а навіть, коли ті проекти і ухвали здійснити ся, можуть они поединковичію здержати і обмежити, то цілком усунути їх мабуть трудно, як при всяким ідеалізовану суєнільности такі не обійде ся без судів і криміналів...

Телеграми „Буковини“.

Відень, 7. листопада. Бюро Райтера доносить з Пекіну, що Лі-Гунг-Чанг помер о 11-ій годині в ночи.

Шукає жінки.

Промисловець, 40-літний вдовець, чоловік маючий, що поєдає красну реальність вартости 30.000 корон шукає товаришки жита. Такою може бути старша панна або й вдовиця, з порядного дому, уродлива і доброї владі, статочна, газдиня з посаром 6.000—10.000 корон. Адрес: I. K. poste restante (Czernowitz) Чернівці.

Хто собі замовить 50 МАЛИХ КАТЕХИЗИСІВ штука по 15 кр. (30 сотиків)

той дістане 10% опушту а пакет з почта вже оплачений. Адресувати належить: Торговлі паперу „Рускої Ради“ Чернівці, ул. Петровича ч. 4.

Хто хоче дістати КАЛЕНДАРІ

в коміс, пай зголошєть ся до Торговлі паперу „Рускої Ради“ в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2. Пакет оплатить „Торговля“ а кожний 10-ий календар дає даром за розпродаж.

ОПОВІСТКА.

„Українсько-руська Видавнича Спілка“

видала доси отсі

КНИЖКИ

в першій серії „Белетристичній Бібліотеці“:

Ціна в короновій вал.	Ціна в короновій вал.
1. Стефан Ковалів. Дезертер і інші оповідання К. 1-60	21. Михайло Яківа. В царстві сатани „ 1-60
2. Іван Франко. Поеми „ 1-60	22. Панас Мирний. Морозенко „ 1-90
3. Ольга Кобилянська. Покора і інші оповід. „ 1-40	23. Лесь Мартинович. Нечитайлик „ 1-60
4. Гю де Мопасан. Дика пані і інші оповід. „ 1-30	24. Михайло Коцюбинський. По людському „ 2-—
5. І. Франко. Подушка і ин. борисл. оповідання „ 1-40	25. В. Оркан. Скапаний світ „ 1-—
6. Наталія Кобилянська. Дух часу і інші опов. „ 1-60	26. Василь Стефаник. Дорога „ 1-60
7. Еміль Золя. Голод, роман „ 2-20	27. У. Шекспір. Юлій Цезар „ 1-60
8. Леся Українка. Думи і мрії. Поезії „ 1-60	28. Л. Толстой. Відроджене (3 томи) „ 3-60
9. Стефан Ковалів. Громадські промисловці „ 1-60	29. К. Гавічек Боровський. Вибір поезій „ 1-60
10. Уїлліам Шекспір. Гамлет, принц данський „ 1-80	30. Ф. Заревин. Хлопська дитина „ 1-80
11. Гекрік Понтюїддан. Із Хат. Оповідання „ 1-30	31. І. Франко. Коваль Бассім „ 1-60
12. Бодан Лепкий. З життя. Оповідання „ 1-20	32. Уїлліам Шекспір. Антоній і Клеопатра „ 1-80
13. Гергарт Гаїмак. Візник Геншель „ 1-60	33. Е. Тимченко. Казеяла (переклад) „ 3-—
14. М. Коцюбинський. В пошуках шайтана. Опов. „ 1-60	34. О. Катренко. Пан Природа і інші опов. „ 1-40
15. Уїлліам Шекспір. Приборкана гоструха „ 1-40	35. Уїлліам Шекспір. Багато галасу з нечевля „ 1-60
16. Панас Мирний. Ліхі люди „ 1-40	36. Іван Франко. Сім казок (друкується) „ 1-44
17. Короленко. Судний день „ 1-20	37. Сидір Борокєвич. Над Прутом „ 1-60
18. У. Шекспір. Макбет „ 1-60	38. У. Шекспір. Ромео і Джульєтта „ „
19. К. Гуцков. Уріель Агоста „ 1-40	39. К. Сроковський. Оповідання „ „
20. У. Шекспір. Коріолан „ 1-80	40. А. Крижський. Пальмове гілля „ 2-—

Ціни подані за оправні примірники. Брошурованих не продаєть ся.

У другій, серії, „Науковій Бібліотеці“ вийшли:

1. Кароль Кавчик. Народність і її початки К. 0-60	5. В. Будзинський. Хлопська поєлість К. 2-—
2. Фр. Енгельс. Людвіг Фаєрбах. Переклад Будового „ 0-50	6. К. Флямаріон. Про небо „ 2-—
3. Фр. Енгельс. Початки родини, приватної власності і держави „ 1-50	7. М. П. Драгоманов. Переписка Т. І. „ 1-80
4. Ш. Сенґобо. Австрія в XIX, століттю „ 0-80	8. С. Стежик. Підземна Росія „ „
	9. Андрій. Аґрарний процес у Добрянках „ „

Брошур другої серії не опрацьовуєть ся.

У третій серії „Літературно-Науковій Бібліотеці“ вийшли:

1. М. Грушевський. Хмельницький і Хмельниччина К. 0-20	10. Е. Золя. Напад на млин К. 0-20
2. Курцій Руф. Фільотас „ 0-20	11. І. Пулюй. Нові перемінні звізди „ 0-15
3. В. Наумович. Величина і будова звіздано-го світа „ 0-15	12. Г. Квітка. Маруся „ 0-50
4. Панас Мирний. Лови „ 0-06	13. М. Левицький. Сніжкова умова для селянських сімей „ 0-20
5. І. Пулюй. Непропаща сила „ 0-10	14. М. Куліш. Орися „ 0-06
6. М. Грушевський. Бех-Аль-Джугур „ 0-10	15. М. Кистиківська Іван Гус „ 0-20
7. І. Раковський. Вік нашої землі „ 0-10	16. О. Стороженко. Оповідання І. „ 0-20
8. А. Чехов. Каштанка „ 0-15	17. В. Барейський. Досліди з поля статистики „ 0-20
9. М. Драгоманов. Ник. Ів. Костомарів „ 0-15	18. В. Короленко. Ліс шумить „ 0-20

(Дальні випуски в друку).

Адреса: Львів, улица Чарнецького ч. 26.

Увага: Укр. руська Видавнича Спілка дає всі свої видання на рати (місячні або кварталні) з тим, що термін сплати буде точно задержаний. — Хто хоче взяти на рати книжки, мусить зголосити ся до дирекції по реверс, який має виповнити і звернути дирекції. Хто зложить відразу 20 кор. дістає 10% рабату. На „Літ. Наук. Бібліотеку“ приймаєть ся окремо передплату по 5 кор. за серію зложену із 48 (подвійних) аркушів друку.

Важне для нежонатих.

Хто хоче дістати дешево

добрий і здоровий
харч домашній * *

то прошу зголосити ся у

Марії Новіцкої

ул. Ратушева (Rathhausstr.) ч. 17.

на другім поверсі.

Гігієнічна підстава здоров'я.

Сим поводить ся фрізієр

ЛЕВ ВАЙС,
Tempelgasse,

котрий щоб охоронити своїх гостей перед скірними недугами, завів у себе всякі найновіші гігієнічні урядження, пр'карболізоване бритв, механічні розпилячі до пудрованя, карболізовані ватовані перев'язки на шию і т. п. так що дійсно може бути приємністю бути обслуженим в так елегантно і модерно урядженім салоні.

Файлес

усувач нагнйток

Чернівці, Руска ч. 8.

Принагідні закупна з причини опізнєня сезону!!!

в склепі Б. БАЛЫТКЕВСТРА молод.

О 35% таньше як передше
літні парасольки, модних кольорів, чорні і ясні
з коронками.

О 10% таньше як передше
ясна обува для пань, панів, дівчат, дітий і
убува до Lawup Tennis, Кнайпівські мешти.

О 25% таньше як передше
Соломяні капелюхи і легкі капелюхи фільцові
і літні шапочки.

Подорожні прибори, склад найгарнійших
куфрів ручних і валізок тонки з урядженем
або без уряджень пуделка на мужеські і дамські
капелюхи — етї на парасолі, кошї на їду,
торбинки.

Мужеське біле, англійські зефіри, ковніри,
маншети і краватки.

Виходить в Чернівцях
що середа, п'ятниця і неділя.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламічні неопечатані
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор. — сот.
на пів року	10 „ — „
на чверть року	5 „ — „
на місяць	1 „ 70 „

Поодинокі числа коштують 16 сот.

Передплата і належність за інсератами
платні в Чернівцях.

Письмо з Відня.

Відень, д. 7./XI. 1901.

(π) Грізна туча, яка навістила була наш парламент тамтого тижня, мала час в протязі коротких чотиродневних вакацій поволи уступити. Промови чеських провідників Крамаржа і Жачека в середу, дня 30./X. виглядали дійсно, як грізні блискавки над парламентом, що готові були що хвилі парламентом розбити. Але вже бесіда чеського знаменитого бесідника Герольда в понеділок була лагідніша і вказувала на те, що через тих чотири дні вакаційних вдало ся Керберови на хвилю Чехів приборкати і хоті Крамарж в бюджетовій комісії вчора, в середу, робив обструкційні внесення, то се виглядає більше на повторюючий ся слабкий відгомін і грохот лишень що проминувшої грізної тучі.

О скільки мож тут на місці із уст Чехів зорієнтувати ся, то правдоподібно буде бюджет без перешкод вчасно ухвалений, бо Чехи потребують бюджету. Що далі буде, то інша річ. Чехи мають спроможність і силу при кожній нагоді і коли їм лише того треба, приневолити парламент, звернути туди, куди вони жадають, коли рада державна не має розбитися. Вони ведуть свою політику по майстерски.

Вже й криза чеського міністра відвернена, але вона повторить ся на певно, скоро се Чехам буде треба, аби порушити Кербера із его „leidenschaftslose Beharrlichkeit“ і примусити до узгодження чеських

жадань, як се й тепер стало ся. Бож отак через піч таки наступила номінація п'ятиох чеських професорів для чеської політехніки в Берні.

Поодинокі комісії працюють тепер жваво.

3 ради державної.

На четверговім засіданні ради державної відповів президент міністрів на кілька інтерпелляцій. Міністер просвіти заявляє у відповідь на інтерпелляції що до подій на інсбрунцкім університеті, що они викликані наслідком сильної агітації в кругах, котрим зовсім нема що довіряти. Так само й демонстрації італійських студентів є не на місці. Бож правительство основало на інсбрунцкім університеті побіч німецьких рівнорядні катедри італійські, щоби й італійська молодь могла образовувати ся в своїй рідній мові. Однак як видно з найновіших подій, не можуть погодити ся Італійці з Німцями на однім університеті. Для того правительство застанає ся тепер, якби то доволити бажанням Італійців. Відтак ставить внесення Всенімець Бергер, щоби над сею відповіддю міністра розвести дискусію. Але се внесення відкинено і замкнено засідання. Слідуюче засідання буде в понеділок.

Бюджетова комісія радиюрієстів і прийняла его після внесення субкомітету. Пополудня розпочато нараду над бюджетом. На внесення Чеха Крамаржа отворено насамперед генеральну дебат. Чех Герольд застерігає Чехів

проти закиду, що вони провадять політику вимушення і поступатів. Жадання Чехів зглядом чеської мови у внутрішнім урядованні і заснованні другого чеського університету на Мораві поставлені вже давно задля упрощення управи, зглядом ізза переповнення університету в Празі. Сповнення сих жадань Чехи не уважають концесією. Після становиска, яке займе ряд супроти сих питань, Чехи осудять неутральність правительства. Політичний стан в і як не по правив ся. Скоро теперішній стан потребає, то ситуація поспувалаби ся. — Чех Крамарж критикує бюджет і захвалює запроваджене горівчаного монополю. Слідуюче засідання в понеділок.

Промова, яку мав посол др. Лупу підчас першого читання бюджету а котрої зміст після телеграм ми подали, містить після стенографічного протоколу ось які гадки:

Національне питання дуже важне і те міністерство, що его розв'яже, заслужить ся дуже. Народна школа мусить бути національною у всіх; так само й висша наука у великих народів, для Волохів же найліпша посередня дорога.

Матеріальна нужда більше пекуча як національна, тому се питання важніше і посол ним перед усім займатися ме. В нужді аж бачать люди, що вони рівні, і в біді їсти ме Німець чеський хліб, а Чех німецький, жид паску а християнин маці.

Бесідник жадає безпосередніх і тайних виборів, але ще задержання курій, зглядом виборчої реформи жадає радикальної зміни а не половичности, як пята курія.

Відтак бесідник відпирає, як ми вже писали, закид іредентизму і нелояльності, який „мовчки“ роблять Волохам, та підносить вірність Волохів для держави і трону з часів від воєн 1848 р. почавши, і кінчить завіренем про лояльність і вірність всіх Буковинців, як „Тирольців сходу“.

Волохи, каже бесідник, стоять за централізмом і противні національній автономії, що готова вбити менші народи. Волохи приятелі німецької управи Буковини, що є Австрєю en miniature. Інша мова урядова, як німецька, що впрочім показала ся відличною, неможливою. Волохи є за удержанем німецького елементу в краю і будуть боронити німецьку мову в школі і уряді навіть проти Німців.

На конець констатує, що ні один Німець на Буковині не зволовив ся і на виворіт. Тим не хоче завзивати проти ніякого народу в Буковині, противно признає всім право на мирний розвій; він не хоче офензивної політики, але всі признають, що Волохи мають право на удержане своєї народности, та що проте з їх боку дефензивна політика (проти кого-ж? — Ред.) зовсім оправдана.

Відтак обговорює справи судові на Буковині, доводить многими цифрами нестачу судів на Буковині і жадає хоч двох окружних судів головню в горах, Кимполонгу і Вижниці, далі повітових судів в Чудині, Глібоці, Стражі, Рускій Молдавиці, Стулпіках, Терешанах, Босачу і Кирлибабі, а до того висшого суду в Чернівцях; бо львівський висший суд мусів би перестати урядувати, як

На храму.

(Гутірка в осінній вечір).

Дня 27. жовтня с. р. був я у Кичері на храму. Се село я бачив уперший раз і воно мені своїм положенем незвичайно сподобало ся. Довкола така гарна панорама, такі різновидні кичері, себто високі горби з лісом або і без ліса, що надивити ся не можна. Хоч се був не весняний день, тільки осінній, проте гарний краєвид не багато втратив на своїй красі. Село сидить собі поміж горбами, так обгороджене з усіх боків, мов би сюди ніколи не могла завітати ні залізниця, ні школа, ні якась інша небезпала досп в селі інституція. А проте недалеко від села таки гуде по лискух пинах льокомотива з возами, а в селі є гарна школа з таким виглядом на горби, що аж душа радує ся, дивити ся, а отсе тепер посвячено там і свій „Народний Дім“, у котрім містять ся каз і читальня.

Іде на село приступом нова, невидана досп в нім сила, іде наука, що зі школи зробила собі свою фортецю і з неї нападає на вічних ворогів села, на темноту, безрадність і нужду. Командант фортеці — тихий, смурний учитель, але зброя его могутя: він любить діти і селян і сею любовію перемагає найтяжших ворогів народу.

По посвяченню „Народного Дому“ в Кичері була гостина в школі. І тоді то я бачив, як у той самий час у школі

і перед школою зійшла ся наша старосвітчина з новим житем. У школі співали діти нечувани в селі пісні, декламували „Заніміан на Вкраїні бандури-торбана“, декламували Федьковича, а потім проф. Стоцький мав промову до місцевих і сторонських людей. Промовляв так, як то він уміє, по мужицки, зрозуміло, а з кожного его речення видно було, що знає не тільки, як до селян говорити, але знає і що говорити, знає з досвіду їх потреби так, як мало хто. Селяни слухали его, як свого чоловіка, з довіром, яке не кождий має у народу. Не мені трубити славу проф. Стоцького, але я наперед бачу, як за яких двайцять-трицять літ історик нашого національного руху на Буковині скаже про него, що се був найпопулярніший у свій час чоловік на буковинській Русі, що він найліпше знав нашого селянина та що він давше, в Росії придумане „хожденіє в народ“ зрозумів з найкращого боку і справді або тягав ся трохи не що неділі по селах, або в себе дома приймав громади селян. Так отсе він промовляв у школі до селян з Кичері і з околиці, з Кучурова великого, Волохи, Тарашен і п., навчає, як би то їм реформувати своє жите на новий лад, — і довгі чуби наших селян хилили ся на знак згоди з бесідником. Вони бачили, що можна у тих своїх тихих селах завести нове жите, що можна допомогти собі в потребі, і сеї помочи не треба заводити шукати десь поза селом, а можна й найти і дома поміж своїми людьми.

А тимчасом там на горбковатій то-

лоці перед школою розвернула ся наша давня пишна старосвітчина: з нагоди храму в Кичері походили ся молоді і старі люди з околиці і завели собі танці. Тут скрипка і цимбали — а довкола музикантів молоді пари, там друга така група зі скрипниками, а там знову третя — кожде село собі окремо, хоч знайомі заходили до до сеї, то до тої групи. Мені пригадав ся храм з „Любигуби“ Федьковича, сі пишні образки, що їм інтелігент з міста вірити не хоче, а богато кладе на карб фантазії автора, що хотів своїми видумками прикрасити в очах читачів жите земляків. Ні, можна вірити, що се не видумки; коли оттак подивити ся на храмові танці, на ті убори і звичай — вони ще й тепер пишні, хоч може не такі вже багаті, як колись.

Загалом селяни і ростом і з виду гарні. Коли вони оттак на храм троха приберуть ся і позачісують свої довгі старосвітські чуби, що ще найбільше обезобразжують їх лица, коли попідголюють свої бороди як стерні, а жінки також одягнуть ся від сьвята, до того всі наберуть ся храмового веселого настрою, — мило дивити ся на сі лица і постаті і мило поговорити з ними, — люди такі чемні і привітливі, не начудують ся, що між них заходить якийсь сурдутовець і нічого від них не хоче. Тут і там стрітись, правда, таке татарське лице з татарською ще мабуть кучмою, що хоч малюй его зараз і без гріха, що збрешеш, клади живцем у який образ битви козаків з Татарами — не

даром же єсудне село і звало ся колись Тарташ, — але більше подіблеш гарні, здорові обличчя, які звичайно виходять з мішаними різних пород. А в нашім краю по нинішній день усяного народу багато і певно тому, наприклад, в Чернівцях дуже багато справді гарних лиць, особливо у жінок. Хто бував у Львові, у Відні або в Будапешті і звертав на се увагу, той каже, що в Чернівцях порода жінок дуже гарна. Я бував також троха у сьвітлі і зовсім пишущу ся на сей осуд.

Так і в Кичері — мущу признати ся до гріха, я вподобав собі дуже кілька селянських дівчат на танці. Такі вам гарні з лица, черти такі правильні, мов у грецьких статуї, — не надивив ся! Ті дівчата певно самі не знають, які вони красиві. Ростуть як скромні польні квітки — і ті парубки, що з ними вічають ся, мабуть також не дуже вміють оцінити їх красу. Коли-б яка панна мала таке гарне личко, то вона не знала би вже, як гордо та пишно носити голову, — а ті селяни звичайні собі, „на фудульних не саманують“, не горойкають ся. До того вони такі рослі, здорові і рум'яні, що мало котра з наших інтелігентних панночок — а л-ж їх бачив согнами — може з ними зрівнати ся. І є в них притім в рухах свого рода натуральна грація, нічим не гірша від наших салюнових обертаєв. Се тільки привичка і панська тресура винна тому, що нам чимсь то крашнем здаєть ся наше пусте балакане на вітер: цілую руки, ніж дійсно ціловане рук у селян. Селяни

би Волохи засипали его волосками жаданями.

Далі жадає, щоб і для селян означити мінімум ексистенції, котре би не вільно ексквувати; себто хату і певну частку грунту після місцевих обставин.

Далі підносить справу книг грунтових (на яку звернув в соїм увагу др. Стоцкій — Ред.), котрі треба би зрівняти з катастрами, і для того настановити-б при кождім повітовім суді одного геометра.

Відтак скаржить ся, що многи урядники судові не знають мови рускої і волоскої, ізза чого судять діурісти. Се знає мов особливо потрібне в прокуратурі. Тому жадає, щоб судів приневолено навчити ся за певний час дотичної мови краю. (Дуже справедливо!)

Щоби запобігти контумациям на видумані скарги і з інших причин, жадає бесідник, аби установити в судах одноразові безперервні години урядові від 9-ої—3-ої а в літі від 8. до 3. години.

На остаток промовляє за судовими інспекторами, скаржить ся на несправедливе помпінне кількох волоских (!) урядників судових і жадає явної кваліфікації.

Переходячи до політичної управи, доказує цифрами перетяжене політичних властей і жадає що найменше ще трох нових старостів і то в Дорні, в Селетині і в Вашківцях або в Заставні.

Відтак жадає особного закладу для обезпечення робітників від випадків в Чернівцях, знесення всіх рогадок, підвищення рані для урядових лікарів, побільшення їх числа, зниження літ служби, удержавлення округних і громадських лікарів, далі заложення інституту для розсліду поживи при черновецькім університеті, знесення ревізорів худоби і приділення їх роботи писарям і жандармам, розширення діяльності управи салінової і підчинення її дирек-

ції скарбу в Чернівцях, зниження тарифи за перевіз на залізницях і продажі соли для худоби зі сторони краевого виділу.

Від міністра фінансів жадає бесідник, аби запобіг недовідаччю урядників податкових, через що люди цілими днями ждати мусять, доки відберуть від них податки; се могли-б робити поштові шпаркаси; далі щоб знесено мито від кукурузи з Румунії і Росії, аби заложено в Сереті цловий уряд ІІ. класи та щоб фінансові органи не докучали людям надто строгим переведенем закону проти зарази худоби.

До міністерства залізниць звертає ся бесідник о управління плати залізничних урядників, котрих незавидну долю описує обширно багатим матеріалом статистичним. Далі жадає, щоб урядниками настановлювано Буковинців, щоб товариство нових бук. залізниць локальних перенесено до Чернівців, як се его статут приписує.

Від міністра віроісповідань і просвіти жадає, щоб правосл. конгрес церковний чим скорше отворено, відтак каже зглядом народних шкіл, що велике число анальфabetів на Буковині вимагає розумного устрою народного шкільництва, але ціла система народного шкільництва до нічого (!); бо як може лихо плачений учитель навчити чогось зо 100 дітей 4—6 клас в одній комнаті. Добуток такої науки то нуль, а хто не навчить ся читати й писати приватно, той гине анальфabetом. Тому жадає п. Л. удержавлення шкіл.

Зглядом середних шкіл каже, що правительство дало Волохам і дві низші гімназії національні, але вони до нічого, бо у висших класах німецьких годі волоским ученикам конкурувати з німецькими. Тому, каже бесідник, най нам дадуть цілі гімназії або най возьмуть собі й се, що дали; бо вони є тільки перешкодою. Волохи жадають про-

те розширення волоских низших гімназій на висші.

На остаток жадає ще розширення будинку університетського в Чернівцях і отворення медичного факультету.

Від міністра рільництва жадає піднесення страшне запущеного стану рільництва, основана вірцевих господарств, етаєнь і т. п., піддержання гірництва, а від міністра краювої оборони, щоб при 9. полку драгонів і 41. п. піхоти засновано місця капеланів православних.

В кінці скаржить ся бесідник, що всі дружки і мундир для урядів справдажають ізза границь краю, і заявляє, що хоч говорив як контра-бесідник, то голосувати ме із своїми товаришами за бюджетом, бо Волохи приятелі мирного розвою.

Про Буковину говорив під час бюджетової дебати ще й ческий Німець Зденко Шікер, член німецької партії поступової, як каже, на просьбу п. Скедлі, що належить теж до сего клубу.

Шікер насамперед похвалив п. Лупула за те, що признав потребу німецької державної мови і урядованя в тійже мові на Буковині. Відтак жалув, що центральне правительство так мало дає о розній Буковині і лише мало що спирає краєве правительство особливо зглядом економічного піднесення краю. Буковина уносліджена на всіх полях і зависима від Галичини, де обставини инакші. Буковина не має дирекції залізниць, має лише два округні суди, що надто лихо приміщені. Далі жадає заснованя римокат. єпископства на Буковині, бо нема німецьких священників, і грозить переступом: „Los von Rom“. Відтак скаржить ся на переповнене гімназій і на поминене Буковини зглядом інвестицій. Перепросивши Поляків кінчить окликом: „Los von Galizien.“

На засіданю з 6. падолиста бюджетової комісії пос. Барвіньський промовляв за резолюцією,

якою визнає ся правительство: 1) аби оно в законодапній дорозі зреформувало поступоване для податкових екекуцій, 2) аби увільнено від екекуцій конечні для дому і для господарства движимости і 3) аби правительство постарало ся о ліпший екекуційний персонал.

В Писбруку були 6. падолиста нові розрухи студентів німецьких з причини італійських викладів на університеті. Студенти хотіли демонструвати перед намістництвом, але війське заступило їм дорогу. Рада міста Трієсту прилучила ся до меморіялу краевого виділу, жадаючи безпироволочного відкриття італійського університету в Трієсті і поручила подесті, щоб о сій ухвалі повідомив раду державну. — Студенти з Риму вислали до італійських студентів в Австрії телеграми з висказами одобреня їх поведеня в справі заснованя італійського університету в Австрії.

Перегляд політичний.

Цісар вернув 7. с. м. з Геленде до Відня і зложив зараз візиту грецькому королеві і надкомісарови Крети, князю Юрійови. Вечером дано в честь короля і князя італійський обід в цісарській палаті. На обіді було багато архикнязів, міністрів справ вишних, президент міністер др. Кербер, міністер фінансів, міністер війни і данський посол. Цісар надіслав грецького посла і ад'ютантів грецького короля ордерами.

Справа авенені Крети все ще не сходить з порядку денного, хоті так король грецький Юрій, як і теперішній намістник Крети покінчили свої обідки по дворах європейських володарів. О посліднім побуті короля грецького у Відні ось-так висказує ся Wiener Allg. Ztg.: Король Юрій старав ся виправді перепровадити сю справу і деякі держави навіть склонили ся до осуженя его бажань, та все те мало розбитись о рішучий опір Англії, котра уважає теперішню хвилю за неодвітну до піднесеня якого-будь нового питання політичного. Як говорять в кругах дипломатичних, англійська королева, споріднена з ко-

щарійші і природнійші як ми — і їх звичай могли би стати так само нашими, як стали нашими запозичені від чужинців звичай. Ми, інтелігенція, своїми звичаями є Німці, або Французи, або що хочте, тільки не Русини. Уже й свята перестало ся святкувати по старосвітськи, так поетично, як святкували наші діди, — усе в нас робить ся таке купе та купе, як ті чужі купці фраки і стрічки-підпідпідри, що ми їх також „мусимо“ носити, щоб вийти „мудрі“ люди нас не мали за зле вихованих. Не маємо на стільки сили, щоб оперти ся на цій моді, піддаємо ся всему, як діти, ще навіть сміємо ся часом зі своїх рідних звичаїв.

Які прекрасні убори бачив я на декотрих дівчатах на храму в Кичері! Я нігде не бачив чогось такого — і мені все приходило на думку, що так певно колись у Молдаві носили ся боярські жінки. На старих портретах наших старосвітських Русинок можна би ще побачити таку пишну одіж. Я й не вмів би її описати докладно, бо добре не міг розвідати, як що називає ся, та з чого зроблено, але люди казали мені про одну дівчину, що самих дукачів (салба) на ній за яких 50 девів, а одіж і в двоє стільки коштує. Я привик думати, що кацавейка, як у Перемішани, се собі така коротка тепла куртка жіноча, — а тут дивлю ся, на кількох дівчатах, очевидно багатках, та кацавейка з червоного квітчастого атласу, без рукавів, довга по коліна, на плечах з якимсь дорогим футром, котре звертає вкриває цілі плечі. І се у них звуть ся кацавейка. Під кацавейкою довша троха, квітчаста, також з дорогої матерії рікли, не зашнурована з переду, з рукавами, иншою красни, як кацавейка. Се щось мовби

давний жупан. До того дорога, шита хіром євдінця, на грудях салба (декотрі аж на паперову текстуру припинають се своє багатство, се вже погано), прибрана гарно голова і жовті чобітки, давні „саянці“, мальовані черевички. В декотрої дівчині сніх прикрає аж за багато (наприклад таке диво, що павлане перо розчепрене обмотує довкола вуха), але загалом ся одіж дуже мальовнича, мила для ока і до лиця.

Дивлячись на отсі старосвітські убори, я думав собі, яка то доля їде їх. Вони пропадуть, так як пропали старосвітські жупани, що були такі звичайні в Галичині на долгах. В одного старого міщанина в місті. Я бачив я такий синій жупан, уже без брамованя і без срібних пуговиць, які він мав колись, як говорив мені сам власитель. Він називав свій жупан „іданським“, очевидно з іданського сукна. І було сему жупанови більше сотні літ; десь же у 18-ім століттю робили его для діда сего дідуся, з котрим я стрітив ся. Він убрав его тільки на великі свята, хоч жупан був старий і місцями дуже витертий, і не хотів мені его продати (я хотів мати его на взір, як виглядали жупани); говорив, що скаже себе у ній поховати. І вони певно уже в могилі — отсей старий дідуся і его старий жупан. Нове покоління уже ходить в купчих німецьких уборах; старі жупани в пошанівку тільки декуди ще у консервативістів-міщан, що знід лоба дивлять ся на новину і не приймають її.

Чи мали би так само пропасти і ті наші старосвітські убори на Буковині, що на храмах ще так часто їх видно? Чи маємо допустити в селянські хати німецьку одіж, так як допустили ми її вже в инших околицях, не задля того, щоб вона була таньша і лінша, лише з

необачности, з охоти наслідуваня чужини? Я певний, що тоді цілий ріжнородний мальовничий вигляд наших селян і селянок пропаде. Є в Чернівцях одна слуга-Гуцулка, така гарна, що на неї не тільки молоді, але й старі зглядають ся, навіть жінки: то коли вона у своїм гуцульським уборі, ніхто не скаже, що в тім уборі й не до лиця. Вона так споретована і на кореспондентах з образками. А раз бачив я її на міщанським вечерку, зовсім перебрану по паньськи, і не пізнав. Вона чи не вона? Паньське убране позбавило її половину краси. Се всі признали одностолосно, хто лише тоді бачив її. Оттак, гадаю, сталося би і вже подекуди стало ся з нашою старосвітщиною; її зашнуровали, а натемиць завели щось таке, що й дивити ся не варто.

Нове жите в селах: школа, наука, читальня, каса, газети, книжки і т. п. — усе те не повинно вбивати тих старосвітських звичаїв, що ми ними ріжнимо ся від других народів. Ми не повинні настоювати на тім, щоб селянське всеїде було готове за дві години, як у панів; нехай тільки не пють притім без міри, а співати певинні усе, як звичай каже. Ми не повинні тішити ся з того, що пропадають з пам'яті народу старосвітські пісні, коляди, щедрівки, гатілки, казки — все те варто би затримати. Варто би між наряд знову завести, хоч би з нот, усе те, що від народу переймали наші композитори, н. пр. Лисенко і инші; варто би воскресити давні убори, давну кобзу (се й зробив один наш письменник на Україні; грає на кобзі на концертах). Варто би придивити ся всім нашим чисто народним танцям — у нас є не тільки своя коломийка і козачок, — треба лише завести у них якийсь лад, позбирати музику — при-

мити се на своїх вечерках і старати ся, щоб наряд не заводив натемиць у себе німецького „штатіра“. Штатіра, вальси, правда, гарні, але коли-б у нас найшов ся дотепний композитор, то в самій Буковині найшов би прегарні мотиви до руских танців, а аранжери — ті балеві воеводи — могли би не одну „фігуру“ переймити у народу. Селянські „качки“ на наших „данках“ — на приклад при аркані — також командирують негарніше паньських аранжерів. Усе те можна би вигладити, зробити делікатнішим, бо що толока, то не воскована підлога, — але се було би своє, не позичане, а шотіха була би не менша, як із підскачких польських мазурів. Є що робити і для наших охочих до танцю молодців; на оправдане своєї роботи вони могли би сказати, що споконвіку люди вноминають ся не тільки хліба, але і забави, — отже вони дбають про забаву, бо се також потрібне, а вони до того здали ся. Та вже хіба на сьогодні досить! Говорив я і про се і про те — а всему винен храм у Кичері. Такі довгі осінні вечори, вийти нема куди — так от я одного вечора се написав, а ви, добрі люди по селах, в який инший осінній вечір прочитайте се. І коли мої гадки до ладу, то не забувайте їх, не давайте пропадати нашій милій, красній, поетичній старосвітщині! Не все те пусте, що ми переймали від наших дідів; а людське жите само собою не таке дуже цкаве, щоб не треба его прикрашувати. І земля родить не сам хліб, але й міліони квіток для самої тільки прикраси своєї.

О. М.

ролем грецьким, пробувала підтримати проект свого свояка, та король Едвард оперся на той рішучо із вглядів політичних, бо по його гадці не можна тепер підприємляти війни територіальних змін status quo на Балкані. Так справа анексії Крети мала би усунути ся з порядку денного міжнародної політики, однак не можна надіятися, щоб она на довго притихла.

Турецька справа у французькій парламенті. В палаті після розвинулась сего тижня оживлена дискусія, викликана інтервенцією пос. Сембата в справі відношень Франції до Туреччини. Сембат уже в самій інтервенції висказав зачудоване з причини, що Франція з такою енергією рішилась виступити в справах натурі приватної, а не змогла ся на таку інтервенцію в далеко важливішій справі вірменській, в котрій всі держави повинні були запобігти різни Вірмен. — Другий бесідник пос. Кошів заявив ся за тим, що Франція повинна заанешувати до держав, коли хоче, щоб Туреччина виконала її жадання. Далше скритикувавши війну трансильванську запитає, які користи принесе Франції союз з Росією.

Міністер справ заграничних Делькасс відповів насамперед що до французько-турецького конфлікту, що ціла розпочата тепер Францією акція має на цілі доказати Туреччині, що Франція жадає справедливості і не може стерпіти дальших викрутків. Франція не гледає ніяких нових користей, але хоче, щоб її інтересів ніхто не порушав. Акція буде тим енергичнішою, чим уміренішою і терпеливою була Франція. Правительство не спускало ніколи з ока також справи вірменської і захорони християн, але чей-же Франція не є одинокою державою, заанешованою в берлінській трактаті.

По промові президента кабінету, котрий лоборував внесення пос. Сембата, висказуюче нагаду правительству, і визнає всіх републиканців до підпори правительства; правительству рішено довіре 305 голосами против 97.

КОВЖКК.

Календар. Неділя 28/X. (10/IX.): Ж. 23 (24) по С. с. Д. Луки 7; Р.: Андрея, Понед. 29/X. (11/IX.): с. в. м. Анастасій Римл., п. о. Аврамія; Мартина, Второк 30/X. (12/X.): с. м. Зиновія, Зиновій, Юста, Евтропій; Р.: Куліберта.

Конкурс на 4 місяця секундаріїв розписаний при краєвій шпиталі в Чернівцях з річною платою 1400 к. і квартирою, почавши від 1. січня 1902. Подана вносити би до 10. грудня с. р. до бук. краєвого виділу.

Нова аптика в Чернівцях. Міністерство справ внутрішніх дозволило на Паньській улиці отворити нову аптику.

Телефон на лінії Чернівці—Новоселиця. Будова сего телефону вже зачала ся. В січні буде в руху і за 3 минути буде платитись по 60 сотників.

Драматичний кружок товариства руських ремісників „Зоря“ в Чернівцях пригадає іще раз, що устроє в неділю, дни 10. падолиста с. р. в саді „Народного Дому“ представлення аматорське. Аматори відіграють у друге „Трійця гільтайська“ (Lutrasie-Vagabundus), меллодраму в 3 актах а 5 відслонях А. Нестроя, в переводі Василя Сімоновича. Ціни місць: Крісло перворядне 60 кр., другорядне 50 кр., треторядне 40 кр., партер 20 кр. Початок о пів до 8-ої вечером. — Карти можна набути вже від 3-ої год. в день представлення при касі.

Виділі фільм тов. „Руска Школа“ в Станівцях просить всіх тих своїх членів (п. товаришок і п. товаришів), що ще не вплатили своєї вкладки, щоб спішили ся з уплатою сего довгу, бо вже 1. грудня с. р. мають відбутися головні збори, на котрих треба обрхувати касу, а тут нема що рахувати. Вкладки (2 копій) належать надіслати до каспера п. Олександра Барбіра, надучителя в Кабінеті, почта Драчинці. Хто-б з членів до 20 с. м. ще не сповнивть хочь свого членського обовязку, буде виказаний.

Охочих до відчитів на загальних зборах просимо повідомити виділ до 25. с. м. о збістї своїх відчитів. За виділ: Партеній Данчуд, голова. Олександр Купчанко, пшсар.

Похорони покійного уч. Григорія Врецьоні відбули ся вчера з принадлежною величавостію, при участі численного духовенства львівського і замісцевого, під проводом о. мітрата Туркевича і о. крилошанина Чапельського. Хорі семінаристів, гімназистів, „Зорі“ і „Бонна“, делегати львівських русько-народних товариств і тисячі Русинів містевих і замісцевих віддали посльдню прислугу заслуженому труженникови на народній ниві. На примтарі промовляли над домовиною о. Гузар, о. Танащевич і проф. Шухевич, пращаючи покійника на далеку дорогу.

Слідство против краєвого маршала. З Краєва доносять, що міністерство скарбу, очевидно внаслідок інтерполяції руських посльв в радї державній, телеграфічно зажадало від тамошнього податкового уряду всіх актів, що відносять ся до оподаткування доходів гр. Андрея Погогого.

Зїзд австрійських соціалістів у Відні покінчив ся вчера своїм наради. Межи ухваленими резолюціями находять ся домагання: загального забезпечення на старість; загального і рівного права голосування; безпосереднього законодавства самим людом; державної громадської організації санітарної служби; признання рейдів яко приватної справи і відлучення церкви від держави; обовязкової безплатної школи; заміни всіх безпосередних податків на прогресивний податок доходів від майна; заведення спадкового податку; заступлення постійної армії людовою обороною (Volkswehr); рівноуправлення жєнщин під зглядом політичним; заведення 8 годинного дня праці; недільного відпочинку; виключення жєнщин від деяких тяжких робіт в промислі і т. ин.

Управу русько-народного театру обрав уже на власну руку дотеперішній управитель з рамені „Рускої Бєсїди“ п. Михайло Губчак.

Вандрівна вистава. Львівське товариство красних шук ухвалило уряджувати що-року вандрівну виставу образів по більших містах, а то: в Ярославі, Перемишлі, Стрию, Станіславові, Коломиї, Чернівцях, Бучачу, Тернополі і Золочеві, під усявєм, що ті міста і виділи рад повітових зобовязуть ся морально підпирати ті вистави і причинять ся бодай малою субвенцією до покриття коштів подорожжя. Початок має зробітись від Станіславова.

Процес Нодаріго і Сідельника у Львові за обманства еміграційні закінчив ся. Сама розправа не представляла нічого нового; то одна і та сама історія, про котру ми писали від самого початку, як лиш в нашім краю розпочала ся еміграція: такі мантиї і дурисвіти як Нодарі та Сідельник і їх відпорушники дурили темних людей, а ті, як більша часть наших селян, в своїй темноті і легковірності не слухали добрих рад прихильних їм людей, лиш намов мантиїв, котрі обіцували їм грошки на вербі і так вибрали ся на загубель за море. Розправа виказала, що оба обжаловані вели агітацію еміграційну в Австрії та що ширши фальшиві вісти о тих краях, до котрих людей вислали; того, чи они намавляли втрати також і людей, належачих до войска, розправа не виказала. Трибунал засудив даятого обох обжалованих за безправну агітацію еміграційну і ширене брехливим нисєм, намавляючи до еміграції: Сильвіо Нодаріго на три місяці арешту і 500 корон грошевої карі (взглядно 50 днів арешту), а Василь Сідельника на чотири місяці арешту і 200 корон грошевої карі (взглядно 20 днів арешту). Крім того мають оба засуджені заплатити кошта процесу, котрі будуть дуже великі із вглядом на то, що треба було визначити аж инший суд, взивати свідків з далеких сторін, наймити товмачів і т. д. Оба обжаловані приняли вирок спокійно і застергли собі три дні до надумання, чи мають его приймати, чи внести жалобу неважності.

Еміграційна агітаторка Марія Щербовська стапула оноді перед судом в Новім Санчі під закидом, що улекчувала переїзд через границю новобранцям і

резервістам, котрі їхали до Америки. Щербовську засуджено на 6 тижнів в'язниці і на 120 К гривини.

Страшний випадок лучив ся в Заєстві 5./11. О 7 годині вечером застрілив Іван Хортюк свого батька Олександра Хортюка а свою маточу Катерину убив. Він хотів і свою сестру Марию убити, ударив її сильно по руці і пустив ся шукати сокири, а дівчина тимчасом утікла до сусіда. На другий день найшли Олександра застріленого в ярі на годинниці а Катерину на городі, де вже неси через ніч віділи були її половинну твару і шні. Івана шукали жандарми і поліція місцева, а він тимчасом зголосив ся сам до повітового суду в містї.

На вічу руських робітників у Відні дня с. м. резерували Мик. Ганкевич зі Львова про жадання соціальних демократів і асад. Лозинський а Відні про обезпечення на старість, а в дискусії забирали голос пос. Дашинський (по польски) а др. Яросевич і Сем. Вітик по руськи.

До північного бігуна. Часопись „Аfterpost“ доносять з Християній, що до північного бігуна виїздить нова наукова експедиція під проводом Норвегійця Амулзена.

В Новгороді занавувала зима в повній величї. Морози сягають 10°R. а на Волзі потворили ся криги леду.

Жєнщини на берлінській університеті. На зимовий піверк вислало ся на берлінській університеті 490 слухачок, а межи ними дві дочки міністрів. Одна з них графиня Посадовська студіює філософію, а друга Мілерівна церковну історію.

По американськи. Лікарі, котрих прикликано до раненого Мек-Кінлі по замаху на него, предложили міністерству внутрішніх справ рахунок за першу поміч — в квоті 100.000 долларів (пів мільона корон). Такий гонорар навіть Американцям видає ся високим.

Другий Діогенес. В Наупен в Німеччині живе чоловік іменом Луаста Нагел, котрий є одиноким на цілу Европу. Є се чоловік природи: Нагел як зима так літо ходить босий і простоволосий та не має більше нічого, як лиш сорочку і якусь сїру загортку. Хати не знає і не хоче знати, жє серед поля, а живить ся тим, що земля зародить, сам собі варить і пече, а коли потреба, ставить собі колиби. Люди всїяко говорять о тім новочаснім Діогенесі; одні називають его філософом, другі оригіналом, а ще инші чоловіком несповна розуму. Здає ся, що сїх посльдних є найбільше, бо Нагел і суд признав чоловіком несповна розуму та відобрав ему право розпоряджати ся свобідно та поставив его під курателю. Отже Нагел прийхав оноді до Берліна, щоб там поставити ся о знесення курателі. Він має свідцтва від многих лікарів, котрі доказують, що він зовсім здоров на умі, а лиш дивак, котрий свої погляди на то, як чоловік повинен жити, їсти та убирати ся, з цілою консеквенцією хоче практично на собі показати. Нагел прийхав до Берліна залізницею, але з двірця шов вже пішки і босий та просто-волосий. В містї той чоловік пригоди наробив такого дива, що величезна товпа людей бігла за ним і кождий хотів видіти того чоловіка. Хвилями стала така глота, що аж поліція мусїла Нагеля боронити, щоб его „природно“ товпа не задушила.

Богацка халчивість. Перед кількома місяцями звїсний мільонер Рогатин злякомив ся на кілька шісток, загублених бідним хлопцем на улиці, і за се дістав два дні арешту. Подібний случай став ся у Львові. Соломон Реллес (56-літний), властитель кількадесятьох тисячів рєнських, а при тім „публичний послугач ч. 16“ (!), чоловік жєнатий і батько кількох дітей, заличав ся до якоїсь шинкарки і обіцяв, що з нею ожєнить ся, а при тих залицянках витягує єї з кишені калитку з 10 коронами. На крик жидівки прибіг поліцаєнт і забрав Реллеса на поліцію, де найдемо при нїм украдену калитку з грїшми. Злодія замкнено на разі до арешту.

Не забувайте на „Народний Дім“ у Чернівцях!

Розписка конкурсу. При п. н. П. Гімназії в Чернівцях є до обсадження місце директора. Подана до міністерства просьбі належить вносити найдалше до 30. с. м. на руки п. к. шкільної ради краєвої в Чернівцях.

Оповідень конкурс.

В радовецькїм повіті розписано конкурс на слїдуючі посади учительські: 1. В Молдаві і Селегні є місце підучителя при двокласовій школі народній, а в Горішніх Милишівцях таме саме місце при чотирокласовій школі народній. Мова викладова руська, а язык німецький яко предмет головний. 2. Місце підучителя при пятикласовій школі в старих Фратівцях, Білці, Горішнім Городнику, Марджині, Нових Фратівцях, Горішнім Вікові і Волівцях, при чотирокласовій школі в Долішнім Городнику і Горішнім Вікові і при двокласовій школі в Бадівцях, Сатуамару і Костині. В тих школах народних мова викладова румунська а язык німецький яко предмет головний. — Подана треба вносити найдалше до 10. грудня до шкільної ради повітової в Радівцях. — Далше розписує шкільна рада краєва конкурс на опорожнені посади учительські в повіті вижницькїм і так: 1. місце учителя при чотирокласовій школі у Вилавчу, 2. місце управителя при однокласовій школі в Конятині, Мариничах, Плєскій і Підзахаричах, 3. два місця учительські при трикласовій школі в Руськїх Банилові, 4. місце учителя в Бергометі, 5. місце учительки при чотирокласовій школі для дївчат в Вашківцях, 6. місце учителя при однокласовій експозитурі в Рєвній, 7. місце підучителя в Існасі, Каранчові, Бергометі і Лукавцях, 8. місце підучителя при експозитурі в Існасі і при двокласовій експозитурі в Каранчові, 9. місце підучителя, ваглядно підучительки в Мірові, 10. місце підучителя в Мілійові і Вашківцях, 11. місце підучителя і підучительки в Вилавчу. У всіх тих школах народних викладова мова руська а язык німецький яко предмет головний. — Відтак є до обсадження місце учительки при пятикласовій школі в Вижницях, місце підучителя в Ніколяведорфі і місце підучителя в хлєпачій школі в Вижницях. Тут знова мова викладова німецька а язык руський яко предмет головний. — Крім того є опорожнені два місця підучительські при чотирокласовій школі хлєпачій в Вашківцях над Черемномом. Викладова мова німецька або польська а язык німецький яко предмет головний. — Подана належить вносити до шкільної ради повітової найдалше до 30. падолиста 1901 р.

Шукає жінки.

Промисловець, 40-літний вдовець, чоловік маючий, що посїдає красну реальність вартости 30.000 корон шукає товаришки жити. Такою може бути старша панна або й вдовиця, з порядного дому, уродлива і доброї вдачі, статочна, гадздина з посагом 6.000—10.000 корон. Адрес: I. K. poste restante (Czernowitz) Чернівці.

Хто собі замовить 50 МАЛИХ КАТЕХИЗИСІВ штука по 15 кр. (30 сотників)

той дістане 10% опусту а пакет з почтой вже оплачений. Адресувати належить: Торговля паперу „Рускої Ради“ Чернівці, ул. Петровича ч. 4.

Хто хоче дістати КАЛЕНДАРІ

в номіс, най зголосить ся до Торговлі паперу „Рускої Ради“ в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2. Пакет оплатить „Торговля“ а кождий 10-ий календар дає даром за розпродаж.

ОПОВІСТКА.

„Українсько-руська Видавнича Спілка“

видала доси отсі

КНИЖКИ

в першій серії „Белетристичній Бібліотеці“:

Ціна в короновій вал.

1. Стефан Ковалів. Дезертер і інші оповідання	К. 1-60
2. Іван Франко. Поеми	„ 1-60
3. Ольга Кобилянська. Покора і інші оповід.	„ 1-40
4. Гю де Мопасан. Дика пані і інші оповід.	„ 1-30
5. І. Франко. Подвійка і ин. борисл. оповідання	„ 1-40
6. Наталія Кобилянська. Дух часу і інші опов.	„ 1-60
7. Кнут Гамсун. Голод, роман	„ 2-20
8. Леся Українка. Думи і мрії. Поезії	„ 1-60
9. Стефан Ковалів. Громадські промисловці	„ 1-60
10. Уїлліам Шекспір. Гамлет, принц данський	„ 1-80
11. Генрик Понтопідан. Из Хат. Оповідання	„ 1-30
12. Болдан Лепкий. З життя. Оповідання	„ 1-20
13. Геріарт Гауман. Візник Геншель	„ 1-60
14. М. Коцюбинський. В лутах шайтана. Опов.	„ 1-60
15. Уїлліам Шекспір. Приборкана гоструха	„ 1-40
16. Панас Мирний. Ліхі люди	„ 1-40
17. Короленко. Судний день	„ 1-20
18. У. Шекспір. Макбет	„ 1-60
19. К. Гуцков. Уріель Акоста	„ 1-40
20. У. Шекспір. Коріолан	„ 1-80

Ціна в короновій вал.

21. Михайло Яцків. В царстві сатани	„ 1-60
22. Панас Мирний. Морозенко	„ 1-90
23. Леся Мартинович. Нечитайлик	„ 1-60
24. Михайло Коцюбинський. По людському	„ 2-—
25. В. Оркан. Скапаний світ	„ 1-—
26. Василь Стефаник. Дорога	„ 1-60
27. У. Шекспір. Юлій Цезар	„ 1-60
28. Л. Толстой. Відроджене (3 томи)	„ 3-60
29. К. Гавлічак Боровський. Вибір поезій	„ 1-60
30. Ф. Заревич. Хлопська дитина	„ 1-80
31. І. Франко. Коваль Басеім	„ 1-60
32. Уїлліам Шекспір. Антоній і Клеопатра	„ 1-80
33. Е. Тимченко. Калевала (переклад)	„ 3-—
34. О. Катренко. Пан Природа і інші опов.	„ 1-40
35. Уїлліам Шекспір. Багато гадасу з нечевля	„ 1-60
36. Іван Франко. Сім казок (друкується)	„ 1-44
37. Сидір Борохович. Над Прутом	„ 1-60
38. У. Шекспір. Ромео і Джульєтта	„ —
39. К. Сроковський. Оповідання	„ —
40. А. Крипський. Пальмове гілля	„ 2-—

Ціни подані за оправні примірники. Брошурованих не продаєть ся.

У другій, серії, „Науковій Бібліотеці“ вийшли:

1. Кароль Кавцкі. Народність і її початки	К. 0-60
2. Фр. Енгельс. Людвік Фаєрбах. Переклад Будового	„ 0-50
3. Фр. Енгельс. Початки родини, приватної власності і держави	„ 1-50
4. Ш. Сенґобо. Австрія в XIX, століттю	„ 0-80

5. В. Будзиновський. Хлопська послисть	К. 2-—
6. К. Фламаріон. Про небо	„ 2-—
7. М. П. Драгоманов. Переніска Т. І.	„ 1-80
8. С. Степаняк. Підземна Росія	„ —
9. Андріян. Аґарний процес у Добростанях	„ —

Брошур другої серії не опрацьовуєть ся.

У третій серії „Літературно-Науковій Бібліотеці“ вийшли:

1. М. Грушевський. Хмельницький і Хмельниччина	К. 0-20
2. Курцій Руф. Фільотас	„ 0-20
3. В. Наумович. Величина і будова звідного світа	„ 0-15
4. Панас Мирний. Лови	„ 0-06
5. І. Пулюй. Непропаша сила	„ 0-10
6. М. Грушевський. Бех-Аль-Джугур	„ 0-10
7. І. Раковський. Вік нашої землі	„ 0-10
8. А. Чехов. Камітанка	„ 0-15
9. М. Драгоманов. Ник. Ів. Костомарів	„ 0-15

10. Е. Золя. Напад на млин	К. 0-20
11. І. Пулюй. Нові перемінні звізди	„ 0-15
12. Г. Квітка. Маруся	„ 0-50
13. М. Левицький. Спілкова умова для селянських спілок	„ 0-20
14. М. Куліш. Оріся	„ 0-06
15. М. Кистяковська. Іван Гус	„ 0-20
16. О. Стороженко. Оповідання І.	„ 0-20
17. В. Барвінський. Досліди з поля статистики	„ 0-20
18. В. Короленко. Ліс шумить	„ 0-20

(Дальні випуски в друку).

Адреса: Львів, уліця Чарнецького ч. 26.

Увага: Укр. руська Видавнича Спілка дає всі свої видання на рати (місячні або кварталні) з тим, що термін сплати буде точно задержаний. — Хто хоче взяти на рати книжки, мусить зголосити ся до дирекції по реверсе, який має виповнити і звернути дирекції. Хто зложить від разу 20 кор. дістає 10% рабату. На „Літ. Наук. Бібліотеку“ приймаєть ся окремо передплату по 5 кор. за серію зложену із 48 (подвійних) аркушів друку.

Важне для нежонатих.

Хто хоче дістати дешево

добрий і здоровий харч домашній * *

то прошу зголосити ся у

Марії Новіцкої

ул. Ратушева (Rathhausstr.) ч. 17.

на другім поверсі.

Гігієнічна підстава здоров'я.

Сим поводити ся фрізієр

ЛЕВ ВАЙС,
Tempelgasse,

котрий щоб охоронити своїх гостей перед скірними недугами, завіз у себе всякі найновіші гігієнічні урядження, пр. карболізоване бритв, механічні розпильні до нудровання, карболізовані ватовані перевязки на шню і т. п. так що дійсно може бути приємністю бути обслуженим в так елегантно і модерно урядженім салоні.

Г. Файлес

у сувач нагітток

Чернівці, Руска ч. 8.

Принагідні закупна з причини опізнення сезону!!!
в склепі Б. БАЛТИКЕВСТРА молод.

О 35% таньше як передше
літні парасольки, модних кольорів, чорні і ясні
з коронками.

О 10% таньше як передше
ясна обува для пань, панів, дівчат, дїтий і
убува до Lawun Tennis, Кнайпівські мешти.

О 25% таньше як передше
Соломяні капелюхи і легкі капелюхи фільцові
і літні шапочки.

Подорожні прибори, склад найгарніших
куфрів ручних і валізок тошки з урядженням
або без уряджень пуделка на мужеські і дамські
капелюхи — етюї на парасолі, коші на їду,
торбинки.

Мужеське біле, англійські зефіри, ковніри,
маншети і краватки.

Виходить в Чернівцях
що середа, п'ятниця і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламічні неопечатані
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10	—
на чверть року	5	—
на місяць	1	70

Поводиноке число коштує 16 сот.

Передплата і надскитість за інерсати
платні в Чернівцях.

З буковинських газет.

„Buk. Nachrichten“ подали
сеї неділі II. статю під написом
„Die ruthenische Frage“ з таким
змістом:

Сварка меж Русинами а каца-
пами о правопис і підкупства (!)
уступила. За Баденського (!) повстала
третя партія, себто радикальна, але
що надто зблизила ся до соціаліс-
тичної, упала (!) а єї унаслідла
партія Романчука, котру піддер-
жує Ник. Василько, що з'єднав у
ній 8 (!) незалежних послів-Руси-
нів, наколи більшість (!) засідає в
„Славянськім Центрі“ під коман-
дою Поляків (!), тому міродайним є
„Руский Клюб“. В єго програмі є
національна автономія, що жадає
злученя східної Галичини і північ-
ної Буковини. Сему противні цен-
тралісти і автономісти, хоч сему
раді Поляки; але проти сего мусі-
ли-б запротестувати Німці і Воло-
хи. На се повинні Русини пам'ятати.
Поки Русини не подадуть на се
способу, який би можна прийняти, до-
ти переведене сеї програми дуже про-
блематичне. Доси доказаний факт (!),
що в славянській Австрії побили
би ся Славяне, ба навіть славянсь-
ка солідарність розбила би ся в
хвилі, коли би в Австрії запанува-
ли Славяне.

Сутею руского питання є тепер
кілька культурних і економічних
проблемів, а не національна справа,
котра без попередньої розв'язки куль-
турно-економічного питання не може
прийти до значіння. Про се культурно-
економічне питанє обіцяють „Buk.
Nachrichten“ поговорити иньшим
разом.

Родичні хвилі.

Оповіданє Ярослав Левицького.

В убогій, просто заставленій кімна-
ті сидить при столі їх двоє. Він моло-
дий євзв'ячений, сотрудник, перед піро-
ком що-йно висвячений, заглубив ся
сильно в якийсь товстий книжці, читає;
вона, єго жінка, вісімнадцятилітня, гар-
на блондинка, переглядає ілюстрації я-
когось німецького журналу, єго лице по-
важно, вдумане, напружене, видно, що
читає книжку з розвагою. Часом відірве
очи від паперу і глядить якийсь час у
куток кімнати — надумуєт ся; часом
прочитає картку ще раз п'яново відчи-
тує, а що хвилі хапає за лежачий об'є-
кт потатки оловець і щось у ній шпиге-
за-п'янує.

Вона перекидає листки журналу з
провола, сказати би від нехочу. На єї
лиці слідна байдужність, нудьга, при-
мус. Приглядаєт ся ріжним рисункам,
портретам, краєвидам, але се єї не ба-
вить. Хвиля зустрінеть ся де яка коміч-
на картина, тоді по єї воралевих устах
і гарних, синіх очах, перемчить легень-
кий усміх, але такий легенький, такий
слабий, що ледви замітний. Хвилями
стрілять очками на свою мужа, часочок
вдивляєт ся в него з любов'ю, але за-
раз насунуть брови, чим стаєт ся ще
красною, відвертаєт ся від него і пе-
рекидає даліше недбало листками жур-
нала.

Як видно із сеї статі, то інфор-
мації сеї газети про рускі партії
і їх програми просто сьмішні, аби
не сказати гірше. Як же-ж нам їх
розбирати? Пождемо хіба, що бу-
де далі...

„Desteptarea“ виступає в ч.
83, остро проти знесеня науки воло-
ської мови при I. гімназії в Чер-
нівцях, котру перенесено зглядом
чотирох нижших клас до філіяльної
гімназії. Волохи зажадали в міні-
стерстві, щоби місце учителя воло-
ської мови остало, як було системі-
зоване, а при філіяльці аби було
друге місце. Міністерство мало за-
жадати предложеня дотичних актів
до 3 днів! Звертаємо на се
увагу наших послів відень-
ських, щоби зажадали того
самого, що буде признане
Волохам, і для Русинів,
себто, щоби при I. гімназії остало
теперішнє місце учителя рускої
мови, а при II. гімназії засновано
нове.

В числі 84. обговорює та сама
газета черновецькі учитель-
ські семінарії. Се, пише „De-
steptarea“, curiosum для кожного ро-
зумного педагога, бо для пів мільона
Волохів і Русинів стоять вже зверх
30 літ німецькі семінарії уч. Се
ігнороване найсправедливіших пре-
тенсій і інтересів краю, що потре-
бує учителів вишколених як най-
ліпше в мовах краєвих. А обмеже-
нє числа питомців на 60 в кожній
клясі, се супроти страшного браку
учителів непростимий гріх.

Сим виводам годі відказати ра-
цій і крайна пора, щоби рускі і
волоські послы заняли ся рішучо
єєю справою. Тоді устали би й на-
ріканя на протегування сеї або тої

народности при вступних іспитах,
про котрі говорять „Desteptarea“,
що є. р. прийнято більше Славян як
Волохів, але не видить більшости
волоської в п'яньших роках. За те
правда, що задля німецької мови в
женьській семінарії повно жидівок,
для яких нема вже місць учитель-
ських, наколи при руских і волос-
ких школах є з 250 уч. сил неква-
ліфікованих, себто четвертина бук.
учительства!

Про иньшу шкільну справу за-
говорила „Gazeta Polska“, а
то гімназію в Вижниці в
дописи якоїсь „поважної личности“
тамошньої. Зазначивши, що руско-
німецька гімназія на границі Гали-
чини буде розсадником германізму,
пише „Gaz. Pol.“, що треба би хоч
половинно запротестувати проти о-
хоти германізації „kresów polskich“
виеднанем обовязкової (для всіх? —
Ред.) науки польської мови що най-
менше в 3 годинах тижневих, про-
ти чого, як каже, жиди не повинні
би мати нічо, бо їм мова польська
може навіть симпатичніша, як
руска, а й рускі послы Пігу-
ляк і Василько мусять, хоч
не радо, признати, що будучим
гімназістам вижницьким придасть
ся в житю хоч побіжне знанє поль-
ської мови. Тому „Gazeta Polska“
завзяває „Kolo polskie“ постарати
ся о се при нараді над бюджетом,
до котрого перший видаток на єю
гімназію має бути вставлений вже
нарік (?), далі „Gazeta Polska“ жа-
лує, що сего услів'я не поставив п.
Рудковський, даруючи ґрунт, але
надіє ся того від дальших жертво-
вателів, без котрих бідна вижницька
громада не годна виставити бу-
динку.

Власне задля сего здає ся нам
жаданє „Gazet-y Polsk-oj“, „обовяз-
кової“ науки польської мови, якої
вирочім доси ще нема ніде на Бу-
ковині, троха передчасним. Дуже
можливо навіть, що гімназія стане
скорше в Кіцмани, де громадека ра-
да ухвалила вже поставити влас-
ним коштом будинок за 80.000 к.
Про се доносить власне й „Buk.
Post“ і причіпила до того вже
жаданє третої (!) волоської гімназії
в Кимполунзі. Волохи, бачите, му-
сять все мати більше, як Русини,
бо, ну, бо їх не тільки значно мен-
ше, але й є вже навіть гіперпро-
дукція волоських євзв'ячених, що
ждуть на парохії так само, як ру-
ські парохії на євзв'ячених. Так
то добрі євзв'ячені раді би Руси-
нам помочи.

3 ради державної.

Буджетова комісія про-
довжала в поноділок генеральну де-
бату над бюджетом. Посол Лупул
(краєвий маршалок Буковини), жа-
лує, що через єю дебату проволі-
кає ся ухвала бюджету, жалує ду-
же, що Буковину, котра в куль-
турнім і економічнім згляді потре-
бує більше опіки супроти всіх кра-
їв в бюджеті майже зовсім не узгля-
днено. В надії, що ряд не залишить
подбати о найпильніші потреби
краю і управлені національні і куль-
турні жаданя Волохів, будуть Во-
лохи голосувати за бюджетом і
диспозиційним фондом. Бесідник
заявляє з найбільшим притиском,
що Волохи держати ся муть непо-

Нараз відложила журнал, відсунула
єго на бік, а сама вдивляла ся в свого
мужа. Такий супокій, така тишина —
се єї не по нутру. Ще хвилю, часо-
чок, але так годинами, се єї прямо вби-
ває. Вона почала в душі бурити ся. Не
знала, як зачати, як відорвати мужа від
читання. Її хотіло ся побалакати, попо-
стити ся, побавити ся, розвеселити ся,
а ту ні з ким. Він читає і читає... не-
зносний... Спершу сего не було. Усе з
нею гуторить, бавить єї. Вона любила
веселість, любила сміхи, жартобливі бе-
сідки і іграшки. І мала до недавня сего
доволі. Муж догоджував єї у всім. За-
бавляв ся з нею у вільних хвилях як
дитина з дитиною. Тепер... о, той сусід!
Вона була би тому сусідові не знати
що тепер вчинила. Нанитав ся мудра-
гель з книжками, напхав їх цілий обо-
ремек єї мужови, а вона мусить через
те терпіти! І так уже майже цілий ти-
ждень. Єї взяла досада на того сусіда.
Коли-б він приїхав, не здержала би...

Муж єї мабуть і не догадував ся,
що дієт ся біля него, які думки снує
єго дорога жіночка, та яка недобра на
него за те, що він читає, а не займаєт
ся нею. Але з часом і він підніс очі від
книжки та глянув на жінку.

— Ти вже не переглядаєш журна-
ла? — спитав лагідно і взяв єї за руку.

Вона виврала свою руку і відвер-
нула ся, а лице єї набігло живим ру-
мянцем. Єї було і стидно і досадно.

Він встав і приступив до неї. Взяв
єї за обі руки, нагнув ся і поглянув їй
в очі. Ті очі, очі, як він їх любив!

Він готов був за ті очі пів євіта да-
ти. Коли вони до него усміхали ся, він
забував, що живе на землі; коли блага-
ли, був би собі позволив і серце дати
вирвати; коли на него були чого не до-
брі, він молив, плакав, закликав, доки
не виногодили ся.

Нині завважав він у сих очах гнів.
Він зрозумів, що вона гніваєт ся на
него, він зміркував, чому...

— Олю! ти гнівна... на мене? за
те, що читаю? Олю, Олюсю!

Поцілував єї в уста.

Вона не боронила ся, але мовчала.
Єму тиснули ся до очей сльози.

— Олю, голубко! Чому ти не ска-
зала, що не любиш, що не хочеш, аби
я читав? Та ж я був би тебе услухав.

На те маю ще час. Олю, я без твого
дозволу не буду вже читати. Чуєш?

Він довго приговорював, обіцював,
голлубив єї і цілував, заки вона відо-
звала ся.

— Ти зачини так від тепер, уже в
першій році, то пізайніше ізза книжки і
євіта не будеш бачити і не поглянеш
на мене і не заговориш до мене. Я бу-
ду нудити єя, мучити єя, а тобі байдуж-
же, ти взяв книжку, зачитав ся і забув,
що жінку маєш! Таке...

— Алеж, Олю — боронив ся муж,
— як можеш таке говорити? Чиж я те-
бе не люблю, аби мав з тобою так по-
водити ся? Кажу тобі, що без твого
дозволу не буду вже від нині читати,
лиш не гнівай ся на мене.

— Обіймай, що всі книжки, які ти
дістає від Степана, зараз, як він лише

до нас приїде, віддаш єму і більше у
него не будеш брати. Добре?

— Алеж, Олю...

Вона догадала ся, що він хоче ска-
зати. Її стало себе дуже жалко, вона
почула ся нещасливою, опущеною, непо-
бленою, єї здавало щось за горло і вона
почала гірко плакати. Сльози так і ти-
снули ся самі до єї очей, а до горла
немов підходило само серце. Вона не
знала би сказати, чого саме плаче, але
плакала, бо воно само плакало ся.

Він єї благав, обіцював, що всі
книжки викине за вікно, просив аби пе-
рестала плакати, бо він не видержить
виду єї сльіз, бо єму серце пукне, цілу-
вав єї, обіймав, плакав, нічо не помага-
ло. Вона кидала ся немаче в лихоради,
а сльози цюрком текли по єї гарних ли-
цах. Сторонний видець думав би, що
се дитина плаче за померлою матір'ю,
або подруга за улюбленим мужем...

Єго се незнаєно ратувало, боліло.
Він докладав усіх своїх сил, аби єї у-
спокоїти, але дарма.

Нехай виплачєт ся, подумав собі
вінчик, буде їй легше. Вона не лише
плаче на мене, але мабуть нагадала со-
бі родинний дім, батька-матір, рідню, ді-
воче, веселе житє... До тепер жила ли-
ше собою і мною, а думки єї не виї-
тали поза отсей дім. Може тепер у хви-
лях супокую під впливом споминів і зга-
док, гамовані тільки часу сльози мусіли
вийти, виллати ся. Та ж се молода жен-
щина!

Мимо такої розваги, чув він, що сєй
плач сильно пригнобив єго. Кожда ка-

хитно дотеперішних національних і політичних засад.

Посол Форшт жалув, що в бюджеті заслонено ефективний недобір і видить поліпшене політичних відносин тільки в енергійній зміні теперішних невиносимих етосунків.

Посли Вольф і Менгер виставляють гадку про горівчаний монополі і виступають проти наміру Чехів, отворюючи чеські школи в німецьких містах. Чех Курц застерігає ся знов проти закиду, якими Чехи провадили політику по-стутатів.

Комісія бюджетова ухвалила, як ми вже писали, проект закону о дію рнї е т а х. Після сего проекту має ся іменувати діюрістів на підставі розписування конкурсів. Число постійних діюрістів має на разі вносити 8.000, але в міру потреби може бути змінено. Проект установляє чотири класи платні — відповідно до місцевості. В найнижшій класі платня діюрістів має вносити в часі від 3—6 лїт служби 900 к. від 6—10 лїт служби 1.020 к. від 10—15 лїт 1.140 к. від 15—20 лїт 1.260 к. понад 20 лїт 1.380 к. в другій класі так само вносити має платня 960, 1080, 1200, 1320, 1440 к. в третій: 1080, 1200, 1320, 1440 і 1560 к. в найвишшій класі: 1200, 1380, 1560, 1680 і 1800 к.

При центральних властях можна поодноким діюрістам з причини надзвичайних робіт признати висшу платню. Проект признає діюрістам право до смертури, а їх вдовам і сиротам пенсію. Літа служби відбутої перед дефінітивним іменованем канцелярством, мають числитися до смертури. Службу можна діюрістови виповісти на 6 місяців; по тих 6 місяцях дістане діюріст відправу у висоті тримісячної платні і зворот всіх грошей, зложених на смертуру, з відсотками 4%. Против виповідження має діюріст право рекурсу. Скоро рада державна ухвалить сей закон, тоді й діюрісти будуть ліпше плачені як бук. учителі народні.

Перегляд політичний.

З Буковини.

Промову посла Лупула, про котру ми писали в попереднім числі обширно, називає „Deșteptarea“

„шкандалом, монетрум політичної дотепности, ганьбою для волоскої нації і противною найсвятійшим інтересам волоскої нації за котрі ведеть ся борба стілько десятиліть“. Газета цікава, як віднесе ся до неї волоский клуб віденський. Особливо не подобав ся „Deșteptari“ уступ про гімназії, церковний конгрес і трікольор; прочі „погляди політичні“ бесідника, ігнорує „Deșteptarea“ виразно. „Gazeta Polska“ дивує ся, що Волохи, як з промови Лупула виходить, стали з автономістів нараз центральстами, що їм справді приєднало Німців, але зразить автономістів, (котрі їх досі спирали.—Ред).

Проводирі радикальної партії волоскої мали, як пише „Deșteptarea“ 4. с. м. збори, на котрих радили над ситуацією теперішньої політики Волохів на Буковині і вибрали на запрошене клубів волоских. послів (!) комісію з 4 членів, що має конферувати з такою-ж комісією посольських клубів волоских. Відтак збори оголосили кандидатуру протосея Бальмоша на посла соймового з Кимполонгу, радили, як би помогти економічній нужді волоских селян, доповнили головний виділ партії і обговорювали кілька kwestій партійної організації.

Збір радив також над справами шкільними і ухвалив підняти енергійну акцію против теперішньої системи на полі політично-шкільнім, при тім ухвалив таку резолюцію: „Центральний комітет народно-національної партії, зібраний 4. листопада 1901, констатує, що на цілім полі шкільнім не зважає ся на права і бажання волоского народу зглядом національного виховання учителів, дотично організації та інспекції шкіл; протестує проти пануючої системи відчуження шкіл через утискування волоскої мови на користь слявізму (!), протестує в кінці енергійно проти знесення катедри волоскої мови при І. гімназії, і ухвалює зробити приготавля до імпульсу і енергійної

демонстрації, а до участі в ній буде волоский нарід завізваний загоді.

Як видно, то волоскі радикали задумують демонстраціями в справах шкільних жадати наново румунізації руских шкіл. Ну, коли-б їм дійсно прийшла до того охота, то й Русини потраплять їм задемонструвати ще ліпше.

Посол Штрахер, як ходить чутка навіть по газетах, мав би небавом зложити мандат до ради державної, де заступає місто Чернівці. Не знати, кілько в тім правди, одно лишне підозріне, що п. Штрахер щось дуже притих.

Священники з кимполонгского повіту зійшли ся оподі на соборчик (!) і ухвалили кандидатуру свого протосея Бальмоша на посла до сойму, котрий єї й прийняв. Цікаве тут пригадати, що о. Б. був при послідних виборах правительственным (!) контракандидатом Жоржа Поповича і тим головню причинив ся до вибору радикала Поповича. Так то в нас знають ся на людях!

Пропам'ятне писмо до Єго Ексцелленції Пана Міністра Президента д-ра Кербера, вислане в імені независимих руских виборців соймового округу виборчого золочівського: о. Данилом Тяничкевичем, друкують галицькі газети рускі, на жаль воно для Буковини знадто обширне.

Сенат академічний в Інебруку рішив перервати виклади на кілька днів. З Града і Відня прибуло сюда около 100 італійських студентів. На двірці почитали їх інебруцькі товариші. Разом удали ся до університету і урядили демонстрацію против академічного сенату. Поліція розігнала демонстрантів. Студенти заиротестували у ректора і посадили против інтервенції поліції в любили університетськім.

Конференція австрійського єпископату католицкого розпочала ся у Відні 6. с. м. На тій конференції мають єпископи застановити ся над такими справами: Поперед всего, яким способом спинити агітацію під оком „Los von Rom“, котра забирає католиц-

ким Німцям тисячі віроісповідників річично. Далше — соціалізм, котрий обгортає що-раз більші круги робучого люду, також буде предметом нарад єпископів. Розходять ся о се, аби робітничу справу взяли католики в свої руки, до чого їх зазивав напад в своїх єнцикліках. Відтак справа шкільництва. По уложеню катихизмів для народної школи, котрі вже загально увійшли в ужиттє як шкільні підручники в цілій Австрії, займає ся конференція уложенем відповідних підручників для середних шкіл. Війни має єпископат для поліпшеня дотаций духовенства робити заходи о признає п'ятилітню додатку священикам — як сего домагає ся клер в петиціях вношених до ради державної від всіх деканатів — і о підвишене платні сотрудників. Єпископи мають подати точні дані з висказами числа сотрудників, щоби правительство могло знати, о скілько таке підвишене дотаций обтяжало би фонд релігійний.

Обсада станіславівського гр.-к. єпископства тичне ся вже майже цілий рік, а ціла вина снаде лише на правительство, котре не хоче дати дотаций для єпископа, а домагає ся щоби удержане станіславівському єпископови давав львівський митрополит зі своїх єголових дібр. Тимчасом львівська митрополія не така богата, аби архієрей міг без ущербу давати так значну суму, бо щось около 12.000 зр. на удержане другої єпархії, а коли-б навіть збувало єму що з доходів, то чи-ж Русь не має потреб? чи не можна би єї грїш ужити дуже хоєнно для справ народної і церковної? Коли би митрополитови повело ся щасливо довести переговори до кінця, в такому случаю можна ще перед новим роком надітти ся іменованя станіславівського єпископа. Що-до особи будучого владки станіславівського годі на разі сказати щось позитивного. Круги духовні уважають за найновачийших кандидатів оо. Касіяна Куніцого, войскового канцелярія зі Станіславова, і Платонида Філяса, бувшого ігумена Василя в Дрогобичі. Львівський собор порішив, що тільки безжени („також вибрані із духовенства міського, зїстаючи в стані безженим“) можуть стати єпископами, а Рим не гадає від того відступити. Так справа стоїть до тепер.

Про італійський університет тичне „Дьло“. Найважнійшою справою національно-культурного характеру що займає так парламентарні круги як і публицистику та що стала предметом нового клопоту для Керберового правительства, є справа італійського універ-

пня сльози єго дорогої жінки палила, роздирає єго серце, шарпає єго мозок, трагувала єго нерви. Він, якби не був сьвященником, кинув би ся їй до ніг і просив би о милосерде над собою. Але сего не міг зробити.

Він усів побіч неї, взяв єї руку в свої долоні, притулив єї до своїх розпалених уст і так держав та чекав, аж вона успокоїть ся. Але се не зараз наступило.

Він сидів ні в сиз, ні в тих. І жал, що єму було молодой жінки, що плаче що гніває ся на него і не міг зрозуміти жіночої вдачі, плачливої природи. Як се можна плакати, гнівати ся, не маючи до сего достаточної причини? Як можна ні за що мучити чоловіка, казати єму на те все дивити ся і слухати?

Тепер він знова почув ся нещасливим...

Плаче і плаче — чого? Єго сильно боліло серце. Єго огортали чорні думки, дусили єго своїми змислими обіймами, насмівали ся з него. Чи так буде і нині і завтра? Він питав своєї душі, але душа не відповідала. Він нагадував собі попереднє жите, від слюбу, аж до нинішнього дня. Одно паєсте, один рай... Нині те все починає рвати ся. Жите, те погане жите показує свій чорний бік. Як він не бажав собі сего! Він уже починав вірити, що брехня те, що говорять про „родинне некло“. Родина — сей осередок людського жита — не мав би бути осередком щастя? Деж шукати єго инде?

Він згадав про целібат.

Єго кортіло бути безженим, єго дехто й намовляв до сего. Відне, парубоче жите, посвячене праці народ-

ній і церковній — се було єго ідеалом через цілі чотири роки єго богословських студій. Він рвав ся до своєї праці, снував плани на будучність, закладав часопис, організував духовенство, піднісє духовне, церковне письменство, кидав ся на всі боки, інтересував ся всім... Такими мріями дїлив ся було в семінарії зі своїми товаришами, загірав їх до свого власного ідеалу. Єго розуміли і любили за те. Сподівали ся з него колись великого чоловіка. Він укінчив богослове і виїхав на ваканції. Прийшло ся здійснити задумане.

Аби застановити ся в спокою над таким важним житєвим кроком, виїхав він на пару днів у глухий кут до своєї сестри. Ту цілими днями роздумував над сям питанням: чи має женити ся, чи йти у світ безженим? Були дані за і проти. По кількох днях тяжкої боротьби з собою самим, рішив ся війни не женити ся. Подякував сестрі за хліб-сіль і поїхав прямо до свого єпископа порозуміти ся у справі стипендії на дальші студії.

Пригадаючи собі тепер ту поїздку до єпископа, він усміхнувся. Склало ся, що йдучи до єпископської палати, стрів на улиці якогось старшого священика. З ним ішла... вона.

Того самого дня був у тім місті бал.

До єпископа вже не пішов. Вернув си до готелю, скинув реверенду, надів нову, свіжу лашітку, прихарив ся і поїхав — на бал.

На бали освідчив ся, єго привчали...

З целібата зробив ся щасливий муж. Щасливий до нині...

Він глянув на жінку. Оля сиділа ще в тій самій поставі, що передше, але вже не плакала, а тільки, як по плачеві, від часу до часу хлинала. Він до неї заговорив, не відповіла нічого. По хвили винила хусточку, отерла сльози, встала і підійшла до вікна. На мужа не дивила ся. Притулила чоло до шиб і задумала ся. Єї боліла голова. Так стояла якийсь час, не відповідаючи ні словечком на любовні слова мужа, на єго перепрошеня, на єго поцілуї. Мов не бачила єго, мов не чула єго слів.

Голова не переставала єї боліти. Вона взяла в руки парасольку і крізь відчинені кухонні двері розказала:

— Ганно, наставляйте на каву. Я зараз прийду. Іду в сад перейти ся, бо голова мене болить.

Сказала, зачинила остро двері і виїшла ганком в город. Він вхопив капелюх і пішов за нею. Ішли обоє довгий час мовчки. З города перейшли в великий сад свого пароха.

На дворі стояла глуха осінь. Небо чисте, чисте, ні одна хмарочка не застигнувала чудової осінньої сляви. Сонце пускало на землю свої останні промінї тепла, працювало ся з пожевтілими останками зелені, з постарівшою природою, що єї виходило. Земля гнула ся під богатим плодом свого нутра, своєї сили. Попідпирані патищем груші і яблоні, між якими проходили молоді, неначе блавали прохожих о милосерде своїми зігнутими, скривленими від тяжких оочів руками-вітями.

Осінь тишина залягала кругом. Село було пусте. Люди повиходили в поле. Дома лишали ся хіба старі та немінні.

Олю огорнув ще більший сум. Вона, як чутлива людина, піддала ся впливови природи. Осінь нагадувала їй і єї власну минулу весну, єї молодість...

Уже не вернеть ся...

Осінь зближає ся і до неї. Вона не хоче про се думати, вона відганяє від себе подібні гадки, але вони раз-ураз пригадують ся, раз-ураз чим глибоше вбивають ся в єї серце, в єї душу...

Муж єї ішов побіч неї також задуманий.

Про що він може думати? — штала себе молода жінка. „Чи може про те, що й я тепер? Алеж я єму ще нічого не сказала...“

Вони усїли на лавочку. До себе не промовили ні словечка. Вона усїла перша, він за нею.

До них підбігла стара кітка. Станула коло Олі, вискочила передніми лапками на єї коліна і кокетливо прижмурилася до неї свої великі бурі очі. Оля любила свою кітку, свою товаришку з родинного дому. Взяла єї на руки і почала гладити. Кітка муркотіла, перебирала нігками, ловила зубами свій власний хвостик, крутила ся, перевертала ся на подлозу молодой жінчини, лизала єї руки... Оля водила пальчиком по єї черевцях, скоботала єї, а кітка силкувала ся зловити лапками єї пальчик, але не могла. Оля вміє підносити руку і хопала єї поза себе. Пузкий, білий як мрамор пальчик зникав. Кітка оставала якийсь час з витягнутими вперед лапками, розглядала ся навкруг себе і надумувалася над тим, де міг подіти ся малий пестник. Так повторило ся кілька разів. Кітку се зацікавило. Коли так пальчик знова зник, вона зірвала ся

тету в Австрії. Від ряду років основувано на інсбрунцїм університеті побіч німецьких рівнорядні італійські катедри, так що число їх доведено до шести. В посяднім році введено ще сему катедру на правничім факультеті а обняв її надзвичайний професор д-р Менестріна. Та тут стинився інтерпретент, що заострів і так накинну справу та викликав певне неповадані для авторів сего інтерпретенту наслідки. Ого німецькі „бурші“ — „обурені“ на основане нової італійської катедри — явилися на першій викладі проф. Менестріни в числі яких 200 люда і стинили бучу. Професора, коли він увійшов до салі, повіттали Німці свистом і тупотом а Італійці оплесками. Д-р Менестріна пробував кілька разів зачати виклад, але Німці все перебивали ему тупотом і свистом так, що він мусів уступити з катедри і опустити викладову салю. Наслідком того між студентами, Німцями і Італійцями, прийшло до завзятої бійки в салі і на коридорах. Та сама історія повторилася на університеті інсбрунцїм від тижня.

Рівночасно відбилися єї події гоном у Відні, де студіює около 300 Італійців. Прийшло до бурливих демонстрацій на університеті і по-улицях, поки не вмішала ся поліція, при чім деяких італійських студентів арештовано.

Сї події були предметом промови посла Мальфатіо при бюджетній дискусії, а що найважнійше — не могло їх збути мовчки правительством і мусів про них заговорити міністер-президент. В своїй промові (другого дня бюджетної дискусії) згадав д-р Кербер і про сїю справу та заповів, що правительством думає над вдоволенем багань Італійців що-до італійських викладів.

Ось так Італійці потрапляли справу свого університету зробити у Відні за одним замахом актуальною а за тим і можуть бути певними сповнення своїх постулатів в найближшій будучности.

З Брукселя доносять, що в Гільверсум у вілі Крігера відбула ся сьми днів нарада бурекх провідників та що голландський міністер справ заграничних виготовляє окружу ноту до всіх держав, в котрій довірочно запитує, чи схотіли би піддержати почин Голландії що-до мирового посередництва. Бури готові годити ся під такими умовами: автономія обох республік, трансваської і оранської, під номінальною зверхністю Англії; зворот сконфіскованих носілоств і амнеція для повстанців Капланду. Рівночасно поясняють, що ті точки не є остаточними рішеннями провідників бурекх, а лиш мали би

становити основу до переговорів, сформуловану голландським правительством.

Смерть Лігунчана для Хін, іменно в теперішнім їх так оплаканим положенню, є удар політичного значіння, що рівнає ся приграній війні, бо Лігунчан, можна сказати, через кільканадцять літ своїм незвичайним розумом, личною повагою в краю і за границею, дипломатичним сиритом і знанем міжнародних відношень, держав на своїх плечах і хоронив бит небесної держави. Покійний родив ся 1823 р. яко син убогого ученого, одержав старанне виховане, зложив приписані іспити, став секретарем, а опісля губернатором провінції Кіанеу. Задля личної відваги і стратегічних здібностей повірено ему начальство фальоти під Нанкінгом. В нагороду за побіди нобілітовано его. В 1883 р. командував армією, що оперувала під Тонкінгом; відтак видимо его на становищі віце-короля в Печілі. З того часу вилив Лігунчана на хінське правительство став ся майже безмежним, а європейські держави головню з ним числились. В 1895 р. він провадив з Японією мирні переговори і тоді то ранив его якийсь японський фанатик. Опісля подорожував він по Європі, студіюючи культурний і промисловий устрій, щоби увести потрібні реформи в Хінах; але в виду опору земляків се не цілком ему удало ся. Ще в сьвіжій пам'яті визначна роля, яку відіграв Лігунчан в посядній воєнній рухавці. Він то, можна сказати, спас Хіни від унадуку і внутрішньої анархії, та не судилось ему довести діла до кінця, бо заскочила его невимолима смерть саме в хвили найважнійших укладів з державами. Поляг як вірний боевник на становищі в службі для добра своєї вітчизни, котрій посвятив ціле своє многолітнє житє.

Король Віктор Емануїл III, прийняв обовязок мирового судії межі Англією і Бразилією в справі територіально-граничного спору, а щоби як найсовітійше справу порішити, постановив лично єї перестудіювати. В наслідок того оба правительства вже згодились переслати королеві всі тої справи тикаючі документи. В Італії сїй вибір їх короля згаданими державами мировим судією зробив як найлучше вражінє.

на ноги, понишорила сюди-туди, станула задними ланками на лавочку і огляд найбільшого задоволення промайнував єї великих очах. Вона віднайшла крийку пальчика. Прийхала, піднесла голову в гору і веснула цілу ланку в передню кишеню сукні. Оля стрепенулась, почервоніла, спустила очі і вдарила рукою кітку по хребті.

„Безетадна!“ — сказала і відвернула ся від мужа. Він бачив се і на голос засміяв ся.

Обое сиділи дальше мовчки.

Невинна вітка скочила засоромлена на землю, спустила хвостик і підбігла в недалекій корчик. На зустріч їй вибігло двоє маленьких котят, що вже від довгого часу шукали своєї матери. На їх вид кітка мавкнула весело і почала лизати головки своїм дітям. Свавільні котята скакали, кусали, бігали, перевертали ся. Мати їм помагала. Ударить ланкою одно, воно м'явкне, вкусить стару за хвіст і вискочить на хребет. Друге тягне за груди. Стара обернеть ся, а діти лежать уже на землі в купі і кусають ся. Змучені відпочинуть і далі, даді... Набавивши ся доволі лагав вперд стара, а молоді ще дрічуть ся.

Вкінці потирили ся і молоді. Прибігли до матери і взяли ся прямо до грудий. І ссучи ще кидають ся, не успокоюють ся. Бють як телата головками в груди, випнутя грудь із писочка, знова хапають, вибирають собі иншу, штуркують, мотлошать стару. А стара із зажмуреними очима відворнєє що від часу до часу, але лежить спокійно, не ворухнеть ся.

Котята усеножили ся вкінці, насасали ся і поспули.

Сидять щасливі...

Оля довго дивилася на котячу родину. Вона виділа, як стара кітка прогнала нею, засоромлена і засумована, втішила ся нараз, повеселішала при своїх дітях. Вона бачила їх спільну за бабу, радість, їх щастє.

Їй прийшло на гадку, що й вона незадовго буде мати з ним так бавити ся. Як вона буде несити, як любити!... Що саме буде несити й любити, вона жажала ся і помислила... Дивлячись на щастє кітки, подумала Оля, що й вона може бути така щаслива, що й для неї отвирать ся дорога до такого щастя...

Оля зрадла. Веселе чутє перейшло по єї тілім тілі, вона зірвала ся з лавки і кинулась в обійми ушасливеному мужови.

Уста не відривали ся від уст. Одним темном блии їх живчик, ударили їх серця...

„Який я щасливий!“ — подумав собі молодий сьвященник і поглянув ласкавим і вдячним оком на котячу сімю, що ще дальше спала смачно, звята в ядубок...

Коломия, 13. липня 1901.

НОВИНИ.

Календар. Серєда 31/X. (13/IX.): с. ап. Стахія, Амплія, Урбана; Р.: Стахислава, Четвер 1/X. (14/IX.): с. м. Ковьми і Даміана, с. м. Кирієни Р.: Юкунди.

Іменованє. Директора від контумації, Вільгельма Енгарда, в Новоселиці, іменовано повітовим лікарем при правительстві в Чернівцях.

Санкція ухвали. Цсар уділив санкції проектowi буковинського сойму в справі зачислення громадської дороги, що веде з Кімполюнга до Ілїшестів, до категорії доріг повітових.

Професорські іспити. Суплєнт в тутешній вишній гімназії Аґенор Артимович зложив професорський іспит з латини і греки на вишню гімназію з відзначенням, а суплєнт в тутешній гр.-ор. школі реалній, Емануїл Антонович, іспит з математики і фізики на вишню гімназію з добрим успіхом.

Будову нового будинку шкільного на женський ліцей в Чернівцях для руских і румунських учениць вже затверджено.

Інспекція. Інспектор жандармерії, фельдмаршал-лейтнант Горак прибув з Відня до Черновців, щоби відбуту інспекцію буковинської жандармерії.

Виділ тов. рускої шляхти не міг сєї неділі відбуту засіданя, хоч прибули виділові навіть із сїл, бо черпонеці (!) два члени не явили ся. Сумно!

На загальних зборах акад. товариства „Союз“ в Чернівцях вибрано сїдуючий виділ: головою А. Сабата, заст. голови О. Яворського, писарем П. Клима, бібліотекарем А. Токарника, касиєром М. Грушківича, контролєром І. Ясенницького, господарем А. Артимовича, членом виділу І. Ганкевича, а заступниками виділових В. Кобилянського і І. Шиха.

За виділ:

А. Сабата,
голова.

Н. Клима,
писар.

Науку читаня і писаня для старших уділяти ме, як зачуваємо, сєї зми невимолимий народолобець, п. надуч. Кракадія в Стрілецькім-Куті. Ось один нехлибний спосіб, як захохоче ся селян до просьвіти, до заложеня читалень, а тим то й нас, крамниць і т. д. Ануно, панове учителі з тих 83 темних кутів бук. Руси, спробуйте й ви сего способу, пожертвуйте хочби лиш раз кілька неділя по 1—2 години вечірній на сїю науку, а зробите велике діло, отворивши невидочим очі, що побачать відразу, яке то велике добро школа, який добродій учитель, а се виїде й вам на користь; бо оперши ся на народі будете силою, яку всякий поважати ме.

Черновецька „Зоря“ виставила сєї неділі в друге комедію „Трійця-Гільтайєка.“ Гра йшла жваво, і могла доволити кожного, за те каса й сего разу не вдоволила „Зорю“, хоч ціни обнизено; з інтелігенції було ледво кілька осіб а міщан теж не багато. Шкода! Може би „Зоряне“ пегед кождим представлєнем розсилали по міщанах письменні запрошеня а до інтелігенції ходили особисто?

Вінчанє архикнягині Єлисавети-Марії відбуде ся як ми вже писали д. 25. сїчня (в суботу) 1902 р. в Генєндорфі. При акті вінчаня буде тільки найближча родня молодих. По вінчаню відбуде ся обід в генєндорфськїм замку. Рівнож є в плані обід у цїсаря в Шенбруні для новоженців і найближшої їх родини. Архикн. Єлисавета на кілька днів перед вінчанєм торжественно зрече ся претенсії до престолоа. Жєних, оберлейтнант кн. Віндіш-Гред, що скінчив недавно воєнну школу, не вступить вже до генєрального штабу, а служити буде при полку, мабуть в Інсбруці. В міністерстві справ заграничних відбулись недавно конференції при участі єункціонарів найвищих урядів двірських; радженю над станово і матетково-правними квєстиями дотично архикнягині Єлисавети. Після волі цїсари лишити ся архикнягині титул „цїсарєка і корольєка високїєтє“, а що-до маєтну она бтде поставлена на рівні із своїми тітками архикнягинями Гізелєю і Марією-Валєрією.

„Ognisko“, тов. польських академіків в Чернівцях, мало 26. м. м. головні збори. На вступі пошановано честь покрадника двору Вислоцко, відтак відчитано справозданє за минувший рік, в котрім супроти якихось ворожих затїй заявляє тов. своє привязанє до кат. віри, що при кінци зборів рішено заявити, однак листовно, а не, як був внесок, телеграфічно архієпископови. З дальшого справозданя довідуюмо ся, що „klub literacki“ дбав про науку мови, літератури та історії польської, що тов. урядило вечер Міцькевичівський і бал, мало 1065 кор. 29 сот. доходу, а 499 кор. 03 сот. розходу, має 600 кор. зєлізного канігалу і бібліотеку, та що празнувати ме в грудни с. р. ювілей 25-літнього істнованя тов. До виділу вибрані: ак. Тадей Пйонтєвич голова, а виділовими акад. Вільчинський, Братковський, Олійник, Каз. Пйонтєвич і Мосієвич.

Славянських часописий і иньших періодичних видань було 1855. року лєдво 38 а то: чєських і словацких 17, польских 7, хорватских 5, сербских 4, словінских 3 а рускі 2; а 1901. р. виходило їх вже 1772, з того 1267 чєських, 312 польских, 55 словінских, 50 хорватских, 41 руских, 22 сербских, 14 болгарских, 6 мужицко-сербских і 5 словацких.

На драматичний конкурс, розписаний львівським краєвим віділом на рускі твори с. р., вилнуло 12 творів, котрі віддано комісії до цензури.

Паматник на могилі Котляревського в Полтаві поставлено 1. вересня с. р. із чорного мармуру з написами на переді: „Будеш батьку панувати, поки живуть люди; поки сонце з неба сєє, Тебе не забудуть;“ а з боків: „Іван Котляревський, перший український поет народний,“ „Родив ся року Божого 1769, почив 1838“ і „Коштом полтавського губернського земства.“ Паматник і могилу огорожено муром. Другий паматник Котляревського вже готовий і стане на майдані в Полтаві нарік.

В російській міністерстві просьвіти розбирає ся тепер питанє, чи би не допустити женщин на учительок в низших клєсах шкіль середних.

Оповідна.

Виділ „Народного Дому“ в Чернівцях звертає сим поновно увагу тих членів-основателів, котрі залєгають з вкладами, щоби їх қончє доповнили до қінця с. р., инакше перестануть бути членами товариства, а вплачена часть вкладак пропаде в қористь товариства.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

„Slovanský Prehled“, що виходить в Празі, єпоминає в ч. 2. за падолитє с. р. про „відраданй факт реальных заходів рускої інтелігенції на Буковині, аби заохотити нарід до участі в радї краєвої культури, що виходить із хорошої статї др. Стоцконого в „Рускій Раді“ та про заснованє „тов. рускої шляхти“. З галицьких справ згадує про університетське віче і протести проти соймових виборів. З України записує гнет українського слова, який виявив ся в забороні видавати в Росії часопис „Промінь“ і прєнємерувати „Літ.-наук. Вістник“; згадуючи ще про Харківське общество грамотности, висказує свої ємпатії для Українців.

Шукає жінки.

Промисловець, 40-літний вдовець, чоловік малочий, що посїдає красну реалність вартости 30.000 корон шукає товаришки житя. Такою може бути старша нанна або й вдовица, з порядного дому, уродлива і доброї вдачі, єтаточна, газдиня з посагом 6.000—10.000 корон. Адрес: I. K. poste restante (Czernowitz) Чернівці.

ОПОВІСТКА.

„Українсько-руська Видавнича Спілка“

видала доси отей

КНИЖКИ

в першій серії „Белетристичній Бібліотеці“:

Ціна в коронівій вал.

1. Стефан Ковалів. Дезертер і інші оповідня К. 1-60
2. Іван Франко. Поеми „ 1-60
3. Ольга Кобилянська. Покора і інші оповід. „ 1-40
4. Іо де Моассан. Дика пані і інші оповід. „ 1-30
5. І. Франко. Подвійка і ин. борисл. оповідання „ 1-40
6. Наталія Кобринська. Дух часу і інші опов. „ 1-60
7. Кнут Гамсун. Голод, роман „ 2-20
8. Леся Українка. Думи і мрії. Поезії „ 1-60
9. Стефан Ковалів. Громадські промисловці „ 1-60
10. Уїлліам Шекспір. Гамлет, принц данський „ 1-80
11. Генрик Понтопідан. Із Хат. Оповідання „ 1-30
12. Богдан Лепкий. З життя. Оповідання „ 1-20
13. Геріарт Гауман. Візник Геншель „ 1-60
14. М. Коцюбинський. В пугтах шайтана. Опов. „ 1-60
15. Уїлліам Шекспір. Приборкана гоструха „ 1-40
16. Панас Мирний. Ліхі люди „ 1-40
17. Короленко. Судний день „ 1-20
18. У. Шекспір. Макбет „ 1-60
19. К. Гуцков. Уріель Акоста „ 1-40
20. У. Шекспір. Коріолан „ 1-80

Ціна в коронівій вал.

21. Михайло Ляміа. В царстві сатани „ 1-60
22. Панас Мирний. Морозенко „ —90
23. Лесь Мартинович. Нечитайлик „ 1-60
24. Михайло Коцюбинський. По людському „ 2-—
25. В. Оркан. Скананий світ „ 1-—
26. Василь Стефаник. Дорога „ 1-60
27. У. Шекспір. Юлій Цезар „ 1-60
28. Л. Толстой. Відроджене (3 томи) „ 3-60
29. К. Гавлічек Боровський. Вибір поезій „ 1-60
30. Ф. Заревич. Хлопська дитина „ 1-80
31. І. Франко. Коваль Бассім „ 1-60
32. Уїлліам Шекспір. Антоній і Клеопарта „ 1-80
33. Е. Тимченко. Калевала (переклад) „ 3-—
34. О. Катренко. Пан Природа і інші опов. „ 1-40
35. Уїлліам Шекспір. Багато галасу з нечевлі „ 1-60
36. Іван Франко. Сім казок (друкується) „ 1-44
37. Сидір Воробкевич. Над Прутом „ 1-60
38. У. Шекспір. Ромео і Джульєта „ „
39. К. Сроковський. Оповідання „ „
40. А. Кримський. Пальмове гілля „ 2-—

Ціни подані за оправні примірники. Брошурованих не продається.

У другій, серії, „Науковій Бібліотеці“ вийшли:

1. Кароль Кавіні. Народність і її початки К. 0-60
2. Фр. Енгельс. Людвіг Фаєрбах. Переклад Будового „ 0-50
3. Фр. Енгельс. Початки родини, приватної власності і держави „ 1-50
4. Ш. Сенґобо. Австрія в XIX. столітті „ 0-80

5. В. Будзиновський. Хлопська послисть К. 2-—
6. К. Фламаріон. Про небо „ 2-—
7. М. П. Драгоманов. Переписка Т. І. „ 1-80
8. С. Степаньк. Підземна Росія „ „
9. Андрійан. Аґарний процес у Добростанах „ „

Брошур другої серії не опрацьовується.

У третій серії „Літературно-Науковій Бібліотеці“ вийшли:

1. М. Грушевський. Хмельницький і Хмельниччина К. 0-20
2. Курцій Руф. Фільотас „ 0-20
3. В. Наумович. Величина і будова звідняного світа „ 0-15
4. Панас Мирний. Лови „ 0-06
5. І. Пулюй. Непропаща сила „ 0-10
6. М. Грушевський. Бех-Аль-Джугур „ 0-10
7. І. Раковський. Вік нашої землі „ 0-10
8. А. Чесов. Каптанка „ 0-15
9. М. Драгоманов. Ник. Ів. Костомарів „ 0-15

10. Е. Золя. Напад на млин К. 0-20
11. І. Пулюй. Нові перемінні звізди „ 0-15
12. Г. Квітка. Маруся „ 0-50
13. М. Левицький. Спілкова умова для селянських спілок „ 0-20
14. М. Куліш. Орися „ 0-06
15. М. Кистяковська. Іван Гус „ 0-20
16. О. Стороженко. Оповідання І. „ 0-20
17. В. Барвінський. Досліди з полі статистики „ 0-20
18. В. Короленко. Ліс шумить „ 0-20

(Дальші випуски в друку).

Адреса: Львів, уліця Чарнецького ч. 26.

Увага: Укр. руська Видавнича Спілка дає всі свої видання на рати (місячні або кварталні) з тим, що термін сплати буде точно задержаний. — Хто хоче взяти на рати книжки, мусить зголосити ся до дирекції по реверсе, який має виповнити і звернути дирекції. Хто зложить відразу 20 кор. дістає 10% рабату. На „Літ. Наук. Бібліотеку“ приймається окремо передплата по 5 кор. за серію зложену із 48 (подвійних) аркушів друку.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Важне для нежонатих.

Хто хоче дістати дешево

добрий і здоровий
харч домашній * *

то прошу зголосити ся у

Марії Новіцкої

ул. Ратушева (Rathhausstr.) ч. 17.

на другім поверсі.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Гігієнічна підстава здоров'я.

Сим поводить ся фрізієр

ЛЕВ ВАЙС,
Tempelgasse,

котрий щоб охоронити своїх гостей перед скірними недугами, завіз у себе всі найновіші гігієнічні урядження, пр. карболізоване бритв, механічні розпилячі до пудрованя, карболізовані ваговані перезавки на шию і т. п. так що дійсно може бути приємністю бути услуженим в так елегантно і модерно урядженім салоні.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Принагідні закупна з причини опізнення сезону!!!

в склепі Б. БАЛТИКЕВСТРА молод.

О 35% таньше як передше

літні парасольки, модних кольорів, чорні і ясні з коронками.

О 10% таньше як передше

ясна обува для пань, панів, дівчат, дитий і убува до Lawup Tennis, Кнайпівські мешти.

О 25% таньше як передше

Соломяні капелюхи і легкі капелюхи фільцові і літні шапочки.

Подорожні прибори, склад найгарнійших куфрів ручних і валізок тошки з урядженем або без уряджень пуделка на мужеські і дамські капелюхи — етюї на парасолі, кошні на їду, торбинки.

Мужеське біле, англійські зефіри, ковніри, маншети і краватки.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерського.

За редакцію відповідає Іван Созанський.

Виходить в Чернівцях
що середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція;
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламанці неопечатані
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	30 Кор. — сот
на пів року	10 „ — „
на чверть року	5 „ — „
на місяць	1 „ 70 „

Поодинокі числа коштують 16 сот.

Передплата і належність за інсератами
платні в Чернівцях.

3 ради державної.

Промова п. д-ра Коса при бюджеті.

Висока палато!

Сьогодні не буду пускати ся на широке поле великих політичних питань, іменню на поле національного спору і стоячої на порядку деннім виборчої реформи. Сі питання клуб наш обговорював вже дуже часто і зазначив своє становище в сій справі. Також в теперішній дискусії обговорено є питання вже так основно, що мені лишає ся хіба цілком коротко зазначити наше становище в обох сих питаннях.

Обговорюючого є питання опановує якась знеохота. Раз-у-раз обговорює ся є питання довго й широко, не лиш в сій палаті, але і в публичній опінії, не лиш тепер, але вже від 30 літ, а все ще повторяють ся є самі жалоби і виводи. Однак не робить ся нічого, за тими висновками не йде діло, не приходять правительству, котре хоч-би пробувало розв'язати є великі питання, на котрі терплять Австрія.

Гадаю, що було би добре, колиби правительству виступило в палаті з проханням поладження сих питань. Тоді показало би ся, чи є проба добра чи зла. Колиби показало ся, що проба зла, то щонайбільше правительству мусіло б уступити, а на єго місце прийшло би друге. Все ліпше є в сих справах щось зробити, ніж вічно і вічно ждати, як се, після слів президента, висказаних в сій дискусії, має стати ся.

Що руский народ в обох сих справах уперся, не потребує довго доказувати. Коли роблено конституцію, роблено єї з тою ціллю, аби руский народ змагав ся з польським. І не лиш під національним взглядом видано нас польському народові; також під взглядом класового панования руский народ в Галичині видано на поталу польській шляхті.

Після теперішньої ординації виборчої до сейму і ради державної Русини видані цілком на ласку і не ласку польської шляхти і польського народу. Однак можливою розв'язкою обох сих питань, розв'язкою, котре вдоволила би всі народи Австрії, було би щире і отверте переведення національної автономії (Притакування). Є гадака висказує, що кожда нація єї своєї національні справи, котрі не відносять ся до другого народа, має самостійно сама упорядкувати і ними заправляти.

Руский клуб отже буде підтримувати кожде змагання, котрего цілю буде зладжене національних спорів в тім напрямі. Підприємство також кожде стремління реформи нашої ординації виборчої в демократичнім напрямі, іменню в напрямі загального, рівного і безпосереднього права голосованя.

При теперішнім стані річи, Русини не мають в законодавчих тілах ніякої репрезентації. Заступник кола польського г-р. Дідушицький хотів нахвалити ся на заступника Русинів. В своїй промові сказав він дослівно: „Для нашого народа, а також для братнього народа Русинів будемо домагати ся, аби так в нашім краю, в Галичині, як

також де инде, де они поселені в поважнішим числі, одержали запоручені їм конституцією права“.

Панове вже нераз мали нагоду поінформувати ся о галицьких відносинах. Тут все жалувало ся і доказувало, що як-раз г-р. Дідушицький і єго партія усувають Русинів при кожних виборах і при кожних виборах не допускають до вибору заступника, котрей не йде з ними рука в руку. Як отже не щиро є ціла конституція, котре одним дала більше, а других уперся, так само є слова Дідушицького не лиш не щирі але — скажу — прямо кпинами з нас, бо бити нас а відтак виступати в ролі нашого помічника, нашого заступника є, — гадаю — нічим иншим, як лиш наругою. Се-ж той сам граф Дідушицький, котрей був президентом виборчого комітету в 1897 році і котрей баденівські вибори перевів так, що член єго власної партії не хотів подати єму руки, як довго не очистить єї з крови. Ті отже слова Дідушицького не заслуговують на віру.

Політичних справ не хочу тут далше порушувати, ані в подробиці нині входити; при обговорюванню поодиноких галузей адміністрації буду мати нагоду предложити наші жалоби. Тепер порушувати тільки одно економічне питання, важне не лиш для Галичини і руского народа, але і для цілої держави, іменню положення галицьких хлопів.

Се питання порушили вже оба заступники польського кола. Пан Яворський і г-р. Дідушицький згадали рілляництво теплими словами. Я з ними тут цілком годжу ся. Рілляництву в Галичині треба помочі,

тільки я хотів би рілляництво поділити на велику і хлопську посілість. Коли ближше придивимо ся датам о хлопській посілости, покаже ся нам положення хлопів в страшнім світлі. Се питання має для руского народа найбільше значіння, бо Русини — се властиво самі хлопі. Великої посілости не маємо; маємо лиш євєяників і нечисленну інтелігенцію, все проче — хлопі. Для руского народа буде отже обговорене положення галицьких хлопів — без ріжниць чи польських чи руских — мати найбільшу вагу, і тому я хотів би на єю справу звернути увагу палати і правительства.

В Галичині займає ся рілляництвом поперх 87% населення. Для порівняня наведу, що в Чехії рілляництвом займає ся лиш 39 а в Долішній Австрії лиш 24% всего населення. Коли отже познакомимо ся з положенням рілляництва в Галичині, будемо більше-менше знати положення єго краю.

В Галичині маємо 1,641.000 рілляничих господарств; з того на велику посілість відпадає 4.493 а на хлопську 1,527.000 господарств. В той спосіб на велику посілість приходять лиш 2 процент всего рілляництва в Галичині.

Коли-ж тепер хлопській посілости придивимо ся ближше, побачимо, що з тих 1,527.000 хлопських посіlostей 56 процент не має більше як по 4 морги, 20 процент від 2 до 4, а 20 процент від 4 до 10 моргів. Так отже маємо вже 86% таких господарств, котрих величина не перестує 10 моргів. Далше маємо 11% рілляничих господарств о простороні 10 до 100 моргів і нарешті 3% поперх 100 моргів. Тих

Варварка.

Оповіданє Сергія Канюка.

Я нагадую собі добре тоті часи, ой страшні часи! Мені ще й тепер мороз тілом іде, як нагадаю собі все, що пережила. Але послухайте з початку, як то було.

Одного вечера сиділа я з Данилом на присіпці під хатою. То діяло ся другого тижня по нашім весіллі. Він був молодий і здоровий, на голові чорне волосє кучеряве, а карі очі чарували серце дівоче. Він був красний хлопець, якого пошукати. Нам скоро і любо минав час. Мій тато збудували мені на красній лаваді з великим садом хату, а таку гарну, мабуть і сам двірник красної не мав. І поли дали тато мені аж дві фальчі. І він був небідний. Єго тато дав єму пару красних пугівих коней, півтора фальчі поля, віз кований, — ми мали все, що в добрім господарстві потрібне. Та хто би був гадав, що з нашої мук не буде хліба?...

Спершу жили ми в згоді, любили ся, туляли ся, то і працювати хотіло ся. Данило бувало, як прийде весна, літо, робить аж до поту у полі, а надійде зима, то коло хати. Маєток чим-раз зростає. До нас приходили від часу до часу мій тато і мама та переписували, чи добре мені, чи не збиткує він мене?.. (Бо, знаєте, я в мого тата одиначка, они стерегли мене як око в голові).

Нераз кажу: „Чуєш-но, ти, Варварко! А скажи-но ти мені, як тобі йде на новім господарстві? Як думаєш, порядний чоловік той Данило?“

Я не знала, що їм відказувати, бо і справді Данило був дуже працюючий і порядний, гріх був-би, коли-б я була на него лихо говорила.

Але одного разу поїхав Данило з волами на ярмарок до Снятина, а остала ся дома. Було то вже три роки по нашім весіллі. По хаті бігав вже дволітний Юрко, ціла наша радість і надія. А як то любив дід — мій тато — свого внука, що годі й сказати?! Бувало постілі нові паньські, капелюшок красний принесуть єму, а на Великдень, знаю, купили єму візочок і коника дерев'яного. Коли лиш прийдуть з міста, а все принесуть щось „мому“ Юркові.

— „Мам!“ закричав Юрко і прискочив до мене, коли я стояла коло печі та поправляла вогонь.

— Чого тобі треба?

— „Мам!“ кричав далі малий пугіт, та бігав з візочком по хаті. „Мам! ади, — я-ду на яр-марок, купу цоботи — бі, не-викуту капюх, ді-кови люку купу, ади — доби?“

Добре, синку, добре — відповідаю єму, а на серці мені стає так легко-легенько, що аж! Добра дитина буде з него, гадаю собі. Від тепер вже старає ся о добро свого тата і мамі, а що далі? Коби лиш жив, бо то такі добрі не живуть довго!

— „Мам!“ знов закричав малий.

„Я не-ви купу не-по, не-бав не, любив бубу дуді“.

— А ти чий син? питаю.

— Мам!“

Добре, синку, добре, кажу і щиро цілую єго, аж доки не втече від мене.

Данило нераз посварить єго, а раз ударив по руці, і те все малий не забуває. Іноді каже Данило єго до себе, а він ні на жаден спосіб не хоче йти, аж доки не дасть єму крейцар або що инше. Але тато се не тішило, він сердив ся, нарікав на мене, казав, що я намовляю дитину так казати або так робити.

— „Добрий день!“

Дай Боже здорове, тату. Схайте!

— „Дзенкую, най все добре єїдає!“

Сама? Сама, Данило поїхав на ярмарок.

— „О, то добре, поговоримо“.

Тато сіли на лаві і так не багато думали, лиш казали вислати малого у сад. Було то на Іллі, сонце гріло дуже, люди позабирали ся на ярмарок до міста, лиш на жидівським лані робило кілька бойків коло скірт. — „Малий, кажу, хоть не розуміє нічого, та памятає добре усе, що говорить ся; як папуга виворить, що чув“.

Малий забрав ся до сусіди до Павлика, котрей бавив ся перед хатою, що лежала лиш через дорогу. Ворота були отворені, то-ж без жадного труду поліз Юрко до Павлика, а в хаті зачала ся розмова.

— „Як ти гадаєш, Варварко, щось статкує Данило, не не?“

Ні тату, все добре. Від коли пібралим ся, вже купив два шнурі поля, та ще якого, під носом! Та ви самі знаєте, і казати не треба. А пити? Як пив мого горич, коли продав кумови корову ту червону, від тогди й не кушав нічого. Я не хотіла продати корови, та як на-сїв ся, таки продав, бо ниву хотів купити, а грошій доста не мав.

— „Но, по, добре! Нехай буде й так! Я тобі маю от-що казати. Ти знаєш добре, що я дитині більше не маю, лиш тебе одну, — а маєш! вже чорт надіслав го до хати!“ — закричав дід на Юрка, що з галасом влетів у хату.

— „Мам! та — де! купи колац та-то“.

— „Таке то, я за пізно прийшов, коби то якось зійти ся де. Прийди де-тепер до мене та поговоримо, бо маю щось важне говорити!“ — і хотіли вже йти з хати, але глянули на дорогу і взирали, що то не Данило йшов, а цілком инший чоловік.

„Ади, біда, ще й дурити чоловіка вмє“, говорив старий і забув на дитину, що залізла під стілі і бавила ся ко-чанамі кукурудзи.

Розмова йшла далі.

„Отже, як я казав, ти в мене лиш одна, а маєтку Богу дякувати є досить. Я на Данила багато не записав, бо-м не знав, що то за худібка той Данило. Вєйляко люди говорили, то-ж сама знаєш і казати не потрібно. Та вже мені довго землю не толочити!“

3% відпадає більше менше на всю велику посілість. (П. Е. Абрагамович: з якого року ті дати?) Ті дати з 1893 року. Тут мушу замітити, що ті дати не суть урядово сконстатовані, бо дотичних дат не має ні центральне правительство ні край. Се приватними студіями висліджені дати. Очевидна річ, що ці приватні студії оперті на урядових статистичних виказах міністерства рільництва і інших урядових справозданнях: однак до наведених цифр треба було прийти доперва посередньою дорогою. Я взяв дати з книжки „Хлопська посілість“ Вячеслава Будзиновського, котрої другий наклад вийшов у Львові в 1901 році. Зуставлені там дати обчислено на підставі дат, які винайшли також інші приватні трудівники в тій області.

Після обчислення Будзиновського на одну хлопську посілість припадає 3-27 моргів. Се обчислене годить ся більше-менше також з обчисленням д-ра Крижановського з Кракова, д-ра Пілата і Марассо, котрі обчислюючи пересічну землі хлопської посілости, станули на 4-46, а 4-20 а навіть 3-60 моргах.

Зріст числа рільничих господарств від 1848 року величезний. Коли порівнаємо 1848 рік з 1893-м, побачимо, що число до 2-моргових рільничих посілощій зросло о 250 процент, 2 до 5-моргових о 154 процент, а 5 до 10-моргових о 76 процент. При середніх, 10 до 100-моргових хлопських посілощях, бачимо, що вони поволі зникають. Число господарств 10 до 20-моргових зменшило ся о 34%, 20 до 110-моргових о 14%. Бачимо далше, що число великих посілощій зменшило ся. В 1848 році було їх поверх 7.000 і до 1892 року число їх зійшло на 4.496, т. е. зменшилось о 39 процент.

Гадав би хто, що число хлопських господарств збільшило ся коштом великої посілости, бо в 1848 році було хлопських посілощій понад 800.000 а тепер є їх понад 1.600. Однак так не є, бо після урядових виказів велика посілість, табулярна посілість Галичини зменшилася дуже мало. В 1848 році

обіймала она 5,773.000, а в 1893 році 5,371.000 моргів. Табулярна посілість зменшилася отже о 400.000 моргів. З того 300.000 моргів ужито на відшкодоване за знесення сервітутів а лише мало що понад 100.000 моргів перейшло до дрібної посілости. Коли однак узглядимо — що дуже часто діє ся — що велика посілість закуповує також хлопські парцелі, можемо сказати, що рільниці нема майже п'якої, що отже великої посілости до малої перейшло дуже мало або майже нічо.

Обсервуючи період від 1848 до 1893 року побачимо тенденцію, що хлопські посілости цілковито дроблять ся і вже тепер а властиво вже в 1893 році мали ми 86% хлопських господарств, з котрих ні одно не мало більше, як 10 моргів, а лиш 11% таких, котрі мали від 10 до 100 моргів.

Тепер, мої панове, звістна річ, що бідний хлоп в Галичині не може нічо, або майже нічо заробити, не може знайти добре платної роботи. Промислу в краю майже нема, а платня у власників великої посілости дуже низька хитає ся між 15 а 50 крейцарями. Се ноторичний факт, о котрім не хочу близше розводити ся.

Вже коли узглядимо наведені дати, мусимо прийти до переконання, що 86% рільничого населення Галичини живе і працює низше мінімум існування і що може лише 14 проц. осягає або переступає се мінімум. Коли навіть скажемо, що господарства 4 до 10 моргові дають мінімум існування, то ще лишає ся 66 проц. таких, котрі мають лише до 4 морги, а о тих мусимо цілком позитивно сказати, що они до мінімум існування не доходять.

Таке є положення рільничого населення Галичини. 80, а цілком певно 70 процент є пролетаріатом, що мусить голодувати. Тут, мої панове, потрібна поміч; обов'язком міродатних чинників є тут прийти з помічю. Коли дуже багато і цілком слушно говорять ся о положенню робітників, коли також дуже багато в тім напрямі робить ся, то хлопці, а спеціально галицькі хлопці, не суть нічим більше, як робітниками. Тут треба шукати помічі і знайти її.

Експеленція, міністер фінансів в своїм експозе сказав виразно, що госпо-

дарка держави мусить оперти ся на народній господарці, що своїх жерел мусить глядати і глядає в тій господарці. Коли отже державна господарка хоче процвітати, мусить також цвісти ся галузь народної господарки, а що найменше не сміє бути кинена на поталу нужді.

Як сій справі допомогти, на се маємо дуже багато доріг. Заступники польського кола, зглядно гр. Дідушицький, показали на піднесене промислу яко на средство поліпшення положення. Годжу ся з тою гадкою, однак гадаю, що треба ужити не лиш сего средства; треба знайти способи, котрі могли би хлопцям побільшити его посілість. Він не має землі; треба отже старати ся, аби ему дати сю землю. Се, гадаю, можна би зробити через засноване при помочи державних средств шпарцелійного банку, котрий недовимаючи велику посілість шпарцелював би без коштів між хлопців. Вже средствами, які край тепер посідає, можна би дуже багато помочі. Однак адміністрація Галичини дійсно така, що подібними питаннями там не займають ся.

Близше не вхожу в сю справу. Я вже нераз мав нагоду обговорити її і хочу увагу тих панів, котрі в Галичині дуже багато горляють і там панують, звернути на се, що они повинні спонукати зряд краю, аби прийшов з помічю хлопському населенню. Як тепер стоять справи, ціла адміністрація Галичини, що так скажу, перейшла до політики; она не має навіть часу ні волі займатися ніякими важливішими справами, ані так важною, як я тут представив.

Кінчу тим, що Руский Клуб не може мати довіри до правительства, бо оно не відносить ся справедливо ані до великих політичних питань, ані до сего економічного питання руского народу. При третім читанні будемо мусіти голосувати против бюджету.

У вівторок виповнилася ціла засідання палати послів дискусія над нагним внесенем пос. Романчука в справі галицьких виборів. Дискусія про виборчі надужити не вичерпано і она займе бодай половину слідуячого засідання. Перший зняв був слово внескодавець пос. Романчук і піддав острій критиці цілу галицьку адміністрацію, домагаючи ся від правительства, щоби в Галичині завело, коли не європейську, так бодай австрійську адміністрацію. Бесідник кінчить горячим завизом до палати, щоби голосувала за наглюстю. З черги забрав голос президент міністрів др. Кербер. Пос. Никола Василько, пос.

Кльофат, пос. Д. Абрагамович, пос. Данинський а в імені Молодочевів пос. Пацак. Наглюсть внесення про галицькі вибори, мимо вимовного підпертя, перепаде полученими голосами чеського клубу і Кола польського. (Обширніше справоздане подамо в слідуячій числі. — Ред.) Слідуяче засідане в Четвер.

Перегляд політичний.

Покінчене французько-турецького спору. — Манджурський договір.

В справі французько-турецького спору доносать з Парижа: Рівночасно з виданем султанського розпорядження в справі згоди на французькі жадання, знявши турецький міністер справ заграничних, що Туреччина виповнить слідуячі жадання Франції: Узнаєть істнуючі тепер французькі школи в турецьких краях і забезпечить для них свободу в дусі обов'язуючих договорів. Узнає існуючі тепер французькі шпиталі і церкви та церковні будинки рівнож з признанем для них митової свободи. Годить ся на відбудоване знищених в посідах вірменських заколотих шкіл, будинків, церков і т. ин. Велі нові заведення, які мають бути засновані Францією, має Туреччина признати до 6 місяців по одержанню завідомлення, вкінці признає важним вибір хальдейського патріярха. — Амбасада французька в Константинополі одержала докази, з котрих виходить, що турецьке правительство приступило вже до виповнення французьких жадань. Міністер справ заграничних Делькассе повідомив супротив того Порту, що Франція наважує наново дипломатичні зносини з Туреччиною і відкличе французьку флоту з Митилени. Амбасдор Констант верне до Константинополя.

В справі манджурській доносить Бюро Райтера з віродостойного жерела, що лише сильна і рішуча постава Японії відклонила підписане манджурського договору з Росією. Росія хотіла перед самою смертю Лігунчана вимусити приложене печата на договір, але Лігунчан був вже непритомний, а державні печата були вже в руках тимчасового заступника его, назвищем Чаофу. Крім того цісареві вдовця в телеграфічній дорозі відклонила свій дозвіл на підписане договору. — Англійський Times оголошує такий зміст манджурського договору: „Росія зобов'язує ся до 2 або 3 літ відкликати свої війська з Манджурії під умовою, що не вихватить там ніяка нова ворохобня і що до того часу не виступить там ніяка нова держава. Хінці не можуть задер-

— Ей тату, не говоріть щось такого, бійтеся Бога! — перебіла я, а тато тихим голосом говорив далі.

„Я зробив тестамент. Тобі записую увесь мій маєток, не Данилови. Та уважай, виразно кажу: половину хліба з поля даю вам, доки живу, а умру, даю мамі вам половину всього, по нашій смерті твоє усе. Сму не кажи нічого. Я злагодив ся, бо — от видиш, кашель мене дусить — бо, не дай Господи смерті, ще й другі схотять шарпати, а то гріх. Тут маеш напір, я его написав у нотаря при свідках. Умреш ти борше, то весь маєток Данилови до живота, а умре він, то тримаєш его далше; по вашій смерті Юрко пан на сім, а дасть Бог ще діточок, то кождому рівна частка. Кажі, але я зробив?“

Нагадую собі добре і тую хвилину. Я би була скорше в землю тонула, ніж мала чути, що тато лагодить ся на смерть. Де-ж мені те писмо сховати, гадаю собі? Ага! сховаю за образом під напір, бо туди ніхто ніколи не заглядає.

Тато пішли до дому, я вийшла за ними, а коли вернула, стало мені яюсь лячно. Де дитина? Аж дивлю ся, а воно біднятко як лягло під столом коло кочанів, так і заснуло там.

Вже сонечко заходило, як Данило вернув з ярмарку до дому. На его лиці снував ся виразно смуток. Я пізнала зараз, що щось недобре мусіло стати ся, тому не казала навіть, що половин зла-

пав курку на подвір'ю й поїс із собою. Я прилягла борше вечерю.

При вечері питаю ся: А добре гостив?

— „Дай ми покій, жінко!“

Та що такого? питаю.

— „Та, адн, загубива деє гроші, не всі, але доста, 150 левів!“

— Вай-ди-міні! а то як? А кільки взяв за воли?

„Я всего взяв 250 левів, тай не знаю, де ділись 150 левів, чи хто виврав, чи я їх загубив, чи що? Що я не шукав та питав — проступи ся, земле — пропало як у воді камінь. Я тобі кажу, як би не кум, я мав завішити ся он там під лісом. Що ти гадаєш, то туск!“

— Ей чоловіче, Бог най буде з тобою! кажу ему. На тих кількох левах свів не стоїть, орасунок є, то правда, але не таке нещасте, щоби собі аж житє відбирати.

Ніколи від весіля не дивив ся Данило на мене так мило, як тепер. Він притуляв мене до себе тай каже: „Колі-б ти була мене гризла, я був би убив ся, але виджу, ти добра жінка, дай Боже кождому такої жінки!“

Від того часу ми рідко коли говорили, Данило все на дворі, а я в хаті, а як коли заговорить одно до другого, то лиш о господарстві і то дуже коротко.

Та я пізнала, що Данило троха переміняв ся. Від якогось часу став він сумний, не говорить, ба навіть лухий, любить і крикнути, чого давно не бувало, а з дому вийти ані руш! І сам не

йде і мені не дозволяє навіть до тата піти. От-так робить на дворі до пізної ночі, а я мушу в хаті сидіти.

— — — — —

В неділю було то, знаю добре; того дня не забуду ніколи, бо з ним зачало ся мое нещасте. Данило прийшов пізно. На дворі було темно, до того ще й болотно, бо в днину падав великий дощ. Юрко мав тоді на семий рочок. Я спала з дитиною на печі й не чула, що Данило чував у двері. Нараз чую, а вікно передне вилятає, а до середини хати лунає храпливий голос: „Втвори, вельможна пані!“ Я схопила ся, пізнала его голос, а що-м не знала, що стало ся, то зі страху трохи не впала. Чим скорше побігла я відчинити двері і зачула добре слова: „Я її покажу, врази укруті! Вона пані, ґрунт має!“ А се мій Данило кричав так по планому. Але зараз потім учула я другий голос мягкий, гей би мамі моєй: „Видиш, яка добра! Ще не втворила, а ти стоїш у болоті; она спить. Усі вікна вибий, єй задуши тай за хату: грім убив, — а маєток відтак твій увесь“. В тій-же хвили відчинила я двері, але у сніи уважив ся лиш Данило, не було більше нікого.

Спершу я стояла перепуджена коло дверей, та потім сила прибула і я виділа, що Данило був дуже паний, він не мав сили й хату добре перейти. Тепер що я чула, не дай Боже нікому такого чути! Він кляв мене, сварив, наговорив ся бити палицею, а за що? За те, що я дістала від тата маєток, а не він. „Ти нещовд старому навлепгала макі-

трище і він дав тобі! Я чув все, мені казали сьогодні люди; але не дочекаєш!“

Богато говорив він під носом, та розуміти той мови було годі. Десять за годину упав на постіль і заснув. Я не спала, мені привиджувало ся, як то він лізе до мене душити мене, як я прошу ся у него і як немилосердно убиває він мене і я деє — конаю. Аж тут чую, він говорить з просоня. Мені нішов мороз тілом. „Убю! — а старі? — га?! вперед їх, відтак єй, — тай ми-п собі, ой Саф-то-очко-ми...“ і не докінчив, заснув.

Тепер я знала вже уже, та — за пізно.

Я вилязла на піч і присіла. Хату освічував маленький каганець. Великий сум запанував нао мною, я бояла ся дуже. В хаті було тихо, лиш храпливе дихане Данила лунало по хаті.

Ще дуже рано, ще й зорі з неба не спадали, Данило встав і пішов до роботи. Я уснула. — — —

Сонечко було вже досить високо, коли він увійшов до хати й збудив мене. „Варварко, вставай!“

Я схопила ся, его вже не було у хаті. Лиш устала, так зараз глянула у вікно, але оно було ціле. Я не знала, був то сон чи ява, що діяло ся сночи. Та придивившись ліпше, виділа, що вікно обмащене свіжним кітом, знала я зараз, як стоїть річ. Він встав рано, побіг чим скорше до шкляра, що був таки у селі, уклав шибі і злагодив вікно, гадав, що одурить-затуманить мене. А може встидав ся він людей? — Хто

жати в Манджурії свої війська, однак з винятком артилерії. Місяця, до мають стояти залогом хінські війська мають бути озброєні в порозумінню з російськими властями.

Допиш з краю.

Справоздане із загальних зборів Вишницької філії тов. "Руска Школа" в Чернівцях.

Вишницька філія "Рускої Школи" мала загальні збори за сей рік 27. жовтня с. р. з таким денним порядком: 1. отворене зборів, 2. вибір комісії для справдження рахунків, 3. прочитане протоколу з попередніх загальних зборів, 4. справоздане з діяльності за минулий рік, 5. справоздане касове, 6. відчит п. Ів. Гарасимовича: про Райфайзенку із ними долучені товариства консумпайні, 7. вільні внесення, 8. вибір нового виділу.

Присутні були: П. Г. Никорович, Ів. Брага, І. Григорійчук, В. Завадюк, В. Коши, Ів. Гарасимович, О. Руснак, О. І. Попович, Ф. Євкер, М. Лучинська, О. Лучинський, С. Годованський, Я. Зайц, М. Лінденбаум, В. Чаховський, О. Веренка, Е. Лазар, І. Храпка, Л. Іллі, П. Гунька, Б. Рубіш, І. Велогорський, (всього 22 члени).

Голова отворив збори, поздоровляючи всіх присутніх, і нарікає, що число явившихся членів все таке мале, хоч в порівнянню до тогдішніх зборів подвоїло ся. Много членів не явило ся, хоч як легко їм було прийти.

Покликуючи ся на дотичні приписи в статутах, відносить ся голова до зборів, щоби вибрали трох членів до комісії для справдження касових рахунків.

На внесенне уч. Завадюка вибрано до рахункової комісії: надуч. Велогорського, уч. Лучинського і уч. Григорійчука, уч. Храпка призначено, що-б зладив справоздане з загальних зборів до оповіщення в "Буковині".

Підчас скотирования каси прочитано й одобрено протокол з тогдішніх зборів.

Перед прочитанем справоздання з діяльності, ухвалено на внесенне голови вислати подяку послам: Єр. Пігулякови і Н. Васильови за їх труд около основання рускої гімназії в Вишницях і панству Рудковским за подарований ґрунт під будинок сей гімназії. Вислано дотичні телеграми.

По сїм прочитав голова справоздане з діяльності тов. за минулий рік, яке ми вже подали попередню і котре на внесенне уч. Храпка прийнято і із задоволенням до відомости й уділено уступачоному виділові повне довіре.

Так само прийнято і справоздане касове, прочитане уступачоном каспером

Гунькою (що було вже друковане в "Буковині").

Над відчитом уч. Гарасимовича утворила ся ширша дебата, в котрій брадо участь кількох членів. На внесенне уч. Храпка прийнято ухвалу: Новий виділ має ревню заняти ся закладуванем Райфайзенської каси для вишницької філії тов. "Руска Школа" і здати справу з починених кроків вже при наступаючих звичайних зборах. Той сам внескодавець вносить дальше, щоби виділ постарав ся о устроєне вечериці в пам'ять Тараса Шевченка. Се внесенне прийнято з додатком уч. Гарасимовича, щоби такі вечериці відбували ся рік-річно.

Уч. Рубіш заявляє, що з днем загальних зборів вступили в члени: ин. Ф. Інатюк, М. Догоміля, Ф. Євкер, Л. Іллі, Марія Микитюк, О. Попович, Г. Туркевич, В. Чаховський, о. С. Бобикевич, А. Яворський і Ів. Гарасимович. Той сам вносить дальше, щоби новий виділ постарав ся о як найкорше стягнене залеглих вкладок. Принято.

Голова порушає справу злуки всіх буковинських учителів в одно учительське товариство. По переведенню дискусії над сею справою прийнято одногласно резолюцію: Вишницька філія "Рускої Школи" в Чернівцях заявляє отсим, що прилучити ся лише до такої загальної організації буковинських учителів, котра заборучить повну рівноправність рускому учительству і заступати ся ме за учительськими справами в поважний спосіб. Заразом висказує філія редакції "Буковини" сердечну подяку за те, що заступала ся в порушеній справі за руским учительством.

На внесенне виділу ухвалено одногласно іменоване п. к. проф. Ом. Поповича почетом членом вишницької філії й вислано повідомляючу телеграму.

Засідане перервано, щоби члени порозуміли ся, кого мають вибрати до нового виділу.

По відкриттю засідання вибрано на внесенне уч. Храпка до нового виділу: п. к. інспектора Г. Никоровича, надуч. Ів. Велогорського, уч. Бергарда Рубіша, уч. Осипа Лучинського і уч. Ів. Гарасимовича, а на заступників: надуч. Василя Чаховського і уч. Сидора Годованського.

Вкінці дакує голова всім присутнім за їх труд, — пригадує їм, щоби надсилали всякі питання виділові і зборам під обраду — і замикає збори многолітством за цїсари й відспівуванем гимну народного.

Уч. Храпка дакує голові за его ревність около оживлення і піднесення товариства і підносить в честь его многолітствие — а голова відповідаючи, ділить висказане признание з усіма членами, котрі разом з ним трудять ся і вносять їм також многолітствие.

знав. Я нічого не питала ся, нікому нічого не казала і він нічого не говорив, гадав, що вдала ся штука.

* * *

Від того дня я старанніше придивляла ся ему. Він не говорив з мною цілими днями, а деколи сьміяв ся з мене, казав мені "вельможна пані". Я все зносила терпеливо, вдавала, що нічого не чую — не знаю. Та як не було нікого у хаті, я тоді давала своєму серцю волю і плакала до сходу і якось лєнше ставало мені.

Було-бо й чого плакати. Господарство в нас не мале і тато додає, а гроший нема, хліба не стає, а що місяця два-три рази шкода. Я не знала, що тому поради. Данило все ходив кудась, приходив пізно, кричав і кляв мене за що небудь.

Надійшов тиждень перед різдвом Христовим. В сему тиждні мало вийвти ся усе, що було для мене тайною. Ми годували двоє безріг, щоби на свята зарізати. Не потрібно було тільки, але так хотів Данило. У понеділок рано поїхав Данило до Снятина купити всего, чого треба на свята. Я остана ся дома. Юрко ходив уже до школи. Дуже мудра та шльа була то дитина, пан учитель казав, щоби дати его до виспої школи, бо шкода дитини. Ми такі й дали его до школи до Черновців, до латинської, чи Бог там знає до якої, бо не розумію ся на тім.

Я йшла по воду з коновками на ко-

ромислі. Дорогою переходила кума Андриха. От і зачали ми говорити, бо не виділи ся ми з мірку. Я покляла коновки на землю, приперла ся до воріт і слухала, що вповідала кума. Кажу вам, волос встав до горі.

Данило любив ся, ще за тим взяв мене, з Сафтою Крикливою, що єї тата звали Логофетом. Я знала о тім ще перед весілем, але він присягав мені, що то не була любов, що він все давнє покинув, забув, а любить лиш одну мене. Я повірила. Та чую, що те все нинішє склало ся. Доки не знав про завіснене, було як було, але як дізнав ся про все горе! Він став лихий, сумний та — лиш дома. У вечір я лягаю спати, а він, як лиш засну, шмиг до Сафти. Я не знала би о тім, як би не кума, дай єї Боже здоров'я! Она виділа усе. Кожда наша шкода впирає ся у Сафти: єї крав сам Данило і відносив тихцем своїй кохачці. Тому то він і не допитував ся, не шукав богато, а все лиш "най си такне на тім, коби не гірше". Оттак казав завше, коли щось пропало.

"Гроші, що пронали вам", казала кума, "оперли ся у Сафти; она купила за них корову, сама мені казала. Ану лиш уважайте, кумо, чи не мете мати шкоди сего тижня і то не малої!? Сафта хвалила ся, що дістане такого кабана — годованого самим хлібом — що пари ему пошукати. А я гадаю, що він має від вас утечи до неї, бо то відьма, кумо".

Часок було тихо, далі говорила кума: "Я би вам, кумо-любко, щось сна-

По офіціальній часті відбули ся товариські сходниці в готелю Фріста.

Виділ уконтатував ся зараз по виборах так, що вибрано на голову: п. к. інспектора Григорія Никоровича, на заступника надучителя Івана Велогорського, на писара учителя Бергарда Рубіша, на каспера учителя Осипа Лучинського а учителя Івана Гарасимовича на контролера.

Від виділу вишницької філії тов. "Руска Школа" в Чернівцях:

Никорович,
голова.

І. Рудін,
писар.

КОВИКИ.

Календар. Пятниця 2/X. (15/IX.): с. м. Акнидина, Акимподиства, Кипріяна; Р.: Леопольда, Субота 3/X. (15/IX.): с. м. Акепсими, Посіфа, Евдоксія; Р.: Едмунда.

Іменованя. Надінспектора податкового в Кімполонгу, Антона Штоклева, іменовано секретарем скарбовости в Чернівцях, комісара скарбовости Генрика Кібля надкомісарем скарбовости в Чернівцях, інспектора податкового д-ра Енаміонда Григоровича надінспектором податковим і комісара скарбовости Генрика Брікса надінспектором скарбовости. Концепістом при краєвм правительстві іменований практикант Франц Недвед. — Черновецька міська рада іменовала учителем Артура Рокічного.

Виділове засідане "Бук. Бояна" буде сей суботи о 7. год. веч.

Виділ "Народного Дому" в Чернівцях рішив на засіданню з 10. с. м. завізвати членів основателів до уплати залеглих вкладок, а довжний друкарні до уплати довгу, послідних в разі потреби в дорожні судові. Відтак ухвалив відступити тов. "Союз" комнату в головнім будинку тимчасово до кінця с. р.; дальше приміщенє сего тов. в "Народнім Домі" зависіти ме від становиска, яке его члени займуть супроти прочих товариств і злуки всіх руских академіків.

Розв'язанє палати торговельної і промислової наступить, як зачуваємо, 6. грудня.

Управильненє німецької правописи не тільки в Австрії, але й у Німеччині вже річ доконана. Се управильненє буде зараз упроваджене в дусі фонетики, так віднаде th на початку і кінці слів, не буде тільки родів букви z, зменшено й число випадків, де писати великі букви, зглядом чужих слів буде замість знаків c і t мати першеїство фонетична писовня буквами k і z і т. д. Небавом поиявить ся після заяви нашого міністра

просвіти д-ра Гартля на послідній конференції правонисної анкети в Відні з дня 9. с. м., готовий вже показчик правонисний з дотичним розпорядком міністерства, що наваже придержувати ся нової ортографії в школах. Не знати, чи наші консенатори та кацаци випають проти сего "накидуваня фонетики" протест, бо Нїмці не зроблять сего напевно, протвино, навіть такі завзяті консерватисти в тім згляді, як "піоніри поступу", себто німецькі журналісти прирекли свою поміч зглядом розновсюдненя нової правописи.

Замерзла. Сими днями знайдено в Клокучні замерзлу селянку, що мала около 50 літ.

Віцепрезидент львівської краєвої ради шкільної др. Едвин Плажес прибув до Львова і в суботу перед полуднем зложив присягу в руки намісника. Урядоване обіймив віцепрезидент в понеділок.

Митрополит Шептицький видав ("Дано при Архикатедр. храмі св. Юра в Началю Індикта року Божого 1901") пастирський лист "Всечестнійшому Настоятельству і возлюбленним питомцям духовного семинара у Львові", приписуючий реформу львівської духовної семинарії. Лист в обемі 6 карт in quarto) ділить ся на дві часті: одна звернена до настоятелів, друга до питомців.

Оповістка.

Виділ "Народного Дому" в Чернівцях звертає сим поновно увагу тих членів-основателів, котрі залягають з вкладками, щоби їх конче доповнили до кінця с. р., инакше перестануть бути членами товариства, а вплачена часть вкладки пропаде в користь товариства.

Посмертні + оповістки.

Евген барон Стирча, дідич в Красній, вислужений радник правительствоний, бувший довголітний носол і проводир Волохів аж до 1899 р., номер у вістопок в Чернівцях на 66. році життя. Тіло перевезено нині до Красної, де в пятницу буде похорон. В. е. н.!

Олександр Алексієвич, парох в Задубріві упокоїв ся 9. с. м. на 67. році життя. Покійний причислав ся до Русинів. В. е. м.!

Телеграми "Буковини".

Відень, дня 14. падолиста. Міністер фінансів обговорює на засіданню ради державної внесенне, що відносить ся до добрих а дешевих помешкань для робітників. — Нані веде ся дальше дискусія над наглим внесенем Романчука в справі галицьких виборів. Підчас дискусії забирав голос президент міністрів др. Кербер.

Льондон, дня 14. падолиста. Міністер війни приписав у вчерашній промові проволочку полуднево африканської війни надто лагідному поводженню Англіїців з Бурами. Правительство мує стреміти до того, щоби опір Бурів всякими можливими способами зломати.

Шукає жінки.

Промисловець, 40-літний вдовець, чоловік маючий, що посідає красну реальність вартости 30.000 корон шукає товаришки життя. Такою може бути старша панна або й вдовиця, з порядного дому, уродлива і доброї вдачі, статочна, газдиня з посагом 6.000—10.000 корон. Адрес: I. K. poste restante (Czernowitz) Чернівці.

* * *
(Конець буде).

ОПОВІСТКА.

„Українсько-руська Видавнича Спілка“

видала доси отці

КНИЖКИ

в першій серії „Белетристичній Бібліотеці“:

Ціна в короновій вал.

Ціна в короновій вал.

1. Стефан Ковалів. Дезертер і інші оповідання К. 1-60
2. Іван Франко. Поеми „ 1-60
3. Ольга Кобилянська. Повора і інші оповід. „ 1-40
4. Гю де Мопассан. Дика пані і інші оповід. „ 1-30
5. І. Франко. Полуїтка і ин. борисл. оповідання „ 1-40
6. Наталія Кобилянська. Дух часу і інші опов. „ 1-60
7. Енуг Гамсун. Голод, роман „ 2-20
8. Леся Українка. Думи і мрії. Поезії „ 1-60
9. Стефан Ковалів. Громадські промисловці „ 1-60
10. Уїлліам Шекспір. Гамлет, принц данський „ 1-80
11. Генрик Понтопідан. Із Хат. Оповідання „ 1-30
12. Богдан Лепкий. З життя. Оповідання „ 1-20
13. Герард Гаушман. Візник Геншель „ 1-60
14. М. Коцюбинський. В путях шайтана. Опов. „ 1-60
15. Уїлліам Шекспір. Приборкана гоструха „ 1-40
16. Панас Мирний. Лихі люди „ 1-40
17. Короленко. Судний день „ 1-20
18. У. Шекспір. Макбет „ 1-60
19. К. Гуцков. Уріель Акоста „ 1-40
20. У. Шекспір. Коріолан „ 1-80

21. Михайло Яцків. В царстві сатани „ 1-60
22. Панас Мирний. Морозенко „ —90
23. Леся Мартинович. Нечитайник „ 1-60
24. Михайло Коцюбинський. По людському „ 2-—
25. В. Оркан. Скапанний сьвіт „ 1-—
26. Василь Стефаник. Дорога „ 1-60
27. У. Шекспір. Юлій Цезар „ 1-60
28. Л. Толстой. Відроджене (3 томи) „ 3-60
29. К. Гавлічек Боровський. Вибір поезій „ 1-60
30. Ф. Заревич. Хлопська дитина „ 1-80
31. І. Франко. Коваль Бассім „ 1-60
32. Уїлліам Шекспір. Антоній і Клеопарта „ 1-80
33. Е. Тимченко. Калевала (переклад) „ 3-—
34. О. Катренко. Пан Природа і інші опов. „ 1-40
35. Уїлліам Шекспір. Багато галасу з нечевла „ 1-60
36. Іван Франко. Сім казок (друкується) „ 1-44
37. Сидір Бороквич. Над Прутом „ 1-60
38. У. Шекспір. Ромео і Джульєта „ „
39. К. Сроковський. Оповідання „ „
40. А. Кримський. Пальмове гілля „ 2-—

Ціни подані за оправні примірники. Брошурованих не продасть ся.

У другій, серії, „Науковій Бібліотеці“ вийшли:

1. Кароль Ковікі. Народність і її початки К. 0-60
2. Фр. Енгельс. Людвік Фаєрбах. Переклад Будового „ 0-50
3. Фр. Енгельс. Початки родини, приватної власності і держави „ 1-50
4. Ш. Сембо. Австрія в XIX. століттю „ 0-80

5. В. Будзиковський. Хлопська посілість К. 2-—
6. К. Флямаріон. Про небо „ 2-—
7. М. П. Драгоманов. Переписки Т. І. „ 1-80
8. С. Степаняк. Підземна Росія „ „
9. Андрій. Аграрний процес у Добростанях „ „

Брошур другої серії не оправляється.

У третій серії „Літературно-Науковій Бібліотеці“ вийшли:

1. М. Грушевський. Хмельницький і Хмельниччина К. 0-20
2. Курцій Руф. Філотас „ 0-20
3. В. Наумович. Величина і будова зоряного сьвіта „ 0-15
4. Панас Мирний. Лови „ 0-06
5. І. Пулюй. Непропаща сила „ 0-10
6. М. Грушевський. Бех-Аль-Джугур „ 0-10
7. І. Раковський. Вік нашої землі „ 0-10
8. А. Чехов. Камтанка „ 0-15
9. М. Драгоманов. Ник. Ів. Костомарів „ 0-15

10. Е. Золя. Напад на млин К. 0-20
11. І. Пулюй. Нові перемінні звізди „ 0-15
12. Г. Квітка. Маруся „ 0-50
13. М. Левицький. Спілкова умова для селянських спілок „ 0-20
14. М. Куліш. Орися „ 0-06
15. М. Кистяковська. Іван Гус „ 0-20
16. О. Стороженко. Оповідання І. „ 0-20
17. В. Барейський. Досліди з поля статистики „ 0-20
18. В. Короленко. Ліс шумить „ 0-20

(Дальші вилуски в друку).

Адреса: Львів, улица Чарнецького ч. 26.

Увага: Укр. руська Видавнича Спілка дає свої видання на рати (місячні або кварталні) з тим, що термін сплати буде точно задержаний. — Хто хоче взяти на рати книжки, мусить зголосити ся до дирекції по реверсе, який має виповнити і звернути дирекції. Хто зложить відразу 20 кор. дістає 10% рабату. На „Літ. Наук. Бібліотеку“ приймається окремо передплата по 5 кор. за серію зложеною із 48 (подвійних) аркушів друку.

Важне для нежонатих.

Хто хоче дістати дешево

добрий і здоровий харч домашній * *

то прошу зголосити ся у

Марії Новіцкої

ул. Ратушева (Rathhausstr.) ч. 17.

на другім поверсі.

Гігієнічна підстава здоров'я.

Сим поводить ся фрізієр

ЛЕВ ВАЙС,
Tempelgasse,

котрий щоб охоронити своїх гостей перед скірними недугами, завів у себе всякі найновіші гігієнічні урядження, пр. карболізоване бритв, механічні розпилячі до пудрованя, карболізовані ваговані перевязки на шию і т. п. так що дійсно може бути приємністю бути услуженим в так елегантно і модерно урядженім салюні.

Г. Файлес

уєвач нагніток

Чернівці, Руська ч. 8.

Принагідні закупна з причини опізнєня сезону!!!

в склепі Б. БАЛЪТІКЕВСТРА молод.

О 35% таньше як передше
лїтні парасольки, модних кольорів, чорні і ясні
з коронками.

О 10% таньше як передше
ясна обува для пань, панів, дївчат, дїтий і
убува до Lawup Tennis, Кнайпівські мешти.

О 25% таньше як передше
Соломяні капелюхи і легкі капелюхи фільдові
і лїтні шапочки.

Подорожні прибори, склад найгарніших
куфрів ручних і валізок тошки з урядженем
або без уряджень пуделка на мужеські і дамські
капелюхи — етюї на парасолі, кошї на їду,
торбинки.

Мужеське біле, англійські зефіри, ковніри,
маншети і краватки.

Виходить в Чернівцях
що середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція:
вулиця Петровича ч. 2.

Рукописи повертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламантні неопечатані
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20	Кор.	—	сот.
на пів року	10	„	—	„
на чверть року	5	„	—	„
на місяць	1	„	70	„

Подавніше число коштує 16 сот.

Передплата і вартість за інсерації
платні в Чернівцях.

3 ради державної.

Пилге внесення про галицькі вибори.

Внескодавець п. Романчук піддав острій критиці цілу галицьку адміністрацію, домагаючи ся від правительства, щоби в Галичині завело, коли не європейську, так бодай австрійську адміністрацію.

Бесідник підносить обставину, що его внесення підписали всі руські послы без винятку, а навіть 5 польських послів; ба навіть в польським Колі найшло ся 15 послів, які хотіли внести ітерпеляцію про виборчі надужиття; Львів, столиця краю, запротестував против рабункової, виборчої системи, вибираючи селянина Якова Бойка своїм послом.

Польський центральний комітет, який називають в краю „Central-Wahl-Raub-Comité“, уживає до свого діла не лише своїх махерів та наганців, але всіх автономічних та адміністраційних урядників. Бесідник відчитує лист одного члена виборчого, окружного комітету до виборчого комісаря і одно справознаве жандарма до староства, в якім сказано, що кількох виборців можна купити по кілька корон.

Дальше обговорює фальшовання при укладанні виборчих листів, що начальник громади в бережаньським окрузі відмовив показання виборчої листи, покликаючи ся на вищий розказ. Знов в гусятинським окрузі староста загрозив тим, що домагали ся виборчого права, що будуть платити податки, коли давніше не платили податків. Староста Родер в Золочеві сказав до мужика, який не хотів віддати голосу на Явор-

ского: Ти був св... і липиш ся св... (Сьміх). Такі самі надужиття бувають правильно і при правиборах. Бесідник кінчить горячим закликом до палати, щоби голосувала за наглостію.

З черги забрав голос президент міністрів д-р Кербер.

Стверджує, що признав сам внескодавець, що при послідних виборах не було разячих насильств, як в роках 1895 і 1897. Вже те само показує, що треба записати під тим зглядом якийсь, досить значний поступ зі згляду на вибори давніших літ. Також було менше заворушень при тих виборах, чим при тамтих. Властиво лише в двох місцевостях лучили ся поважніші розрухи. Число жалоб, внесених до президента міністрів і до намісника, виносить взагалі тільки 46, то є зовсім небогато в виду так великого числа виборів, переведених в сільських громадах і містах. Президент міністрів заявляє ся против внесення Романчука, жадаючого вислання окремої слідчої комісії, бо не має до того ніякого адміністраційного права. Приписи о переведенню виборів наводять ся в ординаційних виборчих до сойму. Як довго нема ясного доказу, що ті приписи переступлено і що урядники впливали нелегально на вибори, так довго президент міністрів не може нічого зробити.

Дальше в своїх выводах запевняє президент міністрів, що всі жалоби є предметом точних слідств і що кожний може устно або письменно предклатати свої докази. Що до факту, що деякі урядники наводять ся часто в положенню, що самі мають судити справи, в котрих

як-раз проти них є звернені жалоби, то намісництво одержало поручення вислати в таких случаях на місце окремих делегатів для переведення дохочень. Доперва по одержанню вислідів того слідства міністер буде міг виробити собі суд про подрібні факти. Бесідник підносить ще раз, що при тих дохоченнях поступає ся з цілою строгістю.

Д-р Кербер вказує дальше на кару, предвиджену карним законом за виборчі надужиття і заявляє, що кождому вільно, покликаючи ся на ті приписи, зробити донесення до прокуратури. Таке поведєня було би ліпше, чим вислати окремі комісії, тим більше, що судова розправа є цілком явна, підчас коли дохочення комісії, котрої бажає внескодавець, усували би ся з під публичного контролю.

Що до другої частини внесення п. Романчука в справі предложєня закону о виборчих надужиттях і другого закону, що стремить до заведення виборчого трибуналу для запротестованих виборів, міністер думає, що ті справи можна упорядкувати лиш в звязи з іншими конституційними квестіями; теперішня хвиля видає ся однак правительству не відповідною до такої акції.

Пос. Никола Василько покликав ся на слова президента міністрів Кербера, котрий говорив, що послідні вибори в Галичині означають поступ в порівнянню з давнішими, і заявляє, що давніше оперовано виправді військом, при чім було багато убитих і ранених; однак досвід научив виборчих діячів (Walmacher), що хитростю ще

легше можна досягнути ту саму ціль. Бесідник заявляє себе за утворенням виборчого трибуналу. Тринацять Русинів в соймі, який числить 159 членів, не може нічого зробити.

Бесідник звертає ся до Молодоцехів з питанням, чи они схочуть опустити Русинів, той словянський нарід на границі найбільшого словянського народу, з котрим они так близько споріднені, та дозволити нагнобленню его. Коло польське і правительство — казав бесідник — значить в Галичині те саме. Коло ті послы називають себе так часто австрійськими патріотами, то мусять прийти Русинам з поміччю! Однак Коло польське, котре допустило ся в часі виборів насильств на руським народі, повинно привайменьше здержати ся від голосовання над внесенням п. Романчука, бо виступає в ролі обжалованого, котрому не пристойть, щоби своїми голосами переважив побіду.

Пос. Кдб о ф а ч зачинає говорити по чеськи, потім заявляє по німецьки, що чеський нарід симпатизує зарівно з польським народом, як і з руським в Галичині і ганить виборчі надужиття. Бесідник звертає ся против польського Кола з закидом, що оно є головною перешкодою словянської солідарности в палаті послів. Дальше обговорює бесідник також виборчі надужиття в Чехах і заявляє, що буде голосувати за наглостію внесення, п. Романчука.

З Поляків забирає голос пос. Д. Абрагамович.

Полемізує найперше з послом Романчуком і заявляє, що не хоче зовсім твердити, будьто би в Галичині — подібно як в інших кра-

Варварка.

Оповідане Сергія Канюна.

Конець.

Гіршу долю мала я цілий тиждень. Данило сварив ся зі мною що дня, що години, ходив до корчми, ба ні, до Сафти і приходив кождого разу доволі підхмелений. У четвер перед різдвом пропала нам безрога, — одна із тих, що годували на сьвята. Я знала хто вкрав і де подів. Той дини Данило прийшов домів аж рано і яв ся мене клясти, чому я не уважаю на господарство. „Шкода за шкодою, а гірші і не в голові, поглянути до господарства. Аби Бог боронив всіх добрих людей від такої жінки!“

Настали сьвята. Гіркі були они мені. Данило сидів надутий, зовчим оком дивив ся на мене та на Юрка. Скажу також, що певно був передом у Сафти на вечері, бо прийшов пізно до дому; а я чекала на него. — По часі встав. Покушав, по звичаю, пшениці і лагодив ся говорити. Я гадала, що скаже добре слово, як-би мало бути, бо то сьвята вечера, а він: „Бодай-б таких сьвятів я не дочекав. Дуже би мені було мило, коби Бог дав одного з нас нарік на лаві веріти“. — Не докінчив бесіди. Мій плач не дозволив далі говорити. За що — гадаю — лихий він на мене? Боже, парозуми его і прости ему! — Цілу ніч я плакала і долю проклинала.

Та він не парозумив ся; чим день

все гірше. Нерозум і палиця его груба бігала по моїх плечах, нікому було боронити. Я терпіла, бо так судили небеса.

* * *

Знов спитало мене нещасте, велике нещасте. Зима була люта, як ще ніколи; ви нагадуєте ся на зиму року 188 і — ой забулам котрого року? Кождий сховався в хаті на піч і не показував ся на дворі. Було зимно — дуже зимно, птахи падали в лету. Татова хата була вже стара. Одного вечера напалили они добре і заткали за скоро кашу. Послідна піч була їх жита, бо на другий день найшли їх вже неживих. Ой Боже! Як пригадаю собі ту хвилю, коли узріла свого тата і маму вмерлими, білі сорця бере ся. Я плачу-ридаю, а Данило до Сафти тай сьміє ся. Не має ж роззукати ся серце бідній жінці, котра бачить таке? — Але я все перебула. Поховали родителей, дуже красний був погріб.

По похоронах вернула я з Юрком до дому, він тоді ходив вже до школи в Чернівцях, пан учитель казав, що до гімназії. Данило помадрував просто до Сафти. Від тепер ходив він таки явно до неї, ба навіть ще що: она приходила до него. А я бідна жінка его слюбна мусіла видіти своїми очима, як Данило з нею обіймав ся і голубив ся. І сказати нічого не сьміла, бо бив.

* * *

Минув якийсь час. То було в літі. По селу ходила поголоска, що в деяких місцях являє ся холера. Коби то хапнуло мене, — гадаю собі, Та де там!

Я пригадую собі той вечір дуже добре, я бігала наокоп хати, стодали, по огороді, по межі корчі, а за мною вгоняв ся з буюм Данило. Нікого не було, щоб оборонив мене. Він біг близько за моїми плечима та бив буюм по спині. Уже не годна бічи, стаю і зачинаю просити. Даруй жите Данилку, голубчику! Служити буду тобі. Жий з ним хочеш, лиш не губи душі! — І слова одного не сказав і я вже більше не говорила. Колом ударив раз по голові, мені потемніло в очах, я унала й не знала, що далі діяло ся.

Ще ніколи не була я в таким страху, як тоді. Я пробуджаю ся, сама не знаю, де і є. Я бреджу, — де? На землі. На ший кавалок шнурка, голова на камені. Коло мене нема нікого, я сама-самісінька. Я обзираю ся, кілька стебел трави окружають голову, я лежу долівлиць. Мурашка вилізла мені на лице й скобочить мене. Я хочу її втрутити, не можу підоймити руки. Я хочу подивитись дальше на округ себе, не можу голови піднести. Я збрала всі сили до руш і обертаю ся. А, тепер вже я більше виджу. Але чому я виджу зьвізди? Кілька дерев холітають ся над мою головою, не-далеко мене два камінні хрести, коло голови третій. Де я? — гадаю собі. Я не дома? Чому я тут? А голові мені шумить-гудить, наче-б сто коний танцювало.

Я пригадала собі ту хвилю, коли мене бив Данило. Так, він мене побив. Може гадав, що вже не жива; кинув

мене тут на цвинтар? Дуже він мене побив? Я дотуюлю ся рукою до голови, она м'яка і — здає ся — дуже велика, мене болить она. Може зуби болять мене? — ні, голова. А де він тепер? Що з ним стало ся? Чому він убивав мене? Ага, хоче з Сафтою сидіти, она красна. Боже прости ему!

Я хочу сьїти, не можу голову піднести. Поволі підніраючи голову долоною, сїда я. Вже виджу добре все. Вєдлинні і чорні і білі хрести наоколо мене. На небі зьвізди, на заході місяць блідий. Деся недалеко мусать жити люди? Я кричу: ратуйте! ратуйте! Та я шенчу, не кричу. Тихо, ніхто не відповідає. Я не можу кричати, не можу дивити ся, тому замикаю очі. Голова подала ся на бік і я паду на землю знов. Здаєсь, я заснула...

Я ще лежу. Очі усе замижені, бо на дворі світить сонце. Я хочу вставати, не годна. Не можу і голови піднести. Мене пече у роті. Я хочу води пити, нема відки взяти, нема кому подати. Я мущу умирати. Я хочу нагадати собі, коли бив мене Данило, не можу. Вже день — а може і більше — як я тут лежу. Ще день і ще один і — я умру. Умру, а він буде панувати. Мене ніхто тут не найде, ніхто. Прийдуть пси і роздеруть мене, ворони видоб'яють очі, а кости мої порозносять по полю. Ніхто не ме знати, що тут умерла Варварка.

Але що за шнурок маю я на ший? Він тягнув мене на сїм шнурку. Ні, а

ях — не було виборчих надужит; але такі надужитя лугають ся всюди. (Протеста на лівниці). Чи можна приступити — говорить п. Абрагамович — що галицький сойм те-лерує від 30 лїт ті надужитя? — ба, навіть любує ся в них? Чи можна приступити, що всі намісники галицькі, почавши від Агенора Голуховського аж до графа Пілїньського дозволяли безкарно на ті надужитя? Хто знає галицькі відноси-ни, знає, що руска народність і польська живуть з собою в цілком-вигідній згоді і приязні. Вже багато разів рускі хлопці складали доказ, що їм цілком все одно, чи канди-дує Поляк, чи Русин і що вибира-ють тільки кандидата, який любить нарід і є дійсно спосібний зробити дещо для него. Отсе головна при-чина, чому в руских округах бу-вають виборчі Поляки. Виборцям не ходить о народність, тільки о індивідуальність посла. В виду так приятельського пожиття обох народ-ностей, жалоба, підношені тут, є виразом хіба шовінізму і фанатиз-му кількох одиниць. П. Абрагамо-вич заявляє ся вкінці проти на-гlosti внесення п. Романчука і ствер-джує, що тає справа не належить до компетенції державної ради. (О-плески і брава у Поляків).

Після пос. Абрагамовича про-мовив дуже остро за нагlosti вне-сення пос. Дашинського в дво-годинній бесіді про галицькі поряд-ки. Давнійше, сказав бесідник, шля-хта помагала собі горівкою і ков-басою, тепер вже того за мало. Прийшов Бадені і зробив вибори брутальним насильством, з трупами і раненими.

Так названий центральний, ви-борчий комітет, якого називають в Галичині Central-Wahl-Raub-Comité або ліпше Central-Wahl-Swindel-Comité (сміх), можна хіба порів-нати з сицилійською мафією, або з

Тамшану Hall. Се є звичайна ва-тага лупів, шайка розбійників. Се є встидом і пониженем для поль-ського народу і австрійської держа-ви, що такі люди, про яких ми привикли чути лише при нагоді скандалічних процесів, сміють про-мовляти в соймі, в польському Колі і державній раді.

Прийде час, коли австрійський Двір буде сильно жалувати, що ви-дав кліщі цілий нарід і цілий край. Їх пановане не було би можливим, колиб в Галичині ще до тепер не істнувало давнє домініум та коли-б шляхта не мала до розпорядимости трьох чинників: духовенства, жидів і урядників. Духовники надужива-ють сьв. Тайн як револьвера про-тив мужика і нічо так не підтримує релігійності польського народу як поведене політикуючих всьовдів, які всьо роблять в імені і на хва-лу Христа.

Другим чинником, якому шлях-та завдячує більшість в соймі і державній раді, се жиди, яких про-відник др. Бик сидить в польському Колі. Він є репрезентантом жидів-ської корупції, яка наймає бувших або будучих кримінальників до ви-борчої акції.

Відтак Дашинський обговорює поведене урядників при виборах і наводить багато ярких надужит.

Шляхтичі опирають ся за всегди тому, щоби з такими справами не іти аж перед німецький парламент, бо моральна відвічальність намісника перед краєм є достаточною за-порукою полагодження справ в на-родовім інтересі. Але час вже здо-маскувати підлу гру станьчиків, які дома відгрівають польських патріотів, які не хотять виволікати кра-єві справи перед німецьке міністер-ство, а у Відні падають пляцком перед Двором та лише торгують в міністерстві, щоби там що зискати для себе і висилають там одного зі

своїх, аби брав річну платню на 20.000 корон.

Бесідник наводить дальше різні факти виборчих надужит. Ново-сандецкий староета Ярош заборонив відчит „universytetu ludowego“ про Коперника; в Бориславі заказано відчит про: „Сонце, місяць і зьвіз-ди“ (сміх). Ось чого допускають ся ті, що хотять видавати ся за польських патріотів, а тут повзають перед Двором і міністерством. Вла-стиво они не є ані австрійськими, ані польськими патріотами, але ве-ликою язвою і встидом для держа-ви та краю (оплески соціалістів). Будучність народа не повинна за-висіти від сего, що є панове ви-швидлюють від Двора.

В дальшій ході пос. Дашин-ський полемізує з Д. Абрагамовичем, який твердив, що в галицькій соймі шанують закони. Як пр. шанують податкові закони, на се найкрасшим доказом теперішній маршалок гр. Потоцкий. Тут бесідник звертає ся дуже остро против затаєня ним своїх доходів.

Бесідник згадує про єї числен-ні, виголоджені, нужденні мужицькі появи, яких можна стрітати в ку-льборах парламенту, бо не найпов-ниє справедливості в Галичині, при-їздить сюди шукати єї. Всі польські людові і рускі сторонництва будуть змушені підняти борбу против Кола польського. Соціалісти будуть вести єю борбу всюди, в краю і поза краєм, а коли шляхтичі будуть повзати ся на животі перед Дво-ром і зажадають помочи против власного народа, так нехай знають, що сей нарід не буде осамотнений, бо в великій родині народів він найде відмogu в єї борбі. (Оплески).

Віцепрезидент Зачек прикликає пос. Дашинського до порядку за обиди против Кола польського і мар-шалка Потоцкого.

В імені Молодочехів пос. Пацак

мінюють ся. Одні приходять, другі вихо-дять. До де-яких приходять кривні, до мене ніхто. Я чужа, кого-ж бо я обходжу. На третю неділю прийшла до мене кума. Боже, як я тішила ся нею. Посп-діли ми годин зо дві і, казали розлуча-тись. Так стало мені тяжко, здавсь, ви-рати легше. Кума розповіла мені все, що діялось, в тім часі як я була без-притомна і що дїє ся в нашому селі тепер.

„Данило, каже, вас завісив на цми-тарі і хотів відходити чи утікати, аж тут щось не пускає. А то, бач, шнурок замотав ся за ремінь і не пускав. Він витягнув ножик і перетяв мотуз. Та за-мість перетяти конець, перетяв середину і ви упали, а він чим дух дає. — Ту ніч почував він у Саєти. Другої днини не виходив з хати, казала Саєта, що має горячку. Я була там перед вечером, він говорив всілякі річі. Часто казав: „Вже — вже по неї, не встане, канурис зробив єї.“ А Саєта зараз тягнула мене на двір, щоб не слухати тих „дурниць“.

У вечір була у Саєти сварка. „За-пниши мені ґрунт, бо скажу жандарям! Завтра такі запиши!“ Я добре не чула, от-тільки всього.

Як стало темно, Данило кудась пі-шов. По часі вчула я в сусіди сильний крик. Я побігла туди. Двері заперті, на дворі нема нікого. Я відчинила двері, а в сїнях лежала в крові мертва Саєта. З голови витїкала сльїжа червона кров. На подвірє прибігли два чоловіки зачали шукати розбійника. Даром.

Другого дня рано найшли Данила в єго хаті. Він висів на сволиці. Та кара від Бога. Яне жите, така смерть.

В цвітню 1901.

заявляє, що они, як автономісти бу-дуть голосували против нагlosti внесення Романчука.

Справа нових університетів.

Клопоту наробило собі правитель-ство зі справою університетів. Др. Кербер, промовляючи в палаті при роз-праві бюджетовій, зробив легенький на-тяк на можливість заложення італійського університету. Сми уразила єя дуже Чехи, котрі справделиво вказують на те, що для 5 і пів мільонів Чехів від-мовляють другого хоч-би утравістич-ного університету, а для 700.000 Іта-лійців мав би університет заложити єя. Увзгляднене Італійців розбудило панове вже давнійші домаганя Словінців і Хор-ватів о заложенне університету „полуд-нево-славянського“, хоч-би той універ-ситет зразу мав бути переважно з ні-мецькою мовою-виладавою. Те все знов іритує дуже Німців, але они самі тому винні, бо роблячи демонстрації против отворення одної нової катедри італійської в Інсбруку тим власне викликали ту цілу справу. До Італійців прибула вже Словінці. На засіданню державної ради з дня 12. надоліста внесли пос. Ферінаці і тов. нагле внесенє в „справі за сї о-ваня словінського університету в Люблянї. — Slavische Congresp. доносить з Любляни, що тамішня міска рада вибрала депутацію задля врученя президентові міністрів меморіалу в спра-ві кресовани словінського університету. — Академічний сенат обговорював в Градци 11. надоліста на засіданню мемо-ріала словінських студентів в справі у-ніверситету. Ректор заявляв прихильне становиско і прирік, що поїде до Відня, щоби підіертти справу основана словін-ського університету в Люблянї. В єїй самій справі вже виїхала депутація сло-вінських студентів з меморіалом до Відня.

У вівторок знов відбуло ся в Празі загальне віче всеї славянської молодіжи в справі утворення словінського універ-ситету в Люблянї. В вічу взяли участь також професори.

Розуміє ся, що і рускі посли будуть мусіли уїмнути єя о права для єгого народу, хоч декотрі віденські газети, н. пр. клерикальний Vaterland, іронізують можливості, що за італійськими і по-луднево-славянськими готові появили ся і рускі та румунські аспірації. Впрочім рускі посли вже давно мали намір по-рушити справу руского університету, вглядно руских катедр: они мали се зробити іменно при дебаті над бюджетом міністерства просвіти.

В єім дїїї появили ся у львівських газетах руских посли україн-сько-руських богословів львів-ських, котрий кінчить ся ось як:

„Товариші Українці-Русини всіх ви-ділів львівського університету! Доки спо-кійним оком глядіти мемо на се виїмко-ве, несправедливе, до неба о мєсть во-пліюче трактованє українсько-руської академічної молодіжи університетськими властями? Доки слати-мемо жалібні ме-моранда, на які нам ніхто не відвічає? Доки прохати-мемо тих, що о глухан на наші слухні жадає!“

Товариші! Так дальше бути не може! Ні нам, ні Вам гаразду ніколи не буде, доки рідне слово не буде лу-нати із наших українсько-руських катедр!

Товариші! Словінські та італійські студенти розпочали вже борбу не на жарт, коли побачили, що їх слухних домагань не вислухано по волі. Чи не крайна вже пора і нам іти їх слідом?!

Товариші! Братя! Не зражуймо єя нічим. В імя наших найкрасних та най-шляхотійших ідеалів, в імя вольної, незалежної Русь-України — домагаймо ся єміло та без тривоги того, що нам слушно належить ся, домагаймо ся окре-мого українсько-руського університету! — Ми громом кличемо до Вас словами Безсмертного: Боріте ся, поборете! Вам Бог помагає!..“

Братя! Взиває Вас до бою уся У-країна, уся українсько-руська сусіль-ність, що з горячковою нетерпеливостію очікує, який крок вчинимо!

Нуже в імя Боже! А ми як один муж — усі станемо в Ваші ради, бо „руське в нас серце і віра руска!“

Виджу на краку знов кавалок сего само-го шнурка. Він завісив мене, я врвала єя. Також ні, я не годна урвати єго, він сам урвав, — дурний. Урвав, ніби я урвала єго, упала і побіла голову со-бі об камінь. — Ой, коби хто надійшов. Боже, прийшли добру душу, щоб спасла мене!

Нема нікого. На дворі темніє, ніч робить єя — вже друга. Ще одна і — я нежива. Так, так. Боже прости гріхи! Я не чую вже болю, але я слаба, не-годна кивати єя. Мене ломить на сон. Все одно, я задрімаю...

Знов пропуджаю єя. На дворі знов сонце, але вже на сході. Ще рано. Я хочу їсти, води хочу — умираю. Беру кусаю зелену траву, не можу їсти, ви-кидаю з рота. Ціле мєє жите виджу знов перед собою. Я дитина мала, ба-влю єя в колінах мамі. Я вже більша, ходжу до школи. Виджу себе вже вели-кою дівкою. Чую слова мамі: дивись, чи то добра доля? Чую слова чужих: він тебе не любить, він любить Саєту, єму ходить лиш о твій маєток. Виджу і єго перед собою, ластить єя коло ме-не, присягає, що любить лиш мене. Ви-джу, все виджу, і чую.

Але сонце пече чим раз дужше. Я втворюю очі, все те саме, що вчора — те небо, ті хрести. А тут крає, на нєму кавалок шнурка. Кілько дєнь я тут? Не багато — два. Кілько ще минує, поки умру? Небагато, розуміє ся — ще один, два і — я поїйня. Я вже дуже слаба. Хочу голову піднести, не можу; руку, не можу; ногу, також ні; хочу, кивнути пальцем, не маю сили. Я вже умираю. Зачинаю молити єя, а потім плакати. Плачу, довго плачу, але сліз нема. Чому не течуть слези? Витекли, уже нема ні одної. —

Сонце вже на заході. Я цілком без-сильна. Сєй ночи я умру. Та я щось чую — що се? Ні, се голос чийсь. Прав-да, я виджу перед собою чоловіка. Що він за такий? Хто він? Се воєк, він от-

че мене убити. Ні, се шандар, він ви-ратує мене. Я дивлюсь на него, хочу щось казати, не можу. Ой, лишенко, він обернув єя і пішов. Ого, я вже ум-ру, він не ратує мене. Я умру, зараз умру. Але мене вже не з'їдять пєч, ме-не поховать, він скаже, що видів мене тут. Та чую — знов хтось іде. „Ану беріть! — поволи!“ Мене здоймають люди, кладуть у верену й несуть ку-дась. Коло мене шандар. Принесли ку-дась, я не знаю куду, до якоїсь хати. Там є пані всілякі, багато людей. У ха-ті є кров на землі.

Один пан дав мєї чогось напиту єя, ніби води. Я пила і мєї стало так солодко-легко. Я схотіла снати. Ще раз подивили єя на лїво на хату і виджу на лаві двох трупів, то Данило і Саєта. Але я хочу снати, дуже хочу. Ще за-чула я слова: „Він завісив єя на поро-зі у євої хаті, а єї найшим мертву з розрубаною головою сокирою. Сокира лежала коло него...“ Більше не чула, я спала, довго спала.

Як я знов пробудила єя, вже не було коло мене нікого з панів. Я ялась роздивляти, де я? Я не там, де була вчора — чи коли; коло мене багато хо-рих. Я питаюсь одної жінки, де я. „У шпиталі у Чернівцях.“ Дуже я хора? „Казали докторі, що виздоровієте, але не дуже скоро.“

Я не питала єя далі нікого. — Я буду здорова, піду до дому, буду жити сама, буду утримувати в школі синка, потім маєток єму, а я до него також. — Лиш, як дома жити? Там завісив єя Да-нило? Треба буде на ново посвятити хату.

Я вже три неділі в шпиталі, все же дїжко, ті стїни, ті докторі, лиш слабї

В справі руского університету відбули ся у Львові II-гі збори руских богословів, дня 12. і 13. с. м. Референт поставив зібраним до ухвалення отєї резолюції, обдумані основно членами комітету: I. Збори вкладають обов'язок на комітет, щоби він порозумів ся зі св'ятими Товаришами та солідарно з ними домагав ся як найскоршого основи окремого руского університету у Львові. II. Збори поручають комітету вислати в порозуміння із св'ятим академ. молодіжню телеграму на руки руских послів з домаганем як найскоршого порушення в Раді державній азімової справи на львівськ. університеті т. е. рівноуправління рускої мови в урядованю. III. Збори поручають комітету вислати як найскорше в порозуміння зі св'ятими студентами на руки послів меморіал до Міністра просвіти і віроісповідань з домаганями основи окремого руского університету у Львові, а наразі як найскоршого кресовани рівноправних руских катедр на всіх виділах, а спеціально на богословських руских катедр: права канонічного, історії церкви і ексегези св. Писма старого і нового Завіта з тексту старо-славянського. IV. Збори вишлють делегацию до кс. декана Фіалки, яка заавить йому рішучо в імені всіх руских богословів, що сам він надалі не гаумливо, ініруючо і арогантно відноситься до нас і нашої мови, то ми в инший спосіб пошукаємо собі сатисфакції. V. Збори поручають комітету вислати привітну телеграму словінським студентам з признанем їх справедливих домагань, окремого словінського університету, на руни посла Феріанчича.

Поставлені резолюції прийняв збір одностайно серед гримих оплесків та незвич. одушевлення і рішав оголосити друком.

З клубів.

Руский клуб знов ухвалив предложити на однім з найближчих засідань ради державної нагаде внесення в справі утворення руского університету у Львові.

Руский клуб ухвалив виступати за заснування чеського університету в Берні і словінського університету, як також підпирати всі оправдані жадання Славян.

З огляду на недовольну відповідь президента міністрів при дискусії над галицькими виборами, ухвалив Руский клуб голосувати против бюджету і против диспозиційного фонду.

На засіданню з п'ятниці іменем правительства промавляв президент міністрів др. Кербер і станув в обороні урядників против закидів посла Дашинського. Вказав на то, що вже кілька разів заявляв, що всякі жалоби в справах виборчих велить совістно і строго розслідити. Відтак навів кілька примірів на доказ, що правибори в Галичині переводили ся правильно. По заяві людовця пос. Ольшевського, котрий в польській промові підпирив внесення Романчука, виступив віцепрезес польського Кола др. Цвиклиньський і в довгій бесіді відпирив закиди п. Романчука і виступав против руского духовенства, котре при виборах займає ся завзятою агітацією. На промову Дашинського відповідав посол гр. Дідушицький і спротивив ся внесенню пос. Романчука, позаяк вибори до галицького союму не належать обговорювати в парламенті. По цілм ряді фактичних спростовань, приступлено до голосованя і відкинено внесення Романчука, а прийнято лиш внесення, аби правительством видало закон против виборчих надужит.

* * *

По полагожденню внесення Романчука приступлено до нарад над нагальним внесенням в справі загра-

ничних монаших чинів, котрі поселяються в Австрії. При дискусії над тою справою зробили Всенімці велику бучу. — На вчорашнім засіданню внесло між иньшими правительством пропозицію в справі мепікань для робітників. — Слідуюче засіданне відбуде ся ві второк.

Посол Пігуляк поставив в раді державній внесок, щоби видати розпорядок, котрим обов'язує ся б. урядників виказати ся знамем краєвих мов.

Донись з краю.

З Важниць пишуть нам: Збори громадських начальників вижницького повіту скликані гімназійним комітетом в справі гімназії відбули ся 12. с. м. в Вижниці й ухвалили: 1. Вислати петицію до думи державної і міністерства просвіти о заснування рускої гімназії в Вижниці підписану всіма громадами цілого повіту. 2. Скласти в сій цілі народне віче. Після ухвали гімназійного комітету з дня 13. с. м. відбуде ся се віче 4. грудня с. р. о 2 год. пополудни в Вижниці.

Комітет гімназійний відзиває ся до всего населення вижницького повіту, а особливо до громадського начальства, священників, учителів і иньшої інтелігенції, аби явили ся на вічу всі і спонукали варід до як найчисленнішої участі. Хвиля дуже важна; а коли би нарід сю хвилю заснав, то не відкаже і за десятки літ.

На руску гімназію в Вижниці жертвують Іван Шнитко, господар з Черногузів і бувний начальник з Ісаса Стефан Дініс по 20 к. Хоть се малий доток, але слава Вам господарям за вашу щирість і добрий початок. Комітет гімназійний надіє ся напевно, що за приміром сих господарів підуть усі другі і поплянуть жертви обильні.

Виділ управляючий промисловим курсом в Вижниці уконституував ся 13. с. м. так, що вибрав начальником вижницького Осипа Лувіша на голову, о. Теодора Семанюка на заступника голови а д-ра Райхмана на касиєра. По уконститууванню виділ іменував ц. к. інспектора Гр. Никоровича управителем а Леопольда Ілього учителем сєї школи.

Загальні збори рілничої спілки в Вижниці відбули ся 12. с. м. У виділ увійшли: Михайло Богосевич, ділч з Паньскої Долини яко голова, Роман Фрейтаг, ділч з Вашківців яко заступник, Ерамеус Хмільевский, управитель дібр яко касиєр а Андрій Розбіцкий, господар з Луковця і Дмитро Бальшескул, громадський начальник з Вашківців яко виділові.

До мирової комісії вибрано отия Теодора Семанюка з Вижниць, Юрія Ільчука Лисецкого, господаря з Руского Банілова, і Станіслава Богосевича, ділча з Милієва.

КОВККК.

Календар. Неділя 4/IX. (17/X.): Ж. 24 (22) по С. с. Д. Луки 5; Р.: Григорія, Понед. 5/X. (18/IX.): с. м. Галактіона, Епістими, с. ап. Ермея; Р.: Оттона, Второк 6/X. (19/IX.): с. о. Павла Ісенов., п. о. Луки; Р.: Елисавети.

До кваліфікаційної комісії для шкіл народних і виділових в Чернівцях міністерство просвіти іменувало ще дир. Михайла Кушнірюка заступником директора комісії, а проф. Василя Івасюка членом комісії.

Оповіднене конкурсу. Ц. к. шкільна рада краєва розписує сим конкурсу на одно місце учителя взгядно учительки при чотирокласовій школі народній в горішніх Милишівцях; мова викладава руска а німецький азык яко предмет головний. Подання можна приносити найдалше до кінця сего місяця на руки ц. к. повітової ради шкільної в Радівцях.

Головні збори членів філії тов. „Руска Школа“ черновецького повіту відбу-

дуть ся в неділю, 1. н. ст. грудня с. р. точно о 1 годині по полудни в салі тов. „Народний Дім“ у Чернівцях з отсим днешнім порядком: 1. Справоздане з діяльності філіялі, виділу за минаючий рік; 2. Касове справоздане; 3. Нараді дотичні реорганізації тов. „Bukowinaer Landeslehrerverein“; 4. Віллі внесення (порушене справи про видавництво педагогічної часописи) і 5. вибір нового виділу.

Подяка. П. надуч. Тимкович з Вашківців подарував для бурен „Народного Дому“ 3 гелетки мукі а 6 гел. барань. Заряд бурен складає ему за се сердечну подяку.

Будова тунелю через Местіканентши на лінії Валанутна-Дорна постунає скорою ходою наперед так, що вже в р. 1902 буде весь поникнене. Тим самим і ся лінія буде мабуть нарік вже в руху.

Нове місце еміграції найшли собі наші селяне. Ого, пишуть нам, що до Сливонії виїхало і виїжджає з Вашківців і околиці дуже багато людей. Еміграційна горячка шириться застрашало. По нічому збувають ся батьківщини і їдуть на непевне. Сєї осені із самих Вашківців виїхало близько 20 родин, а з окресности в четверо тільки. Чи не дало-б ся се якось спійняти?

Подяка. Заряд народної школи в Меді дякує вс. о. Стефанови Маланчукowi за катехизми даровані для молодіжні шкільної.

Пригода Давида Абрагамовича. При вчорашній парламентарній дискусії загальнувала ся Его Експеленція, подрагована дискусією над справами галицької мафії, і кинула на адресу п. Николая Василька перозважне слово „комівояжер“. П. Василько післав бабообразному Вірменинови своїх свідків пп. Короля і Горжіцу. Перспектива розправи не на жарт — так перепудила деякого на слова Давида, що він взяв назад свою енуційницю.

За дороге картове. В Станіславові дуже розповсюдилась газардова гра в карти по більших і меньших нічних порах. Поліція удало ся переловити в кав'ярні „Габсбург“ таке товариство трудолюбивої неперотоголованої спілки, на чолі котрої стояв голошений марнотратник Мисловский, званий там загально „фру-зом“. Справа прийшла перед суд і радник Максимович засудив Мисловського зложити 1.800 кор. картобого са старанну управу фербля.

Новий департамент в намісництвах. Міністерства справ внутрішніх видаючи розпоряження, о котрих ми в своїм часі писали, а котрі нормують відносини службові лікарів ветеринарних в правительственій службі, вівзвало всі намісництва, щоби для справ ветеринарних установили, де би того до тепер ще не було, окремі департаменти ветеринарні під самостійною управою краєвих ветеринарів, котрі від тепер будуть мати титул краєвих референтів ветеринарних. До тепер були сего рода справи підпорядковані референтам санітарним. — Нема сумніву, що такий рід організації, котрим віддає ся начальну управу в фахові руки, буде не малого значіння, а іменню повинна би така реформа показати ся користною для нашого краю, де перемагають рілництво і годівля худоби, та повинна би піднести годівлю, більший вивіз і взагалі оживити торговельний рух худобою. Для Буковини вже іменованій таким референтом, як ми вже доносили, п. Танцер, ветеринарний інспектор із Відня.

В краківськ. університеті вписало ся сего року 1465 слухачів. (мин. року було 1255), з того на факультети: богословський 63, правничий 566, медичний 179, філософський: 649. (До філософського факультету зачислені: 47 слухачів студій рілничих, 10 фармацевтів і всякого рода звичайні і надзвичайні слухачи і госпітантки числом 145.)

По засуді еміграційних агентів Нодаріого і Сіделника прокуратор вніс відлик що-до виміру кари а оба засуджені внесли жалобу неважності; до часу порішення справи в трибуналі випущено на вільну стопу Нодаріого за кавцією 5.000 к а Сіделника 2.000 к. — Також рішила палата рада випустити на вільну стопу Тумена, управителя товариства обезпечень Unio catholica,

однак прокуратор зголосив відклик до вишого суду кр.

Пригода королівича. Син грецького короля мав недавно, що на довах в королівських добрах веселу пригоду. Два жовніри, що стояли на сторожі, не пізнали принца і перестегли його, що там не вільно стріляти. Але він не зважав на їх пересторогу і собі дальше полював. Тоді воляки втіпили його за ковчир і відтавили до поліції. Дперва тут показало ся, що се королівич. Жовніри, довідавшись о тім, страшно налякали ся. Але королівич не сказав їм за се ані пів слова, але противно похвалив їх за вірну службу і нагородив щедро.

Розпука зведеної дівчини. До немилості спени прийшло недавно в однім з чеських костелів. До вінчання станула молода пара. Ледви розпочав ся акт вінчання, явилась в костелі жінщина з двома дітьми і, витрутивши нанню молодю з перед престолом, приклала сама коло молодого і сказала: „Я его суджена, він мені дав слово, онтам сидить двоє наших дітей“. Відтак звертаючись до священника заклікала: „Ну, чого стоїте! вінчайте нас, отче!“ — Поліція на сиду випроводила ту жінщину з костела, почім молода пара повінчалась. Зведена дівчина буде ще відповідати перед судом за заколот викликаний в костелі.

Спритний злодій. Іван Демчук, бідний коміранк в Лукавиці, продав сего понеділка в Чернівцях корову за 80 левів. Сховав гроші до калитки і пустив ся домів. Аж ту здивав його гарно убраний мушкетер, заступає йому дорогу і каже: „Здорові були, бадіку! Ви йдете до Лукавиці? правда? Може би ви зробили мені маленьку прислугу? Я вчепив вашому нанотцеві, а йому найліпшому приятелеві 5 левів. Ог будьте ласкаві передайте йому від мене сей довжок, хай маю вже раз спокійну голову. І зараз посягнув панок до кишені за пятачню і дав єй Демчукови. Демчук зложив пятаку до своїх грошей і, побалакавши з „паном“ ще хвилину, пішов домів. Приходить домів а о грошах і слід загинув. Дперва тепер отямив ся, що сей дурисвіт, що удавав такого праведника, потягнув йому шкатулку з грішми.

Оповідстка.

Виділ „Народного Дому“ в Чернівцях звертає сим поновно увагу тих членів-основателів, котрі залягають з вкладками, щоби їх қонче доповнили до кінця с. р., инакше перестануть бути членами товариства, а вплачена часть вкладки пропаде в қористь товариства.

Надіслане.

Адвокат

Др. Василь Дутчак

отворив свою канцелярию в Чернівцях, улица Ратушева ч. 17. (під Золотою грушкою).

Хто хоче дістати календарі

в номіс, най зголосить ся до Торговлі панеру „Рускої Ради“ в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2. Пакет оплатить „Торговля“ а кожний 10-ий календар дає даром за роспродаж.

Хто собі замовить 50 МАЛИХ КАТЕХИЗИСІВ

штука по 15 кр. (30 сотників) той дістане 10% опушту а пакет з почти вже оплачений. Адресувати належить: Торговля панеру „Рускої Ради“ Чернівці, ул. Петровича ч. 4.

В Іспасі на Буковині є НА ПРОДАЖ ПОСІЛІСТЬ

що складає ся з нового дому з 6 відділами, з верандою і галерією, із старого дому з 3 відділами, зі стайнею, шпихліром і коншицею, керницею і красним молодим садом і 5 моргів ґрунту I. класи.

Ближні відомости подає писемно властитель:

ЮРІЙ МАЗУРЯК,
церковний півець в Станиславові.

Гарне, добре і дешево!

Магазин одіжи для дам і панів

перед тим

МАРКУСА ФУРЕРА

в Чернівцях,

ул. Ратушева, ч. 15, під „Золотою грушкою“.

В кождім сезоні

найновіші плащі жіночі, для дівчат і дітей
жакети, мантильки, ротунди, порохівники
з шовку і могоару
з перших віденських і берлінських робітень.

Одяги для панів, хлопців і дітей
загортки, шляфроки, футра міські і до подорожи,
менчикеви, гавельоки і всі річи входячі в той фак.

Поручення зпоза міста виконує ся сейчас.

Гарне, добре і дешево!

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕР“

Львів, Ринок ч. 10. (дім „Просвіти“)

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, обезпечає будинки,
і всі предмети движимі против шкід огневи.

„Дністер“ припоручили Прпосвящ. Ординаріати Вєч. Духовенству і
вірним всіх трех Епархій.

Фонди гваранційні „Дністра“ з днем 31-го грудня 1900

Фонд резервовий . . .	311.540 кор. 11 сот.	} разом 520.406 к. 65 с.
Резерва премій . . .	171.942 „ — „	
„ спеціальна . . .	6.000 „ — „	
Фонд емеритальний . . .	30.924 „ 54 „	

Тарифи „Дністра“ дуже умірковані. Надвижка річна розділяє ся між
членів в формі зворотів. За рік 1900 дістають члени 8% звороту
з премій.

„Дністер“ виплатив до 31. грудня 1900 відшкодовань 2.120.834 кор.
Шкоди ліквідують ся безпозовочно в присутности Делегата і 2 членів.

Подієи „Дністра“ приймають при позичках гіпотечних: Банк крає-
вий і Каси ощадности у Львові, Коломиї, Самборі, Долині, Снятині,
Городенці, Терембовлях, Заліццях, Городку, Ярославі і Богородчанах.

На жите треба обезпечатись тілко через „Дністер“ в Товаристві
взаїм. обезпечень в Кракові; з таких обезпечень через „Дністер“ іде
часть провізії на рускі публічні добродійні цілі; полієи і квоти ви-
дає Краківське Товариство рускі.

„Дністер“ пошунє спосібних агентів, особливо селян господарів в
окрестностях, де еше нема близько агенцій „Дністра“. — Агенти за-
робили вже 274.964 кор. провізії. — Зголошеня о агенції треба
вносити до Дирекції у Львові.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях
отворена в неділю і свята від 9 до 11 години рано.

В Науковім Товаристві імені Шевченка у Львові і
в „Рускій Бесіді“ в Чернівцях
приймаєть ся передплата на нове, наукове виданє

ПИСАНЬ О. ФЕДЬКОВИЧА

в чотирох томах,

під редакцією

проф. О. Колесси і д-ра Ів. Франка.

I-ий том (поезії) має вийти в серпні або вересні, II-ий (по-
вісті) в грудні або січні, III-ий і IV-ий (драми, матеріали
біографічні і студії про Федьковича) вийдуть пізнійше; ціна
за комплект, на гарнім папері буде 6 до 8 злр., за оправу
осібно по 60 кр.

Хто зложить до жовтня н. ст. 5 злр. (а хто хоче з оправою
— 6 злр.), дістане 25% опушту з ціни виданя (не врахо-
вуючи в то оправу), а решту заплатити при III і IV томі.

Поодинокі томи будуть продавати ся дорожше.

Найтаньші друки для шкіл народних

можна получить лиш в

друкарні „Рускої Ради“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.

Classen-Buch	аркуш 4 кр.
Wochen-Buch	„ 4 „
Auszug aus der Schulbesuchs Tabelle	„ 3 „
Lehrerkataster	„ 1½ „
Schulkataster	„ 2 „
Jahresausweis,	„ 1½ „
Inspektionsbericht (два аркуші)	„ 4 „
Schulversäumnisausweis	„ 2 „
Quartal-Ausweis	„ 2 „
Свідомства відхідні нім. і рускі	„ 2 „
Gestionsprotokoll	„ 3 „
Квіти німецькі і рускі	„ 2 „
Свідомства увільнення німецькі і рускі	„ 2 „
„ фреквентацийні рускі і німецькі	„ 2 „
Schulmatrik	„ 2 „
Inventar	„ 2 „
Katalog der Schüler Bibliothek	„ 2 „
Competenten-Tabelle	„ 2 „
Qualifications-Tabelle	„ 2 „
Aufforderung zum Schulbesuche	„ 2 „
Завізованє	„ 2 „
Повідомлення шкільні рускі і німецькі	„ 2 „
Armuts-Zeugnis	„ 2 „

Найліпші

МАШИНИ ДО ШИТЯ

є так звані обручкові (Ringschiffchen).

Сі машини йдуть дуже легко і надзвичайно скоро (2000 штихів на мінуту).
Сі машини мають приряд до гафтованя і приряд до острєня
голок та ножиць. Окрім сих маю ще найновіші машини для
шевиць, кравиць, римарів і такі, що шиють для потреби в
перед і взад.

— За кожду машину гарантую 5 літ. —

Продаю за готові гроші і на виплат дешевше як всюди, хто невірить
най переконає ся.

В. Данилевич

машиніст

в бровари Штайнера ул. Двірцева ч. 21 в Чернівцях.

Виходить в Чернівцях
що середа, п'ятниця і неділя.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи повертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламіці неопечатані
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік . . .	20 Кор.	— сот.
на пів року . . .	10 „	— „
на чверть року . . .	5 „	— „
на місяць . . .	1 „	70 „

Поодинокі число коштує 16 сот.

Передплата і належність за інсертати
платні в Чернівцях.

3 ради державної.

Буковинські послы до ради державної зібрали ся 15. с. м. на спільну нараду, що належить робити, аби жадання Буковини здійснити. Нараді проводив маршалок Лупул, присутні були всі послы крім д-ра Лупу, що звинувачений недугою і д-ра Скедль, що зовсім не звинувачений. На запитання посла Николая Василька заявив посол Розенцвайг, що промову чеського Німця Шікера про Буковину інспірував лише д-р Скедль. Всі присутні заперечували проти цієї промови, котрою втягнуто президента краю в дебату тим замітом, що центральне правительство не спирає крайній ряд. А пос. Розенцвайг заявив надто, що ані „Buk Nachrichten“ ані „Buk Journal“ не є органами б.к. Німців. На се поставив пос. Юрій барон Василько внесок, щоби маршалков Лупулові висказати довіру з огляду на статтю „Lupul oder Luru“ в „Buk. Nachrichten“, в котрій Німці накинули ся на крайового маршалка за те, що він проти бюджетової промови д-ра Лупу заявив у бюджетовій комісії, що Волохи помімо бесіди д-ра Лупу не стануть централістами а остануть автономістами. Внесок прийнято одностайно.

Відтак раджено над внеском посла Пігуляка, щоби від урядників на Буковині жадати знання крайових мов. (Сей внесок похвалила вся буковинська преса крім „Buk. Nachrichten“, що про неї мовчать; бо не знають, що сказати, бо й притакнувши би і боять ся, що п. Скедль скаже). Д-р Штраухер жалув, що

не будучи тоді у Відні, не міг се внесенне також підписати. Пос. Розенцвайг заявив, що він на жалі не міг его підписати, бо належить в парламенті до німецької партії поступової. (Газети пишуть, що то п. Скедль не допустив до того).

Дальша нарада мала відбутися вчора бо послы Пігуляк, Ник. Василько і Штраухер оголосили пильні внески зглядом крайового банку, особної дирекції залізниць і нового двірця в Чернівцях та регуляції Прута. Також вислано зараз депутацию до міністра залізниць зі скаргю на брак вагонів на б.к. залізницях.

Ся вістка про спільне поступоване б.к. послів крім обидженої Шікерової „ластівки з Румунії“ та „самостійного“ християнського Німця зробила в краю дуже добре вражіння з виїмком одних „Buk. Nachrichten“, що тимчасом вихваляють заходи п. Скедльа около справи адвокатів...

Друга нарада б.к. послів відбула ся сего понеділка. Присутні були вже всі послы крім одного п. Скедльа. Ухвалено одностайно, жадати від правительства безплатної згоди на дирекцію руху залізничного в Чернівцях, новий дворець в Чернівцях, безпроцентову позичку одного мільона корон на заложене крайового банку для Буковини, особний сенат вишого суду в Чернівцях, нове староство в Станівцях і одну нову гімназію руску а одну нову школу в краю. Скоро би міністерство на се не пристало, хотять послы Пігуляк, Николай Василько, д-р Лупу і Штраухер поставити про се наглі внесення. Надто

переговорювати мають з міністром судівництва п. Николай Василько і владика д-р Рента про грозачі іменованія чужих урядників судових для Буковини, маршалок краю Лупул з п. Пігуляком і Фльондором про шкільні справи, барон Юрій і Ник. Василько про друге телеграфічне połącення Чернівців із Віднем а п. Фльондор і Розенцвайг про брак вагонів.

(т.) Про дебату над галицькими виборами пишуть нам з Відня: „Бесідником зі сторони руских послів був Романчук, крім того забирає і посол Василько слово. Романчук говорив зверх п'ять чверть години. Висновки его були ясні і переконуючі. На жалі говорив се підчас самого обіду, через що слухачів було не багато. На присутніх зробила бесіда п. Романчука вражіння. Зараз по Романчукові забрав президент міністрів слово. Висновки его були, мовляв, „ні припинити ні прилатати“, от аби щось сказати. Коротку его бесіду переривали протести і сьміхи зі сторони послів. Посол Василько збивав головні замітки президента міністрів, котрий твердив, що теперішні вибори виказали прецінь зворот до ліпшого, бо вплило доси лиш 46 протестів! Також старав ся вплинути на Чехів, щоби голосували за внесенем. Але бесідник чеський, Пацак заявив, що справа не належить до парламенту а до сойму і для того Чехи будуть із чисто формальних взглядів голосувати против внесення.

Зі сторони польського Кола говорив Давид Абрагамович. Зміст

его бесіди був, як се звикло на пастиники говорять. Русини яко такі спокійні і задоволені своїм положенем в Галичині, їм поводить ся добре, мають більше народних шкіл як Поляки, мають 4 рускі гімназії, а що висилають із руских сторін на своїх заступників Поляків, се довід на те, що до своїх, руских людей не мають довіря! Крики тих кілька загорілиців не значать нічого, вони безпідставні, знак тому, що ті скарги і крики тягнуть ся вже зверх 30 літ без жадного наслідку! От плів, що вмів, так само як в нас на Буковині Волчинецький на безправства на полі церковнім. Бесіда его була дуже слабенька та мізерна, крім того переривали его зі всіх боків закиди і сьміхи ріжних послів. Добру відправу Абрагамовичові і всім галицькій шляхті дав опісля Дашинський. Він говорив дві і чверть години, аж захрип і аж піг з него лив ся. Дашинський говорить грізно, сильно але з великим напруженем, аж жалі его. Речене за реченем падало з розмахом мов грим на голову шляхти, що корчила ся, як під батогами. Бесіда его пристрасна, але влучна, та повна найсильніших виразів. А онодішна его бесіда була особливо сильна, немов кнутами шмагав округ себе. Дістало ся і ксьондзам і жидам і польським урядникам адміністративним, а Андрея Потоцького, галицького маршалка, назвав додатковим дефравдантом!

По бесіді Дашинського перервано дебату, хоть неокончене було, бо вже майже всі зазначені бесідники вговорили ся були. Мабуть вимушено „Kolo“, аби міг Козловський

3 життя.

Образок з життя галицьких учителів
написав Подолянчик.

В найліпшій думці сів я до желізничної, котра мала мене завести до міста, де много урядів і біржевих ванторів. Однак не думайте, що ходило мені о виміну цінних паперів, — ходило ту о зміну зимового плаща на весняний „іберіш“.

Щоб як найдовше натішити ся плащем, я притискав его з цілої сили до себе і просив всіх добре настроєних богів, щоби мене не випускали зі своєї опіки, та не віддавали в жертву холоду або й зимі, що могли вернути ся.

Але що в моїх жилах грає молодечя кров, а при тім кров галицького „ніовіра просьвіти“, отже кров сильна і витривала, то я усміхнувся і запаливши на дорогу злагожене цигара понав у солодку розкішну задуму.

Клуби диму, рівномірний хід локомотиву, її шум і сапане уколосали мене на добре. Я увів в край утоній, доступний впротім для кожного чоловіка і був у раю, не Магомета, але учителя, і то виключно... галицького. І здавало ся мені, що я перенесений що найменше о які два віки наперед, у ті часи, коли після реляцій „з гори“ маємо приобіцане певне підвищене платні. А може я помилив ся, може я був уже в небі, досить, що я був ситий і справедливо оцінений та нагороджений.

Солодко дрімав я, а при тім проміні сонця грали на моїм лиці і додавали ще вишого блиску моїм уяві. Мимохіть глянув я крізь вікно на природу, що будила ся до життя.

Трава зеленіла, земля розсипала ся, здалека шумів потічок, а вітерець, граючи ся легенько в моїм волоссю, доносив шум і клекіт птахів. Се стадо бузків уносило ся безупинно над моїм вагоном, а принаймі так мені здавало ся.

— Добра ворожба — подумав я собі і рівночасно почали до очей тиснутися слези, а до серця мліли чутя на саму згадку тої щасливої хвилі, котрої вишукном є бузья, а коли до того я пригадав собі, що той птах прирікає підвищене платні, то з великої сентиментальности я розплакав ся і мимохіть став ся адоратором бузья, як колись темні сини полудня.

Тоді постановив я собі по щасливим повороті до дому розпочати годівлю бузків і... але одна хвиля збудила мене з золотого сну, так, що з цілої висоти моїх гадок і комбінацій упав я на землю, взгледно ніс мій опер ся о гранку противної лавочки — з причини найзвичайнішої в світі, се мішаний поїзд, або говорячи мовою профанів: особово-воловий поїзд став на стації.

*) При посуванню учителів до вищої класи платні уважає ся в Галичині на число дітей, які учитель має, а не на літа служби, або его працю, та здібности. Та і тут діють ся дуже часто надужиття. (Прим. перекладача).

Кількох подорожних увійшло до вагону, а той виновняючи ся по береги тратив поводи первістну ціль свого призначення і радше виглядав на корабель наладований оселедцями. Велике щасте, що я побачив знайомого, від кількох місяців мого товариша Юлька. Кивнув на него.

З великим трудом перетиснув ся я серед того навалу рук, ніг і інших додатків. Кивнув я оком на подертий его костюм і не міг стримати ся від оклику здивованія і цікавості:

— А деж тебе так провадять боги? Певно несподівано вибрав ся ти в дорогу?

— Противно.

— Жартуєш хита! Може не знаєш, що виглядаєш так, якби повертав що найменше...

— З виборів — перервав він мені.

— Нехай і так буде!

— Але бачу, що ти дуже цікавий. Щоби отже заспокоїти ту цікавість, розповім тобі правду. Іду до фотографів.

— А то по що?

— Як то пощо? Хочу фотографуватися.

— Е! жартуєш. Скажи правду.

— Але ні! Послухай, який маю проект. Фотографію свою відомлю якомусь репрезентантові галицької опінії, отже одному з тих, що кричать, що учителі і так добре виглядають *); пішло

*) Посол Абрагамович сказав в р. 1899 в гал. соймі, що деякі учителі товсті, добре виглядають і тому не треба

ему і спитаю ся, чи така гардероба учителів до licha, а може підвищати платню — а заразом поради фотографів поїхати на село і відфотографувати прибіжжя просьвіти се є мою школу, бо здає ся мені, що недолгий вже час, коли Швайцарія, або Франція рознісше конкурсу на модель тюрми для побанкрутованих реакціоністів, отже буде мати готовий модель, а ручу тобі, дістане нагороду і поділиться ся зі мною.

— Но, знаєш що? ти зацікавлюєш мене. Добре, що хоть гумору не тратиш.

— Тільки мого...

— То красно! А якже тобі подобало ся апостолованє. Певно зібрав добрі вражіння.

— Прекрасні! Виджу, що не можу збути ся тебе лаконічною відповідію, отже прошу о хвилю терпеливості, а зараз тобі розкажу.

— Алеж з охотою! Бо і так ми не мали би нічого иньшого до роботи.

— Отже слухай: Як лиш приїхав я на місце призначенє, пішов сейчас представити ся голові місцевої ради шкільної і ту зібрав перші вражіння. Вийшов від него такий перестрашений, що за жадні гроші не ставби я перед дальшою моєю власттю, бо здає ся мені, що тамті висіли, то вже египетські піраміди, а я супротив них... ну, як би то сказати...

— Як порошок — докінчив я.

— Нехай і так буде. Я довідав ся

підвищати їм платні. (Прим. перекладача).

приготовити ся до спростовань. Тяжкий і лихий день мала „п'ялхт“.

Парламентарна ситуація.

Над парламентом збирають ся назово хмари в виді наглих внесень, бурливих дискусій (в четвер при дискусії над наглим внесенем о конгрегаціях монаших) і квестії університетскої. Два дні в останнім тяжки, що були призначені для нарад палати, пішли на галицькі вибори а тепер іде справа конгрегацій. До того квестія університетська вибухла з нечуваною силою. Авантюра викликана буршами в Інсбруці, була іскрою, що впала на палиний матеріал. Відразу виросли аж чотири університетські справи: Італійці, Словінці, Чехи і Русини зажадали свого університету. Справді треба признати всім трем першим народам, що вміють у відповідній хвалі робити своє слово голосним. Вся праса тепер про нічо стільки не говорить, що про єї університети. Віча, демонстрації, депутації, заляв, резолюції, телеграми, меморіали — і як треба, то прямо і бучі! Правительство, роблячи обіцянку Італійцям а по часті Чехам, розбудило натуральні жадає всіх покривджених народів.

Розбуджене італійського і славянського руху до засновування університетів дало товчок Всенімцям до нової живої акції. Німецька Gemeinbürgerschaft, що розбила ся, як тільки минула перша небезпека від баденівської славянської коаліції, тепер віджила; воскресла єї університетська квестія. Всенімці кують при тім своє зелізо, видвигают себе на чоло німецького національного руху. Годі заперечити, що хвилю вміли дібрати цілком зручно. Німці залякани рухом Італійців, Словінців і Чехів, прийняли зраджований майже повеліваючим тоном зазив Шенереріанців і ось панове Вольф і Барайтер засіли до спільної ради з д-ром Гецом і бароном Д'Ельвертом, профес. Мархетом і д-ром Менгером, Кляйном і Прімавезім до спільної ради. Виключено тільки антисемітів; так закомандували Шенерер і Вольф. І враджене — це

репінати бюджетну дискусію доти, доки парламент квестію творення висших шкіл не урегулює законодатною дорогою, при чім Німці сподівають ся скрутити карк всім небезпечним для їх стану посідання бажанням своїх єусідів.

Ось так затягнув ся парламентарний овид хмарами.

Ні трохи не розвіває сеї душної атмосфери розмова, яку мав новий віцепрезидент палати Кайзер з монархом, прийнятий на аудієнції в бургу. Цісар жалував ся, що в парламенті не полагоджують ся найважливіші справи, і висказав своє вражіння, що остатнім часом антагонізм партійний знов збільшив ся. Коли Кайзер згадав о теперішнім регуляції палати послів, цісар сказав: „З усіх боків признає ся, що регуляція вимагає змін а ще ні одна сторона не дала почину до сего. Справді жалю, що багато наглих внесень перепиняє полагоду бюджету... Панове повинні після сил причинитись до управління парламентарних відносин і я думаю, що при терпеливості дасть ся лад завести.“

Всі часописи присвячують замітки онгодній аудієнції віцепрезидента палати Кайзера у цісаря, на котрій монарх відзивав ся до палати, аби упорядковала парламентарні відносини. — Neue fr. Presse пише, що др. Кербер може уважати голосування за диспозиційним фондом за справу довіри, або ні, але помімо того є то голосування справою дуже важною для теперішнього кабінету. — Politik обговорюючи ситуацію, каже що ова поважна і зазначає, що правительство хоче навязати переговори з представителями лівниці німецької і чеськими послами для вияснення нижнього положення. — На засіданні провідників німецької лівниці обговорювано подрібно справи голосування за диспозиційним фондом та утворення чеської техніки в Берві. Признано, що супротив відносин в німецьким таборі та далеко сягаючих чеських жадає, успішне полагодження біжучих справ парламентарних стає неможливим. Правительство повинно предложити перемир'я т. є.

також від него, що за тиждень має відбутися засідання місцевої ради шкільної. Вернувши домів звів я до руху днів законів і уложив собі відповідну промову. Надійшла субота. Салю прибрал у зелені, стягненим з ліжка коверцем накрив стіл, а сам вирачив ся як на балі і жду з великою нетерпеливості. Зачинають сходити ся радні — входить голова з королівською повагою, з горі дивить ся на зібраних членів. Я думав у першій хвили, що зближає ся вже година остатнього суду, але стивє народу у дверей напровадив мене на властиву дорогу. Я зрозумів, що ту ходити ме о увільнене дитвори від шкільної науки. Розпочало ся засідання. На вступі проше о голосі і починаю своєю промовою більше так: „Як відомо панам, першою дорогою, котра нам дістала ся в другій половині 19. віка — се розгадувана властї автономії. Не потребує згадувати об тім, який важний обовязок маємо сповнити сьогодні — маємо дати примір будучим вікам, до чого доводить участь цілої суспільності в законодавстві і хісноване з приналежних єї прав і т. п.“, досять — голова дивив ся на мене як на божівільного, а радні з похваленими ротами кивали головами, що мало означати, що нічого не розуміють.

Вкінці приступили ми до увільнювання дитий.

Приходить молода жінщина з дівчиною і просить о увільнене, а за причину подає, що се дівчина, отже пощо єї науки.

— Ну! то як хоче, відзиває ся голова — то треба увільнити.

— Та то і правда — каже оден з радних — з неї не буде ані дохтор ані сьвященник.

Але я звертаю ся до голови і чимно звертаю увагу на то, що закон не предвидів ще того випадку, в котрім рід пола і дальша ціля образования могли би бути причиною увільнення.

— Що за закон? — гукне голова — ми ту закон!

— Такой так! Пан двірник мудро кажуть — озвав ся знов радний.

Чуючи се, подумав я собі, може то правда, а що я супротив законодавців завісїди був з повним поважанем, отже уступив. І так уступав я через ціле засідання не хотючи впроваджувати іскри обетруки до тої спокійної краєво-громадської інституції.

Вкінці засідання скінчило ся. Треба було закінчити промовою. Отже знов забрав я голос і в гарячих словах подікував голові за провід у таких томлячих нарадах і за єго заслуги на полі народної просвіти, що радні повстанем з місць потвердили.

Кажу тобі „геча“! але ходило ту о будучність. Отже по засіданні представив я радним, що поступаючи так, діляють на свою некористь і роблять собі кривду, а наслідки того такі: мене оголошено демагогом, перевертнем, соціалістом, анархістом, від котрого чоловік з добрим поглядом повинен рішучо

відложене справ національних на дальший час. В бюджетній комісії не найде ся більшости для диспозиційного фонду.

Про ситуацію в парламенті телеграфують із Відня, що Німці мали би згодити на чеську внутрішню мову урядову в чеських повітах, скоро Чехи заручать, що не будуть перешкаджати парламентарній праці сего і сльудуючого року. Правительство має на просьбу німецьких партій переговорювати в сій справі з Чехами. Так надіють ся усунути грозичу парламентарну кризу.

В справі руского університету

пише „Дьло“:

На львівсьім „утраквістичнім“ університеті стає чим раз то гарячіше. Справа окремого руского університету стає пекучою з тою самою хвилю, як подібне бажанє піднесли Італійці і Словінці. Тож і наші послї ставлять в радї державній нагле внесенє на основанє руского університету у Львові, а обовязком цілої суспільності є се внесенє, яко вислід гарячих бажань всего народу, найсильніше підперти. Черга тепер на суспільність забрати слово і стосами петиний підперти жадає нашої репрезентації. Не дрімаймо, бо хвиля тепер важна: Нехай наш голос почують у Відні, щоби їхто не посмія легковажити постулату наших послів. Львівські рускі товариства вносять від себе на руки наших послів петиний до ради державної а треба сподівати ся, що і прочі рускі товариства внесуть від себе як найборше такі петиний, а то тим більше, що справа нашого університету прийде вже скоро під обради палати.

Петиния „Народної Ради звучить: „Висока Палато!“

Артикулом 19-им основних законів признано кождому народови в Австрії повне право розвивати свою мову і культуру. Тимчасом півчетверта міліонний нарід руский не має ні одного руского університету і 800 руских студентів мусять побирати університетську науку на чужих мовах — на німецькій в Чернівцях, у Відні і Градці стирійським та на польській у Львові і в Кракові. Ся аномалія тим більше вражаюча, що в Галичині існують аж два польські університети, з яких оден на рускій землі у Львові, удержуваний коштом руского народу, — цісарському розпорядженю в 1871-го року мав би бути утраквістичним се єсть польско-руським, однак на правду він є польський.

відвернути ся, а я сам набавив ся страху перед собою самим і довгий час не довірював собі; се мені прибілило бите серця і знаєш що? ну, згадай.

— Ідеш до лікаря.

— Де там! Хочу перенести ся до спокійнішого заводу*) тимбільше, що виходжу з того незбитого заложення, що тигуду галицького голодника нігде не страчу.

І дійсно! По році переніє ся він до желізниць, а я полишив ся на своїй дорозі і очідаю тої хвилі, коли то з висоти сойму спаде на нас нове розчарованє, але що я пишу? хотів сказати нове... підвишенє платні.

З польского переложив

І. Г.

*) З причини надзвичайно малої платні і самоволї шляхти, найбільша чільсть учителів у Галичині і то найспокійніших емігрує до інших заводів. Послїдними роками укінчені абітурієнти семинарій не хотять там навіть іти на посаду. Пр. в р. 1899 з 300 укінчених питомців лиш 90 посвятило ся станову учительському, а до року половина з них покинула той завід. (Прим. перекладача).

Тому жадаємо основана єа мостійного руского університету у Львові а на умотивованє нашого жадає наводимо сльудуюче:

1. Число руского населення Австрії вносить оволо півчетверта міліона душ, отже майже рівно з Поляками (котрі мають аж 2 університети) і о много більше від Словінців і Італійців (котрим обіцяно університет).

2. Число руских університетських студентів в Австрії переходить 800, з чого понад 600 студіює на львівсьім університеті, і число те зростає дуже скоро з року на рік.

3. Професорських научних сил також нам не бракує, бо є між молодими Русинами багато таких, що спосібні — або сейчас, або по коротких заграничних студіях — обіяти університетські катедри. В найгіршій разї можна на се порадити тим способом, яким і доси радять собі польські університети у Львові і в Бракові, се єсть покликанєм на рускі катедри професорів-Русинів, що викладають по кількох австрійських і майже по усіх російських університетах і політехніках.

4. Руєка научна мова через істнованє кількох руских катедр на „утраквістичнім“ (а в дійсності „польським“) львівсьім університеті і через научну працю „Наукового товариства імені Шевченка“ у Львові так уже вироблена, що з того боку не може бути ніякої перешкоди основаню самостійного руского університету.

З тих усіх причин ще раз поновляємо наше жадає основаня самостійного руского університету у Львові — що є національно культурним постулатом всего руского народу в Австрії. Львів — і т. д.

Такими петиниями повинні Русини засипати раду державну і тим чином дати підпору жадаю наших послів.

Рускі богослови вислали на руки посла Романчука ось-таку телеграму:

„250 руских богословів, зібраних на вічу дня 12 і 13 надоліста є. р., з огляду на се, що таке саме число Польків має в Галичині аж два університети, а Русини ні одного, та що до того на псевдоутраквістичнім університеті у Львові руска мова нехтуєт ся і доичет ся в нечуваній спосіб навіть університетськими властями, а руска молодіж шовіністичним поведєнем що дня провокуєт ся, домагають ся як найскоршого основаня окремого університету у Львові і просять представителів руского народа порушити єю некучу справу в радї державній і підперти єї як найгорячіше.“

Рускі богослови“.

Депутація богословів, яку оногди збори в духовнім семінарі ухвалили вислати до декана богословського виділу явила ся вчера у канцелярії ке. Фіалка. В депутації були чотири питомці, по одному з кождого року. Представитель четвертого року забрав слово і промовив до ке. Фіалки сими словами!

„Отсе являє ся депутація вибрана з поміж усіх руских богословів рускої народности...“

Ке. Фіалек: Ależ panowie, ja tego nie rozumiem!

Бесідник: „Промовляю до Вас, отче декане, своєю рідною мовою, котру яко славянську, Ви, отче декане, при крихтій доброй волі зможете зрозуміти! — Отсе являє ся депутація вибрана з поміж всіх руских богословів рускої народности, яка має порученє іменем всіх товаришів заявити сльудуюче: „Ми рускі богослови не знавали від Вас о. декане, належного трактованя яко civis academici і яко молодіж рускої народности. Під претекстом, що не розумієте нашої мови, жадаєте від нас виключно польської мови. Ми протестуємо против такого поступованя і заявляємо рішучо, що як доси, так на дальше будемо уживати в мові і письмі виключно рускої мови. Ми позволимо собі пригадати, що нас звичайних слухачів Русинів є на богословсьім виділі звиш 200, значить ся сїм разів тільки, що Поляків, і мусимо мати свої права. В виду того ми в імені богословів-Русинів заявляємо рішучо, що коли Ви Всесвітнійший о. декане будете як доси, так і дальше відносити ся глумливо і ігноруючо до нас і нашої мови, ми пошукаємо собі в иньшій спосіб сатисфакції“.

Ко. Філек вислухав свої промови, а відтак заявив депутатам, що вона милить ся щодо його душевного настрою супротив рускої мови та руских питомих, бо він ніколи не виступав против них ворожо.

Речники депутати відповіли на це, що богослови прийняли би радо сю заяву о. декана, та, на жаль, в суперечності з нею стоять реальні факти його поведіння.

Перегляд політичний.

Сими днями подали телеграми вістку о довілченню Сибірської залізничної, комунікаційного шляху, першорядного, всеосвітнього значіння. З вільною Байкальського озера, через котрі приходять ся пароходами переправлятися, майже без пересідання доїде ся нині залізницею від Атлантичного до Тихого океана. Факт той має величезне значіння, і то не лиш економічне і культурне, але також і політичне. З отворенням руху на новій дорозі знекує Росія нові, величезні простори для своїх впливів. Сподикує порту Артура із залізничним шляхом загортає до сфери впливів російських цілу Маньчжурію. Нова залізниця Сибірська, як би прилучила до імперії нове королівство, визначає не лиш своїм простором та великими багатствами природи, але також досить многолюдно замешкане. Ціла праса підносить однодушно і згідно всемірне значіння, тої нової, найдовшої на земській кулі залізничної, хоті той властивий, неперірваний залізничний шлях можна буде тогди назвати остаточно унічним, коли проведе ся будова докола Байкальського озера, де інженерській штуці кладуть покищо великанські забори гранітові скали. Але й тая часова пересідка справді не мішає. В короткім вже часі замінить ся Сибір в край культури, що небагом може європейському промислові зробити дуже поважну конкуренцію. До тепер зрозуміли то Американці, котрих сотки і тисячі подорожують по містах Сибіру, вибираючи одвітні місця для своїх фабрик. Тому-то й праса американська займає ся живо Сибіром і є гадка, що край той замінить ся в другу Америку, коли вже тепер поступенно заміняє ся в осередок могутньої Росії. При добрій адміністрації все скорше заселить ся. Банки, школи, університет, театри, як із землі виростає, а мільони пудів збіжжя засипають уже торги європейські.

Допиш з краю.

Що робить руска інтелігенція?

В сій найважливішій для бук. Русів справі озвало ся вже кілька голосів. Ми видрукуємо їх за рядом, застерігаючи собі на кінець слово із нашого боку. Повних імен не подаємо, щоби справа не пішла на поле особистої полеміки.

В першій дописі, яка напіла, н. Н. із Р. пише по злишнім вступі в формі розмови зі своєю подругою ось що: „Учитель то вічний мучитель. Хочеш бути нині добрим учителем, то твоя задача не обмежує ся лиш на одній школі. Учитель мусить робити ще й поза школою. Зрештою, не читалась посилаючого числа „Буковини“? Причому було тобі тай мені, як межі багато пильними стояло і наше село, в котрім ані читальні, ані каси, нічогошенько нема? Ну, тай чи ти за то відповідаєш, як нічого не можеш зробити? А певно, що відповідаю. Оні на то не дивлять ся, що я роблю, але дивлять ся, чи я що зробив! Оні навіть не припускають, що я тут не можу нічого зробити. А пригадаєш собі — як я тобі оповідав — що на отворенню каси райо-айзенської в В. сказав мені мій товариш К. і то в присутності Стоцького: „Як би я в твоєму селі був, я би за два місяці там читальню отворив“. Представ собі мое положення тогди! Знаєш, що його слова означали? Що я, або нероба, або нездара! Волів би був мені не знати що, ніж мав таке сказати!

Нікогда твоего ходу твій труд. Де ти видів з такими на пів дикими що зробити і до кінця з ними дійти.

Гм! Ти так думаєш? І я так ду-

маю, як мені по чотирох роках мого тут учительованя не вдала ся штука запровадити бодай одну читальню. Але тепер я инакше троха думаю. Все таки я маю тут бодай тих кілька одиниць, що признають мені рацию, а з часом прибуде й більше таких.

Та оні всі тобі признають рацию, але чи оні схотять взяти ся за діло, то я о тім дуже сумніваю ся і кажу тобі, що ти таки нічо тут не зробиш, абиш кілька даних!

Та ти може і маєш рацию, але я таки не перестану доводити, хотітим і нічого не зробив, але за тое буде моя совість чиста, що я таки прагну! Представ собі, що се за лідохи, що за уперті єї наші люди! Отворають касу в селі В. о три чверти милі віддалені. Я представляю, я кличу, їде рантом зі мною аж чотирох. Отворають касу знов в К. лиш о чверть милі віддалені і я знов толкую, представляю, кличу і їде аж двох! І не може чоловіка на таке не лише гіркий сміх, але й злість побирати? Ні, се вже не є ані лінивець, ані байдужність; се є вже дикунство, що від людей хваблять.

І що-ж мені з такими робити? Тих кілька одиниць, що на справу инакше задивляють ся, то замало, бо така інституція, таке товариство, як: читальня і каса райо-айзенська вимагає більше членів, а тут що я маю, з чим мені приступити до діла?... Знаєш що? Я ще буду сїм зими пробувати своїх сил, буду штурмувати як зможу, а як нічого не втну, то плану на все і най тогди скажуть, що я не „славнозвісний патріот“, але „славнозвісний вероба“.

З яким я тепер лицем стану перед ними? Досі ще все такі чоловіки якос скорше загланув до „Бесіди“, хоті випен ще за два роки за газети та календарі, а тепер не знаю, як зайти до того „Народного Дому“!..

КОВЖЖЖ.

Календар. Середа 7/XI. (20/XI.): н. о. Лазаря, с. м. Мезасина, Касини. Р.: Фелікса. Четвер 8/XI. (21/XI.) архангела Михаїла і Гавріїла і всіх ангелів; Р.: Вхід в храм.

Членом бук. краєвої ради шкільної іменував цїсар проф. д-ра Стоцького на місце проф. Єротея Пігуляка, що зложив мандат до краєвої ради шкільної, бо через посольство перешкоджений бувати на всіх засіданнях краєвої ради шкільної. Се новий доказ, як совісно сповняв проф. Пігуляк свій обовязок, за се і за его вісімлітню тяжку борбу, яку провадив за права бук. Русинів, для котрих виборів за той неодинокий важний добуток, належить ся ему щира подяка руского народу на Буковині. Іменоване проф. Стоцького є для нас запорукою, що інтереси бук. Русинів на полі шкільництва мати муть і на далі цілого і умілого заступника. — Разом іменовані ще членами шкільної ради директор реальної школи Константин Мандичевський на місце покойного радника Ісонекула і адвокат др. Райс на місце виступившого жидівського заступника Мера. Оні скомпітовано знов краєву раду шкільну.

VII. рангу дістали професори гімназійні др. Йосиф Франк і Віктор Преліч в Чернівцях, Дмитро Ісонекула, Василь Бумбак і др. Антимпаші Дашкевич в Сучаві і професори реальної школи в Чернівцях Юрій Тарновецький, Лев Ільвіцький і Антін Романовський. Сему поспільному ще кілька років не стало до „тури“, а помимо того аванзував, діставши надто з нагоди цїсарського ювілею разом з таким же „перелетним“ професором Полячком золотий хрест за службу. Із сего видно, що треба бути „christlich-deutsch“, аби і зі славянським іменем як Романовський, Полячек і Преліч удостоїти ся відзнак, до яких другим засі, хоч би вони були старші а навіть і здібайші. Але сего вже такі трохи за багато; бо як завтра готов до VII. рангу вийти Битнер а до VI. Франк, заслуги в них вже і є, себто особливша „прихильність“ до Русинів.

Прав. консистория в Чернівцях іменувала о. Юрія Велегорського сотрудином в Рускій Молдавії а о. Ансентія Кобидавця експозитом в Тораках.

Нову прав. церкву в Слободзій-Коварівцях посвятить о. радник Манастирський 21. с. м.

16.000.000 зр. згоріло в п'ятницю в Чернівцях в єлюсарській кузні Шустера в присутності комісії делегованої на те, щоби знищити вильсовані облігання на ту суму.

Елегантського „паніча“ Етінгера, що під іменем „проф. Скнін з Букарешту“ надув кількадесят панів за кілька днів на кілька сот франків і з ними-ж таки прогуляв, засуджено, але не за обманство, а тільки за фальшиве імені на три нещільні арешту.

Руский театр переїхав до Самбора і поки-що заповідає в селі готелю „Народного“ дня 1. грудня пораз перший в репертуарі руского театру „Пісні в лицях“ опера в 3 актах Кронвінницького.

Міністер на селі. Із Золочівщини пишуть нам: Дня 9. надоліста с. р. явив ся в селі Борткові, повіта золочівського, якийсь чоловік і заявив, що має наказ яко міністер доньки цїсара, а також і від властий обезпечати діти в кождім селі на яку хто хоче суму. Він зажадав від начальника громади провондири по хатах, де суть діти, щоби їх родичі обезпечали. А що сам начальник Григорій Горгота до того за тяжкий, бо має около 70 дїт, то вислав свого сина Федю, щоб обводив міністра цїсарської доньки по селу. Діло удало ся, бо від девотрих людей удало ся міністрові уторгувати по 10 і 20 кор. Призбиравши кількадесят корон і заплативши провондиреві три корони за труд виніс ся із села.

Хвальна Редакція!

Прочну о ласкаве поміщенє сїдуючих стрічок в однім з найблизших чисел „Буковини“:

„Die Amtscorrespondenz ect.“ зове ся книжочка, яку видав я минувшого року яко підручник для управителів і учителів шкіл народних, та місцевих шкільних рад.

Сю книжочку переглянув перед друком ви. пан інспектор Попович Омелян і ц. к. шкільна рада краєва апробовала і припоручила ю на закупню для бібліотек шкільних і рад шкільних місцевих.

Всі румунські новітні крім Радовецького, та чисто рускі як Кірманський і Вижицький не закупили до сегодня сю книжочку.

Позаяк тепер завізували шкільні ради новітні всі управителі шкіл, які прибори наукові і прч. потрібні для поодиноких шкіл, то сподію ся, що всі панове управителі шкіл і товариші зажадають закупню і моєї книжочки „Die Amtscorrespondenz“, тим більше, що ся книжочка кождому учителеви здібна.

Тим способом підонруть морально і матеріально і заохотять мене до моєї дальшої хоті скромної праці.

З глубоким поважанем
Дарій Пігуляк, надучитель.

Оповістка.

Виділ „Народного Дому“ в Чернівцях звертає сим поновно увагу тих членів-основателів, котрі залягають з вкладками, щоби їх кінче доповнили до кінця с. р., инакше перестануть бути членами товариства, а вплата части вкладки пропаде в користь товариства.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

400-літ. ювілей Хорватської літератури.

Численні війни, з одної сторони з Турками, а з другої з Венецією та Нимцями не дали скорше розвинути ся літературі у тих подуднево-славянських краях. До того ще і причиняли ся еварі між могучими вельможами та власним королем і народом, з чого нераз підносили меч до братоубійчої борби. Першим був Марко Маруліч, уроджений в Сплиті

1450 р., потомок багатого і шляхотного роду, який дав початок хорватській літературі. Він образував ся в Падві, віддаючи ся, після звичаю тодішнього часу, філософії, поезії і реторикі. Повернувши домів, жив якийсь час навіть досить легко, але опісля споважнів, замкнув ся зі своїми книжками і жив скромно, а навіть убого, хоті завідувати великим маєтком, а відтак навіть вступив до монастиря. Писав багато по латинськи і як учений гуманіст, як було в тодішнім звичаю, стояв в кореспонденції з багатьма визначними людьми, як з паном Адрианом II., кардиналом Грімані, хорватським баном і др. Здобувши вже собі славу в Європі своїми латинськими творами, почав Маруліч писати на рідній мові, беручи теми з святаго писма, з наміром познакомити своїх земляків з поучаючими та уморальюючими притчами. Головний его твір на хорватській мові є „Юдита, або Історія вдови Юдити, в віршах хорватських уложена, як она вбила вождя Гольфернеса серед его війська і освободила ізраїльський народ від страшної ази“. Перший раз вийшов сей твір друком р. 1521, але виниклим був вже 22. цвітня 1501. року — отже се дає припущу до теперішнього обходу ювілею. Крім сего писав Маруліч дидактичні твори і церковні пісні, далі сатиричні, а навіть драматичні. Зерно посяне Марулічем перед 400 літами видає обильні овочі. За сїм довгий час хорватська література зростала непереривно, хоті єї огнище було найперше в Далмації, відтак в Босні, потім в Славонії, а аж на кінци у властивій Хорватії. В Загребі остаточно збігли ся всі лучі, які дотепер огрівали народне відроджене Хорватів, а виступлене Гая і Шеноя було пробудженем до нового літературного життя. Нині всі роди письменства мають у Хорватів своїх численних репрезентатів, а їх наука і просвіта розвиває ся рівномірно з нею. Оглядаючи ся довгу полать часу назад себже, Хорвати можуть набрати лише захохоти до дальшого невеселючого труду на народній ниві.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Три коломийки. На днях пише „Руслап“, прислано нашій редакції композицію музичну, написану: „Три коломийки на фортеп'ян, уложив Антон Кузеля, Чернівці. Накладом ц. к. книгарні університетської, Г. Пардін (Енгель & Сухаяк) Lith. Anstalt v. Engelmann & Mühlberg, Leipzig 17606“. Є се любий гостинець карнаваловий для Русинів, що поклоняють ся музі та танців, а крім того і хороший придбавок для небагатої нашої музичної літератури. По совісім пересмотрі композиції, прийшли ми до пересвідчення, що автор єї докладно велухав ся в наші коломийкові мотиви як і взагалі в руску пісню, і в сїм за сим вплив в свою композицію немалі нашого духа, чару і огню. Уклад сам під зглядом музичним — беззамітний. Кожда з трех коломийок містить в собі „Думку“ яко заспів, а відтак зложена з трех або чотирох т. зв. „номерів“, що кінчать ся відтак знов „думкою“. Кожда з трех коломийок становить для себе окрему цілість. Поважаному авторові можемо лиш пожелати дальших успіхів на полі рускої музики, а руским родинам припоручаємо сїй хороший утвір до їх фортеп'яного репертуару. (Ціна 1 к. 50 с.)

Надіслане.

Адвокат

Др. Василь Дутчак

отворив свою канцелярію в Чернівцях, улица Ратушева ч. 17. (під Золотою грушкою).

Хто собі замовить
50 МАЛИХ КАТЕХИЗИСІВ
штука по 15 кр. (30 сотиків)
той дістане 10% опусту а пакет з почтой вже оплачений. Адресувати належить:
Торговля паперу „Рускої Ради“
Чернівці, ул. Петровича ч. 4.

В Іспасі на Буковині 6 НА ПРОДАЖ ПОСІЛІСТЬ

що складає ся з нового дому з 6 відділами, з верандою і галерією, із старого дому з 3 відділами, зі стайнею, шпихліром і конницею, керницею і красним молодим садом і 5 моргів ґрунту I. класу.

Ближні відомости подає писемно властитель:

ЮРІЙ МАЗУРЯК,
церковний півець в Станиславові.

Гарне, добре і дешево!

Магазин одіжи для дам і панів

перед тим

МАРКУСА ФУРЕРА

в Чернівцях,

ул. Ратушева, ч. 15, під „Золотою грушкою“.

В кождім сезоні

найновіші плащі жіночі, для дівчат і дітей
жакети, мантильки, рутинди, порохівники
з шовку і могогару

з перших віденських і берлінських робітень.

Одяги для панів, хлопців і дітей
загортки, шляфроки, футра міські і до подорожи,
менчикеви, гавельоки і всі річи входячі в той фак.

Поручення зпоза міста виконує ся сейчас.

Гарне, добре і дешево!

Товариство взаїмних обезпачень

„ДНІСТЕР“

Львів, Ринок ч. 10. (дім „Просвіти“)

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, обезпачає будинки,
і всі предмети движимі против шкід огневи.

„Дністер“ припоручили Приосвяц. Ординаріати Вєч. Духовенству і
вірним всіх трех Епархій.

Фонди і гаранційні „Дністра“ з днем 31-го грудня 1900

Фонд резервовий . . .	311.540 кор.	11 сот.	} разом 520.406 к. 65 с.
Резерва премій . . .	171.942	—	
„ спеціальна . . .	6.000	—	
Фонд емеритальний . . .	30.924	54	

Тарифи „Дністра“ дуже умірковані. Надвизка річна розділяє ся між
членів в формі зворотів. За рік 1900 дістають члени 8% звороту
з премій.

„Дністер“ виплатив до 31. грудня 1900 відшкодовань 2.120.834 кор.
Шкоди ліквідують ся безпосередньо в присутности Делегата і 2 членів.

Поліси „Дністра“ приймають при позичках гіпотечних: Банк крає-
вий і Каса ощадности у Львові, Коломиї, Самборі, Долині, Снятині,
Городенці, Терембовлі, Заліщиках, Городку, Ярославі і Богородчанах.

На житє треба обезпечитись тільки через „Дністер“ в Товаристві
взаїм. обезпачень в Кракові; з таких обезпачень через „Дністер“ іде
часть провізії на рускі публичні добродійні ціли; поліси і квоти ви-
дає Краківське Товариство рускі.

„Дністер“ пошукує спосібних агентів, особливо селян господарів в
окрестностях, де еще нема близько агенцій „Дністра“. — Агенти за-
робили вже 274.964 кор. провізії. — Зголошення о агенції треба
вносити до Дирекції у Львові.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях
отворена в неділю і свята від 9 до 11 години рано.

В Науковім Товаристві імені Шевченка у Львові і
в „Рускій Бесіді“ в Чернівцях

приймає ся передплата на нове, наукове виданє

ПИСАНЬ О. ФЕДЬКОВИЧА

в чотирих томах,

під редакцією

проф. О. Колесси і д-ра Ів. Франка.

I-ий том (поезії) має вийти в серпні або вересні, II-ий (по-
вісті) в грудні або січні, III-ий і IV-ий (драми, материяли
біографічні і студії про Федьковича) вийдуть пізнійше; ціна
за комплект, на гарнім папері буде 6 до 8 злр., за оправу
осібно по 60 кр.

Хто зложить до жовтня н. ст. 5 злр. (а хто хоче з оправою
— 6 злр.), дістане 25% опушту з ціни виданя (не врахо-
вуючи в то оправу), а ренту заплатити при III і IV томі.

Поодинокі томи будуть продавати ся дорожше.

Найтаньші
друки для шкіл народних

можна получить лиш в

друкарні „Рускої Ради“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.

Classen-Buch	аркуш 4 кр.
Wochen-Buch	„ 4 „
Auszug aus der Schulbesuchs Tabele	„ 3 „
Lehrerkataster	„ 1 1/2 „
Schulkataster	„ 2 „
Jahresausweis,	„ 1 1/2 „
Inspectionsbericht (два аркуші)	„ 4 „
Schulversäumnisausweis	„ 2 „
Quartal-Ausweis	„ 2 „
Свідомства відхідні нім. і рускі	„ 2 „
Gestionsprotokoll	„ 3 „
Квіти німецькі і рускі	„ 2 „
Свідомства увільнення німецькі і рускі	„ 2 „
„ фреквентацийні рускі і німецькі	„ 2 „
Schulmatrik	„ 2 „
Inventar	„ 2 „
Katalog der Schüler Bibliothek	„ 2 „
Competenten-Tabelle	„ 2 „
Qualifications-Tabelle	„ 2 „
Aufforderung zum Schulbesuche	„ 2 „
Завізване	„ 2 „
Повідомлення шкільні рускі і німецькі	„ 2 „
Armuts-Zeugnis	„ 2 „

Найліпші
МАШИНИ ДО ШИТЯ

є так звані обручкові (Ringschiffchen).

Сі машини йдуть дуже легко і надзвичайно скоро (2000 штихів на мінуту).
Сі машини мають приряд до гафтованя і приряд до острєня
голок та ножиць. Окрім сих маю ще найновіші машини для
шевців, кравців, римарів і такі, що шиють для потреби в
перед і взад.

— За кожду машину гарантую 5 літ. —

Продаю за готові гроші і на виплат дешевше як всюди, хто невірить
най переконає ся.

В. Данилевич

машиніст

в бровари Штайнера ул. Двірцева ч. 21 в Чернівцях.

Виходить в Чернівцях
що сороди, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи ввертає ся лише на попереднє
вастережене. — Рекламаци неопечатані
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10 „	— „
на чверть року	5 „	— „
на місяць	1 „	70 „

Поодинокое число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати
платні в Чернівцях.

3 ради державної.

На засіданні палати послів з дня 19. с. н. відповідав міністер залізниць на кілька інтерпелляцій. Відтак продовжувала ся дебата над наглим внесенем про конгрегацій. Посли Шумаер і Кльофач мотивували свої дотичні внески, п. Грубан говорив против а п. Грос за внеском. Міністер просвіти заявив, що доси лише одна чужа конгрегація женьска дістала позвіль перебувати тимчасом в Австрії, але її ся не хіснувала ся дозволом, та що против інвазії чужих монахів і монахинь вистають і теперішні закони задля охорони екон. інтересів і конфесійного супокою в державі. Міністер доказує цифрами, що нема чого боятися накоплення землі в так зв. „мертвій руці“, та що рад при уділюванню права публичности для католицьких монастирських шкіл, як і зглядом допускуваня протестантських парохів держав ся. По сїм відрочено дальшу дебат.

Посол Романчук поставив на сїм засіданні наслідний внесок на засноване руского університету. Внесок підписаний всіма рускими послами, Словінцями і п. Штраухером. Слідуюче засіданне палати послів у п'ятницю, а палати панів аж 27-го с. м.

Галицький тиждень.

„Діло“ пише: В віденському парламенті від яких шістьох літ уважає ся за усталений звичай і неминучу konieczність, щоби від часу до часу був там ein galizischer Tag, с. е. день, в котрім говорить ся голосно о польско-галицькій господарстві в Галичині. Але сїм разом з га-

лицького дня зробив ся галицький тиждень, бо з двох засідань палати послів, які в тім тижні відбули ся, одно ціле а другого більша часть була посвячена галицьким справам. Ані польське „коло“ ані правительство ані президія палати не надіяли ся такої дебати: раховано на дві-три години, с. е. на пів засідання. Між тим внескодавець Романчук говорив першого дня 7 чвертий години, Дашинський півтретя години, міністер-президент мусів аж два рази промовляти, а польське „коло“, замість, як загадало було, одного або двох, вислало аж сємох бесідників в бій. Що внесення руских послів не будуть прийняті, о тім ніхто з них не сумнівав ся; вийшло навіть ліпше, ніж можна було припускати, бо з трох внесень одно прийняте односторонньо, а за прочими двома була також більшість, але тільки звичайна, а не двох третин, як регулярні домагає ся. Против першого і третого внесення голосували враз з „колом“ Чехи (однак чеські радикали голосували з Русинами) і частина лівинців; Словинці і Хорвати усеунали ся, щоби приєднати собі Поляків до голосування за словінським університетом, але надармо вислугували ся: „коло“ не хоче їм відвѣдити ся, бо боїть ся „прецеденсу“. Тільки ліберальні Словинці (група Феріанчіча) голосувала з Русинами, а з поміж стояловців польського „кола“ Вільк; людовці сїм разом явили ся. Польське „коло“ сїм разом противило ся всім трем внесенням Романчука, і заявило ся виразно устами п. Абрагамовича; але потім, видячи, що оно лишило би ся само, зрейтарувало і оголосило нову заяву устами д-ра Цвіклінського, що за другим внесенням вже й оно буде голосувати. Замітно також, що члени „кола“ дуже нерадо йшли до бор-

статі, бо вже справді крайня пора, і гадаю, що наша інтелігенція (учительство) розвине в сїй справі більший рух.

КОВЖЖЖ.

Календар. П'ятниця 9/XI. (22/XI) с. м. Гурія, Аліція, Маркеля, Евстахія, Р.: Євгенія. — Субота 10/XI. (23/XI) с. ап. Ераста, Олімпія, Родіона, Ореста, Р.: Климентина.

Цісар приймав 18. с. м. на аудієнції посла Юрія Василька, що дякував за ордер. Цісар нарікав при тій нагоді дуже на парламент, так само і під час аудієнції посла Гнѣвоша.

Архикнягиня Марія Валерія повила вчера дочку.

Вільно віддавати ся черновецьким учителям і надалі, розуміє ся як найдуть ся женихи, так рішила вчера міська рада.

Церковні вісті. Сотрудник із Шумбрація Теофіл Глевка іменованій сотрудником в Товтрах. — Катихит при реальній школі в Чернівцях Дмитро Цопа іменованій конвентором при прав. консисторії.

би: гр. Войтко Дѣдушицький, котрий первістно був назначений, щоби відповідав Романчукови, виїхав з Відня, і тогди виделеговано замість него другу ексценденцію, Давіда Абрагамовича; Дашинському мав відповідати Козловський, але він рішучо опер ся, і стягнуто таки графа Войтка; Цвіклінський тільки під пресією „кола“ станув яко другий бесідник против Романчука, коли узвано, що відповідь Абрагамовича не вистарчає. Лише до „фактичного спростованя“ коловці епішили радо.

Наглі внесення ще довгий час заберуть палаті послів, бо по зачатій вже дебаті о французьких конгрегаціях наступлять дебати о терміновій торгівлі збіжжя, о словінським і руским університеті і н. Потім має прийти на денний порядок справа діюрністів. Резолюцію Романчука в тій справі, ухвалену в комісії бюджетовій, галицькі денники подали не цілком вірно, хотя в віденських денниках она подана була дословно. Іменно зміст єї такий: щоби обовязуючу тепер уставу, запевняуючу вислуженим підопцирам першенство перед всякими цивільними кандидатами на посади урядові, змінити в той спосіб, аби зістаючи вже в службі діюрністи, калькулянти і т. н. при убіганню о урядові посади не були супротив них упосліджувані.

Парламентарна ситуація.

Нині власне місяць, як зібрав ся парламент, а за весь той час не зробив нічого-нічогісенько. Навіть в комісіях наради йдуть дуже пиняво, особливо в найважнійшій комісії бюджетовій тратить ся зовсім марно час на пустій балаканині. Причиною всего застою все ще німецько-чеська справа. Пессимізм що товариства.

Нові книжки.

Товариш, ілюстрований календар на рік звичайний 1902, накладом С. Горука і С-ки, знаменує нову фазу в розвитку нашого календарського видавництва. „Нема другої, такої популярної, такої справді всенародної книжки, як календар“ — каже автор в переднім слові і сю обставину хоче використати, щоби нести світло правди та науки у найширші веретви. Богатий та добірний зміст книжки годен справді сповнити сю задачу, а педагогічні поясненя, як уживати та використати поданий матеріал, уможливають всякому виісненувати подані відомости. Часть календарско-астрономічну опрацював з великим знанєм предмету п. К. Кахникевич. Особливо карти звідного неба рисовані ним і пояснені вводять загал в так мало знані, а інтересні надзвичайно обсяги відомостей. Крім багато поучаючих статей, як „Тон і такт“ (товариский); „Ідеал чоловіка і народу“; „Як берегти здоров'я?“, „Як шадити?“, „Пити, чи не пити?“ і др. звертають на себе увагу; „Добрі ради“, які порушують безчисленні, господарські справи і можуть стати для господарів і не-господарів правдивою скарбницею на-

менту і парламентаризму починає знов ширити ся. І в посольських кругах і у віденській журналістиці обговорює ся багато розмова цісаря з новим віцепрезидентом Кайзером і висновують ся з неї всякі комбінації.

Sonn- und Montagszeitung доносить, що ситуація є безвихідна, бо Чехи під ніяким услів'єм не хотять відступити від своїх постулатів. — Грозить криза парламентарна а не кабінетова, бо др. Кербер має за собою повне довіре корони.

Pester Lloyd доносить, що Чехи абсолютно не відступлять від своїх бажань, та в тім лежить і ціла трудність ситуації. Правительство стоїть перед альтернативою: або вдоволити Чехів і визвати против себе бурю Німців, або відкинути чеські постулати і розбити парламент. Неминуча криза парламентарна.

Nar. Listy пишуть: Розходить ся тепер, щоби уможливити перемирє, усеунути національні питання на другий плян, а перевести бюджет, угоду, тарифи цлові і договори. Чехи під ніяким услів'єм не відступлять від своїх постулатів язикових. Тактичну акцію молодоческих послів вповні одобрєє ся.

В суботу відбула ся рада міністрів під проводом д-ра Кербера. В раді взяли участь всі міністри. Ситуацію уважають все за дуже поважну. Grazer Tagespost доносить з Відня, що в теперішній хвили грозить парламентарна криза, бо кабінет др. Кербера тішнить ся довірем корони, а монарх лише що перед кількома днями мав заявити одній визначній личності, що тепер лише урядниче міністерство може вести справи державні. — Сторонництво

парламентарні противні зміні негу, датами на оплату шкільну за згаданого ученика (40 кор.). Всякі датки, котрі будуть оголошені в „Буковині“ прошу надіслати впрод до ред. „Буковини“ (ул. Петровича ч. 2) або на руки підписаного.

Ор. Гандяк,
проф. ц. к. II. (рускої) гімназії
в Чернівцях.

Хто хоче дістати КАЛЕНДАРІ

в коміс, най зголосить ся до
Торговлі паперу „Рускої Ради“
в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.
Пакет оплатить „Торговля“ а кож-
дий 10-ий календар дає даром
за розпродаж.

Хто собі замовить 50 МАЛИХ КАТЕХИЗИСІВ

штука по 15 кр. (30 сотинків)
той дістане 10% опусту а пакет з поч-
ти вже оплачений. Адресувати належить:
Торговля паперу „Рускої Ради“
Чернівці, ул. Петровича ч. 4.

ляміну, значить, що та справа тепер не надає ся під наради. За почином конференції провідників лівиці, котра відбуде ся нині, буде скликана спільна нарада представителів німецьких і чеських клубів для обдумання способу перемир'я і переведення бюджету. В тій цілі відбула ся ві второк спільна конференція чеських клубів. Однак сумнівна річ, чи з тої спільної конференції буде який позиток, бо Чехи обстають при своїх жаданях, т. е. при чеськім урядовім язичі і університеті на Мораві. — Нині о годині 3-ій по полудні зібрала ся бюджетова комісія на дальші наради над бюджетом. — Комісія шкільна приймала реферат дра Рашковського о ухвалі палати панів в справі титулу інженера. Комісія ухвалила признати той титул окінченням слухачам рілничої академії і рілничого відділу в краківськім університеті. — Sonn u. Montagszeitung доносить з віродостойного жерела, що ситуація без виходу, бо Чехи не хотять відступити від своїх жадань ані за ціну економічних користей. Мусять они числити ся з настроєм своїх виборців. Правительсто стоїть тепер супротив двох можливостей: або вдоволити жадання Чехів і викликати бурю у Німців або відкинути їх, а тимсамим знищити парламент. Однак нема видів на то, щоби на спільній конференції удало ся довести до порозуміння.

Парламентарна криза. Теперішню парламентарну ситуацію вважають загально дуже поважною. Вчора перед полуднем зібрали ся провідники німецьких клубів на нараду в справі парламентарної ситуації і средств уздоровлення парламенту. Нареди тривали без перерви до години 1 і пів, почім їх перервано з причини засаідання бюджетової комісії. Хід наради держить ся в строгій тайні. Ситуація представляє ся тепер так, що видає ся не минучою або криза кабінету, або криза парламентарна. Здаєть ся, що скінчить ся на кризі парламентарній, бо нема вигляду, аби инше правительство серед теперішніх обставин мало більше повожденє в парламенті як кабінет Кербера. Супротив того доказують, що імовірніше єсть замкненє парламенту, як димісія кабінету. Півурядова Wiener Ztg.

— 6 зар., дістане 25,70 — з ціня видання (не враховуючи в то оправу), а ренту заплатити при III і IV томі.

Поодинокі томи будуть продавати ся дорожше.

донесла навіть вчора з польських кругів, що виступає з цілою рішучістю поголоска, що на случай, коли би парламентарна ситуація не проявила ся, буде парламент на ново розв'язаний. Що ситуація єсть поважна, вказують на то також розмови, які мав Монарх в останніх днях з ріжними послами, а вчора з послом Гнївошом. В тій розмові підніс Цісар конечність зміни регуляміну для палати послів. П. Гнївош замітив на то, що в польськім Колі раджено вже, аби взяти почія в тій справі. На то відповів Цісар, що боїть ся, що сторонництва не будуть мати потрібної енергії, аби то внесене перевести в палаті. На загальній аудієнції приймав вчора Цісар між иншими і бар. Василька з Буковини, котрий прийшов подякувати Монархови за уділене ему відзначенє. Вивязала ся між ним а монархом слідуєча розмова: Цісар: Дуже мене тішить що я міг вас відзначити. Я чув о вашій патріотичній і успішній діяльності. — Бар. Василько: Роблю, що лиш можу, аби щось зробити для свого краю. На жаль при теперішніх парламентарних відносинах то неможлове. — Цісар: Парламентарна ситуація знов дуже поважна. То так дальше не піде. То проста розпука. Многим послам не достає доброї волі і відваги. — Бар. Василько: На жаль не достає деяким послам також правдивого патріотизму. Що-до нас Румунів, то бажемо собі як найгорячіше уладженя парламентарних відносин, аби щось можна було зробити для нашого краю на поли економічній. Тепер маємо зв'язані руки і мусимо приглядати ся, як инші між собою сварять ся. — Цісар: То цілковита правда. На поли економічній єсть багато до зробленя. — Бар. Василько: Так, того бажать наші виборці. — Цісар: О патріотичнім настрою Румунів я пересвідчений. — Василько: Колиб о нас ходило, булиб ми готові. — Цісар: То мусить бути инакше, так не може іти дальше. — Нині рано наспіли такі дальші вісти про ситуацію: Конференція провідників німецької лівиці радила дальше вчора вечером. Вислід наради оповістять ся заявою і нині переповіданем палати з оправою

вительству і провідникам инших клубів. В заяві буде очеркненє становище німецьких сторонництв, аби зробити парламент спосібним до праці і поклик до инших сторонництв, щоби не спиняли ухваленя бюджету. Супротив тої заяви звучить дуже зловіщо телеграма з Праги, котра подає такий голос Nat. List-ів: „Повтаряємо ще раз, що всякі угодові проби, о скілько стремлять до задержаня теперішнього status quo, сьуть безуспішні і нема що на них числити.

Перегляд політичний.

„С. Петербург. Вестомості“, обговорюючи смерть Лі-Гун-Чана, доказують, що російська політика потерпіла в наслідок того дуже діймаючий удар. Росія одержала концессию на манджурську залізницю лише завдяки розвазі старого Лі-Гун-Чана, котрий лиш в союзі з Росією бачив запоруку дальшого мира для Хіні. „В останніх часах — пише та газета — почав Лі-Гун-Чан знов вірити в можливість привернення приязних відносин між Хіною а Росією, і забрав ся щільно до полагожденя справи манджурської, гадаючи цілком поважно о своїй подорожі до Манджуриї, де его вплив і значінє були би певно втихомирили тамошні уми. Смерть поспішила ся і забрала то жите так дуже для нас потрібне і користне. Тепер тяжко найти в Хіні чоловіка, котрий так, як покійний Лі-Гун-Чан, умів би вести політику своєї великої вітчизни.“ — Трохи инакше задивляють ся на ту справу „Біржевія Вестомості“. Они в смерті Лі-Гун-Чана не бачуть так важної події, і кажуть, що політика Росії, котра опирає ся на історичних основах не потерпить в наслідок неї ніякої шкоди, ані не змінить ся.

Що-до услівій мира Крігера, про які так голосно розписує ся англійська преса, амстердамський кореспондент Frankfurter Ztg. мав нагоду розмавляти в тій справі з Вольмарансом, одним із дорадників Крігера і довідав ся від него, що теперішня пора, супротив так ясно зазначеного становища Чемберлена і Сельсберіого найменше пригідна до розпочинання мирних переговорів. На нараді, яка недавно відбула ся в віллі Крігера, ніхто навіть не згадував о мирних переговорах, бо взагалі — як сказав Вольмаранс — тепер о мирі нема навіть що гадати. Лише коли республіки одержать цілковиту незалежність, буде можна говорити о мирі, котрий однако мусить бути заключений без віддавання Англіїям копалень золота. — Тимчасом для війни надходять заездю вісти о трібуних побідах Бурів. Послїдні згадують о мно-

Резерва премій	311.540	кор.	11 сот.
Фонд спеціальний	171.942	"	"
Резерва премій	6.000	"	"
Фонд емеритальний	30.924	"	54 "
разом 520.406 к. 65 с.			

Тарифи „Дністра“ дуже умірковані. Надвижка річна розділяє ся між членів в формі зворотів. За рік 1900 дістають члени 8% звороту з премій.

„Дністер“ виплатив до 31. грудня 1900 відшкодовань 2.120.834 кор. Шкоди ліквідують ся безпоровочно в присутности Делегата і 2 членів.

Поліси „Дністра“ приймають при позичках гіпотечних: Банк краєвий і Каса ощадності у Львові, Коломиї, Самборі, Долині, Снятині, Городенці, Тереховлі, Заліщиках, Городку, Ярославі і Богородчанах.

На жите треба обезпечитись тілєо через „Дністер“ в Товаристві взаїм. обезпечень в Кракові; з таких обезпечень через „Дністер“ іде часть провізії на рускі публичні добродійні цілі; поліси і квоти видає Краківське Товариство рускі.

„Дністер“ пошукує спосібних агентів, особливо селян господарів в окрестностях, де єще нема близько агенцій „Дністра“. — Агенти заробили вже 274.964 кор. провізії. — Зголошено о агенції треба вносити до Дирекції у Львові.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях
отворена в неділю і сьвято від 9 до 11 години рано.

Найліпші

МАШИНИ ДО ШИТЯ

є так звані обручкові (Ringschiffchen).

Сї машини йдуть дуже легко і надзвичайно скоро (2000 штихів на мінуту). Сї машини мають приряд до гафтованя і приряд до острєня голок та ножиць. Окрім сих маю ще найновіші машини для шевців, кравців, римарів і такі, що шикють для потреби в перед і взад.

За кожду машину гарантую 5 літ.

Продаю за готові гроші і на виплат дешевше як всюди, хто невірить най переконає ся.

В. Данилевич

машиніст
в бровари Штайнера ул. Двірцева ч. 21 в Чернівцях.

Виходить в Чернівцях
що середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи повертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламу неопечатані
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот
на пів року	10 "	— "
на чверть року	5 "	— "
на місяць	1 "	70 "

Повинне число коштує 16 сот.

Передплата і належність за інсерата
платні в Чернівцях.

3 ради державної.

На засіданню палати послів з дня 19. с. и. відповідав міністер залізниць на кілька інтерпеляцій. Відтак продовжувала ся дебата над наглим внесенем про конгрегації. Посли Шумаер і Кльофач мотивували свої дотичні внески, п. Грубан говорив против а п. Грос за внеском. Міністер просьвіти заявив, що доси лише одна чужа конгрегація женська дістала позвіл перебувати тимчасом в Австрії, але й ся не хіснувала ся дозволом, та що против інвазії чужих монахів і монахинь вистануть і теперішні закони задля охорони екон. інтересів і конфесійного супокою в державі. Міністер доказує цифрами, що нема чого боятися накоплення землі в так зв. „мертвій руці“, та що рад при уділюванню права публичности для католицьких монастирських шкіл, як і зглядом допускуваня протестантських парохів держав ся. По сьм відрочено дальшу дебат.

Посол Романчук поставив на сьм засіданню наслідний внесок на засноване руского університету. Внесок підписаний всіма рускими послами, Словінцями і п. Штравхером. Слідуюче засіданне палати послів у п'ятницю, а палати панів аж 27-го с. м.

Галицький тиждень.

„Дбло“ пише: В віденськім парламенті від яких шістьох лїт уважає ся за усталений звичай і неминучу konieczність, щоби від часу до часу був там ein galizischer Tag, с. е. день, в котрім говорить ся головнo о польско-паньській господарці в Галичині. Але сьм разом з га-

лицького дня зробив ся галицький тиждень, бо з двох засідань палати послів, які в тім тижни відбули ся, одно ціле а другого більша часть була посвячена галицьким справам. Ані польське „коло“ ані правительство ані президія палати не надіяли ся такої дебати: раховано на дві-три години, с. е. на пів засідання. Між тим внескодавець Романчук говорив першого дня 7 четвертий години, Дашинський півтретя години, міністер-президент мусів аж два рази промовляти, а польське „коло“, замість, як загадало було, одного або двох. вислало аж семох бесідників в бій. Що внесення руских послів не будуть прийняті, о тім ніхто з них не сумнівав ся; вийшло навіть лїнше, ніж можна було припускати, бо з трох внесень одно прийняте одностайно, а за прочими двома була також більшість, але тільки звичайна, а не двох третин, як регулямін домагає ся. Против першого і третого внесення голосували враз з „колом“ Чехи (однак чеські радикали голосували з Русинами) і частина лівниці; Словінці і Хорвати усеунули ся, щоби приєднати собі Поляків до голосування за словінським університетом, але надармо вислугували ся: „коло“ не хоче їм віддавати ся, бо боїть ся „прецеденсу“. Тільки ліберальні Словінці (група Феріянчіча) голосувала з Русинами, а з поміж стояловців польського „кола“ Вільк; людовці сьм разом явили ся. Польське „коло“ сьм разом противило ся всім тром внесенням Романчука, і заявило ся виразно устами п. Абрагамовича; але потім, видячи, що оно лишило би ся само, зрейтарувало і оголосило нову заяву устами д-ра Цвіклінського, що за другим внесенем вже й оно буде голосувати. Замітно також, що члени „кола“ дуже нерадо йшли до бор-

би: гр. Войтко Дьдушинський, котрий первістно був назначений, щоби відповідав Романчукови, виїхав з Відня, і тогди виделеговано замість него другу ексцендицію, Давіда Абрагамовича; Дашинському мав відповідати Козловський, але він рішучо опер ся, і стигнено таки графа Войтка; Цвіклінський тільки під пресією „кола“ станув яко другий бесідник против Романчука, коли узнано, що відповідь Абрагамовича не вистарчає. Лише до „фактичного спростованя“ коловці епішили радо.

Наглі внесення ще довший час заберуть палаті послів, бо по зачатій вже дебаті о французьких конгрегаціях наступлять дебати о терміновій торговлі збіжжя, о словінським і руским університеті і п. Потім має прийти на дневний порядок справа діюрієтів. Резолюцію Романчука в тій справі, ухвалену в комісії бюджетовій, галицькі дневники подали не цілком вірно, хотя в віденських дневниках она подана була дословно. Іменно зміст єї такий: щоби обовязуючу тепер уставу, запевняуючу вислуженим підпідцарам першенство перед всякими цивільними кандидатами на посади урядові, змінити в той спосіб, аби зістаючі вже в службі діюрієти, калькулянти і т. и. при убіганю о урядові посади не були супротив них упосліджувані.

Парламентарна ситуація.

Нині власне місяць, як зібрав ся парламент, а за весь той час не зробив нічого-нічогісенько. Навіть в комісних наради йдуть дуже пиняво, особливо в найважнійшій комісії бюджетовій тратить ся зовсім марно час на пустій балаканині. Причиною всего застою все ще німецько-чеська справа. Пессимізм що

менту і парламентаризму зачинає знов ширити ся. І в посольських кругах і у віденській журналістиці обговорює ся багато розмова цісаря з новим віцепрезидентом Кайзером і висновують ся з неї всякі комбінації.

Sonn- und Montagszeitung доносить, що ситуація є безвихідна, бо Чехи під ніяким услівієм не хотять відступити від своїх постулятів. — Грозить криза парламентарна а не кабинетова, бо др. Кербер має за собою повне довіре корони.

Pester Lloyd доносить, що Чехи абсолютно не відступлять від своїх бажань, та в тім лежить і ціла трудність ситуації. Правительство стоїть перед альтернативою: або вдоволити Чехів і визвати против себе бурю Німців, або відкинути чеські постуляти і розбити парламент. Неминуча криза парламентарна.

Nar. Listy пишуть: Розходить ся тепер, щоби уможливити перемирє, усеунути національні питання на другий плян, а перевести бюджет, угоду, тарифи цлові і договори. Чехи під ніяким услівієм не відступлять від своїх постулятів язикових. Тактичну акцію молодоческих послів вповні одобрєє ся.

В суботу відбула ся рада міністрів під проводом д-ра Кербера. В раді взяли участь всі міністри. Ситуацію уважають все за дуже поважну. Grazer Tagespost доносить з Відня, що в теперішній хвили грозить парламентарна криза, бо кабинет др. Кербера тішить ся довірем корони, а монарх лише що перед кількома днями мав заявити одній визначній личности, що тепер лише урядниче міністерство може вести справи державні. — Сторонництва

Пошкоджені сторінки

ляміну, значить, що та справа тепер не надає ся під наради. За почином конференції провідників лівниці, котра відбуде ся нині, буде скликана спільна нарада представителів німецьких і чеських клубів для обдумання способу перемир'я і переведення бюджету. В тій цілі відбула ся ві второк спільна конференція чеських клубів. Однак сумнівна річ, чи з тої спільної конференції буде який пожиток, бо Чехи обстають при своїх жаданнях, т. е. при чеськім урядовім язиці і університеті на Мораві. — Нині о годині 3-ій по полудні зібрана ся бюджетова комісія на дальші наради над бюджетом. — Комісія шкільна приймила реферат дра Рошковського о ухвалі палати панів в справі титулу інженера. Комісія ухвалила признати той титул окінченням слухачам рільничої академії і рільничого відділу в краківській університеті. — *Sonn u. Montagszeitung* доносить з віродостойного жерела, що ситуація без виходу, бо Чехи не хотять відступити від своїх жадань ані за ціну економічних користей. Мусять они числити ся з настроєм своїх виборців. Правительство стоїть тепер супротив двох можливостей: або вдоволити жадання Чехів і викликати бурю у Німців або відкинути їх, а тимсамим знищити парламент. Однак нема видів на то, щоби на спільній конференції удало ся довести до порозуміння.

Парламентарна криза. Теперішню парламентарну ситуацію уважають загально дуже поважною. Вчора перед полуднем зібрани ся провідники німецьких клубів на нараду в справі парламентарної ситуації і средств уздоровлення парламенту. Наради тривали без перерви до години 1 і пів, почім їх перервано з причини засайдання бюджетової комісії. Хід нарад держить ся в строгій тайні. Ситуація представляє ся тепер так, що видає ся не минучою або криза кабінету, або криза парламентарна. Здаєть ся, що скінчить ся на кризі парламентарній, бо нема вигляду, аби инше правительство серед теперішніх обставин мало більше поводжене в парламенті як кабінет Кербера. Супротив того доказують, що імовірніше єсть замкнене парламенту, як димісія кабінету. *Півурядова Wiener Ztg.*

донесла навіть вчора з польських кругів, що виступає з цілою рішучістю поголоска, що на случай, коли би парламентарна ситуація не проявила ся, буде парламент на ново розв'язаний. Що ситуація єсть поважна, вказують на то також розмови, які мав Монарх в останніх днях з ріжними послами, а вчора з послом Гнівошом. В тій розмові підніс цісар кончеість зміни регуляміну для палати послів. П. Гнівош замітив на то, що в польскім Колі раджено вже, аби взяти почин в тій справі. На то відповів Цісар, що боїть ся, що сторонництва не будуть мати потрібної енергії, аби то внесене перевести в палаті. На загальній аудієнції приймав вчора Цісар між иншими і бар. Василька з Буковини, котрий прийшов подякувати Монархови за уділене ему відзначення. Вивязала ся між ним а монархом слідуєча розмова: Цісар: Дуже мене тішить що я міг вас відзначити. Я чув о вашій патріотичній і успішній діяльності. — Бар. Василько: Роблю, що лиш можу, аби щось зробити для свого краю. На жаль при теперішніх парламентарних відносинах то неможливе. — Цісар: Парламентарна ситуація знов дуже поважна. То так дальше не піде. То проста розпука. Многим послам не достає доброї волі і відваги. — Бар. Василько: На жаль не достає деяким послам також правдивого патріотизму. Що-до нас Румунів, то бажаємо собі як найгорячіше уладження парламентарних відносин, аби щось можна було зробити для нашого краю на поли економічній. Тепер маємо зв'язані руки і мусимо приглядати ся, як инші між собою сварять ся. — Цісар: То цілковита правда. На поли економічній єсть багато до зробленя. — Бар. Василько: Так, того бажають наші виборці. — Цісар: О патріотичнім настрою Румунів я пересвідчений. — Василько: Колиб о нас ходило, булиб ми готові. — Цісар: То мусить бути инакше, так не може іти дальше. — Нині рано наспіли такі дальні вісти про ситуацію: Конференція провідників німецької лівниці радила дальше вчора вечером. Вислід нарад оповістити ся заявою і нині перед засіданем палати предложити ся пра-

вительству і провідникам инших клубів. В заяві буде очеркнене становище німецьких сторонництв, аби зробити парламент спосібним до праці і поклик до инших сторонництв, щоби не спиняли ухвалення бюджету. Супротив тої заяви звучить дуже зловіщо телеграма з Праги, котра подає такий голос *Nar. List-ів*: „Повторяємо ще раз, що всякі угодові проби, о скільки стремлять до задержання теперішнього status quo, суть безуспішні і нема що на них числити.

Перегляд політичний.

„С. Петербург. Вестомості“, обговорюючи смерть Лі-Гун-Чана, доказують, що російська політика потерпіла в наслідок того дуже діймаючий удар. Росія одержала концесію на манджурську залізницю лише завдяки розвазі старого Лі-Гун-Чана, котрий лиш в союзі з Росією бачив запоруку дальшого мира для Хіни. „В останніх часах — пише та газета — почав Лі-Гун-Чан знов вірити в можливість привернення приязних відносин між Хіною а Росією, і забрав ся пильно до поладження справи манджурської, гадаючи цілком поважно о своїй подорожі до Манджурії, де его вплив і значіння були би певно втихомирили тамешні уми. Смерть поспішила ся і забрала то жите так дуже для нас потрібне і користне. Тепер тяжко найти в Хіні чоловіка, котрий так, як покойний Лі-Гун-Чан, умів би вести політику своєї великої вітчизни“. — Трохи инакше задивлюють ся на ту справу „Віржевія Вестомості“. Они в смерті Лі-Гун-Чана не бачуть так важної події, і кажуть, що політика Росії, котра опирає ся на історичних основах не потерпять в наслідок неї ніякої шкоди, ані не змінять ся.

Що-до услівій мира Крігера, про які так голосно розликує ся англійська преса, амстердамський кореспондент *Frankfurter Ztg.* мав нагоду розмавляти в тій справі з Вольмарансом, одним із дорадників Крігера і довідав ся від него, що теперішня пора, супротив так ясно зазначеного становища Чемберлена і Сельсберіого найменше пригідна до розпочинання мирних переговорів. На нараді, яка недавно відбула ся в відлі Крігера, ніхто навіть не згадував о мирних переговорах, бо взагалі — як сказав Вольмаранс — тепер о мирі нема навіть що гадати. Лише коли республіки одержать цілковиту незалежність, буде можна говорити о мирі, котрий однак мусить бути заключений без віддавання Англіїям копалень золота. — Тимчасом з поля війни надходять заедно вісти о нових дрібних побідах Бурів. Послідні англійські викази страт згадують о множестві дрібних битв, о котрих досі де-

важав, що непотрібний пролив крови викликає ляхе вражінє в Європі, відри-зав др. Лейде: „Що нас обходить Європа? чи помогла нам щонебудь?“. Др. Лейде не вірить в інтервенцію європейських держав і залевнює, що Бурі самі зуміють вести дальшу борбу з Англічанами.

Кіченер доносить з Преторії: Відділ зложений з 300 Бурів напав коло Шенішпуріт на Англіїців під проводом полковника Гайка. Англіїці стратили 6 убитих, 16 ранених і багато полонених, котрих однак пізнійше випущено на волю.

Як доносять з Загреба, відбуде ся там під проводом тамешного ректора університету маніфестація всіх словінських студентів в справі оснoвання словінського університету в Любляні. В маніфестації взяли також уділ депутация словінських студентів в Градці.

В Одесі вибухла джума. Три улицы замкнено. В Підволочисках заряджено квантану. Одного подорожного задержано. — На вість о тім ц. к. Намістництво видало відповідне зарядженє, а до Підволочиска виїхав рад. др. Мерунович, щоби особисто допильнувати переведенє тих заряджень.

Руский університет.

В справі заснованя руского університету у Львові відбула ся вчора нарада Русинів міста Львова. Всі бесідники вказували кончеїну потребу руского університету, а між иншими подано як мотив і се, що коли оснoвано для Буковини окремай університет вже тогді, як там було всего дві гімназії, то належить ся Русинам нині руский університет тим певнійше, що у нас є тепер п'ять гімназій з руским викладом, а одна з них числить більше учеників, як всі гімназії буковинські разом, а надго, що прецінь молодіж руских гімназій не є обовязана уміти по польськи, тому і не може користати з польского університету. Вкінці подано і той мотив що прецінь для руских гімназій в Галичині і Буковині та й для утраквістичних семінарій, повинні учителі образовати ся в рускім університеті, а не в польскім. — В бесідах, які були висказувані з всею свідомістю справи і рішучістю, підношено рівночасно невідрадні обставини, викликані різнородними шовіністами в роді кс. Фіядка, пп. Фінкля, Нементовського (сего на техніці) і инших. В нарадах напував незвичайно поважний настрій, а его резульатом була ухвала — вислати ось таку телеграму на руки посла Романчука: „Всі Русини міста Львова, зібрані нині на нараду, домагають ся одностайно як найскорішого заснованя окремого руского університету у Львові і поручають Вам завняти ся тою справою. — Шухевич.

Пошкоджені сторінки

поступають так, якби не було там ані одного Русина. На рускі подани видає ся польські резолюції, хотий ректор др. Рідігер запевнив депутацию студентів, що так не буде. Декани поодиноких виділів нехтують руску мову, проф. Твардовський заявив, що не буде підписувати індексів, як будуть виповнені по руски. Підношено ще багато інших замітів, які ухвалені резолюцій:

1) Домагати ся засновання окремого, руского університету.

2) Домагати ся сейчас повної рівноправності для Русинів на львівському університеті, т. е. креованя всіх рівноправних катедр з рускою викладавою мовою на всіх виділах.

3) Вислати телеграму в тім дусі до руских послів у Відні.

4) Вислати депутацию зложеною з трьох академіків до Відня, котра має вручити міністрам відповідний меморіал.

5) Висказати погорду університетському сенатові, 6) проф. Твардовському і 7) кс. проф. Фіалкові.

8) Устроювати крайню обструкцию двом посліднім професорам, аж поки не винесуть ся з львівського університету.

9) Висказати найвищу погорду і обурення проф. Цвікаїнському, за его послидній виступ в парламенті і переслати єї телеграфічно на руки президії державної ради.

Сі резолюції самі говорять, яка лють обудила ся у молодіжці і чого належить ся дальше сподівати. Досить сказати, що коли хтось з професорів, чи з університетської служби хотів вийти до салі, де відбувало ся віче, то привитано їх криком і свистом і замкнено перед ними двері.

По відчитанню привітних телеграм, відсидівано „Не пора“ і всі вічовики вийшли спокійно з університету і улицями Академічною, пл. Марийською та ул. Коперника відвели богословів до духовної семинарії. По дорозі устроено демонстрації перед редакціями Dziennika polsk-ogo і „Gazet-я narod-owej“.

Допись з краю.

III.

Що робить руска інтелігенція?

П. Л. із П. пише:

„Прочитавши сю статью, хочу й я дещо сказати. Не оден з інтелігенції може навести багато причин, через що в однім та другім селі нема ще доси ані читальні, ані каси. Причини дуже багато, але не є вони вже такі, що через них не можна на жаден спосіб читальню або касу заложити. Скоро кожний інтелігентний чоловік потрудить ся і подасть кількома реченнями, чому і через яку причину не можна було до сьогодні в одній, ба другій громаді заложити читальню і касу, то узирмо, що всі ті причини будуть безпідставні або маловажні, бо наш мужик хотів не є просвічений і не має охоти до таких справ, але є дуже добрий і чесний, а в нашій інтелігенції, то можна его дуже легко до такого доброго і хосенного діла допровадити. Я сам був в такій громаді, де мужики слухали більше жидів, як священика або учителя. Але все мені удало ся заложити читальню і склеп.

А то яким способом: Ідучи чи з школи, чи на прохід, де лиш здибав ся з мужиком, став говорити ба за одно, ба за друге, а мало по малу зайду і за читальню. Так захопив я кількох і гайда зійшли ми ся, поскладали по 20 кр. на статисти і заложили читальню. Доти я був в тім селі, доти й читальня процвітала і склеп, бо я що веділі і свято ходив до читальні, і радив людям, що лиш потрібно було. Як я відті пішов, не було кому займатися ся, і що стало ся? склеп упав, склепу більше нема, а читальня відійшла на папери. Бо як я чув, ніхто ані не ходить до неї, а навіть жадні збори не відбувають ся. От так то оден працює, буде, а лишить то, коли нема кому далі займатися ся, йде все то марне. Чи з тих 83 сід, де нема доси ні читальні, ані каси, надішлють дописи, через які причини їх там ще нема, дуже сумніваю ся. Бо найбільша причина є та, що більша часть нашої інтелігенції не хоче займатися такими справами як читальні і т. п. В декотрих селах можна

лекше і скорше заложити читальню і касу, а в декотрих іде дуже тяжко, бо люди більше слухають поради жидівської та інших ворогів, як учителя або священика. А хто тому винен? Ніхто інший, як сама інтелігенція. А то тому, бо наш мужик не має відваги і довіряє шукати поради у учителя або священика, тому скорше іде до Мотика. Інтелігенція повинна більше сходити ся з людьми, в розмову з ним заходити, розповідати, розмадати, порадити і тоді він пізнає, що ним не гордиться, він стане сміливіший, буде мати більше довіря і відваги. Як учитель чи священики доброю порадою мужикови помагали, то він і полюбить своїх порядників. А скоро нарід учителя полюбить, то певне й легко ему заложити читальню чи касу.

Нам треба енергичніше брати ся, закладати читальні і каси, бо ми самі не лиш мужикови поможемо, але й самі собі.

В котрім селі учитель заложив читальню і більша часть газдів а також старшина громадська до читальні належить, там навіть і учительові лекше досягнути всего того, чого его школа потребує. Як би наша інтелігенція вже давно була взяла ся до сего користного діла, то в нас виглядало би сьогодні зовсім інше. Не було би так багато противників школи, як сьогодні. Люд змінив би свої старі звичаї і т. п. Читальня то друга школа для нашого мужика. Тут він має нагоду розпізнати, який хосен приносить школа, хто ему приятель а хто ему ворог.

В такий спосіб можна мужика переконати, чи школа є щось хосенного чи ні. Кожний читальник буде з душею і тілом за школою. А нам сего треба; бо доки наш мужик не побачить, який хосен приносить школа, доти буде єї противником.

Придивім ся такий громаді де від довшого часу існує читальня і каса, там люди дуже раді і школі. В читальні аж пізнають, що їм потрібно школи. Читальники посилають радийше діти до школи.

Ми повинні проте старати ся і всіма силами працювати, щоб в кожній громаді була читальня і каса, бо лиш тим способом витягнемо нарід з нещастя і темноти. То лиш байдужність декотрих винна, що в сїм ділі ще до нині нічого не зробили. Як могли ті кільканацять громад, де до тепер є вже читальня і каса, робити, працювати для народу, так само могли і в тих 83 селах позапожувати читальні і каси. Всі причини дадуть ся усунути, як лиш є добра воля і охота.

Возьмім собі примір від ческих Німців. Там майже в кожній громаді знаходять ся такі каси і учителі їх провадять. Учителі трудять ся і працюють для народу, а нарід і за них не забуває. От як прийшло, що учителі просили о підвищенє їх платні, то кожда громада подавала петиції до сойму, щоб учителям побільшити платню. Не забуваймо за нарід, а певно що й він за нами обстане. Я гожу ся цілком з гадками сїєї статі, бо вже справді крайня пора, і гадаю, що наша інтелігенція (учительство) розвине в сїй справі більший рух.

НОВИЖКИ.

Календар. Пятниця 9/XI. (22/XI) с. м. Гурія, Азидія, Маркеля, Евстахія, Р.: Євгенія. — Субота 10/XI. (23/XI) с. ап. Ераста, Олімпа, Родіона, Ореста, Р.: Климентина.

Цісар приймав 18. с. м. на аудієнції посла Юрія Василька, що дякував за ордер. Цісар нарівав при тій нагоді дуже на парламент, так само і підчас аудієнції посла Гівомша.

Архипієпископ Марія Валерія повила вчера дочку.

Вільно віддавати ся черновецьким учителькам і надалі, розуміє ся як найдуть ся женихи, так рішила вчера міська рада.

Церковні вісти. Сотрудник із Шубранця Теофіл Глевка іменованний сотрудником в Товтрах. — Катихит при реальній школі в Чернівцях Дмитро Цона іменованний концепістом при прав. консисторії.

Буковинський процес у Відні. Перед віденськими присяжними розпочав ся 18. с. м. процес проти Брукнера і 7 товаришів за крадіж дерева. Свідків покликано 126 з Буковини.

Міністерство судівництва системізувало по одному місцю судових надрадників в Чернівцях і Сучаві, а так само місця прокураторів в сих двох містах з VI. рангою.

Утруднене женячки. Дневник розпоряджень для крайової оборони оголосив, що приписи щодо кавцій офіцерів крайової оборони складаних при женячці, змінені найвищою постановою в тім напрямі, що кавції тих офіцерів зрівнано щодо висоти з кавціями приписаними для офіцерів армії, — а тим самим їх підвищено.

Жертва божевільності. В шпитальній в'язниці в Бригітках помер оноді вечером в'язень Федько Лозовий, якому божевільний в'язень Войтина розбив шафком голову. Жити одного чоловіка стояло, що завідаватель в'язниці при ул. Баторія навчав ся, що не можна здорових людей замикати в одній келії з божевільними.

Покараний поєдинок. Перед воєнним судом в Інстербургу відбула ся оноді розправа против поручника Гільдебранта, який в поєдинку застрелив поручника Бласковича. Гільдебрант одержав 2 роки, а его секунданта, поручник Іродек 5 днів тюрми.

Таких багато, і мантиї і обманених як ось покаже слідуєча історія: Іван Кузьнярський агент торговельний продав ще перед трома роками Йосифови Прентяковій льос на рати і зараз по одержанню першої рати дав ему „оригінальний“ льос. Бідний кухариско сховав всю свою надію і все своє щастє аж на сам снід кушарка і через три роки платив Кузьнярському правильно рати по 5, 10 і 15 корон. А ось сплатив всі рати загалом 110 корон і тогди, перед одним із знайомих похвалив ся своїм льосом. Показало ся тогди що то не не був льос, лиш без всякої вартости проєспект амстердамського банку. Кухар писав до Амстердаму та домагав ся якогось відшкодованя, але очевидно на дармо. Наконєнь зробив він донесенє до львівської поліції, щоб та вишукала Кузьнярського.

Оповістка.

Виділ „Народного Дому“ в Чернівцях звертає сим поновно увагу тих членів-основателів, котрі залягають з вкладками, щоб їх конче доповнили до кінця с. р., инакше перестануть бути членами товариства, а вплачена часть вкладки пропаде в користь товариства.

Нові книжки.

Товариш, ілюстрований календар на рік звичайний 1902, накладом С. Горука і С-ки, знаменує нову фазу в розвитку нашого календарського видавництва. „Нема другої, такої популярної, такої справді всенародної книжки, як календар“ — каже автор в переднім слові і сю обставину хоче використати, щоб нести світло правди та науки у найширші верстви. Богатий та добірний зміст книжки годен справді сновити сю задачу, а неадаптичні поясненя, як уживати та використати поданий матеріал, уможливають всякому вихиснувати подані відомости. Часть календарсько-астрономічну опрацював з великим знанєм предмету п. К. Казимиревич. Особливо карти звідного неба рисовані ним і пояснені вводять загал в так мало знані, а інтересні надзвичайно обсяги відомостей. Крім багато поучаючих статей, як „Тон і такт“ (товарський); „Ідеал чоловіка і народу“; „Як берегти здоров'є“; „Як щадити“; „Пити, чи не пити?“ і др. звертають на себе увагу; „Добрі рада“; які порушують безчисленні, господарські справи і можуть стати для господарів і не-господарів правдивою скарбницею на-

уки щодо практичного життя. Відтак старає ся календар поінформувати докладно своїх читачів про „Найвищі власти державні“, про „Власти державні і краєві в Галичині“, про „Приписи військові і розміщенє війська“, про „Інституції і товариства фінансові, аскураційні, господарські, торговельні і промислові“, а вкінці про „Рускі товариства наукові, просвітні, заповомові і т. п.“

Дуже хосенну справу піднесла стаття „Як вибрати собі знанє?“ У нас, де учача ся молодіж виходить головню з селянського та священичого стану, она не має жадних інформацій щодо виглядів на здобутє собі становиска в урядничім, військовім, торговельнім, ремісничім чи яким иньшим заводі. Тому належить ся особна подяка „Товаришів“, що подаючи різні ради „старим“, не забув і на „молодих“. Не менше інтересною є „Літописє історична“ і „Літописє винаходів“. Поученєм для всіх, а особливо для видавців календарів буде „Улаженє християнського календаря“ після складу людської руки, з якої може собі кожний, після поданих вказівок, уложити календар на кожний рік. — „Війна Бурів з Англіїцями“, „Хінський заколот“, Помянник померлих в 1901 р. визначніших людей“ і „Визні замітніші винаходи“ закінчують сєй богатий зміст календаря, але ще зовсім его не вичернують. Бо ми поминули ще багато, „Почтових, телеграфічних і залізничних приписів“, „Родописє найв. Роднин цісарської“ і т. д. а надто пояснюючі статейки до гарних ілюстрацій, якими прикрашений сєй поучаючий і позиточний календар. Щастє Боже видавцям до їх хосенного підприємства, тим більше, що видавництво сего календаря має стати періодичним і в міру поводження розширювати ся та уліпшати ся. Тому в їх власнім інтересі поручаємо сє видавництво всім нашим читачам.

Надіслане.

Адвокат

Др. Василь Дутчак

отворив свою канцелярию в Чернівцях, улица Ратушева ч. 17. (під Золотою грушкою).

Просьба.

Бідний ученик і. кл. Стасюк Дмитро не дістав задля слабого підготовленя в яз. німецьким увільнення від оплати шкільної і мусить заплатити єї найдалше до 1. грудня с. р. Позаяк ученик сєй, сирота, є крайню бідним але пильним і талановитим, звертаєсь тому підписаний до жертволюбивих Родимців з уклінною просьбою, сніянутись малими датами на оплату шкільну за згаданого ученика (40 кор.). Всяєгоне о позволенє будуть оголошені в „Буковині“ і „Правді“ надіслати впрост до редакції „Правди“ (ул. Петровича ч. 2) або „Буковині“ (ул. Петровича ч. 2) або „Правді“ (ул. Петровича ч. 2) писаного.

Ор. Гандяк

проф. ц. к. П. (руска) в Чернівцях

Хто хоче дістати календар

в коміс, най зголосить Торговлі паперу „Рускої Ради“ в Чернівцях, ул. Петровича. Пакет оплатить „Торговля“ а даний 10-ий календар дає даром за розпродаж.

Хто собі замовить 50 МАЛИХ КАТЕХИЗИСІВ штука по 15 кр. (30 сотинів)

той дістане 10% опушту а пакет з почти вже оплачений. Адресувати належить Торговлі паперу „Рускої Ради“ Чернівці, ул. Петровича ч. 4.

Як вже всюди єсть відомо, що

Ріхтера

скринки до камінної будови з якором

є найліпшою і наймудрійшою іграшкою яку можна дати дітям для розривки і забави.

Ріхтера скринки до камінної будови єть всюди відзначені а послідного часу в Парижі 1900 р. золотим медалем.

Ріхтера будівляні скринки з якором можна кожного часу після пляну побільшити будівляними камінчиками приспособленими до будови мосту з дуже красиво вироблених камінчиків. Ріхтера будівляні скринки єть по ціні від 0.75, 1½, 3, 3½, 4½, 6 до корон і висше, а будівляна скринка з якором з камінчиками прирядженими до будови мосту від 3 корон можна дістати у всіх ліпших торговлях з забавками; але треба уважити на знак якор, бо без якора не єть правдиві скринки.

Новина! Ріхтерові забавки терпеливости: холодна кров, девять нараз, сфінкс, кобальд, громозвід, не гнівай ся і п. по ціні 70 тот., правдиві лише з якором.

Хто хоче дітям справляти дарунки, нехай собі скаже прислати чим-скорше новий, багато ілюстрований цінник від підписаної фірми; цінник висилає ся за дармо і оплачено.

Königl. Hof- und Kammerlieferanten J. M. Richter & Cie., Erste österreichisch-ungarische k. u. k. priv. Steinbaukasten-Fabrik.

Comptoir und Niederlage: I. Spengasse Nr. 16. Wien. Fabrik: XIII. (Siegung). Rudolfstadt, Nürnberg, Olten (Schweiz), Rotterdam, New-York, 215 Pearl-Street.

В Науковім Товаристві імени Шевченка у Львові і в „Рускій Бесіді“ в Чернівцях

приймаєть ся передплата на нове, наукове виданє

ПИСАНЬ О. ФЕДЬКОВИЧА

в чотирох томах,

під редакцією

проф. О. Корсунського і драм. Ів. Франка.

I-ий том (поезії) має вийти в серпні або вересні, II-ий (повісті) в грудні або січні, III-ий і IV-ий (драми, матеріали біографічні і студії про Федьковича) вийдуть пізнійше; ціна за комплект, на гарнім папері буде 6 до 8 злр., за оправу осібю по 60 кр.

Хто зложить до жовтня н. ст. 5 злр. (а хто хоче з оправою — 6 злр.), дістане 25% знижку з ціни видання (не враховуючи в то оправу), а решту заплатити при III і IV томі. Поодинокі томи будуть продавати ся дорожше.

Найліпші МАШИНИ ДО ШИТЯ

є так звані обручкові (Ringschiffchen).

Сі машини йдуть дуже легко і надзвичайно скоро (2000 штихів на мінуту). Сі машини мають приряд до гафтованя і приряд до острєня голок та ножиць. Окрім сих маю ще найновішні машини для шевців, кравців, римарів і такі, що шиють для потреби в перед і взад.

За кожду машину гарантую 5 літ.

Продаю за готові гроші і на виплат дешевше як всюди, хто невірнє най переконає ся.

В. Данилевич

машинист в бровари Штайнера ул. Двірцева ч. 21 в Чернівцях.

В Іспасї на Буковинї є

НА ПРОДАЖ ПОСІЛІСТЬ

що складає ся з нового дому з 6 відділами, з верандою і галерією, із старого дому з 3 відділами, зі стайнею, шпихлєм і конницею, керницею і красним молодим садом і 5 моргів ґрунту I. класи.

Близні відомости подає писемно властитель:

ЮРІЙ МАЗУРЯК,
церковний півець в Станиславові.

Гарне, добре і дешево!

Магазин одіжи для дам і панів

перед тим

МАРКУСА ФУРЕРА

в Чернівцях,

ул. Ратушева, ч. 15, під „Золотою грушкою“.

В кождім сезонї

найновіші плащі жіночі, для дівчат і дітий
жакети, мантильни, ротунди, порохівники
з шовку і могару
з перших віденьських і берлінських робітень.

Одяги для панів, хлопців і дітий
загортки, шляфроки, футра міські і до подорожжя,
менчикови, гавельоки і всі річи входячі в той фак.

Порученя зпоза міста виконуює ся сейчас.

Гарне, добре і дешево!

Товариство взаїмних обезпачень

„ДНІСТЕР“

Львів, Ринок ч. 10. (дім „Просьвіти“)

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, обезпечает будинки, і всі предмети движимі против шкід огневих.

„Дністер“ припоручили Приосвящ. Ординаріати Всч. Духовенству і вірним всіх трех Епархій.

Фонди гваранційні „Дністра“ з днем 31-го грудня 1900

Фонд резервовий . . .	311.540	кор.	11 сот.	} разом 520.406 к. 65 с.
Резерва премій . . .	171.942	„	— „	
„ спеціальна . . .	6.000	„	— „	
Фонд емеритальний . .	30.924	„	54 „	

Тарифи „Дністра“ дуже умірковані. Надвижка річна розділяє ся між членів в формі зворотів. За рік 1900 дістають члени 8% звороту з премій.

„Дністер“ виплатив до 31. грудня 1900 відшкодовань 2.120.834 кор. Шкоди ліквідують ся безпировочно в присутности Делегата і 2 членів.

Поліси „Дністра“ приймають при позичках гіпотечних: Банк краєвий і Каса ощадности у Львові, Коломиї, Самборі, Долині, Снятині, Городенці, Терембовлі, Заліщиках, Городку, Ярославі і Богородчанях.

На житє треба обезпечити ся тільки через „Дністер“ в Товаристві взаїм. обезпачень в Кракові; з таких обезпачень через „Дністер“ іде часть провізії на рускі публичні добродійні цілі; поліси і квоти видає Краківське Товариство рускі.

„Дністер“ пошукє спосібних агентів, особливо селян господарів в окрестностях, де єще нема близько агенцій „Дністра“. — Агенти заробили вже 274.964 кор. провізії. — Зголошеня о агенції треба вносити до Дирекції у Львові.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях
отворена в неділю і свята від 9 до 11 години рано.

Виходить в Чернівцях
що середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністр. і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламічні неопечатані
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор. — сот'
на пів року	10 „ — „
на чверть року	5 „ — „
на місяць	1 „ 70 „

Посдинне число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерат
платні в Чернівцях.

Оповідна.

Заходом української молодіжки в Чернівцях відбудеть ся в середу дня 27. листопада с. р. о пів до 8-ої год. вечером в салі „Народного Дому“ в Чернівцях

народне віче

в справі українського університета у Львові із ось яким дневним порядком:

1. Вступне слово і привітання гостей — виголосить п. Лев Когут.
2. Справа основана самостійного українського університета у Львові у двох рефератах виголосить п.: Плятон Лушпинський і п. Василь Сімович.

Чернівці дня 23. листопада 1901.

За комітет:

Лев Когут, Плятон Лушпинський,
Пантелеймон Клим, Павло Шухевич,
Андрій Сабат.

Подаємо сю оповістку до все-людної відомости буковинських Русинів і Русинок та завзиваємо їх, щоби явили ся як найчисленнійше на с'м вічу і тим поперли переважну і для нас справу заложення руского університету.

Русини і Русинки з інтелігенції, міщанства і селянства, старі і молоді, зберім ся і кликнім в імени буковинської Руси разом з братами-Галичанами: Жадаємо руского університету!

Поклик

до Братів Галичан і Буковинців
в справі людowego університету.

Родимці! Братя! Патріоти!

Чи не сором нам великий, що ми до нині не маємо свого людowego університету? Чи не ганьба для нас за се перед самим собою і перед другими народами? Таже вже й жида сими днями отворили у Львові свій людовой університет і взяли ся кидати зерна просвіти межі своїх одноплемінників! Чомуж ми маємо стояти позаду їх завіт? В тім случаю ми або є менше від них культурні, до тої степені не культурні, що не хочемо чи не можемо зрозуміти ваги тої інституції, яка найшла найживійше признание у вей цивілізованій Європі та Америці, — або ми признаємо виправді в душі конечну потребу людowego університету і для нашого народа, але є за лїниві, за недбалі, за несміливі, щоби до того діла узяти ся вже раз, а не колотити ся з тою думкою вже кілька років, та все лиш доривочно, хвилево, в тіснійшій кружку кількох або кількадесяти осіб. Tertium non datur, бо ані сторонних перепоп до такої акції ми не маємо ніякої підстави виглядати, ані матеріальними недостатками в тім напрямі не можемо слушно виказати ся, боже людовой університет зовсім не вимагає великих грошевих видатків, а з другої сторони між нашою суспільністю

си ненародних елементів) віддадуть свою особу на услуги рідному народови і звертаючи довг тому, з кого повиходили, стануть правдивими „апостолами науки“ між темними пониженими братами.

Тож родимці! Коли не маємо стати ся винними злочину на тілі нашого власного народа і наставити ся на грізний суд грядучих поколінь тим, що забувши на євзятий обовязок, марнуємо стільки весняних хвиль, не найшовши на те ніякого слушного оправдана; коли наші безнастанні оклики про потребу освіти між нашим мужицтвом та всіми взагалі „низшими“ верстами не мають остати ся самими пустими фразами, виголошуваними на те, щоби покрити наше неробство; коли ми справді пересвідчені, що сподівана нами політична воля не може прийти без просвіти найширшого загалу і не зможе утвердити ся на незрячих темних масах — тож нуже сейчас, без негідних надумувань, без довгезних нарад і численних проектів основуймо людовой університет: збудуймо центр ему у Львові, а звідси розкиньмо с'ти аж по найдавніші границі обох провінцій, даючи почин до основаня філій по містах, а міска інтелігенція в купі зі сільською нехай закасає рукави і стає рама об рама до живої плідної роботи по містах і по селах. З серцем, наповненим не сентиментальною, але „реальною“ любовю до „меншого брата“, з умом невтомимим в роботі та не зневірючим ся хви-

каже, — „не силою огня, желіза і війни, але правдою, працею й наукою“. Щастя нам Боже до переважного діла!

Дуже практичним і успішним способом, що міг би прийти в підмогу діяльності нашого людowego університету; було би видаване підручної популярно-наукової бібліотеки. А то з кількох зглядів. Перед усім треба се піднести, що між нашою суспільністю, особливо між молодіжею, і нині найде ся багато таких, що охотно підняло би ся устроювати чи по містах чи по селах публичні популярні виклади, а не наважуть ся взяти ся до тої роботи просого тому, що не мають того вродженого чи вивченого дару, ясно та зрозуміло для низько освіченої публички представити свій проєкт — або знов з тої причини, що не мають основнійшого знання в областях науки найвідповіднійших на популярні виклади (як в історії, природописних науках і ин.) а не раз і для того, що не стає їм чи часу, чи на стільки терпеливості чи вкінці відповідних підручників, щоби на їх основі підготувати ся до викладу. Тут отже в першій ряді стануло би в пригледі проєктоване підручне видавництво.

З другої сторони хосен з такої популярно-наукової бібліотеки був би той, що вона завдяки своїм пригідним прикметам (про що зараз буде бесіда), значно глибше і шир-

Пошкоджені сторінки

вартости на поли просвітної пропаганди, треба таки признати, що вони і через обем свій, а за тим ціну, і через спосіб розповсюдження (дорогою передплати) не до кожної сільської чи міщанської письменної хати можуть діставати ся, чи то тому, що дана одиниця в бідності взагалі не в стані відложити на них розмірно високий для неї фонд, чи тому, що не маючи ще досить сильного потягу до просвіти, вважає се за надто ризикове, посвятити „на непевне“ таку „велику“ суму, чи тому нарешті, що по вродженій людям натурі вище до товариства відкладає ся від Нового року до Нового року, а на тую пору все як раз щось стане пишсови на перепоні. Протинно проєктовані брошури, що не лиш пириали би ся в дорозі передплати, але й поодинокі продавали би ся, та із за меньшого обему не стояли би ніколи більш 5 кр. за примірник, без сумніву значно лекше найшли би численних покупців, особливо пр. по інтересних викладах на основі тої брошури. А відтак принесли би вони ще й ту прислугу, що слухач по таким викладі нераз міг би їх при вільній хвилі перерхитувати собі а аж тим чином відіс би правдивий хосен з викладів людого університету. Така практика, що від давна існує по заграничних подібних інституціях, від минавшого року веде ся при польськнм „розширеним університеті“ у Львові, а тепер от входить і при людівім університеті ім. Міцкевича.

Хтож має взяти ся до сего видавництва? Очевидно, що в першій мірі сей обовязок буде лежати на центральноім заряді людого університету, хоч се не було би перешкодою, аби й філії его, а навіть другі товариства, як філії „Просвіти“ підняли ся видавання популярних брошур, бо їх ніколи не буде за багато та все найдуть численних покупців, коли на се заслужать своєю ціною і змістом. А добрий зміст, се незвичайно важна усло-

вина для успіху цілої роботи, бо коли про него не дбати ме ся, тоді видавництво вповні розійде ся зі своєю метою. З тої причини за мало ще, коли хто має охоту написати яку популярну розвідку, але треба до того, щоби він вибрав собі відповідну тему і — відповідно єї обробив. Як тяжко метить ся відтак неопулярне представлення хочби інтересного предмету, може кожний пересвідчити ся, коли зайде до мужика, члена „Просвіти“ і запитає ся его, як ему подобали ся деякі „популярно“ — наукові видання сего товариства ще пр. з р. 1897. У кожного почує тую саму відповідь, що книжку ненарушену зложив за образ і до неї не дивив ся більше, бо вона „за мудра“ для него. Марний труд автора, втрата велика для товариства, знеохочене у мужика, тай більш нічого! Не пора тут вичисляти засади, по яким треба укладати книжки для простого народа, до писання таких книжок нехай, як сказано, беруть ся (і се в почуті народного обовязку) ті люди, що вміють з мужиком говорити, а хто не знає, нехай основовно перше перестудіює методу видійших хочби наших популярних письменників. Впрочім вибере ся відповідну комісію з людей добре свідомих своєї річи і сеєя комісія повинна бути дуже беззглядна при оцінювані твору, заки пуєтить его до друку: бо десять разів ліпше нічого не видавати, як видавати таке, як то кажуть, що ні правдиво популярне ні наукове.

Нічого й казати, що така популярна брошура повинна писати ся дуже старанно, звязисто, а ціна єї мусить бути можливо найнижша, не обчислена на зиск видавців.

Ми певні, що сей поклик не лишить ся без успіху.

(pr)

3 ради державної.

Жаданя бук. послів, про які ми писали, відкинув президент міністрів помимо всяких заходів посла Лупула. Посли Пігуляк, Ник. Василько і Пітравхер поставили про те пильні внески.

Внесок пос. Пігуляка, Ник. Василька і товаришів, поставлений на засіданні з дня 14. с. м. про услівя настановлювання публичних урядників державних на Буковині звучить:

Буковина заселена по найбільшій часті Русинами і Волохами. Але край завідуєть по німецьки і при настановлювані публичних урядників державних не зважає ся на те, щоби вони виказували ся такою кваліфікацією зглядом мови, котра би їм давала можливість зносити ся в їх урядовій діяльності безпосередно з неїмецькими партиями. Так лучає ся н. пр. часто, що судия не розуміє оскарженого а сей його, а що нема законом настановлених перекладчиків, то в такім разі посередничить межі судиею а партією діюріст, коли він принадково володіє неїмецькою мовою. Се діє в спосіб несеконтрольований, який залежить від волі імпровізованого перекладчика. Таке саме діє ся у всіх прочих урядах краю.

Ясно, що такий стан спосібний вразити, вкоротити і тяжко скривдити краєве населенє. Мимо того панують на Буковині такі стосунки, що само собою зрозуміле жаданє неїмецьких парцій, що державний урядник повинен би уміти з ними розмовити ся в мові краєвій, уважає ся просто ароганцією зі сторони краєвого населеня.

Правда, буває й те, що від деяких урядників певних категорій вимагає ся при настановлені доказу, що вони уміють одну з обох краєвих мов. Але на те вистарчає або самовільне заневнене убігатеда, що він знає одну чи й обі краєві мови, або свідощтво будь якої до того некваліфікованої чи неоплаканої особи.

Щоби усунути такий неможливий стан з краю а сотворити в снм ділі законно управильнені і справедливі приписи, ставляють підписані внесок:

Висока палата зволить рішити: „Взявє ся и. в. правительство, щоби чим скорше подбала о те, аби всіх убігатеда о публичні державні посади на Буковині вже в конкурсній оповістці зобовязувано, доказати важними державними свідощтвами, що крім німецької мови знають що найменше ще одну з обох краєвих мов.“

Внесок підписали: Пігуляк, Ник. Василько, Пайфер, Фльондор, Юрій Василько, Романчук, др. Кос, др. Король, др. Рента, Жічка, др. Гладшовский, др. Плой, Мандичевский, Богосевич, Повше, Василь Яворский, Шупук, др. Стоян, др. Грубан, др. Дужанський, Барвіньский.

На засіданні палати послів у вівторок п. Романчук поставив нагале внесенє на основанє руского університету у Львові. Замітна річ, що польські людєві відмовили своїх підписів на снм внесенію.

П. Король виє інтерпеляцію в справі руского языка в галицькнм судівництві.

П. Кубік виє інтерпеляцію до д-ра Кербера в справі іменованя г-р. Андрея Потоцкого маршалком краєвим. Інтерпелянти представили, що г-р. Потоцкого іменовано маршалком, хотий его вибір на посла може сойм уневажнити, питають отже президента міністрів, чи він би не вплинув на Потоцкого, аби зложив гідність маршалка і в той спосіб заощадив правительству і краєви компромітації.

Вчєрашний день привіє нагалу зміну парламентарної ситуації. Вісти про розвизанє парламенту і дещо більше поділяли на Чехів і Німців. Чехи в комісії бюджетовій залишили обструкцію, а Німці на спільній нараді порішили довести до конференцій Німців з Чехами в цілі вирівнаня національних спорів. Однак мимо того бюджет таки не буде міг полагодити ся до кінця сего року і правительство буде мусіло хонитись короткої провізорій бюджетовій.

Парламентарна ситуація, котра в наслідок погроз розвизаня ради державної була одного дня від разу поправила ся так, що вже говорено о цілковитім усуненію кризи, зачинає наново затемнюватись. — Кризи не усунено, лише відрочено єї. Бюджет буде ухваленний без великих перепон, але що станєсь дальше, того ніхто не знає. Маніфест, яким Чехи відповіли на еуніцацию німецької лівіці, каже нам здогадувати ся, що по Новім році, коли на порядку деннім парад парламенту стане справа угорської угоди, ситуація буде ще тяжша, як перед кількома днями. Чехи домагають ся великої ціни не лиш за ухваленє угоди, але за са

Пошкоджені сторінки

В Товаристві взаємних обезпечень „Дністер“

прибуло в місяці жовтня с. р. 10,586 важних поліс на суму 10,081,318 кор. обезпеченої вартості з премією 92,232 кор. 85 сот. Разом від початку року до кінця жовтня с. р. видано 87,335 важних поліс на суму 87,141,103 кор. з премією 784,430 кор. 7 сот.; попереднього року в той сам час було 73,925 важних поліс на суму 75,286,845 кор. з премією 5659,847 кор. 26 сот., то єсть сего року о 13,410 поліс і 124,582 кор. 81 сот. премій більше.

Шкід в місяці жовтня с. р. прибуло 188; більші пожеари були в Любачеві пов. Цітанівського 14 шкід, в Мерищеві пов. Перемишлянського 15 шкід, в Рудачих пов. Львівського 7 шкід, в Торайш пов. Цітанівського 13 шкід, в Кобиловолонках пов. Теремовельського 9 шкід і в Крехівцях пов. Станіславського (2 пожеари) 29 шкід. Разом від початку року по кінець жовтня було 900 шкід, котрі вже ліквідовано і крім 19 шкід приключившихся 31. жовтня всі виплачено; з причин правних вдержано на разі виплату 13 відшкодовань (в сумі 8,395 кор. 41 сот.

Сума всіх тих шкід разом з коштами ліквідації виносить brutto 489,099 кор. 17 сот., а по потрученню часті реасекурованої лишає на власний рахунок 236,255 кор. 77 сот. Попереднього року за той сам час було 782 шкід на суму 117,522 кор. 26 сот. (на власний рахунок 200,707 кор.).

При відновленню поліс по кінець жовтня с. р. зараховано членам титуловим 8% звороту 47,761 кор. 38 сот.

Фонд резервовий з кінцем жовтня с. р. виносить 366,739 кор.

Рахунок Товариства взаємного кредиту „Дністер“ у Львові, стоваринення зареєстрованого з обмеж. порукою за місяць жовтень 1901.

I. Стан довжний:	Кор. сот.	II. Стан чинний:	Кор. сот.
1. Удїли членські	80132-89	1. Позички удїлені:	
2. Фонд резервовий	8554-22	а) стан на початку	
3. Спеціальна резерва	1111-59	місяця жовтня	843104-37 с.
4. Вкладки		б) удїлено в жовтні	41520-— „
а) Стан на початку		разом	884624-37 с.
жовтня 1901	886703-67 с.	в) сплачено в жовтні	25984-99 „
б) вложено в жовтні		Стан з кінцем	858639-38 с.
74 сторін	40204-50 „		
разом	926908-17 с.		
в) винято в жовтні			
75 сторін	36600-52 „	2. Готівка в касі з днем 31.	
позостає з кінцем	890307-65 с.	жовтня 1901	3857-74
		3. Цінні папери фонду резер.	8587-—
		4. Цінні папери інші	89117-—
		5. В щадницькій почтовій (оборот	
		чековий)	627-95
5. Сальдо проц. (побраних)	40929-66	6. В інших товариствах і	
6. Непіднята дивіденда за рік		банках	40094-28
1897, 1898, 1899 і 1900	3758-69	7. Рахунок біжучий з тов. вз.	
7. Кошта спору	435-52	об. Дністер	15000-—
8. З рахунку різних сторін	101-12	8. Сальдо коштів адмінїст.	10008-99
9. Резерва на оплачене подат-			
ку за рік 1900	600-—		
Сума	1025931-34	Сума	1025931-34

Членів прибуло 22 убуло 18 остає з кінцем жовтня 1901 всіх членів 1985 з 2060 декларованими удїлами в сумі 103,200 кор.

Стопа процентова від вкладок 4 проц. від позичок удїлюваних з провізією на кошта адмінїстрації 6½ проц.

Як вже всюди єсть відомо, що

Ріхтера

скринки до камінної будови з якором

є найліпшою і наймудрійшою іграшкою яку можна дати дітям для розвивки і забави.

Ріхтера скринки до камінної будови єть всюди відзначені а послїдного часу в Парижі 1900 р. золотим медалем.

Ріхтера будівляні скринки з якором можна кожного часу після плану побільшити будівляними камінчиками приспособленими до будови мосту з дуже красиво вироблених камінчиків. Ріхтера будівляні скринки єть по ціні від 0-75, 1½, 3, 3½, 4½, 6 до корон і вище, а будівляна скринка з якором з камінчиками прираженними до будови мосту від 3 корон можна дістати у всіх ліпших торговлях з забавками; але треба уважати на знак якор, бо без якора не єть правдиві скринки.

Новина! Ріхтерові забавки терпеливості: холодна кров, девять нараз, сфінке, кобальд, громозвід, не гнівай ся і п. по ціні 70 сот., правдиві лише з якором.

Хто хоче дітям справляти дарунки, нехай собі скаже прислати чим-скорше новий, багато ілюстрований цїнник від підписаної фірми; цїнник ввєлає ся за дармо і оплачено.

Königl. Hof- und Kammerlieferanten J. M. Richter & Cie., Erste österreichisch-ungarische k. u. k. priv. Steinbaufabrikanten-Fabrik.

Comptoir und Niederlage: I. Sperrgasse Nr. 16, Wien. Fabrik: XIII. (Neubau), Rudolfstadt, Nürnberg, Elten (Schweiz), Rotterdam, New-York, 215 Pearl-Street.

Paris 1900
Goldene Medaille.

В Іспасі на Буковині є НА ПРОДАЖ ПОСІЛІСТЬ

що складає ся з нового дому з 6 відділами, з верандою і галерією, із старого дому з 3 відділами, зі стайнею, шпихлі-рем і коншицею, керницею і красним молодим садом і 5 моргів ґрунту І. класи.

Ближні відомості подає писемно властитель:

ЮРІЙ МАЗУРЯК,
церковний півєць в Станіславові.

Гарне, добре і дешево!

Магазин одїжи для дам і панів

перед тим

МАРКУСА ФУРЕРА

в Чернівцях,

ул. Ратушева, ч. 15, під „Золотою грушкою“.

В кождім сезоні

найновїші плащі жіночі, для дївчат і дїтий

жакети, мантильни, ротунди, порохівники

з шовку і могоару

з перших відєньських і берлінських робітєнь.

Одяги для панів, хлопців і дїтий

загортки, шляфроки, футра міські і до подорожи, менчикова, гавельоки і всі річи входячі в той фак.

Поручєня зпоза міста виконє ся сєйчас.

Гарне, добре і дешево!

Товариство взаємних обезпечєнь

„ДНІСТЕР“

Львів, Ринок ч. 10. (дім „Просьвіти“)

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, обезпечєє будинки, і всі предмети движимі против шкід огневих.

„Дністер“ припоручили Прїосвящ. Ординаріяти Вєч. Духовєнству і вірним всіх трєх Епархїй.

Фонди гваранційні „Дністра“ з днем 31-го грудня 1900

Фонд резервовий	311,540 кор. 11 сот.	} разом 520,406 к. 65 с.
Резерва премїй	171,942 „ — „	
спеціальна	6,000 „ — „	
Фонд ємеритальний	30,924 „ 54 „	

Тарифи „Дністра“ дуже умірковані. Надвижка річна розділяє ся між членів в формі зворотів. За рік 1900 дістають члєни 8% звороту з премїй.

„Дністер“ виплатив до 31. грудня 1900 відшкодовань 2,120,834 кор. Шкоди ліквідують ся безпроволочно в присутності Дєлєгата і 2 членів.

Позайєси „Дністра“ приймають при позичках гіпотєчних: Банк краєвий і Касп ощадности у Львові, Коломиї, Самборі, Долині, Снятині, Городенці, Терєбовлї, Залїщицях, Городку, Ярославі і Богородчанах.

На житє треба обезпечитись тїлько через „Дністер“ в Товаристві взаїм. обезпечєнь в Кракові; з таких обезпечєнь через „Дністер“ іде частє провізїї на рускі публичні добродїйні цїлі; позайєси і квоти видає Краківське Товариство рускі.

„Дністер“ пошукує способних агєнтів, особливо сєлян господарів в окрєстностях, де єще нема близько агєнцій „Дністра“. — Агєнти заробили вже 274,964 кор. провізїї. — Зголошенє о агєнції треба вносити до Дирєкції у Львові.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях
отворєна в недїлю і сьвято від 9 до 11 години рано.

Виходить в Чернівцях
що сєреди, пятниці і недїлі.

Редакция, адміністра. і екепедиция:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереженє. — Рекламанці неопечатані
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот
на пів року	10	—
на чверть року	5	—
на місяць	1	70

Поодинокє число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інерсати
платні в Чернівцях.

Пригадуємо, що сьогодні
о 8-їй годині вечером в салі
„Народного Дому“

ВІЧЕ

в справі руского університету.

Руский університет у Львові.

В сїй справі пише „Дїло“ між
іншим: Борба горить і захоплює
ширші і ширші круги. Демонстра-
ция українсько рускої молодїжи,
відбивши ся преголосним гомоном
в усїй прасї, порушила обї галицї
суспільности: руску і польську усїх
таборів і відтїнків. Кождий заби-
рає голос і кождий висказує ся
pro і contra.

Університетські власти у Львові
ведуть далї слідство і переслухали
доси яко обжалованих 16 академ-
ків і яко свідків всїх проф.-Руси-
нів. Слідча комісія веде переслухання
академиків в трех напрямках: що-до
причин демонстрації, що-до участі
у вічу, і що-до змісту резолюцій.
Як видно вже хоч-би з того, про
ніяке побите неделїв або про замір
битя професорів не може бути мо-
ви, і все, що в тїм зглядї випи-
сують Dzienniki і Słowa є прямо
брехнею. Що-до професорів-Русинів,
то комісія бажала поінформувати
ся у них, як у маючих зносини з
молодіжю, про причини демонстра-
ції, про настрої молодїжи, про єї
постуляти і т. п.

Слідство йде дуже поволи. А
тимчасом польська праса кольпортує,
побіч брїхонь і клевет, ще й натя-
гнені коментарі до письма, яке в
справі розрухів надїслав міністер

Гартель університетському сенатови.
Те письмо — се звичайна собі бю-
рократично-шабльонова цидулка та-
кого змісту:

„Міністер приймає до відомости
ухвалу сенату, щоби застановити
виклади аж до покінчення дисциплі-
нарного слідства; бажає, аби слід-
ство переведено скоро і аби як най-
острійше покарано винуватих, а то
длятого, що виступленє студентів
львівського університету перевисни-
ло все те, що де-інде в сїм напрям-
і стало ся, бо по инших універ-
ситетах навіть в хвилях найбільшо-
го роздратованя бодай університет-
ські власти лично не були нараже-
ні на грозьби і обиди. Вкінці за-
питує міністер о участь гр.-кат. бо-
гословів в тих розрухах а заразом,
чи зі сторони духовних властей за-
ряджено відповідні кроки“.

Опираючи ся на сїм письмі,
кличе польська праса: „распи! рас-
пи!“ — вона-ж мабуть хотїла би,
щоби з рускої молодїжи й слїду
не остало в львівскім університеті.

В справі розпорядку міністра
просвіти, щоби руских студентів
у Львові строго укарати за їх де-
монстрацію, поставлять рускі послі
інтерпеляцію в радї державній.

Заява рускої молодїжи у Відни.

Ми, українська молодїж виспих
шкіл у Відни, зібрана на зборах д.
15. с. м. заявляємо, що солідаризу-
ємо ся в повні з жаданем заснова-
ня словінського університету в Лю-
блянї, бо по нашій думцї кожда
нація повинна мати свої власні ін-
ституції, потрібні до її просвітно-
культурного розвитку.

Однак во виду сего, що на збо-
рах віденської елавинської акаде-
мічної молодїжи, які відбули ся д.
13. с. м. в салі Ressource, прези-

дия не хотїла удїлити голосу нашо-
му заступникови, котрий мав намір
піднести в відповідній резолюції жа-
данє заснованя українського універ-
ситету у Львові, і в виду сего, що
президия руководила ся тут бояз-
нию, аби промова нашого заступни-
ка не викликала протесту зі сто-
рони присутних студентів-Поляків,
а звиняла ся лишень дрібними
формальними перешкодами, — за-
являємо, що в дальшій акції в спра-
ві солідарности віденської словян-
ської академічної молодїжи не буде-
мо брати участі, бо згаданий не-
тактовний та несправедливий по-
ступок репрезентантів значної части-
тої молодїжи не дає нам ніякої за-
поруки, що та солідарність буде
дійстно щира і правдива. — Відень
дня 15. падолиста 1901.

За українську молодїж виспих
шкіл у Відни: Микола Грицай
студ. мед., Михайло Лозинський
студ. права, Теофіл Мелень, студ.
філ., Віктор Піцляк студ. лїсної
акад., Ілля Попович студ. інж., Іван
Семанюк, окінчений правник.

Що зроблять рускі послі із
славянського центра супроти посту-
пованя сполучених з ними Словін-
ців в справі руского університету
з огляду на заяву віденської моло-
дїжи рускої, яку поміщаємо на инь-
шій місци, та на факт, що Словінці
не підписали наглого внеску руских
послів в справі руского універси-
тету? Чи так спирають пн. Шус-
тершич і тов. своїх союзників Ру-
синів? Що за користь із такого
союзу, не вже та, що задля него
не мають послі-Русини, що в нїм
засїдають, голосу, де треба, от як
і на послїдній конференції провід-
ників парламентарних клубів, де
п. Шустершич згадав тільки про
словінський університет. Щоденні
факти доводять, що Русинам нема

на кого спускати ся та що славян-
ська взаємність пуста фраза, котру
одні тільки Русини розуміють щиро.

Привітні телеграми і письма для
рускої університетської молодїжи у
Львові доси: Загальні збори читаль-
ні „Просвіти“ в Долині, Україн-
ська академічна молодїж у Відни,
Українці тернопільської гімназії,
Русини залїщицького повіта, Коло-
мийські Русини, Ученики україн-
ської гімназії Тернополя, Абїтуриєн-
ти львівської української гімназії,
Абїтуриєнти-Українці польських гім-
назій у Львові, Молодїж львівської
семинарії учительської, Студенти-
Українці в Граду, Українська мо-
лодїж у Кракові, Калуські Україн-
ки, Українці самбірської гімназії,
Akademicy Polacy з Лубна і бага-
то приватних осіб з ріжних околиць.

Становиско польської
академічної молодїжи до
жадань руских академиків зазначи-
ло онодішне віче скликанє товари-
ством „Akademicka Czytelnia“. З
промови першого референта акад.
Мончинського наведемо для харак-
теристики кілька висказів: „Позаяк
маємо замість пятїох університетів
на польських землях лише два, то
не вільно нам з тих двох універси-
тетів видерти ні одної цегли, ані
одного зерна піску“. Дальше обго-
ворював відозву українсько-рускої
молодїжи до Поляків і закінчив
свою промову словами: „Розрухи
Русинів були вимірені проти Поля-
ків. Они станули на становиску за-
гально-народнім руским, ми ставьмо
на польскім. Симпатизуємо як най-
дужше зі стремленнями до само-
стійности, але ціла руска суспіль-
ність горить такою ненавистю (?)
до всего, що польське, що польскі
академіки в справі окремого руско-
го університету мусять держати

Вийди з хати.

Із далекої чужини
В сей садочок я приплинув,
Де любив колись гуляти,
Свою милу викликаєти:
„Ой хороша дївчино,
Йди до мене із хатини!“

І виходила хутенько,
Привітала люблявенько;
Привітала, обнімала,
Щастем — раєм надїляла...
Чи ти, мила, не забула
Раюваннє те минуле?

Ми були тоді — як діти.
Бо не знали лиха в свїті.
І, дітий, нас одурили
І на віки розлучили.
Вийди-ж, вийди, мила, з хати,
Про колишнє спогадати!

Повели тебе до шлюбу
Із немилим та з нелюбом.
Я-ж повїяв ся по свїту,
Марно тратив свої літа.
Та не зміг розвїять туги,
Не знайшов нового друга...

Як живеш ти, моя мила?
Чи ти серце придавила,
Проминує вже забула,
І... в болотї потонула?
То хоч вийди-ж, мила, з хати,
Дозволь себе ратувати!

І неже завмерло диво —
Та душа твоя правдива?
Чи й обличчє те впізнаю,
Що від давна я кохаю?
Вийди-ж, вийди на хвилину,
Най хоч гляну, та й загину...

Чи повірна своїй долї,
Не даєш ти гадкам волї;
Сяк-так нудниш білим свїтом
Та кохаєш ся у дїтях?
То хоч вийди, мила, з хати,
На вік-вічний попрацюєш.

Чи у горю дожидаєш,
Свого друга виглядаєш, —
Ще не стратила надїї
І любов ще серце грїє?!
Коли так, то вийди з хати,
Свого друга привітати!...

Гр. Коваленко.

Штрудель.

Вже перед сніданєм моя щось по-
смішувала ся.

Сміє ся раз, другий раз, ба й тре-
тій і четвєртий. Спочатку вдаю, що не
виджу, але що не було кінця смїху,
питаю ся більше з чємности як з ціка-
вости — я вже з досвїду наперед знав,
що якась неприємна несподіванка на ну-
лярес жде — чому єї смїшно.

— Нічо, нічо — каже і засміяла
ся таки голосно.

Менї як би хто камїнь з грудий
скотив.

Богу дякувати, що нічо, подумав я
собі а голосно кажу, щоб таки лиху за-
побічи: — Вже гет гроші нам вийшли,
не знати, як до того першого дотягнути,
такі тяжкі часи...

— Ха-ха-ха! Та я не жадаю від
тебе грошей. Я лиш хотїла тебе про-
сити, аби ти сьогодні не входив до ку-
хні, бо я щось...

— Слово честі, що не піїду —
кажу втішений, що не жадала чогось
иньшого.

По сніданю сїв я тай пишу, а моя
також втішена моєю обіцянкю, побїгла
до кухні. Пищу тай чую: а в кухні мо-
ждір так дзвенить, аж менї в ухах про-

микає, наймичка бігає мов несамовита,
аж засапала ся, а моя щось робить, аж
упріла.

Ага — кажу сам до себе — будем
їсти щось нового і мабуть доброго. При
сїй думцї аж менї слина потекла в ротї.

Справді, що се буде, що так та-
ємничо?

Нюхаю.
Звичайні запахи: цибулька припра-
жена, запражка, а острий чад з молока,
що збігло, перебіг усї иньші запахи.

Приходить обїд. Моя така втішна,
як уже давно не була. І я також тїшу
ся, слинку ликаю, хоть не знаю, що на
стїл приїде. Аж тут відчиняють ся двє-
рі, а наймичка вносить великий тарїль,
повний штрудля.

Инший втішив би ся, а я задере-
вів. Я — штрудель — ні!

— Бери той прируманений кусник
— каже моя — такий добрий, що ну.

— Та я вже не голоден, справді не
голоден — кажу несміливим голосом,
бою ся, що мою ображу.

— Як то не голоден?! таже ти лиш
юшку та м'ясо їв. Я знаю, ти не хочеш
тому їсти, бо гадаєш, що не добрий —
каже моя тремтячим голосом і слїзми
покотили ся по єї лицї.

Я був ще у семїй класї гімназїаль-
ній. На св. Дмитра що року робив мій
тато іменини. У нас був звичай запро-
шувати гостей не письменно, але устно.

ся далеко" і в тім дусі поставив резолюцію. Інші промови визначалися тим самим ворожим тоном проти Русинів, а друга резолюція „пятає розрухи рускої молодіжи і не стерпить дальших розрухів."

Розрухи були дуже на руку польським академікам, бо они мали нагоду заявити ся проти утравляції львівського університету, а промовчали засноване окремого руского університету у Львові.

І „Buk. Nachrichten“ заговорили у вчерашній вступній статі про руский університет і „радіть“ Русинам, яко „позісталий по заду нації“ не сягати так високо, бо, бачите, для двох соток німецьких жидиків в Чернівцях потрібний університет, але для яких 800 руских студентів ні, інакше по думці ласкавих до нас „Buk. Nachrichten“ готові ще і Липовани (sic) зажадати університету. Ми й без того знаємо, що Німці жалують нам і одної гімназії рускої, ба й народної рускої школи не дають нам черновецькі „жичливі“ Німці, хоч „Buk. Nachrichten“ „навчають“ нас, що перед університетом треба народних і середних шкіл. Дакуємо за таку раду і жичливість.

А черновецька „Gazeta Polska“ обурює ся на „dzikie środki i karzemne burdy“ руских студентів у Львові, що зневажили таких „улюблених“ професорів як Твардовский, котрий заповів, що не буде тестувати рускі вииси і „цивілізованими“ штурханцями вдрав ся на віче, немов у корчмі.

3 ради державної.

На засіданню палати послів з понеділка раджено далі над пильними внесками зглядом іміграції чужих катол. конгрегацій і відкинуто наглість всіх дотичних внесків. Підчас дебати прийшло до острої переналки межі Всенімцями і Христ. соціалами, котрих утихомирили Люеґер і Вольф.

Слѣдуюче засіданє в п'ятницю.

Мама прилагодила ся добре і напекла ціле корито штрудля. Попоїв я сеї страви до сходу і ляг відпочивати. Аж тут приходять тато тай кажуть: — На тобі, Кольцю, сию пидулку, бижи та проси сих тут написаних гостей на вечер до нас. Але пиду! Гірше було мені встати, ліпше би було по штрудлю відпочати, але тато кажуть, треба слухати.

Насамперед побіг я до цюці Фрозі, вони як раз карти на столі розложили тай ворожили, тай кажу: Просили вас красно тато тай мама аби ви були такі ласкаві прийти сьогодні до нас.

— Добре, добре... дуже нас тішать... прийдем... прийдем... сїдай трохи, Кольцю... Акурат карти показували, що гості мають прийти... І кажи, що карти брешуть! Диви ся, який він виріє, як дуб, ані пізнати! Чому ніколи до нас не приходив, лише в тих Чернівцях над книжками сидиш... Мариська (моя кузина) хотіла би тебе видіти...

Так в одно цюці Фрозі торкотіла, застелила стіл і витягла з рури ще теплий штрудель тай каже: — Ану, Кольцю, бери та їж, я знаю, що там на станції в Чернівцях щось такого не дістанеш. Іджд, їджд!

Що робити? Хоть я вже не голоден, мушу їсти, а цюця в одно припрошують, сидують, прихваляють штрудель і Мариську, що єго робила. Так з шів тарела з'їв я, встав, поїдував цюцю в руку, а цюця мене в чоло, і як вітер далі.

Приходжу до цюці Касандри тай: — Просили вас красно тато тай мама...

— Дуже красно... Розуміє ся, що прийдемо... Ото би файно було, аби не прийшли... Прошу, сїдай трохи, Кольцю...

Жаданя бук. послів списані і дотичний меморіал передасть п. Николай Василько президентови міністрів. Чи з того що буде, сумніваємо ся, але повинностию послів є неперестанно доминати ся за свій край.

Конференція провідників клубів.

На вчерашній конференції провідників клубів, котра тревала звин годину, виголосив президент міністрів, др. Кербер, на початку і на кінці засідання довші промови, щоби сиренізувати становище правительства. — Промови провідників клубів не принесли нічого нового. Наслідок сеї конференції такий, що залягоджене бюджету треба уважати за певне, а потім витворити ся нове пересилена. Для того все ще удержує ся погляд, що розвизане державної ради є в найближшій часі дуже можливе. На вчерашній конференції були заступлені всі сторони крім всенімців, котрі не хотіли брати в ній участі.

Промова д-ра Кербера.

На вчерашній конференції провідників клубів забрав перший голос др. Кербер і промовив ось так:

„Дакую поважним панам за те, що ви прибули на мої запросини. Можу сказати, що мимо того, що є великі різниці між поглядами репрезентованих ту сторони крім, то однак готовість явити ся на нинішній конференції є вже признаком певного рода приготування до мира, котрого то держава потребує так дуже і котрий є ціллю правительства. Бо правительство стремить до того, щоби заспокоїти поодинокі народности, а особливо бажає увільнити репрезентацию народів від тих пересилень, котрі грозять все наново її істнуванню. Парламент не може бути політичною забавкою. Є або нема єго. Наколи є, то не повинен уживати свого права на се, щоби подавати до дискусії в палаті незначну частю акцію правительства або хотіби найдрібніші домаганя своїх виборців і то в формі, предвиджений лиш на надзвичайні случаи, бо через се здержує ся всяку продуктивну роботу.“

Парламент мусить також сповняти свої обовязки зглядом держави, інакше перестає бути собою. Дійсно правительство все давало на се докази, що бажає собі сильного і поважного парламенту. Правительство відає також тепер всі свої сили в службу добрій справі, тій справі, задля котрої, панове, ви тут прибули. Повтаряю вині, що ми є правительством справедливости і безсторонности і уважаємо порозумінє народів кінечним, бо оно є услівєм мирного життя всіх народів, а від того залежить будучність Австрії. А можу тоє сказати

тим смілійше, що такого самого погляду є також більша часть народів. Для того ми ані на хвилю не зійшли з нашої дороги. Коли я на початку теперішнього засідання виказав кінечність скорого полягодженя бюджету, то стало ся се тільки в тій цілі, щоби скріпити парламент, а не для якоїсь користи правительства.

Стверджаю з охотою, що всі сторони крім зближують ся тепер до того становища і можу додати, що також правительство уважає хвилю обміни думок між сторони крім за близьку. Обміна думок має відбутися за всіма скритих гадок і має спровадити розвизанє народних питань, позаяк тоє розвизанє мусить наступити. Ніякому розумному сторони крім не може се пододати ся, щоби держава попала знова в стан, що накладає всім народам зовчанє.

Так само ніяке сторони крім, котре думає спокійно, не бажає певно ужити нишних насильних средств. Що більше, я думаю, що ніяке розумне сторони крім не промовляє за новим відкликом до виборців. Правительство бажає уникнути потрясень конституційного життя, а хоче удержати парламент, котрий помімо ріжнородних напрямів є твердиною народів. Отже не бурте єго.

Правительство хоче тому запобічи, однак мусить в почутю своєї відвічальности думати передовсім державі і поступати після того. Також ви, мої панове, не повинні забути про обовязки правительства.

Серед пануючих відносин є полягодженє бюджету не лиш державним питанням, але загальною конституційною кінечністю, а також і кінечністю для всіх народів. Не ми є зобовязані до певного речинця, але успішне виконанє бюджетового права через скорє полягодженє бюджету є для материяльного добра народів кінечне і причиняє ся до єго скріплення.

Отже ніяке сторони крім не спроневерить ся своєму становищу, коли приложити руку до скорого полягодженя бюджету, бо через се ділає передовсім в інтересі народности.

Кожде сторони крім скорочує також тим самим речинцем, що ділить нас від хвилі, коли маємо зачати тую обміну гадок, котра має спровадити внутрішній мир.

Сторони крім заявили готовість до тої мирової роботи і треба надіятися, що не будуть утрудняти приготувань до тих конференцій через проволочку бюджетових нарад. З становища правительства можу отже звернути ся лиш до всіх сторони крім з прозьбою, щоби вже з огляду на кінечність скликання соймів, схотіли співділати, щоби тим скорше залягодити бюджет і надали передовсім

вили ся, чи може сьогодні якась штурдлева пошесть пішла по людях? Нічого иншого лиш штурдель тай штурдель! А тут я вже й дивити ся не можу на него. Аби дали якого борщу з фасульми або огирків квасних, то був би їм воіки благословив, а вони мені всюди штурдла тай штурдла...

Я зірвав ся, гей би мене хтось шилом шпигнув та до дверей, а вуйко мене за сурдуд хан!

— Ааа, так ти файно в Чернівцях навчив ся! Так ти вуйні віддячуєш ся, що тебе не раз бавила. Ото файно, файно!

Беру, їм, — не їм, тільки пхаю в себе. Безпечно Сократ пив смачнійше свою чарку з трійлом, як я той штурдель.

Сумний вишов я з хати, розчепив камісельку, попустив пасок тай мацаю за живіт а він — твердий як камінь і щось поколює в ній. Аж мене студений піт обляв. Беру, біжу, може кольки перестануть колоти і приходжу до напашки Танасійки. Прошу на вечер до нас, але стою вже коло дверей і не рушаю ся, хоть так красно припрошують сідати. А як напашка лиш навернула ся до печі, я зірвав ся як опарений, не кажу вже навіть „добра ніч“ тай побіг до дому. Тут віддежав я цілий тиждень і тому не можу й до нині їсти штурдла.

Іван Сикюк.

ситуації ясности, котра усунула би теперішні неясности відносини.

Заяви сторони крім.

Опісля промовляв п. Катрайн, котрий заявив ся за бюджетом і предложив бюджетовій комісії calendarium, після котрого мала-б она працювати так, що 18. грудня можна би бюджет залягодити. В тім самім дусі промовляв п. др. Берирайтер і визвав послів до спільної роботи при австрійсько-угорській угоді. — Так само п. Пацак промовляв в імені Чехів за бюджетом; а по ній забирали слово презес польского Кола п. Яворский; Словінець Суєтерціч — всі за бюджетом.

П. Романчук заявляє іменем клубу Русинів, що не є противний полягодженю бюджету і пропонує вибір неусталої комісії для національних справ і для виборчої реформи. Така комісія мала би складатися з всіх народів тої держави відповідно до їх сяди. Она має числити 37 членів. Німці мали би вислати 13, Чехи 8, Польки 6, Русини 5, Словінці 2, Італійці, Серби і Румуни по одному членови.

Така комісія має ділитися на три секції; з котрих кожда має складатися з 12 членів.

Задачною одної секції буде виготовленє національного закона, зглядно языкового закона, друга секція має виготовити проект виборчої реформи, а третя проект реформи регуляцій палати. Аж до залягодженя тих справ має наступити роз'єм.

Щодо домаганя Русинів заляженя руского університету у Львові то годить ся, щоби се внесене переказано без дискусії шкільній комісії.

За бюджетом промовляли дальше п. Дерпатта, Пернереторфер, кн. Шварценберг, Странски, гр. В. Дідушицкий, Гросс і др. Пльоб, котрий заявив в імені Словінців, щоби єго внесене про основанє словінського університету відіслано без першого читаня до шкільної комісії.

П. Ратай і Хоц заявили, що не мають довіри до правлія Кербера. П. Ріцці, Люеґер і др. Врзорад заявили ся за бюджетом.

Завзів д-ра Кербера.

На кінце заявив др. Кербер, що конституція, що майже всі бесідники заняли становище прихильне правительству і може лиш бажати, щоби задержали і дальше той сам настрій. Дальше висказує президент міністрів свій жал з причини того, що спосіб, в який тепер накладає ся наглі внесена палаті, робить неможливим полягодженє дійсно важних внесень в парламенті; зазначає однак, що ту не відповідають автори тих внесень. Правительство хоче зі своєї сторони все зробити для санаций теперішних відносин, а невідключне услівє до того бачить він в санаций чесько-німецьких відносин. Правительство знає, що має робити. А з нинішньої конференції відносить вражінє, що від тепер робота в парламенті піде скорше.

Перегляд політичний.

Deutsch Nationale Correspondenz пише, що румунський посол Люпу переговорює з всенімцями в справі коопераций їх в цілі дальшого утриманя німецької адміністрації і німецького шкільництва на Буковині, бо обавляють ся, що Поляки готові захопити в свої руки одно і друге. Німці з огляду на те, що рішили в принципі стояти за вилученєм Галичини і Буковини, не можуть на-разі в тій справі рішити ся.

Намісник Далматії ген. Давид подає ся до дам'її. Дам'їєю лучать з наміром реорганізації зараду тої провінції і поділом на цивільну і війскову адміністрацію, як в других краях.

В палаті послів в Брюсселі в часі дискусії о реорганізації армії прийшло до бурливих сцен. Президент міністрів заявив, що в часі війни не не числить на соціалістів. В одвіт на те назвав соціалним посол Турмон міністра лайдаком, півгодовком і тхіром.

Студентські розрухи в Атеніях. Студенти університету в Атеніях в числі до 2,000 впали оноді до двох редакцій, аби запротестувати про-

ти статей, що поширюють гадку видати Євангеліє в новогрецькій перекладі. В тій справі онові відбуло ся віче в Ате-нах, на яким було до 20.000 осіб. На вічу ухвалено домагатися євексмоніки для перекладчика Євангелія. По вічу студенти демонстрували улицями міста, причім прийшло до кровавої бійки з військом. 7 осіб убито, а 30 ранено, а меже військами префекта поліції.

Допись з краю.

IV.

Що робить руска інтелігенція?

П. Г. із Д. пише:

„В статі „Що робить руска інтелігенція“ вчислені всі рускі громади, де доси запроваджено каси райфайзенські і читальні, а також наведені поименно й ті глухі кути, де нема ще доси ні каси, ні читальні, словом ніякого заряду просвітнього і економічного. Між ті глухі кути, де нема ще ніякого просвітнього і економічного заведення почислено також і громаду Д., де маю честь учителювати від 2 років. Я не буду брати в оліку всіх учителів або радше всю інтелігенцію руску з наведених в згаданій статі глухих кутів, бо найдуть ся між ними справді й такі, що мало або зовсім не дбають о добробит народу, між котрим живуть, хоч з другої сторони сумніваюся, щоби найшли ся й учителі-аристократи, котрі би о добробит народу не старали ся, тому найкожчий себе оправдає перед сьвітлом як може і знає, а я хочу свою особу оправдати.

Я не є чужий народови учитель, щоби мені добро народу не лежало на серці, не є й боягуз, чи як там сказано слабух, щоби бояв ся попарумунізатора, а що за два роки мого учительовання в Д. ще не завів ні читальню, ні касу райфайзенську, на то є воляні причини.

Як би я побув в кімчанському повіті в будь котрім глухому куці з наведеної статі лиш один рік учителем, то там безпечно би повстали просвітні і економічні заведення, бо нарід там на вишнім степені культури, як тут. В Д. хотий піпарумунізатор, то він на нарід не має й найменшого впливу, і не він, а инші тут є перепони. Школа тут, хотий ще від 1872 р. існує, дуже мало хісна приносила народови до тепер. До 1878 р. були тут все учитель-Волохи, що в волохській мові уділяли руским дітем науку, аж в році 1878 прийшов учитель-Русин, та той був слабовитий і не міг нічого досягнути. По его смерті перебрав учительство піпарумунізатор і вчав, розуміє ся само собою, по волохски. По ній наступив учитель, що з народом мало стикав ся, через що на просвітнім і економічним поли нічого не досягнув і так аж від двох років, від коли я тут, обставини цілком змінили ся, за що я дуже улюблений у народа і маю великий вплив на громаду, але згадані просвітні та економічні заведення ще тут не на часі. Тут же кождий ходить особняком, а й письменних між ними дуже мало, а як де який і знайде ся, то хіба по волохски знає читати і писати. Ще й то треба взяти на увагу, що тут мішаний нарід і з таким важним ділом не треба за надто спішити ся і треба старати ся, аби нарід до того припровадити, щоби він самий пізнав важність таких заведень і хотів такі заведення у себе запровадити, бо з керниці на силу копанної годі воду пити. Це моя практика з Д... Я учителював там через 2 роки і там до року запровадив касу райфайзенську і читальню, та не вийшло так, як я собі бажав, бо за скоро взяв ся за діло і наразі показав ся брак людей витривалих, а що гірше між народом повстали партії. Отворення тих заведень в Д... не буду описувати, бо наш батько п. др. Стоцький припімне собі ще на ті отворення, що не було такого ладу, як по инших громадах, а то все тому, що за скоро все зробило ся, а й я не мав ще тоді ніякої практики. Як би я — Боже борони — на далі в Д. зістав ся, чого собі цілком не бажано, або як би по мені наступив учитель-народовець, то за 2—3 роки можна тут всі заведення просвітні та економічні мати, але борше годі, бо треба нарід до такого діла довгий час приготувати, а до того часу й теперішня молодіж шкільна багато скористає.

Се мое оправдане, а на кінці позволю собі ще щось написати.

В статі „Що робить руска інтелігенція“ наведено 83 громади себто глухих кутів. Я найшов ще один глухий кут а два зовсім темні кути. Один глухий кут то Брязя, котрої навіть в календарі нема, а темні кути то Остра і Фрасія н./М. В Острі. де живуть самі Гуцули, виключено зі школи руску мову зовсім, а в Фрасії, де окрім тамошних Русинів живе звиш 50 родин з Галичини при тамошній трапці, нема зовсім школи і они обов'язані свої діти посилати аж до Букшої або до Платонії і то до волоскої.

І чому ж шкільна зверхність або пани посли не постараться о рускі школи в тих темних громадах?

КОВИЖКА.

Календар. Середа 14/XI. (27/XI.) с. ап. Филипа, с. о. Григорія Поч. по-сту; Р.: Віргілія, Четвер 15/XI. (28/XI.) с. м. Гурія, Елїдія, Маркеля, Евстахія; Р.: Состина.

Міністер залізниць іменував бар. Мустацу членом а-дра Стоцького заступником члена державної ради залізничної.

Знов лиш німецької мови вимагає конкурс, розписаний міською радою шкільною розпорядком з дня 20 с. м. ч. 1955 на місце підручелки при дівочій школі в Чернівцях (улиця палати краєвої), хоч ся школа числить до півтретя сотки Русинок, а тільки дві учительні з рускою викладовою мовою, з котрих надто одна провадить польську класу, так що одну чисто руску класу повірено і с. р. учительні, що не має ніякої кваліфікації з рускої мови. А від третьої власи почавши вчать руских дівчат учительні, що не вміють навіть заговорити по руски. Чи-ж диво, що рускі діти пропадають вічними ретентами в найнижчих класах? І тут сьміє ще міська рада шкільна жадати знов лише німецької мови, хоч вже 14 учительок сеї школи має лише кваліфікацію з одної німецької мови викладової. Крайня пора, щоби посли Пігуляк, і Ник. Василько супроти сеї німецької бути черновенської ради шкільної заінтересували міністра просвіти, що діє ся із справою засновання руских шкіл народних в Чернівцях, що лежить вже кілька років неполаджена.

Чи знає краєва рада шкільна, що в багатьох народних школах доси, себто в три місяці від початку шкільного року, не ма й третини ба однекуди й чвертини записаних дітей, особливо в перших класах, та що доси повітові ради шкільні ще й не наїмнували недбалих родичів, не то щоби їх укарати? Ся недбалість повітових рад шкільних особливо велика в кімчанському повіті а й у других не богата менша. Чи се найнайновіша система для зменшення аналіфабетів?

Нехтоване руского сьвята у війську. З Тернополя доносять, що в четвер в день св. Михайла 55 полк піх., в яким служить 80% Русинів, відбував вправи на оболонях, так само було і в Чернівцях.

Помер проф. гімназії в Радівцях Доміанк Бресано на 62. році жити.

Драматичний кружок товариства руских ремісників „Зоря“ в Чернівцях відіграє в неділю 1. грудня с. р. в сали „Народного Дому“ при ул. Петровича ч. 2, три веселі актівки: „Перехитрил а“, комедія Луцка, „Чорт“ фарса із сьмівами Н. і по раз перший на рускій сцені „Соловейко“ оперетка Б., перевів І. Захарко. Ціни місць: Крісло першого ряду 60 кр., другого ряду 50 кр., третього ряду 40 кр. Партер 20 кр. — Білетів скорше можна дістати в торговлі п. Ігната Власюка а в день представлення від 8 год. при касі. — Початок о год. пів до 8-ої вечер. Отже хто хоче весело провести вечер і насміятися до волі най прийде в неділю до „Народного Дому“.

На оплату шкільну для бідного ученика зложили до тепер на руки підписаного слідуєчі дд. др. Клим 5 к., проф. Еремійчук 2 к., др. Стоцький 2 к.,

насиер Мотильницький 2 к., адюнкт Лисинський 4 к., Е. Жуковська 4 к., уч. П. кл. гімн. Левчик Роман 2 к. і Н. П. 1 к. разом 22 к. Щиро дякуючи за сї дати прошу увільно о дальші, позаяк до суми 40 к. ще много не достає.

Ор. Гандяк.

Посвячене „Народного Дому“ в Ставчанах відбуло ся в мин. неділю при численній участі громадян та інтелігентів місцевої і замісцевої. З Черновців прибули делегати пп. Ат. Руснак, В. Мотильницький та Л. Когут. Голова читальні Василь Кравчук привитав їх при вході хлібом і солю та опровадив по ново-закупленім будинку. Тимчасом явила ся процесія а о. Семен Бойчук доконав торжественного посвячення дому та щирою промовою заохотив присутних до дальшої праці над розвитком просвіти. Пан уч. Ат. Руснак розпочав словами „Боже помитай“ привітну бесіду, в котрій порівняв час перед 40 літами з нинішню хвилину. Говорив він до своїх давних товаришів шкільних, з котрими разом перед 40 літами побрав першу науку від учителя, якого самі родичі з власної волі оплачували і тим дали почини до основи сільської школи. На жаль лише не много хісна винесла громада, бо учителювали тут люде, котрим просвіта народу за мало лежала на серці. П. Мотильницький удав ся з п. надуч. І. Буцурою до недавно основаної райфайзенської каси і посвятив там кілька годін томлячої праці на заложення книг касових і виготовлення всіх формулярів до дальшого діловодства. Ак. п. Л. Когут представив у довшій промові невідрадає положене непросвіченого руского народу а тим самим заохочував громадин, щоби як найчисленніше горнули ся до читальні та райфайзенської каси. Представив також зрозуміло всесторонню користь тих двох інституцій на селі, вказуючи на практичні приміри з господарського та громадського життя. Нарід радо слухав молодого бесідника. По сніжнім обіді у п. надуч. І. Буцури розійшли ся учасники до дому, радуючись великими успіхами п. І. Буцури, котрому завдячує нині село Ставчани, читальню, касу райфайзенську а що найважнійше „власну хату“ серед села і то хату простору, в котрій поміститься ся не лишень читальня і каса, но також відступлено одну комнату на школу а найде ся ще місце і на крамницю. Тож честь і слава сему добродієви, честь і слава і цілій громаді, що дала ся по-провадити на добру дорогу.

Учасник.

Огонь в залізничім поїзді. З Тернополя доносять: Особовий поїзд, що їхав ві второн зі Скалата перед 11 годиною перед полуднем до Тернополя, мало що не згорів разом з подорожними. При тім поїзді є також вози товарові і оден з них, наладований повісами почав горіти коло стації Колодівки. Оден з їдучих спостеріг огонь скоро і заалармував службу, а тая здержала поїзд і горючий віз відчепила й лишила в поли. З подорожних, крім перестрашу, ніхто не потерпів більше.

Замах на королеву Драгу. З Будапешту пушено вість, що на королеву Драгу зроблено замах. Одні доносили, що замордовано королеву штилетом, инші, що єї отроєно. Сербський посол у Відні питаний в сій справі, нічого не знає і відніє ся телеграфічно до Білгороду о близій вісті, але не одержав відповіді. Нині насіла телеграма з Білгороду, що вість про замах на королеву Драгу є зовсім неправдива.

Мрачна тьма в Льондоні настала перед кількома днями і доси ще не уступила. На улицях не видно нічого на віддалене одного кроку. Нічо не помагають ліхтарі. Рух в цілій місті стає, ніхто не виходить на улицу, щоби не наптити собі якого нещастя. Як довго потребає такий стан, не можна предвидіти.

Іван Гус — сьвятим. До Narodni'x List'iv доносять з Петербурга, що живучи в Росії православні Чехи збирають підписи на петицію до синода о оголошене Гуса сьвятим. Доси зібрано 200 підписів а прокуратор синода Победоносцев має бути тому прихильний. Narodni Listy замічають при тім від себе, що оголошене Гуса сьвятим було би сповненем бажання ческого народу, бо вже від давна в письмах писано про Гуса як про сьвятого.

Нова церков при народнім Домі у Львові має отворити ся аж на весні слідуєчого року. Поя-що як говорять — мають перевести ся переговори з правительством, щоб оно взяло на фонд релігійний удержане сьвященників при тій другій городській церкві, так потрібній у Львові.

Загадочна смерть. Сьмийнадцятилітній ученик школи видлової Іван Лекчинський сні судії, прийшов в суботу вечером до салі гімнастичної польського товариства „Сокіл“ і там нагло заслаб а в неділю рано помер не відиславши притомности. Вість о сій смерті викликала в місті велике вражінє, бо говорено загально, що хлопче підчас гімнастики упав з река і в наслідок того помер. Показало ся однакж що се неправда і що Лекчинський зовсім не гімнастжував ся. Ще перед виправами виступив він з ряду і сказав, що нездужає. Учителі сказав его братови і ще другому ученикови вивести его до другої салі і там Лекчинський дістав блювоти, упав відтак на землю і страив притомність. Его відставлено відтак до дому, де закликано зараз кількох лікарів, але ті вже не могли дати ему рада. Що стало ся хлопцеві, годі знати. Говорять о якийсь бійці в школі, кажуть що в суботу рано, їдучи до школи, упав і тогди щось собі зробив. В справі сєї загадочної смерті веда поліція слідство, але що не могла вислідити причини, то заряджено секцію тіла помершого і та може вияже, що було бодай безпосередною причиною.

Телеграми „Буковини“.

Відень, 26. падолиста. Після донесень газет „Клюб Волохів“ за явив, що бук. волоскі посли не зближали ся до Всенімців; о такім зближеню можна тим менше говорити, тому що бук. Волохи, стоячи за засадою повної автономії поодиноких королівств і країв та рівноправности народностей, не можуть ніколи признавати легальною перевагу поодиноких народів.

Відень, 26. падолиста. По переведеню процесу о мальверзації дерева на Буковині засуджено Шапса Брукнера і Густава Крапфля, першого за крадіж а другого за участь в крадіж, кождого на три роки тяжкої вязниці, прочих обвинених увільнено. Оборонець Брукнера зголосив зажалене неважности.

Атени, 25. падолиста. Заїміс предложив королеви лісту нового кабінету. Заїміс обійме президію і справи заграничні та аж до покінчення слідства о розрухи тимчасово і судівництво, Корпас міністерство війни.

Просьба.

Бідний ученик І. кл. Стасюк Дмитро не дістав задля слабого підготовлення в яз. німецьм увільнення від оплати шкільної і мусять заплатити єї найдальше до 1. грудня с. р. Позаяк ученик сей, сирота, є крайню бідним але щільним і таладановитим, звертаєсь тому підписаний до жертволюбивих Родимців з увільною просьбою, скинутись малими датками на оплату шкільну за згаданого ученика (40 кор.). Всякі датки, котрі будуть оголошені в „Буковині“ прошу надсилати впрот до рел. „Буковини“ (ул. Петровича ч. 2) або на руки підписаного.

Ор. Гандяк,

проф. п. к. П. (рускої) гімназії в Чернівцях.

Виділ „Народного Дому“ в Чернівцях звертає сим поновно увагу тих членів-основателів, котрі залягають з вкладками, щоби їх қонче доповнили до қінця с. р., инакше перестануть бути членами товариства, а вплата части вкладки пропаде в користь товариства.

В Товаристві взаємних обезпечень „Дністер“

прибуло в місяці жовтня с. р. 10,586 важних поліс на суму 10,081,318 кор. обезпеченої вартості з премією 92,232 кор. 85 сот. Разом від початку року до кінця жовтня с. р. видано 87,335 важних поліс на суму 87,141,103 кор. з премією 784,430 кор. 7 сот.; попереднього року в той сам час було 73,925 важних поліс на суму 75,286,845 кор. з премією 5659,847 кор. 26 сот., то єсть сього року о 13,410 поліс і 124,582 кор. 81 сот. премії більше.

Шкід в місяці жовтня с. р. прибуло 188; більші пожеари були в Любачеві пов. Цітанівського 14 шкід, в Мерицєві пов. Перемишлянського 15 шкід, в Рудачях пов. Львівського 7 шкід, в Горайці пов. Цітанівського 13 шкід, в Кобиловолках пов. Тереховельського 9 шкід і в Крехівцях пов. Станіславського (2 пожеари) 29 шкід. Разом від початку року по кінць жовтня було 900 шкід, котрі вже ліквідовано і крім 19 шкід приключившихся 31. жовтня всі виплачено; з причин правних вздержано на разі виплату 13 відшкодовань (в сумі 8,395 кор. 41 сот.

Сума всіх тих шкід разом з коштами ліквідації вносить brutto 489,099 кор. 17 сот., а по потрученню часті реасекурованої лишаєсь на власний рахунок 236,255 кор. 77 сот. Попереднього року за той сам час було 782 шкід на суму 117,522 кор. 26 сот. (на власний рахунок 200,707 кор.).

При відновленню поліс по кінць жовтня с. р. зараховано членам титуловим 8% звороту 47,761 кор. 38 сот.

Фонд резервовий з кінцем жовтня с. р. вносить 366,739 кор.

Рахунок Товариства взаємного кредиту „Дністер“ у Львові, стоваришєня зареєстрованого з обмеж. порукою за місяць жовтень 1901.

I. Стан довжний:	Кор. сот.	II. Стан чинний:	Кор. сот.
1. Удїли членські	80132-89	1. Позички удїлені:	
2. Фонд резервовий	8554-22	а) стан на початку	
3. Спеціальна резерва	1111-59	місяця жовтня	843104-37 с.
4. Вкладки		б) удїлено в жовтні	41520— „
а) Стан на початку		разом	884624-37 с.
жовтня 1901	886703-67 с.	в) сплачено в жовтні	25984-99 „
б) вложено в жовтні		Стан з кінцем	858639-38 с.
74 сторін	40204-50 „		
разом	926908-17 с.		
в) винято в жовтні		2. Готівка в касі з днем 31.	
75 сторін	36600-52 „	жовтня 1901	3857-74
позістає з кінцем	890307-65 с.	3. Цінні папери фонду резер.	8587—
		4. Цінні папери інші	89117—
5. Сальдо проц. (побраних)	40929-66	5. В шадницї почтовій (оборот	
6. Непіднята дивіденда за рік		чековий)	627-95
1897, 1898, 1899 і 1900	3758-69	6. В інших товариствах і	
7. Кошта спору	435-52	банках	40094-28
8. З рахунку ріжних сторін	101-12	7. Рахунок біжучий з тов. вз.	
9. Резерва на оплаченє подат-		об. Дністер	15000—
ку за рік 1900	600—	8. Сальдо коштів адмінїст.	10008-99
Сума	1025931-34	Сума	1025931-34

Членів прибуло 22 убуло 18 остає з кінцем жовтня 1901 всіх членів 1985 з 2060 декларованими удїлами в сумі 103,200 кор.

Стона процентова від вкладок 4 проц. від позичок удїлюваних з провізїєю на кошта адмінїстрації 6½ проц.

Як вже всюди єсть відомо, що

Ріхтера

скринки до камінної будови з якором

є найліпшою і наймудрішою іграшкою яку можна дати дітям для розвивки і забави.

Ріхтера скринки до камінної будови єть всюди відзначені а послїдного часу в Парижі 1900 р. золотим медалем.

Ріхтера будівляні скринки з якором можна кожного часу після плану побільшити будівляними камінчиками приєднаними до будови мосту з дуже красиво вироблєних камінчиків. Ріхтера будівляні скринки єть по ціні від 0-75, 1½, 3, 3½, 4½, 6 до корон і више, а будівляна скринка з якором з камінчиками приєднаними до будови мосту від 3 корон можна дістати у всіх ліпших торговлях з забавками; але треба уважати на знак якор, бо без якора не єть правдивї скринки.

Новина! Ріхтерові забавки терпєливости: холодна кров, девять нараз, сфінкс, кобальд, громозвід, не гнївай ся і п. по ціні 70 сот., правдивї лише з якором.

Хто хоче дітям справляти дарунки, нехай собі скаже прислати чим-скорше новий, богато ілюстрований цїнник від підписаної фірми; цїнник висилає ся за дармо і оплачено.

Königl. Hof- und Kammerlieferanten F. Ad. Richter & Cie., Erste österreichisch-ungarische k. u. k. priv. Steinbaufasten-Fabrik.

Comptoir und Niederlage: I. Sperrgasse Nr. 16. Wien. Fabrik: XIII/1 (Siehung). Rudolfstadt, Nürnberg, Oden (Schwaben), Rotterdam, New-York, 215 Pearl-Street.

В Іспасї на Буковинї є НА ПРОДАЖ ПОСІЛІСТЬ

що складає ся з нового дому з 6 відділами, з верандою і галерією, із старого дому з 3 відділами, зі стайнею, шпихлїром і коншницею, керницею і красним молодим садом і 5 моргів ґрунту І. класу.

Близші відомости подає писемно властитель:

ЮРІЙ МАЗУРЯК,
церковний півєць в Станіславові.

Гарне, добре і дешево!

Магазин одїжи для дам і панів

перед тим

МАРКУСА ФУРЕРА

в Чернівцях,

ул. Ратушева, ч. 15, під „Золотою грушкою“.

В кождім сезонї

найновїші плащі жіночі, для дївчат і дїтий
жакети, мантильни, ротунди, порохівники
з шовку і могару
з перших відєньських і берлїньських робітєнь.

Одяги для панів, хлопцїв і дїтий
загортки, шляфроки, футра міські і до подорожки,
менчикови, гавельюки і всі річи входячі в той фак.

Поручєня зпоза міста виконує ся сейчас.

Гарне, добре і дешево!

Товариство взаємних обезпечєнь

„ДНІСТЕР“

Львів, Ринок ч. 10. (дім „Просвїти“)

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, обезпечує будинки, і всі предмети движимі против шкід огневих.
„Дністер“ припоручили Прїосвящ. Ординаріати Всє. Духовєнству і вірним всіх трєх Єпархїй.

Фонди гваранційні „Дністра“ з днем 31-го грудня 1900

Фонд резервовий	311.540 кор. 11 сот.	} разом 520.406 к. 65 с.
Резерва премїй	171.942 „ — „	
„ спеціальна	6.000 „ — „	
Фонд ємеритальний	30.924 „ 54 „	

Тарифи „Дністра“ дуже умірковані. Надвижна річна роздїляє ся між членів в формі зворотів. За рік 1900 дістають члєви 8% звороту з премїй.

„Дністер“ виплатив до 31. грудня 1900 відшкодовань 2,120,834 кор. Шкоди ліквідують ся безпоровочно в присутности Дєлегата і 2 членів.

Полїси „Дністра“ приймають при кожичках гіпотєчних: Банк краєвий і Каси ощадности у Львові, Коломиї, Самборі, Долині, Снятині, Городєнії, Терєбовлї, Залїщиках, Городку, Ярославі і Богородчанах.

На житє треба обезпечитиєсь тїлько через „Дністер“ в Товаристві взаїм. обезпечєнь в Кракові; з таких обезпечєнь через „Дністер“ іде часть провізїй на рускі публичні добродїїні шлї; полїси і квоти видає Краківєке Товариство рускі.

„Дністер“ пошукує способних агєнтів, особливо сєлян господарів в окрєстностях, де єще нема близько агєнцій „Дністра“. — Агєнти заробили вже 274.964 кор. провізїй. — Зголошєня о агєнцій треба вносити до Дирєкції у Львові.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях
отворєна в недїлю і сьвято від 9 до 11 години рано.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секєрєского.

За редакцію відповідає Іван Созаньський.

Виходить в Чернівцях
що середи, п'ятниці і неділі.

Редакция, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи авертає ся лише на попереднє
застереженє. — Рекламациі неопечатані
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор. — сот.
на пів року	10 „ — „
на чверть року	5 „ — „
на місяць	1 „ 70 „

Поодинокє число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсєрата
платні в Чернівцях.

Заповіджене на середу 27. 6. м. загальне Віче заходом української молодіжи не могло відбутися з причин від комітету незалежних. Тому підписаний комітет скликає такеж саме віче із тим самим порядком денним на неділю 1. грудня о 5. год. попол.

За комітет:

Лев Когут, Пантелеймон Клим,
Плятон Луцишинський, Павло Шухевич,
Андрій Сабат.

Борба за руский університет.

Руска молодіж.

„Діло“ пише в числі з понеділка: Минув знов один день і справа університетська захопила знов ширші круги а з тим враз розросла ся в загально-національну, політичну справу, що ворухить цілу нашу суспільність, викликає горячий запал, движе в перед, підіймає до бою! Як широка й далека наша вузла, австрійська вітчизна, від Вислока по Збруч, від Волині по Карпати, лунає оден голос, готить оден грім: жадаємо руского університету! честь і слава молодіжи!

Сотки телеграм і заяв, віча і збори — стоси приватних кореспонденцій свідчать о тім, як горячо наша суспільність прийняла піднесену молодіжю справу. Серед тиску заяв і привітів, серед гомону зриваючого ся до бою народу, звенить шум величних крил історії. Наш парід вступає в нову фазу борби! І з тисячів грудий звучить оден

босвий пеан: Ми не дамося, нас більше тут!

Справа університету знайшла підпору в мільйонах! За молодіжю стоїть все, в кого тільки бєть ся руске серце, в кого тільки ворухить ся руска думка. Зневірені набрали віри, оспалі прокинулись, знесиленим новий дух вступив у груди і цілий народ стає в одну збиту лаву та кличе до молодіжи: „Ми з Вами і за Вами. Не опустимо Вас!“

А ся молодіж також не дримає. Почавши раз борбу, доведе вона єї сьміло і гідно, рішучо й твердо до кінця. Краканє намістниківської рептилки, Гартлевий рескрипт та розширені поголоски про охоту декого з професорської колегії метити ся на одиницях за діло загалу — се все була та олива, від якої знов яснійше бухнуло жевріюче полум'я, яка вляла нову скріплену силу в ряди молодіжи.

„Кинути кількох товаришів, улюблених і тою любовю визначених товаришів, на поталу судьбі. дати їм упасти в наших очах безневинними жертвами там, де всі рівно хочуть бороти ся і терпіти де всі хочуть жертвувати ся? — Ніколи! Або всі — або жаден!“ — Ось такий менше-більше був настрій вчорашнього, довірочного збору молодіжи, на яким явило ся кількєсот студентів. „Всі за одного, оден за всіх!“ — то оклик сєї молодіжи. З сего видко, що наша молодіж готова хоч-би всі упасти, але не дати ся зігнути. не хоче дати вирвати з поміж себе дорогих собі одиниць. Молодіж чує що єї опора тверда і певна в широких масах суспільности; молодіж чує, що за

єї кривду упімнуть ся тисячі. І єввідома сего та роздратована краканєм чорних духів вона готова видержати до краю. Солідарність у неї зросла, і ті навіть, що зразу хитали ся, приступили до тісної спільної акції — молодіж творить одну збиту, рішучу фалангу.

А тимчасом рішила ся молодіж на один найближчий крок і вислала до сенату ось-яку заяву:

„Високий Сенате!

Супротив розширених вісток, наче-би дисциплінарне слідство з причини університетських подій з дня 19. падолиста с. р. вже скінчило ся і наче-би крім переслуханих доси товаришів нікого більше зі студентів не мало ся вже переслухувати — і супротив кольпорованої прасою вістки, наче-би до снх переслуханих товаришів мало ся приложити найострійші дисциплінарні способи, — підписані звертають ся до Сенату, яко верховної євєї власти, зі слідуючою заявою:

Всї підписані брали участь у вічу, що відбуло ся д. 19. падолиста с. р. о годині 12-ій в полудне на університеті, і в виду того домагають ся, аби й против них розпочати дисциплінарне слідство, бо не можуть ніяким способом допустити і не допустять до сего, щобі одниниці, товариші цілком не більше від других в справі заангажовані, мали одвічати за се, що сповнив загал і за що загал тільки солідарно може і хоче одвічати.

Львів 24. падолиста 1901.“

Сю заяву, під якою підписало ся 413 академиків, зложила вже депутація наших академиків в се-

наті, а дальші підписи мають ся як нийскорше долучити. Та товариська солідарність, то чесне почуте до спільної відвічальности за спільне діло — се ясна прикмета нашої молодіжи, прикмета, за яку кождий може тільки з пошаною до неї віднести ся.

Як сказано вже, справа видвигнена нашою молодіжю, прибрала широкі розміри. За вічами і заявами йдуть дальші відгомони серед рускої і польської суспільности.

Вчорашній день був єввідком чотирох зборів в справі університету. Однй з них, то скликане українською соціально-демократичною партією віче у Львові, а прочі скликані Русинами-націоналами в Тернополі і Коломиї.

В обороні молодіжи.

В понеділок зібрав ся, як пише „Руслан“, виділ „Рускої Громади“ у Львові і між иньшим прийняв до відомости, що голова Товариства п. Тит Ревакович в порозуміню з секретарем о. Гузарем вислали телеграму до палати послів на руки пос. Барвіньського з заявою, що „Руска Громада“ солідаризує ся зі змаганєм цілої рускої суспільности а особливо рускої молодіжи що-до жаданя за отворенєм руского університету.

Заразом ухвалив виділ „Рускої Громади“ звернути ся до пос. Барвіньського з прошенєм, щобі став в обороні нашої молодіжи очерненої і споневіраної польською шовіністичною прасою та надто строго осудженої міністром просьвіти д-ром Гартлем.

Хотай наша академічна молодіж поступила собі, як звичайно молодіж, надто горячо, але єї вина о.

Зворушило.

Оповіданє В. І. Немирича-Данченка.

Він був правдивим злодієм. Як він ним став ся — то друге діло. Мало хто міг би на се відповісти. Зачім від того, що „Воспитательний дім“ вислав єго в чухонське село. Там намістє молода давали єму сєати бульб'яну юшку з брудної миски. Він не бачив ласкавої усмішки і не чув ласкавого голосу. Ріс він дрозжачи під вічними ударами і відчуваючи, що ціле єго маленьке тіло болить від синяків. Голодний — він все був голодний — відбирав ласи куски від щасливійших дітей і старав ся, дивлячи ся, задихуючи ся і закашлюючи ся, чим скорше проглотати добочу. Жувати не було часу; в слід за проступком ішла кара в постаті розярепої матери покривдженої дитини. Звичайно кусок сидів ще в горлі, а та кидала ся на „грабіжника“ хватаючи, що попало: поліно, запруту, палик або тяжкий камінь. „Щенюк“ утікав знаменито. Дивно, як єго ноги тонкі, худі, сніг від побоїв, з узловатими товстими подівами — могли так скоро перебігати далекі простори. На него летіло каміне, поліна. Але йому вже все одно було куда они попадуть: в голову, спину, боки... Коби тільки не звалили єго на землю, бо в останнім случаю наступало коначно „продовженє“ кари в виді безпощадиких побоїв. Велика спритність казала

єму іти в останнім случаю за приміром миший, що попали в лапи kota, т. є. він скручував ся, закривав лице і голову, удавав мертвого, старав ся не дихати і лежати неподвижно, або качати ся туду, куда єго вавертало конанє. В хвили неувати зі сторици ворога — хлопець зривав ся на ноги і летів, задихуючи ся від безсильного плачу і злості...

І при тих усаївках він ріс на перебір всім і всему, на вдивовижу сємі, яка єго до себе прийняла, інспектора, иний приїздив, щобі пересвідчити ся о єго істнованю і поведженю, і всеєго сєла. Єму заглушували голову, ломили ребра, звивали руки і ноги... Він кривив ся, горбив ся, харкав кровю, видєжував цілі тижні в шопі і знову воскресав, хоті хозаїн збрав ся вже їхати рубати сосну, щобі випилити єму дошки на трунву. Він ріс і жив, так як ростє і живе бурян перед кухнею. Лютє на него помий, кнп'яток, викидають кості, вальють ся в нїм і мнють єго свині і собаки — а він першого сончного дня — дивись — поправив ся і підняв ся, дохматий, хронавий, з обірваним листєм, з підгнутими галузками, а все таки цілий і на перебір всему домагаєть ся від природи євєї частки воздуха і єввігла.

Як єму було десять літ, тоді сємі, що єго „виховувала“, задумала ся. У неї були другі діти.

— Зіставити єго, що?... думали старші.

— „Щенюка“ того неситого?... протєстували злющі від бід і мужичих побоїв баби.

— Нічого, підростє, виростє — за наших єго та в салдати віддамо. Не треба буде охотників нанимати.

Єго оставили. Ціле село знало, що з него буде салдат. Чухонці — салдати ненавидять. Єму стало ще гірше... По дванадцяти роках був він єввідком незвичайного случаю.

Якийсь бродяга — в єго очах — вломив ся в комору до сусіда, украв з неї кожух і їду. Перше надів на себе, другє з'їв. Хлопець смотрив крізь пліг і не перешадавав. Єму було приємно. Бродягу піймали, посадили в холодну, потому відвели до станового. Хлопець чув, як бродяга кпив собі і грозив пусстити з димом ціле село. Мужики не сьміли відзивати ся, мовчали і бояли ся. „Щенюк“ видів все. До „грабіжника“ явного і обридлого, прилучило ся ще і злодійство. Він почав сам вломлювати ся до комор, щобі красти їду. Довгий час немогли єго піймати, наконець раз застали єго обмазаного сметаною з куєним житного пирога в руках. Стали бити. Він не сьміє грозити, так як єго учитель, але пізно в нощі вєтав, вийшов з щони, в якій слав, набрав солом, трісок, запалив лучину і підняв стодолу. Стодола згоріла. Думали-гадали, хто то зробив. До него дібрали ся — упер ся, мовчить. Однєк він мовчав і перед тим. Тільки з під лоба дивить ся на всіх. Хотіли було примусити єго, щобі признав ся, але на щастє був у селі заїздний єввященик.

— Що ви єго, хлопца, як вам не сьтидає! Погляньте-но, на нїм здорового

місця нема. Пєсам лучше, як єму... — І положиж руку на голову наляканому хлопцеві.

Єму якось дивно стало. Підступило щось до горла, до очей, запекло їх... Щокі зросили ся слєзками...

Скоро єго випустили, пійшов за попом. Піп по селі — і він за ним. Зайшов до хати піп, він зістав ся на улиці і дивив ся невідступно у вікно, щобі не щєз єго спаситель. Вийде — хлопець, крадєть ся несьміло кілька кроків за ним. Бездомну собаку прикичєш в нощі на вулиці — она побіжить за тобою. Так, зовсім так і він. Оглянєть ся на неї — боязно підігне хвіст, витягне морду і дрозжить уєя; пійде, она знову в слід. Станєть — сядє і вона і дєсь на бін дивить ся, будьто ви єї зовсім байдужі. Ви — самі собі і вона сама собі... Вийшов піп за сєло, оглянув ся — хлопець за ним. Перейшов може верєту — все не лишаєть ся. Страхно стало єввященикови: приважеєть ся, а у самого попадає злюща. Нєхай би, але приход бідний, лихий; як ту чужого викормиш, коли і євїм не стає?... Піп прискорив хід, дивить ся: і хлопець також...

— Чого тобі?... здригнув ся. — Ну? Зовсім як собака в нощі на улиці бездомна... Станув, дивить ся дєсь на бік... Довго дивить ся, тільки серце в груди товчє ся.

— Ну... Чого ти... за чим?

І поступив з ним піп, так як ми поступаємо з собакою. Правда, душа боїла — але нагадав понаду, євє не-

граничаєся виключно на тім, що відбула нелегальне віче на університеті. Незначне потурбоване неділів було лише відпором фізичної сили, якої прецінь університетська прислуга супротив університетської молодіжки не повинна уживати ніколи і під жадним услівем.

Але до сего поступку довело нашу шляхотну та інтелігентну молодіж чимало таких фактів, які згодні єї вину багато зменшити, або і зовсім оправдати. Само пересунення ректоратом віча на вечірні години та приділене для него одної з найменших саль було не лише диктоване педагогічними зглядами (був се день імянин бл. п. цисаревої Єлисавети і багато професорів не держало викладів), але головню тому, щоби не допустити до участі в вічу руских богословів, які є звязані семінаrescoю клязурою і в вечер не могли би прийти.

Чия маємо тут пояснити, що ті богослови, яких перших діткнув грубо шовінізм їхнього декана кс. Фіалка і які зуміли в такий достойний та солідарний спосіб постояти бодай за сю крихітку пошани прав нашої мови на львівськ університеті — що ті богослови стали тим дорожніми товаришами світської університетської молодіжки, та що ся молодіж радше наразила ся на переступлене дисципліни, але не хотіла, не могла допустити, щоби наших богословів не було там, де мала збути ся громадна маніфестация всеї університетської молодіжки за рускою найвищою науковою інституцією!

Але коли вже они зібрали ся в сали, було нетактом зі сторони професорів уживати насильної інтервенції, втискати ся між розгорячену молодіж та дозволяти педелям в брутальний спосіб хватати за плечі стиснених як оселедці в бочці слухачів, та викидувати з салі, щоби тим способом зробити між ними місце. В такий хвилі треба було хіба мати не двадцять кілька літ а якусь слимачу кров, щоби не вибухнути і радше належить дивувати ся і дякувати Богу, що не

прийшло до якихсь справдішних ексцесів, які дійсно затяжили би були виною на нашій молодіжці.

Ще гіршим нетактом було виступлене проф. Твардовського. Він жеж мусів знати, що вже своїм давнішим виступом против рускої промови проф. Грушевського за засіданню збору професорів підорвав до нащадку свою симпатію між рускими студентами, а своїм щоденним поведенем зовсім не старав ся відзискати єї, а противно відносив ся до рускої молодіжки неприхильно, ігноруючо і визиваючо. І сей пан професор перший з горячковим поспіхом біжить між сотки молодіжки розентузізованої дорогою їй справою і хоче перебити віче! Сотки молодих грудий він хоче перекричити своїм голосом, збиту в одню величезне тіло, солідарну масу академиків він хоче розігнати своїми стусанами! Деж тут такт, деж тут помірковане? Се граничало просто з провокацією молодіжки.

Не нетактом, не політичною похибкою, але прямо брутальною напастю мусимо назвати виступлене польської праси супротив нашої молодіжки. Се була оргія найдикших інстинктів, не перебираючи в средствах лжи, очернення та лайки, яка лише сором приносить польській прасі, а нашої молодіжки не може діткнути, ані зменшити ваги піднесеної нею справи. Бо Русинам справді належить ся такий університет!

Та на жалі сльпому шовінізму польської праси віддали ся і ті польські сфери, які, маючи рішачий вплив на керму краєвої управи, повинні будь-що-будь здобути ся на трохи більше обективности. Сї сфери мусіли поінформувати зовсім хибно, пересадно і неправдиво п. міністра просвіти д-ра Гартля про демонстрацію рускої молодіжки на університеті, коли п. міністер уважав відповідним вислати дуже строгу, молодіж кривдичу, а в наслідках необчислену телеграму.

Тому „Руска Громада“ і звернула ся до посла Барвіньського з прозьбою, взяти в оборону нашу молодіж перед строгими мірами, які

їй грозять зі сторони університетських властей. Всяке покаранє діткне на певно не правдивих винувників (тих, що пірвали ся до чинного відпору), але ініціаторів віча та бесідників, які належать до найспокійніших, найчесніших і найпатріотичніших молодців. Релегация тих світочів між молодіжкою замкне їм, як кажуть, дорогу до дальшого образования в цілій Австрії, а солідарних товаришів ся строга і незаслужена кара кількох жертв певно що не умирить, але противно, готова спонукати до дальших демонстрацій.

Справа руского університету в радї державній.

На руки руских послів починають вже приходити петиції о заложенє руского університету. Іменно прийшли петиції, о скільки знаємо, з каменецкого повіту, з борщівського, бережанського, рудецкого і ставиславського, особливо від просвітих і політичних товариств. Прийшло також немало телеграм і писем до руских послів (іменно п. Романчука), з признанем, заявленем солідарности або з завизванем до акції в справі заложення руского університету. Се послідне о стілько злишне, що послі давно перед всякими завизваннями постановили акцію розпочати. Декотрі польські послі старали ся наклонити послів руских, щоби домагали ся тільки паралельних катедр руских, і обіювали в тім случаю се внесенє підпірати. Руский клуб постановив стояти при своїм сформулованю. Тепер всі явні і тайні противники Русинів старають ся використати демонстрацію на львівськ університеті, щоби опією міродатних сфер і загалу звернути против руского університету. Се повинно тільки спонукати Русинів до тим інтензивнішої але і вповни тактовної акції за заложенем.

І всі буковинські товариства рускі повинні вислати петиції до ради державної на руки бук. руских послів. Петицію, яку рішили висла-

ти черновецькі рускі товариства надрукуємо в слідуєчій числі.

3 ради державної.

Бюджетова комісія радила 26. с. м. над „безпосередними податками“. При тій нагоді п. Лупул звернув увагу міністра скарбу на нужду народу і жадав, щоби податки не стягати на весні і в літї, а відпочити їх стяганє без підвищення до третого, взгядно четвертого кварталу. Міністер сказав вперед загальне, що податками не утискає ся нікого, знає тому, що особисто-доходовий податок не видає сподіваного доходу, а п. Лупулові відповів, що й для Буковини є установка для мислихих податників платити податки два рази, а для тих властителей дібр, що не мають нішого доходу, лиш раз на рік.

До ситуації. Моравскі Lidowe Noviny доносять, що Молодочехи будуть домагати ся з цілою силою, аби в будучих чехо-німецьких конференціях угодних взяли участь також Весенїмї, бо они заступають більшу половину німецького населєня Чехії. — Радикальна часописець доносить о бурливих подїях на посїднїм засіданню чехської парламентарної комісії. Крамарж виголосив на тім засіданню остру промову против Резека, а Форшт взагалі нападав на правительство. Форшт виправді не поручав обструкції, але сказав, що Австрію „треба притиснути до муру і так зранити, аби кров позилася“. Міністер Резек остерігав перед такою політикою. Крамаржа назвав міністер Резек „політичним поетом“. Коли міністер Резек виїшов з салі нарад, Форшт остро напав на него, доказуючи, що Резек не має впливу в кабінеті і що треба зірвати з ним зносини в парламентарній комісії. То внесенє виправді не перейшло, але відносини між Крамаржем і Форштом а Резеком дуже заострили ся.

На тепер представляє ся ситуація в радї державній так: До латвійського Різдва може скінчить ся нарада над бюджетом в комісії, котра буде радити чотири рази на тиждень по 8 годин; прочі два дні в тиждні (понедїлок і п'ятниця) лишаться на наради повної палати, котра однакже ледве чи зможе що більше полагодувати, як нагячі внесення і бюджетову провізорію. Деся зараз по Новім році, без огляду на рускі свята Різдвяні, збере ся повна палата для полагодження бюджету, і полагодуєть его до кінця січня. То стане ся в найлучшій случаю. Правдоподібно однак, що бюджетова комісія не скінчить своїх на-

селе жите, нахмурился і тупнув ногою на хлонеца:

— Іди назад, до дому! ну, скоро!... Хлонець скоро кинув ся назад. Він перестрашив ся ще більше, ніж тоді, як его обржували мужики. Ті показали ся ему злими, а сей добрим. То впрочім він добре відчував. Він не міг би сказати, що зле, а що добре. Однак ті его били, обиджали, а сей — нічого не робив, але як положив ему на голову свою руку, то від него відступила ся товпа, що вже засакувала рукави...

Минуло досить часу. Наступила бранка. Таких, щоби їх можна було віддати на місце других, і охотників не стало. Не було ніякого поводю, щоби „щенюк“ остав ся в чужім селі. Пійшов хазяїн у „Воспитательний дім“. Его прогнали. Зібрали старих людей. Старшини довго думали, багато горівки випили і рішили, що він має бути пастухом.

Хлонець знайшов ся тепер в зовсім иньшій положенню.

Цїй дні він сам один. Нікого з людей около... Навіть має він підданих — собак. Що хоче, може з ними робити. Его били в селі — і він став собак бити, але ті тільки дивили ся ему в очі і лизали его руки... Хлонець не розумів нічого, але бити їх перестав; потому було ему з ними весело. Він полюбив собак. Якийсь новий світ був около него, якого він ніколи не видів. Зелені дуги мягко стелили ся у безконечну даль під голубим небом... Далеко, на самім краю, куда ледви-ледви досягав его зір — стояли діє так як синій туман... І він знав їх, він заходив тудя зі стадом і памятає, як під вітром перешептували

ся дерева, тихо і поважно киваючи ся, як по землі бігали золоті промінї сонця, які цвітї росли там в холодї тінїстїх дугів і що за чудний світ рушав ся в траві під тими цвітїми... Хлонець, мовчавий в селі, тепер одичів зовсім. Він краще починав меканє коров, блєнє баранів, лай собак, невдоволенїй і хищний крик: яструба, ніж людську мову. Поодинокі слова він знав і чув, але загальний зміст фраз відбивав ся від него. Він не був ідіотом — але его увага не застановляла ся на них, они не мали для него ніякого інтересу від тої пори, як він пішов в ліс і поле... Часами лежав довго і дивив ся, як філює дугова трава, як по нїй бігають, зовсім як по річї широкї фалди, одна за другою, плавно і ліниво. То він кидав ся на взнак, глядів у страшну глубину неба і ему здавало ся, що він відриваєть ся від землі і падає тудя... То він слїдив за полетом голубів, яструбів, за стадами якихсь чорних птиць, що перелїтали далеко одна за другою... І часто мозок его працював на тему: що таке там, куда летять они?... Там може бути нема зовсім людей — то добре, значить нема кому его обиджати... Коби він міг за ними всїд унести ся!... Він став любити природу, не дїятого, що розумів єї красу, ні — она була для него невідступною рамкою того положєня, в яким ніхто ему не робив нічого злого, не грозив ему, не кричав на него. Він полюбив волю, спокій, самоту — а самотою була вся та природа, що его окружала.

Дивно, в селі видів він материй і вітців з дїтьми; як звір, боком, з-під ока, дивив ся він, як родичі пестять дїтий, а тепер пошаний сам собі зовсім

не думав про своїх. Они певно були — але він твердо вірив, що они по перше „підї“, а потому, що ему треба стидати ся їх. Цїле село кричало на него: „У, кошило! Хороша мати у тебе була... Дрянь така, як пса на чужий двір підкинула. Певне не було де утопати, а то кинула би у воду“. Або: „смерти для тебе нема, от який родив ся — такий і ростеш хороший...“ Задля сего, зродило ся в его головї переконанє, що всі ему ворогами за якийсь незваний грїх его родичів, що їх повинен він стидати ся більше ніж кого будь і чого будь. Він і не думав про них ніколи.

Дні ішли за днями... Він будив ся з сонцем і виходив, коли туман з лучів хвилюючи і бокуючи, піднімав ся до неба, на яким вже горїли світлі промінї зарі... Він слухав свїву птиць, видів як трава, посинана вся чистими каплями роси підїмала ся і обертала ся на зустрічу сонцю. Він розумів про будженє природи, всю повноту життя, яка розгорталася в нїй до тої пори, поки не надходило полудне і она розвертала ся під его теплом і ніжністю аж до вечірної прохолоди. Він дожидав часу, коли все небо обгортало червонє сяєво заходу, а на сходї стояла вже ніч і сонце тихо-тихо ховало ся огненною кулею за саним краєм землі. І як з цілого сонця ливив ся вже лиш один золотий рубець, він гнав стадо до дому, прислухуючи ся радісному меканю коров і гадав:

— Вам то добре!... вас люблять. От, хазяйки вже ждуть на воротах...

А у самого серця щєніло... Він волів би всю ніч зіставати ся там, ніж видїти злих, безпошадних людей.

Щастє его не довго трївало.

В осєні пригнали з Пітера¹⁾ стапом одного парня, родом таки з того села. Здали его на руки громади і поручили заохувати ся ним. Він був свїй. Ту памятали его вітї і матір, спільних до податків і повинностей... Рішили бути ему пастухом.

— А щенюк як?
— А щенюка в город.
— Відвезти тай конєць. В ремєсло яке віддати... Кудя возьмуть, тудя й віддамо. Питанє рішило ся просто і скоро. Сего привезли з Пітера, того відвезли в Пітер — куди будь — все одно. І віддали.

В столиці він стратив голову. Дуже чудно було все кругом і гїтно, так гїтно, що зразу він зовсім замовк, подалений тою страшною величиною. Потому, по якимсь часї опамятав ся і прийшов до того переконаня, що се те саме село, тільки без порівняня більше і домї лучшї, а голодувати приходїть ся однаково, і ненавидять его так само тут, як там ненавидїли — все однаково. Відміна показала ся, але він не міг ще рішити в чїю користь: села, чи города. В селі били его буками і полінами по ребрах, ногах і спинї, а тут хазяїн-шведь і чєладники вальєть его „правилами“ по головї і самому тіменї. Товаришї, по більшїй частї також копілять, так як і він, гіршї як на селі і всі радї, що дучив ся їм случай і спромога зливати все своє горе на него, як на слабшого, недосвідного і дурного. В селі були собаки, що его любили, корови, природа — ту нічого такого не було. П'равда, появил ся на подвірї панський пєс і

¹⁾ Петербурга.

рад над бюджетом до Різдва а повна палата до кінця січня, але та справа потягне ся до половини або й до кінця лютого. А при тім все ще можна припускати, що знайдеться якийсь випадок, котрий і ту гіршу можливість ще поспеє. Коли ж відтак, по скоршім чи пізнішій ухваленню бюджету, наступить переговори між Німцями і Чехами, то після того, як тепер справа стоїть, нема вигляду, щоб ті переговори скінчили ся успішно.

Перегляд політичний.

З угорського союму. В суботу предложив міністер скарбу Лутач союмови бюджет і виголосив при тій нагоді довше ехposé. Економічна ситуація вправді не найлучша, однак і небезнадійна. Треба мати відвагу і віру у власні сили і працю. Міністер згадав також о потрібних реформах податкових, о інвестиціях, о подоланні платні урядників. В палаті веде ся дальше дискусія адресова.

На суботнійшій засіданню палати послів в Атенас президент кабінету Теодокіс на інтерпеліцію в справі розривів в місті відповів, що правительство не поносить ніякої одвічальности. Військо до послідної хвилі захоувало змину кров, хоть его обкидало камінням. Що-до перекладу св. Євангелія із старогрецького на новогрецький язык, то се зарядила сама королева для своєї родини, переконавши ся, що ранені в послідній війні воїни не розуміли его в старогрецькій мові. — Палата 209 головами против 87 одобрила поведене правительства, однак перед парламентом відбули ся нові демонстрації і цілий кабінет подав ся до демісії. Пізнійше виконано замах на міністра-президента Теодокіса; се викликало в цілїм краю пригноблююче вражіння.

В Барцельоні поновили ся в суботу бійки між студентами каталонськими а кастільськими. В Сарагосі обкидали студенти локаль редакції, котра примістила неприхильні їм статті.

Воєнний суд засудив Маєра на доживнену в'язницю, а Бернека на смерть за те, що підмовляли других Бурів до зломаня присяги нейтральности. Бернека розстріляно.

хлопець хотів з ним побавити ся, підсунув ся до него, але несподіючись нещасного так, що як би не сторож, був би лежав мертвий.

Справу порішено. Вийшло, що хлопець провинив ся.

— Як ти можеш без ніякої ввічливости до шляхотного апортера?) підходити? За него, за портера, зазайну золоту медаль дали. Він, не той, може цілу тисячу стоїть, а тебе як би повів на віну пліщу — ніхто і за десятку не купить. Мудро ти сльський!... Тут собаки, знаєш, такі нещені... Він от, портер той на подушках синить і їду ему особно варять. Любай ему для легкого воздуха наданий, на прохід его водить, а ти хап его руками, так як би він для тебе годований був... Що він тебе зубами за горло не хапнув, то ще добра він собака. Іменно добра. Змилосердила ся над твоєю глупотою. З неї, небоже, патрети?) знимали — по рублеви продавали... От що... Хлопець передежав кілька днів.

Як виздоровів, закликали его до нана тої собаки.

Серце нещасного пішло не в пити, але десь аж у чоботи...

— Ти що, бовване, задумав з мою собакою бавити ся... А?...

Хлопець моргав очима. Він нічого не розумів у ту мінуту. Блеск і розкіш, яких він ніколи не видів, осліплювали его.

— Як би тебе розірвала — тобі нічого, а мені відповідай... І собаці нароби би також неприємностей. Ще би

Дописи.

Станівець, 24/XI. 1901.

Виділ станівецької філії тов. „Руска Школа“ подає сим до загальної відомости, що сегорічні загальні збори сеї філії відбудуть ся із причин, які усунути не можливо, не в неділю, дня 1. л. грудня с. р., як писано в запрошеннях і в 128-ім числі „Буковини“, але в слідуючу неділю, дня 8. л. грудня с. р. о 11 год. перед полуднем в народній школі в Драчинцях з таким порядком дневним:

1. Прочитане протоколу з попереднього загального збору,
2. справоздане з діяльности за минувший рік,
3. справоздане касове,
4. вибір комісії для справдженя рахунків,
5. нарада над відносинами філії до тов. „Bukowinaer Landes-Lehrerverein“ і дотично реорганізації сего товариства,
6. нарада над петицією о підвишене платні учителів,
7. вільні внесення,
8. вибір нового виділу.

При сій нагоді має підписаний виділ честь запросити сим всіх П. Т. членів філії інших повітів до ласкавої участі в сїм нашім головнім зборі. П. Т. членів нашої філії просимо знов зібратися на сї збори в як найповажнійшій числі, бо на дневнім порядку стоять важні для нас справи.

За виділ:

П. Данчула,
голова.

О. Куцанко,
секрет.

V.

Що робить руска інтелігенція?

П. Г. із В. пише:

„Був я в двох місцевостях, де нема ані читальні, ані каси райфайзенської, ані иншої організації; і позволю собі подати коротко мої спостереження та гадки що до причин.

Село О... просторе, але не розвинене. Нарід загально досить бідний, але трапляють ся господарі маючі 3, 4 до 10 десятин поля. Таких не багато. Кількох зі старших господарів уміють читати та писати, решта анальфебети. Там народом протоєрей В. відколи там, (а буде вже більш як 30 літ) ніколи, так кажуть, ще не говорив проповіді. Се дуже некорисно впливає, коли зважить ся, що двір, а разом з ним его корчма веде деморалізаційну роботу.

Они то в купі розпнюють громаду,

поліція вмішала ся. Тепер то на сєй рахунок...

— Ти его покарай! — приказав він шевцєви, подумавши.

— Будьте спокійні... До се видано, щоби позваляти всякому розпнуєткови панських собак не шанувати.

— Добре покарай!

— Ми легонько не умієм. Бо як покараеш не так, як треба, то з них зараз арештанти вийдуть. Що вони розуміють? Змилуйте ся! Панського портера для легкого воздуха провели на „проминаж“, а він тут зараз лапами на него... Дам ему так, що буде ему досить! Ми також відчуваємо, котра собака з медалю... ордерована!...

— То власне на тобі...

І пан подав шевцєви трирублевий банкнот.

Швец аж сказив ся від тої ласкавости. Сейчас хопив розпнуєтника за ухо і так не пускаючи провів его торжественно по сходах і по подвір'ю приговорючи:

— Ти ордерованих портєрів не будеш шанувати!... що з медалями!...

І при тім скреготів зубами. В другій руці була у него трирублева банкнотка, якої вид одушевляв его до дальших подвигів.

А хлопець знову захорів покарченний шевцем.

Далі буде.

а то удає ся їм тим успішнійше, бо та-мошний дідич є там двірником. Він не запобігає лихови. В неділю і в свята корчми поотвирани, а на великдень приміром молодіж зносить писанки; як хто принесе означене число може і до рання пити-запивати... волос з голови ему не спаде. Справи громадські, як: скарги і т. д. залагоджують ся за посередництвом арендарки Руфії. При тім одна і друга сторона їде запивати до корчми могорич. Руфія дістає за винаєм помешкання для надучителя 200 кор., другий жид 120 к. за винаєм класи, третій оглядає худобу і видає „пашпорти“, хоть і селяни є письменні, котрі можуть ту роботу зробити... І не дивота, що за короткий час з 2 родин зросло жидів до 16 а може і 20, числячих около 150 душ.

А ту нарід темний, не розуміє свого тяжкого положення — думає, що инакше й бути не може. Серед таких обставин тяжко щось зробити, коли зважить ся, що всяку читальню, всяку організацію уважаєсь там за бунт, котрий треба в самім нащидку здусити, щоби не розгорів.

Школа давно вже там мала станути, а лиш завдяки куртарствам та перепонам й до сеї пори єї нема: і на що, коли „всїх“ дітий старають ся увільнити зі школи, щоби мати дешевого робітника. Котрий учитель сему не повинує ся — попадає в неласку, а навіть і різні клеветні дописи сплять ся на него до властей.

Але були люди, що думали о поправі того стану річи. — Давнійше еще син о. В. старав ся засновати читальню, розумів ся кацанську, зібрав навіть був пару ринських на ту ціль, але, що не вміло брав ся до діла, заміру свого не довершив.

Відтак справа притихла, аж порушив єї пок. учитель. Сей неавтономний чоловік, не зважаючи на слабе своє здоров'є старав ся бути апостолом-просвітителем в сїм темнім закутку. Але люди були зражені неповодженем першої читальні, а по друге стероризували їх компаністи Руфії, що майже ціле село „має в кишени“, старали ся ему відобрати симпатію у селян, прокладаючи їм, що у всім їм винен учитель, що він їх ворог, їх здирає, а „вони“ ніби упоминають ся за людьми.

Такі і инші противности підорвали ще більше слабе его здоров'є і помер, а з ним заснула на якийсь час і та справа.

Другий, що обіймив по нїм посаду, за коротко був на нїй, щоби міг звернути симпатію, довіре до себе, котре так дуже підорвала Руфія et comp.

Тепер лиш треба доброї волі, щоби довершити діло. Маю надію, що невдовзі побачимо читальню, а може і райфайзенську касу в О.

Село П. заселене через більш як половину мужиками, мешкаючими в правдивих П. і шляхтою, котра осїла в П., що на жаль чи не через половину уважає себе за Волохів, хотий ані слова по волоськи не розуміють. Там парох також Румун. Люди адеморалізовані: пють по корчмах, бють ся, та тягаться ся по судах. Шляхта, з виємкою двох, чи трох, не ліпша від мужиків, а навіть перед веде. До тепер св'ященники ані учитель Т., котрий там від початку заложення школи до недавна був, не зближували ся до народу. Лиш тамошний ласкал повіиний Т. робив щось в тім напрямі, але видко не дуже емко брав ся до діла, коли проживаючи стілько літ, его не довершив.

Так — село здеморалізоване, але все таки можна винайти одиниці, з котрими охочий до роботи та щирий чоловік міг би багато вчинити. Але на се треба часу...

Сталий учитель міг би легко завести ту і читальню і райфайзенку, та біда, що до тепер нема такого, а провізоричний заки розгляне ся в ситуації, вже его або перенесуть, або сам перенесе ся.

Як буде там стала сила, можна надіятися, що і в віконце засвітить колєсь сонце.

КОВЖЖЖ.

Календар. Пятниця 16/XI. (29/XI.) с. ап. св. Маттея, с. м. Фульвіяна; Р.: Сатурнина, Субота 17/XI. (30/XI.) с. о. Григорія, п. о. Лазаря, Никона; Р.: ап. Андрея.

Є. Е. президент краю люстрував 22. і 23. с. м. староство в Гурагуморі.

Цісарську санкцію одержали краєві закони про належитости за оглядний мерців і про повітову дорогу з Кіммані до Валяви, ухвалені бун. краєвим соймом.

Іменования. Надресніцієнт в Молодєні Кароль Мікан іменованний комісарем скарбової сторожі.

Засіданє бун. краєвої ради шкільної було сеї середи.

Звичайні загальні збори академічного тов.: „Молода Україна“ в Чернівцях відбудуть ся в неділю дня 1. н. ст. грудня о 10¹/₂, 10³/₄, і 11-й перед пол. в локалю товариства вул.: Панська 35. із ось яким дневним порядком: 1). Відчитанє і зверіфікованє протоколу із останніх загальних зборів; 2). Справозданє функціонерів; 3). Вибір нового виділу; 4). Вільні внесення і запитаня. — Чернівці дня 27. падолиста Від Віділу акад. товариства: „Молода Україна“ Василь Сімонович, голова. Микола Харжевський, писар.

Бун. краєвий виділ рішив в жовтні с. р. отєї справі: іменував офіціала Віктора Соколяна управителем шкільної для умопомішаних, практиканта Юлія Черного канцелярством а маніпулянта Рудольфа Кляйна практикантом при тім-же закладі, а господарским асистентом при рілнійшій школі в Радівцях Гільберта Носавича, — Громадам Остриці, Шубранцєви, Садагурі, Долішним Станівцям н. с. і Новоселцям дозволено затигнути позичку на будову школи. Кільканицятюм громадам дозволено побирати 65—75% громадських додатків. — До краєвої ради шкільної вибрано членами бар. Мустацу і радника Богосевича, а до повітових рад шкільних в Сучаві Вартареса Прункула а в Радівцях д-ра Ромуля Реуца, а до шкільного виділу промислового курсу в Вишній д-ра А. Кремера. — Встановлено як даток на примисловий курс в Гуморі на рік 1902 суму 900 корон. — Пороблено приготаваня до заснованя краєвого культурно-технічного бюро в Чернівцях покликано проф. А. Фрідріха з Відня, аби розглянув ся в тутешніх обставинах і поставив відповідні внески. — Підмоги, взгладно позички уділено райфайзенським касам в Василеві, Южниці, Білці, Міговенах, Ст. Ілї, Ступці, Старих Фратівцях, Ставчанях і Негоштенях, разом 4800 к. запомог а 16700 к. позичок. В кінці розділено стіпендії і безплатних місць, послідні при рілнійшій школах в Кіммані і Радівцях.

Конкурси розписані на місце управителя школи з рускою мовою викладовою, в Арджєні, Бразї, Чумурї, відтак на місце надучителя і підучителя в Рускій Молдавици. В Бричїї треба ще й кваліфікації з волоською, а у всїх із німецькою як предмету. Подавати до тов. ради шкільної в Кімполунзі найдалше до 28. грудня с. р.

Почтову складницю отворено у Волоці над Дерелуєм черновецького повіту.

Нещастна пригода. Робітничкові при цукроварні в Жучїї Дмитрови Бойчукові переїхав вагон ногу та покличив его й на голову.

Повісила ся Завхіра Татулїч в Кліводинї з туги за чоловіком, що чотири роки тому забрав ся до Канади.

Вкладки членські на „Народний Дім“ в Чернівцях зложили дальше Ви. дд. о. Юрій Калинюк, 16 к., Денис Цурканович, 10 к., Василь Чаховський, 3 к., Корнилий Козак, 20 к., А. Клим, 8 к., К. Шербановський, 90 к., Емілія Смаль Стоцка, 30 к., Олекса Сорочан 10 к., Каєтан Горвацький, 10 к., Броніслава Клим, 12 к., Василь Завадюк, 40 к., Іполїт Влад, 3 к., Дмитро Гришук 24 к., Прокін Лагадин, 12 к., Євгеній Жуковський 20 к., Іван Герасимович, 3 к., Гавриїл Товстєк, 6 к., Іван Ольшанський, 10 к. — Разом зложили члени в році 1901 982 к.

На оплату шкільну для бідного ученика зложили дальше на руки підписаного: о. Т. Галїн 2 к., о. Ст. Маланчук з женою 10 к., Юрій і Єлисавета Мазурак 2 к., п-ні Маєр 1 к. Разом 15 к. Дякуючи за сї даня прошу ще о дальші. — Ор. Гандяк.

²) Дресованний пєс, що а-портує.

³) Портрети, образи.

Гарне, добре і дешево!

Магазин одіжи для дам і панів

перед тим

МАРКУСА ФУРЕРА

в Чернівцях,

ул. Ратушева, ч. 15, під „Золотою грушкою“.

В кождім сезоні

найновіші плащі жіночі, для дівчат і дітей
жакети, мантильки, ротунди, порохівники

з шовку і могоару

з перших віденьських і берлінських робітень.

Одяги для панів, хлопців і дітей
загортки, пляфроки, футра міські і до подорожі,
менчикова, гавельови і всі річи входячі в той фаш.

Поручення зпоза міста виконує ся сейчас.

Гарне, добре і дешево!

В Іспасі на Буковині є

НА ПРОДАЖ ПОСІЛІСТЬ

що складає ся з нового дому з 6 відділами, з верандою і
галереєю, із старого дому з 3 відділами, зі стаїною, шпихлі-
ром і коншицею, керницею і красним молодим садом і 5
моргів ґрунту I. класи.

Ближні відомости подає писемно властитель:

ЮРІЙ МАЗУРЯК,
церковний півєць в Станиславові.

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕР“

Львів, Ринок ч. 10. (дім „Просвіти“)

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, обезпечає будинки,
і всі предмети движимі против шкід огневих.„Дністер“ припоручили Присвящ. Ординаріати Вєч. Духовенству і
вірним всіх трех Епархій.

Фонди гваранційні „Дністра“ з днем 31-го грудня 1900

Фонд резервовий . . .	311.540	кор.	11	сот.	} разом 520.406 к. 65 с.
Резерва премій . . .	171.942	„	—	„	
„ спеціальна . . .	6.000	„	—	„	
Фонд емеритальний . . .	30.924	„	54	„	

Тарифи „Дністра“ дуже умірковані. Надвижка річна розділяє ся між
членів в формі зворотів. За рік 1900 дістають члени 8% звороту
з премій.„Дністер“ виплатив до 31. грудня 1900 відшкодовань 2.120.834 кор.
Шкоди ліквідують ся безприволочно в присутності Делегата і 2 членів.Поліси „Дністра“ приймають при позичках гіпотечних: Банк крає-
вий і Каси ощадности у Львові, Коломиї, Самборі, Долині, Снятині,
Городенці, Тереховлі, Заліщиках, Городку, Ярославі і Богородчанах.На житє треба обезпечитись тілко через „Дністер“ в Товаристві
взаїм. обезпечень в Кракові; з таких обезпечень через „Дністер“ іде
часть провізії на рускі публичні добродійні ціли; поліси і квоти ви-
дає Краківське Товариство рускі.„Дністер“ пошукує спосібних агентів, особливо селян господарів в
окрестностях, де еще нема близько агенцій „Дністра“. — Агенти за-
робили вже 274.964 кор. провізії. — Зголошени о агенції треба
вносити до Дирекції у Львові.Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях
отворена в неділю і свята від 9 до 11 години рано.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володимира Секерського.

Як вже веюди єсть відомо, що

Ріхтера

скринки до камінної будови
з якоромє найліпшою і наймудрійшою іграшкою
яку можна дати дітям для розривки і
забави.Ріхтера скринки до камінної будови
єсть веюди відзначені а послідного часу
в Парижі 1900 р. золотим медалем.Ріхтера будівляні скринки з якором
можна кожного часу після пляну побіль-
шити будівляними камінчиками приспо-
собленими до будови мосту з дуже кра-
сно вироблених камінчиків. Ріхтера бу-
дівляні скринки єсть по ціні від 0.75, 1 1/2, 3, 3 1/2, 4 1/2, 6 до корон і
висше, а будівляна скринка з якором з камінчиками прирядженими до
будови мосту від 3 корон можна дістати у всіх ліпших торговлях з
забавками; але треба уважати на знак якор, бо без якора не єсть
правдиві скринки.Новина! Ріхтерові забавки терпеливости: холодна кров, девять
нараз, сфінкс, кобальд, громовід, не гнівай ся і п. по ціні 70 тот., прав-
диві лише з якором.Хто хоче дітям справляти дарунки, нехай собі скаже прислати чим-
скорше новий, богато ілюстрований ці́нник від підписаної фірми; ці́нник
висилає ся за дармо і оплачено.Königl. Hof- und Kammerlieferanten J. Ad. Richter & Cie., Erste öster-
reichisch-ungarische k. u. k. priv. Steinbaufabrikanten-Fabrik.Comptoir und Niederlage: I. Spengasse Nr. 16. Wien. Fabrik: XIII/1 (Siebing). Rudolf-
stadt, Nürnberg, Elten (Schweiz), Rotterdam, New-York, 215 Pearl-Street.В Науковім Товаристві імені Шевченка у Львові і
в „Рускій Бесіді“ в Чернівцях

приймаєть ся передплата на нове, наукове виданє

ПИСАНЬ О. ФЕДЬКОВИЧА

в чотирох томах,

під редакцією

проф. О. Колесси і д-ра Ів. Франка.

I-ий том (поезії) має вийти в серпні або вересні, II-ий (по-
вісти) в грудні або січні, III-ий і IV-ий (драми, матеріали
біографічні і студії про Федьковича) вийдуть пізнійше; ціна
за комплект, на гарнім папері буде 6 до 8 злр., за оправу
осібно по 60 кр.Хто зложить до жовтня н. ст. 5 злр. (а хто хоче з оправою
— 6 злр.), дістане 25% опу́сту з ціни видання (не врахо-
вуючи в то оправу), а решту заплатити при III і IV томі.

Поодинокі томи будуть продавати ся дорожше.

Котвиця.

Linim. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в Празі,

загально признаний знаменитий усми-
рюючий лік на втиранє: по ціні
40 кр., 70 кр. і 1 злр.; можна купити у всіх
антиках. Просимо жадати сєй

Загально улюблений лік

вєє лише в оригінальних флашках з на-
шим охоронним знаком „Котвиця“
з аптики Ріхтера і для осто́рожности
прийма́ти лише флашки з тим охо-
ронним знаком яко правдиві.

Антика Ріхтера

під золотим львом у Празі.

Важне для нежонатих.

Хто хоче дістати дешево

добрий і здоровий
харч домовий * *

то прощу зголоситись у

Марії Новіцкої

ул. Ратушева (Rathhausstr.) ч. 17.

на другім поверсі.

Виходить в Чернівцях
що середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламні неопечатані
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор. — сот.
на пів року	10 „ — „
на чверть року	5 „ — „
на місяць	1 „ 70 „

Поодинокі числа коштують 16 сот.

Передплата і належність за інсерації
платні в Чернівцях.

Сьогодні о 5-ій годині
в „Народнім Домі“

ВІСЬ
в справі руского уні-
верситету.

Письмо з Відня.

Відень, середа, 27. 11. 1901.

(п.) Ситуація в радї державній о стілько поліщила ся, що хвилю-во запевнена нормальна робота в бюджетовій комісії, де тепер лежить вся вага ради державної. Та про те непевність ситуації в парламенті все однакова, бо вже в бюджетовій комісії може що хвилі виринути спір між Чехами а Німцями, котрий в силі застановити всяку дальшу роботу цілого парламенту.

Продовження і скінчення розправ над бюджетом кожний бажає і хоче, але кожда партія в свій спосіб. Німці заповіли опір против встановлених в бюджеті позицій для чеської техніки в Берні. Колиж прийде до тої позиції а Німці схотять під напором Всенімців консеквентно поступати, то криза готова, бо Чехи тоді не будуть терпіти німецьких безправств.

В повній палаті торочуть ся тим часом дебати над наглядними внесками. Над конгрегаціями французкими скінчила ся дебата. Наглядність справи відкинено. Справа то-та тягнула ся одинацять днів, а кожда днина коштує округлих 8

тисяч зр. Отже коштують нас французкі Єзуїти круглих 88.000 зр.

Словінці, Русини і в останній хвилі і Чехи внесли наглядні внески дотично основанія словінського, руского і чеського університету. Словінці і Русини згодили ся на те, щоби їх наглядні внески передала президія шкільної комісії без першого читання, отже без дебати при першій читанню. Таким чином ті справи не спинювали би иньшу працю і заразом й сама річ зискала би, бо пішла би вже скорим способом наперед. Та ще не знати, яке становишко займуть до того Німці, здаєть ся, що не згодять ся на те. І знов вийде на таке, що як раз ті, що себе представляють за єдино охочу до праці партію, спинять знов парламент в его роботі, бож до самої справи мали-б час і по тім, при другім читанню, забрати голос.

Поляки грожали Чехам, що будуть голосувати против чеського університету в Моравії, як навіть против встановлених позицій для чеської техніки в Берні, скоро Чехи схочуть голосувати за руским університетом у Львові. Тоді розумієть ся, що одна і друга чеська справа впала би. Переговори ведуть ся, розумієть ся, тайно і в тій хвили не можна ще знати, до якого кінця довели ті переговори. Але видно, що вже якась угода між ними наступила, бо інакше Чехи не поставили-б були наглого внеску в справі заснованія чеського університету на Моравії а то тим більше, що Чехи говорили, що недопустять до негативного рішення тої справи в повній палаті, аби не сотворити „ви-падку“ на котрий могли би ся опі-

ся і правительство і противники в парламенті покликувати і заведи на него вказувати.

Подаю хід сеї справи вмисне докладнійше, щоби показати як тут справи ведуть ся. Кожда така справа, нім прийде перед повну палату до формального рішення, вже давно рішена закулісовими угодами між партіями, котрі з собою числять ся.

3 ради державної.

На засіданню з дня 29. с. м. прийняла палата послів 230 голосами проти 17 наглий внесок п. Габенгофера, щоби правительство відтягнуло начерк закона про реформу біржі а екон. комісія аби виробила проект знесення термінового торгу збіжжя і муки на біржах і поза ними, та щоби переступства сего закона карано арештом. Внесок має прийти до 6 тижнів на дневний порядок під наглядну нараду. Міністер рільництва заявив ся серед гучних протестів проти наглядности, хоч признає вагу і далекосягність внеску. — Посол Вольф, славний Всенімець, зложив мандат. — Слідуюче засіданє в понеділок.

Борба за руский університет.

Інтерпеляція пп. Романчука, Барвінського і тов. до Его Експ. п. міністра ісповідань і просвіти, в державній радї д. 25. падолиста 1901.

Як доносять польські і німецькі дневники, мали Ваша Експ. з нагоди застановлення всіх викладів у

львівськім університеті, запорядже-ного з причини подій, які там по-заходили в найновішій часі, ви-слати до ректорату того універси-тету письмо, котрим затверджує ся запоряджене сенатом застановлене університетських викладів аж до по-кінчення дисциплінарного слідства і запоряджує ся скорє переведенє того слідства. Дальше сказано, як доносять, в тім письмі, що „винуватих має ся як найострійше потягну-ти до одвічальности і то з уваги, що жалкі вибірники руских студен-тів у львівськім університеті пере-висцають все, що коли-небудь лу-чало ся в подібних випадках в инь-ших висших школах, бо деінде на-віть в хвилях найбільшого завору-шеня бодай заступників універси-тетських властей особисто не обки-дувано зневагами і погрозами“. Війнці мали Ваша Експ. запитува-ти, „в який спосіб гр.-кат. питомці брали участь в згаданих експесах і чи наслідком того компетентні вла-сти церковні видали які розпоря-дження.“

Коли сї вісти про зміст того письма є вірні, то була би річ оче-видна, що Ваша Експ. уважали ли-ше на односторонній голос львів-ських університетських властей, котрі в сїм випадку є стороною, і то сто-роною тим менше неупередженою, що як-раз она поведенєм своїм го-ловно завинила в демонстраціях руских студентів з д. 19. с. м. Давнійше нетолерантне і агресивне поведєня декана богословського ви-ділу д-ра Фіалка, котре було пред-метом нашої інтерпеляції, зверненої до вашої Експ. д. 23. жовтня с. р., і про декана філософічного відділу д-ра Твардовського супротив студен-

Зворушило.

Оповіданє В. І. Немирича-Данченка.

Далі.

Так він ріс і приучував ся ремесла. Треба сказати правду, ніякого май-стерства він не научив ся, а здичів зов-сім, так, що почувши в собі силу обі-грав передусім свого господаря і так як тоді перед паном собаки, так станув те-пер перед мировим і моргав тільки очи-ма, як він его питав ся:

— Як тобі не соромно — свого до-бродія, кормилицю...

— Справді так... розжалобив ся і прослезив ся швед. Задля них, ваше благородіє, задля тих шельмів сам не доїдав і недосипав, а они падали...

Розумієть ся, оскаржений міг би був много сказати на своє оправданє, слиби по перше він умів думати, а по друге виповідати свої мисли. Але до сеї пори він виучив ся тільки кнати і щось у п'я-нім стані невиразно хроніти, з чого тільки й явє було: „я тебе... погоди... вво!... ти у мене...“ і більш нічого. О-дначе кого то „тебе“ і чого мав чекати той „ему“ — позіставало незвісним. О-бекта не було, або лучше сказати — о-бектом був цілий той більший, безпоща-дний світ, вся вселенна, що глумила ся над ним, топтала нещасного кожний день і кожну мінуту. І так він немів рішати, хто то „він“, і кому він также „вво!“ до тої пори, поки по паному не наткнув

ся на хазіяна і не дістав від него уда-ра. Зразу він визирив ся.

— А ти що?

— Не лаяйся, каналє!

І другий удар захитав его на ногах.

— Що-о-о?...

Коли-б хазіян був зрозумів той звір-ський рик, був би скоро утік; але его самого в дитинстві безпощадно били, він сам знав велику нужду і боров ся з нею і ддятого він був злий і кожної мінуту будило ся в нїм бажанє виляти ту злобу, що кипіла в душі на кого будь.

— Ти ще псекуєш!...

Але тут стало ся щось несподіванє. Розпустник завищав, очі его заокругли-ли ся, так якиби збирали ся вискочити. Він кинув хазіяна під себе і враз зі сту-вотом молотків о підшви, що доносив ся з сусідньої кімнати, де працювали челядники, почувло ся щось безобразне і беззвизне:

— А-а!... Медалі?... панських порте-рів?... вво!... я... я... вже... правилом?... Ні, тепер почекай!... А!... ну... ну... Ну-же, вали тепер в морду... от она, мор-да... от она — бий!... ну, бий в морду!...

А сам дусив его за горло, так, що той і хроніти не був годен. Добре, що почувли з варштату і вискочили. Скоро скаженого відорвали, він дрозав, ди-ко озирав ся і був цілий червоний, з нали-тими кровю очима хронів.

— Пусти... я... вво!... докінчу... ор-дерована собачка... Ну-у!...

Кільком чоловікам ледви удало ся

придержати его узловаті руки, по яких тепер переходили якісь конвульсії...

— То єсть, повірте ваше високо-благородіє, описував шведь мировому. — Себе не жалуючи учив їх...

Мировий похитав головою і з від-радою поглядав на безмісьне лице об-жалованого.

— Щож він обиджав вас, що? — звернув ся він до него.

Той тільки адвигнув плечами. Отво-рив рот як риба і затяв ся.

— Обиджав я тебе? — накинув ся на него хазіян.

— Почекайте... мовчіть... що може-те сказати на своє оправданє?

— Я — о... вво!... зовсім задоволе-ний! — вирвало ся нещасному з горла.

— Що?

— Дуже... А не то, що за яку ор-деровану собачку... шкуру коли... нехай она і портер... но тільки... зовсім задо-волений.

— Ах, скільки він... то єсть камінна стіна і та коли... зітхнув хазіян.

— Я вас не про собачку питаю... як ви сьміли хазіяна за горло ханати?

— То єсть, от не умер — один Бог... перехрестив ся обжалований.

— Почуваєте ся до вини?... Ви, вам я говорю.

— Бо, як котра з медалем... ну, до-торкни ся... А то... зовсім задоволений, ваше... високо-благородіє...

Копилук понав в арешт на „висід-ку“. Тут була тишина і спокій. Можна було думати і він почав думати. З пер-шу перед ним вивертїла ся гадка: за

що? за що всі і все проти него? що він їм зробив?... З одної сторони цілий світ, з другої він сам один. І той світ олицетворений в хазіяні, товаришах, сто-рожах, ордерованим портері, поліцейш-ках, мировім — коротко всі, всі против него. Думав — думав і лінійною дорогою інстинктивного і примітивного думаня, яке в тій самій степені має і горіль, доду-мав ся: „значить... коли так... на кого мені звачати?... Я їм вво!... вже я їх... діжду... Ви так — ну, добре... діжду ся...“

І дика злоба закипіла в нїм і зато-пила все, що ще було здорового в его замучений, закатований душі.

Але як „дірвати ся“, яким способом „показати їм“ — того він не міг розсу-дити. Він троха поймав, що не треба всіх хватати за горло, всім ломати ре-бра... Так они всі накинуть ся на него і ніякого толку з того не вийде... Треба як небудь инакше, а як инакше — на се не ставало у него фантазії. Не було при-мірів у его минувшині. Судьба прийшла на поміч его глумоті. До него посадили уличного злодія пійманого сей раз за зухвалість, що виріс так як він. Новий товариш показав ся також викинемим з „Воспитательного дому“, але він виобра-зував ся на столичній улиці — і хотай перший міг роздавити его двома пальця-ми, всеж таки показав ся перед ним дурком...

— Тебе як звати? — гордо обер-нув ся до него прихожий.

Арештант скочив перед ним на но-ги. Сему подобало ся таке поважанє.

— Сідай, сідай... ту, брате, в арє-

сні влади відкинули пропозицію лікарської допомоги від лікарів-чужоземців. Женщинам, котрі жалують ся, зменшують за кару порцію їсти, а таким, що енергійніше протестують, відбирають діти, котрих може більше й не побачать бо діти переведені в другі табори умирять без опіки і рятунку.

Д о п и с и.

СПРАВОЗДАНО

про загальні збори кіцманської філії тов. „Руска школа“ з дня 20. жовтня 1901 в Товтрах.

На зборі явилось 64 членів. Голова тов. п. Іл. Стратичук, отворяючи нараду о 2 годни пополудни, констатує з радістю поважне число присутних членів. Тов. Токарюк вносить, щоби, нїм приступити ся до нарад, вислати від зібраних телеграм з подякою пп. пошам Пігулякови і Штрахеру за те, що вступали ся при соймових нарадах за шкільними і учительськими справами. Над сїм внесенем виявила ся дуже оживлена і широка дебата, в котрій виявлено всілякі гадки, а то, щоби вислати телеграми 2, або 3, або 4 панам, а навіть для всіх 16-ох послів правий. В кінці згодив ся внескодавец зі внесенем тов. Прокоповича, щоби вислати телеграми для пп. послів: Стоцького, Пігуляка, Ник. Василька і Штрахера і для краевого інспектора Поповича. Се внесенє збори прийняли. В дебаті над сїм внесенем брали участь товариші: Радомський, Іва-сюк, Радик, Шорш, Андрієвич, Альбота, Маріячук, Токарюк, Войновський, Прокопович і голова. Для удержання і відослання телеграм вибрано пп. Шорша, Прокоповича і Березовського. На внесенє тов. Шорша закінчено дебат над сєю справою.

Відтак ухвалено, щоби „Freie Lehrerzeitung“, що виступає неслухно проти мужів заслужених, о руске шкільництво, більше не побирати. По сїм відчитав писар Івасюк протокол із послїдних зборів і справозданє із діяльності виділу за минувший рік. На внесенє тов. Яноша збори висказують виділові довіренє і подяку повстанєм із місць, за що голова дякує зборам в імени цілого виділу. Далше відчитує скарбник Павнел справозданє касове. На внесенє тов. Прокоповича вибрано пп. Зугаєвича, Жиба-чинського і Петрачка до комісії для справдження рахунків касових, котрі й змайшли всі рахунки в найліпшій порядку, по чім збір уділив на внесенє п. Жибачинського скарбникови абсольюторію.

але добре памятає, що на все має відповісти: „не можу знати...“

Слїдчий судія дуже мучив ся з ним. — Дуже задоволений. Правда, що я бував у них, бо старуха... А що до дівчини, що з мармелядою — не можу знати... Дівчина, можна сказати панька. В сам раз делкатна дівчина... „Хочеш, каже, солодкої горівки?“ — я не можу знати... Що до кусаня — то она мене зубами в то місце... „Я тобі, говорять, в знак памяти...“ Солодку горівку пив, правда...

З того базіканя не міг слїдчий судія нічого поняти.

— До чого ту солодка горівка? — питав він безнадійно.

— Бо котра дівчина кусає... Сейчас говорять: „хочеш мармеляди?... Іж до волі...“

Але ту вже і арештант і слїдчий судія — оба, вибалушавши очи, дивили ся один на-другого і нічого не розуміли. Лежав — лежав Ванька на тапчані в арешті і не міг витримати. Воля тагнула: голодна, бездомна — тільки тї-кай тамтуда. Цюпа заперта і німа, давила нещасного. Ему здавало ся, що він живий в гробі. Ему було душно, так душно, як би стега опускала ся і клада ся прямо на его груди своїм камінним зводом, так як би ті стїни стискали ся зо всіх сторін і не давали ему рухнутися.

Далі буде.

Тов. Матей Григорович, Іван Бажанський і Волод. Григорович відчитали свої виробы наукові. Перший про „національність і національне вихованє“, другий „про товариства взагалі а наше товариство з особия“ а третій про те, „як належить провадити шкільну метрику“.

В дебаті над сими рефератами брали участь товариші: Бажанський, Іва-сюк, Недільський, Радик, В. Григорович, Андрієвич, К. Альбота і голова. „При дебаті“ над веденєм шкільної метрики ухвалено в засаді, що при виписуваню дітей із парохїяльного виказу до шкільної метрики не треба виписувати померших дітей, лише діти, що померли уже по їх виписаню до шкільної метрики, треба виписувати як померших. Також за-являє голова на дотичне запитанє тов. В. Григоровича, що стовпцє 11. в шкільній метриці не відносить ся до устави нашого краю і вправ ся через помилку.

Всім трем прелегентам збори висказали подяку за стараннє виробленє рефератів.

Приступлено до вибору нового виділу. Тов. Радомський вносить, щоби вибрано давний виділ, на що збори згоди-ли ся. Таким чином увійшли до виділу панове: Іларій Стратичук, Євгеній Жуковський, Дмитро Павнел, Матей Григорович і Віктор Івасюк, а пп. Кароль Шорш і Василь Радомський як заступни-ки виділових.

При вільних внесенях ставляє тов. Войновський слїдуючу прийату зборами резолюцію:

„Філія Рускої Школи“ в Кіцмані заявляє, що учителя кіцманського повіту пристануть лиш до такої загальної ор-ганізації буковинських учителів, в котрій буде рускому учительству заповне-на повна рівноправність з прочим учи-тельством Буковини і, коли провід і ор-ган тої організації буде заступати ся за правами учительства не тільки від-важно але й поважно, як се пристойть образованій верстві єусїдїяности, якою єсть учительство“.

О. Драчинський заявляє, що він і о. Калинюк вступають в члєни това-риства.

Голова тов. замикає нараду і вно-сить в честь его В. Писаря тривратне „многа літа“, котре присутні грїмко повторили і відспівали Гимн народний. Тов. Радик дякує голові теплими слова-ми за провід зборами.

Віктор Івасюк.
писар.

VI.

Що робить руска інтелїгенція?

П. К. із Р.-С. пише: „Що в богатїх селах ще нема райфайзенів, тому винні або самі селяне, або наша інтелїгенція. Наш мужик має ще від панщини якийсь страх, якесь не-довіренє до сурдута; бо ті сурдутьові на-доляли ему досить, а деякі ще й сьогодні постунають собі з ним так, що селянин таки не знає, чи їм вірити, чи ні.“

Коли учитель, чи иньшій інтелї-гентний чоловік хоче щось доброго в якїмсь селі запровадити, то раджу ему із мого переконаня і з мої практики ось що:

Коршма, то перший ворог в селі, і хоть мужик радо до неї ходить, усе-ж вона ему ворогом. Селянин дивить ся криво на того інтелїгента, що ходить до коршми, а властиво з орндарем, а може ще й іде з ним рука в руку при всяких нагодах. Не узнаю того за добро-го учителя, або за патріота, хоть би він до всіх належав товариств, хто заглядає до коршми. Той учитель утрачає повагу і вся его робота не здасть ся ні нашо.

Учитель, що вийде до селянина до сїний, і не подавши ему руки, розказує про те або се, а мужик тримає канелюх в руках, не здобуде собі поваги між на-родом. Ти его запроси до кімнати, ска-жи ему сїсти, а потім зачини з ним роз-мову. Перше вислухай его гадки, а по-тім зроби свої уваги, не заперечивши всі его гадки, бо тим его відтругиш від себе і він подумає, що ти его тримаєш за дурного.

Коли закладає ся каса чи читальня, то не конечно, щоби відразу переконати пів села або яких 50 гадзів. Ні! Треба лише постарати ся о те, щоби переко-нати кількох добрих і поважних гадзів, що те діло є великої користі, а вже тих кілька приєднає решту до сїльної

участі. Примітити-б при тім, що й учи-телеви або иньшому інтелїгентови годі зложити рук та ждати, мовляв: „води сьвяченої“. Власне в тім лежить ціла штука. Чоловік має робити в такім часі мов та машина. Тут приговорювати, ту-ди побігти, того погладити за добру раду, того жертвом посварити, коротко: треба доброї волі і енергїї.

По науці повинен учитель перейти ся по селі і, здивавши першого ліпшого селянина, поздоровити его уже з далека і подавши ему руку, (не бійте ся, пова-ги тим не утратите), треба розпитати его про его долю і недолю, а коли можна ему порадити, то треба в кожній спо-сіб старати ся по змозі направити его на ліпшу дорогу. І зараз при такій на-годі можна спїмнути, що така або така інституція була би в селі дуже добра для дідного народу а деколи і богатшим.

На партії не відказуйте дуже, лиш указуйте на діла партії, жо гра що ліпшого зробила для народу і котра селянинови прихильніша.

Так само не кажіть, що сей патріот ліпший а той гірший, лиш указуйте на їх діла для єусїдїяности і запитайте, що зробив третій. А нарід буде вже з пе-реконаня горнути ся до таких людей. Треба ему показати і докладно розпо-квати реальні заслуги таких людей.

Незгода з церковію дуже велика пе-репона до закладуваня кас, читальнє і єкспєв в громаді. Учитель повинен по-зможіти рука в руку зі сьвященником а в разі хоть би сей і не був за тим, то все таки не робити в громаді заколоту: тоді хто й не є в душі за тим, не буде явно проти учителя виступати, ба маємо вже й таких, що хоть иньшої партії і иньшої нації, прилучують ся до доброго діла в громаді.

Ще одна точка, що відтругує на-шого мужика від інтелїгенції, то єї мова. Не один з нас прийде н. пр. чи до канцелярії громадської, або де инде і за-чинає або зараз з писарем або з ким иньшим говорити по німецьки або такою мовою, якої селяне не розуміють. Тим ображує ся хлібороб, бо мислить, що щось проти него говорить ся. Тому тре-ба в его присутности лиш так говорити, як він розуміє.

Треба також уважати з ким у при-язни жити, бо як селянин бачить, що учитель в приязни з его ворогом, то й потім бокує від учителя.

Коли-ж селянин переконає ся, що ми ему щирі, та що ми не лише ізза нашо-го зиску з ним добре обходимо ся, то й він послухає нас в кожнім разі, і дїнне-мо нашої цілі в кожній важній праці — на полі народної просьвіти і самоосві-домлення. Не лаяймо ся, коли нам щось від разу не вдасть ся і не тратьмо ох-оти, лиш трудім ся безнастанно а дійдемо до цілі!

Але коли учитель хоче зробити щось доброго для народу, то мусить надїяти ся й не одного ворога.

Тому просимо наших патріотів, щоби в таким разі брали учителя в оборону.

КОВЖИКИ.

Календар. Неділя 18/XI. (1/XI.): Ж. 26 по С. с. Д. Луи 8, с. в. м. Міни: Р.: Хрістофена, Понед. 19/XI. (2/XI.): пр. Авдія, с. м. Варлаама, Ілі-одора; Р.: Бабяна, Второк 20/XI. (3/XI.): п. о. Григорія лекап., чер. праз.; Францієка.

Іменованя. Старшими повітовими в е-теринарями в IX. ранзі іменовані: Адальберт Арвай, Вільгельм Екгарт, Касьян Ісар і Николай Луческул, а по-вітовими ветеринарями в X. ранзі: Альойс Гіларт, Кароль Фавлент, Іван Кренфаль, Сальмайн Маєр, Лазар Берггоф і Епіфаній Товстюк. — Будівничим ад-мінком при бук. правительстві імено-ваний Технік з Берна Генрик Мілер.

Відзначене. Жандарм Франц Арм-брїстер в Чернівцях одержав єрібний хрест заслуги за те, що спас двоє ді-тей з вогню.

П. інсп. Омелян Попович зложив у перші роковини свого ювілею 50 корон на єтіпендіяний фонд свого імени в касі „Народного Дому“.

Нова телеграфічна станція буде не-бавом у Мамаївцях.

З красевої ради шкільної. На засї-даню з дня 27. с. м. за сновано 1-кл. школу в Синівцях Горішних, в Слободзї Берлинцях, самостійну 2-кл. школу в західній часті Городника гор. експози-туру в Караїчеві н. ч. на Глябічку і в Іджештах 1-кл. школу в Пашу; роз-ширено школу в Караїчеві н. ч. і в Замістю на 3 клас. в Іджештах на 4, в Калинівцях н. Чер. на 2, в Добринів-цях на 3, в Городнику дол. на 4, в То-порівцях на 6 клас з 4 паралельками. в Байшештах, на 2, в Ставчанях на 4 в Кешвані на 2 класі а в Острині на 5 клас; іменовано: надуч. в Кияї-єві Івана Велигорського надучителем в Ревні а уч. Михайла Кракаля надуч. в Стрілецькім-Кутї, уч. Дмитра Галуся надуч. в Димці, підуч. Артура Ровіа-кого уч. в Чернівцях (при ул. двірцевій), Емілію Мандрик уч. в Дорні-Ватрі, Ни-колая Гелку уч. в Джемінах, Михайла Вітана уч. в Станівцях н. Чер. Людвіку Круїковську уч. в Фіртенталю, підуч. Дениса Євстафїєвича уч. в Кіцмана а Лявру Фіпперівну підуч. в Пожоритї; перенесено на власну просьбу уч. Сидора Годованського з Лукавця як управителя школи в Пидиківцях а підуч. Кароліну Сухонос з Мамаївців до Ле-нівців. посунено до висшої клас-си платити 20 учителів і 5 підучите-лів та підучителюк; на остаток розді-лено 35 ремунерацій за садівництво.

Концерт „Бук. Бояна“ відбуде ся сеї суботи, 7. грудня, з богатою про-грамою, котру подамо в єлїдуючїм числі. Слїдуюча проба у вівторок о 7. годині, на котру виділ просить всіх єспівачок і єспівачів явити ся в повнім числі, бо ледви чи буде ще одна проба перед кон-цертом.

Драматичний кружок товариства руских ремісників „Зоря“ в Чернівцях відіграє в неділю дня 1. грудня с. р. в сали „Народного Дому“ при ул. Петро-вича ч. 2, три веселі актївки: „Пере-хитрил а“, комедія Луїка, „Чорт“ фарса із єспївами Н. і по раз перший на рускій сцені „Соловейко“ опе-ретка Б., перевів І. Захарко. Цїни місць: Крісло перворядне 60 кр., другорядне 50 кр., третгорядне 40 кр. Партер 20 кр. — Бїлетів єкорше можна дістати в тор-говлі п. Ігната Влаєюка а в день пред-ставлення від 3 год. гри касі. — Поча-ток о год. пів до 8-ої вечер. Оже хто хоче весело перевести вечер і насьміяти ся до волі най прийде в неділю до „На-родного Дому“.

Центральний виділ товар. „Руска Школа“ в Чернівцях звертає ся з прось-бою до єлїдїяльних товариств, щоби на-діслали чим єкорше свої справозданя з діяльності за бїжучий рік, як також і рахунки за книжки, взяті з товариства. Також вижидаємо нетерпеливо грошїй, що належать ся нам після статутів від філії. Видатки особливо на видавництво досить великі, а ми не маємо ніяких до-ходів, крім вкладок членів, котрі нале-жать не впрост до товариства, а до філії і до тих-же виплачують свої вкла-ди. Всї члєни, що вчителя за сей рік вкладку 1 зр., подучать даром „Педаго-гіку“ Барановського в рускій перекладї Юл. Кобилянського.

Виділ філії „Рускої Школи“ в Кіц-мані вибрав інсп. І. Стратичука голо-вою, надуч. В. Івасюка заступником го-лови, надуч. М. Григоровича писарем а дир. Е. Жуковського контролєром.

Вп. членів „Товариства рускої пра-вославної шляхти на Буковині“ упра-шає виділ тов. о як найєкорше надісланє члєнєських вкладок.

Каса пожичкова і щаднича в Ва-силєві зачала своє урядованє на 24. па-дольєта 1901, що подає ся до загальної відомости.

Нечуване звїрство. Перед єудом присяжних в Марбурзі розпочав ся єноді процес против цілої родини селянської, котра допустила ся нечуваного звїр-ства. Альойзія Ієрміч, 32-літня жінка селянина в єпілї зі своїми братами і матрію, убила власного мужа, покраща-ла відтак тіло на дрібні кусні, зварила, і дала євнїям їсти. Ієрмічева признала ся до злочину, і сказала, що убила чоло-віка, законала его тіло в пивниці, але єпієла за радою матери, відконала і зва-рила та дала євнїям з'їсти, щоби тим способом затерти всякі єлїди убїйства.

Найбільша різдвяна вистава і принагідне закупно!

В ДОМІ ТОРГОВЕЛЬНИМ **Б. БАЛЬТІНЕСТРА** молодшого
в Чернівцях уліця Головна-Енценберга (Enzenberg-Hauptstrasse) ч. 3.

Склад ц. к. упривілейованої фабрики товарів з альпаки і хіньського срібла В. Бахмана і Сп. у Відні.

Товари з старого срібла і бронзу:

Вази, ліхтарі, гарнітури до писаня і куреня, столи салюнові і на квіти, зигарки, фігури, зеркала, рами, пушки на зигара, товари з плюшу, шкіри, вишені на карти візитові і корони, дамські портмонетки з сріблом і без срібла, ланцюжки, гузики до манжетів правдиві бурштинові цигарничі, дамські пояси, шльокретові шпильки до волосся, торби до подорожі.

Товари з футрів: Ковніри дамські, зарукавки для дам і дитин найновішого гатунку. Правдиві перекі шапки для мушкетерів і хлопців. Зарукавки і ковніри в як найбільших виборах. Сукняні і плюшеві модні шапки для панів і дитин.

Товари вовняні і ткани: Правдиве біле і егерське по цінні фабричній; скі каштанки, штани, сорочки, шароватки, панчохи, убрания для дитин. Вовняні покрива, камаші, вовняні рукавички для панів, панів і дитин.

Великий склад черевиків з славної фабрики Anton Capek у Відні з французької шкіри, а також інших сортів а все в найлучшій гатунку. Всякі зимові черовики для панів, панів і дитин.

Склад лиш правдивих російських каштанів і черевиків до снігу для панів, панів і дитин.

Коци до подорожі з вельблюдового волосся, вовни, плюшу шовкового, як також колдри на ліжка всякого гатунку.

Краватки у всіх модних фарбах. Всяких сортів і то шовкові, полотняні і зефірові. Краватки шовкові і до прання на складі, а що тиждня приходять свіжі посилки після найновішої моди.

Панчохи, шароватки, хустки до носа, ковніри і маншети.

Ц. к. спродаж стріляючого пороху.

Гарне, добре і дешево!

Магазин одіжи для дам і панів

перед тим

МАРКУСА ФУРЕРА

в Чернівцях,

ул. Ратушева, ч. 15, під „Золотою грушкою“.

В кождім сезоні

найновіші плащі жіночі, для дівчат і дитин
жанети, мантильки, ротунди, порохівники

з шовку і могоару

з перших віденьських і берлінських робітень.

Одяги для панів, хлопців і дитин
загортки, шляфроки, футра міські і до подорожі,
менчикова, гавельоки і всі річи входячі в той фах.

Поручення зпоза міста виконує ся сейчас.

Гарне, добре і дешево!

В Науковім Товаристві імені Шевченка у Львові і
в „Рускій Бесіді“ в Чернівцях

приймаєть ся передплата на нове, наукове видане

ПИСАНЬ О. ФЕДЬКОВИЧА

в чотирох томах,

під редакцією

проф. О. Колесси і д-ра Ів. Франка.

I-ий том (поети) має вийти в серпні або вересні, II-ий (по-вісти) в грудні або січні, III-ий і IV-ий (драми, матеріали біографічні і студії про Федьковича) вийдуть пізнійше; ціна за комплект, на гарнім папері буде 6 до 8 злр., за опрацю осібно по 60 кр.

Хто зложить до жовтня н. ст. 5 злр. (а хто хоче з опрацюю — 6 злр.), дістане 25% опушту з ціни видання (не враховуючи в то опрацю), а решту заплатити при III і IV томі.

Посидиночі томи будуть продавати ся дорожше.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях
отворена в неділю і свята від 9 до 11 години рано.

Видає товариство „Русна Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерського.

За редакцію відповідає Іван Созанський.

XX

Як вже всюди єсть відомо, що

Ріхтера

скринки до камінної будови з якором

є найліпшою і наймудрійшою іграшкою яку можна дати дітям для розривки і забави.

Ріхтера скринки до камінної будови єсть всюди відзначені а послідного часу в Парижі 1900 р. золотим медалем.

Ріхтера будівляні скринки з якором можна кожного часу після плану побільшити будівляними камінчиками припасованими до будови мосту з дуже красно вироблених камінчиків. Ріхтера будівляні скринки єсть по цінні від 0.75, 1½, 3, 3½, 4½, 6 до корон і вище, а будівляна скринка з якором з камінчиками припасованими до будови мосту від 3 корон можна дістати у всіх ліпших торговлях з забавками; але треба уважати на знак якор, бо без якора не єсть правдиві скринки.

Новина! Ріхтерові забавки терпеливості: холодна кров, девять нараз, сфінкс, кобальд, громовид, не гнівай ся і п. по цінні 70 тот., правдиві лише з якором.

Хто хоче дітям справляти дарунки, нехай собі скаже прислати чим-скорше новий, богато ілюстрований цінник від підписаної фірми; цінник висилає ся за дармо і оклачено.

Königl. Hof- und Kammerlieferanten J. M. Richter & Cie., Erste österreichisch-ungarische k. u. k. priv. Steinbaukasten-Fabrik.

Comptoir und Niederlage: I. Spergasse Nr. 16. Wien. Fabrik: XIII/1 (Siegmund). Rudolfstadt, Nürnberg, Olten (Schweiz), Rotterdam, New-York, 215 Pearl-Street.

XX

XX

Гігієнічна підстава здоров'я.

Сим поводить ся фрізіер

ЛЕВ ВАЙС,
Tempelgasse,

котрий щоб охоронити своїх гостей перед скірними недугами, завів у себе всякі найновіші гігієнічні урядження, пр. карболізоване бритв, механічні розпиляч. до пудрованя, карболізовані ваговані перевязки на шию і т. п. так що дійсно може бути приємністю бути услуженим в так елегантно і модерно урядженім салюні.

Котвиця.

Linim. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в Празі,

загально признаний знаменитий усипрюючий лік на втиранє: по цінні 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всіх аптиках. Просимо жадати сего

Загально улюблений лік

всє лише в оригінальних флашках з нашим охоронним знаком „котвиця“ з аптики Ріхтера і для остерожности приймати лише флашки з тим охоронним знаком яко правдиві.

Аптика Ріхтера

під золотим львом у Празі.

Виходить в Чернівцях
що середа, п'ятниця і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровицька ч. 2.

Рукописи вортає ся лише на попередню
вистережене. — Рекламані неопечатані
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот
на пів року	10	—
на чверть року	5	—
на місяць	1	70

Поодинокое число коштує 16 сот.

Передплата і належність за інсерат
в платні в Чернівцях.

Борба за руский університет.

Віче в Чернівцях.

Віче, скликане академічною молодіжкою в Чернівцях сеї неділі, випало величаво. Вже перед 5. годиною заповнилася не тільки простора зала „Народного Дому“ але й усі прибічні кімнати і сїни сотками Русинів і Русинок, старших і молодших із Чернівців і з провінції так, що на більше числа не було вже місця.

В імені комітету поздоровив ак. Лев Когут зібраних, представив правительственного комісара і по уконетитуванню президії з акад. молодіжці уділив слово головному референтови ак. Плятонову Лупиньському, що в довгий дуже старанно оброблений і добре обдуманий промові представив ясно потребу засновання особного українсько-руського університету, поставивши на остаток відповідну резолюцію, що жадає окремого університету для Русинів у Львові. Присутні давали підчас промови часто голосний вираз своїм почуванням а за закінчене нагородили бесідника громом оплесків.

Як другий референт виступив ак. Василь Сімович, щоби в горячих словах змалювати борбу рускої акад. молодіжці у Львові за руский університет, та згадати про прихильників і ворогів сеї справи, ставляючи на остаток внесок, щоби висказати щирі симпатії і подяку молодим борцям і всім, що з нами спочува-

ють, а погорду всім противникам нашого правного жаданя. Гучні оплески нагородили і сего бесідника. Третій з черги промовив др. Маковей, оповівши про найновіші події в сій справі та піднісши відрадний факт, що вся краківська і велика частина львівської польської молодіжці стоїть по нашій боці.

Відтак забрав слово в імені жидів-демократів ак. Цаплер і висказав симпатії своїх одномишленників для руского університету. Описавши відчитано поставлені резолюції і прийнято однодушно.

На остаток відчитано наспівші телеграми і закінчено віче відесці-ванем піснї „Не пора“ і гимну „Ще не вмерла Україна“.

Обширніше напишемо ще про сю пам'ятну маніфестацію бук. Русинів за руским університетом у Львові, скоро комітет достарчить нам потрібний матеріал, підносимо тут тільки ще раз ту відрадну однодушність всієї Руси-України в сій далекосяглій справі культурній, до котрої і бук. Русь прилучила ся сим незабутим вічем.

Буковинські газети.

З буковинських газет озвали ся про руский університет ще оті: „Czernowitzer Zeitung“ записала тільки вісти про „погром“ професорів, бо так стояло в німецьких чи польських газетах, з котрих редакция черпає свої інформації.

„Bukowinaer Journal“ Янка Фльондора каже, що „паньство“ Русини з Буковини підпирють змаганя галицьких Русинів; а то, бачите, тільки волоскому „паньству“ в Буковині, Семигороді ба навіть в Румунії вільно йти разом

„Bukowinaer Post“ подає після „Information“, що пильний внесок руских послів на засноване руского університету має цікаву історію. З польського боку обіцяно іменню Русинам повну утравізацію львівського університету, скоро відступлять від жаданя особного університету. Рускі послы виразили на те здивоване, чому Поляки спирають такі самі домаганя Чехів, Італіянців і полудневих Славян. Впрочім утравізм львівського університету затверджений цісарским патентом з р. 1878, не дописав з волі польських верховодів. На се предложили Поляки, що підпирати муть засноване руских відділів на черновецьким університеті. Але Русини й на се не пристали а поставили свій внесок.

„Bukowinaer Rundschau“ знов дала у вступній статі добру відправу газеті „Buk. Nachrichten“, котрої науки ми записали попередню на вічну пам'ять житливості німецької. „Bukowinaer Rundschau“ пише що „Buk. Nachrichten“ непотрібно горячать ся, бо руских паралельок на університеті в Чернівцях ніхто не жадає, а в Галичині є й між Поляками доста анальфабетів а мимо того аж два польські університети. Треба проте числити ся і з національним освідомленем Русинів, з їх потребами виспої культури із національною консолідацією в Галичині і на Буковині. Запал рускої молодіжці для сего нового розсадника руского образования і рускої культури не можна загасити безпідставними закидами. Ся ідея понесла ся вихром по краю і заставила розсудні голови і горячих патріотів до енергічної діяль-

ности в інтересі нації і чим скоршого осушення національного відродження. Руским університетом зрівняло-б ся значно Поляків і Русинів в Галичині і зменшило-б ся національні і політичні суперечности. „Buk. Rundschau“ кінчить свої висновки тим переконанем, що ряд буде мусів заснувати руский університет.

„Deșteptarea“ записує тільки в коротенькій нотатці вість, що Поляки жертвували Русинам рівнорядні катедри при черновецьким університеті, проти чого після „Deșteptar-i“ мусіли-б оперти ся Волохи.

„Gazeta Polska“ заповідає аж на четвер обширне справоздане і свою гадку про сю справу.

Відповідь міністра д-ра Гартля на інтерпеляцію в справі університетській.

За засіданню палати послів з п'ятниці відповів міністер просвіти др. Гартель на звисну інтерпеляцію посла Романчука, Барвіньського і тов. Відповідь ся звучить:

„Послы Романчук, Барвіньський і тов. звернулися до мене на нинішнім засіданню палати послів в справі ексцесів у львівським університеті з запитанем:

1. Чи гадаю докладно і всесторонню поінформувати ся про події в тім університеті та аж на підставі таких інформацій остаточно порішити справу?

2. Чи гадаю докладно розслідувати також жалоби руских студентів і взагалі відносини, пануючі у львівським університеті, а іменню, о скільки они дотикають національних прав Русинів і поведення університетських властей з рускими студентами і професорами?

3. Що гадаю запорядити, щоби усунути несправильности, пануючі у львівським університеті, і щоби забезпечити в нїм рівноправність руского языка, заповнену основними законами?

— Кудя?... до карцеру?... Уважай, небоже, у карцері воробці літати не будуть.

Се мало на Ваньку великий вплив. Він в тій хвилі утихав, чесав собі кудли, дивив ся глуно в кут і бормотав.

— Буде, дивні... а так... дуже виноватий.

— То-то! докоряв сторож. — Треба бути острозажившим... Ти віддай, дураку, бикови спину кулаком перевалив би. А дивні, чим бавить ся! Двері також скарбові... Ог скажи смотрителю — зістанеш без воробця.

Винуватий... Я ляжу... виноватий.

І він безсильно вертів кудлатою головою і старає ся спокійно личи на постіль.

— Пізав би я конвой... Та що з тобою, чортю, зробив? — все шипів у дверях той самий голос. — Ще убеш кого небудь, бо ти як машина — все одно... З нею не дійдеш до ладу, з тобою також... ти пам'ятай на свого воробця.

Але Ванька старає ся вже стримати віддих. Воробець держав его кріпко. Я думаю, ему не треба було замків у дверях, конвою на долині, часових на коридорі, бо маленька пташка привязувала его більше всего до тюрми.

Через кілька місяців став Ванька кашляти і харкати кровю.

До него післали доктора.

— Тут у него страшно вошко. Треба перевести его до другої цюли. Тобі, небоже, обернув ся він до Ваньки — дадуть другу арештанську, сухшу.

Зворушило.

Оповідане В. І. Немпріча-Данченка.

Дай.

Він часто хвтає ся за крати і виє на них годинами, так що у него на руках здували ся жили узами і синіли під шкірою як шпурни. І мучили ему дерев'яні і він сам охлявав. Висів він, щоби дивитися на небо, дихати вольним воздухом. Ему ще ліпше було, що він не видів двора і будинків. Голуба вижила, без всего ниншого, нагадувала ему той далекий і щасливий, але на жаль такий короткий час, як він лежав на спині в лузі і глядів таку саму глибоку, бездонну і лязурову і здавало ся ему, що він відірвав ся від землі і летить стрімголов до неї, до тих біленьких облаків... А як на небі показали ся годуби, він слідив за ними з великою увагою, ніздрі роздували ся і здавало ся ему, що він чує запах свіжої землі, аромат цвітів з луку і легкий запах берези, що розноситься з вітром з далеких лісів, які з далеку видавали ся синім маревом. Раз він малою не закосенів на кратах. Воробець прилетів на гімне і почав на нїм вертїти ся, приглядати ся, їжити ся, чичиркати і підсакувати... Він і піра піднімав і дзюбом по нїм гладив і голову собі до него чесав і кричав при тім так весело, що на душі у Ваньки якби що розвисло ся. Здавало ся, ціла его душа пійшла в очи, в погляд жа-

дний, неподвижний, невідступний... Воробець не помічав за решіткою тої кудлатої, рудої голови, був спокійний і поводив ся так, як поводити ся повинен кождий молодий воробець, що подає дуже великі надії і знає, що він не має спеціально нічим журити ся і що, поки факерські нові по улицях бігають, для него все знайдуть ся способи до їстования... Наконень охляли у Ваньки руки і він тяжко унава на підлогу. Але воробець не чув того і поводив ся даліше вільно. Ванька позбирав окрушени хліба і став метати їх на гімне. Воробець зовсім не дивуває ся тому. Взагалі порядний воробець не повинен дивувати ся нічому. Во як падають не знати звідки окрушени хліба, то не на те, щоби ему дивувати ся, а на те, щоби їх їсти. Подзюбавши — він розшвірілякав ся на все горло, так якби хотів розказати воробцям всего світа, який він прекрасний молодець і як то небо для него спеціально ласкаве, коли посідає йому дощ з житних галушок незвичайно смачних і дуже страних для воробячого жолудка. Визвавши цілий світ, щоби над ним давав ся, воробець поллигав — поллигав і полетів, але в пам'яті Ванька позістала его докладна признака зломане перце на самій головці, що страшно сьмішно стерчало до горі. Дятого мав воробець дуже фанфаронський і хвальний вигляд і кождий его рух видавав ся при сій подробиці туалети дуже сьмішний і претенсіональний. Потім арештант кинув на гімне ще хліба і той сам воробець, з солімкою на голові ско-

ро явив ся, зовсім так якби инакше і не могло бути. Через тиждень воробець зовсім освоїв ся з рудими кудлами запертого за кратами арештанта. Як не пайшов окрушок, то ступав в решітку дзюбом, а як за нею явило ся лице Ваньки і посипали ся окрушки, воробець не відлігав, а легко сторонив ся і глядів скоєним одним оком, подібним до чорної шпильової головки на добродійну руку і підсакував вичікуючи, коли она щезне, приладивши ему трапезу. Ванька зашримігив навіть, що воробець потовстів на его кормі і дуже ему радував ся. Ему навіть у сні снів ся пернатий приятель, як злігав ему на лице і чистив свій клюв о его товстий ніс.

Здавало ся, що в тій любій і хитрій пташці сконцентрувало ся для него все — і воля і світ сонця і тепло літа і зелень дугів і свіжість лісів і шум води, що несла мимо нісковатих берегів. Скоро она відлетіла, окружала Ваньку одна нітьма, він клав ся на тапчан, глядів на мрачний звід стелі і не думав о нічмі. Тяжко йому було, але мисли не приходили. „Ну, придуши... придуши...“ повтаряв він негладом, що нависли над ним. „Все одно... Чого ту!“ Як не міг лежати, зривав ся, кидав ся до дверей, ревів як звір у клітці і бив ся до них, щоби їх висадити. Але двері були кріпкі, желізні шруби грубі — і дерево тільки тріщало і скрипіло під его ударами, але не подавало ся.

— Ти чого знов? — показувало ся у вікні лице вусатого сторожа.

— Во!... пусти!...

На сі питання маю честь відповісти:
Що-до 1. Не лише із справоздань ректорату львівського університету, але також із згідних з ними реляцій намісника і дирекції поліції у Львові довідався я о тих жалких подіях, що зайшли у львівському університеті дня 19. с. м., отей подробиці, в котрих що-до головних точок згідні є також реляції так польських як і руских дневників.

Дня 15. с. м. внесло кількох руских студентів просьбу до академічного сенату львівського університету о одну з викладових саль на віче руских студентів, котре мало бути скликане на день 19. с. м. на год. 12. в полудне для обговорення національних справ. Просьбу тую узгледив ректорат з тим, щоби віче відложено на 7 год. вечером того-ж дня.

Щоби віче відбуло ся в полудне, на те не можна було приєхати з уваги, що о тім часі відбували ся виклади, котрі через віче мусіли би дізнати перешкоди або і цілком не могли би відбути ся. Дятого ректор мусів вибрати так пізну годину. Рішене те спонукало руских студентів, між котрими в більшості були питомці гр. кат. духовної семінарії, до того, що імпли ся самопомочи і означеного дня в полудне заняли по скінченні викладі викладову салью одного професора богословського відділу та зараз приступили до отворення віча. На вість о тім самовільнім поступку прибув зараз проректор в товаристві декана богословського відділу і продекана відділу філософічного та університетського секретаря і хотів вийти до саль, щоби іменем академічного сенату розв'язати недержавне віче.

Рускі студенти прийняли тих функціонерів академічних окликами „regeat“, тупотом, свистом і зневагами, а продекана філософічного, відділу, коли хотів зблизити ся до катедри, навіть насильно відперто.

Другий раз хотів ректор в асистенції згаданих професорів дістати ся до саль; але не пустили его студенти опором і грізною поставою, з галасом і зневажливими окликами боронячи вступу репрезентантам академічного сенату і его вибраному начальникови, а службу університетську, що хотіла їм зробити дорогу до саль, били палицями.

Коли заходи, щоби експедитів наклонити до послуху заповідям влади, оказали ся даремними, мусів ректор вдоволити ся тим, що голосно оповістив, що розв'язує те недержавне віче і всіх его учасників в дорозі дисциплінарній потягне до одвічальности.

Ціком свідомі недержавности свого поведіння і в очевидній суперечности з приреченням, зложеним при їх прийнятті на академічних громадян, що будуть жити совісно після академічних законів і оказувати послух та пошановане академічним властям, поважили ся рускі студенти против рішучих протестів із

Але Ванька відразу повалив ся ему в ноги і хлипаючи бормотав:

— Вашбродь... *) пімру... оставте... щож таке... ту добре.

— Що з ним? — видивив ся доктор.

— Воробець у него, — засміяв ся сторож.

— Який воробець?

Той розказав о дружбі між тим худлатим чудовищем і маленькою пташкою.

Доктор задумав ся. Він був ще молодий — і ему тяжко стало. Він знав, що Ванька убийця... Убийця спокійний, і безпощадний. І в тім злодію тільки ніжности душевної... „Він ближній твій“ шептав голос серця: „він брат всім вам. За що ви зробили его таким? І він міг любити і бути щасливим. За що ви дружили его в помийну яму?... За що?... Підупалий чоловік... відкинутий... А сей підупалий і викинутий чоловік відчуває, глибоко і болячо відчуває... Тільки все те під корою замкнене... під грубою, неперескажкою...”

— На всякий спосіб так не може бути! — додав доктор. — Тебе треба кожний день водити на прохід, на воздух... Працювати над чим, ну хоть пів години... Я поговорю зі слідчим суднею...

(Конець буде.)

*) Ваше благородіє.

сторони своєї влади академічної докінчити віче і постановити ухвали, в котрих крім жадає нового університету руского і паралельних катедр з руским язиком викладовим у всіх відділах львівського університету, зважили ся виразити „свою погорду“ своєї влади, іменню академічному сенатови, деканови богословського відділу і продеканови філософічного відділу, заповідати скрайню обетрукцію тим двом професорам і виразити „найвищу погорду“ послови до державної ради, радничови двору проф. д-рови Цвіклінському з причини его остаточної бесіди в парламенті, при чім здобули ся на відвагу переслати телеграфічно тую резолюцію президії палати послів з просьбою, щоби еї відчитано в повній палаті.

Отже не досить, що рускі слухачі безправно заняли салью на збори, що насильно відбули недержавне віче, що поганим способом обидили урядову повагу ректора і академічного сенату, що одного члена тої влади академічної зневажили особисто і побили палицями, котрі сповняли свій службовий обов'язок, та ще по мисли ухвал загадали ужити насильства против декана богословського відділу і продекана відділу філософічного. Ті надзвичайні експеси, котрих головними винуватцями були питомці гр. кат. семінарії, попереджені зборами в самій семінарії дня 12. і 13. с. м., а ужиті до кидання зневаг на академічній влади львівського університету, вимагали очевидно також надзвичайних заповідань: дятого сенат, щоби заповідати дальшим наміреним експесам, постановив застановити виклади у всіх відділах і тую свою постанову переслав мені до затвердження.

На підставі тих інформацій видав я наведений пп. інтерпелянтами і що-до головного змісту вірно ними повторений рескрипт з дня 20. с. м., котрим затвердив я ухвалу академічного сенату та припорушив як найостріїше і найскоріше переведення дисциплінарного слідства против винуватих студентів, до чого впрочім з уваги на тяжку провинку руских студентів не треба було окремого зазвичу. Як найскорішого переведення слідства жадав я вже дятого, щоби виклади могли скоро почати ся на ново і відбувати ся без перешкоди. На підставі того, що я тут навів, не виджу тепер причини видавати як небудь инше заповідань.

Однако о скільки пп. інтерпелянти будуть могли против надісланих мені інформацій подати мені инші з наведеним фактів, котрі на їх гадку могли би змінити повисший опис річи в головних точках або доповнити его, то найдуть мене завжди готовим вислухати їх і можуть бути певні, що докладно розсліджу їх твердження та узгледню їх в міру результатів того розсліджування.

Що-до 2. О якихсь жалобах загалу руских студентів не відомо мені нічого — з одним лише винятком, котрий дотикає жалоб слухачів богословського відділу гр. кат., о яких згадує інтерпеляція з дня 22. с. м., іменню, що теперішній декан богословського відділу не приймав від тих слухачів індексів і родоводів, писаних в самім руським язичі.

І о тій жалобі довідав ся я аж з інтерпеляції, та наслідком оглидності академічного сенату львівського університету стала ся она тим часом безпредметова. Так само нічого о тім не знаю, мов би професори або доценти львівського університету, котрі викладають по руски, мали які-небудь жалі на університетські влади. Дятого задля браку всякої підстави годі мені починати жадане пп. інтерпелянтами докладне дохождення. О скільки розходять ся тут о слухачів богословії гр. кат., котрі після дотеперішних реліцій мали головну участь в експесах — а над сим треба тим більше жаліти, що як раз від кандидатів духовного стану повинно ся вимагати в більшій ніж від инших мірі бездоганного поведіння і пошановання влади — то церковну власть візвано вже, щоби дала реляцію про участь питомців в тих експесах і про те, що церковна власть в сій справі заповідала; при тім ті студенти будуть мали нагоду висказати свої жалі.

Що-до 3. О скільки справді мали би заходити у львівський університет які недержавности і дійшли до моєї відомости, не залишу їх розслідати а по совісній оцінці заповідати те, що буде

відповідне управненим жаданням в межах обов'язуючих законів.

Нова провокація.

Спровокована шовінізмом університетських властей наша молодіж запротестувала против тих провокацій одиночним можливим для неї способом — бурливою демонстрацією. А тепер, коли належало би тактовним поступованем успокоїти молодіж, коли належало-б устерегти ся найменшого прояву нетерпимости, університетський сенат кидає новий підпал в горячу молоду громаду, — видає (друкований) „маніфест“, своїм змістом і формою наче-б на викликане нових демонстрацій.

Прямо вірити ся не хоче, щоби се був маніфест університетської влади, коли читає ся в тоні Dziennika i Narodowej зредатовану відозву. Dziennikowi терміни: „wstrętne bezprawie“, „objaw dzikości“, „dziki krzyk“ — так і синють ся, як з рога обильности! А що за виводи! Студентська демонстрація не була — після маніфесту сенату — вибухом молодечої нерозваги, але противно — „університетські влади твердили“ (де? коли? як? чим?!), що не тільки ухвалені резолюції, але і цілі „експеси“ були „наперед з гори обдумані і зухвало виконані!“

І той сенат так відзиває ся до молодіж, коли вимагає від сої молодіж для себе послуху, коли говорить о удержанню спокою...

Сей маніфест сенату — се тільки один доказ більше, що нам треба особинного університету. Се лиш один причинок, болючий причинок до мотивів, які не дадуть замовкнути руському народови, доки у Львові не стане особинний руский університет!

В сенаті львівського університету не засідає ані одна професор Русин — самі Поляки.

Той сенат звертає ся до молодіж тільки польської, — ігноруючи руску молодіж, немов з гори звільняє еї від обов'язку розуміти сей маніфест...

Засуд руских академіків.

Вироком університетського сенату у Львові двох академіків, Євгена Косовича і Володимира Темницького, relegовано з львівського університету на завігди, — одного, Шуровського, на чотири курси а двох, Пачовського і Євгена Бурачинського на два курси.

Засуджені мають право рекурсу до міністерства до 14 днів і певно скористають з того права.

Повідомлення сенату о relegації не прийняли всі п'ять, бо написані були не в руським язичі.

Віча за руским університетом відбувають ся всюди в Галичині, ба навіть в Празі і Люблянці рішило чеське възгядно словіське віче, які відбули ся там сої неділі, резолюції за заснованем руского університету у Львові а словіньського у Люблянці.

Петиції за руским університетом вислали всі черновецькі товариства рускі до Відня на руки посла Пігуляка, за їх прикладом підуть певно і всі прочі рускі товариства, громади і Русини на Буковині. Готові до підпису друковані петиції вислає на жадане тов. „Руска Рада“ в Чернівцях, куди зараз удаватись би.

3 ради державної.

На засіданню з дня 2. с. м. внесло правительство тримісячну бюджетову провізорию. Провідники лівничі поставили нагальний внесок на скорочене трактоване бюджетової провізориї. По кількох відповідах міністрів різництв, скарбу і судівництва на інтерпеляції замкнено засідане: слідуюче нині. Між иньшими відчитано й інтерпеляцію п. Н. Васильяна дотично заміток віденського заступника прокуратора, котрим він підчас процесу о малверзації в бундсах обидив бунд. судіїв і присяжних.

Найпильніші бунд. справи згладом особинної дирекції залізниць в Чернівцях, реуляції Прута, підчинення заряду сальні в Качинці під дирекцію скарбу в Чернівцях а передачі продажі соли бунд. краєвому відділові, нового староства в Ста-

нівцях, вишого судового сенату в Чернівцях і позички на краєвий банк, все се списав п. Николай Василько в меморіалі і вручив его президентови міністрів. Против особинної дирекції залізниць в Чернівцях виступає заряд войсковий, але годить ся на розширене круга діяльности управи руху, яка є вже в Чернівцях.

Ситуація в парламенті дуже критична. В суботу займала ся нею коронна рада під проводом п'єсара. Скоро палата послів не дасть сого тяжня доказу, що хоче на правду працювати, то розв'яжуть еї і перед новими виборами накіннуть новий реульмін, котрий би унеможливив всяку обетрукцію.

Дневники доносять, що переговори між Русинами і Словінцями о залишене дискусії над нагальним висесенням о засноване руского і словіньського університету не поведи, бо Німці не хочуть зреулювати в дискусії.

Перегляд політичний.

Демонстрації у Львові. В п'ятницю пред полуднем зібрала ся коло лат. катедри польська молодіж академічна, а по вислуханню богослуження відправленого в пам'ять падолистової революції рушила при снівах „Gdy naród do boju“ перед мешкане німецького консуля. Відділ поліції з добутими шаблями загоротив їй дорогу і не допустив до консуляту. Тоді демонстранти рушили улицями Академічною, Кароля Людвіка, Ягайлонської і Третього Мая перед пам'ятник родака Голуховського. По дорозі арештував комісар Лисаковський одного техніка. За арештованим обетали демонстранти і тусто лавою потягли за арештованим перед будинок дирекції поліції, а коли арештованого по списанню протоколу випущено, розійшлись зібрали домі. В годину опівдня, прийшло до другої демонстрації. Около 300 студентів політехніки зібралось по викладах коло політехніки і четвірками рушили улицями Снядецьких через цитаделю перед мешкане німецького консуля. Мешканя стеріг один поліціант, а побачивши демонстрантів заалармував поліцію. На адресу консуляту поспішали гримкі оклики „regeat“ й „ганьба“ і демонстранти у вірневім порядку рушили назад; на площі Академічній зустрінувшись з відділом поліції під проводом комісара Лисаковського. Поліція добула шабелі, однак молодіж академічна заявила, що йде на техніку. В ряди молодіж вмішав ся тайний агент Гінсберг і хотів робити „порядок“, та сему перешкодив комісар Лисаковський. Техніки спокійно удались ескортвані поліцією перед будинок політехніки, де відесивали патріотичні пісні а потім розійшлись. Поліція естергла цілу ніч з найжестішими багнетами німецького консуляту і пам'ятника родака Голуховського.

В палаті послів прийшло в Бруксаль 28. падолиста до галасливих сцен. Соціаліст Вандервельт по суперечці з президентом міністрів заявив, що соціалісти і ліберали всіми способами перешкодають прийняттю бюджету, поки правительство не приходить ся до введення права загального голосування. Коли міністер справ внутрішніх хотів говорити, товкли соціалісти о нульніти і так галасували, що предсідатель замкнув засідане. — Репрезентанта Бурів, ген. Прона, що удав ся до Америки з просьбою Крігера о інтервенцію, має прийняти президент Русвельт в неділю.

Voss. Zing. доносить з Букарешту, що румунський наслідник трону має розвести ся з женою, а з тим в зв'язи стоїть також справа зміни наслідства трону.

В Монахові палата послів ухвалила 77 голосами против 41, щоби і жидів допускати до судівництва і то в пропорції жидівських мешканців до загалу людности.

Англійський міністер справ внутрішніх висказав ся, що правительство не може Бурам ще раз предлагати тих уловів, котрі оні уже раз відкинули.

Коли би однак котрий з буревісних генералів виступив з пропозицією, що Бурі годять ся на репрезентативне правительство, то такі пропозиції могли би послужити в основу мирних переговорів.

У Філадельфії арештовано Шведа Вільгельма Мілера, котрий сказав, що америк, віцепрезидента Рузвельта хоче застрелити, як Мак Кінлі.

Хіньський двір відрочив виїзд до Пекінгу задля умученої цесаревої-вдовиці. Положене в Пекінгу значно поліпшило ся. Цісарський едикт позбавив наслідника трону Пучуна наслідства.

Д о п и с и.

СПРАВОЗДАННЯ

з діяльності філії тов. „Руска школа“ черновецького повіту за рік 1901.

Виділ мав три засідання, а то: 31. марта і 19. мая с. р. в Новій Жучі і 10. падолиста с. р. в Садагурі. — На виділовому засіданні з дня 19. мая с. р. ведено нараду над меморіалом у справі підвищення платні учителів, що був вироблений і виділови до обрання надісланій тов. „Gurahumogaer Bezirkslehrer-Verein“. До меморіалу пороблено всілякі конечні замітки й вислано его назад тов. „Gurahumogaer Bezirkslehrerverein“. На тім самім засіданні вибрано й чотирох делегатів, що були за ухвалою виділу вислані на з'їзд учителів у Сереті дня 2 червня с. р.

Виділ скликав був загальні збори членів на день 7. і 17. цвітня та 12. липня с. р., а головні збори скликав виділ на сьогоднішній день. На зборах загальних відчитано один відчит п. Сергія Канюка, критиковано учебники наших шкіл народних, ведено наради допитні євгоричної учительської конференції повітової й краюї й ухвалено висеня, що були вислані головному виділови до залагодження: 1) Щоби неспитованих осіб не допускано до вчителювання при народних школах; 2) щоби місць учительських при руских школах народних не обсаджувано такими вчителями, що не мають кваліфікації на руску мову, вимову; 3) щоби учителями шкіл народних підвищено платню відповідно їхній праці й 4) щоби школи й шкільні влади відособити й зробити їх самостійними так, щоб не були зависими від політичних властей.

Від виділу філії тов. „Руска Школа“ черновецького повіту.

Чернівці, 1. грудня 1901.

Микола Гавришук, писар.

К О В У К К К

Календар. Середа 21/XI. (4/XI.) Вхід в храм пр. Богород. Р.: Варвари, Четвер. 22/XI. (5/XI.): с. ап. Філомона, Архієп. с. м. Цецилії Р.: Сави.

Кваліфікаційний іспит з рускої і французкої мови для шкіл середніх зложив на двох сулент при школі реальній в Чернівцях п. Теофіл Бриндзан.

Почтовими практикантами іменовані Хайм Бренер і Йосиф Олійник, що окінчили школу реальну, і Леопольд Фельдман, абсолютент господарської школи в Чернівцях.

Інавгурація нового шкільного року на черновецькій університеті відбула ся вчера. Ректор др. Воюцький мав виклад про еманципацію жіноцтва.

Черновецька рада міська ухвалила обсадити місце директора магістрату отало і виписала на те вже конкурсу. Говорять, що директором мав би стати радник дирекції дїбр реалійного фонду др. Вольф і заїнавгурувати безоглядне панованне християнських Німців в Чернівцях, що вже й так розпаножили ся у нас на добре. Надто мав би стати бурмістром хр. Німець барон Фірт.

Завідателем парохії в Замістю іменованій сотрудинок з Банилова Лазар Грігорович.

Звертаємо увагу черновецьких і замісцевих Русинів на концерт „Бук. Бояна“, що відбуде ся сеї суботи з добірною програмою, і надіємо ся, що патріотична євспільність громадою участію підпре заходи нашого „Бояна“ і добродійну ціль, на яку призначений дохід із сего концерту. Покажім, що де-віза „Бук. Бояна“: „Наша пісня, наша дума не вмере, не загине“, всім нам дорога, а поміч рускій молодіжці шкільній нам симпатична, і прабуємо як найчеленійше на посадний в сїм році духовий пир.

За гімназією в Вижниці була 29. с. м. депутация з Вижниці у міністра просвіти, а в четвер буде на авдієнції у цесаря.

Нової заемоги для вижницьких погоріаців мала вчера домагати ся депутация бук. послів Лупула, Пігуляка і Ник. Василька у президента міністрів.

Другий процес за дефравляції в бук. лісах розпочав ся в суботу у Відни проти І. Мілера і І. Житного, як видно, і се „гіршіні“ Буковинні, які прославляють наш край по чужих судах.

До кваліфікаційного іспиту в падолисті с. р. зголосило ся, як ми вже писали, 46 учителів а 20 учительок. З них не явилось ся двоє, чотирох віддалено від іспиту задля несправильностей при писемнім іспиті а репробовано 6 учителів і 2 учительки, отже апробовано 35 учителів і 8 учительок, а то з рускою викладавою мовою учителів Фрундуз, Лазара, Симовича, Стришчу, Струца і Токарюка, учительок Лучаньску, Моцку, Дмитрюк, Хмисовську і Мановарду; з рускою і німецькою мовою: Якубовича, Константинаюка, Сивискула, Стингача, Найдю і учительку Душенько; з волоською мовою: Кордея, Факаса, Йонена, Покаїтара, Тирона, Казієвича, Пітея, шпирду і учительку Свіяцьку, Враску, Сорочан і Косториз; з німецькою і волоською: Безпайного, Робильного, Корому, Німіджана, Оаню, Свеклу, Ткачука, Галана і учительку Литвинюк, з німецькою мовою Кірхнера (з відзначенем), Свідерського, Тандлера, Зависовського і учительку Марійновесу, Зайнфельд, Вайденфельд і Янушевську; а для виділових шкіл (з 1. групи) учительку Фані Бавх. По оголошенню добутку іспиту заявив директор комісії др. Тумлірж, що на будуче не одержить ніхто кваліфікації, хто не знати ме докладно грамматики особливо синтаксис, і рахунків, та що з фізики жадати ся ме виконувана найпростіших експериментів, які конечні для шкіл народних.

Надіслане. Ви. Панам товаришам, що були звернулись до мене з писемним замовленем методичного підручника „Наука наглядна“, подаю до ласкавої відомости, що я не продаю тої книжки, бо в мене не має єї складу. Із замовленими звернутись би просто до товариства „Руска Школа“ або до друкарні тов. „Руска Рада“, що мають ту книжку на складі. З милим поклоном Миколи Гавришук.

Новий уряд почтовий отворено 30. падолиста с. р. в Іванівцях для громад Гаврилівців, Хлівців і Ошихлів.

Театральне представлене „Зорі“, яке відбуло ся сеї неділі, випало з артистичного боку дуже добре, а й дохід був вже значно більший.

Хороший приклад дали ученики й учениці народної школи в Вікні, приславши на бідного гімназіста Стасюка 1 к. 33 с. з таким писемом: „Любий товаришу Дмитре Стасюку! Ми вчули, що ти маєш платити до школи 20 левів і що, як би ти не заплатив, не міг биєш даліше ходити до школи. Ми чули таке, що ти бідний сирота і не маєш відки заплатити такі великі гроші. Аби тобі хотіло трошки помочи, даємо тобі що маємо, і просимо тебе учи ся пильно а як будеш колись паном, то не забувай і ти на наших рускі люди. Желаето тобі доброго поведження. Ученики і учениці з Вікні. На сїо складку 1 к. 33 с. зложили: Марія Палагнюкова 5 с., Євсавета Грігоровичева 5 с., Стефан Стасюк 2 с., Іван Смух 3 с., Николай Голік 3 с., Микита Бабюк 20 с., Симеон Дутчак 2 с., Василіна Осадеч 10 с., Василіна Бабюк 4 с., Георгій Гельмич 24 с., Марія Котикова 4 с., Петро Черекій 10 с., Настасія Бабюкова 10 с., Домніка Дутча 4 с., Симеон Блошка 4 с., Стефан

Пужницький 4 с., Марія Бабюкова Тодорова 3 с., Тодор Ландига 6 с., Василь Катрич 3 с., Тодор Марчук 2 с., Георгій Арнаут 4 с. і Симеон Арнаут 1 с.

Пам'ятник Гайному, відкрито 24. падолиста в Парижі, поставлений комітетом віденьським.

Фонограми називають ся переписки передавані телефоном. Фонограми можна надавати на кожній публічній станції телефону, може їх надавати й той що має телефон. Фонограм списує урядник телефону на карті або в листі і відсилає его післямцем адресатові, а фонограми, надані на письмі до властителей телефону, переказує телефоном. За фонограм платять ся 10 сотників таксі і надто 1 сотик за кожне слово, а коли має йти листовно, то ще 2 сотники за напір і куверту. Крім того треба ще платити за доручуване фонограм до таких адресатів, що не мають свого телефону, в місті 15 сотників а поза місто, як за телеграми. Властители телефонів знов мають на заплату фонограм до таких осіб, що не мають свого телефону зложити певну суму в головній станції телефонній.

Немила пригода. Населене міста Бріскен в Тироли обходив недавно 1000-літній ювілей існування сего міста. В програму обходу входив також великий похід історичний. Три підстаркуваті Англичанки винялися виставове вікно в якийсь торговель при ринку, аби пригладити ся походами. Англичанки сиділи на стільцях і дивили ся через вікно та дивували ся, чому всі, що коло них переходили, реготали ся та голосно синали дотепами в сторону Англичанок. Справа виявилась ся аж по скінченні походу. На виставовім вікні висіла картка з написом: „Задля наближаючого ся кінця сезону продає ся по знижених цінах“.

П р о сь б а.

Вже надійшла зимова пора і найшла нашу бідну молодіж шкільну, як звичайно, на студії несприготовану, так, що багато школярів муєть мерзнути в літній одіжці, що нераз відлежуют і проти своєї волі муєть навіть занедбувати науку. Вправді розкинуло ся і в нас помалу почуте добродійності і наші школярі, получають часто заемоги з фондів „Народного Дому“, „Рускої Школи“, „Тов. шляхотського“, і від декотрих патріотів, та на жаль багато бідних школярів остає без всякої опіки о голоді і холоді, бо фонди товариств невеликі а й милосерних людей не багато. Тому прошу в сїх наших щирих людей, щоби помогли нашій бідній шкільній молодіжці в єї нужді, чи то старою одіжею, чи грошевими датками, за котрі можна буде неодного бідного а гідного ученика приодіти і загірті. Вескі датки прошу присилати на руки мої, або управителя „Рускої Бурен“ п. Садагурського, ул. Потрєвича ч. 2.

Євгеній Семан, д. к. проф. релігії при І. гімн. в Чернівцях.

Далші жертви на „Народний Дім“ в Чернівцях зложили Ви. дд. Григорій Никорович, зібраних 2 к. 20 с. Іван Якубюк, з Вергомету, 1 к., Дмитро Бажан, зібраних 12 к., Н. Н. на ціли Нар. Дому 50 к., Рость Тимюк, з Вербієвців зібраних 10 к., Іля Ілюк з Кичери зібраних на храм 20 к. 40 с., Н. Н. з Молдови 4 к., о. Теофіл Драчинський 10 к., Гукевич 2 к., Тимяків 2 к., О. Попович 4 к., В. Михальський 8 к., др. Стопний 4 к., В. Ясницький 4 к., С. Шпінаровський, 4 к., С. Воробкевич, 4 к., А. Клим, 4 к., др. Гордінський, 4 к., др. Клим, 4 к., В. Могильницький 4 к., Єр. Пігуляк 4 к., — Разом зібрано в 1901 жертв на суму 1989 к. 54 с.,

Виділ „Народного Дому“ в Чернівцях звертає сим поновно увагу тих членів-основателей, котрі залягають з вкладками, щоби їх конче доповнили до кінця с. р., инакше перестануть бути членами товариства, а вплатача часть вкладки пропаде в користь товариства.

Тов. „Буковинський Боян“ в Чернівцях устроює

в суботу, 7. с. м.

в салі „Народного Дому“

з ласкавим співуділом п. ПАЛАША

Концерт

на дохід бідної шкільної молодіжці

з такою програмою:

1. Устиянович-Лаврівський: „Осін“ і
2. Шашкевич-Матюк: „Нещастний“ мішані хори;
3. Колеса: „Козаки“, І. мужеский хор;
4. Сольо скрипкове, виконає п. Палаш;
5. Чайченко-Січинський: „Дніпро реве“, мішанний хор з басовим сольом;
6. Колеса: „Козаки“, ІІ. мужеский хор;
7. Сольо скрипкове, виконає п. Палаш;
8. Лаврівський: „Заспівай ми, соловію“, і
9. Лисенко: „Верховино!“, мішані хори.

Хором управляє проф. А. Колер.

— Початок точно о 1/28 години. —

Ціни місць: Крісло перворядне 2 к., другорядне 1 к. 50 с., вступ на салю 1 к., для учеників, міщан і селян 50 сотників.

Вісти господарські, промислові і торговельні.

Лісництво на Буковині. Державні органи лісництва на Буковині старали ся в р. 1901, щоби господарку і виживанне лісів поліпшити зглядом управильности. Особливо зглядом відновлюваннє лісів зроблено на Буковині в сїм році дальші поступи, і так засаджено с. р. наново 267 гектарів приватних а 102,55 гектарів громадських ґрунтів; разом 379,55 гектарів. Дальші зарядження проти винищування лісів зроблено на 114 гектарах громадських а 25,920-68 гектарів відійкомісових лісів разом 25, 920-86 гектарів. На дальших 3000 гектарів засадили самі властители 6,061,950 деревець і засіли 32,045 міліграмів насіння з власної волі, що коштувало 83,454 корони, отже по 27,81 к. за гектар. В минувшій році оречено 348 гектарів лісом охоронним, так що таких лісів є тепер 9854-28 гектарів або 4-4 всіх лісів. 1721-64 гектарів, що були записані за ліси, але вже давно вжито на инші ціли, вичеркнено зі списку лісів. Поверхня всіх систематично уряджених лісів виносить з кінцем року 132,385 гектарів. Шкілок було всего 269 з поверхнею 11-92 гектарів. Лісами завідувало 44 самостійних неспитованих лісничих і 133 неспитованих помічників а 714 неспитованих побережників. В сїм році продовжувано регуляцію рік Прута і Молдови та потовів в долині Молдови. За сїй рік вироблено і вивезено 12,474 вагони дерева, 17,610 вагонів товару пиленого і 12,098 вагонів дров. Дерево сплавлявано на Прут і Бистриці, дошки понайбільше заїзницько а дрова з'ужитковано в краю і в Галичині.

Хто собі замовить 50 МАЛИХ КАТЕХИЗИСІВ

штука по 15 кр. (30 сотників) той дістане 10% опусту а пакет з почти вже оплачений. Адресувати належить: Торговля паперу „Рускої Ради“ Чернівці, ул. Петровича ч. 4.

Хто хоче дістати КАЛЕНДАРІ

в коміс, най зголосить ся до Торговлі паперу „Рускої Ради“ в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2. Пакет оплатить „Торговля“ а кожний 10-ий календар дає даром за роспродаж.

➡ **Найбільша різдвяна вистава і принагідне закупно!** ➡

В ДОМІ ТОРГОВЕЛЬНИМ Б. БАЛТІНЕСТРА молодшого

в Чернівцях улица Головна-Енценберга (Enzenberg-Hauptstrasse) ч. 3.

Склад ц. к. упривілейованої фабрики товарів з аль-паки і хінського срібла В. Бахмана і Сп. у Відні.

Товари з старого срібла і бронзи:

Вази, ліхтарі, гарнітури до писаня і куреня, столи сальонові і на квіти, зигарки, фігури, зеркала, рами, пушки на зигара, товари з плюшу, шкери, кишень на карти візитові і корони, дамські портмонежки з сріблом і без срібла, ланцюжки, гузики до маншетів правдиві бурштинові цигарнички, дамські пояски, шльокретові шиньлі до волосся, торби до подорожі.

Товари з футрів:

Ковніри дамські, зарукавки для дам і дітей найновішого гатунку. Правдиві перські шапки для мушкетерів і хлопців. Зарукавки і ковніри в як найбільших виборах. Сукняні і плюшеві модні шапки для панів і дітей.

Товари вовняні і ткани:

Правдиве біле і егерське по цінні фабричний; скі каштаники, штани, сорочки, скарпетки, панчохи, убрання для дітей. Вовняні покрива, камаші, вовняні рукавички для панів, панів і дітей.

Великий склад черевиків

з славної фабрики Anton Sapek у Відні з французької шкіри, а також інших сортів а все в найлучшій гатунку. Всякі зимові черевики для панів, панів і дітей.

Склад лише правдивих російських калюшів і черевиків до снігу для панів, панів і дітей.

Коци до подорожі

з вельблюдового волосся, вовни, плюшу шовкового, як також колдри на ліжка всякого гатунку.

Краватки

у всіх модних фарбах. Всяких сортів і то шовкові, полотняні і зефірові. Краватки шовкові і до прання в на складі, а що тижня приходять сьвіжі посилки після найновішої моди.

Панчохи,

шкарпетки, хустки до носа, ковніри і маншети.

Ц. к. спродаж стріляючого пороку.

Гарне, добре і дешево!

Магазин одіжи для дам і панів

перед тим

МАРКУСА ФУРЕРА

в Чернівцях,

ул. Ратушева, ч. 15, під „Золотою грушкою“.

В кождім сезоні

найновіші плащі жіночі, для дівчат і дітей жакети, мантильки, ротунди, порохівники

з шовку і могару

з перших віденьських і берлінських робітень.

Одяги для панів, хлопців і дітей

загортки, шляфроки, футра міські і до подорожі, менчикова, тавельоки і всі річи входячі в той фак.

Поручення зпоза міста виконує ся сейчас.

Гарне, добре і дешево!

В Науковім Товаристві імені Шевченка у Львові і в „Рускій Бесіді“ в Чернівцях

приймаєть ся передплата на нове, наукове видане

ПИСАНЬ О. ФЕДЬКОВИЧА

в чотирих томах,

під редакцією

проф. О. Колесси і д-ра Ів. Франка.

I-ий том (поезії) має вийти в серпні або вересні, II-ий (повісті) в грудні або січні, III-ий і IV-ий (драми, матеріали біографічні і студії про Федьковича) вийдуть пізніше; ціна за комплект, на гарнім папері буде 6 до 8 злр., за оправу особно по 60 кр.

Хто зложить до жовтня н. ст. 5 злр. (а хто хоче з оправою — 6 злр.), дістане 25% опушту з ціни видання (не враховуючи в то оправу), а решту заплатити при III і IV томі.

Поодинокі томи будуть продавати ся дорожше.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і сьвято від 9 до 11 години рано.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володимира Секерського.

За редакцію відповідає Іван Созанський.

XX

Як вже всюди єсть відомо, що

Ріхтера

скринки до камінної будови з якором

є найліпшою і наймудрішою іграшкою яку можна дати дітям для розвивки і забави.

Ріхтера скринки до камінної будови єть всюди відзначені а послідного часу в Парижі 1900 р. золотим медалем.

Ріхтера будівляні скринки з якором можна кожного часу після плану побільшити будівляними камінчиками приспособленими до будови мосту з дуже красиво вироблених камінчиків. Ріхтера будівляні скринки єть по ціні від 0.75, 1 1/2, 3, 3 1/2, 4 1/2, 6 до корон і више, а будівляна скринка з якором з камінчиками прирадженими до будови мосту від 3 корон можна дістати у всіх ліпших торговлях з забавками; але треба уважати на знак якор, бо без якора не єть правдиві скринки.

Новина! Ріхтерові забавки терпеливости: холодна кров, девять нараз, ефінке, кобальд, громовід, не гнівай ся і п. по ціні 70 тот., правдиві лише з якором.

Хто хоче дітям справляти дарунки, нехай собі скаже прислати чим-скорше новий, багато ілюстрований цінник від підписаної фірми; цінник висилає ся за дармо і оплачено.

Königl. Hof- und Kammerlieferanten J. Ad. Richter & Cie., Erste österreichisch-ungarische k. u. k. priv. Steinbaukasten-Fabrik.

Comptoir und Niederlage: I. Sperrgasse Nr. 16. Wien. Fabrik: XIII/1 (Giesung). Rudolfstadt, Nürnberg, Ulten (Schweiz), Rotterdam. New-York, 215 Pearl-Street.

XX

Гігієнічна підстава здоров'я.

Сим поводить ся фрізіер

ЛЕВ ВАЙС,
Tempelgasse,

вотрий щоб охоронити своїх гостей перед скірними недугами, завіз у себе всякі найновіші гігієнічні урядження, пр. карболізоване бритв, механічні розпиляч. до цудрованя, карболізовані ваговані перезавки на шию і т. п. так що дійсно може бути приємністю бути услуженим в так елегантно і модерно урядженім салоні.

Котвиця.

Linim. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в Празі,

загально призначений знаменитий усмирюючий лік на втиранє: по ціні 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всіх аптиках. Проєсно жадати сєй

Загально улюблений лік

вєє лише в оригінальних флажках з нашим охоронним знаком „котвиця“ з аптики Ріхтера і для оєторожности приймати лише флажки з тим охоронним знаком яко правдиві.

Аптика Ріхтера

під золотим львом у Празі.

Виходить в Чернівцях
що середа, п'ятниця і неділя.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламний неопечатаний
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10	—
на чверть року	5	—
на місяць	1	70

Продруковане число коштує 16 сот.

Передплата і належність за інсертми
платні в Чернівцях.

Борба за руский університет.

440 студентів Русинів покину-
ло 3. грудня с. р. львівський
університет.

О 12-й годині в полудне явила
ся на університеті вибрана акаде-
миками депутація, зложена з чоти-
рох членів, пп. Комаринського (слух.
прав), Барвінського (слух. філ.), Гу-
зара (слух. мед.) і Вовчука (слух.
теол.) і зложила в ректора-
ті заяву слідуячого змісту:

„У відповідь на відозву універ-
ситетського сенату з дня 30. падо-
листа 1901 русько-українська мо-
лодіж констатує:

1) Що ся відозва подає своїм
змістом і тоном на поталу честь
та достоїнство університету.

2) Що ся відозва підносить до
значення кермуючих університетскою
властю засад національну нетерпи-
мість, якою руководили ся досі оди-
ниці з поміж професорської колегії.

3) Що наслідком відозви спа-
дає відвічальність за сумні події
останніх днів, що тяжіла досі на
одинацях — на цілій сенат, як у-
праву львівського університету.

4) Що се дає нам як найбільш
категоричну заперуку, що права,
які прислугують нам по законним
постановам, будуть на далі з
роздумом дотані і що наша гід-
ність, як академиків так і Русинів-
Українців, буде понижувана.

З огляду на се підписані в обо-
роні власної честі і достоїнства
університету постановляють:

1) виписати ся разом з книги
горожан львівського університету;

2) не вписувати ся на сей уні-
верситет так довго, доки загаль русь-

ко-української молодіж не сконста-
тує, що можна се зробити без по-
ниження нашої академічної і народ-
ної честі“.

Сю заяву підписало до-
си 440 академиків а даліні зголо-
шеня виступу заповіджені.

Рівночасно прийала молодіж,
так богословська і світська, на дові-
рочних зборах слідуячі ухвали:

1) Визнає ся всіх това-
ришів без ріжниць партій
до солідарності в сецесії.

2) Тих, що зломлять со-
лідарність в сецесії, пу-
блікує ся яко зрадників
народної справи.

3) Товариші зобов'язують ся до
солідарності в случаю, коли при
повиннім вступі на університет, не
схоче сенат прийняти кого з товари-
шів. Тоді і світські студенти і тео-
логи не вступлять на університет,
доки того товариша також не при-
йме ся.

4) Товариші визнають всіх бу-
дучих русько-українських кандида-
тів на студентів університету, до
перестерігання ухвал, що отут за-
пали.

5) Визнає ся суспільність зао-
пікувати ся сими товаришами-гім-
назістами, що досі діставали харч
в духовнім семінарі, а тепер его
невне утратять“.

Рівнож і технічна моло-
діж, підпіраючи акцію універси-
тетських товаришів ухвалила сліду-
ючу заяву:

1) Солідаризуємо ся з універ-
ситетськими товаришами, що вважа-
ють за найбільшу нечесть для себе
і нашого народу бути даліше за-
писаними в альбом львівського уні-
верситету;

2) тих студентів, що не
піддали би ся загальній
волі українсько-руської
молодіж, вважаємо за
найпідліїших зрадників
національної справи.

За загаль українсько-руських тех-
ніків: Франціск Тузак, Антін Галь-
ка, Роман Дудинський, Стефан Чар-
нецький.

„Діло“ додає до сего:

Нашої суспільності обов'язком,
святим обов'язком і національною
повинністю є — стати тепер в
підмогу тій молодіж, якою може-
мо повеличатись перед усім світом
— не опустити її в її вандрів-
ці на чужині, скріпити її мо-
рально і матеріально.

А „Руслан“ що на знак народ-
ної жалоби вишив в чорних об-
відках пише між иньшим:

Народна жалоба.

Стало ся, чого ще передвчєра
не мож було предвидіти... Упало
на руский нарід нещастє, яке може
мати необчислені наслідки. В своїм
домаганні за право, прислугуюче
кождому цивілізованому народови,
за найвищу наукову інституцію,
нещасний руский нарід не лише
що не здобув жадного успіху, але
протівно, під напором переважаю-
чих силою, а спритних ворогів, по-
страдав тяжко, дізнав жестокої
кривди.

Русько-українська академічна мо-
лодіж покинула грєміально львів-
ський університет, який до тепер
фігурував як „утраквістичний“, а
від сего року проявив екрайну не-
терпимість для руского слова і пи-
сьма. 440 слухачів зложило до ни-
нї в полудне письмєнну заяву сво-

го виступленя. Даліші підписи
вплинуть в протягу сего тижня і
без сумніву осягнуть число понад
шістьсот.

Наслідком сего буде в першій
ліній розв'язанє академічного това-
риства „Академічна Громада“, яка
була правдивим огнищем патріотич-
ного духа нашої молодіж. Коли
члени „Друга“ прилучать ся до се-
цесії, то і „Друг“ поділить долю
своїх української посестри.

Наша молодіж, убога на мате-
ріальні средства, найде ся у дуже
тяжкім положєннє. Не всі-ж можуть
удати ся до позакрасних універ-
ситетів. Богато з них потратить
літа, в тим самим припізнить ся
вигвєр рускої інтелігенції на ста-
новисках, якої в нашім народнім
життє такий великий недостаток.
Виступленє академиків з універси-
тету не є лише жертвою для них
самих, є се ударом для цілого русь-
ко-українського народу в Галичині.

Після сецесії в соїмі — сеце-
сія на університеті! Сумний горо-
скоп для руского народу! Сумне
свідєцтво для польської гакати!
Супроти агресивного поступовани
польських шовіністів мусимо здвої-
ти свої сили в борбі за наші на-
народні права. Супроти презрїня
гордых гегемонів мусимо протівста-
вити нашу моральну висність на
дорозі до ідеалу правди і справе-
дливості. Супроти провокацій та
обид заховати повагу свідомих
свого достоїнства горожан авєстрий-
ської держави!

Вєя русько-українська суспіль-
ність, як привитала щирим серцем
почин своєї молодіж до здобуття
русько-української Almae matris, так
нехай тепер помічними руками під-

Богдан Лепкий.

Пізна осїнь.

1.

Вянуть цвітї, листє рідне,
Небо меркне і біліє,
Як зівнєця, що поблідне,
Нім завмє і скаменїє.

Поле в малї — як в домовинї
Під покривалом небожнї.
Смерк лягає по долині,
З неба накрапає дощик.

На розпутью хрєст дрїмає,
На хрєстї ворона краче, —
Осїнь стернями блукає
І за літом гірко плаче.

Жаль їй цвітїв, що звялила,
Жаль землі, що в смутку нїє —
Білі руки заломила
Понад полем їде і нїє...

2.

Відчинили ся небесні шлюзи,
Дєнь і нїч дрібонїй дощ паде.
Жде листок послїднїй на галузі,
Поки вітер его відорве.

Жде листок послїднїй і з трївоги
Бєзастанно трїпочєсь, тремтїть...
Ах, хїба і ти, листочку вбогїй,
Пі ти також бажаш вїчно жити?...

3.

Надбігла хмара чорна і закрила
Послїднїй кланєть неба. Ніч і тьма,
Як птаха хїжа, чорнокрила
На землю каменєм лягла.

І не доглянеш де сад, а де хата,
Де річка весь, а де чорнє млин,
Де явір сїє, а де верба кріслата,
Втомившїсь хилїть ся на тїє.

І не доглянеш, де богач, де біднїй,
Де пан, а де комірниця вдова —
У коршмі каганєць погає послїднїй
І починає ся владнє сна.

Під шпїхлером громадєким, на колоді
Вартівники святаго сонця ждуть,
Розмовою полопашь сон — та годї!
Скотили ся на землю — і хропуть.

Заснуло все. Часом лиш нєс завїє,
Або сова зловіща заскїгляєт —
Осїнїй дощ на церкві баню мїє
І хрєст на цвинтарі скрїпїть.

4.

Тихо, легко і спрєвола
Білий сїг паде як з онта,
Вже ціла земля довкола
Нім прикрита.

Забїзїли ся діброви,
Сосни, берєсти і дуби,
Вже дістали для обнови
Білі чуби.

Порівнались людєві нїви,
Кривди в подїлі не сїдїня,
Вєсїди тихо, мовчальєво,
Вєсїдї бїдно.

І грєбї, там, під горою,
Що їх смерть так нїжно рїє,
Вїтер білою габою
Рівно криє.

Вже мабуть і ту дорогу,
По котрій ми ходим було,
Сїглом занєсєло небогу
І задуло.

Кравїв, в листопадї 1901.

Зворушило.

Оповіданє В. І. Немирича-Данченка.

Далї.

Результати були несподіванї.
На другий дєнь відїмкнув сторож
его цюпу.

На коридорї стояли часові з найже-
внїми багнетами.

— Ну, хочеш дрєва рубати?... За-
сїмїав ся сторож.

Ванька, так як висїв на кратах, гля-
дячи на воробїя, упав на землю і за-
мив ся.

— Не... не... не хочу... буде... я тї.
Сму здавало ся, що его хотять з ві-
дєи зовсїм вївести.

— Дурак!... Казали тебе кожного

дня водити на прогульку, або на роботу...
що сам хочеш.

Ванька недовірливо глянув на него
боком — зовсїм так, як воробєць глядїв
на него в перших часах знакомства. По-
тому задумчиво вєстав і пїйшов... З тої
пори випускали его що дня на двір і
давали топір з ошакєю. В певнїм від-
далєннє становили ся часові готові —
при кожній его пробї до утєчі, або до
замаху топором протів них — положи-
ти Ваньку на місци. Ванька не зважав
на се зовсїм. Він зі злєстїю рубав дрє-
ва. Самі найгрубші колоди розлїтали ся
в куснї під его могучим ударами. Лице
его в тїй хвилї оживляло ся. Він пона-
дає на своє діло... Узловатї руки пра-
цювали на диво... Сму вєсєго було мало.
Колї инїйний став би і висунув би язик,
а він реве на все подвїре:

— Давай ще, пож... все нараз...

Він рубав і на циркулі і на пожар-
них і на всі кватири в циркулі. Нава-
ливши готових дрєв цілу громаду він
шнуряв топором і протягав ся...

— Ну — буде...

І задуманий ішов домів у товари-
ствї вартєвих і сторожа, що побрязну-
вав цілою вязкою ключів.

Ванїї страшно було думати, що ско-
ро скінчить ся слїдєство, его проведуть
у яке инїше місце. Тодї конєць его
дружбї з воробїєм. Тодї мала перєрвати
ся та ідилїя... І не знати хто другий
буде тї дивити ся на сю пташку, лю-
бувати ся нею, кормити єї. У него про-
буджало ся в душі почуванє звїрєської
ревности і бїшеної злоби до того „дру-

може її у тяжкій хвилі. Нехай замовкнуть музики та танці у нашій Галичині, нехай рускі красавиці здержуться від балів та гучних забав, доки молодіж, що була душею тих забав, потребує моральної і матеріальної помочи, доки надії нашої будучини вянуть, підтяти косою польської нетерпимости.

А коли так приймемо нинішній допуск, то не потребуємо віддавати ся жалеві ані знеохоті. Жертви освячують справу. Борба стає сильнішою. Народ, що має таку патріотичну, солідарну і поважну молодіж може з відрадою глядіти на свою будучину. Нехай нинішній день жалоби стане запорукою нашої перемоги, щоб невдовзі руский нарід міг повстати з радостю день отворення руско-українського університету у Львові.

І ми прилучуємося до сих гадок вповні.

Рускі академики у міністра просвіти.

Міністер Гартель прийняв 2. с. м. о 3 години по полудні депутацію руских академиків зложеною з 4-ох членів пп. Євгена Бурачинського (слух. мед.), Володимира Темницького (слух. прав), Олександра Меленя (слух. філ.) і Тита Галушницького (слух. богосл.) в будинку палати послів, в сали президента палати. Депутацію представили міністри пп. Романчук і Барвінський. Меморіал, який депутація мала предложити міністрови, доручено йому на його власне жадане ще в суботу, так, що міністер мав час познайомити ся з его змістом.

Речником депутації був п. Мелень. Зобразивши становище правне й фактичне Русинів на львівському університеті, і розказавши про останні події, закінчив постулатом основаня особного університету у Львові.

Міністер, відповідаючи на сю промову, висказав свій жал з причини університетських подій, жалів, що студенти дали ся так швидко своєму темпераменту, казав, що і він сам бувши студентом також брав участь в бурливих демонстраціях, але вони ніколи не доходили до такого степеня, як львівські демонстрації з 19. листопада с. р. Далі звизав міністер студентів, щоб виливали на своїх товаришів успокоюючу та щоб все вживали тільки легальних до-

р, а він зі свого боку висвяв, що всі оправдані зажалена найдуть у него прихильне прийняте.

Що-до справи основаня окремого руского університету у Львові, то міністер не може нічого позитивного обіцати, але буде дбати о те, щоб уліюванем стипендій і запомог причинити ся до виобразуваня спосібних студентів на професорські сили. Що-до жалоби на сенат задля перенос в габілітацію руских доцентів, то в кождім конкретнім случаю радить міністер жалувати ся прямо у него.

Замітне в міністровій відповіді заінтересоване справою, а се й було остаточно цілю депутатів. А вже-ж обітницю що-до виобразуваня молодих професорських сил нитуюмо радо як заповіт користного розвитку рускої університетської справи.

Поновне застановлене викладів у львівському університеті.

Підчас авдієнції депутації руских студентів у міністра посла Романчук і Барвінський просили міністра д-ра Гартеля, щоб заповіджене на 3. с. м. сенатом отворенне викладів на світських вищих університетських здержав, бо рускі студенти чують ся глибоко враженими сенатською відозвою, отже можна побоювати ся нових демонстрацій.

Міністер мав відповісти, що се належить до університетського сенату, — але, як видно, надумав ся і телеграмою до ректора д-ра Рідігера, висланою вночі, зарядив поновне застановлене викладів.

В наслідок сеї телеграми відбула ся нарада сенату — кажуть, що в присутності намісника. Народа мала тривати до третьої години вночі, а її результатом було оповіщення, що виклади застановлені аж до дальшого зарядження.

Передучера в околиці університету від рана тма поліцаїв і поліційних агентів. (І військо було в поготові в казармах.) В університетській брамі стояв педець і нікого не випускав.

Збори рускої технічної молодіж.

В суботу вечером відбули ся у Львові в сали „Основи“ довірочні збори всеї рускої молодіж політехнічної і ухвалили такі резолюції:

1. українська молодіж політехнічна визнає основане українського університету за конечну потребу нашого дальшого культурного розвитку;

2. визнає руску репрезентацію, щоб домагала ся від правительства

зреалізованя наших жадань в рішучий спосіб;

3. уважає демонстрацію уряджену дня 19. м. м. на львівському університеті за конечний вплив нетактовного і провокуючого поступованя сенату супротив української молодіж академічної;

4. заявляє найгорячішу симпатію товаришам-академікам в їх горячий борбі о належні 30-міліоновому українському народови права;

5. висказує найглибшу погорду університетській галатії, що своім поведенем викликала демонстрацію, аби мати претекст ністити ся на товаришів, котрі посміли домагати ся рідної Almae matris;

6. „Українсько-рускі техніки уважають відозву університетського сенату до академічної молодіж з дня 30. листопада за прояв нової провокації і не нахочать слів обурення, щоб достаточну напнятнувати таке поступоване“.

8. Українські слухачі політехніки заявляють признане тій польській молодіж що на довірочних зборах загально академічних відважно і рішуче, як годить ся чоловікові ідейному, сказати слова правди заступарній часті своєї суспільности і товаришів;

8. над молодіжкою в роді членів Czerwinski akademicko-ї переходить ся без дискусії до порядку денного;

Потім предсідатель замкнув збори о 11. годині вночі. З пісню на устах „Ще не вмерла“ і „Не пора“ рушили перед будинок духовної семінарії і урядивши там овацію руским питомцям, розійшлись спокійно домі.

Петицій о заложенне руского університету приходить значне число; буде їх вже до 300, від товариств, громад, урядів (громадських, парохіальних, шкільних рад місцевих) і приватних осіб.

3 ради державної.

На засіданню з дня 3. грудня розпочало ся в палаті послів перше читанне бюджетової провізорії. Посол Пацак запротестував в імени чеського клубу проти грізби, що палата буде розвязана а абсолютизм запроваджений, чого Чехи не боять ся. Такого нещасного кроку держава не потребувала-б, бо се знищило би її кредит. Чехи не мають довіри до прави-

тельства, вони жадають політики справедливости супроти всіх народів і відкинуть провізорію.

Пос. Николай Василько, Ельдерш, Ратай, Барайтер і хоче заявляють, що будуть голосувати проти провізорії, бо не мають довіри до правительства, по чім приділено провізорію комісії бюджетовій. П. Ник. Василько заявляє, що Русини обстають при заснованню руского університету, бесідник буде голосувати проти провізоричного бюджету, бо правительство не зробило доси нічого для Буковини і в галицьких виборах стояло за Поляками. — Слідуюче засіданне буде оповіщене письменно.

В бюджетовій комісії

раджено Б. с. м. над бюджетовою провізорією. По промовах Крамаржа і Геролафа заявив президент міністрів д-р Кербер, що правительство не виявило доси при нікій нагоді, що наміряє розвязати палату послів, воно занадто добре свідоме далекодистости такого кроку, ніж щоб вирвало ся скоро з таким словом або кроком. Правительство стремить невинно і безпристрастно до до своєї цілі усталення правильного тривалого парламентарного правління; сей намір вони що не даремний, але освічене сеї цілі не сьміє ся так дуже проволікати, щоб через те аж найважливіші інтереси держави терпіли поважну шкоду. В такій разі готове рішенне правительства, що від самого початку вистерігало ся як найбільше всего, що партії ділять, а старало ся завести так дуже ріжнородні цілі партій до одної для держави корисної точки. Правительство не уважає ужиті доси способи за так недостаточні, щоб мусіло посумнівати ся о тім, чи їх дальше уживати. Президент міністрів просить тому о прийняте бюджетової провізорії, яку під теперішніми постановами не уважає за політичне предложене.

Комісія прийняла по довгій дебаті провізорію.

Слідуюче засіданне нової палати сьогодні на котрім рішуть ся мабуть доля парламенту на якийсь час.

Сензаційний крок Вольфа різно собі пояснюють. Весільний говорили зразу, що Вольф наміряє зайняти ся стало редакцією партійного дневника Ostdeutsche Rundschau, а посольство абсорбує за багато часу. Клуб Весіль-

ного і в поривах розпущи кидав ся до стіни і зі страшною силою садив у неї кулаками. Але стіна навіть і не гуділа і толку не було з того ніякого... І Ванька з розмахом падав на танчан і опять мертво смотрів на стелю, на її тяжкі цегляні зводи.

— А де він? — обертая ся наконець до вікна успокоєний дохмач і сей час показувала ся усмішка на его лиці... Він представляв собі, як его приятель купається тепер у водоспаді, перебігає з даху на дах, бить ся, певно що бить ся з другими воробцями, „пока-зує“ їм, побіждає їх і радісно чичиркає зі своїм чубком, на вольнім місці, порозганяючи їх всіх. А то на комні сидить і заливаєть ся... Але ту звичайно відзивав ся стук маленького дзюба о решітку і Ванька зривав ся туди з пригорщю хліба, подробленого у маленькі галушки.

— Налітає ся... о!...

І очі его сияли і він веселухи ся у веселе чичиркане понимав, що воробець розказує ему: де він бував, кого побив, собі подібного.

— Так їм, чортані! так їм і добре! — радував ся Ванька... — що на них чортів зважати... ти его зовсім справдішно... о-го-го!...

І він заливав ся радісним сьміхом, — Добре... хвалив він. — Добре... портерів, що з медалями... панських дівчат... ну-же... А ти їх ще по нашому!...

У дощеві дні тішив воробець Ваньку ще більше. Він не відлітав, а користував ся тим, що вікно сиділо глибоко в товстій стіні і дожджів крапав сюда не попадали — загинав ся в куті, найжував піре і гудив ся так, що лапок не видно було і здавало ся, що він пушистою грідкою лежить на зелізній

гімзі. Він закривав очі, подібні до голки від шпильки, сьміли повіками і засипали... Денди ховав він кудась і дзюб — і тоді робила ся зворобця проста сіра брілька, з якої сторчало тільки надломлене перо вічно торжествуючим „Федербумом“, якби се був знак гідности з яким він не розставав ся.

А можна було наперед заложити ся, що скільки часу не переснає би воробець — Ванька перевернеть на кратах і буде дивити ся, як пташка сьмішно їжить і стріпує піре, скоро на неї попаде кілька дожджєвих капель...

Раз був яркий, сонячний день... Ванька не памітав такого і у себе в селі за короткий час свого пастухованя. Небо якби потемніло. На его темній, синій красці зашмерла і таяла під огненними проміннями перлова хмарочка. Воробець то прилітав, то відлітав, радуючи хмуриного арештанта... Він своїм звичаєм висів на руках — на своїх кратах, як до него в двері заступали і відсунули віконце, що засувало ся з-надвору.

— Ступай дрова рубати!

Воробець відлетів в тій хвилі. Здаєть ся, переполошив ся.

Ванька надів на себе арештантський халат і вийшов.

Він ще ніколи так не працював. Страшна сила, що накопичила ся в тім дикім організмі, рвала ся на волю, шукала виходу. Страшно було дивити ся, як він вимахував топором. Здавало ся — попаде ся чоловік — на половину его одним ударом розколе. Дрова далеко відлітали по поліцейській подвір'ю... Він рубав їх з таким жаром, якби хотів утопити себе, заморити... За пів години опустив топір і весь мокрий останув ся.

— А то, чортова перечниця!*) по всему подвір'ю порозкидав. От, Бог не знав, кому! сиду дати — ворчав старий сторож. Ванька задоволено усміхав ся.

— Зовсім так! — дивувався один із конвойних, поглядаючи зі страхом на топір. — Татари, кажуть, також сильні, але таких нема...

Арештант уже не слухав. Він запитав, що над вікном его арештантської крутить ся воробець. Его пернатий приятель то вскакував на крати, то перелітав на дах, то чичиркав перелітаючи понад Ванькою, так якби кидав ему своє веселе: „здоров був“... Зломане перце все так хоробро і хвацько сторчало на его голові... Ванька слідив за ним і чим більше крутив ся воробець, тим ширше розливалась ся щаслива усмішка на лиці арештанта.

— Ого раз!... бормотав. — Ого раз!... Цілою так... ну іменню...

Потому задивив ся на сине небо. Сине — сине...

У нас десь... дома... на селі — ні з сего, ні з того звернув ся до солдатів.

Ті порозуміли.

— Зовсім так... Народ весь в полі... — Пастухам... еге!... Пастухам, говорю... добре пастухам...

— Чого більше треба?... Лежиш... Ят то роскіш!...

— Коровки... що...

— У нас тепер — знову оживив ся солдат, — дівки пісні співвають... Наші дівчата добре співати знають... Парубки — також... Одним словом — рай. Гарно у нас...

— Я пастух... я все... ягнята також...

*) Коробка на перець.

собаки... цілий компанет... сидиш... гляди... тихо...

— Так, цілою тихо... Звірята спокоеви не мішають... звірята також спокій люблять... і їм гарно, і тобі — по що дінше.

Таке сине небо було того дня, що навіть дахи поліцейських будинків з комінами і банями красно рисували ся на ній: таке сине, що хмарочка застановила ся по его середині і тихо розплила ся, щоб своєю білою краскою не нарушати пражничної гармонії — гаубою і чистою лазурі. Зрідка тільки перелітали по ній чорними точками якісь птахи... Тепло було, гарно; північна весна рідко коли постить нас такими днями...

Одна точка новисла над самою головою Ваньки... Він без перестанку слідив за нею і думав собі:

— І він також наш брат... Над життям промишляє... Також, от голодує...

Чорна точка росла і росла. Мало-помалу приближала ся. Ванька вже видить її черти. Зарисовують ся широко розкриті і зовсім неподвижні крила. Здавало ся нешевельнути ся, а ростуть і ростуть. О, і головку видно і хвіст розпростертий. Править ним як кермою, пернатий розбійник... Ог тепер видно его в цілій дикій красі і силі. Певно проголоднів, що до міста его занесло... Не люблять яструби міста, так як запанелі стріли шукають тишини і самоти.

На раз Ванька зашмер... Широко розкрили ся крила, страшно, неімовірно страшно вирости і в тій хвилі зарисували ся поодинокі пера... Острій, загнутий кльов... великий і сильний хвіст... Так як блискавка черкнула та чорна маса з шумом і шорохом — і на очах арештанта кинув ся яструб прямо до его

ща заховує впрочім що до причини ре-
зигнації Вольфа як найбільшу дискрецію.
Говорять, що причина зложена мандату
була та сама, котра довела до поединку
між Вольфом з Зайпом. Вольф мав бути
„приятелем дому“ Зайца, і се становище
мав навіть визнавати фінансово,
натягаючи свою любку на різні гро-
шеві квоти. Шенерер довідавши ся о
всім тім, сейчас по поединку Вольфа з
Зайпом скликав засідане клубу. З огляду
на се, що жінка Вольфа внесла против
Вольфа скаргу о зломане супружної при-
сязи і клуб мусів би видати Вольфа
судови, ційний скандал був би вийшов
наверх. Окрім того Шенерер має ре-
персе Вольфа, в котрім сей обов'язує ся в
кожній хвили зложити на жадане Ше-
нерера мандат. На внесенне Шенерера
виключено Вольфа з клубу. Коли би
Вольф не зложив релакції Ostl. Rund-
schau, клуб буде видавати ційний
дзвіник. — Вольф зложив також ман-
дат до сойму.

Перегляд політичний.

З Буковини.

Посол др. Флорія Луну про-
славив ся знєв, а іменно своїм перего-
ворами з Всенімцями, про котрі ми пи-
сали, домагаючи ся від Всенімців, щоби
помогли Волохам удержати на Буковині
панованне Німців, бо заходить обаша, що
Поляки (!) возьмуть верх і на Буковині.
Всенімці мали відповісти, що вони обду-
мають сю справу з огляду на те, що в
Луну рішили були домагати ся відлу-
чени Галичини і Буковини від Додитав-
щини, щоби таким способом лекше за-
панувати над останніми Славянами. Скоро
сі переговори вийшли наверх заявив
волоський клуб, про що ми теж вже пи-
сали, що бук. Волохи стоять за авто-
мією, отже є проти заходів п. дра Луну.
Зблямований таким чаном у друге, др.
Луну заявив вселюдно, що він пере-
справляв з Всенімцями приватно а не в
імени волоського клубу. Виступ волоського
клубу засмугав дуже бук. христ. Німців
з „Buk. Nachrichten“. Вони напинули ся
на волоський клуб в обороні дра Луну,
а сему порадили, аби він із своїми пля-
нами за цімцем центральізмом відійс ся
не до Всенімців а до других Німців, ма-
бути до п. Сведли і тов. Але тут навіть
Волохи-радикали, що так підлизують ся
Німцям, виступили в „Desteptar-i“ і
„Buk. Journal“ проти уніфікуючих плянів
дра Луну, що хотів Волохів підчинити
Німцям. А пос. барон Юрій Василько

вікна... Дикий крик перерізав ціле по-
двіре, такий страшний, повний розпучи
крик, що по всіх сходах позбігали ся
люди, у вікнах показали ся перепуджені
кухарки. Саддати оторопіли. Страшний
був то крик — сполошив і яструба і
він бистро, як камінь з проши уніс ся
до гори і навіть піймаву добуху випу-
стив з пазурів. Она мелькнула попри
саму голову Ваньки і тяжко упала на
землю. Арештант кинув ся до неї, чин-
скорше хопив і підніс до очей... Тепер
він вже нічого не говорив... В горлі у
него харчало, з груди добували ся якісь
незрозумілі звуки. Ціла его істота пішла
в горячий і острий погляд розналених і
конвульсійно палаючих очей з під рудих
педохів...

— Ой... ой... ой!... стогнав він, так
як би его що боляло.

Стогнав і зі страхом замічав, як в
его жмені уже безсильно тріпаєть ся і
видаєть ся маленьке тільце его приятеля...
Він, він, той самий веселий воробчик.
Ог і зломане перце на голові... От і
знакомі, округлі як головка шпильки
очка, от і тоненькі рожеві ланки, що
тепер розкрасили ся з болю, от і роз-
тріпані крилцята... З під одного з них
сочить ся кров... Маленькими каплями
виступає і перетікає та й червоний, сі-
ренький пушок... І серденько бєть ся...
На смерть закликав, чи ні?... Он на
шій рана. Ту крови більше, що стоїть
в рані. Здаєть ся ту дзьобнув намість
в голову, пернатий розбійник, убийця.

— Що ти, Ванька? — перестрашив
ся сторож.

Ванька понавзв ему пташку.

— Що за горе!... ну, стунай... сту-
най до дому... іди... іди...

(Конець буде.)

написав віденьському кореспондентови га-
зети „Independence Roumain“ п'єсемо в
тім самім дусі, що бук. Волохи не мо-
жуть ніколи зречи ся засади рівноправ-
ности народностей, а злукою з Всенім-
цями виконали б собі самі гріб, та коли
не всі бажаля Волохів сповнені, то се
належить приписати агітаціям волоських
радикалів, бо Волохи повинні шукати
партизанів між особами, що мають у
правительстві довірі, тому й не можуть
дучити ся з Всенімцями. І так збляму-
вав ся п. др. Луну по раз другий зовсім
грунтовно своїми „великими“ плянами
політичними.

Конференції межі Волохами
радикалами а консерватистами на Буко-
вині, про котрі ми споминали за „De-
steptare-ю“, назвала „Buk. Post“ на під-
ставі певних інформацій видумкою ра-
дикалів, бо консерватисти придержують
ся засади бар. Васильча, щоби не зно-
сити ся ніяк з радикалами. Супроти сего
заявляє „Desteptarea“, що член волоського
соймового клубу п. Модест Грігорча від-
ніс ся до дра Баниду в ділі тих конфе-
ренцій, котрі й розпочали ся але ще й
доси не покінчені. „Desteptarea“ уважає
сі конференції дуже патріотичним ділом,
та що „заходи чий небудь около піддер-
жування неладу між Волохами не вдадуть
ся.“ Видко, що волоські радикали відчу-
вають вже свою неміч ізза ізолювання.

„Bukow. Nachrichten“ боронять п.
Сведли супроти других газет за его не-
солидарність з прочими бук. послами
пишучи, що він „одинокий славний ви-
мок“, що не поклонив ся перед ворогом
германізаторського централізму п. Луну-
лом; за те не збили доси факту, що сей
великий Німець є сином професора-Сло-
вінця.

КОВЖЖЖ.

Календар Пятниці 23/XI. (6/XII)
с. о. Григорія, Амфілохія, Сисинія; Р.:
Николая. — Субота 24/XI. (7/XII).
с. в. м. Катерина, с. в. м. Меркурія;
Р.: Амвросія.

**Пригадуємо, що сеї суботи
буде концерт „Бук. Бояна“,** що
має дати доказ, чи бук. руска су-
спільність бажає плекати найдорож-
ший скарб руского народу, руску
пісню-думу. Наш „Боян“ не жалу-
вав ніякого труду в сім патріотич-
нім ділі, тепер черга на руску су-
спільність заохотити его громадному
участю до дальшої праці. Наїдемо
ся, що вона не поскупить своєї
лепоти на так гарну ціль. Карт
вступних можна купити нині і зав-
тра в рускій папірни (ул. Петрови-
ча 4) а в суботу вечером при касі.

Конкурс розписаний на місце учи-
теля і підучителя з рускою і во-
лоською мовою в Волоксім Банилові, а
з рускою мовою: місце підучителя
в Барбівцях, Вобівцях, Нових-Бросків-
цях, Драчинцях, Кабині, Комарівцях,
Костянцях, Паничі, Станівцях долішних,
місце надучителя і підучителя
в Нових Драчинцях, учителя і під-
учителя в Глишній. Подавати нале-
жить до 16. с. м. до пов. ради шкіль-
ної в Сторожинці.

**На засіданні Виділу „Товариства
„Молода Україна“** в Чернівцях, з дня
4. с. м. ухвалено, що заповіджений ко-
мере з нагоди нового шкільного року
(Eröffnungskommerz) не відбуде ся через
народну жалобу зі звістних подій на
львівському університеті. Гроші що мали
пійти на те, ухвалив виділ вислати до
Львова на запомогу товаришам що по-
потерпіли при тій справі.

Міністерство рільництва виплатило
на р. 1901 раді краєвої культури 2000
корон запомоги на закупню господарських
машин і приборів, а товариству краєвої
культури 1000 корон на запомоги для
взірцевих гноярень а 1000 корон як
другу рату на закупню господарського
наслідня.

Другий процес о мальверзації в
бук. лісах скінчив ся у Відні увільне-
нем Мілера і Житного 7 голосами проти
5, отже не багато бракувало, щоби й

сих „Буковинців“ замкнули були на сла-
ву нашого краю.

**На загальних зборах акад. товари-
ства „Молода Україна“** що відбулись
дня 1. грудня с. р. вибраний виділ у-
конститутований ся в слідуєчий спосіб:
Голова Лев Когут студ. прав., заступ-
ник: Микола Харжевський студ. філ., пи-
сар Богдан Левицький студ. філ., бібліо-
текар Володимир Войнаровський, студ.
прав., касиєр Павло Шухевич студ. прав.,
контрольор Плятон Лушинський студ.
філ., господар Спирідон Левицький студ.
прав. Заступники виділових: Василь Си-
мович студ. філ. і Данчул студ. прав.

**До руско-православного товариства
шляхоцього** уплатили дальше членські
вкладки отці панове: Омелян Влад, Ва-
силь Лунуленко, Василь Стратийчук,
Николай Перч, Віктор Сернавський, Ми-
хайло Кракаля, Михайло Томоруг, Іза-
ріон Стратийчук, Андрій Зугаєвич, Іля
Балошескул. — Сердечне спаси-Біг. —
Михайло Кракаля, касиєр.

Тов. „Буковинський Боян“ в Чернівцях
устроює

в суботу, 7. с. м.
в салі „Народного Дому“

з ласкавим співуділом п. ПАЛАША

Концерт

на дохід бідної шкільної молодіжні

з такою програмою:

1. Устиянович-Лаврівський:
„Осін“ і
2. Шашкевич-Матюк: „Нещастний“
мішаний хор;
3. Колеса: „Козаки“, І. мужеский хор;
4. Кароль Іольдмарк: Suite E-dur
на фортеп'яні і скрипку, 1. Allegro, 2.
Andante sostenuto, 3. Allegro ma non
troppo, виконують ин. проф. А. Колер
і Е. Палаш;
5. Чайченко-Січинський: „Дні-
про реве“, мішаний хор з басовим
соп'ю;
6. Колеса: „Козаки“, II. мужеский хор;
7. Генрик Веневський: „Souvenir
de Moscou, fantasie sur des airs russes“,
сольо скрипкове в супроводі
фортеп'яна, виконає п. Палаш;
8. Лаврівський: „Заспівай ми, со-
ловію“, і
9. Лисенко: „Верховино!“, мішані
хори.

Хором управляє і на фортеп'яні супро-
воджає проф. А. Колер.

— Початок точно о 1/2 8 години. —

Ціни місць: Крісло першорядне 2 к.,
другорядне 1 к. 50 с., вступ на са-
лю 1 к., для учеників, міщан і се-
лян 50 сотників.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

РУСКИЙ КРАЕВИЙ

драматичний конкурс на Буковині, 1901.

Сегорічний (з речинцем 1901) укра-
їнсько-руський драматичний конкурс, роз-
писаний галицьким краєвим Виділом, при-
ніс окрім дечого сподіваного (з творів
попереднього неперіоденого конкурсу), де
що й не зовсім сподіваного: кілька тво-
рів зложених очевидячки виправною пісь-
менничою рукою. На 12 надісланих тво-
рів можна б, отже половину, піддати по-
важному розглядові: 1. *В народі* — дра-
ма в 5 діях, звісна вже з попереднього
конкурсу; 2. *Кара совісти*, др. в 5 д.; 3.
Люди, люди..., др. в 5 д.; 4. *Ч. 1222*
(без заголовка), комед. в 4 діях (ч. 3 і
4 мабуть сегож самого автора, що наді-
сланий на попередній конкурс — „Щи-
рий народолюбче“); 5. *Петро Дорошенко*,
др. в 5 діях; 6. *Ворожбит*, ком. народна
в 3 д. (мабуть сего атвора, що названа
п. ч. 2: „Кара совісти“); 7. *Шукай частя
ялова, а не за горами й водами*, драма в
4 д.; 8. *Помирала*, др. в 4 д.; 9. *Сила
любови*, народ. драма в 5 діях; 10. *Чари*,
11. *Лига доля*, штука в 5 діях; 12. *Чи
є з чою жити*, драма з народного життя
в 5 діях.

Драму „В народі“ обговорив я уже
в попереднім справозданні (в „Буковині“).
Тепер она скорочена, отже ся головна
хитба, задля котрої ся драма попередно
видала ся невідповідною для премійована
— тепер усунена. Такі скорочуваня й
приладнуваня до сцени є властиво річною
режисерії, — котруж то драму Шекспіра
можнаб виставити без сего? — але ав-
тор примінив ся до домагання конкурсо-
вого комітету, а через те віднало, по
моїй думці, дещо цікавого й цінного, чо-
гоб не повинно недостати при п'єча-
танню сеї драми. Гарна, симпатична й
цікава поетатя сільської учительки, ді-
ятельки не теоретичної а практичної, ре-
альної, що уміє дуже розумно, без бала-
кучости та лишної чутливости, примі-
нитись до обставин і бути не тільки
учителькою в школі, але й громадянсько-
помічницею для народа, — нова серед
російської української інтелігенції ці-
кава і в цілости симпатична поетатя мо-
лодого сільського лікаря; учителька нань-
ських дітей, аристократична панна Хвир-
ська; старшина, писар, селянський сход,
жандармський трує; — завзята, тривка
боротьба з темними силами в громаді з
одної, а з протинародними почуваннями се-
ред части української інтелігенції з дру-
гої сторони: — отсе коротко намічені
дієві особи і події сеї драми. Побіч ско-
рочень є мабуть (оскільки пригадує) но-
вими сі сцени, в котрих заініцаємо ся з
діяльністю встановленого „Земством“
сільського лікаря. Мова гарна, розмови
складні, розклад дійства дійства добрий,
сценічний розклад вдатна, добре пере-
ведена, навіть ефектовна, зміст важний
і цікавий, провідна думка гарна, ясна,
глибоко й сильно відчута, характери ді-
євих осіб видержані до кінця, зображені
певною рукою. „Учитель“ Франка знай-
шов гарного продовжителя.

Дуже гарною і милою несподіванкою,
не з огляду на особу автора (о свілько
можна догадати ся — звісного, досвід-
ного драматичного письменника), але —
з огляду на зміст і провідні думки твору,
є „Кара совісти“, що єй я позволив би
себі поставити на другім місці. Старий
батько вивідував двоє синів, молодий
Прокіп дістав хату і мав за се держати
при собі батька до смерті. Але жінка
Прокіпа тай сам Прокіп бачать, що коли
приймуть зятя до доньки (а сей булущий
зять таки не має своєї хати, щоб міг
жінку до себе взяти), то буде місця ма-
ло, — а є еще троє дітей в хаті! Отже
син і невістка радять несміливо бать-
кови, щоб перейшов жити трохи до дру-
гого сина. Се дуже вражає старого, а
більше ще може вражає его почуте, що
такі справді не стає для него на ста-
рість місця. Він бере кожух і їде до
другого сина, такі зараз по розмові з
Прокіпом і невісткою, — та другий син,
і то як раз, коли прийшли свати до
доньки Прокіпа приводить батька назад,
робить братови докори; зчиняєсь буча,
серед котрої батько рішаєсь покинути
дітей і відходити. Сватане розбілось.
По моїй думці — сягнув тут автор умі-
лою рукою глибоко в основи нашого
сільського, а то й взагалі -- родинного
житя: дія так поведена, що кожний
батько зрозуміє тут батка, та ще серед
обставин селянського нашого (чи нена-
шого) життя. В акті 2-ім, і дальших, до-
відуємо ся, що по батьку й слід пронав,
глядаючи даремні, Прокіп понадає в роз-
пуку, другий брат Семен допікає ему —
очевидно — не так справді за батька
як щоби себе зробити менше винуватим;
Прокіп розпинає ся, пересиджує в корчмі.
Аж ось довідуємо ся (річ дє ся зямою),
що хтось — чи не поганий батько —
замерз в сосніні: Прокіп зриває ся шу-
кати, їде з людьми, але й єй заходи его
даремні. Тимчасом старий справді о мало
не замерз в сосніні, та наїшли его і
відратували робітники поблизької це-
гольї. Подувавши по довгий немочи
старає ся він даремно найти в цегольї
й для себе роботу: нема сици, власти-
тель гонить его. В часі перерви, по
скінченій роботі, в трохи придовгім опо-
віданю, розпазує старий всю свою не-
долю, — та на те замічає один з слу-
хаючих робітників, що посадив би та-
кому синові червоного когутта. Розка-
леному так сим, що нема де діти ся, а
роботи найти годі, як і свої власним
оповіданем старому припадають слова
робітника до вподоби, жаль перемагає
его.

Далі буде.

Найбільша різдвяна вистава і принагідне закупно!

В ДОМІ ТОРГОВЕЛЬНИМ **Б. БАЛЬТІНЕСТРА** молодшого
в Чернівцях уліця Головна-Енценберга (Enzenberg-Hauptstrasse) ч. 3.

Склад ц. к. упривілейованої фабрики товарів з альпаки і хіньського срібла В. Бахмана і Сп. у Відні.

Товари з старого срібла і бронзу:

Вази, ліхтарі, гарнітури до писаня і куреня, столи салюнові і п'я квіти, зигарки, фігури, зеркала, рами, нушкі на зигара, товари з плюшу, шкіри, кишені на карти візитові і корони. дамки портмонетки з сріблом і без срібла, ланцюжки, гузики до маншетів правдиві бурштинові цигарничі, дамські пояски, шльокретові шпильки до волосся, торби до подорожжя.

Товари з футрів: Ковніри дамські, зарукавки для дам і дитий найновішого гатунку. Правдиві перські шапки для мушкетерів і хлопців. Зарукавки і ковніри в як найбільших виборах. Сукняні і плюшеві модні шапки для панів і дитий.

Товари вовняні і ткані:

Правдиве біле і егерське по цій фабричній; скі каштанки, штани, сорочки, скарпінки, панчохи, убрання для дитий. Вовняні покриття, камаші, вовняні рукавички для панів, панів і дитий.

Великий склад черевиків з славної фабрики Anton Capek у Відні з французької шкіри, а також інших сорт а все в найлучшій гатунку. Всякі зимові черовики для панів, панів і дитий.

Склад лиси правдивих російських кальшів і черевиків до снігу для панів, панів і дитий.

Коци до подорожжя

з вельблюдового волосся, вовни, плюшу шовкового, як також колдри на ліжка всякого гатунку.

Краватки

у всіх модних фарбах. Всяких сортів і то шовкові, полотняні і шовкові. Краватки шовкові і до прани є на складі, а що тиждні приходять свіжі посилки після найновішої моди.

Панчохи,

шкарпінки, хустки до носа, ковніри і маншети.

Ц. к. спродаж стріляючого порошу.

Гарне, добре і дешево!

Магазин одіжи для дам і панів

перед тим

МАРКУСА ФУРЕРА

в Чернівцях,

ул. Ратушева, ч. 15, під „Золотою грушкою“.

В кождім сезоні

найновіші плащі жіночі, для дівчат і дитий
жакети, мантильни, ротунди, порохівники
з шовку і могоару

з перших віденських і берлінських робітень.

Одяги для панів, хлопців і дитий

загортки, шляфроки, футра міські і до подорожжя,
менчикова, гавельюки і всі річи входячі в той фак.

Поручення зпоза міста виконує ся сейчас.

Гарне, добре і дешево!

В Науковім Товаристві імені Шевченка у Львові і
в „Рускій Бесіді“ в Чернівцях

приймаєть ся передплата на нове, наукове видане

ПИСАНЬ О. ФЕДЬКОВИЧА

в чотирох томах,

під редакцією

проф. О. Колесси і д-ра Ів. Франка.

I-ий том (поезії) має вийти в серпні або вересні, II-ий (повісті) в грудні або січні, III-ий і IV-ий (драми, материяли біографічні і студії про Федьковича) вийдуть пізнійше; ціна за комплект, на гарнім папері буде 6 до 8 злр., за оправу особно по 60 кр.

Хто зложить до жовтня н. ст. 5 злр. (а хто хоче з оправою — 6 злр.), дістане 25% опусту з ціни видання (не враховуючи в то оправу), а решту заплатити при III і IV томі.

Поодинокі томи будуть продавати ся дорожше.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях
отворена в неділю і свята від 9 до 11 години рано.

Як вже всюди єсть відомо, що

Ріхтера

скринки до камінної будови з якором

є найліпшою і наймудрійшою іграшкою яку можна дати дитям для розривки і забави.

Ріхтера скринки до камінної будови єсть всюди відзначені а послідного часу в Парижі 1900 р. золотим медалем.

Ріхтера будівляні скринки з якором можна кожного часу після плану побільшити будівляними камінчиками приспособленими до будови мосту з дуже красиво вироблених камінчиків. Ріхтера будівляні скринки єсть по ціні від 0.75, 1½, 3, 3½, 4½, 6 до корон і вище, а будівляна скринка з якором з камінчиками прирадженими до будови мосту від 3 корон можна дістати у всіх ліпших торговлях з забавками; але треба уважати на знак якор, бо без якора не єсть правдиві скринки.

Новина! Ріхтерові забавки терпеливості: холодна кров, девять нараз, ефінке, кобальд, громозвід, не гнівай ся і п. по ціні 70 тют., правдиві лише з якором.

Хто хоче дитям справляти дарунки, нехай собі скаже прислати чим-скорше новий, багато ілюстрований цінник від підписаної фірми; цінник висилає ся за дармо і оплачено.

Königl. Hof- und Kammerlieferanten F. Ad. Richter & Cie., Erste österreichisch-ungarische k. u. k. priv. Steinbaustoffen-Fabrik.

Comptoir und Niederlage: I. Sperrgasse Nr. 16, Wien. Fabrik: XIII/4 (Siegung), Rudolfstadt, Nürnberg, Osten (Schweiz), Rotterdam. New-York, 215 Pearl-Street.

Гігієнічна підстава здоров'я.

Сим поводить ся фрізіер

ЛЕВ ВАЙС,
Tempelgasse,

котрий щоб охоронити своїх гостей перед скірними недугами, завіз у себе всякі найновіші гігієнічні урядження, пр. карболізоване бритв, механічні розпиляч, до пудрованя, карболізовані ваговані перевязки на шию і т. п. так що дійсно може бути приємністю бути услуженим в так елегантно і модерно урядженім салоні.

Котвиця.

Linim. Capsici comp.

з антики Ріхтера в празі,

загально признаний знаменитий усмирюючий лік на втиране: по ціні 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всіх антиках. Просимо жадати сего

Загально улюблений лін

всє лише в оригінальних флашках з нашим охоронним знаком „Котвиця“ з антики Ріхтера і для остерожности приймати лише флашки з тим охоронним знаком яко правдиві.

Антика Ріхтера

під золотим львом у Празі.

Виходить в Чернівцях
що сєреди, пятниці і неділі.

Редакція, адміністр. і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереженє. — Рекламні неопечатані
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10 „	— „
на чверть року	5 „	— „
на місяць	1 „	70 „

Поодинокє число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсєрати
платні в Чернівцях.

Борба за руский університет.

З віча в Чернівцях.

На доповненє нашого справозда-
ня про черновецьке віче в справі
руского університету у Львові по-
даємо зміст промов обох референ-
тів, ухвалені резолюції і наспівні
телеграми.

Перший референт ак. Плятон
Лушпинський більше-менше
промовив ось як :

„Вже більше як 500 літ стогне
український нарід під чужим яр-
мом. Геройські єго зусилля в XVII і
XVIII віці, щоб вибити ся на во-
лю, зайяти житєм самостійним і
дїгнати иньші народи в їх культур-
ному поході — не вдали ся. По
коротенькій перерві український на-
рід найшов ся під панованєм двох
сусєдніх держав. В Росії варвар-
ські закони давять з залїзною кон-
секвенцією усякий прояв духового
життя на Україні, усякі стремління
до піддвигнення української літера-
тури і науки. Одинокі австрійські
Русини мають право і спроможність
скинути ті невольницькі кайдани,
які тяжать на українськїм народі.
Однакє мимо того, що борба ав-
стрійських Українців за їх права
треває вже більше як ціле столїте,
мимо того, що найліпші люди з на-
рода вложили в ту борбу багато
щирої і совїсної праці — наслід-
ки тої борби дуже малі і незначні.
Причин неудач шукати треба не
тільки в тому, що нарід гноблений
довгі столїтя паньшизязною неволею
не може скоро і відразу піднести
ся, але передовсім у тій боротьбі
завзятій, яку веде польська шляхта

проти всяких культурних стремлінь
українського народа.“ Представив-
ши у коротких палких словах ту
боротьбу і єї сумні наслідки для
обох народів звернув ся бесідник
до тих перешкод, які ставить вер-
ховодяча верства в Галичині стрем-
лінням українського народу до zalo-
ження українського університету у
Львові — „Вже в 1787 а ще ви-
разнійше 1848 і 1862 р. мало пра-
вительство волю замінити львівський
німецький університет на україн-
ський, закладаючи поодинокі кате-
дри українські на львівському уні-
верситеті і постановляючи в міні-
стерияльних розпорядженнях, що ви-
клади на львівському університеті
мають відбувати ся в німецькій мо-
ві, поки не найдуть ся здатні учи-
телі і відповідно підготовлені уче-
ники до науки в українській мові.
Але єї наміри правительства лиши-
ли ся на папері. Правительство ні-
чого не зробило для приготования
професорів і занедбавши єю справу
дало спроможність захопити львів-
ський університет Полякам, що ста-
ло ся в 70-их роках. Дня 4-го лип-
ня 1871 р. задекретовано, що всі
обмеження дотично польських і рус-
ких викладів на львівськїм універ-
ситеті мають відпасти і що на бу-
дуче можна буде покликати на ка-
тедри лиш особи уздїбнені до ви-
кладу в однім із тих язиків. Вихо-
дило-б з того що львівський універ-
ситет утраквістичний. В дійсности
він є польський завдяки старанням
верховодячих верств в Галичині.
Українці мають лиш шість катедр
а в урядованю університетські влас-
ти нехтують права Українців по
мимо рескрипту міністерияльного
з 1879 року. Згадавши про про-

тест молодїжи проти надужитя По-
ляків в тій справі з 1880, 1884 і
1899 р. про меморіал до міністер-
ства Товариства ім. Шевченка 1897,
про інтерпеляцію в радї державній
посла Танячкєвича 1898 про вне-
сєне посла Олесницького в галицкїм
соймі, бесідник звернув ся до кон-
фліктів на львівському університеті
та до внесеня посла Романчука в
в парламенті з 19-го падолиста с. р.
„Зі всіх сторін Галичини населених
Українцями — говорив бесідник —
посипали би ся петиції до парла-
менту підпираючи внесєне посла
Романчука. Ми буковинські Укра-
їнці почуваючи себе за одно з на-
шими братами галицкими маємо обо-
в'язок подавати їм помічну руку в
кождій народній справі. Наше віче
має також запротестувати против
надужитя верховодячих верств в
Галичині, має домагати ся від пра-
вительства основаня українського
університету у Львові.

Не будемо наводити обширних
выводів бесідника, що нам належить
ся університет і що основанє уні-
верситету також є конечно потріб-
не до успішного розвитку культур-
ного українського народу. Короткий
зміст тих доказів поданий у слїду-
ючих резолюціях, які ухвалило ві-
че. Вони звучать :

І. „Буковинські Русини-Укра-
їнці ухвалюють вислати до Ради
державної петицію на рухи по-
сла до парламенту професора па-
на Романчука, щоби правитель-
ство основало як найскорше са-
мостійний українсько-руський уні-
верситет у Львові, а до часу вве-
деня єго в жите запровадило всі
рівнобїжні катедри на львівськїм
університеті з українською мо-

вою викладовою і завело укра-
їнську мову в урядованю універ-
ситетських властей“.

ІІ. „Буковинські Українці-Ру-
сини зібрані на вічу устроєнім за-
ходом української академічної мо-
лодїжи в Чернівцях дня 1, н. ст.
грудня 1901 р. жадають і дома-
гають ся від правительства осно-
ваня самостійного українського
університету у Львові

1) з уваги на те, що національ-
ний університет є конечно потріб-
ний до успішного розвитку куль-
турного кожного народу,

2) з уваги на те, що хоть ар-
тикул 19 конституції з року 1867
признає рівноправність усіх мов
у школі і уважає доконечним аби
кождий нарід мав спроможність
побирати освіту в своїй власній
мові не бувши примушеним учи-
ти ся иньшої краєвої мови —
Українці-Русини над 3½ мільона
душ в Австрії не мають ані одно-
го свого університету,

3) з уваги на те, що утраквізм
львівського університету зовсім не
відповідає культурним потребам
українсько-руського народа,

4) з уваги на тягарі, які поно-
сять Українці-Русини для дер-
жави і краю,

5) з уваги на великий зріст чи-
сла учеників українсько-руської
народности по гімназіях,

6) з уваги на великий брак у-
рядників і учителів гімназіаль-
них, що могли би урядувати
взглядно учити в українській
мові,

7) з уваги на велике число
Українців-Русинів на львівськїм
університеті,

8) з уваги на те, що україн-

Зворушило.

Оповіданє В. І. Немирича-Данченка.

(Конець.)

А сам дає знати салдатам, аби не
заподїяв чого в розниці. Але Ванька пі-
шов на єго велике диво тихо і несміло
до гори, держачи в розкритїй жєнї
свого маленького друга і старав ся не
трепати єго... На єго пацях була вже
кров задзюбаного воробця — і він зі
страхом глядїв на неї... Она палила єго...

В цїяї подожжє на єтіл подожжє,
зробив в нїй ямку і спустив в неї тихо
свого друга... Воробець перестав уже
тріпати ся. Але він ще не умер. Ванька
пізнавав се по живім блєску єго ока,
що ще не було закритє сірою повікою.
Ванька видїв то око і, дивне диво, чим
довше смотрїв на него, тим більше ви-
давало ся єму то око знакомим. Де він
перше стрїчав таке?... і саме таке... Са-
мо так глядїв хтось на него однім о-
ком... Але хто?... Хто?... Він ліпше на-
глядїв ся, грїв воробця хуханєм і не
виривав від него очий. Єму здавало ся,
що умираюча пташка смотрїть на него
зі страхом... І тамта дивила ся також
зі страхом... І тамте тіло також дрожа-
ло, і як ще дрожало!.. Било ся до під-
логи у передсмертних судорогах, в той
сам час, як одно око було встромене в
него, Ваньку, яструба...

Так, тепер він нагадав собі і похо-
дїв цїлий.

Власне так... іменно так дивила ся
на него та убитя ним дївчина з марме-
лядом і солодкою горівкою. Іменно так.
Одним оком. Друге ціле витекло від у-
дару. Тїло так само видало ся і одна
нога то витягала ся, то корчила ся в
коліні, так як корчить ся і знову витя-
гаєть ся і знов корчить ся тоненька
ніжка бідного воробця.

Він сам не розумїв, чому він слїдив
за тим. Слїдить і тільки терпить тепер
муки, яких не знав перед тим. Тільки
тепер. Він не відчуває, як у него затер-
пли ноги — ноги мов би були чужі, як
заболїла спина від того, що він стоїть
згнєний — і спина чужа. Він не чує
тепер ні ніг, ні спини... Нічого. Він пе-
ренїс ся цїлий у той момент, як то
„паньська дївчина“ упала на землю і у-
мерла. І стогнала, дуже стогнала... А
потому і стогнати перестала... Як сей
воробець відкривав і знову замикав дзюб,
так і она отворяла і замикала уста, без
звук.

Господи, як єго приятель мусить
страдати тепер! А чи та не мучила ся?
Чи в єї поглядї не було кілько благода-
ної сили? Ванька похолов увесь. Голо-
ва швидко закрила ся до половини сі-
рою повікою, от, єї вже й зовсім не
видко... Лапки витягнули ся, розтрїпані
пера не рухають ся... Ванька взяв єго
на руки... Лапки повисли, крила також...
Тїло ще тепле... Він памятає, як і у тої
задубїлі і стали неподвижні ноги і
руки; одна рука, що нею закрила висок,
хоронячи єго перед Ванькою, так і за-
костенїла у тїм положєнї... І серце пе-

рестало бити ся. Семен тоді нагнув ся,
послухав, став і заговорив :

— Готова!...

А сам дивив ся нудась в кут, не
сємїючи подивити ся в ту хвилину на
Ваньку... Семен Петрович був тусом.
Він тільки наводив Ваньку на дїло, а
сам дивив ся і не хотїв „бабрати ся“.
„Я твоя голова, а ти мої руки“, гово-
рив він. І Ванька був руками, тільки
руки не можуть відчувати того стра-
шного болю, який в ту минуту він від-
чував.

Так... Чи у тої „солодкої дївчини“,
у „делікатної“ не було приятеля, матє-
ри?... Чомуж би!... Тільки тепер, як від-
чув горе у своїм родї велике, він так
як в туманї видить сиву жєнщину з
розчіхраним волосєм, котру слїдчий
судия при Ванцї покликав до тїла її
доньки. От она припала до неї. „Серце
моє... доню мила“ — і не плакала, а
прилипла до єї холодного і нерухомого
лиця своїм і відірвати єї неможна було...
А Ванька дивив ся тоді на неї спокійно
і все мовчало в нїм, як в каменї, на всі
питання відпавдав він поглядаючи роз-
паленим зором скося на слїдчого судию :

— Знати не знаю... Ми, вашбродь,
сєму дїлу не винні... Солодку горівку
пили, мармелядом гостили ся, правда...
А про все иньше, знати — не знаю!...

І нараз єму, єго затуманєній голо-
ві, єго заскоруженому, в тверду кору за-
пертого серця стало ясно, що та мер-
тва замучена дївчина щасливїйша від
него, такого, як він тепер; що тепер
скоїло ся щось такого страшного, безпо-

воротного, несподїваного, що він ніколи
вже не буде мати супокую і тишини.
Тепер вже не воробця того заклїяно-
го видїв перед собою, а єї — убиту
ним дївчину.

Він, сам не розумїючи, що робить,
опустив ся на танчан і хопив ся рпави-
ми пальцями за руді пелєхи. Схопив
ся і замер, пригадаючи собі, як він тую
зразу дусив за горло, а потому, як во-
на укусила єго, взяв желїзко і в тїм
дїюнув... Дїюнув — так Семен Петро-
вич сказав єму.

— Добре ти єї, Ванька, дїюнув!

І в ту минуту Ванька дуже гордив
ся похвалою своєї „голови“.

Застукали до дєрїй. Увійшов сто-
рож з мискою борщу. Перед тим кидав
ся на него Ванька як голодний звїр —
тепер і ухом не звїв.

— Гей, пелєхатий! — крикнув на
него сторож. — Сїдай, попоїдж!

Ванька не рухнув ся.

— О, також щось...

Сторож підійшов до него і дотор-
кнув ся єго плєча.

Арештант скочив на ноги, глянув
на него червоними, бїшеними очима, під-
няв руку, але сєйчас опустив єї, як пі-
дрізаву.

— Забирай ся!... убббю!...

І зубами заскреготав.

Сторож вискочив, задеревїв від
страху, а Ванька упав ниць на підлогу,
драпав єї нігтами і стогнав :

— Ой!... палить!... палить!... ой!...

Вечером не приходив вже до него
сторож. Отворив засувку від віконця

ско-руська мова вже на стільки розвинена, щоб можна подавати в ній виклади на університеті, 9) з уваги на те, що українсько-руська суспільність має вже достаточне число учених, щоб ними заповнити університетські катедри всіх факультетів“.

Другий бесідник п. Василь Сімонович говорив менше-більше так:

Справа університета не нова; різні люди в різні часи виступали із тим постулатом. Найенергічніше однак виступила в тій справі українська молодь у Львові. Бесідник вказав на маніфестації молодіжні з 1863, 1867, 1881, 1884 р. і перейшов до причин, які спонукали укр. молодіж до поклику на віче в 1899 р. Зазначивши одушевлене яким прийняла зглядом того виступу українська преса та становище, яке заняла польська шовіністична преса та інші народності Австрії із вервою та молодецьким запалом представив присутнім наглядно ті явища, які скликали львівську молодіж на „нелегальне“ віче 19. листопада. „Хоч такі „ексцеси“ — чули ми — зовсім не нові; що більше — ми ще не успіли забути світських подій на інсбруцьких університеті та торічних галабурд на львівській техніці, не згадуючи про давніші демонстрації краківських студентів — замкнено університет і застановлено на ному виклади. Підчас, коли гакатистична польська преса напала на українську молодіж з такими нікчемними закидами гайдамацтва та некультурности, а польська молодіж, що групується около товариства академічного: Czynelnia akademicka підносить також самі закиди — молодіж поступає далі солідарно. Найбільша-ж заслуга молодіжні у тій боротьбі се заява молодіжні сенатови, що годі їх усіх виключати від слідства, адже-ж вони усі брали участь в демонстрації і нічим гірші від інших“, що їх переслухано у слідстві, проте і вони мусять бути переслухані. Але наслід переслухання такий, що найпалкіших, найліпших, найзавзятіших борців, що вели провід молодіжні, виключено із львівського університета! „Вка-

завши іще на симпатію інших народностей у тій справі, у палких словах заявив, що ми мусимо мати український самостійний університет коли маємо таких борців, що складають цеголки до великої будівлі. Праця молодіжні се ті клапті снігу, що мусять скотити ся і то незадовго вже у велику лявину, і як каже Франко:

„Є де в світі тая сила,
Щоб в бігу її спинила,
Щоб згасила мов огонь
Резвидняючий ся день?“

Після того бесідник поставив ось яку резолюцію:

I. „Народне віче буковинських Українців Русинів скликане заходом української молодіжні академічної на день 1. н. ст. грудня висказує своє сердечне признание Українцям-академікам львівським за їх маніфестацію з дня 19. падолиста 1901 р. і за їх солідарність в переводжуванні сенатом слідстві,

II. рівнож висказує своє найгорячіше признание релігійним за їх провід у висше згаданій маніфестації.“

По закінченню рефератів забрав слово професор др. Маковей і поставив слідуючу резолюцію:

„Віче буковинських Українців висказує своє признание студентам краківським лубяньським та товариству „Ognisko“ а п'ятує остро ретроградність тої часті молодіжні польської, що виступила против наших змагань культурних“.

Врешті на внесенє п. Модеста Левицького ухвалило віче признание черновецькому послови до ради державної п. др.ови Штраухеруви і бук. послови Захарієви Богосевичеві за підписанє нашого внесення посла Романчука в справі основи українського університета у Львові.

Всі резолюції віче припало з одушевленням а, коли ніхто не голосив ся більше до слова, председатель уділив голосу секретареві п. Войнаровському до відчитання слідуючих телеграм, наспівших на віче:

Відень. Піднімайте ся на святе діло на щирою дружбу, та щоби Ви

Сторож вийшов на пальцях, поринув замком і аж кілька разів перехрестив ся.

Ванька всю ніч не замикав очей. Голова его незвичайно працювала, серце боліло. В горлі і грудях замирали стони. Ранком, тільки що сонце встало, Ванька підняв ся і закримав до дверей.

Ніхто не відозвав ся.

— Гей!... хто там?... Отворяй!... І він так гримнув кулаком в неподатливе дерево, що сторож оторопів і стрімголов прилетів на коридор.

— Чого тобі, оглашений? Люди сплять еще.

— Веди мене до слідчого судії!

— Добре, почекай!

— Веди... убью!... дияволи, чорти!... веди!...

Сторож побіг до надворця. Сей побіг до відділу. Слідчий судія мешкав власне тут.

Через час явили ся конвойні і повели Ваньку.

— Ти хтів мене бачити? — почав невдоволеним голосом слідчий судія.

Але ту повалив ся ему Ванька в ноги.

— Що такого?...

— Я убив... моя вина...

Переклав з російського

Микола Левицький.

чесно послужили для матери службу.

Ілько Попович, Стратийчук. Відень. До борби української молодіжні за права народні, за культурну самостійність дучить свої слабі сили посол Пігуляк.

Жидачів. Не можуть бути присутнім на нинішніх зборах заявляю, що як член громади української академічної молодіжні в Чернівцях, що прилучаю ся цілим серцем до ухвал нинішнього віча і стану разом з Вами до найзавзятішої боротьби о те, що нам після всяких прав належить ся — о український університет у Львові. Кличу до Вас віщими словами Котляревського:

„Любов к'вітчині де героїть,
там вража сила не остойть,
там груди сильніша від гармат!“

Микола Левицький,
студ. прав.

Путилів. Найліпшого успіху в борбі за євваті права просвітної самостійности бажають горячо Іванна Гордійчук, Юрій Гордійчук, Севастіян Балашескул, Теофіл Гнідий, Мінодора Глібка, Николай Глібка.

Неполоківці. Слава рускій молодіжні, що домагає ся власного українського університета. Маріяничук, Лікперда, Городицький.

Стефанівка. Боріте ся — поборе, Вам Бог помагає! Сміло вперед ми з Вами! Юрій Калінюк, Франц Холоднюк, Ткачук, начальник.

Радівці. Ждаємо разом з Вами руско-українського університета. Данилович, Жаковський.

Серет. Честь і слава ревним борцям! За серцеку „Руску Школа“ Солонар, Одовічук, Лакуста.

Шинківці. Євватим зборам української молодіжні заслаємо сердечний привіт, щиро підпираємо Ваші справедливі бажання і жемаємо як найліпших успіхів! В імени місцевої інтелігенції Пилип Андрюк, налучитель.

В. В.

Письмо з Відня.

Відень, 4/11. 1901.

(п.) Ситуация в парламенті не змінилася, значить як була так є хитка, неперва. Оскільки можна за куліси глянути, то видаєть тепер так, як коли-б саме правительство бажало парламент унеможливити; бо-ж парламент в посліднім часі дійсно працює нормально, а як раз тоді появились по офіціальках замітки о роз'язанню парламенту. Воно робить тут таке вражінє, немов собі правительство шукає гудза. Ходять поговори, що на весні приготувляють ся на Балкані великі заклоти, котрі і Австрію заангажують, крім того ще і угода з Угорщиною не дасть ся з сям парламентом погодити, ліпше буде правительству не мати на той критичний час ніякого парламенту.

В бюджетовій комісії працюють як має бути, а не можна також говорити о обструкції в повній палаті — а офіціальни таки собі кляють з парламенту. Ба в поведілок був навіть такий дивний випадок, що заклісові правительственні махери не допустили до порядку денного. Аби запобігти тому, зладудали на борзі відповіді на інтерпеляції, міністри молоди їх, аби лиш час сходяв а як скінчили, то встав правительственный обермакер, експеленція Яворський і поставив внесок на закриті засідання парламенту, хоть до того не було ніякої причини. Хіба та, що треба було приступити до порядку денного, а перша точка була: „Господарські спілки“.

В бюджетовій комісії були порушені дві справи, котрі нас живо обходять. При дебаті над лісництвом напав Козловський остро на міністерство за те, що уділила акційному товариству яєнівсько-путилівському концесію на сплавляване дерева на Черемоші. Полякам ходить о те, аби підтати те акційне товариство так, щоби той великий промисловий рух з деревом, який концентрує ся в паровій трації того товариства в Чернівцях, звернув ся з Буковини до Галичини, із Вишніці до Кут. Наші люди, що мають від Вишніці аж до Черновець великий заробок при тім товаристві, втратили би зовсім той

хліб. Буковинські посли повинні запобігти тому.

Друга справа, котру годить ся із бюджетовою комісією піднести, є та, що посол Барвінський прошений послом Пігуляком, котрий не належить до бюджетової комісії, візав правительство за побічки бракови руского православног євватієнства на Буковині і вказав на внесенє посла Пігуляка, щоби оснувати стипендії для руских гімназістів, котрі обов'язуть ся посвятити ся євватієничому станові. Референт в тих справах, Фук, прихилив ся до того жаданя, взяв его в свій реферат а ціла комісія згодила ся на те. Ніхто не говорив против того і здаєть ся, що й повній палаті ледви чи хто буде против того говорити. Таким чином було би один із кількох внесків посла Пігуляка полагоджений. Розуміє ся, нинішнє річ, що з тим правительство опісля зробить.

Перегляд політичний.

У Відні було в неділю віче Чехів в справах шкільних і ухвалило жадати від правительства, щоби як найскорше приступлено до виконання прав, прислугуючих віденським Чехам по мисли основних законів державних.

В Берні (мор.) були 2. грудня дуже численні збори, скликані в справі заснованя чеського університету в Берні, прийняли одноструну резолюцію, домагаючу ся того разом з протестом против упосліджуваня чеського народа і его цивілізаційних змагань.

В Празі відбули ся 2. грудня, як ми вже писали, громадні збори при участі чеських, словінських і руских послів (Пігуляк, Король і Яворський) і численних репрезентацій міських в справі заснованя полуднево-славянського університету. Іменем Словінців подякував Чехам пос. Пльой за їх симпатії в тій справі. Рускі посли піднесли справу основи руского університету у Львові. Пос. Горжіца п'ятував поведене Прусаків супротив Поляків. Принято одноструну резолюцію, звизаючу чеських послів ради державної, щоби євводи і безпастанно піддержували заходи полудневих Славян в справі заснованя університету. Ухвалено також одноструну додаткову резолюцію, надлягаючу на чеських послів такий же самий обов'язок щодо заснованя університету руского. Довірочні збори чеської академії наук відбули ся того самого дня дуже торжественно при участі євватієних, духовних і військових достойників. Проводившиши кн. Юрій Любокович підіве в своїй промові, що чеський нарід не лиш має собі присвоїти культурні добутки других народів, але і трудити ся над тим, щоби розвивати і кріпити свою власну, самостійну, окрему культуру. — Соєм має зібрати ся 7. січня для ухвалення бюджетової провізорії.

В переїзді із Імунден до Петербурга задержала ся у Відні 3. грудня на двірці коротко цариця-вдова. К. еї привіт явив ся на двірці цісар в уніформі шефа російської полка гренадієрів з лентою ордера св. Андрея.

В Інсбруку відбули ся 3. грудня вибори до сойму із сільської курії. Вибрано 13 консерватистів, 9 християнсько-соціальних кандидатів і 12 Італійців. Консерватисти стратили 3 мандати на користь християнсько-соціальних.

Проти Поляків. Leipziger Neueste Nachrichten домагають ся від правительства, щоби наказало видавати часописи в польськїм язичі, заборонило держати польські промовіди, промовляти по польськїм на вічах, і усеунуло взагалі науку язича польського.

Оногди відбуло ся відкрите румунського парламенту. В мові троновій, виголошений самим королем Каролем, находит ся що-до відносин Румунії з другими державами ось такий уступ:

Глянув — борці і хліб стояли не рушані. Золоті, пращальні проміні сонця падали на голову Ваньки, палили огнем єї руді пелехи.

На столі лежала подушка, а на ній все ще лежав мертвий воробець. Тіло Ваньки дрожало.

Наступила ніч.

Сторож уже не важив ся самий входити, пізав конвойних, отворив двері і всунув ся в кімнату.

— Треба би лампу засвітити...

Ванька очунав. Підняв ся з долівки, єїв на ташчан.

— Лампу би... говорю... А то, як хочеш... Мені все одно, я для тебе.

— Старуха та...

— Що? — здивував ся сторож.

— Старуха, говорю... здаєть ся спрота...

— Ну?...

— Як побивала ся!... Доню моя... єєрце... ой палить!... Ой!...

Сторож поспішно підійшов до лампи, засвітив єї дрожащими руками і оп'ять повів ся на стіну. У вікно заглядала пітьма. Она стояла вже по кутах. Слабе світло каганця слабо-слабо боролось з нею. В потемки виразнійше відбивало ся то налите кровю лице зі страшними, неподвижними очима. Они, здавало ся, не виділи зовсім сторожа, конвойних. Они смотріли то через них, то через стіну, і виділи ту кімнату, ту калужу крови на долівці, то тіло...

— Мати бідна... побивала ся... В саме т'мя... Ногами она тільки... що з мармелядом...

„Труди парламенту о стільки будуть легчі, що панує загальний мир, який всі держави піддержують. Румунія, як до тепер, так і на далі хоче придержуватися мирної і розважної політики. Відносини краю до всіх держав є як наймирніші і цілком нормальні.

Сумні вигляди Англії в полудневій Африці. Times приносить сенсаційну вість, що Кіченер має ледви 45.000 війська здібного до бою і тому й годі війни предвидіти. Бури мають 70 відділів партизанських, а кожний з них складає ся із 50—400 люда. Всі вони мають матеріял военний, провіант, амуніцію. Окружити ті відділи і виступити против них до якого концентрованого бою є річчю просто неможливою. Бури в полуднево-східнім Трансвалі розлюкували свої відділи так, що в 24 годинах можуть сиюлучити ся і утворити разом значнішу озброєну силу, котра навіть для більших англійських відділів може бути небезпечною. З тої причини треба передовсім вооружити ся англійському народови в терпеливість. Треба перше вислати Кіченеру значні помічні сили, щоби в слідуючій році можна надіятися покінчення війни.

Д о п и с и.

Хвальна Редакція!

Просимо помістити в Вашій газеті отсю нашу просьбу, що до поділу годин при тутешній П. Гімназії:

Чотири пополудневі обовязкові години (2 год. релігії а 2 латини) в І. і П. т. зв. „руській“ паралельці не розложені, як се диктує здоровий розум і як оно й дїє ся по інших гімназіях, на 2 дні (по 2 години), а аж на 4 (!) дні (по 1 год. від 2—3), а надобовязкова година співу відбуває ся у вівторок від 4—5 год. так, що діти тої днини по лат. годині (від 2—3), маючи від 3—4 год. т. зв. вікно, мусять блазучити дурно по місті. Таким способом якраз малі діти з найнижчих клас приневолені аж 4 рази в тиждень бігати попол. до школи на одну обовязкову годину і вже тим самим тратити багато дорогого часу, а коли мають ще який надобовязковий предмет (як спів, гімнастику і т. д.), то шкода для них ще більша, бо тратять час ще й на т. зв. „вікно“, а в найліпшій разі мають хіба лиш одно цілком вільне пополудне в тиждень. Велику недогідність такого поділу годин відчувують наші рускі діти тим більше, що з причин двох (!) викладових мов (німецької і рускої) мають більше число наукових годин аніж ученики німецьких відділів (о 1 год. німецької мови і о 3 г. рускої мови більше), отже для них наука взагалі трудніша аніж для дїтний німецьких, а по друге мешкають по більшій часті далеко поза самим містом вже на передмістях.

Може отсі наші уваги спонувають дирекцію, а взаглядно краєву шкільну раду до зміни поділу годин в тім напрямі, аби діти не потребували що дини по пополудне бігати на поодинокі години до школи, бо се, особливо тепер підчас зими, передусім для тих учеників, що мешкають далеко, получено не лиш зі стратою часу і зі шкодою для науки, але навіть зі шкодою для здоров'я.

Дякуючи хвальній редакції за поміщене нашої дописи, остаємо з глибоким поважанем

Родичі гімназистів.

ЖОВЖЖЖ.

Календар. Неділя 25/XI. (8/XII.): Ж. 27 (30) по С. с. Д. Луки 13 по. праз. Р.: Зах. Марії, Понед. 25/XI. (9/XII.): п. о. Аліпія. Якова, Нікола. Стівіана; Р.: Леонаді. В. торок 27/XI. (10/XI.): с. в. м. Якова Перс., ч. Пинюф. Р.: Мелкіяда.

При кваліфікаційнім іспиті, що відбув ся м. м. в Чернівцях перепало з руского і волоского ледво кількох, за те з німецької мови зо 20. хоч онічили німецьку семінарію і понімецьки вміють багато ліпше як по руски чи по волоски,

бо вчили ся всіх предметів в німецькій мові. Коли-б з руского і волоского ставлено такі самі вимоги як зглядом німецького, то ледви чи десятій відповів би їм, а на Буковині треба руских і волоских учителів. Отже треба нам і таких семінарій, бо теперішня як видно, мало кого навчила німецької мови, за те посповала чистоту рідної мови яку учителя вивесла з батьківського дому.

Дирекція почт і телеграфів у Чернівцях завзяває всіх, щоб на телеграмах до більших міст надавали імя, прізвище, стан, уличену і ч. дому адресата, инакше звертати ме телеграм, скоро покаже ся трудність при дорученю.

Заряд руху залізничного в Чернівцях винисе до 20. с. м. оферту на довітаву 4071/4 m³ м'яких а 31/2 m³ твердих балків з чисто обтесаними кантами услівя подає дирекція руху в Чернівцях, ул. навська Ч. 9 устно або за надісланем почтовою оплати писемно.

Парохом в Ленківцях іменованний Волох Петрашко з Вікна, хоч в терні був сьвященник-Русин.

„Fr. Lehrerzeitung“ доносить, що парох з Лук не правив на 19. падолиста с. р. заупокійного богослуження по бл. п. цїсареві і діти перестояли з годину в церкві вижидючи надармо сьвященника. Та сама газета пише, що головним противником будови школи в Вашківцях н. Ч. є тамошній громадський начальник і голова місцевої ради шкільної Дмитро Балашескул; ми додамо до сего цїкавий факт, що п. Балашескул був ще недавно тому сам учителем.

Кіцманське стоваришене спілки господарської скликає на середу 11. грудня с. р. збори, що відбудуть ся в господарській школі. Позаяк на сих зборах буде вибраний виділ, то повинні господарі-селяни в власнім інтересі явити ся як найчисленніше, тоби і з них хтось увійшов до виділу. Ви. сьвященство і учительство повинно також прибути на те разом з господарями.

Ліпше від сільських учителів плачені міські поліри в Чернівцях, так сказав радний Прїдіє, і сказав правду, бо поліри мають теж 1000, 1200 і 1400 к. плати, але за те чотиролітні додатки по 100 к., що скаже на те наш сойм?

О засноване руского університету у Львові рада громадека Підлісців за старанем уч. Кліша і Дупула вислала петицію до Відня. Таку петицію вислали також громадяне Вашківців. Петиція та була підписана зверхністю громадскою, та урядами парохіальними гр. ор. і кат., всею українською інтелігенцією і народом. На ній виділилось 3 печаті. — Народне учительство повинно як най-енергійніше зайняти ся сею справою і постаратись, щоби всі громади цілої Буковинської України вислали як найкраще такі петиції.

Напад. В середу 27. листопада с. р. повертав ночною учительський персонал з Черновцею до Старої-Жучки. На брамі коло цукроварні стояв начальник жуцкий Николай Галав заоружений револьвером і два люди один з сокирою а другий з колом. Коли візок з учителями, проманив почав начальник свистати а потім вистрілив з револьвера, та хоті куля пролетіла попри голову, не ранила на щасте нікого. Причина сего нападу має бути, що управитель школи виказує вже через два роки попри другий а начальника до шкільної кари та що управитель заскаржив начальника за обчорнене до п. к. прокуратурі, котра по розслідуванню справи увільнила управителя від вини. О сїм випадку донесено п. к. судови і п. к. старості.

До Славонії виїхало з Вашківців дня 2/12 грудня с. р. 4 родини. З того лиш одно господарство дістало ся в рускі руки, решту забрали жида. Горька еміграційна ширить ся застрашуючо, та обнімає і інші села північної Буковини та полуднево-західної Галичини н. пр. Залуче.

Пси покусали Юрія Ілашука і Василя Бруму з Рошоша, котрих відставлено до Букарешту, бо не знати чи пси небули вестеклі.

На оплату шкільну для бідного ученика зложили даліше на руки підписаного: о. Матейків 2 к., п. Когут (складка 4 к., о. Добротвір 1. к., п. Бурачинь-

1 к., п. Ступницький 2 к., пані Галіп 2 к., п. уч. Н. Ваханський від себе і від учеників 4 к., проф. Івасюк 2 к., проф. др. Вилинський 2 к., Читальня „Рускої Бесіди в Товтрах 1 к., п. прокур. Зубрицький 10 к., п. радя. Ясеницький 2 к., п. Ст. Окуневський 1 к. п. Юрій Воротняк з подругою 4 к., п. Он. Рибенчук 1 к., разом 39 к., — Дякуючи сердечно Ви. добродіям за сї щедрі датки маю честь повідомити, що за Дм. Стасюка я оплати шкільну вже заплатив а позістала надвизка зістане за порозумінем цілого збору учительського розділена між бідних учеників нашої гімназії, котрих імена оголосить ся свого часу в „Буковині“. — Ор. Гандяк.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

РУСКИЙ КРАЄВИЙ драматичний конкурс в Галичині, 1901. *)

Тимчасом в хаті Прокопа дуже невесело дїє ся: він зовсім розхорів ся, ему ввижує ся все під вечір, що угол хати розсуває ся, через него входить небіжик (як Прокоп думає) тато і зове его до себе, — даремно жінка, донька і суджений доньки (що наче рідний опікує ся, скільки може, і недужим і гадівством) успокоюють Прокопа. Та от як раз сего дня, під вечір, краде ся старий з „червоним когутом“ (житна солома) щоб підпалити хату. Та хати підпалити не в силі, збирає его жалі за него, краде ся до стайні — тут вибігають діти і витають радісно дідуся. На те стає на порозі хати Прокоп, кидає ся на вид батька з криком до него: іду, іду, тату: — паде і вмирає. Акт IV-ий (оповідане батька в цегольни) здає ся мені де в чім слабший, кінець мелодраматичний, основа й переведене пригадують твори Анценгубера (з селянського життя), але цілий твір оброблений дуже старанно і гарно і становить цінний вклад в нашу драматичну літературу може сміло стати побіч творів Карпенка-Карого, Франка і др., тим більше, що як раз сї сторони нашого народного життя ще не найшли у нас оброблення. До головної основи сего твору — неучої справи поділу майна й розміщення родини, з чого — як того доказом доволі численні розправи судові — виникають сумовиті, нерозкриті конафїти, умів автор вдатно навязати замітку, добре поведену розмову селян про питанє ділення чи не ділення селянської землі між дітний. Мова гарна, автор умів вдуматись в народні лиця, що їх перед нас виводить (дуже симпатичною є пара молодят — донька Прокопа і єї суджений), зміст важкий і на часі. Твір сей, се важкий ступінь наперед в нашої літературі, від сентиментального ідеалізованого та моралізованого (Котляревський Квітка, „Підгір'яни“, „Не судилось“, „Глимай“, „Чабан“). До близшого, річового пізнавання, студіювання народного життя.

Дві даліші штуки: „Люди-люди“ і „Ч. 1222“ подають нам, так само як і предложений на попереднім конкурсі „Щирий народолюбець“, картини з життя молоді і старої, як-так з'організованої, інтелігентної, патріотичної української громади по наших містах та містечках в Росії. Оні подають багато гарної, міткої обсервації з життя „кружкового“, життя кружкових сходів студентів, студенток (в рос. значіно — університетських), деяких старших громадян, а навіть — і людий стоячих трохи подалеки (офіцерів), між-російських — щоб не сказати — міжнародних еротично-соціальних діятельок і др.) Розмови в них ведені добре і поведені гарно, — характери живі, але більше намічувані кількома чертами (скіповані), як видержані, — завязки дїї досить вдатна і гарна, та розвязка слаба, припадкова, майже ніяка, прямо — недокінчені питання, — провідна думка добра, поважна, зміст на часі, але і зміст і думка — неглибокі. У автора є замітний талант, але він не уміє еще віднайти глибокої основи життя, потягнути за собою сильною рукою нашу увагу. Все-ж таки, після моєї думки, один з названих на

*) В попереднім числі через помилку видрукувало ся: „Драматичний конкурс на Буковині“.

3-ім та 4-ім місци творів заслуговав би на премію, а оба — щоб були виставлені на сцені.

Далі буде.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Бібліотека класиків римських і грецьких. Зошит І. К. Юлій Цезар. Вспоми́ни о війні з Італійцями (книга 1. розділ 1—30). Перевів І. Франчук. Коломия. З друкарні і накладом М. Бідоуса 1901.

Посмертні + оповістки.

Ісидор Шараневич

д-р філософії, емерит. звич. професор австрійської історії в львівській університеті, звич. член п. к. Академії наук в Кракові, п. к. консерватор для памятників штуки і історії східної Галичини, почетний доктор п. рос. університету св. Володимира в Києві, відзначений папським хрестом „Pro ecclesia et pontifice“, рицар ордену залізної корони III. класу, б. радний м. Львова, довголітній сеніор Ставропільського Інститута — упокоїв ся дня 3. с. м. по довгій і тяжкій недужі в 73 році життя. Похорони відбули ся в п'ятницю.

Б. п. Ісидор Шараневич, голосний руский історик, личність загальною поважана, був сеніором Ставропільського безпереривно від 1882 року аж до смерті і заслужив ся для неї особливо основанем археологічного музею. Історичних праць видав много в языках руським, польським і німецьким.

Галицька Русь тратить в покійнім заслуженого мужа науки. Земля ему пером і вічна пам'ять!

Телеграми „Буковини“.

Відень 6. грудня. (Палата послів). Міністер краєвої оборони предкладає палаті справу контінгенту рекрутів. Відтак вела ся розправа над наглим внеском дотично заснованя словінського університету. Посол Шустершич узаsadняє внесок підчас крику і обид п. Штайна, котрого президент завзяває тричі до порядку. По кількохгодинній дебаті палате відкинула наглість внеску. Майже всі партії висказали ся про сей внесок. Чехи підпирали внесок, відновляючи жадане чеського університету в Берні, Німці побороваали засноване не-німецьких університетів, Поляки і катол. центрум висказали ся проти наглости внеску, що наможливе і спіння полагоджуване дневного порядку, а Італійці также противні наглости, бо перед усім мусить стати університет італійський. Міністер Гартель, заявляє, що такі справи годі рішати нагло і вказує на особливі труднощі заснованя повновартного університету без докладного розбору конечних варунків. Він не може взяти на себе відповідальність за неможливу задачу, а палаті оставляє рішене, чи хоче взяти на себе відповідальність у фінансовім згляді, заразом впевняє, що радо годить ся на можливі способи культурного розвою дотичної нації. — Слідуюче засідане в понеділок.

**Хто собі замовить
50 МАЛИХ КАТЕХИЗИСІВ**
штука по 15 кр. (30 сотників)

той дістане 10% опусту а пакет з почти вже оплачений. Адресувати належить: Торговля наперу „Рускої Ради“ Чернівці, ул. Петровича ч. 4.

Найбільша різдвяна вистава і принагідне закупно!

В ДОМІ ТОРГОВЕЛЬНИМ **Б. БАЛТИНЕСТРА** молодшого
в Чернівцях уліця Головна-Енценберга (Enzenberg-Hauptstrasse) ч. 3.

Склад ц. к. упривілейованої фабрики товарів з аль-паки і хінського срібла В. Бахмана і Сп. у Відні.

Товари з старого срібла і бронзу:

Вази, дхтарі, гарнітури до писання і куреня, столи сальонові і на квіти, зигарки, фігури, зеркала, рами, пушки на зигара, товари з плюшу, шкіри, кишені на карти візитові і корони, дамські портмонетки з сріблом і без срібла, ланцюжки, гузики до маншетів правдиві бурштинові цигарниці, дамські пояски, шльокретові шпильки до волося, торби до подорожи.

Товари з футрів: Ковніри дамські, зарукавки для дам і дитий найновішого гатунку. Правдиві перські шапки для муштин і хлопців. Зарукавки і ковніри в як найбільших виборах. Сукняні і плюшеві модні шапки для панів і дитий.

Товари вовняні і ткани:

Правдиве біле і вгертске по цінні фабричний; скі кафтаніки, штани, сорочки, скарпінки, панчохи, убрания для дитий. Вовняні покритя, камаші, вовняні рукавички для пань, панів і дитий.

Великий склад черевиків з славної фабрики Anton Capek у Відні з французької шкіри, а також иньших сорт а все в найлучшим гатунку. Всякі зимові черовики для пань, панів і дитий.

Склад лиш правдивих російських кальшів і черевиків до снігу для пань, панів і дитий.

Коци до подорожи з вельблюдового волося, вовни, плюшу шовкового, як також колдри на ліжка всякого гатунку.

Краватки у всіх модних фарбах. Всяких сортів і то шовкові, полотняні і зефірові. Краватки шовкові і до прання на складі, а що тиждня приходять сьвіжі посилки після найновішої моди.

Панчохи, шкарпінки, хустки до носа, ковніри і маншети.

Ц. к. спродаж стріляючого пороху.

Як вже всюди єсть відомо, що

Ріхтера

скринки до камінної будови з якором

є найліпшою і наймудрійшою іграшкою яку можна дати дітям для розривки і забави.

Ріхтера скринки до камінної будови єсть всюди відзначені а послідного часу в Парижі 1900 р. золотим медалем.

Ріхтера будівляні скринки з якором можна кожного часу після пляну побільшити будівляними камінчиками приспособленими до будови мосту з дуже красно вироблених камінчиків. Ріхтера будівляні скринки єсть по цінні від 0.75, 1 1/2, 3, 3 1/2, 4 1/2, 6 до корон і више, а будівляна скринка з якором з камінчиками прирядженими до будови мосту від 3 корон можна дістати у всіх ліпших торговлях з забавками; але треба уважати на знак якор, бо без якора не єсть правдиві скринки.

Новина! Ріхтерові забавки терпеливости: холодна кров, девять нараз, сфінкс, кобальд, громозвід, не гнївай ся і п. по цінні 70 тот., правдиві лише з якором.

Хто хоче дітям справляти дарунки, нехай собі скаже прислати чим-скорше новий, богато ілюстрований цінник від підписаної фірми; цінник висилає ся за дармо і оплачено.

Königl. Hof- und Kammerlieferanten F. Ad. Richter & Cie., Erste österreichisch-ungarische k. u. k. priv. Steinbaufasten-Fabrik.

Comptoir und Niederlage: I. Spengasse Nr. 16. Wien. Fabrik: XIII/4 (Siehung). Rudolfstadt, Nürnberg, Olten (Schweiz), Rotterdam. New-York, 215 Pearl-Street.

Найліпші МАШИНИ ДО ШИТЯ

є так звані обручкові (Ringschiffchen).

Сі машини йдуть дуже легко і надзвичайно скоро (2000 штихів на мінуту). Сі машини мають приряд до гафтованя і приряд до острєня голок та ножиць. Окрім сих маю ще найновіші машини для шевців, кравців, римарів і такі, що шиють для потреби в перед і взад.

— За кожду машину гарантую 5 літ. —

Продаю за готові гроші і на виплат дешевше як всюди, хто невірить най переконає ся.

В. Данилевич

машиніст
в бровари Штайнера ул. Двірцева ч. 21 в Чернівцях.

Товариство взаїмних обезпачень

„ДНІСТЕР“

Львів, Ринок ч. 10. (дім „Просьвіти“)

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, обезпечає будинки, і всі предмети движимі против шкід огневих.

„Дністер“ припоручили Приосвящ. Ординаріати Всч. Духовенству і вірним всіх трех Епархій.

Фонди гваранційні „Дністра“ з днем 31-го грудня 1900

Фонд резервовий . . .	311.540 кор.	11 сот.	} разом 520.406 к. 65 с.
Резерва премій . . .	171.942	—	
„спеціальна . . .	6.000	—	
Фонд емеритальний . . .	30.924	54	

Тарифи „Дністра“ дуже умірковані. Надвижка річна розділяє ся між членів в формі зворотів. За рік 1900 дістають члени 8% звороту з премій.

„Дністер“ виплатив до 31. грудня 1900 відшкодовань 2.120.834 кор. Шкоди ліквідують ся безприволочно в присутности Делегата і 2 членів.

Поліси „Дністра“ приймають при пожичках гіпотечних: Банк краєвий і Каси ощадности у Львові, Коломиї, Самборі, Долині, Снятині, Городенці, Теревовлі, Заліщиках, Городку, Ярославі і Богородчанах.

На житє треба обезпечитись тілко через „Дністер“ в Товаристві взаїм. обезпечень в Кракові; з таких обезпечень через „Дністер“ іде часть провізії на рускі публичні добродійні ціли; поліси і квоти видає Краківське Товариство рускі.

„Дністер“ пошукує спосібних агентів, особливо селян господарів в окрестностях, де єще нема близько агенцій „Дністра“. — Агенти заробили вже 274.964 кор. провізії. — Зголошеня о агенції треба вносити до Дирекції у Львові.

В Іспасі на Буковині є НА ПРОДАЖ ПОСІЛІСТЬ

що складає ся з **нового дому** з 6 відділами, з верандою і галерією, із **старого дому** з 3 відділами, зі стайнею, шпихлїром і копницею, керницею і красним молодим **садом і 5 моргів ґрунту** І. класи.

Ближші відомости подає писемно властитель:

ЮРІЙ МАЗУРЯК,
церковний півєць в Станиславові.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях
отворена в неділю і сьвято від 9 до 11 години рано.

Виходить в Чернівцях
що середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи повертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламічні неопечатані
візні від порга.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10 „	— „
на чверть року	5 „	— „
на місяць	1 „	70 „

Поодинокое число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерації
платні в Чернівцях.

3 ради державної.

На засіданні палати послів з поведінка почало ся друге читане бюджетової провізорії. В дебатові забрав слово президент міністрів і сказав, що слухи про розв'язане палати безпідставні. Палата виявляє багато недовіря і буде ізза того мабуть чимало перепон, але правительство не зробило нічого такого, ізза чого мав би хто право посуджувати ряд о партійність, та загрожати парламенту, відкинувши його. Можливо розв'язка всіх запутаних. Правительство займає супроти всіх партій однакове становище, воно вдячне всім, хто спмагає працю парламенту. Правительство незалежне від кого, тому й неупереджене, і задля виконання своєї задачі мусить остати незалежним. Правительство не є ворогом чеського народу, противно, признає вповні його вагу, і готове нагородити заключене мира обох спорячих сторін. Ряд має перед очима будучність держави; він знає, що мир мусить доконче наступити, та що до того треба розсудку і уміркованости: тому й жадає від усіх партій патріотизму. Др. Кербер жалує, що палата так поводи поступає і розбирає питання, що буде, як уздоровлене парламенту протягне ся за надто. Конституція наказує розв'язувати палату доти, доки не вийде з виборів охочий до праці парламент; але коли нарід жадає радикального ліку і правительство приневолене буде нарушити конституцію, тоді

історія его уневинить як спасителя держави, а вся вина спаде на тих, що вбили парламент. Правительство хоче таку катастрофу стримати, хоче дбати про мир, добро і поступ держави. Не дайте ж, кінчить бесідник, парламентови провинити ся. (Оплески. Зворушення).

Посол Ник. Василько промовляв, як ми вже писали, сего вівторка при дебатові над бюджетовою провізорією. Після донесень газет сказав він головню ось що: „Розв'язане палати не є для Русинів небезпеченством, бо належить очекати, що навіть теперішні верховоды галицькі не мають наміру, позбавити Русинів зовсім заступництва у віденській державній раді. Русиний нарід поступив нині у своїм розвою хоч на стільки, щоби спротивити ся можливому насильству. (Живі одобрєня з лав Русинів).

Правительство виводило питання університетске в сій палаті, прирікши Італійцям італійський університет. Русини желяють Італійцям власного університету, бо стоїмо на тім, що кожній народности в Австрії мусить бути запоручений її культурний розвій і мусить бути дана можливість образования в рідній мові. Але й Русини мають право жадати руского університету у Львові. — Борба за сей університет вповні оправдана, бо помимо розпорядку з р. 1871, після якого на львівськй університеті мають відбувати ся виклади в польській і рускій мові, викладає нині всего 7 професорів по руски. В останнім часі дозволили собі польські університетські зверхности умисно на визиваючі розпорядки против руских студентів, котрі то розпорядки мо-

гли обидити молодих, своєї народности єввидомих людей. (Одобрєня послів-Русинів). Коли ж ті студенти, правда без дозволу зверхности, зібрали ся, то продекан, чоловік знелюблений у Русинів, визвав їх в такий спосіб, що послідні розрухи у Львові були природним наслідком того. Рускі студенти викидають спокійно рішення міністерства — може се найвна надія молодіжи — що воно узгляднить, що єї демонстрації не були такі страшні і такого рода, які й деінде бували. Вони надіють ся й на узгляднене способу провокації, підбурєня до сих демонстрацій. (Живі одобрєня послів-Русинів).

Мусимо з цілою енергією домагати ся руского університету. Хоч се жадане зовсім оправдане і навіть зі сторони незалежних польських студентів признане, відложили Русини его, щоби палата послів могла працювати. Але міністерство не може в тім добачати ніякого довіря руского клубу. Видимо справді деякі ознаки, чуємо вже й слова, особливо дотично галицьких Русинів, але не бачимо ніяких діл. Скорше Русини не можуть покинути свого опозиційного становища і остануть, як доси, опозиційною партією. (Посли-Русини притакують).

Бесідник обговорює відтак ряд бажань, яких сповнення бук. сойм домагає ся роками. Мимо того нема про се нічо в бюджеті. Бесідник заявляє на остаток в імя руского клубу, що буде голосувати проти бюджету, бо се правительство не виявило прихильности супроти Русинів, бо під сим правительством відбули ся в Галичині двічі вибори, переведені справді менше бру-

тально, але тим хитрійше, і споводували, що руский нарід не має в палаті послів відповідного заступництва, тай тому, що правительство пересправляє неустанно з найгіршими ворогами Русинів, себто з „польским колом“, і тому заслугує на повне недовіре. (Живі оплески послів-Русинів).

Бюджетова комісія радила 5. с. м. над справами поштовими і телеграфічними. Міністер Кал прирік розширене телефонічної єти і скорого поліпшення положення експедиторів і манипулянтів. Посол Лупул жадав телефону між Чернівцями а Львовом і безпосередного телеграфічного получення Чернівців із Віднем.

На погорілиців у Вишнійж жадають послы Николай Василько, Пігуляк і тов. в наглім внеску дальшої запомогі 50.000 корон. Внесок підписали всі бук. послы крім жида Розенцвайга і славного християнського Німця Скедла; не дивуємо ся сему, але дивно, що посол-жид не підписав ся на внеску в користь жидівської Вишнійжі.

Борба за руский університет.

В справі подій у львівськй університеті була в сю суботу у міністра просвіти депутація рускої інтелігенції львівської і вручила ему пропамятне письмо, в котрім поведене рускої молодіжи пояснюють у звязи з загальними політичними і національними відносинами в краю, як і з давнішими і безпосередно попереджаючими подіями в самім університеті. Невдаючи ся

Джигун.

Оповіданє Василя Катренка.

Найкрасше буває для людини у світі тоді, як весело у неї на серцю, як ніхто її не зачінає, не мучить... як не бачиш, не чуєш „людського плачу“, як сам собі їдеш у полі, а легкий вітерець, підчає великої спеки, з легенька дихає на твої розквітаві згуди... А он, далеко, на тому місці, де повинен бути опруг, наче скаламучена жовта вода у безкрайному морі, коливають спілі жита, а над їхніми колосками переливається ся, наче дугає велика сила хвилі з повітря... Стерев ся світ, земля з небом злилась у одно радісне сяєво!...

Ідучи, сидиш собі на поштовому возі, васак, з котрого містить ся на трьох продовжяїх дрючках, що хитають тебе немов би справжній ресори та ще до того, як один з тих дрючків трошки увів до землі і на кожній маленькій ямці твій васак хилиє ся на бік, а душа твоя що хвилини вчуває, що от-от — упадеш!... І се почуте таке доскотне, радісне!... Воно захоплює твій дух і підваблює ще, тай ще летіти вперед!...

Візник Дмитро, що тепер сидить на возовій, змішав ся зо мною у одну душу — і він щиро худобу бе багатом, а та нервово біжить у простір великий!...

Батіг одірвав ся — полетів деєс на бік у жито... Нема що шукати!... Та

батіг тут і не потрібен — візник пужальном підганяє коня.

— Гей, Дмитре, за що ти так худобу беш?!, радісно спинаю я візника і разом же не хочу спинити його.

— Гі-гі-гі!... зареготав ся Дмитро і показав повен рот гарних зубів.

— Він, отсей борозниї, думає, що я, то се йому зборщик, що прийхав до шкільної тай стаб!... Цьому коневі у нас є товариш, запражу я їх разом, прийду до Трокович, вони зараз же, порівняють ся з шкільною, тай поставали... Постоят, постоят — самі йдуть далі!... Так знають сї „сїкунти“!... Гі-гі-гі!...

І знову Дмитро вдарив пужаком коня і внять — смик візниками!...

— Ви бачите, як він озирив ся, — веде воне далі візник розмову з конем: — замічає, що в мене нема пуги на нього, а йому — ось!... І Дмитро обернув товстим кінцем пужака — гірше частує бороженого.

— Та вже годі частувати — починай знову штурхати, — жартую я з візником.

— Гі-гі-гі!... ірже Дмитро і, справді, опять штрикає коня.

— Ви не думайте, пане, того, щоб сей нині нічого не розумів... ні, він дуже розумний, — говорив візник тоді, як задихані коні тупали легше: — бачте, хвостом крутить, почуває те, що йому щось буде!...

Щоб як небудь відвабити Дмитра від його щирої праці, я з легенька штовхнув його у бік; той нервово зареготав ся, на половину уєм своїм тілом обер-

нув ся до мене і веселим поглядом підваблює мене, щоб я його ще штовхнув... Він і дикі так наставив, що ніби то хоче нима боронити ся... Його кашкет подав ся на бакір до правого вуха і кришкун назад схилив ся... довге кучеряве волосє, „довжезко“ задерте у гору!... Довгий острий ніс, мав дзюб у зелені, зараз, що-б не попало, клоне і ковтне... Сірі очі — горючі... брите клинчає підборіді і з легенька закручені білаві вуса — вказували на те, що Дмитро джигун!... Йому не більш 32—33 роки, а щокі запали!... Продовжені морщини через усе облича визначували тее, що мій візник трошки пожив у сьому світі.

Не дождавши ся від мене штурханця собі у бок, Дмитро повернув ся до коня — гікнув, смикнув!... І внять коні нервово побігли дорогою.

Васак колибаєт ся, каміньці, що попадають під колеса, більші летять на всі боки, і менчі на муку торощать ся!... Усяке, хто йде, хто їде, бачучи тее, що летять „скажені“, мерщій звертають з дороги!

— Гей, ви!... Гей, Зборщик!... Беріть, несіть!... Сьогодні нас Гершко-приказчик не побачить!... — кричить Дмитро; а його клик захоплює й мене, і мені весело, бо он — куди-б я не глянув, то скрізь бачу Бога, — з ним душа моя жадає злитись „во єдино“!...

— Пане, а може залишити, може не треба так дуже гнати, може помалу поїдемо? — обернув ся до мене Дмитро.

— Та-ж я давно кажу, щоб ти не гнав сердешну худобу, — відказую я,

з легенька засоромивши ся перед худобою... А в серцю не кидає мене та радість, що обхопила усе моє тіло від лоскоту степового повітря.

— Здорові були, тьютюнцю — сказав Дмитро до молодіжці, що стояла за ворітьми саме тоді, як ми вїхали у дворіще, невеличке село; і разом же візник обернув ся до мене, відкрив рота, висолонив язика — злорадісно мовчки регоче!

— Хто се? — питаю.
— Мати дівчини, до котрої я впадав.
— А де-ж тая дівчина?
— Замуж віддав.
— А сам чому не одружив ся з нею?

— А се на що? хіба мені мало без неї? Мені чим гарно, так се тим, що я маю собі що дня пичу!...

— Чекай, не лізь поперед батька в пекло, розскажи, як ти міг залицяти ся до сїєї дівчини, коли вона мешкає у Дворищах, а ти живеш у місті?

— Я був за ямщика на дедіжані, що ходить від міста Житниць у місто Бруки... У Дворищах саме нам переїжджа і виходимо так, що робилась вона у південь. Та дівчина носила мені обідати!... А їм бувало у етайні, де часом крім мене та коний — більш нікого нема!... А там — темно!... Спершу моргнув до неї, у друге — смикнув, а в третє — вона сама пригорнула ся до мене!... Нарешті — їй тяжко без мене було!...

Трохи згодом:

в оправдуване провин молодіжи, если справді які лучили ся, пропамятне письмо домагає ся лише таких запоряджень, котрі би у львівським університеті завели лад і спокій без покривдження рускої молодіжи та усунули би на будуче поводи до подібних подій, які лучили ся в остатніх часах. В тій цілі пропамятне письмо домагає ся унормованя прав руского языка у львівським університеті і попирає акцію заложена універс. руского. Міністер др. Гартель прийняв депутацию, котра явила ся у него під проводом п. Романчука, дуже прихильно, поясвив, які в сій справі вже доси поробив кроки і які мав наміри на дальше, але zarazом виложив, що его намірам пішло в повперек виступлене руских студентів з львівського університету, та радив, щоби они завернули ся назад; висказав при тім надію, що старші Русини схотять в сій напрямі вплинути на молодіж. Депутация заявила, що ради п. міністра готова взяти під розвагу, але замітила zarazом, що справа головно залежить від сенату львівського університету. На те п. міністер обіцяв із своєї сторони евентуально улегчити молодіжи такий крок.

Сецесия молодіжи. В суботу до полудня виписало ся 520 академиків. Питомці духовного семинария виписали ся в комплеті (з виїмкою кількох богословів, що пробуваючи на відпустці не мали ще часу полагодити формальностей). Нині виписи євїтських академиків тривають далі і продовжатись муть до 10. грудня включно. Імена поза сей речинець невинисаних постановила молодіж оголошувати друком. З поміж євїтських академиків члени „Академічної Громади“ виписали ся майже всі; останні доповняють ще формальностей. З між москвофілів-академиків виписали ся доси всі богослови-москвофіли (около 70), що йдуть доси солідарно з прочими товаришами. Євїтські академики-москвофіли не рішили доси, чи прилучать ся до сецесії, як загалом від початку цілої університетської справи їх становище неясне. Нині мають відбутися їх збори, де

справа рішиться. На всякий випадок сецесия прибрала кольосальні розміри і можна надіятись, що до 10. грудня з між Русинів остане на університеті хіба кілька одиниць, зрадянків народної справи, які — на жаль — вседи мусять бути.

До вчора полудня виписалося з львівського університету 583 студентів. Замітно при тім, що ректора університету д-ра Ридігера ніколи не мож застати в канцелярії і виглядає так, наче-б робив се умисно, щоби на час не дати студентам євїдонства відходу а тим самим, щоб слухачі потратили курс. Молодіж крайню огірчена. З питомців семинария внесло вже 184 поданя о прийняте на богословський факультет з чого до Відня вибирає ся около 130, а прочі до Кракова. Часть питомців не внесла ще поданя на чужі університети, а іменно деякі москвофіли і такі, що не думають на сей курс нігде вписувати ся.

Остатні збори „Академ. Громади“. Товариство руско-української академічної молодіжи у Львові „Академічна Громада“ перестало існувати.

В суботу, нині „Руслан“, о 7 год. вечером відбули ся в великій залі „Народного Дому“ остатні надзвичайні загальні збори товариства. Виділ запросив на євїдків сего сумного акту представителів всіх львівських руско-українських товариств і цілу львівську руску громаду. Сала заповнилась по береги, немало осіб стояло на коритарах. Серед глухої тишини голова товариства акад. Евген Бурачинський отворив збори промовою і представив присутнього комісара правительственного. В промові зазначив, що се є остатні збори „Громади“ яко наслідок подій з останніх днів. Дальше перейшов коротко історію товариства від дня єї завзання, представив, чим она прислужила ся суспільности і чим она була для молодіжи.

По вступній промові голови, секретар акад. Ковалів відчитав протокол з останніх загальних зборів, який прийнято без дискусії.

Референтом точки „розвизане товариства“ був заступник голови акад. Темницький. Коротка промова, проголошена з пїєтизмом і поетизмом, кінчила ся внесенем на розвизане товариства. Тяжкий і глибокий сум було знати на лицах всіх присутніх, не лише академиків. Хвиля була так трогуюча, що в очах тисячів зібраних осіб засвітили блискучі перлини, в доказ, як они всі щиро-горячо полюбили симпатичне товариство. Коли

голова зарядив голосованє, „хто є за розвизанєм „Академічної Громади“, в першій хвилі не піднесла ся ніодна рука, аж по хвилі ріпнали ся члени „Громади“ на гірку конєчність. Рука за рукою висувала ся несміло в гору, а очи западали ся огнем завзята і реэігнації. За розвизанєм голосувало около двіста присутніх членів товариства; против: ніхто.

Третю точку дневного порядку щодо майна „Акад. Громади“ реферувал контролєр товариства акад. Писня Чайківський і поставив внесенє, аби після статуту передати ціле майно Наук. Товариству ім. Шевченка з тим застереженєм, що оно має єго віддати академічному товариству, яке колись в будучности завяже ся у Львові з подібним напрямом і цілю як „Академічна Громада“. Збори прийняли се внесенє одностойно. По сїм акад. З. Шухевич висте, аби цїлїхх делегованих товаришів, яко перші жертви в борбі за руско-український університет у Львові, іменувати почетними членами „Громади“. Однак статут „Громади“ не допускає почетних членів товариства, тому ухвалено ім найдлубше признанє.

Перед замкненєм зборів забрав ще слово проф. Грушевський, висказуючи надію, що не надовго працає молодіж, що она поверне і на тїмлім ще огниці запалить нову ватру та закінчив словами: „Збійте ся в знанє і вертайте до перерваної праці“. Тисячі оплесків відозвало ся у відповідь на щирі слова захопоти і надії, потім промовив акад. Бурачинський, заявляючи, що молодіж тим усеїшійше буде працювати на чужині, аби до рідного краю повернути уоруженими борцями в обороні народних ідеалів.

Відсїпанєм піснї „Не пора“ і „Ще не вмерла Україна“ покінчили ся остатні збори „Академічної Громади“, почім відбув ся величавий комерс в салі музичного товариства.

На комерсі промовляло кількадесят бесїдників, а між иньшими відпоручники товариств поступової молодіжи польської і жидівської, працюючи горячо нашу молодіж у далеку путь — в чужину.

Польська поступова молодіж у Львові ухвалила минувої п'ятниці в справі руского університету і по переведеній дискусії слїдуючі резолюції:

„І. Зваживши, що кождий нарід має право до самостійного культурного жити — що витворене у Львові сильного огнища умового жити Руси-України, яким безперечно став би ся руский університет, загатило би раз на все всі нинішні і будучі проби змосковицїя Русинів, — заявляємо ся з всею рішучістю

чостію за утворенєм окремого українсько-русского університету, признаємо і підпираємо хвилеві жаданя Русинів до утвореня нових, рівноправних руских катедр.

ІІ. Поступова молодіж польська уважає віче товаришів-Русинів з дня 19. м. м. за результат глибоких причин, котрих треба глядати в обиджених національних чувствах рускої молодіжи. Не бачучи тої вирозумілості і взглядности, якою повинні руководити ся люди науки у відносинах до молодих умів і горячих їх душ, — (за дальший зміст сконфісковано „Дїло“.)

ІІІ. Против відозви сенату ухвалено видати відозву поступової молодіжи польської, в котрій сенатови висказує ся за єго нетакт — (дальше сконфісковано.)

Про збори в Празі пишуть нам з Відня: В неділю 1. грудня с. р. їздили відпоручники руских послів, Пігуляк, Король і Василь Яворський до Праги на великі збори аранжовані Чехами в користь основаня чеського університету в Бернї, словінського в Люблянї а руского у Львові. В імені Русинів промовляли послї Король і Пігуляк. Збори були величаві. Величезна сала прегарного чеського „Народного Дому“ була заповнена самою першорядною інтелїгенцією чеською. Аранжери віча не мали в програмі підносити там і справу основаня руского університету, але публіка, у видївши руских послів, змусила аранжерів до резолюції о руским університеті. Кричали: „а rusinsky, rusinsky universitet!“ По вічу відбув ся бенкет в честь словінських і руских послів.

Перегляд політичний.

До N. W. Tagblatt'у телеграфують з Берліна, що, переговори між амбасадором німецьким г-р. Айленбургом а г-р. Годаховським в справі антирускої агітації Поляків в Галичині ще не покінчені. Півурядові дїєвники висказують гадку, що спільний інтерес всіх трох держав вимагає того щоби якою спільною акцією положити тому конець. — Neue fr. Presse пише

— Вони, отї дївчата якісь дурні, як бджоли до меду, так вони лїпнуть до нашого брата...

— Та ні, не те, кажу, — скажи мені як твоя дївчина кохана виїшла замуж?

— А так, — вона була дуже гарною — і очий би з неї не зводив, усе-б дивив ся!... От її теперішній чоловік і почав до неї впадати. Звичайно, вона не хотїла йти за нього — бажала за мене; але хїба я дурний? На що мені женити ся?... Бачу, що не перелївчи з нею, сам почав намовляти її... хоч і плакала, а замуж пішла за того, за кого я хотїв...

— І не жалкуєш за нею?

— А чого я маю жалкувати, — адже, їдучи поук Дворища, ніколи не минаю їхньої господи... А як заїду, то і, Господи, як він і вона бувають раді мені!...

* * *

У селі вітер не дихне... Хмара підночуєт ся до сонця, спєна дуже пригїчує... Згага томила... Біля старостової хати я велїв Дмитрови спинити конї. Той став. Я пішов у двір, щоб напийти ся води. Господар був знакомий — несподївано ми з ним забалакались про град, що сього року наробиє так багато шкоди — особливе гречки загинули... — Далі, виходжу за ворота, щоб сїдати на воза та їхати далі, коли — глянь — нема мого візника!

— Дмитре! — кричу я. Той не озиваєт ся.

— Дмитре!!! — Сховав ся мій Дмитро.

Я виїз на васага, узав у руки віжки, смікаю ними, щоб той дзвінок, котрий висить у коняки на шїї, задзвенївав. — Дзвінок гучно обїзав ся, а Дмитра усе таки даєт Біг!...

На всьоси від мене заворїтми біля чикальнї кілька чоловіків та жінок чаєтували ся.

— Люде добрі, — звернув ся я до них, чи часом ви не бачили, куди подїв ся мій єурман?

— Отам у браму пішов до своїх.

— А хїба у нього тут є родичі?

— А що-ж. Господина сїєї хати здаєт ся його сестра у другїх чи в третїх...

Я нервово задзвенївав!... — Дмитро як опарений вискочив з хати, а за ним у одвірку вирисувалась постать високої сухорлявої молодіжї... Вона рукавом білої сорочки витирала заплакані очі... я цїкавив ся ближче роздивитись на неї, на її обличчя. Але Дмитро раптом ускочив у воза, несамовито ухватив у свої руки від мене віжки!... Він свиснув — і конї раптово хвятили!...

Слива, що росла за плотом, закрила од мене молодіжню... Далі — мельнула стодола, чиясь хата... стогни... А ось уже я не веїваю подїчити палїв у сьому коротенькому парканї, що зараз пролетїв перед моїми очима!...

— Чи ти не здурїв, навірений?!... Не жени коней, бо повилїзаємо з воза! Дмитро не вважав на мою лайку,

він ще дуже поганяв і нервово кричав, свистїв на нещасну худобу!...

Тїни від окремих хмарин, що плавали поїд яєним блакїтним небом, на хвилинку закривали від нас яєне сонце і в мить ми опять виїтали під спеку!...

Іже далеко за селом конї пішли легше; Дмитро обернув ся до мене, випутив очі, роззавив рота і знову по своїйому, мовчки, потайки, злорадієно, мов чортяка реготав ся!...

— Що з тобою, навірений? — щоб відченитись, спїтав я сердито.

— Нема дома ні чоловіка, ні свє-крухи — усі на полі!... — вона сама в хатї!... Помішали ви мені, пане!...

Конї йшли зовсім помалу... Ось окре-мий килим зеленої як рута шпєнїї вабив до себе, щоб лягти у нїй — покачтись!...

— А вона й їсти хотїла давати — уїдливо бїдкав ся Дмитро.

— А хїба-ж се та сама? — Пробудив ся я.

— А що-ж... Ет, вона — дурна... І здохне, а все дурною буде!... До сього вісім місяців не бачила мене, а тепер угляїла — так і заголосила!... От дурна!...

Згодом, бадьорливо махнувши головою, Дмитро додав:

— Ні, що не кажіть, а отсе коєц-б допровадити вас до станції, а зараз „до неї“ майну, бо дуже просила... Шкода-б горівку поїнути!... Адже мала й горівки принести!... Гї-гї!...

— Гей, ви!... Ну, зборїж!...

І віз знову захитав ся, але на сей раз не по мосї, але по великій пилїжї, котра великим сїрим стовбєм несла ся з нашим возом і через те від нас закривав ся Божий євїт!... Ось ми порівнялись з молодіцею, котра моєла просо над шляхом.

— Здорові, тьотюцю! — гукує Дмитро. Конї пішли легше.

— На віки слава, — відказала молодіця, осміхаючись.

— Гї-гї! — обернув ся до мене Дмитро.

— Що, ся теж твоя знайома?

— Менї з них кожда знайома — отсе як би ви не їхали зо мною, вона те-ж була-б моя.

— Невже так легко?

— А що-ж, бачте, у полі прїм неї ані душі!... От я й підїхав би... Спинив би отсе конї, поздоровнав ся, осміхнувшись, вона до мене осміхнулася!... А там — я устав, сїв отут під житом — одне гарне слово скажу їй!... Там — друге!... А ось, бачте, вона й моя!...

— Гї-гї!...

— Гей, зборїж, марш до села — там шкальто побачиш, сам станеш євїчити, не будеш питати!...

І знову велику куряву ми понесли за собою!...

Село Слободище, 1898 р.

що цїсар Франц Іосиф на вість о антируських агітаціях у Львові приказав властям львівським дбати о удержанні порядку.

Як гостив галицький кацап у Києві.

До „Руслана“ пишуть із Києва. Відомий московіст Д. Вергун, редактор-видавець часопису „Славянський Вісник“, очевидно перестав задовольняти ся московськими карбованцями, його словноплюбний ієроті забажало ся лаврів. Певно в Відні дістали Іх Вергуну було занадто трудно, і впало йому на думку, що у Києві він киче зможе убити ся славою до сходу.

17. падолиста (ст. ст.) на загальному зібранні „Київського Славянського благодотворительного общества“ сей славний муж виступив з промовою під заголовком: „Зарубежний Русь и Славянство на порогі XX вѣка“. Зрівнявши російську державу з велетнем-богатирем, у котрого під ногами тріщать Кавказ, але на жал не тріщать Карпати, бо богатирська нога, що упирає ся в них, дуже покалічена, промовець почав розповідати — як би то було хорошо, як би усі Славяне підлягли російському монарху. Велика аудиторія уважно слухала проповідь гостя московіста. Здавалось все гаразд і Вергуну уже ввижались лаври, що квітчають його московістську голову. Аж нараз провідник всеявної нагайки вигукнув: „час вже відкинути варварське слово Русь, істнувати мусять тільки Росіяне!“

Цікавість до промови під впливом такої безглуздої заяви раптом перейшла в ненависть до її автора. Актова саж університету здригнулася від криків обурення і гримих свистків.

Знайшлись між присутніми і прихильники московської ідеї; були се переважно члени „К. С. Б. Общ.“. Між ними директор гімназії Петр, Чех по походженню, схопив дзигаєк (крісло) і хотів їм довести істину заяви Вергуна, але побачивши, що студенти університету збирають ся відповідати танимим доказами, воєвничий педагог, що завідує вихованем молодіж, лишив поле брані.

Коли значна частина аудиторії покинула сажу і галає утих, Д. Вергун з упертістю, достойною побірника великої ідеї почав провадити далі свою промову, котру, правда, вже чути гаразд не було можливости, позаяк аудиторія не могла зовсім отинитись; колиж промовець заявив, що галицькі священники і їх доньки читають російські часописи, знов підняв ся страшенний гвалт: несамоовито свистіли і кричали — „вон падлюка!“

Але на сей раз, оточений прихильниками, Вергун не хтів перервати свою промову. Бачучи таку упертість гостя, частина демонстрантів рушила до катедри, не двоєзначно зазброївшись дзигаєками. Уздрівши таку халену, Д. Вергун зрозумів, що тут уже йде не о лаври, а о власні боки, і покинув катедру.

Але на тім же не скінчилась авантюра шановного гостя з Відня. Коли він отукав ся по широким сходам автової сажі, щоби вертати до готелю, оден з молодіжників гукнув: „зробімо московістську приємність“ — „почастуймо його по московськи!“ і тоді з усіх кінців посипала ся на нещасну голову московіста найдобриша московська лайка.

Так заробив московіст від „матери городів руских!“

НОВИНИ

Календар. Середа 28XI. (11/XII.): н. о. Стефана Нов., с. м. Іринарха: Р.: Дамаза, Четвер 29/XII. (12/XII.): с. м. Парамона, Филумена, Убрана: Р.: Епімаха.

Іменования. Міністер судівництва іменував адвоката дра Генрика Гортена у Відні секретарем суду в Чернівцях, переніс радників Тодора Грібовського з Кремену а Кароля Пльона з Сучави до Чернівців; іменував радниками суду Людвика Кохановського з Відня для Чернівців, Алексе. Лімбергера з Садагури для Чернівців, Лазура Грігоровича з Башків-

ців для Сучави, субститута прок. др. Василя Якубовича для Сучави, Костя Скінтауну з Гумори для Гумори і секр. дра Сидора Мінцера з Чернівців для Чернівців; як видно, між іменованими нема ніодного Русина або хоч би тако-го, що зміє по руски. — Концентивним практикантом при бук. правительстві іменований Віцентович.

Іспит кваліфікаційний зробив крім наведених вже нами учителів ще й п. Теофіл Попович з німецькою мовою викладовою і з рускою як предмету.

Научний кружок акад. товариства „Молода Україна“ розпочне свою діяльність відчитом, що відбудеть ся дня 11. н. ст. грудня 1901 о годіні 8 вечером в льокалі товариства. Тов. Когут читати ме на тему: „Чи розвиваєт ся ідея моральности в історії людськості чи ні?“

За видіа:

П. Лушинський, В. Воймаровський, голова, писар.

За гімназію у Вишніці була тамашна депутація Б. с. м. у цїсаря. На промову провідника депутації о. Семанюка спитав монарх знов, чи бук. Русини справді не мають ще гімназії і обіцявши розглянути петицію, відпустив депутацію дуже ласкаво.

Концерт „Бук. Бояна“, що відбув ся минулої суботи в Чернівцях, випав під кожним взглядом вдоволяючо. Хор числив зверх 40 осіб і складав ся з кількадесять мушан і кільканадцять жінощин послядні явили ся переважно в хороших народних строях. Хори мішані і мужескі, самі нові, йшли гладко і з хорошою інтерпретацією, особливо ефективно в ріпалах і ріпаліссімах, а два мішані хори: „Дніпро реве“ і „Верховино“ на домагання публіки повторено. Головна засада, що сьвіжі сили хору „Бояна“ в неділю вивчили стілько трудних композицій, належить ся унавітелеви хору проф. А. Колерови: не мало-ж і щирій праці членів хору. Знамениту гру персерадних черновецьких артистів проф. Колера на фортеп'яні і п. Палаца на скрипці нагородила публіка бурєю оплесків. На концерт прибула вся сьвідомо своїх патріотичних обовязків черновецька руска громада (крім кількох професорів, хоч дохід з концерту призначений був на біду молодіж шкільну) і спорі числу патріотів-учителів з провінції, сим дали вони доказ, що готові піддержати заходь „Бук. Бояна“, і оправдати так віщі слова Тарасові: „Наша пісня, наша дума не вмере не загине.“

„Бук. Боян“ призначив з доходу посляднього концерту 50 корон на руских студентів, що прибудуть до Черновець зі Львова.

Пам'ятки бл. п. цїсареві Єлисаветі має стати в Чернівцях і в Сучаві. Дотичні комітети збирають складки.

Сьвято Николая уряджує для руских дітей „Бук. Боян“ на другу середу вечером.

Якийсь наївний політик післав до румунізаторського „Buk. Journal“ справозданє з черновецького віча в справі руского університету, з котрого Schreibe-jungeles-и Фьондоріві собі киять.

Про будову школи в Вашківцях н. Ч. докосить нам на нотатку з „Fr. Lehrerzeitung“, що громадський начальник власне заходить ся, аби будова розпочала ся на весну, до чого вже є готовий план на хороший одноповерховий будинок, в котрім помістять ся обі школи, хлопчача і дівоча.

Нещастні випадки. Іля Мелничук з Лукавця замерз у п'яному стані, а двоє дітей Дмитра Пасюка з Іванківців убила катка.

Демонстрації гімназістів. В суботу поноудни ученики польських гімназій у Львові з нагоди листопадових роковин по відсьняваню патріотичних пісень на Личаківській цмнтарі великою лавою потягнули — як пишуть польські часописи — перед німецький консулат. По дорозі поліція кілька разів розганяла молодих патріотів, але они все немовби з землі виростали і з криками: „регеат Прусак“ дійшли аж до ринку, а звідси під нападом поліції розбрили ся на всі сторони. Польська праса представляє се яко геройство польської молодіж, але найби се — припустім — зробили ученики рускої гімназії, то чи та сама праса не назвала би їх гайдамаками ребелантами і т. ин.?

На „Народний Дім“ в Чернівцях Панна Вальтер, учителька Бобівців, зібрала на загальний зборх фідії тов. „Руска Школа в Станівах. — 17 корон, на котрі зложили пані: Вальтер, 2 к., п. Авгенбік 40 сот., п. Полескул 1 к., п. Кукелька 1 к., Панове: Чесниковський 1 к., Кушнірюк 2 к., проф. Клим 1 к., Понич 50 сот., Данчул Кесенозон 1 к., Рогатиневич 1 к., Кукелка 1 к., Іванців 1 к., Барбір Олександр 1 к., Гешка 60 сот., Григорчук 40 сот., Н. Н. 20 сот., Н. Н. 20 сот., Лупуленко 1 к., Барбір Іван 40 сот., Н. Н. 20 сот., Н. Н. 10 сот., — п. Осип Григорчук надучитель з Чарторий зложив на членську вкладку 20 корон. Спасибіг.

Конкурс.

При черновецькій міській маїстраті в до обсадження стало місце директора маїстрату з установленою для міських концентивних урядників платнею VI. рангі з речинцем від 1. цвітня 1902 р.

Установлені доходи VI. рангі складають ся з трох плає річної платні 5600 кор., 6400 кор. взаглядю 7200 кор. і з додатку активальності річних 960 к. Аване до висших клас платні наступає по окінченій п'ятилітній службі в тій класі рангі.

Після § 8 службової праїматики для громадських урядників стоїть краю Чернівців жадає ся від убігатель о місце в громадській службі загально:

1. щоби мали що найменше 18 а не більше як 40 років житя.
2. бездоганного поведєня.
3. щоби мали спосібности і знанє, які для дотичного місця конечні.
4. щоби знали німецьку і що найменше ще одну мову краєву.

Після § 9 службової праїматики і § 53, устун 2 громадского статута мусять особливо урядники концентів для політичного діловодства в спосіб приписаний для державної служби пейтованими бути.

Убігатель о се місце мають внести докладно заосмотрені і штемплєвані подання в приписаній службовій дорозі до 31. н. ст. грудня 1901 до президії маїстрату.

Посадник:
Когановський.

Конкурси в Серецькій повіті розписані до кінця с. м. на місце учителя і підучителя у Вовчинцях, підучителя в Балківцях, Черепківцях і Шербівцях з рускою мовою викладовою, а при хлопчачій школі в Сереті з рускою і німецькою.

Конкурс на місце підучителя в Глітї з німецькою і рускою мовою викладовою розписала пов. рада шкільна в Гурагуморі до 31. с. м.

Конкурси на місце надучителя і підучителя в Давидівцях, двоє учителів в Іванківцях, учителя і підучителя в Кучурівцях, підучителя в Малатинцях, Шипинцях, Валяві, Веренчанці і Заставні, підучителя при хлопчачій а підучительни при дівочій школі в Кіцмані, підучителя або підучительки в Бергометі н. Пр., Брідку, Чункові, Дорошівцях, Горосівцях, Іванківцях, Кадобівцях, Кисилеві, Кліводині, Лашківці, Лужанах, Вікні, Оршівцях, Омихайбі, Потгорилівці, Репунжівцях, Самушівці, Ставчанах, Суховерхові, і Зеленеці виписала пов. рада шкільна в Кіцмані до 15. с. м. всі з рускою викладовою мовою.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

РУСКИЙ КРАЕВЫЙ драматичний конкурс в Галичині, 1901.

Далі.

В І-ім акті твору „Люди-люди“ дивимо ся за куїси в часі аматорської вистави. Довідуємось і бачимо, що досить багатий та не дуже ідейний і взагалі слабхарактерний український дідяч Братович (він надавав би ся під перо Саміленкови), оден з аматорів-артистів любить гарну аматорку Марту. Але Марта підлюблює ся в антрактах еще й з другими, на примір гарним офіцером (Поляком?). В другім акті ми

в хаті Братовича, куди він запросив всю громаду прямо з вистави: приятель отвирєє Братовичеві очі на кокетованє Марти, — приходить до правдивої сцени й розриву. В акті третім ми на патріотичній сході: акт сей, як і І-ий, визначаєт ся гарною обсервациєю подробиць, натомісь слабе перо автора там, де намагає подати розвій події. На сходку приходить і Братович і так собі, і Марта: зчиняє ся розмова; Марта жадує ся, що не було й нема кому її піддержати слїдує згода з Братовичем. В акті IV-ім зображена дуже мітко й гарно доля недібраної уже повінчаної пари, Марти й Братовича: їй в голові лише ігранки, для мужа нема й дробини чути й поваги; своєю дорогою і муж сей — лип тужити уміє, типовий український Обломєнко, хіба — що „досить багатий“, та за те розніжений. Братович хватає навіть за револьвер, та коли жінка врешті повязалась сьвітами, вертає в V-ім акті до рідного села, знаходить тут ідейну учительку й шкільного сторожа діда Пилипа (пригадують ся „Дядькові примхи“ Чайченка), пробує розмовляти з селянами — збираючись робити щось в їх користь, розжалоблюєт ся і проганяє селян; дід Пилип успокоює его, а учителька (котра колись Братовича любила) пригладяє ся з боку, як — ангол. Сей акт і слабій, і недоладний, і злишний, треба-б відповідно переробити акт VI-ий і на нїм скінчити. Братович належить до того покрею недужих, недокінчених людей, що на пр. Гордія в повісті Чайченка „На розпутьї“: — він, правда, трохи живийчий, та все таки багато симпатичнийший від него молодий лікар в омовеній попередню драмі „В народі“ (не згадуючи вже про головну особу сей драми, учительку). Про Марту її говорити шкода: хоч і она, на жаль, аж надто типічна, і такі як она — належать поки-що до літератури, поки житє їх не поставить на зовсім далекому місці....

Основа твору означеного ч. 1222 доволі акторальна: голод (частий на жаль) в Росії й всякі придумувані урядом і суспільностию способи заради. Се, що надто разило в „щирім народолобці“, тут проущене й злагожене: там виступав старий „народолобець“, тут бачимо молодого студента, тут і там народолобець показує ся звичайним, не дуже то й хитреньким спекулянтим, лиш коли в старім народолобці, та ще оточенім повагою громади; се спекулянтство було прямо огидливе (хоч на жаль і там не без многих правдивих черт), тут оно лагодить ся так молодостю „патріота-народолобця“, як і сим, що він поки-що не значний чоловік в громадї, а хоч дуже малонадійний, та все таки більше теоретика, як практик. Попередний народолобець, жонатий, робить своєю жертвою молоду ширю патріотку; теперішній Андрій, хоче оженитись з трохи інтернаціональною, а також ніби з українцею мільонеркою московкою, не без щирих почувань — але надто романтичною панною, котра по кількох менше щасливих пробах з всяким надуватєлями, Івановими і др., пробує щастя з українським патріотом. Припадає се як раз на час загальної акції для „голодаючих“ і панна справді готова до жертв, та „патріот“ переконує її, що дрібна поміч, одиниць-одиницям відочого, що тут, як і взагалі в справах суспільних, треба акції широкої, щоб усеути лихо в корінь, та що до такої акції треба широкого приготуваня... вже не слюбі. Та це треба знати, що у патріота є гарна наречена, Оріся, що ширю его любить, а поки жде, щоб він укінчив свої медичні студії — тимчасом ширю й розумно, скільки мога, зазначає селян в їх тяжкій потребі. Отже патріот доказує собі і — їй, що він, для народного добра, „повинен“ з нею розійти ся, та тимчасом серед снх всіх заходів користає з нагоди, щоб полюбитись з гарненькою служавкою Зінкою. Та коли він Зінку прибрєє закуплєними у перекуня Татарина подарками — входить мільонерка Людмила, „Да этого даже Івановъ мнѣ не сдѣлалъ“, кричить она, люта, до Андрія і сей лишає ся на леду, прогнаний та покинутий обома нареченими. Побіч симпатичної Орісі, виводять перед нас автор ще й симпатичного суперника Андрієвого — Сергія. Гарно передставив автор також дівчину Зінку.

Далі буде.

Найбільша різдвяна вистава і принагідне закупно!

В ДОМІ ТОРГОВЕЛЬНИМ **Б. БАЛЬТІНЕСТРА** молодшого
в Чернівцях уліця Головна-Енценберга (Enzenberg-Hauptstrasse) ч. 3.

Склад ц. к. упривілейованої фабрики товарів з альпаки і хіньського срібла В. Бахмана і Сп. у Відні.

Товари з старого срібла і бронзу:

Ваз, ліхтарів, гарнітури до писання і курення, столи салюнові і на квіти, зигарки, фігури, зеркала, рами, пушки на зигара, товари з плюшу, шкіри, кишені на карти візитові і корони. дамські портмонетки з сріблом і без срібла, ланцюжки, гузики до манжетів правдиві бурштинові цигарниці, дамські пояски, шпідкретові шпильки до волосся, торби до подорожж.

Товари з футрів: Ковніри дамські, зарукавки для дам і дитин найновішого гатунку. Правдиві перекі шапки для мушкетерів і хлопців. Зарукавки і ковніри в як найбільших виборах. Сукні і плюшеві модні шапки для панів і дитин.

Товари вовняні і ткані: Правдиве біле і егерске по цінній фабричній; скі каштанові, штани, сорочки, екартетки, панчохи, убрання для дитин. Вовняні покрити, камаші, вовняні рукавички для панів, панів і дитин.

Великий склад черевиків з славної фабрики Anton Capek у Відні з французької шкіри, а також інших сортів а все в найлучшій гатунку. Всякі зимові черовики для панів, панів і дитин.

Склад лиш правдивих російських кальонів і черевиків до світу для панів, панів і дитин.

Коци до подорожж з вельблюдового волосся, вовни, плюшу шовкового, як також колдри на ліжка всякого гатунку.

Краватки у всіх модних фарбах. Всяких сортів і то шовкові, полотняні і зефірові. Краватки шовкові і до прання є на складі, а що тиждня приходять свіжі посилення після найновішої моди.

Панчохи, шкарпетки, хустки до носа, ковніри і маншети.

Ц. к. спродаж стріляючого пороху.

Як вже всюди єсть відомо, що

Ріхтера

скринки до камінної будови з якором

є найліпшою і наймудрішою іграшкою яку можна дати дітям для розривки і забави.

Ріхтера скринки до камінної будови єсть всюди відзначені а послідного часу в Парижі 1900 р. золотим медалем.

Ріхтера будівляні скринки з якором можна кожного часу після плану побільшити будівляними камінчиками припособленими до будови мосту з дуже красиво вироблених камінчиків. Ріхтера будівляні скринки єсть по цінній від 0.75, 1½, 3, 3½, 4½, 6 до корон і висше, а будівляна скринка з якором з камінчиками прирядженими до будови мосту від 3 корон можна дістати у всіх ліпших торговлях з забавками; але треба уважати на знак якор, бо без якора не єсть правдиві скринки.

Новина! Ріхтерові забавки терпеливості: холодна кров, девять нараз, сфінкс, кобальд, громовид, не гнівайся і п. по цінній 70 сот., правдиві лише з якором.

Хто хоче дітям справляти дарунки, нехай собі скаже прислати чим-скорше новий, багато ілюстрований цінник від підписаної фірми; цінник вислає ся за дармо і оплачено.

Königl. Hof- und Kammerlieferanten J. M. Richter & Cie., Erste österreichisch-ungarische k. u. k. priv. Steinbaufabrik.

Comptoir und Niederlage: I. Operngasse Nr. 16. Wien. Fabrik: XIII/1 (Sieking), Rudolfstadt, Nürnberg, Olten (Schweiz), Rotterdam. New-York, 215 Pearl-Street.

Найліпші

МАШИНИ ДО ШИТЯ

є так звані обручкові (Ringschiffchen).

Сі машини йдуть дуже легко і надзвичайно скоро (2000 штихів на мінуту). Сі машини мають приряд до гафтованя і приряд до остреня голок та ножиць. Окрім сих маю ще найновіші машини для шевців, кравців, римарів і такі, що шиють для потреби в перед і взад.

— За кожду машину гарантую 5 літ. —

Продаю за готові гроші і на виплат дешевше як всюди, хто невірить най переконає ся.

В. Данилевич

машинист
в бровари Штайнера ул. Двірцева ч. 21 в Чернівцях.

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕР“

Львів, Ринок ч. 10. (дім „Просвіти“)

перше і одинок руске Товариство ассураційне, обезпечає будинки, і всі предмети движимі против шкідливого вогню.

„Дністер“ припоручили Присвящ. Ординаріати Вєч. Духовенству і вірним всіх трьох Епархій.

Фонди гваранційні „Дністра“ з днем 31-го грудня 1900

Фонд резервовий . . .	311.540	кор.	11 сот.	} разом 520.406 к. 65 с.
Резерва премій . . .	171.942	„	— „	
„ спеціальна . . .	6.000	„	— „	
Фонд емеритальний . . .	30.924	„	54 „	

Тарифи „Дністра“ дуже умірковані. Надвизка річна розділяє ся між членів в формі зворотів. За рік 1900 дістають члени 8% звороту з премій.

„Дністер“ виплатив до 31. грудня 1900 відшкодовань 2.120.834 кор. Шкоди ліквідують ся безпозовочно в присутности Делегата і 2 членів.

Поліси „Дністра“ приймають при позичках гіпотечних: Банк краєвий і Каса ощадности у Львові, Коломиї, Самборі, Долині, Снятині, Городенці, Терембовлі, Заліщиках, Городку, Ярославі і Богородчанах.

На житє треба обезпечитись тільки через „Дністер“ в Товаристві взаїм. обезпечень в Кракові; з таких обезпечень через „Дністер“ іде часть провізій на рускі публичні добродійні цілі; поліси і квоти видає Краківське Товариство рускі.

„Дністер“ пошукує спосібних агентів, особливо селян господарів в окрестностях, де єще нема близько агентів „Дністра“. — Агенти заробили вже 274.964 кор. провізій. — Зголошеня о агенції треба вносити до Дирекції у Львові.

В Іспасі на Буковині є

НА ПРОДАЖ ПОСІЛІСТЬ

що складає ся з нового дому з 6 відділами, з верандою і галерією, із старого дому з 3 відділами, зі стайнею, шпихлром і коншицею, керницею і красним молодим садом і 5 моргів ґрунту І. класи.

Ближші відомости подає писемно властитель:

ЮРІЙ МАЗУРЯК,
церковний півець в Станиславові.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях
отворена в неділю і свята від 9 до 11 години рано.

Виходить в Чернівцях
що середа, п'ятниця і неділя.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Реклампні неопечатані
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10	—
на чверть року	5	—
на місяць	1	70

Посидинок число коштує 16 сот.

Передплата і належність за інсератами
платні в Чернівцях.

Братя Русини!

Задля подій, які счинили ся на львівському університеті, рускі академіки, числом зверх 600, чули ся приволочені опустити той університет, що став їм з матери мачухою, і мусять тепер шукати пристановища на інших університетах.

А що вони вступили ся сьміло і відважно за права рускої мови піднесли рішучо, найвищу культурну справу Руси-України, жадане особного руского університету, заступили ся за сьвяте право руского народу — мати свою власну сьвятину наук і задлятого потерпіли великі страсти, а багато з них навіть всякі средства до життя і дальшого образования, то спадає тепер на руску суспільність обовязок, подати сьм молодим борцям за права руского народу всяку можливу поміч, особливо-ж дати їм можливість продовжати науку по інших університетах.

І на Черновецький університет вписало ся сими днями з пів сотні сих мучеників за народню справу. Заопікувати ся ними щиро, по батьківськи, прийняти їх як рідних на рідній рускій землі так, щоб чули ся як у себе дома — се обовязок буковинських Русинів.

Черновецька руска громада, зійшовши ся на нараду в тій справі дня 11. грудня, порішила прийняти ся як найревнейше за се патріотичне діло підпомогти рідним дітем і вибрала на се підписаний комітет, котрий має збирати потрібні на сю ціль фонди і нести поміч безпритомним синам Руси-України.

Тому звертаємо ся до всіх руских товариств на Буковині, не ви-

ключаючи і сільських читалень, до всіх Русинів і Русинок, котрі виявили стілько симпатий, сердечних спочувань і небувалої солідарности та подиву для сьмілого і рішучого виступу нашої молодіжи в сій висококультурній рускій національній справі з горячою просьбою, аби тепер не щадили і матеріальних доказів свого запалу і патріотизму. Подайте помічну руку нашій рідній рускій молодіжи, многонадійній будучности руского народу! Сповніть свій обовязок так, як сповнила его не вагаючись ні на хвилю руска академічна молодіж! Не гайтесь, бо потреби великі невідложні, бо, двічі дає, хто швидко дає! І найменша лепта пожадана, бо сотик батко золотого. Вже не самих слів, а гроший, як найбільше гроший присилайте на адресу підписаного голови комітету, в тім переконанню, що Ваша жертва дістане ся гідним синам Руси-України і Ви сповнили у великій хвилі велике діло!

Чернівці, дня 12. грудня 1901.

Др. Ст. Смал-Стоцький,
голова комітету.

Омельян Попович, Денис Єремічук,
Др. Євг. Кобринський, Ор. Гандяк,
Ігнат Власюк, Мих. Харжевський.

Німці на Буковині.

„Bukowiner Bote“, орган християнських Німців на Буковині видрукував, а їх суборган „Buk. Nachrichten“ передрукував на підставі промови посла д-ра Лупу статію під написом „Німці на Буковині“ такого змісту.

Кожний неупереджений признасть,

що дотеперішня німецька управа Буковини була для краю благословенством, кажуть „Buk Bote“ і „Buk. Nachrichten“, а тимчасом весь край кричить, що гине в темноті, біді та нужді.

Коли-б німецька управа, кажуть названі дві газети-сестриці, спинила розвій національний ненімецьких народів, то Буковина була-б нині німецькою, але німецька управа догдує скорше всім иншим, як своему народови.

Що ненімецькі народи Буковини спинені в своїм розвою, про се нічого сперечатися, доста заглянути у всі середні і висні школи, кілько там ненімецьких учеників, доста подивити ся в яку будь ненімецьку народну школу, яких учителів виховує німецька семинарія в Чернівцях, доста переглянути шематизм бук. урядів, щоби переконатися, як розвили ся доси ненімецькі народи на Буковині. Всі урядники з гори до долу німецькі, як сказав поет Ник. Василько при дебаті над бюджетовою провізорією, Буковина справді змінена зовсім, а що маса аналіфбетів не змінена, в тім заслуга німецької управи лише на стілько, що оставила їх доси аналіфбетам, а та мала одробина національних здобутків ненімецьких народів на Буковині, се добуток їх тяжкої і довголітньої боротьби з німецькою управою, що для горстки Німців на Буковині і для тих, що рік-річно заходять сюди зпоза границь краю, не скупує нічого.

Далі плачуть обі сестриці-жалібниці, чому Німці не змінили Австрії, як мали в своїх руках силу, на що дали 19. артикул основних законів державних про рівноправ-

ність всіх народів, чому не зробили німецьку мову державною, по що дали Полякам за миску сочевиці національну управу в Галичині, якої тепер всі жадають; за що все тепер витісняють Німців усюди з їх становиска і підозрівають того „милосердного богача, що розтратив свій масток а тепер мусить у обдарованих просити милостині“?

Аж сьміх збирає на такі наївні плачі-питання, якими може „Buk. Bote“ зрушити хіба своїх читачів, що не знають, чому Німці помямо неустаних заходів і колишньої сили не змінили Австрії, чому мусіли прийняти 19. артикул, чому не мають декрету на німецьку „Staats-sprache“; але весь сьвіт знає, що німецький богач не дав зі всего того загарбаного чужого добра ні крихіточки добровільно і з милосердя, а лиш тому, що мусів; знаємо, що він віддав Русинів в Галичині на поталу Полякам ізза своєї користи, й що той безсердний богач не жебрає нічого свого у обдарованих ним жебраків, а беть ся з ними за кожний загарбаний ним шматок, який належить ся їм після Божого і людського права.

Відтак питає наша німецька пара, що-ж шкодить кому знане німецької мови, що отворяє ему сьвіт, бо-ж німецька мова то мова сьвітова, а хто не черпає з її скарбу науки, мусить загинути з голоду.

Знов аргументи хіба для піддержування ними „високої вартости“ німецької; бо проти користий, які виходять із знання мов, тай то не тільки німецької, але хочби й „менше вартної“, не виступає ніхто, крім одних Німців, котрі особливо на Буковині завдяки перехваленій ні-

Брудер і Затишка.

Оповідане В. Кравченка.

Потяг спинив ся. Станція Широка. Підпрапорчик Затишка тут мав пересадку і от він вибіг з вагону на двір, притримуючи шаблюку рукою з боку, зігнувши ся кришку, скинув нервово наверх очима... А он уже охвіцера побачив здалека, з того ніздрі його — як картонні, роздулись у шар, — горять карі очі!...

„Наш колір і число на погонах“, — радо подумав підпрапорчик про себе, і враз обомивав витрав підбиту шинелю, шапку — на бавір заломив, витяг поетать струмочком, прокашляв ся, ще раз озирнув себе... — Чомусь кришку серце затріпотало... А ось уже той самий Затишка „виріс у дріт“ — „начальника очима жере!“

Високий, русавий штабскапітан з приязним осьміхом відвів руку підпрапора, котру той притулив до козирка, віддаючи йому честь начальникови, і приємненько стис тую руку.

— Се не на мунстрі — тут ми однакові.

З тих слів у підпрапора радісно серце забилося, бо досі йому було відомо, що він тільки „тигги ся“ повинен перед охвіцером, а тут тобі разом — „ми однакові“!...

— У якій роті ви служите? — спитав ся штабскапітан у Затишку.

— Ще ні в жадній... І сам не знаю,

куди мене призначить полковник, бо я ще тільки з юнкерською вперше їду до полку...

— А ви по якому розрядови скінчили?

— Як-би мені з тактики баль не сьм, а поставили вісім, то був би першим, а так — по другому розрядови.

— А от мене, то відразу призвали на охвіцера, бо я скінчив по першому... Лобода, мій товариш, то аж сьм айт просидів „притусеем“, бо він вийшов по другому розрядови, а саме як ми скінчили юнкерську школу, то після того довго не було війни, — каже штабскапітан.

— За маршировку і я маю дванайцять, — з маленьким сумом у серці відповів Затишка, бо душею почув, що й він може засидітись не малий час у підпрапорах.*)

— Просіть ся у мою роту, ми хутко зробимо вас охвіцером, не журіть ся — вакансії будуть... До речі, у мене є капітан Клименко, що його можуть прогнати зі служби...

— Що, дивуєтесь? А так — я штабскапітан, а він — капітан і я командую ним... Його вміє назначити „у мою роту“, щоб з нього люди були...

*) Кандидат на охвіцера перше звав ся притусеем, а тепер — підпрапором. — Підпрапор, який скінчає у першій розряді — разом призводить ся на охвіцера, а у другім — чекає черги і часом довгенько, доки знайдесть ся йому вакансія.

Знаєте, не потріб — плянця він... Ще вчора нажер ся у гостях, вертав ся до дому, а чобітки на ногах маленькі, халосні на випуск... У нашому місті таке болото, воно звісно крізь штани хлаботить!... Ніч була темна, а він упав на вколюшки перед телеграфним стовпом, обняв його — давай плакати, та там і заснув. Москалі сьогодні знайшли його, мене оповістили — я зараз на потяг та отес й їду до полковника у Барабаші, де штаб нашого полка, — „доложу“ — нехай собі бере такого капітана, котрий „марав нашого мундера...“ А хай тільки полковник не візьме Клименка від мене, то я сам скажу полковнику, що ви матимете моральний вплив на капітана, то все-ж таки, сподіваюсь, вас наставлять до мене...

Штабскапітан з підпрапором увійшли до вагону того поїзду, котрий їшов у Барабаші. Штабскапітан сів біля віконця... Підпрапор стоїть...

— На що нам чиношанування? Сидайте разом зо мною, — припрошує охвіцера Затишка. Той присів з краєчку оселона...

Ще кілька паників увійшло до вагону, нарешті виїзла стара пані з силою пакунків... Сидали, мовчали, роздивлялися на других.

Штабскапітан дістав собі цигарку, дав і Затишці... Запалили. Далі охвіцера сей поклав на долоню ерібну тютюнницю, з легенька підкинув її у гору і сам же її пиймав рукою... Кришку похитав у руці, виходило: прикинув сю річ на вагу, а далі вже словами додав:

Ся тютюнниця важить півтора фунта, виходить, що в ній сто двадцять шість золотників чистого сребра, а решта — мідь... Моя рота робила в економії на буряках, а по роботі вертаючись до дому, я одержав її од поміщика на дяку, бо справді гарно працювали москалі... Сороч рублів можна взяти за неї хоч зараз.

Оповідач випустив з рота дим, обвів громаду очима, далі лівою рукою обтер губи... — Усі мовчать і штабскапітан кришку помовчав, а вже далі, як дочав говорити, то за кілька хвилин, усі ті слухачі, що на той час були у вагоні, вже знали, що штабскапітан має собі призвіськ Брудер, батько його був Німець — лютеран, а мати Лашка... Батьки не любили суперечки проміж себе за віру і от за тим вони чотирьох хлопчиків, що в них двічі родились близнятами, охрестили на православних... Та ще й так старі собі гадали, що з руською вірою і жите дитяче межі Росіянами буде користийше... А щоб мати мала чим тішитись, то дівчинку, що теж знайшла ся у батьків, вони повернули у католицьку віру... На нещасте — один син, а за ним і дочка — умерли, батьки дуже плакали... За який час старий Брудер умер і собі, а тоді вже батькова антика зосталась на трьох синів і то з неї треба було неодмінно по рівній частині дати кождому з братів; так коли-ж старший брат вийшов на лікаря, то от вже йому й не потрібні стали гроші...

Далі буде.

мецькій управі нехтують всякою иншою мовою, хоч з неї хліб їдять, а без її знання не повинні-б его їсти; бо не сповняють і не можуть сповняти свого обов'язку як слід, от хоч би на полі прославленої адміністрації.

Наплівши отсю копицю імпертиненцій вселімецьких, кінчить „Buk. Bote“ (а за ним „Buk. Nachrichten“ без ніякого застереження чи додатку від себе) найбільшою а то тим, що причиною національних спорів не є ненавистність Німців, а те, що Слав'яне надто вивисшають ся. Своєї науки кінчить „Buk. Bote“ проповіством, що докучливі (!) стовпи граничні ізза чим раз то ліпшої комунікації чезають, тому збільшують ся надії на існування великих народів, а меншають для малих; тому повинні малі притулити ся до великого народу і учини ся его мови, а для Австрій, доки вона стоїть, таким народом є єдино німецький.

За сю науку великого учителя з „Buk. Bote“ віддячуємо ся зараз таки ось якою: Коли ви, панове, справді бажаєте спокою в краю і хочете в ній жити, як Бог приказав, то киньте писати такі статі, як отся, не дражніть нікого, не додавайте до кривди глузу, не вчіть других розуму і німецької мови, а майте самі розум і вчіть ся мов краєвих, не ставайте на перепоні культурному розвою других а дбайте лиш про свій без чужої кривди; словом будьте добрими у всім сусідами: ось і всі варушки щасливого життя вашого і нашого, ось і єдиний спосіб до добра краю і держави, а все противне то лише пуста солома, яку молотите хіба на те, щоб нею піддержувати вогонь національної нетерпимости, що готов на Буковині вас перших поглотити, ній ще чезають „докучливі“ для вас стовпи граничні.

3 ради державної.

Засідане палати послів у вівторок почало ся о годині 3-ій пополудни відчитанем довгого ряду інтерпеляцій та внесень. Між иншим відповідав президент міністрів пос. Барвінському в справі еміграції до Босни і Герцеговини. Правительство не хоче здержувати еміграції поліційними средствами, але набуване землі в окупованих краях залежить від дозволу тамошнього правительства; тож переселенці самі собі винні, коли не постаравши ся вперед о такий дозвіл, мусять відтак вертати до краю.

З дневного порядку палата приступила до дискусії над бюджетовою провізориєю. По короткім виводі референта пос. Катрайна, промовляв пос. Дец, а відтак Молодочех пос. Риб, заступаючи ся за розширення компетенції сойму та полемізуючи з німецькою буттю і жадобою пановання. Відтак президент міністрів др. Кербер заявив слово вдруге про теперішню ситуацію. Після д-ра Кербера промовляв пос. Прасек, а відтак Румун Юрій Василько.

В імені буковинських послів заявляє пос. Юрій Василько, що довіре, яке мають до правительства, опирає ся не на тім, що знають президента міністрів як сумлінного і безсторонного австрійського урядника, який коли не сповнив еще багато з внесених жадань, то

певно не зі своєї вини, а з причини особливих відносин. Супротив закидів Поляків про буковинську відрубність заявляє, що клич „los von Galizien“ не значить еще „los von Oesterreich“. Жадане утворення дирекції залізниць в Чернівцях не є нескромним. Після довгих нарад тепер знов спротивило ся сему міністерство війни зі стратегічних зглядів. Бесідник ургує за основа-нем староства в Дорні та отворен-нем гімназії в Кімполонгу, яка є потрібна для Румунів, так само як для Русинів у Вишніци і Станівцях. Вкінці бесідник напирас на релеговане сенату з львівського вишого суду краєвого до справованя висшої юдикатури на Буковині до Чернівців, тим більше, що таке перенесення не було би получене з жаданими коштами.

По промові пос. Лінднера перервано наради.

Засідане з середи. Між інтерпеляціями, які відчитано, на-ходить ся інтерпеляція ин. Пігуля-ка, Василька і тов. про засноване катедри для історії східної Європи на червоверхньому університеті.

З черги приступлено до дальшої дискусії над бюджетовою провізориєю. Перший промовляє пос. Хоц по чеськи серед загального неспокою, відтак по німецьки. Опісля замкнено дискусію і вибрано генеральними бесідниками contra Молодочеха пос. Плячека, а про Войтіха гр. Дідушицького.

Після промови пос. Плячека заявив слово пос. Дідушицький і виголосив довгу оборону польських маніфестаций, які збули ся з нагоди вжетьяньської події.

По приступленю до подрібної розправи заявив слово др. Кербер щоби зі свого обов'язку відповісти гр. Дідушицькому. Правительство зазначило своє становище супротив подій в Галичині з цілою обективністю, але не може мішати ся до відносин чужої держави. Тому заявляє, що обговорюване внутрішніх обставин чужої держави повинно бути виключене в державній раді і відпирає деякі вискази перед бесідником.

Відтак при дискусії над § 1. заявив голос пос. Дашипський полемізуючи з президентом міністрів.

На с'їм замкнено дискусію і вибрано генеральних бесідників. Пос. Кльофач промовляє контра зразу по чеськи, відтак по німецьки. Заявляє, що правительство ошибає ся, коли думає, що ему удасть ся уздоровити парламент. Др. Кербер показав ся мужем великих слів, який остаточно усунув послідні останки мовної рівноправности. Сумним є те, що Поляки підпирають правительство, яке гнобить все, що слав'янське. Не досить сего, щоби Чехи відмовили своїх голосів, они повинні безглядности правительства против-ставити свою безглядність.

Відтак палата прийняла бюджетову провізорию у всіх трех читаннях. Розпочато дискусію над заводними різними стоварищеннями. Після референта промовляли пос. Офнер, міністер рільництва Джюванеллі і пос. Грабмаер. На с'їм перервано наради і слідує засідане назначено на четвер перед полуднем.

Борба за руский університет.

Русини в Празі.

На слав'янських зборах в Празі в неділю 2. с. м., взяло участь коло 3000 Чехів, Словінців та Хорватів в справі основаня словінського університету в Люблянї. Русини були заступлені делегатами гірничого тов. „Ватра“ в Пшіб-рамі та двома рускими послами, які під-несли також справу основаня руского університету у Львові. Жовківський по-сел др. Король, заявивши слово, промовив до братів Славян ось як:

„І руский нарід глибоко перенятий ідеєю взаємности слав'янської, відчуває кривду, заподіяну иншим Слав'янам, ті-шить ся, коли котрому із слав'янських народів удасть ся досягнути децю із сво-їх прав. Руский народ симпатизує з Че-хами, слідить уважно борбу Чехів о свої права і було би нашим бажанем, щоб також і ми Русини мали тілько витре-валости в борбі за правду. Першим ба-жанем кожного народу є, щоби міг о-бразуватись в своїй рідній мові. Не лиш народні і середні школи, але і високі школи мають і мусять бути національні. Руский нарід узає потребу основаня чеського університету в Берні, засноване словінського університету в Люблянї, але і сам домагає ся свого народного університету у Львові. Русини — сего-дня найбільше гноблений, найбільше за-недбаний нарід в Австрії. Але і Русини ожують і мусять ожити, мимо того, що їхня борба тяжша ніж борба других Слав'ян в Австрії. Ви, Чехи, борете ся з Німцями, полудневі Слав'яне з Німцями і Італійцями, ми однак мусимо боротись з братнім народом на своїй рідній зем-лі. Хотят ми Русини і Поляки єсемо рідними братами, синами одної матери, однак мірять ся нам ріжними мірами. Поляки, котрих є в Галичині 4 мільони, мають два університети; ми, Русини, хоть нас є більше як 3½ мільона, не мо-жемо вибороти ані одного, а тим від-мавляє ся нам образованя на рідній мо-ві. Позаяк в Галичині розходять ся о борбу між братніми народами, то бесід-ник розуміє, що як Чехам так і полуд-невим Слав'янам трудно заняти ясне становище в тій борбі і стати по сто-роні Русинів або Поляків. Того Русини й не жадають. Все, чого бажаємо, є: щоби і наші народні змагання найшли спів-чуте у братніх народів слав'янських. Борбу з Поляками мусять Русини вибо-рювати в дома. Коли однак розходять ся о піднесення просвіти, о побільшене числа рускої інтелігенції, то не може бути ніякої перешкоди, яка би чеському народови не дозволяла стати по стороні Русинів і підперти їх змагання що-до руского університету. Дялятого прибули сьогодні заступники руского народу про-сити чеський нарід підперти їх змагання. Чеському народови кличу: „Многая лѣта“ і „Na zdar!“ („Na zdar!“ грімкі оплески). Відтак промовив пос. Ср. Пігуляк: „Іменем буковинських Русинів прилучаю ся до слів д-ра Короля і бажаю скорого заснованя чеського університету в Берні і полуднево-слав'янського в Люблянї, але зразом, яко син руского 30-мільйонного народу, звертаю ся до слав'янських братів з прозьбою, щоби також підпирали наші змагання що-до заснованя руского університету у Львові. І руский нарід, що сотками літ відпирив напади Турків і Татар, має повне право бажати того, що ему належить ся. Не чужого ми ба-жаєм, але свого! Тож маємо повну на-дію, що братній нарід чеський не відмо-вить нам своєї помочи, так само як і ми будемо підпирати змагання полудневих Слав'ян і Чехів“. Бесідник закінчив мно-голітнім на слав'янську солідарність. (Грім-кі оплески). Опісля прочитав др. Шайнер дода-ток до словінської резолюції: „З радо-стю новитавши руских послів, що по-стійно борють ся за основанем руского університету, як борють ся і полудневі Слав'яне за основанем своїх високих шкіл, заявляємо згідно з їх змаганнями свої бажання, щоби кроки в тій цілі по-роблені дійшли до скорого сповнення“. Резолюцію враз із додатком прина-то одностайно грімкими оплесками і ра-дісними окликами.

КОВЖКЖ.

Календар. Пятниця 30XI. (13/XII.): с. ап. Андрей, с. о. Арументія; Р.: Лукій, Субота 1/XII. (14/XII.): с. м. Козьми і Дам'яна; с. м. Кирієни; Р.: Юкунда.

Проба мішаного хору „Бояна“ нині о 7. год. вечером. З огляду на нові пісні, яких хор починає учини ся, можуть се-годня і ще на другий тиждень присту-пати до хору нові сили.

Научний кружок акад. тов. „Союз“ задумує як минулого, так й сего року урядити в сали „Нар. Дому“ ряд попу-лярних відчитів получених зі снівами і декламаціями і призначити головою для руского тугейшого міщанства. Перший такий відчит з обсягу наук правничих віддержить вже сеї неділі тов. О. Бура-чинський, на котрий підписаний відіт має честь так наше міщанство, як і нашу інтелігенцію укліано запросити. Вступ вільний. — Початок точно о пів до 3. год. пополудни.

За виділ:

О. Гандяк,
голова.

М. Грушківич,
секретар.

Подяка. Іменем Теофіла Бжостоско-го ученика І. класу ІІ гімназії скла-даю сердечну подяку Високоповажаному Товариству „Миротисць“, стоячому під управою Високоповажаних Пань Ка-лужнянської і Стоцької за щедрий дар сорок (40) корон на оплату шкільну. — о. Левіський катехит.

Як простолодин осудив книжку, про се довідуємо ся від інтелігентного Ру-сина з Глибокої цікаву річ. Ото він дав письменному селянинові „Пекельний календар“ Шнитка, не прочитавши его вперед сам. За кілька днів мушні приносять календар назад і каже, що вертає его, бо стидає ся таку погань читати своїй жінці і не може надивува-ти ся, як учений чоловік міг щось та-кого єснати, а руска друкарня видру-кувати. Sapienti sat!

Подяка. Отсим складаємо подяку Ви. п. Олі Кадайській за щедрий дар 10 корон на покриття коштів віча ска-каного в справі заснованя українського університету у Львові. Лев Кошут, пред-сідатель віча, В. Войнаровський, секретар.

На оплату шкільну для Д. Стасю н. надіслали еще в посліднім часі: ин. І. Савіцький 2 кор., Кліш 2 кор., Ілля По-пович 1 кор. — Сердечне спасібі!

О. Гандяк.

Почтову складницю отворять 16. с. м. в Чоканештах зимолунського по-віту.

Згоріла телегр. станція залізнична в Пальтиносі, проте належить телеграми покищо адресовати до Туратумори.

На Луках є наука читання і писаня для старших осіб, а то все маємо зав-дячити нашому панови учителеви Ка-сиянови Альботі, котрий так щиро оні-кує ся над нашою долею.

1.000 корон зі свого приданого жертвувала одна панночка патріотка зі Львова на заповогу руских студентів, що покинули львівський університет. Честь їй і слава!

В XIII. роковини смерті Юрія Федь-ковича відбули ся 7. с. м. в Відні ве-черниці заходом українських тов. „Поступ“, „Родина“ і „Січ“.

Іспит божевільного. Перед комісі-єю іспитовою для учителів шкіл серед-них в Будапешті відбув ся онюди не бувалий досі іспит. Перед комісією ста-нув кандидат в супроводі лікаря і одно-го дозорця із заведеня для божевільних. Коли здивовані екзаменатори спитали, що то має значити, розповів лікар, що кандидат єсть бувшим суплентом гімна-зійним, котрий з причини великого напруження заслаб на умі. В заведеню для божевільних учив ся він пильно дальше до іспиту цілими днями і поча-мж а его постійною галлюю було здати іспит професорський. По тім відбув ся іспит, божевільний відповідає знаменито на кожне питає і здав іспит з відзна-ченням та з патентом на професора вер-нув назад до заведеня.

Татуований цар. Славний хемік і учений Іотіє (Gautier) зробив у своїй

„Chronique documentaire“ цікаве відкриття. Після нього цар Никола II. на деяких місцях тіла був татований. Він татувався ще йно царевич під час подорожі до Японії. Коли Никола, яко престолонаслідник прибув до Йокогами зголошувся на російським кораблі якийсь Япанець-татуатор і заявив, що може татувати високого гостя і його дружини. Він пропонував альбом з рисунками до вибору і вибегітимував ся яко затверджений властями татуатор картою, що мала на собі печатку цесарської надвірної канцелярії. Рівночасно показав Япанець багато автографів знахих європейських личностей, котрі хвалили его зручну штуку татуована. Здає ся, що тодішній царевич Никола і князь Юрий грецький, нинішній управитель Крети, казали тоді витатувати собі кілька знаків на тілі. За їх приміром пішло багато членів дружини, між ними князь Барятинський і князь Імов. Всі татовані, передовсім царевич Никола, запитали описи своїх імен в альбом автографів Япанця, з додатком: „satisfecit“. Кажуть, що царевича татуовано без наочних свідків, тому ніхто, крім Япанця, не знає знаку, який має на тілі цар Никола II. Готіє оповідає далі, що також король Едвард VII. і многі князі его дому є татовані знаком якора або хреста. Також Бернадотт, основатель нинішньої шведської династії, носив з своїх революційних часів татовану на правій руці, що звучав: „Смерть тиранам!“

I. Виказ жертв

на підмогу львівським академікам Русинам, що перейшли на черновецький університет.

Тов. „Бук. Боян“.	—	50	кор.
проф. др. Смал Стопкий	—	50	„
радник Вол. Ясеницький	—	50	„
проф. Ом. Попович	—	25	„
„Денис Єремичук“	—	20	„
секр. Мих. Коралевич	—	5	„
купець Гнат Власюк	—	5	„
насиер Вол. Могильницький	—	5	„
дир. Захарасевич	—	2	„
др. Мирон Кордуба	—	2	„
о. Добротвір	—	2	„
уч. Данилюк	—	1	„
		разом	232 корони.

Виділ „Народного Дому“ в Чернівцях звертає сим поновно увагу тих членів-основателів, котрі залягають з вкладками, щоби їх конче доповнили до кінця с. р., інакше перестануть бути членами товариства, а вплата части вкладки пропаде в користь товариства.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

РУСКИЙ КРАЕВИЙ драматичний конкурс в Галичині, 1901.

(Конець.)

„Люди — люди“... вводять нас більше в осередок сучасної української інтелігентної громади, для того поставив би я їх на першім місці.

Твір „Петро Дорошенко“ розложено гарно на акти, написаний дуже гарною, старанною мовою, має гарну і важну основу (трагічна суперечність між почуваннями народа а політичною спонукою з Турками); має сей твір і гарну патріотичну думку, змагане — щоб обезпечити долю України. Так щож, сама основа хибна: ніяка політика, сама собою, в конечній потребі, не є (етично) ні зла, ні добра, тільки-ж то держав старало ся жити в добрій згоді з Турками? Почування народу супротив невірних бісурменів були лише зверхним вигідним впливом нинішних почувань — невдоволення взагалі з політичними старшинами. Коли-б старшина була вела себе інакше, а поперед всего щиріше супротив народа — не було-б треба таких ні сяких сподук, а коли-б і були стали ся конечні — був би нарід се зрозумів і згодив ся. Тут є, по моїй думці, qui pro quo, спра-

ва поставлена механічно, без освічених, хочби мимоходом, глибших причин. То само треба сказати й про особи: они історичні, говорять про те, про що справді колись говорили (дещо навіть тими самими словами), а проте они все таки драматично і історично — неживі, механічні, як накручені ляльки, як коли-б говорили так — щоб не сказати нам, що саме думають: нема глибшого живого тла історичного, нема живої внутрішньої звязи, не видно живих інтересів ні маси, ні поодиноких людей. Тож і еротика приплетена до історії механічно: майже насильний слуб Дорошенка з Присєю й любов Присї до Остапа. Де проявлялись би живі інтереси й почування народа, там і почування Присї й Остапа й Дорошенка проявились би інакше, а без того слуб Дорошенка з Присєю являється попросту насильством, а сподука з Туреччиною — безхосенною помилкою. Прикро читати се все, та так само, здаєсь мені, було-б прикро дивитись на се на сцені, хоч все таки треба-б і сей твір виставити.

Писателі історичних творів дуже легко попадають в механічне переповідане: Кузін назвав навіть свою „Чорну раду“ прямо — бровіком, у Костомарова, Федьковича, Огоновського, О. Барвінського... поетична інвенція також лише з трудом бере ся, а поетична правда лише з трудом єднає ся із зверхним історичним ходом подій. Вина тут — очевидячки почасти в недостатні, поки-що, глибшого праїматизму (уняття дійсної внутрішньої звязи, дійсних движучих причин) таки вже в науковій історії; вина, чи причина, і в сїм, що серед нашої, особливо інтелігентної суспільности — чи старої княжої, чи литовсько-руської, чи козацької, чи духовної, чи образованої на новий чи давний лад, не витворила ся тривка свідомість, тривка традиція історична, та ще супротив найрізнішших зверхних впливів та розбиття й подроблення землі й народа на стільки частин; причина і в сїм, що у народа, як справедливо завважали Антонович і Драгоманів, не встигла витворити ся ясна й цовна синтеза (склад) думок і почувань, та й у „старших братів“ єї також нема, а може єї ще менше, чим у народа. В історичних творах мусить проявлятися живе жите, сучасне — й давне, давне о стільки живіше, о стілько живіше є звязь з давним — сучасного.

Лишаєсь „Ворожити“ — річ гарна, вдатна, заслужуюча також на виставу на сцені, але властиво — одноактівка, хоч і розложена, досить дешевим коштом на три акти: не заслуговує на се ані розмови, ані дії. Коли-б так дію перенести відразу до опущеної побережнички (могли-б тут зайти на річ цигани, могли-б сюди надійти й їх давні знакоми, могло-б тут відбутися ся й ціле імпровізоване ворожене і здемасковане ворожбитя), коли-б скоротити на пр. лякане жидка Дудя шандарем (а опроче — й так як є тепер) — добрий є „Ворожити“ на складані представлення. Мова гарна, розмови складні, акт II-ий подає вдатну картину імпровізованого цигана-ворожбита, его причандалів і цілого вороження, лише зрада спільника Андрія (що замість завести корову на означене ворожбитом місце, хоче єї украсти) здаєсь мені не зовсім мотивована. І ворожит є цінним вкладом в нашу літературу.

Між иншими творами нема ні одного, про котрий би можна говорити яко про твір літературний чи драматичний. В драмі „Шукай частя дома, а не за горами й морями“ — є багато доброї волі і щирости. Се властиво почасти популярна розправа (проти еміграції; против дробленю себе, особливо-ж молодіж, на „партії“; про зближеня ся до народа), а по части оповідання про Канаду та Бразилію. Притім мусимо дивити ся на двійне притане хати, цілий обід (і смерть батька, в акті III-ім) і т. н., а властива драматична дія (і той мусить мандрувати з завязаними очима до дому і заходити замість до себе, о один поверх — до хати парчевої) — прямо дитинна. Все-ж таки видно, що автора щиро обходять наші народні справи. Може, в переробі та скорочення, наддала-б ся отся штука на вистави по читальнях і т. н.

В творі „Полирили“ є гарний предмет, та зовсім нестаранне оброблене, от хочби мова — ні то вірш, ні то проза, Парубок, ходачківський шляхтич, зводить шляхтянку, а описля, коли через то

не хотять ему дати иншої дівчини, він не знати на що „метить ся“ обмовою, хоче вбити того, що за нею вступає ся, дівчина заслапая собою нападеною і сама гине. Автор (мабуть артист рускої сцени) має чуте драматичне, та не має терпеливості і потрібного супокую душі. Він без потреби що хвиля стає на котурні, виводить перед очі дрібниці, та не дає поважної дії, поважного психологічного рисунку, дає — ту і там (в I-ім акті) — ледви легкі тїни, ескізи — характерів. Особливо-ж майже невидно самої ходачкової шляхти яко такої. Вел „месть“ Петра на зовсім невинній дівчині — відчужено: гарний драматичний мотив — проба привернення поважана упавший через негідника дівчини — і необроблений і губить ся серед ніби-ефектовних зовсім злишних і нецікавих марниць.

„Сила любови“ — ліплення подробиць наслуханих якимсь молодим автором в театрі. Є тут духи, і опришки, і жандарми і зловіщі сии... та не видно ні сліду обсервації житя. Колись, сль автор буде менше писати, а більше читати, дивитись та думати, то може ще щось з того й буде.

В „Чарак“ — ніяких чарів властиво нема, за то є досить багато бридких слів. Мачоха обліває пасербицю чимось, ся з того дістає приці (через ціловане набирає ся спх приців і єї судження), пасербиця видаєсь в колодаз і т. д. Є дещо заміченого із житя, але автор поки-що не уміє підняти ся в країну чутя і труду не завдає собі багато: мова нерівна і негарна, автор місцями явби підсміхував ся над народною мовою.

„Ляка доля“ — ні вірш ні проза, а зміст попросту гидкий (любощі без ладу і складу), нецікавий, думка — ніяка, мова нестаранна. Жінка старає ся відобразити дочці судженого, батьво з гризоти вмирає, дочка вмирає на гробі батька, суджений дочку вбиває сю лиху матір, гробар читає „Свободу“ (галицьку), хата горить (вибігаючи з хати, на вість про смерть дочки, перевернула мати каганець).

„Чи є з чого жити“ — має майже тільки актів кілька сцен. Є там і залічання при обіді в замкненій на ключ (з середини) кімнаті і похорон і всяка всяка всячина. Дивно преці, що авторови стало тільки терпеливості.

Др. В. Коцьковский.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Запросини до передплати на місячник

Літературно-Науковий Вістник видає

Наукове Товариство імені Шевченка у Львові (ул. Чарнецького 26.), за редакцію відповідає Волод. Гнатюк.

В році 1902 Літературно-Науковий Вістник буде виходити в тім самім форматі і обемі, як і доси, не змінюючи ані своїх провідних думок, ані розкладу матеріалів.

Провідні думки, якими кермуєть ся редакція, можна висловити коротко так: не признаючись ні до якої літературної школи, ні до якої політичної партії, ні до якої секти і заховаючи собі всюди право незалежної критичної думки та свободної дискусії, шанувати індивідуальність авторів, цінити талант, де і в якій мірі він би не появляв ся, піддержувати поперед усього оригінальну літературну і наукову продукцію на українсько-руській мові, та при тім по зможі знайомити громаду чи то в перекладах, чи в критичних та історико-літературних розвідках з виднішими появами чужих літератур.

Брутальний удар, який спіткав редакцію в маю 1901 р. — маємо на думці заборону нашого видання в Росії — причинив значний ушерб фінансовій стороні журналу. Через те, щоб не доводити Наукове Тов. ім. Шевченка до надмірних дефіцитів, редакція буде змушена в будучім році поробити деякі обмеження і ощадности, які одначе, надіємось, не вийдуть на шкоду якості нашого видання. Навпаки, не потребуючи так як

доси оглядатись на російську цензуру, ми будемо могли не в однім висловлювати свою думку свободнійше, ніж се могли чинити доси.

За чотири роки свого існування Літературно-Науковий Вістник здужав виробити собі признане і прихильність навіть у кругах, що доси не звертали уваги на наше письменство. Він зробив ся дійсним центральним органом української літератури. Всі видніші українські письменники нашої доби належать до його співробітників, а багато з тих, на кого нині українська література глядить як на надійних піонерів будучини, на картках Л. Н. Вістника ставляли свої перші кроки. Дотеперішні 4 річчя (16 томів, кожний по 36 аркушів друку, отже разом 576 арк. др.) подали загалом коло 345 оригінальних, а 210 перекладних белетристичних, 180 наукових, критичних і історико-літературних розвідок і творів, та безліч дрібних заміток, між якими иноді були цінні розвідки, полеміки і т. н.

На жаль, участь публіки не зовсім дописує. Правда, на своїх постійних абонентів наше видане не може жадувати ся: вони платять точно. Так само не можна жалувати ся й на читачів: їх має Літ. Наук. Вістник певно бодай у десятеро більше, ніж абонентів. Але число абонентів мале, за мале, щоб не т) що думати про якесь розширене та уліпшене видання, але за мале навіть, щоб без значних жертв удержати його хоч би лиш на дотеперішній висоті. Заборона російського уряду, вимірена очевидно на цілковите зруйноване нашого журналу якого саме існуванне від самого початку коде в очі всіх обрусителів по той і по сей бік Збруча, — ся заборона вкладає на галицько-руську громаду моральний обовязок показати, що такими пастуковими аргументами не вбе ся живого слова і не розв'яже ся українського питання. От тим то відзиваємо ся до всіх щирих Русинів-Українців, кому лежить на серці розвій нашого слова, нашої думки, нашої духовної сили:

Запомагайте Літературно-Науковий Вістник!

Пренумеруйте його!

Заохочуйте инших до пренумерати!

В р. 1902 будуть поміщені в нашім журналі крім инших поменших творів деякі більші. Зараз у перших н-рах появлять ся простора повість Ольги Кобилянської „Землі“, де талановита авторка вступає на новий шлях подаючи широкій малюнок селянського житя, надиханий сердечним ліризмом. Для Л. Н. Вістника виготовлює простору повість В. Стефаник; надто мають ся в редакційній теці твори Л. Яновської, В. Чайченка, ширша повість В. Лаврівського, оповідання Ю. Кміта і многи инших галицьких і російських Українців. У науковій часті з першою книжкою почнеť ся друк розвідки Ів. Франка „Самостійна Україна в європейській публіцистичній ліній XIX віку“, Є. Єрмова „Національне питання в Норвегії“, ряд критичних розвідок про наших молодших і старших письменників, а під спільним заголовком „Уваги на сучасні теми“ підуть що нумеру поменші розвідки, полемічні та критичні уваги про все те, чим займає ся в даній хвилі наша суспільність. До співвідлу в тій рубриці редакція запрошує всіх, кого цікавлять справи нашого національного житя.

Редакція зі свого боку не пожаде праці й заходу і сповнить свій обовязок сумлінно. Чи почуєть ся до того обовязку наша ширша громада?

В її руках лежить тепер будучина нашого видання.

Редакція.

Передплата, платна у Львові, виносить: В Австрії з пересилкою на чверть року: 5 корон; на першу чверть року передплата не приймаєть ся. В Австрії з пересилкою на пів року 10 корон а на цілий рік 16 корон.

Річна передплата може бути оплачена в грох ратах: 3 січня н. ст. 6 к., 3 цвітня н. ст. 6 кор., 3 серпня н. ст. 4 кор.

Не забувайте на „Народний Дім“ у Чернівцях!

Найбільша різдвяна вистава і принагідне закупно!

В ДОМІ ТОРГОВЕЛЬНИМ **Б. БАЛЪТИНЕСТРА** молодшого
в Чернівцях уліця Головна-Енценберга (Enzenberg-Hauptstrasse) ч. 3.

Склад ц. к. упривілейованої фабрики товарів з альпаки і хіньського срібла В. Бахмана і Сп. у Відні.

Товари з старого срібла і бронзу:

Вази, ліхтарі, гарнітури до писання і куреня, столи салонні і на квіти, зигарки, фігури, зеркала, рами, пушки на зигари, товари з плюшу, шкери, вишені на карти візитові і корони, дамські портмонежки з сріблом і без срібла, ланцюжки, гужики до маншетів правдиві бурштинові цигарниці, дамські пояски, шльдеретові шпильки до волосся, торби до подорожі.

Товари з футрів: Ковніри дамські, зарукавки для дам і дитин найновішого гатунку. Правдиві перекі шапки для мушкетерів і хлопців. Зарукавки і ковніри в як найбільших виборах. Сукняні і плюшеві модні шапки для панів і дитин.

Товари вовняні і ткані: Правдиве біле і егерське по цінні фабричний; скі каштаники, штани, сорочки, шарпінки, панчохи, убрани для дитин. Вовняні покрива, камаші, вовняні рукавички для панів, панів і дитин.

Великий склад черевиків з славної фабрики Anton Capek у Відні з французької шкери, а також інших сорт а все в найлучшій гатунку. Велі зимові черовики для панів, панів і дитин.

Склад лиш правдивих російських кальшів і черевиків до снігу для панів, панів і дитин.

Коци до подорожі з вельблюдового волосся, вовни, плюшу шовкового, як також коздрі на ліжка всякого гатунку.

Краватки у всіх модних фарбах. Всяких сортів і то шовкові, полотняні і зефірові. Краватки шовкові і до прання на складі, а що тиждня приходять свіжі посилки після найновішої моди.

Панчохи, шарпінки, хустки до носа, ковніри і маншети.

Ц. к. спродаж стріляючого пороху.

Як вже всюди єсть відомо, що

Ріхтера

скринки до камінної будови з якором

є найліпшою і наймудрішою іграшкою яку можна дати дітям для розривки і забави.

Ріхтера скринки до камінної будови єсть всюди відзначені а послідного часу в Парижі 1900 р. золотим медалем.

Ріхтера будівляні скринки з якором можна кожного часу після плану побільшити будівляними камінчиками приспособленими до будови мосту з дуже красно вироблених камінчиків. Ріхтера будівляні скринки єсть по цінні від 0.75, 1 1/2, 3, 3 1/2, 4 1/2, 6 до корон і висше, а будівляна скринка з якором з камінчиками прирядженими до будови мосту від 3 корон можна дістати у всіх ліпших торговлях з забавками; але треба уважати на знак якор, бо без якора не єсть правдиві скринки.

Новина! Ріхтерові забавки терпеливости: холодна кров, девять нараз, сфінкс, кобальд, громозвід, не гнівай ся і п. по цінні 70 тот., правдиві лише з якором.

Хто хоче дітям справляти дарунки, нехай собі скаже прислати чим-скорше новий, багато ілюстрований цінник від підписаної фірми; цінник висилає ся за дармо і оплачено.

Königl. Hof- und Kammerlieferanten F. Ad. Richter & Cie., Erste österreichisch-ungarische k. u. k. priv. Steinbaufabrik.

Comptoir und Niederlage: I. Spengergasse Nr. 16. Wien. Fabrik: XIII/1 (Siebung). Rudolfstadt, Nürnberg, Ulten (Schweiz), Rotterdam. New-York, 215 Pearl-Street.

Найліпші

МАШИНИ ДО ШИТЯ

є так звані обручкові (Ringseiffchen).

Сі машини йдуть дуже легко і надзвичайно скоро (2000 штихів на мінуту). Сі машини мають приряд до гафтованя і приряд до остреня голок та ножиць. Окрім сих маю ще найновіші машини для шевців, кравців, римарів і такі, що шиють для потреби в перед і взад.

— За кожду машину гарантую 5 літ. —

Продаю за готові гроші і на вишат дешевше як всюди, хто невірить най переконає ся.

В. Данилевич

машиніст
в бровари Штайнера ул. Двірцева ч. 21 в Чернівцях.

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕР“

Львів, Ринок ч. 10. (дім „Просвіти“)

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, обезпечає будинки, і всі предмети движимі против шкід огневих.

„Дністер“ приурочили Приосвящ. Ординаріати Вел. Духовенству і вірним всіх трех Епархій.

Фонди гваранційні „Дністра“ з днем 31-го грудня 1900

Фонд резервовий . . .	311.540 кор.	11 сот.	} разом 520.406 к. 65 с.
Резерва премій . . .	171.942 „	— „	
„ спеціальна . . .	6.000 „	— „	
Фонд емеритальний . . .	30.924 „	54 „	

Тарифи „Дністра“ дуже умірковані. Надвизка річна розділяє ся між членів в формі зворотів. За рік 1900 дістають члени 8% звороту з премій.

„Дністер“ виплатив до 31. грудня 1900 відшкодовань 2.120.834 кор. Шкоди ліквідують ся безприволочно в присутности Делегата і 2 членів.

Поліси „Дністра“ приймають при позичках гіпотечних: Банк краєвий і Каси ощадности у Львові, Коломиї, Самборі, Долині, Снятині, Городенці, Теремовлі, Заліщиках, Городку, Ярославі і Богородчанях.

На житє треба обезпечатись тілко через „Дністер“ в Товаристві взаїм. обезпечень в Кракові; з таких обезпечень через „Дністер“ іде часть провізії на рускі публичні добродійні цілі; поліси і квоти видає Краківське Товариство рускі.

„Дністер“ пошукує спосібних агентів, особливо селян господарів в окрестностях, де єще нема близько агенцій „Дністра“. — Агенти заробили вже 274.964 кор. провізії. — Зголошеня о агенції треба вносити до Дирекції у Львові.

В Іспасі на Буковині є

НА ПРОДАЖ ПОСІЛІСТЬ

що складає ся з нового дому з 6 відділами, з верандою і галерією, із старого дому з 3 відділами, зі стайнею, шпихлром і кошницею, керницею і красним молодим садом і 5 моргів ґрунту І. класу.

Близні відомости подає писемно властитель:

ЮРІЙ МАЗУРЯК,
церковний півець в Станиславові.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях
отворена в неділю і свята від 9 до 11 години рано.

Виходить в Чернівцях
що середа, п'ятниця і неділя.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровица ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламний неопечатаний
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10 „	— „
на чверть року	5 „	— „
на місяць	1 „	70 „

Поодинокое число коштує 16 сот.

Передплата і належність за інсертати
платні в Чернівцях.

Інтерпеляція посла Романчука і товаришів до міністра просвіти

в справі громадної секесії руских
студентів з львівського університету.

„Після вістий, які надійшли зі
Львова, виступили в останніх днях
між 4. а 9. грудня с. р. всі рускі
студенти, в числі яких 600 з львів-
ського університету.

Се незвичайне і в історії уні-
верситетів від століть безпримірне
явище заслугує на найбільшу ува-
гу і найдокладніше розслідує, а
то тим більше, що оно звязане
з величезним зворушенням всего ру-
ського населення.

Історія сего явища ось яка :

Львівський університет, призна-
чений в 1848 році на руску інсти-
туцію і лише переходною обсадже-
ний Німцями, найвище запорядже-
не з 4. липня 1871 перемінило на
утраквістичний польско-руський. О-
днак в дійсності став ся він поль-
ским і розвиває ся що раз більше
яко польський. Поминувши перешко-
ди, які ставлено обсаді руских ка-
тедр, старали ся, іменню в остан-
ніх роках, поодинокі польські про-
фесори і університетські власти, про-
тив законних постанов, права рус-
кої мови що-раз більше обмежити.
Так в теперішнім шкільнім році
декан теологічного факультету Фі-
ялек, против існуючого звичаю,
довго не хотів дозволити на випов-
нене індексів і родоводів в рускій
мові а остаточно згодив ся на се
винімовно в першій семестрі сего
року. Вже перед кількома роками
хотів він свої, для теологів призна-

чені виклади з церковної історії,
замість, як звичайно в латинській,
виголошувати в польській мові, хоч
число руских слухачів три рази так
велике як польських. а послідні, з
регулю не маючи матури, навіть не
можуть уважати ся за студентів
університету. Декал філософічного
факультету др. Твардовский відмо-
вив відмату фреквенції тим сту-
дентам, котрих індекси мали рускі
написи, а рускому професорови Гру-
шевському не дозволив на засіданні
колегії професорів промовляти по
руски, хоч він промовляв так без
перешкоди від семи літ. Теперіш-
ній ректор др. Рідігер говорив в
сегорічній інавгураційній промові
остентативно тільки о польським уні-
верситеті, польських професорах,
польських студентах, ігноруючи ціл-
ком студентів руских. Руским сту-
дентам прирік він полагоджувати
їх рускі подання по руски, але сво-
го слова не додержав.

Все те і інші подібні річи му-
сіли довести до напруження між ру-
скими студентами і університетськи-
ми властями. Дня 15. падолиста
кількох руских студентів внесло
до сенату подане о відступлене са-
лі на збір в цілі обговорення своїх
національних справ. (Далі інтерпе-
ляція подає історію зборів звістну
нашим читачам, а далі продовжає
так :

Нехай, що ся маніфестация бу-
ла противзаконна і каригідна, а ру-
ські студенти, що брали в ній участь,
стали ся винуватками непослуху
супротив своїх властей і інших
провин, то на всякий случай вина
в більшій часті була в рівно не-
легальнім, безтактовнім і прямо про-
вокуючим поведінню поодиноких функ-

ціонарів академічних. Однак ака-
демичний сенат, очевидно в наслі-
док анімозії до руских студентів і
їх національних змагань, як також
в тій цілі, аби вини звалити з се-
бе, старав ся відразу змалювати
сю демонстрацію в пересадній, пе-
рекручений і тенденційний спосіб
та представити її яко акт небува-
лої брутальності і злочиня, а свої-
ми скорими донесеннями старав ся
так міністерство просвіти, як і
публичну оцінку упередити неко-
ристно против руских студентів.
Таке саме становище супротив ру-
ських студентів заняло львівське на-
містництво і дирекція поліції, ко-
трі то власти прислали здає ся по-
дібні реліції, хоч не могли мати
власних помічень о подійх в універ-
ситеті, а очевидно здали ся на о-
пис академічних функціонарів. Що
в інших висших школах бували
о много більші експеси — очевид-
но польських студентів — згадані
власти здає ся забули, хоч примі-
ром доперва в минулому році на
львівській техніці були о много гір-
ші демонстрації, в Кракові перед
роками ректор Корчинський був
лично загрожений а его бюст роз-
бито.

Наслідком тих подій і урядових
реліцій про них застановлено в у-
ніверситеті виклади, а против участ-
ників демонстрації з д. 19. падо-
листа с. р. розпочало ся дисциплі-
нарне слідство, котре на разі дове-
ло до relegaції двох студентів на
все, одного на чотири курси, а двох
на два курси. Про сей засуд не
хочемо нічого говорити, бо поведе-
не студентів у всякім разі було
незаконне і заслугує на кару, а за-
суджені, коли уважають вимірену

кару за острю, або коли покарано
невинних, можуть внести рекурс до
міністерства просвіти.

Однак академічний сенат не
вдовольняє ся тими засудами, за ко-
трими мають в протязі слідства
наступити ще якісь дальші кари,
але видав і оповістив лише в поль-
ській мові уложену відозву до сту-
дентів львівського університету, в
котрій руских студентів грубо ви-
лаяв і виганбав, зробив їм не лиш
несправедливий, але в сїм разі на-
віть недорічний докір уплянованого
приготовлення і виконання експесів,
а польських студентів візвав „ста-
нути в обороні поваги і привілеїв
університету“ супротив руских сво-
їх товаришів.

(Далі йде критика сеї відозви і
представлене, яке становиско заня-
ли різні газети і студенти супро-
ти Русинів).

Нещасна прокламація академіч-
ного сенату поспувала все та роз-
дула на ново давнійше рез'ярне
до крайности. Тепер всі розради,
всі успокоювання навіть найвизнач-
ніших приятелів молодіжи мусіли
оказати ся даремними.

Під вражінем тої прокламації
зібрани ся рускі студенти д. 1. с. м.
і постановили, щоби запобічи кон-
фліктам з підбуреними польськими
товаришами, вступити до одного
з львівського університету, котрий
для них справді не є ніяка alma
mater; се уважають за обовязок
своїї академічної і національної че-
сти. Наслідком тої постанови не
появились они в університеті дня
3. с. м., коли виклади мали розпо-
чати ся на ново, хоч нічого не
знали, що тим часом в останній
хвили запоряджено дальше заста-

Брудер і Затичка.

Оповідане В. Краєвченка.

(Далі).

Середульшого з братів, по тато-
вій смерті, яко непотреба, худко ви-
гнали з гімназії, а все за тим, що його
мама дуже розпачувала... От він за-
брав свою частку з антики... Дві тися-
чі, що прийшли ся на його долю, він
хутко „пустив у трубу“... Він, штабе-
капітан, оповідач, найменший з братів —
зі своїх двох тисяч батьківщини — він
уже має пів четвертої... А вже стара
мати йому „так дісталась“, хоч зараз
мама поїхала гостювати до старшого
свого сина.

Звичайно, кажучи про все, він Бру-
дер, наперед похопив ся дуже, а коли-б
слухачі дозволили йому вернутись у
своїх згадках назад, то він може роз-
сказати про ті часи, у які довелося йому
бути у гімназії, та там він завсіді був
першим учеником, і се так дійшов аж
до сьомої класи, і хоч озде він з рода
має вже мало не 40 літ, а все-ж таки
граматично писати не вміє; та коли „до
правди узятись“, то для військової лю-
дини се зовсім не потрібно...

— А на війні-ж ви були? — за-
цікавлена оповідачем Брудера, спиталась
у нього та пані, що на останці з'явилась
у вагоні з сивою пакуньків.

— На війні я командував нестро-
вою ротою, — відповів оповідач, — бо

під гармати підставляють свої голови
самі дурні.

Затичка, що найнильнійше слухав
штабскапітанові речі, такий погляд охві-
пера здав ся по первах страшним, хоч
кришкю поміркувавши, підрапор справ-
ді побачив, що йому й свою голову
шкода підставляти під гармати... Такі
Брудерові речі, на погляд Затички, були
дуже ліберальними...

Затичка любив усе ліберальне: усе,
що було, що робилось у білому світі
не так, як робить ся у звичайних людях
— йому подобало ся, і люди йому такі
подобали ся, бо він очевидячки бачив,
що коли вони руйнують старі підвали-
ни, то все-ж з того самого мусять ро-
бити нові.

Услухавшись, нильнійше придивля-
ючись до штабскапітана-оповідача, За-
тичка не бачив тепер у світі других
людей, другого зразку для себе, крім
штабскапітана. А ся щира людина сама
теє відразу постерегла, за тим і не
дивно, що слухачі хутко довідались і про
те, що він, Брудер, у полкових списках
лічить ся першим штабскапітаном і то
сїй першій десятий рік минає, і не ві-
домо, чи хоч колись призведуть його на
капітана, бо аби з'явилась у полку ка-
пітанська вакансія, то полковника де-
хто підпросить, а він візьме та чужо-
го капітана й „посадить цілому полкови-
на шию...“ Про те, дякувати Богу, хоч
і не дають чина, за те-ж ось він, Бру-
дер, має всі регалії, які належить мати
штабскапітанові, а се власне: та меда-
ля, що на ній написано: „Не наш, не

наш, а їмєнню твоему...“ Та як після
неї одержав хрестика сьвятого Стані-
слава, то він же, Брудер, до всіх това-
ришів звертав ся з жартом, що от мов
— сей добродій Станіслав страждає за
Ганною...“ Справді, Брудерові хутко да-
ли „Ганну“, та не ту, „що сама на шию
вішаєть ся“, а „що її люде на груди
чепляють“, бо замість „Ганни“ у нього
дома є дружина Леся і вона йому на
шию вішаєть ся.

У сїм цікаві сї речі, а найпаче За-
тичці... Він уже побожив ся собі — зро-
бити своє життя таким саме, як і штабе-
капітанове...

Скінчивши про регалії, Брудер роз-
сказав анекдот:

— Був у нашому полку охвіпер, з
поповичів походив, а його, знаєте, за що
продражнили „ксьондзом...“ — Повав він
на обід до маїнатів, та там у розмові,
як спитались його, чий він син, соромив
ся признати ся, що його батько був піп,
та сказав, що він син ксьондза... Ха-
ха-ха-ха!... От дурний! Сьмієть ся Бру-
дер, а за ним і вся громада регоче ще
сильно...

Тим часом потяг став біля якоїсь
станції — одні, вставали, інші прихо-
дили... Далі потяг знову поєнув ся, а
штабскапітан, спочиваючи після довгої
балаччи, бавить ся золотим ланцюжком,
що біля годинника. А ось уже знав з
пальця перетень, покрутив його у руках,
подивив ся... як перше тютюнницю, так
тепер перетень на вагу прикинув; по-
бачивши-ж, що дехто зацікавив ся ним,
ніби байдужо додав:

— Пять грам важить — десять ру-
блів заплачений...

Сусіди прислухались.

— Один грам на золото варт руб.
три злата, а на папірові гроші — два
рублі, — сказав Брудер і замовк на хви-
лину — прислухавсь, чи мов уторопали
нові слухачі теє, що він сказав... Здаєть
ся декотрі не розчовнали, — штабска-
пітан виразнійше розгортає їм свої
думи:

— Моя дружина, каже він, має та-
кий перебень, що він важить девять грам
самого золота... Так дешево я купив його
ще тоді, як був у Бомарії... Ви не пій-
мете віри, що я д'я за нього... угадайте...
Щоб догодити, підрапор так полічив
про себе: „Коли тут перетень такий, що
в ньому пять грам ваги і за нього дали
десять рублів, і се ніби то ціна звичай-
на, то вже-ж там, де самі кажуть, що
купили за дешево, здаєть ся треба лі-
чити хоч по рублю за грам і се най-
менш, от і каже:

— Девять рублів.

— Ха-ха-ха!... тивнули пальцем у
небо!... Вибачайте, товариш програв ся,
прибігає: „Петюньо, каже, купи в мене,
серце обручка...“ — „Він мені не по-
трібен кажу...“ — А далі вож я так
собі, байдуже спитав ся у товариша:
— „А скільки він, кажу, важить?“ —
„Без ваги, говорить, дай пять рублів на
золото...“ — „На золото не даю, хоч, ка-
жу, візьми папіровими пять рублів...“ —
— „Давай хутчі, каже той, може весію
одіграти ся...“ — От я й узяв...

новити виклади. В наступуючих днях виконали вповні свою постанову.

За те неприхильні Русинам польські студенти явилися згаданого дня перед університетом узброєні, а се є доказом, як они порозуміли те місце прокламації академічного сенату, в котрім взиваєся їх до оборони університетських привілеїв. Факт, що польські студенти були узброєні боксерами і револьверами, можна не тільки довести багатьма свідками, але признає его також Dziennik polski, котрий ще й додає, що „ситуація була грізна і що було би без сумніву прийшло до проливу крови“.

Але не тільки межі молодіжкою, а і в цілм руським населенню Галичини, вже і недавно перед тим тяжко роз'яремлені виборами, об'являє він найбільше огірчене з причини поведінки з руськими студентами, а роз'ярене се обняло всі круги і верстви руського народу. Навіть найумірненіші, найспокійніші, ба й найрівнодушніші Русини є попросту обурені на той маневр, що насамперед спровоковано руських студентів, а потому так звані їх ексцеси використано против заложени руського університеті. Шовінізм противників руського народу зріє тепер незвичайно, давнійша колегіальність меж руськими і польськими студентами перервала ся; всюди говорять лиш о руських жажданих заложени руського університеті і о львівських розрухах студентських; дотеперішні, хоч не вдоволюючі, але в частині мирне пожити обох народів в краю є поважно загрожено.

Тим часом руські студенти, самі бідаки, та їх родини поносять найбільші жертви. Богато з тих студентів мусіли навіть у Львові бороти ся з найбільшою нуждою, в інших містах університетських чи будуть могли знайти удержане. А руський нарід, позбавлений свого цвітіння, своєї надії, відчуває завданний ему удар так болючо, що навіть підносять ся голоси о національній жалобі. Его біль тим більший, що его молодіж в своїй найвласнішій вітчизні не знаходить для себе місця, але мусить виносити ся в чужий край, витиснена нахальністю тих, котрі для якихсь більших прав не повинні мати претенсій.

Брудер не вепів скінчити свого оповідання, як раптом зашльопав у долоні по дятчому:

— А що, дивуетесь, дивуетесь за тим, що дешево?... Еге, дешево?! — Радісно перепитує оповідач слухачів. — А ті справді дивують ся, мовчать... А підиратора тим часом вже потрошки беруть задрощі за тим, що штабскапітан так дешево уміє купувати найдорожчі речі... А звісно — мало сам заплатив за якусь річ, та й-ж дорожче продати, от уже лишка з цього — увесь твій чистісенький барш. Більш заробиш, з того життя твое працює складає ся... Мое життя було тяжким змалку, зажурих ся Затишка на хвилину... батько хоч і був на селі попом, коли-ж приходив невирішуваний, а нас у нього семеро дітей... я третій, то два старших мої брати учились у бурсі, а ті всі малі... Мною кожде послуговувався, з того — я — Затишка...

* * *

Далі буде.

Супротив тих, для всеї руської шкільної молодіжки, для цілого руського населення Галичини, для національного спокою в тім краю грізних і тим самим для держави небезпечних явищ, підписані запитують ексцеленцію міністра просвіти і віроісповідань:

Чи они готові спонукати галицьке краєве правительство і академічний сенат львівського університету до відповідних кроків, щоби дальший побут руських студентів на львівському університеті, а взагледно їх поворот до того університету зробити можливим і улегчити?

А іменно:

1. Чи п. міністер просвіти хоче спонукати академічний сенат львівського університету, коли не до відкликання своєї прокламації то бодай до видання нової пояснюючої і примиряючої прокламації до всіх студентів, а окремо також прокламації в руській мові до руських студентів (так, як і політична власть свої прокламації видає в обох краєвих мовах)?

2. Чи п. міністер просвіти хоче для запобігнення яких конфліктів заборонити, щоби руські студенти не були змушені слухати викладів проф. Твардовського і Фіялка?

3. Чи п. міністер просвіти хоче заборонити, щоби права руської мови у львівському університеті були шановані університетськими властями, щоби руська мова мала там ті права, які правно має по-при польській урядовій мові в інших галицьких урядах і в судах?

4. Чи п. міністер просвіти хоче подбати о те, щоби у львівському університеті руські катедри могли без неоправданих перешкод даліше закладати ся?

5. Чи п. міністер просвіти готов подбати о те, щоби руські студенти в разі свого повороту до львівського університету, як і інші їм прихильні студенти того університету не були виставлені на жадні переслідування з поводу теперішніх подій, як сего можна побоювати ся не безпідстави

У Відні, 10. грудня 1901.

Романчук, Барвінський, Ник. Василько, Др. Король, Пігуляк, Др. Гладішовський, Вас. Яворський, Др. Джужанський, Др. Кос, Повше, Пфайфер, Др. Штрахер, Др. Житник, Брайтер, Черни.

ВІДПОВІДЬ

міністра просвіти на інтерпеляцію пос. Романчука і тов. в справі сецесії руських академіків в львівського університету.

Міністер др. Гартель признає, що Русини мають тепер на львівському університеті лиш мало катедр, але скоро будуть відповідні руські кандидати на професорів, то факультет певно підобре їх подати о заимоги до вишого образования, і міністер виразно зазначає, що готов списати кандидатів-Русинів в кожний спосіб. Але доки не стане на львівському університеті спокій, доти годі вчинити щось для руських студентів. Перше мусять вернути до обов'язку, щоби можна розслідити і усунути кривди. Акад. начальство осудат певно як найлагідніше поступок студентів і улегчить їм вступити назад на університет, вони й далі вже пізнали, що готові до того, о скілько на се дозволяє їх повага. Міністер готов розслідити конкретну жалобу і вгодити справедливим жажданем, збиває закид можливих переслідувань академіків, що повернули-б назад. Міністер радить академікам повернути на універ-

ситет, де їм акад. начальство не відмовить охорони і на остаток запевняє руським академікам свою прихильну підпору, скоро поступати муть законною дорогою.

Письмо з Відня.

Відень, 11./12. 1901.

Критичне положення парламенту незмінне. Положеннє ради державної можна-б одним словом схарактеризувати: безвихідне. Алармуючі бесіди Керберера у відповідний і невідповідний час, се прилюдні до того, що має неминучо наступити, як не тепер то в четвер. Дотеперішні відносини у палаті послів мусіли у міродайних сферах витворити раз переконане, що парламент на шмерльгівській підвалині в Австрії даліше неможливий, навіть без ніяких надзвичайних комплікацій. А тут наступили ще до того надзвичайні наглічї справи, котрі як раз надають ся до того притиснути шмерльгівську несправедливість супроти неїмецьких елементів до стіни. Чехи із свого цілком коректного становища не уступають, бо просто не можуть уступити а Німцями опанувало як раз безголове. Вони замість мовчати, то ще провокують. Підчас дебати над словінським університетом сказав Вергер отверто: „Славяне домагають ся університетів, аби там витворити свѣтлїх борців для свого народу. Ми не можемо їм се стремити за але взяти, але ми мусимо їм те сказати, що ми знаємо лиш багато славянських слуг а панами є Німці! Вони будуть заклонювати ся тим, що Вергер не є у них міродайна особа, але се не змінє нічого на факті, що на підставі сих засад голосували при тій справі всі Німці, інших оправданих підстав не голосив з них ніхто.

Тепер працює парламент зовсім нормально. В бюджетовій комісії йдуть справи жваво наперед а Керберери як раз тепер все щось не до вподоби. Тепер нараз опутила его „leidenschaftlose Beherrlichkeit“. Він видить, що Чехи не допустять крім бюджету, котрого сами потребують, до ніякої дальшої акції в парламенті, а він потребує з весною 150 мільонів на нові канони, потребує угоди з Угорщиною і цюві умови з Німеччиною. Того він від сего парламенту ніколи не досягне, та не досягне й від другого або й третього такого парламенту. Тож не остаєт ся йому нічого, як страшити послів розвизанем парламенту а державі пригравает прелюдію на темат знесення конституції. Як коли-б хтось крім Німців та польської шляхти за шмерльгівською конституцією плакав. Характеристично, що ніхто так скоро по посліднім алармуючій вистрілі Керберера не схопив ся, немов опарений, як Німці. Побили до Керберера жадати пояснень. Відтам йшли вже ніби заспокоєні а Neue Freie Presse пише, що то страхи на Чехи! А Чехи сміють ся, кажуть: ми не маєм нічого до страхення, до страхення мають лиш Німці та польська шляхта. Тому й не говорив при бюджетовій провізорії з Чехів ніхто міродайний против Керберерих відпрожувань, а за те з польського кола Дідушицкий.

В повній палаті розпочала ся дебата над предложеним законом о хліборобських спілках а в бюджетовій комісії дебатує тепер над солено. Референтом посол Барвінський. Правительство годять ся на те, аби признати для Буковини окрему продаж соли, але на побільшений вибір соли в Качиці на стілько, щоби покрити тим виробом цілу потребу соли на Буковині так, аби Буковина не потребувала привозити соли з Косова, правительство не годить ся; бо каже, що побільшене урядників побільшило би видатки так, що та продукция соли випадала би ся, а статус урядників сільнових був би такий малий, що аванс був би неможливий. Тим часом довідуємо ся, що природні засоби соли в Косові вичерпані, але о тім правительство мовчить.

До дебати над бюджетовою провізорою зголосив ся був і наш посол Пігуляк, але витягнув аж дванадцять число а припущені були до слова лиш три бесідники за а три против. Юрій Василько витягнув шесте число і прийшов до слова, бо три посередники зрекали ся слова.

Юрій Василько сказав на зачіпку Николая Василька, котрий Волохам до-

коряв за те, що вони втуюють усе правительству помімо цілковитого невзглядненя буковинських потреб, що Волохам не мають причини недовіряти правительству, бо вони переконані, що се не дїє ся зі злої волі Керберера а з інших обставинах даних причин. Коли-ж Русини рішили поборовати Керберера і правительство, то се їх річ. Вони, Волохам не мають права мішати ся до того і думають, що в їх внутрішні справи не має ніхто права мішати ся! Врешті предложив знати справи витягнені із резолюцій сеймових тай додав ще окремо жадає отворення волоської гімназії у Кімполонзі.

В суботу 7. с. м. устроили січовики поминальний вечерок за нашого буковинського поета Федьковича. Гостий була повна обширна зала, між ними значне число російських студентів і студентів. З послів був Барвінський, Пігуляк, Гладішовський, Король і Кос. Романчук був троха недужий. Молодіж перевела свою програму хорошу і відповідно до сил. Годить ся епімунти, що підчас пісні „Ще немерла Україна“ присутній комісар остенгативно не підїс ся сам один на все згромаджене з крісла. Посол Пігуляк вказав на него під час співу рукою. По закінченні співу прийшов пан комісар до посла Пігуляка і звиняв ся тим, що він висланий сюди не яко патріота а яко урядник. Посол Пігуляк відповів ему, що він поліція не жадає ніхто патріотизму, але публіка має право жадати від него честиности і певно невислазла его дирекція на те, аби він обиджував найсвятіші чуття людські. Поліційний комісар замітив, що можна в дирекції зажалитися на него, на що посол Пігуляк заявив, що не залишить сего вчинити. Для характеристики обурюючого поведінки поліційного комісара і поясненя з цілої справи буде досить навести, що той чоловік зве ся: „Бидлинкевич“, родом з Галичини.

На тім вечерку були і чотири Українці гостями. Два з них багаті лікарі аж із Томську. Вони їхали до Відня 40 днів, щоби тут слухали викладів славянських спеціалістів. Там познайомили ся вони з послом Гладішовським, котрого просили завести їх на вечерок де би раді почути рідного слова. Вони не могли налюбувати ся тим всім, що на вечерку видїли і чули. Казали, що перший раз чули українське слово із катедри!

11. XII. 901

Полонийський,

Перегляд політичний.

Руські кривди перед форумом імецького парламенту в Берліні. Про послідні події на львівському університеті, про національні і політичні кривди Русинів (особливо на полі шкільництва) помістив один русько-український публіцист основні дописи в кількох найважливіших заграничних імецьких часописах. Статі єї наробили багато шуму і викликали дискусію майже в цілій імецькій заграничній прасі. На основі одної з сих статей (в берлінській „National-Zeitung“) виголосив дня 10. н. ст. грудня в імецькім парламенті посол Затлер (Sattler) довшу бесіду, в котрій виказав гнет політичний в Галичині, як і кривди Русинів на полі шкільництва. — При сій нагоді годить ся згадати, що студенти як і професори в швайцарськім Берні, і в Цюриху заздують вислати заяву сипнатий русько-українським студентам.

Так отже справа українського університету не дасть ся приспати, а Польки утискаючи Русинів шкідять лише своїй онії в Європі.

Про війну у Африці лише „Petit bleu“: „Супротив фальшивих поголосок о мнимих мирних переговорах між Англією і Бурами, можемо донести на основі цілком певних вістий, що ні зі сторони Бурів не зроблено ніяких мирних предложень Англії і в Європі не веде ніяких переговорів ані Крігер або відпорушники Бурів і Лейде ані ніхто инший. Так само й в Африці не розпочали цілком бурскі генерали або члени правительств бурских республік ніяких переговорів. Натомість президент Крігер готов кождої хвилі предложити ему услівя мира розслідити, а очевидна річ, що хоч до рішення могло би прийти

лише за спільним порозумінням Крігера і представителів Бурів в Європі з одної сторони, а з провідниками Бурів на полі війни з другої. — Standard доносить з Преторії з дня 5 с. м.: Вей позначки вказують на те, що Бурі починають знов розвивати енергичну діяльність. В Оранґі виступають тепер численні відділи, на котрих чолі, як здається, стоїть Девет.

Нечуване упідлене московських наймитів.

Трудно повірити, як низько може деколи упасти природа людська. Іноді і в казці не прибав би ніхто, на які дивачні сумні вибори псуєся чоловік із-за нікчемної мамони, в честолюбивім очікуванню фальшивих лаврів-похвал, або таки із-за мізерного кавалка насущного хліба. На честь людскости однак мусимо признати, що все-ж таки сесі случаї, хоть і не дуже рідкі, то за те бодай остають ся найчастіше поодинокими случаями і дуже рідко коли переходять в норму дотичної людини. На жаль не можемо сего сказати також і про редакцію газети „Православная Буковина“. Ультра-геростратська вдача сесі шматки, котра вже через цілих вісім літ дає ся нам болючо відчувати при кождім важливішій кроці, при кождій найцірнійшій праці на народній ниві Буковинської Русі, ні разу не охлявала, а напротив завжди змагала ся в безглуздім вестелості проти всего, що руске, а навіть славянське. Удало ся щирим руским народним діячам здобути руску гімназію, або вибрати до союму або ради державної посла-Русина, то „Прав. Буковина“ перша пінилася зі злости, прозивала гімназію „чумою“, а народного заступника лаяла найогидливішими прозиваннями та вітрила у кождім его кроці зраду: цілі єї шпальти так і сьвітлюсь крокодильовими сльозами про запродаве руского народу Полянкам та Єзуїтам: гадав биць, що таки через ніч православіє на Буковині упаде і Русини цезнуть з нашого краю цілковито. Коли перед кількома роками бук. Русини здобули одну катедру на богословській відділі нашого університету, а окрім того ще два місця в архієпископській консисторії, „Прав. Буковина“ не поєдалася з конвульсійного плачу-злости і шпальти єї знов заповнились найнаскуднішою лайкою-брехнею і ріжними напастями на наших людей, а навіть на митрополіта і правительство. В тодішній критичній, несупокійній часі „Прав. Буковина“ рішучо стала по стороні наших найзавзятіших ворогів-румунізаторів і радо кольпортувала їх напасти на нас і наших нечисленних приятелів, хоть Волохи єї о те певно не просили, а радше занимали проти неї таке становище, яке рівняло ся цілковитій погорді.

Аж ось посол Василько, зрозумівши вагу, яка лежить в єдності партій, сполучує ся наперед у союмі, а потім і в радї державній з Русинами-народовцями до спільної праці. Тоді „Пр. Бук.“, що доси підлезувала ся п. Василькови, в одну мить змінила фронт і почала завзято сего посла обкидувати з усіх боків бодотом.

Та всі єї підлі, деструктивні „подвиги“ затемнює цілковито упідляюче, нікчемне, становище, яке „Православная“ заняла сими днями в справі засновання руского університету у Львові.

В довідженім безглуздім аргументі в числі 32 і 33 сего року, під заголовком „Въ дѣлѣ русскаго университета въ Австріи“, на який склались дивачним способом два писакі-герострати, завстидала „Пр. Буковина“ своїми протинародними, навіть антиславянськими поглядами і взагалі нікчемністю свого декадентства та гнилою моральною далекістю усі дотеперішні виборки нашої домородної канцїї. Ми справді були переконані, що редакція „Пр. Бук.“, як то пристойть справдішних наймитів-запроданців і ворогів рідного народу, ніколи не піднесе ся до тої моральної об'єктивності, на якій станула от хотьби та частинка польської інтелігенції, котра прихильно відноситься ся до справи нашого університету. Скажемо більше: ми навіть відчували-відчували, що редактори сесі газети в душі ворожо настроєні проти сего нашого життєвого питання. Але хто міг би був по-

думати, що в часі, коли піла 3½-мільїона австрійська Русь стала як один муж і піднесла без ріжниць партій свій могутній голос і зажадала засновання руского університету; коли стали збирати ся віча за вічами по всім усядам рускої землі; коли сотки петицій посилали ся до Відня; коли академічна молодіж — навіть і москвофільських переконань — рішила ся на героїчну акцію виступлення зі львівського сполученого університету, — що в таким часі відважить ся хоть би один Русин сказати: „нам не треба жадного університету!“ і таким чином уїдлити ся до крайности перед очима цілого сьвіта.

Але на сю неімовірність, на се ольшоване свого власного лица таки злобула су наша „Православная Буковина“ і дала тим доказ не тільки своєї підлості, а також заразом і безкрайної глузпости. А се поспідило мабуть не простити їй і сам Саблер і подібні єму благодітелі-опікуни „Прав. Бук.“. Во і для чого має ся газета, побіраюча ті самі „насобія“, бути глумливішою від подібних їй часописів, котрі добре розпізнали, що годі на соломі поплисти проти розбурханих хвиль, що з елементарною силою уносять з собою усе, що попадесть ся їм на ветрїчу? Та не ловить ся у мутній воді рибу. Се пізнали добре от хоть би редактори „Галичанина“ і цілий штаб львівських москвофільів, що заняли на разі ягське неозначене становище. Не хотіли у сій справі явно компромітувати ся і закордонній газеті, бо мовчати мов заляті. Чи не випадало радше і „Царославній“ набрати тут води у рот?

Але ні! По що мовчати, коли можна себе показати більшим ревнителем убийства власного народу, як всі Маркови, Мончаловські і tutti quanti разом. Адже за такий сльпий, за такий безмежний сервілізм можуть посылатись щедріше пособія із Петербурга. Але ми думаємо, що коли в „благоприятельнім“ обществі славянськїм дійсно хоть одрубину віє славянським духом, то редактор „Прав. Бук.“ заведе ся в сій своїй надїї, а то ще може і вилають придуркуватого політвана, як собаку, котра цинить ся, гавкаючи на міцному ланцюхові, єдино в надїї приподобати ся своєму панові: „ось дурно не їм хліба!“ І так як єю собаку пан копає, щоби за пусто не брехала і не бісцалась, так мабуть буде і з „Православною“, чого їй щиро бажаємо. А додумуємось сего по ріжним причинам, із котрих найважнішу черпаєм із становища, яке заняв до послїдних львівських подій, цілий львівський архієпископський штаб. Бо коли такий „Галичанин“ або „Русское слово“ не відважує ся протівити ся волі народу, а радше єї бодай про людське око піднірає, то на те не тільки мусять бути свої причини, але ті причини мусять знати і одобряти в Петербурзі.

Пригляньмо ся тепер наконєць деяким найбільше безглуздім, цинїчним, а то просто і брехливим виводам дотичної статї. Зараз на ветуні читаємо, що „руска студентська молодіж починає жадати власного університету, на котрім би викладалось не право польське і історія Польщі, але російський „Сводъ законовъ“ (!), котрий об'язує 100-мільїонний руский нарід і історія Русі від Рюрика аж до царя Миколи“. — Сего очевидно жадна руска, а навіть і москвофільська молодіж нігде прилюдно не жадала, бо жадати не могла. Се можеть хіба лишень жадати редактор „Прав. Бук.“.

Ну, подумав би хто в рещті, коли та молодіж дійсно потребує такого університету, який приходить ся по нутру „Царославній“, то природна річ, що вона повинна би єї похвалити за те. Так ні!

„Ми не можем не виразити свого недовольства той части нашої (значить москвофільської) молодіжи, которая вслѣдствіе своєї близорукости так похвальное діло, як діло открытія в Австріи русскаго университета, уничтожаетъ сама а требованіемъ „українського университета“. — Да простить єї Господь і образумить, щоби в будучности не портила діла і т. д.“

Ось тобі й логіка! Молодіж жадає університета, де би викладало ся славний „Сводъ законовъ“ і вихвалювалось подвиги батюшки-царя, і та сама молодіж потребує „українського університету“, котрому хіба тільки діла до „своду законовъ“, як, приміром казавши, редактори „Православної“ до рускости. —

Троха більше консеквенції находять ся в другій часті сего артикулу, де автор не задилюючи ся систематично керинить і старає ся всіма силами довести „стихійное направлєніє“ (як він сам додає) в справі університету усіх Русинів без ріжниць політичного переконання ad absurdum.

„І вот, каже сей Ефіалт, всі добивають ся, всі работаютъ за свой университет. А какой университет будет е-тот, что понимается под этим очень широким словом „своимъ“ — это всео-равно; только чтоб билъ наш... Мы думаем, что подобное рішеніє вопроса і подобное направлєніє нашей діяльности есть не только ошибочно і нелогично, но даже і безмысленно. Ведь каждому известно, какия у нас обстоятельства і т. д.“ — Ну, що до наших „об-стательств“, то слава Богу они такіі що за яких п'ятьдесят літ у Галичині і на Буковині цілковито очистили ся водух від канцарського духу і ріжні сумнівні егзистенцій стануть ся просто неможливими, бо муть мусіти гинути з голоду.

„Пр. Буковина“ наконєць таки додає, що твердо переконана, що „будущий университет наконєць таки вийдесть українським“, бо иначе не может і не сьміє бути; але се переконанє їй ніяк не перешкоджує наклепувати своїх зашників до діяльности після їхніх принципів (славних принципів! — нічо сказати), себто „превращеніє Львовскаго польскаго университета в русскій з общерусским преподавательнымъ языком“. — Так що-ж? Най Бог помагає! Ми вже і сьміялись не будемо.

А тепер ще кінцевий уступ. „Ми не можем согласиться на существованіє двухъ университетовъ у Львові... Місто Полянкам в Кракові (а де місьце редакції Прав. Буковини?) Ми не можем соеласить ся і на русскій университет з малорусским наріччєм (а позаяк иньше руске наріччє після власного переконання автора під пнівнішими обставинами неможливе, то най таки остане ся польськїй университет у Львові — такеж логіка). Ми не можем согласить ся на университет з українською мовою (а то страх!), потому что подобная безформенная і безязыкая мова есть для различныхъ Барвинскихъ, Стоцкихъ, Романчуковъ і Омеляно Поповичей і для всіх прочихъ недоуков-крикунов, но не для храма науки (тай не для ріжнихъ Гесів, Киселів, Велігорських і Курілко-Горілкевичей).

Коли-б „Прав. Буковина“ дійсно була речником якогось ширшого кружка людей, а не чотирох-п'яток крикунів-геростратів, то ми би на єїм місці завізвали руску сусильність висказати їй за єї повільне виступленє проти наших найсвятїйших чутств і найважніших інтересів крайню погорду.

КОВЖЖЖ.

Календар. Неділя 2/XII. (15/XII.): Ж. 28 (31) по С. с. Д. Луки 14; Р.: Максим, Понед. 3/XI. (16/XII.): пр. Софонія, с. м. Теодора, п. о. Теодула; Р.: Аделайди. Второк 4/XII. (17/XII.): с. в. м. Варвари, п. о. Іоана Дамаск. Р.: Лазаря.

Іменованя. Міністер судівництва іменовує судовими секретарями ад'юнктів: Костя Центу з Серету для Радівців, дра Альберта Загурського з Янова для Садагури, дра Евгена Гакмана із Заставної для Вашківців, Ілю Ілєсевича із Солики для Радівців, Рудольфа Штадлера в Сучаві і дра Корнила Георгіяна із Солики для Іурагумори; а заступником прокуратора в Сучаві ад'юнкта дра Ромуля Реуца із Радівців. — Ветеринарі: Гозбайн і Маріяні іменовані асистентами. — Судовими ад'юнктами іменовані Андрій Глинський і Нечислав Зібавер для Вишнів, Рудольф Кох для Садагури, Іцастний Майкєнер для Радівців а Шімеж Гільзенрад для Кимпозунгу.

Засіданє бук. кр. ради шкільної було сесі п'ятницї.

Львівскій „Руслан“ добачив (в ч. 266) меджскретність і т. п. в уміщенім мною в „Буковині“ справозданю з творів надісланих на послїдній галицький драматичний конкурс. Я думаю, що на

тих судїїв, що твори вже могли і хотїти прочитати, а випанути не в силі; натомість для тих, що не читали творів, може мого справозданє бути спонукою, щоб приглянули ся ближше одному-другому твору; — може оно причиниться і до виниї думок. Думаю, що і Хв. Редакція „Буковини“ не доглянула тут ані недискреції ані шкоди. сля мого справозданє умістила. І зовсім не пророчу ані вислїду бурської війни, ані вислїду конкурсного суду, а поперед всего не дав я „Русланові“ в мій справозданю ніякої причини в той спосіб відзивати ся. Що-ж до моїх здогадів (що до авторів) то они на мою оцінку зовсім не впливали. І до сесі інсинуації я не дав ніякої причини. Як раз на пр. твор „В народі“ походить від зовсім менї не звісного автора, хоч видає ся... найліпший!

В. Кофровскій.

„Зоря“, товариство руских ремісників, вислало теж петицію за українським університетом у Львові на руки посла Пігуляка.

Застрілив ся в Чернівцях на цвинтарі своїх родичів 44-літній рахунковий радник проиниційного фонду Кастан Теодорович. Причина нарушенє урядових грошей.

Руска міщанська читальня в Чернівцях ухвалила на виділовім засіданю з дня 8. с. м. вислати петицію в справі руско-українського університету у Львові і рівночасно виплатити з фондів товариства 20 корон на академічну молодіж у Львові до редакції „Дїла“.

Виділ брацтва ім. „св. Тадея“ в Чернівцях ухвалив вислати петицію в справі самостійного руско-українського університету у Львові для руско-української молодіжи виплатити з насї товариства 30 корон до редакції „Дїла“ у Львові.

„Руский міщанський хор“ в Чернівцях ухвалив також вислати петицію в справі заснованя руско-українського університету у Львові. — Вєї три петиції міщанськї вислано на руки посла п. Єр. Пігуляка. За вєї товариства:

Гнат Власюк, голова.

На бідного ученика зложили при нагодї посвѣченя „Народного Дому“ в Ставчанях: о. Симен Войчук 80 сот., надуч. п. Маріячук 2 к. п. Х. 1 к. 20 сот., разом 4 корони. Коб.

Конкурс на місце на учителя двокласової народної школи з рускою викладовою мовою в Мілїєві виписала пов. рада шкільна в Вишнівці до 6. н. ст. сїчня 1902. р.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Св. Николай на Руси. Живий образъ написавъ І. Я. Луцкїй. 1901. Зъ печатнѣ Джуниньского въ Перемышлѣ. Цѣна 40 сот.

„Як чоловік боре ся з природою“. Оновів М. В. Берен. Коштом і заходом тов. „Пресвіта“, книжочка 255—256, цїна 70 с. Ся книжка дуже відповідна і для шкільних бібліотек.

Переписка Редакції.

„Шкільні повідомленя“ писати би: про Івана Стасюка, родженого..., ученика... (а так само: про Марію Скоропуд або Скоропудівну, роджену..., ученицю...)

Хто хоче дістати КАЛЕНДАРІ

в коміс, най зголосить ся до Торговлі паперу „Рускої Ради“ в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2. Пакет оплатить „Торговля“ а кождий 10-ий календар дає даром за розпродаж.

ДУЧКА

мала, жовта, коротковоло-
са, з білою грудницею і
острою кушкою пропала.

Велика надгорода тому, хто
віддасть її в домі ч. 15 при
улиці Шкільній.

Гігієнічна підстава здоров'я.

Сим поводить ся Фрізіер
ЛЕВ ВАЙС,
Tempelgasse,

котрий щоб охоронити своїх гостей пе-
ред скірними недугами, завів у себе
всілякі найновіші гігієнічні урядження, пр.
карболізоване бритв, механічні розпиляч.
до пудровани, карболізовані ваговані пе-
ревязки на шию і т. п. так що дійсно
може бути приємністю бути услуженим
в так елегантно і модерно урядженім
салоні.

Як вже всюди єсть відомо, що

Ріхтера

скринки до камінної будови з якором

є найліпшою і наймудрішою іграшкою
яку можна дати дітям для розривки і
забави.

Ріхтера скринки до камінної будови
єсть всюди відзначені а послідного часу
в Парижі 1900 р. золотим медалем.

Ріхтера будівляні скринки з якором
можна кожного часу після плану побіль-
шити будівляними камінчиками приспо-
собленими до будови мосту з дуже кра-
сно вироблених камінчиків. Ріхтера бу-
дівляні скринки єсть по ціні від 0.75, 1½, 3, 3½, 4½, 6 до корон і
вище, а будівляна скринка з якором з камінчиками прирідженими до
будови мосту від 3 корон можна дістати у всіх ліпших торговлях з
забавками; але треба уважати на знак якор, бо без якора не єсть
правдиві скринки.

Новина! Ріхтерові забавки терпеливости: холодна кров, девять
нараз, сфінке, кобальд, громовід, не гнівай ся і п. по ціні 70 сот., прав-
диві лише з якором.

Хто хоче дітям справляти дарунки, нехай собі скаже прислати чим-
скорше новий, багато ілюстрований **цінник** від підписаної фірми; цінник
висилає ся за дармо і оплачено.

Königl. Hof- und Kammerlieferanten F. Ad. Richter & Cie., Erste öster-
reichisch-ungarische k. u. k. priv. Steinbaukasten-Fabrik.

Comptoir und Niederlage: I. Spengasse Nr. 16. Wien. Fabrik: XIII/1 (Sieging). Rudolf-
stadt, Nürnberg, Olten (Schweiz), Rotterdam, New-York, 215 Pearl-Street.

Товариство взаїмних обезпачень

„ДНІСТЕР“

Львів, Ринок ч. 10. (дім „Просвіти“)

перше і одинок руске Товариство асекураційне, обезпечає будинки,
і всі предмети движимі против шкід огневих.

„Дністер“ припоручили Приосвящ. Ординаріати Веч. Духовенству і
вірним всіх трех Епархій.

Фонди гваранційні „Дністра“ з днем 31-го грудня 1900

Фонд резервовий . . .	311.540	кор.	11 сот.	} разом 520.406 к. 65 с.
Резерва премій . . .	171.942	„	— „	
„ спеціальна . . .	6.000	„	— „	
Фонд емеритальний . . .	30.924	„	54 „	

Тарифи „Дністра“ дуже умірковані. Надвижка річна розділяє ся між
членів в формі зворотів. За рік 1900 дістають члени 8% звороту
з премій.

„Дністер“ виплатив до 31. грудня 1900 відшкодовань 2.120.834 кор.
Шкоди ліквідують ся безпоровочно в присутности Делегата і 2 членів.

Поліси „Дністра“ приймають при позичках гіпотечних: Банк крає-
вий і Каса ощадности у Львові, Коломиї, Самборі, Долині, Снятині,
Городенці, Тереховлі, Заліщиках, Городку, Ярославі і Богородчанях.

На житє треба обезпечатись тілко через „Дністер“ в Товаристві
взаїм. обезпечень в Кракові; з таких обезпечень через „Дністер“ іде
часть провізій на рускі публичні добродійні цілі: поліси і квоти ви-
дає Краківське Товариство рускі.

„Дністер“ пошукує спосібних агентів, особливо селян господарів в
окрестностях, де єще нема близько агенцій „Дністра“. — Агенти за-
робили вже 274.964 кор. провізій. — Зголошеня о агенції треба
вносити до Дирекції у Львові.

В Іспасі на Буковині є

НА ПРОДАЖ ПОСІЛІСТЬ

що складає ся з **нового дому** з 6 відділами, з верандою і
галерією, із **старого дому** з 3 відділами, зі стайнею, шпихлї-
ром і коницею, керницею і красним молодим **садом і 5**
моргів ґрунту I. класи.

Близші відомости подає писемно властитель:

ЮРІЙ МАЗУРЯК,
церковний півець в Станиславові.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях
отворена в неділю і сьвято від 9 до 11 години рано.

Найбільша різдвяна вистава і принагідне закупно!

в домі торговельним **Б. БАЛЬТІНЕСТРА** молодшого
в Чернівцях **улиця Головна-Енценберґа (Enzenberg-Hauptstrasse) ч. 3.**

Склад ц. к. упривілейованої фабрики товарів з аль-паки і хіньского срібла В. Бахмана і Сп. у Відні.

Товари з старого срібла і бронзу:

Вази, ліхтарі, гарнітури до писаня і куреня, столи
салюнові і на квіти, зигарки, фігури, зеркала, рами,
пушки на зигара, товари з плюшу, шкїри, кишені
на карти візитові і корони, дамски портмонетки з
сріблом і без срібла, ланьцуски, ґузики до манше-
тів правдиві бурштинові цигарниці, дамскі пояски,
шільдретові шпильки до волося, торби до подорожи.

Товари з футрів:

Ковніри дамски, зарукавки для
дам і дітий найновішого ґа-
тунку. Правдиві перекі шапки для муштин і хлопців.
Зарукавки і ковніри в як найбільших виборах.
Сукняні і плюшеві модні шапки для панів і дітий.

Товари вовняні і ткані:

Правдиве біле і егер-
ске по ціні фабричний;
скі кафтаники, штани, сорочки, скарпінки, панчохи,
убраня для дітий. Вовняні покритя, камаші, вов-
няні рукавички для пань, панів і дітий.

Великий склад черевиків

з славної фабрики
Anton Carek у Відні
з французької шкїри, а також иньших сорт а все в
найлучшій ґатунку. Всякі зимові черовики для
пань, панів і дітий.

Склад лиш правдивих російських калюшів і чере-
виків до снігу для пань, панів і дітий.

Коци до подорожи

з вельблюдового волося, вовни,
плюшу шовкового, як також
колдри на ліжка всякого ґатунку.

Краватки

у всіх модних фарбах. Всяких сортів і
то шовкові, полотняні і зефірові. Кра-
ватки шовкові і до прання є на складі, а що тиждня
приходять сьвіжі посилки після найновішої моди.

Паньчохи,

шкарпінки, хустки до носа,
ковніри і маншети.

Ц. к. спродаж стріляючого порошу.

Виходить в Чернівцях
що середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Буковина звертає на попереднє
застереження. — Рекламант не несе
відповідальності за зміст візитів від порту.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10	—
на чверть року	5	—
на місяць	1	70

Подинокне число коштує 16 сот.

Передплата і належність за інсерат
платити в Чернівцях.

3 ради державної.

До ситуації. Міністер президент Кербер виступив оної в палаті послів, коли ще справа бюджетової провізії була дуже непевною, з такою енергійною заявою, як би леда день мало наступити з'асистоване конституції. Ключ феодальної шляхти конференції оної з д-ром Кербером, зажадав від него вияснення в справі тої его промови. Міністер зазначив сим разом, що его заява представляла лише в перспективі тої конвенції, які мусіли би наступити в разі дальшого застою в парламенті і дальшого утруднення права езекутиві для правительств. До тої своєї заяви він і тепер не може ані пічого більше додати, ані з неї уняти, зазначає лиш, що нині ситуація видає ся ему уже менше грізна і безнадійна.

Конференція продовжалась через цілу годину і порушено при тій нагоді також справу дальших конференцій угодних. Як увіряють будуча конференція поділиться на два окремі комітети: німецько-чеський і німецько-моравський.

В останніх днях виринули вісти про намірену зміну конституції. Іменно Linzer Volksblatt доносить, що з такими гадками носять ся міродатні круги. Зміна має наступити більше в дуї соціальним як національним. Круг ділани ради державної має бути обмежений, бодай в дуї строгого приміненія § 11 і 12 конституції грудневої, котрі визначають соймам значний круг ділани. Число послів

до ради державної має бути побільшене о яких 200 послів, а теперішній регулямін буде заступлений иньшим.

На засіданні палати послів з четверга, окрім інтерпеляцій руских послів в справі руских студентів і відповіді міністра на сю інтерпеляцію, зголошено ще кілька иньших, менше важких інтерпеляцій. Відтак приступлено до дальшої дискусії над пропозицією о заводових спілках рілничих. Закінчено загальну дискусію над пропозицією а при спеціальній дискусії обговорено і ухвалено §§ 1—11 пропозиції.

Польське коло а Словінці. Звітна уже судьба наглого внесення о засноване словінського університету в Люблянці. Проти нагlosti голосували Німці і „коло польське, хоть і досить помане. Веї Славяне, між ними польські посли опозиційні, група чеської феодальної шляхти, соціалісти Данинський і Цінгр віддали свої голоси за нагlosti. За „регіментажом“ в сервілістичній службі Німців пішло лиш 12 колонів безумовно, а часть під командою д-ра Рошковського спасла ся бігством із салі еще перед голосованем.

Скоро Поляк Яворський докінчив свою високо дипломатичну промову, в котрій всего добра желав Словінцям, лиш не університета, із лав чеських, словінських і хорватських почувлись голосні оклики: „Ганьба Яворському! Ганьба колови польському! Пригадайте собі Вжесню! Прусаки відплатять вам за те в Познаньщині!“

Дневники словінські, чеські, хорватські і иньші дуже неприхильно

виражають ся о колі, а Яворського називають злим духом делегації польської, що єї запряг до всенімецького воза. Кілько то еще вжеснінських лекцій буде потреба, пишуть Narodni listy, щоб коло польське поправило ся, ели в загальї може бути бесіда о поправі того ключу! Зміна на лучше у тих людей неможлива. Дозріли они уже до своєї заглади і мусять їх змести виборці як полову з вітром! В подібнї острїм тонї виразили ся з тої нагоди і консервативні дневники, як: Politik і Hlas Naroda.

Перегляд політичний.

Українська національна справа в Берліні.

Загально звісно, як пильно реєструють польські шовіністичні часописи всякий ворожий нам голос чужої праси. Отже щоб витверезити бодай частину польської суспільности, подаємо пару об'єктивних голосів західно європейської праси, нехай побачать розумніші Поляки, що їх безпощадне русиноїдство шкодить тільки опії польській в Європі.

В останніх часах появились у видійних заграничних німецьких часописах просторі статі про наші політичні та національні кривди в Галичині та про справу українського університету у Львові. Найбільше вражіння викликала вступна статія в берлінській „National-Zeitung“ з 6. грудня с. р. Сю статію попередрукувало багато часописів в цілості або частями. І так приміром „Kölnische Zeitung“ з 7.

грудня помістила вступну статію п. з. „Polen zu Hause“, в котрій малює наші відносини в Галичині.

Дня 10. грудня с. р. виголосив, як ми вже писали, посол Др. Сатлер довгу бесіду в парламенті в Берліні, в котрій цитати зі згаданих статій в „Hamburger Nachrichten“, „Münchener neueste Nachrichten“, монахійська „Allgemeine Zeitung“ і н.) виказав основно політичні і національні кривди Русинів в Галичині, особливо на поли шкільництва.

Сумна се річ, що Прусаки покликають ся на кривди Русинів в Галичині, але хто тут виен? Ми радї би здобути рівноправність і видерти в сей спосіб Прусакам оруже з рук... Ми певні сего, що наколи би Поляки не були свідомі своїх гріхів, зглядом Русинів, могли би о много енергійніше і успішніше вести борбу з Прусаками. Бо чий може з чистою совістю виступати польський гакатист проти німецького гакатиста?!

З Буковини.

„Gazeta Polska“ на остаток також озвала ся про справу львівського університету і каже, що Русини не дізнавали й не дізнають ніякої кривди; дивує ся, чому Русини в справі університету виступити в спосіб, який пристойть лише дуже покривдженому народові; замічає, що руска література не розвинула ся навіть хочби до середно високої точки. Але хочби Русини були в тім ділі иньшої гадки, то „Gazeta Polska“ не може доглянути в поступованню Русинів, що їм ходить лиш о поступ власної культури; бо мають доси сїм катедр руских, а мимо того виступили всі

Брудер і Затичка.

Оповіданє В. Кравченка.

(Далі).

Тим часом, коли-б залишити Затичку самого з його мріями, а приглядітись до Брудера зверху, то можна би постерегти, що в нього лице і ніс довгуваті, з боків кришкити притиснуті, а губи обтягнуті синюватою слизкою наївною... У попереку товстої нижньої губи реп'яка, а як ся людина багато говорить, то зацінюєт ся і ту піну з губів злизує язиком, а на заїдах стирає жменем. Вуса саме проти носа голі, а по боках позвисали до низу двома кущами дрітлого волоса, котре на кінчикках може так, як тепер, побарашитись тільки тоді, коли їхній володарник, заїдаючи снати завивати-ме їх у нап'ірники...

Стрі очі — без вій, хоч помутнілі, про те — бистрі; брів жадних — натомисть дві короткі та за те широкі смуги блискучого тіла. Чоло вузьке, високе, на перед видуте. Видно, що лисини ніколи не мав, а про те на голові волоса ріденьке, наче йому їжи бракує. Над лобом — гарненько зачісаний „хочник“, що схилив ся „побе“, мов гребінець у півника; він ладнує з кінчиком носа, що кришечку „к собі“ звернув ся... Безпробе обличчє у продовжних морщинах — межі морщинами — долини блищать рудими плямами... Своєю гниучу постать Брудер завжди тримає просто — наче гарненько ковтує. Однаково буде — 50 чи 30 літ дати сїй людині.

— Мої батьки — каже Брудер — усім своїм маленьким дітям підрізували язички, а мені „так лишили“, „щоб подивить ся“, з того я вимовляю літеру „З“ — замість „Ж“, а „Ц“ — за „Ч...“ — До того всього — я не люблю голитись у циркуля, бо там можна заразити ся... Сам собі дома голю ся, умисне за тим кунив дві бритви з повним до них прибором — десять рублів дав на Товкучі.

— От, — додав оповідач, звернувшись до Затички, — як вас признають у мою роту, котра стоїть у місті Шпильках, самі побачите, що ті бритви з крамниці дешевше як за півсотню не візьмеш.

На станції Барабашах, як подорожні мали виходити з вагону, Брудер на останці, відкаючись, піби про себе сказав:

— Ото, траста його мамі, у сахарні на балю дірігував мазуром, а яксь паночка візьми й забори мої кальшні третій номер — свій четвертий мені лишила; тепер з ними мірку маю — спадують, хоч викинь...

Слухачі позирнули на його ноги і справді шкода людини, бо четвертий номер кальшів на його маленьких ногах теліпав ся.

* * *

У місті Барабашах штабскапітан Брудер докладно оповістив командіра полка про нічність капітана Клименка у службі, а полковник, вислухавши, хоч зараз і „не прогнав“ Клименка з полку, про те сказав, що оставляє його „до першого разу“. Крім того, довідав-

шись від Брудера, що підполковник Затичка, яко твереза людина, мав-ме моральний вплив на капітана паницю, полковник повірив сьому, через те й назначив Затичку до третьої роти, що нею командував Брудер.

Скінчивши ще деякі власні справи при полковому штабі, штабскапітан поспішав ся, щоб того-ж дня повернутися до дому; бо, як Брудер оповістив підрапор, він, його теперішній ротний, страшенно заскучав за дружиною і дітьми... А дітий він має двійко: Зіно — трьохлітка, та синок — Бобик, що йому ще тільки шість тижнів.

Підрапор, крім звичайної явки до полковника, не мав собі більш жадного діла у Барабашах і поїхав разом з ротним до міста Шпильок.

— У нашому місті крім вас є ще два підрапора: у мойї роті Скришків, а Троца — в Черверній, — розповідав Брудер Затичці тоді, як уже вони знов сиділи у вагоні, їхати до Шпильок: кумедні, повзують здоровезні чоботи тай ідуть до когось у гості, — на дворі болото, а вони зараз же й забруднять підлогу...

Яку хвилину передихнувши:

— А раз поприходили вони до мене, моя дружина й питає у них: чи ви, каже, паничі, любите їсти спр зі сметаною? — „Не дуже“, кажуть вони. — Жінка й поставила дуже багато свра зі сметаною, а підрапори узяти та все разом сперли!... Се не хочате! Ха-ха-ха!... Адже кумедні?

Крім бурєи та юнкерського, підра-

пор ще не бачив звичайних людей, але маючи дуже вражливу натуру, разом постеріг, що коли у гостях даєт ся щось до їжи, то всього не можна зїдати.

Подорожні самі того не помітили, як уже й північна доба, котрої вони й приїхали на станцію Шпильки, що безлюдна окремо стояла за містом у полі. Брудер, циро стискаючись, почоломкав ся з начальником станції.

По ротного вїхала ротна „артьолка“, котра й потягла штабе-капітана та підрапора межі хатки до рідкому болоті.

Порівнявшись з двома довгими обдертими хатами, що стояли над шляхом, ротний промовив до підрапора:

— Тут містять ся четверта рота.

— А хто-ж нею командує? спитав підрапор.

— Невже я не казав вам? — здикував ся Брудер: — капітан Бабуна... Ото в нього й вікно свѣтить ся... І в день і в ночи тягне гіркенку... Напять ся тай вважає себе підполковником — баталіоном командує... Про те — на підполковника йому ніколи не дослужити ся, бо не вміє навіть одній власній роті під ногу скомандувати; а що-ж би воно могло бути, коли-б такий людині та ще дати баталіон?... Бабуна жінка... Сила мало від дєньки... — закінчив Брудер саме тоді, як артьолка спинилась біля частокоту, за котрим у темряві ночі маячив дімок подібний до ліхтарика.

Далі буде.

Свято Николая для черновецьких руских діточок відбуде ся сьогодні (в середу) о 6. годині ввечері в салі „Народного Дому“. Дарунки просимо складати в торгівлі паперу, ул. Петровича ч. 4.

Дай, не дай, а не лай! Дні Русини в Чернівцях зайшли, збираючи дати на бідну шкільну молодіж, і до реальної школи. Там лущив ся знаменитий учитель-Русин, п. П., що переняв від них спис, обіцяючи зайняти ся складкою. Описи дістає одна з пань порожній спис назад, ну се не було б ще нічого, бо на мильовані вима сивовані, але бо до порожнього спису долучив п. П. ще й свою карту, на котрій пише, що із заголовку „Für arme Schüler“ не видно їх народності, але за те із печатки гр. кат. парохіального уряду черновецького виходить підозріне, що ся складка має конфесійний характер, через що п. П. не може зайняти ся складкою; бо він спірає бурсу „Нар. Дому“, себто православних учеників. Ось вам „гуманна ідея“, якою поводить ся не лише сей панок, але й більше таких панчиків-Русинів, що висувують в ХХ. століття в чисто людських справах всякі вузкоглядні аргументи єдино на те, аби нічого не дати; бо, о свідко знаємо, сей панок не дав досі і на православних учеників ані сотика. Таке фарисейство заслугоє на публічне напівпозоване, бо воно на жаль надто часто у нас дучає ся як раз у панчиків, що при кожній нагоді підносять ся високо понад усіх інших... словами...

„Нотюзі по заслузі“. „Карпат“, гончество капапанят обурює ся по газетах, що німецьке азад тов. „Argonia“ відкинуло їх московське письмо з додатком, „що оно моль составлено на какомъ-то непонятномъ азыкъ“ і щоби „Карпат“ писав їм по німецьки. І чого-ж тут, питаємо, обурювати ся негідним перевертням, що відкинули рідну мову за ддя московської; се-ж через німецьких буршів справдили ся на них сьвяті слова Тарасові: бо хто матір покидає, того Бог карає, чужі люди цурають ся, в хату не пускають...

Русско-православний народний Домъ з „русско-православною церквою“ і „русско-православною бурею“ отворяє „Правящий Совѣтъ“ сего гончества „въ короткомъ времени“, бо „повѣрочный комитетъ для пересмотра кассы“ виказав по кількох місяцях знов складку „итого“ аж 86 кор. 41 гел... „Не ужели онъ не все выказываетъ?“

Електричний трамвай в Чернівцях мав в падолісті с. р. 10.321 кор. 88 с. приходу.

Ц. к. видавництво шкільних книжок у Відні переказало 2735 кор. чистого доходу з Буковини на пенсійний фонд бун. учителів народних.

І старому придасть ся школа. Нам пишуть: „Минаючи оногоді досить пізно ввечері попри школу в Котул-Байнськ, стрітив я коло 20 селян. На мое запитання відки йдуть так гуртом, відповіли, що учили ся в школі. Цікавийший з них розповідав, що упр. школи п. Горвацький хоче запровадити райфайзенську касу а що до того брак письменних людей, то хоче їх привчити, для чого они й сходять ся три рази на тиждень ввечері“. Желаети найліпшого успіху!

„Царославная“ дуже незадоволенна з посла Ник. Василька. бо він — як то показало ся на останнім его справозданню — уже не признає кацапської партії, не знає ріжниць межі кацапською партією а Русинами і ставить ся вище кацапської партії і еї організації, що він „попірив ся“ і звязав ся з ворогами кацапської партії і „кацапского народа“, Стодним і Шугуляком, і став по їх „наущенію уничтожати“ кацапську партію, „подлю побориває“ кацапского кандидата Драбика і т. д. І в другій же статі „Лисаца-Дипломат“ пишуть ся і лютить ся кацапня, що пос. Ник. Василько хоче сдужити рускому народови а не кацапській владі, котра зріжнись сим дотеперішньої позорности, що п. Ник. Василько їх посол, перестала й формально зовсім хочби фігурувати як ніби партія в політиці на Буковині; що й записуємо з особливим „удовольствием“.

Кіцманське стоваришене спілки господарської уковстатувало ся дня 11. с. м. До виділу вступили: граф С. Ябло-

новський як голова, протоєрей о. Е. рицар Бижан як заступник голови, старший учитель Д. Павло касієр, директор школи рільничої Е. Жуковський писар, о. Т. Тиміньський, старший учитель В. Радик, начальники Д. Бажап і Н. Руснак. Збори випали дуже величаво, бо явило ся зних 100 господарів-селян з цілого повіту, а 47 вписало ся в члени. Вписуйте-ж ся, панове господарі-селяни в се товариство як найчисленніше а буде вам з того хосен.

Загальний збір членів „Народного Дому“ в Станиславові, товариства зареєстрованого з обмеженою порукою, скликаємо на неділю, 29. н. ст. грудня 1901, 6 год. ввечері, до салі товариства „Руска Бесіда“ в Станиславові, ул. Собіського ч. 28. Порядок денний: 1. Огляд дотеперішньої діяльности, 2. вибір ради надзираючої (10 членів), 3. затверджене вибору членів заряду (трох директорів). — Нових членів прийме заряд перед загальним збором, членом спілки може бути кожда фізична або моральна особа власновільна. Вписове 5 к., один уділ 25 к.; уділ можна платити за згодою надзираючої ради пайками. — За заряд: др. Михайло Коцюба, о. Зенон Шенарович.

На краківський університет зголошено ся з львівських руских академиків на богословіє 50 слухачів, на правничий виділ 120, а на філософію 12 слухачів. Сенат по переведенню засадничої дискусії ухвалив прийняти зголошуваних ся студентів, окілько викажуть ся свідомством відходу з львівського університету. Головні мотиви ухвали сенату е оті: Студенти вписуючі ся на краківський університет, слухали вже викладів у Львові, тому з хісною будуть могли слухати викладів на краківськ університеті. По друге, нетенти опустили львівський університет з певного рода колючности, викликаной політичною агітацією (?), а коли би їх не прийнято на університет, то заострів би ся антагонізм між Польками, а Русинами. На основі ухвали сенату прийнято 69 правників, а інших прийме ся тоді, коли предложать свідомство відходу з львівського університету. З студентів в філософії прийнято 11, богословів прийме сенат тоді, коли предложать свідомства відходу.

Spolek českuch medicu в Празі видав відозву до руских академиків, в якій дуже щиро запрошує їх вписати ся на чеський університет в Празі.

Пращальний концерт бувших членів тов. „Академічна громада“ відбув ся у Львові дня 13. с. м. (в п'ятницю) о 7. год. ввечері в великій салі „Народного Дому“.

II. Виказ жертв

на підмогу львівським академикам-Русинам, що перейшли на черновецький університет:

Др. Кобринський	—	—	—	5.—	с.
Іван Радомський	—	—	—	2.—	„
Іван Тиміньський	—	—	—	10.—	„
Іван Герасимович	—	—	—	3.—	„
Школярки в Вашківцях	—	—	—	—30	„
Др. Осип Маковей	—	—	—	5.—	„
Симеон Кирстюк	—	—	—	2.—	„
Евген Жуковський	—	—	—	10.—	„
Ілія Бойчук	—	—	—	6.—	„
Іван Ярошинський	—	—	—	10.—	„
Евгенія Ярошинська	—	—	—	10.—	„
Николай Спинул	—	—	—	2.—	„
Омелян Томоруг	—	—	—	1.—	„
о. Іларіон Уванович	—	—	—	2.—	„
Іван Тотоевська	—	—	—	1.—	„
Ілітерія Омельська	—	—	—	1.—	„
Читальня Рускої Бесіди в Ка-	—	—	—	3.—	„
добівцях	—	—	—	—	„
З попереднього виказу	—	—	—	227.—	„

Разом до тепер 300.— с.

Спасибі!

Др. Смал-Стоцький, Омелян Попович.

Виділ „Народного Дому“ в Чернівцях звертає сим поновно увагу тих членів-основателів, котрі залягають з вкладками, щоби їх конче доповнили до кінця с. р., инакше перестануть бути членами товариства, а владчена часть

вкладки пропаде в користь товариства.

Вісти господарські, промислові і торговельні.

Засідання сталого виділу відбули ся даліше дня 10-го жовтня і дня 19-го листопада.

Важливіші ухвали на тих засіданнях постановлено такі:

Дати запомогу Іванови Германови із Нових Ицкан і о. Тиміньському із Хлівицна за запровадження вірцевих гноярок; жадати від правительства щоб змжило ціло на молдавське вино; жадати від правительства, щоби при відновленю договорів торговельних з сусідними державами уважало на потреби хліборобів; вислати на нараду, скликану міністром рільництва в справі доставки рільничих продуктів до військових магазинів п. Тодора Флондора; вислати на нараду центрального комітету для охорони хліборобських інтересів при уложеню договорів торговельних з чужими державами п. Тодора Флондора, просьбу 11 господарів з Кімполунського повіту, аби дати їм цісарських отерів гуцульської раси на утримане, передано дирекції стадників Радівцях з тим, щоби дирекція ею просьбу вислухала; до державної ради зелінничої вибрано бар. Мустану, а его заступником д-ра Стоцького. Далі ухвалено жадати від міністерства рільництва таких замог із державних фондів на потреби рільництва на рік 1902-ий, а то:

а) на запомогу молодчарства	4000	К.
б) на закупно доброго насіння	2000	„
в) на запомоги для запровадження вірцевих гноярок і штучних навозів	4000	„
г) на машини і знаряди гоє подарекі	2000	„
д) на науку садівництва	1000	„
е) на науку господарства через вандрівних учителів	1000	„
ж) на стипендії для учеників школи господарської	3000	„
з) на стипендії для учеників шкіл рільничих в Кіцмані і Радівцях	960	„
и) на господарську газету	2000	„
і) на закупно добрих бугаїв	10000	„
к) на премії за добру худовлю худоби	7200	„
л) на поправу раси безрог	2000	„
м) на поправу дрібної птиці	400	„
н) на піднесенє пчільництва	400	„
о) на запомогу для школи садівництва в Чернівцях	2400	„
п) на запомоги інших шкілок садівництва	4000	„
р) на закупно сикавок против переноспорі	200	„
с) на вітріоль для менших виноградників	400	„

Назначено далі председателів і заступників до повітових комісій для годівлі худоби.

В справі видання закона про риболовлю ухвалено запитати галицьке намісництво, які досвідди там доси зроблено з таким законом, а тимчасом жадати, щоб виконувано поліційні приписи про риболовлю, особливо-ж щоб не дозволяти заєчичувати води трайним. На запитанє правительства, чи не було-б добре, щоб селяни не мали права підписувати векселів, ухвалено не дораджувати до такого закона, бо селяни вже розуміють ся на вексельнім праві, тай гроші на вексель можна лекше і таньше дістати, ніж на гіпотеку; найліпшим же способом виперти векселі з рук селян — се каси райфайзенки, котрі треба би всіми силами спирати і підпирати. Ухвалено далі захвалити соймові, щоб настановив сталих вандрівних учит. рільництва. Ухвалено дати премії по 40 корон Титови Козакови із Цецина-Роша і Іллі Ілюкови із Кичери за заслуги для садівництва.

Окрім тих справ займав ся виділ ще і внеском д-ра Стоцького, аби в нашім краю заводили такі хліборобські спілки, які є вже в Росії, а які придумав українець Микола Левицький, а то щоб кілька господарів злучили свої господарства на 5 літ зовсім до купи в одно господарство, і спільно провадили таке господарство, через що заощадили-б собі ріжні видатки а мобільшили-б свої зиски, але сеї справи ще не полагоджено. Дехто боїть ся великої сили мужиків, яка з таких спілок мужикам прабула-б.

Видите панове хлібороби, якими то важними справами займає ся рада культури краєвої. Приставайте до повітових хліборобських стоваришень а і ви станете до ради, тай мати мете пожиток з того.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Календар „Комара“ на р. 1902, богато ілюстрований і повний добрих дотенів та визначних сміховинок, виїшов вже і можна его набути в редакції „Комара“ у Львові уліця Куркова ч. 27 по ціні 60 сот.

Хто собі замовить 50 МАЛИХ КАТЕХИЗИСІВ

штука по 15 кр. (30 сотиків)
той дістане 10% опусту а пакет з почти вже оплачений. Адресувати належить Торговлі паперу „Рускої Ради“ Чернівці, ул. Петровича ч. 4:

Хто хоче дістати КАЛЕНДАРІ

в коміс, най зголосить ся до Торговлі паперу „Рускої Ради“ в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2. Пакет оплатить „Торговля“ а кождий 10-ий календар дає даром за розпродаж.

ПРИБОРИ до ПИСАНЯ і РИСОВАНЯ

як також

КНИГИ

для нас райфайзенських поручає

ПАПІРНЯ „РУСКОЇ РАДИ“.

Чернівці, ул. Петровича ч. 4.

В Товаристві взаємних обезпечень „Дністер“

прибуло в місяці надолісті с. р. 12.814 важних поліс на суму 12,749.929 кор. обезпеченої вартості з премією 117.653 кор. 47 сот. Разом від початку року до кінця надоліста с. р. видало 100.149 важних поліс на суму 99,891.032 кор. з премією 902.083 кор. 54 сот.; попереднього року в той сам час було 83.925 важних поліс на суму 85,459.141 кор. з премією 751.810 кор. 80 сот., то єсть сего року о 16.224 поліс і 150.272 кор. 74 сот. премій більше.

Шнід в надолісті прибуло 74. Разом всіх від початку року по кінець надоліста було 974 шнід, з котрих крім 12 відшкодовань (в сумі 6.245 кор. 70 сот.) на разі з причини правних вдержань, всі зліквідовано і виплачено.

Сума всіх тих шнід разом з коштами ліквідації вносять brutto 518.947 кор. 10 сот., а по потрученню частини реасекурованої лишаєсь на власний рахунок 250.421 кор. 53 сот. Попереднього року за той сам час було 832 шнід на суму 462.854 кор. 92 сот. (на власний рахунок 212.493 кор. 61 сот.).

При відновленню поліс по кінець надоліста с. р. зараховано членам титуловим 8% звороту 54.672 кор. 73 сот.

Фонд резервовий з кінцем надоліста с. р. вносить 374.006 кор. 71 сот.

Рахунок Товариства взаємного кредиту „Дністер“ у Львові,
стоваришених зареєстрованих з обмеж. порукою за місяць надоліст 1901.

I. Стан довжний:	Кор. сот.	II. Стан чинний:	Кор. сот.
1. Удїли членські	80555-12	1. Позички удїлені:	
2. Фонд резервовий	8590-22	а) стан на початку	
3. Спеціальна резерва	1111-59	місяця надол.	858639-38 с.
4. Вкладки		б) удїлено в надол.	26820-— „
а) Стан на початку		разом	885459-38 с.
надол. 1901	890307-65 с.	в) сплачено в жовтні	25902-50 „
б) вложено в надол.		Стан з кінцем	859556-88 с.
96 сторін	26128-50 „		
разом	916436-15 с.		
в) винято в надол.			
60 сторін	34357-31 „	2. Готівка в касі з днем 30.	
позістає з кінцем	882078-84	надол. 1901	3367-22
		3. Цінні папери фонду резер.	8587-—
		4. Цінні папери інші	89117-—
5. Сальдо проц. (нобраних)	48619-69	5. В щадницю поштової (оборот	
6. Непіднята дивіденда за рік		чековий)	3778-84
1897, 1898, 1899 і 1900	3618-48	6. В інших товариствах і	
7. Кошта спору	579-06	банках	39365-32
8. З рахунку ріжних сторін	100-61	7. Рахунок біжучий з тов. вз.	
9. Резерва на оплачене подат-		об. Дністер	11000-—
ку за рік 1900	600-—	8. Сальдо коштів адмінїст.	11081-35
Сума	1025853-61	Сума	1025853-61

Членів прибуло 16 убуло 14 з 17 удїлами остає з кінцем надол. 1901 всіх членів 1985 2067 декларованими удїлами в сумі 103.350 кор.

Стопа процентова від вкладок 4 проц. від позичок удїлюваних з провізцією на кошта адмінїстрації 6½ проц.

ДУЧКА

мала, жовта, коротковоло-
са, з білою грудницею і
острою кушкою пропала.

Велика надгорода тому, хто
віддасть її в домі ч. 15 при
улиці Шкільній.

Гігієнічна підстава здоров'я.

Сим поводить ся Фрізіер

ЛЕВ ВАЙС, Tempelgasse,

котрий щоб охоронити своїх гостей пе-
ред скірними недугами, завів у себе
веські найновіші гігієнічні урядження, пр.
карболізоване бритв, механічні розпиляч,
до пудрованя, карболізовані ватовані пе-
ревязки на шню і т. н. так що дійсно
може бути приємністю бути услуженим
в так елегантно і модерно урядженім
салоні.

Гарне, добре і дешево!

Магазин одіжи для дам і панів

перед тим

МАРКУСА ФУРЕРА

в Чернівцях,

ул. Ратушева, ч. 15, під „Золотою грушкою“.

В кождім сезоні
найновіші плащі жіночі, для дівчат і дітей
жакети, мантильки, ротунди, порохівники
з шовку і могару
з перших віденських і берлінських робітень.

Одяги для панів, хлопців і дітей
загортки, шляфроки, футра мієкі і до подорожи,
менчикова, гавельоки і всі річи входячі в той фак.

Порученя зпоза міста виконує ся сейчас.

Гарне, добре і дешево!

Гарне, добре і дешево!

Котвиця.

Liniment. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в Празі,
загально признаний знаменитий

УСМИТЮЮЧИЙ ЛІК НА ВТИРАНС

по ціні 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купи-
ти у всіх антиках. Просимо жадати сей

загально улюблений лік

все лише в оригінальних флашках з на-
шим охоронним знаком „Котвиця“ з
аптики Ріхтера і для осторожности при-
мати лише флашки з тим охоронним зна-
ком яко правдиві.

АПТИКА РІХТЕРА

під золотим львом у Празі.

!!Купуйте від Християн!!

Если хто потребує доброго млинка до чищення збіжа, або доброї січкарні, то най не удає ся до
жидів котрі то за дорогі гроші злі і лихі вироби дають — але най ся зверне лиш до солідної
християнської фірми (котра істнує вже 25 літ) где завжди о много дешевше і ліпше. Січкарню
або млином до чищення збіжа „Нового моделю“ з порукою, кожного часу, власного виробу діста-
ти можна. Ціна млинка „Нового моделю“ є так низка що і найбідніший господар може такий
мати бо о 6 ситах коштує лиш 25 зр. (50 кор.) сильніший о 8 ситах 30 зр. (60 кор.) сита
величини 42×50 см. Січкарні Т Н єуть сильної констукції везане широке і з твердого дерева
два колеса грубі і сильні. Сталиця єсть так уладжена що покільнайцати літах як би ся з ужила
можна легко другою заступити, (не так як в інших що хоть викинь цілу січкарню) ножі єуть
Патентовані і коштує лиш о 3 ножах 26 зр. (52 кор.) о 4 ножах 28 зр. (56 кор.) вага около
110 кілг. ласкаві замовленя прошу надсилати під адресою

Іван Плеза, в Турці під Коломиєю.

Подана: З приятністю спішу заявити що замовлений млинок від п. Плези з Турки єсть під кождим виглядом
добрий і практичний відзначає ся красою і солідною роботою а передовсім великою дешевоєстю, протое поручаю
сьміло вироби п. Плези кождому з почтенієм

о. Порфірій Руденський, парох в Петранці.

Найсердечішу подаку складаю Ви. п. Плези за січкарню о 3 ножах, бо я є новий вдоволенний
з почтенем Василь Лукичун, господар в Турці під Хисовом.

Гідальє товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерського.

За редакцію відповідає Володислав Секерський.

Виходить в Чернівцях
що середа, п'ятниця і неділя.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламні неопечатані
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буквину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10 "	— "
на чверть року	5 "	— "
на місяць	1 "	70 "

Подинове число коштує 16 сот.

Передплата і належність за інерат
платні в Чернівцях.

Перегляд політичний.

З ради державної.

На засіданні палати по-
слів з дня 17. с. м. відкинено 208
голосами проти 23 внесок Бернрай-
тера, що отворити дебату над від-
повіддю президента міністрів на ін-
терпеляцію зглядом его мови, в ко-
трій грозив знесенем конституції.

Відтак прийнято в другім читанні
закон о господарських спіл-
ках, одобрено зміну § 59 і 60 про-
мислового закону, яку ухвалила
палата панів, далі ухвалено кілька
менших законів, між иншими про
меліорацийний фонд, полекші згля-
дом належностей від краєвих і
громадських позичок, продажу
військових магазинів в
Чернівцях. На остаток відпо-
вів міністер скарбу на інтерпе-
ляцію руского посла Явор-
ского, що нема причини висту-
пати проти галицького маршалка
графа Потоцького в справі за ма-
лого оподатковання его доходів. —
Слідуюче засідання нині.

Сьогодні має відбутися послід-
не засідання перед Різдвяними фе-
риями. Крім проекту закона о за-
водових спілках рілних раді би
еще порішити зміни §§. 59 і 60
закона промислового, дальше про-
ект зглядом поправи плат авескул-
тантів і дістарів, а вкінці прийняту
бюджетову комісією підвищену
дотацію на фонд меліорацийний.

Предложено о поборі рекрутів
має вийти на порядок денний пер-
шого засідання по фєриях сьвятоц-

них, котре назначують на 14. січня.
Опісля наступила би поновна пе-
рерва пленарних засідань палати,
аж комісія бюджетова приладить
свій еляборат. А мала би она зі-
братись около 8. січня, так що по-
кінчила би свої праці до 20-го, і
тогда могло би начатись в повній
палаті друге читанне бюджету.

В тім часі мають також відбу-
вати ся вступні конференції в спра-
ві чєско-німецької угоди. Правитель-
ство зажадало, щобі обі групи ви-
готували свої жадання на письмі.
Всеімці відмовили своєї участі в
конференції, однак обіцали не ви-
ступати ворожо против неї.

Палата панів збере ся ще та-
кож на засіданні перед Різдвяними
фєриями, щобі поладити справи у-
хвалені палатою послів, а в пер-
шій раді бюджетову провізорію.

Віче українських робітників
у Відні

в справі українського університету
у Львові — відбуло ся в суботу
30. м. м. в „Regensburgerhof“ в
присутности около 200 учасників.

Реферат про конєчність і слуш-
ність національного українського у-
ніверситету виголосив др. Ярослав
і поставив слідуючу резолюцію, у-
хвалену одноголосно: Борба націо-
нальна є одною з причин удержан-
ня старої Австрії, віддаючої суд-
бу австрійських народів на ласку
і нєласку кільки грошевих, уродже-
них і духовних магнатів. Націо-
нальний спокій мож осягнути лиш
через признає кождій народности
цілковитої автономії тає, щобі кож-

дий нарід сам рішав о своїх куль-
турних національних потребах. За-
ложено українського університету
у Львові є одним з конєчних ета-
пів в культурнім розвоє укр. наро-
да а тимчасом жаданє такого уні-
верситету є зовсім слушне і буде
кроком наперед на дорозі до зала-
годження національного питання в
Австрії, котре наступить аж тоді,
як буде переведена в жите ухвала
соціальної демократії на з'їзді бер-
нєнськєм, т. є. як стара Австрія
півконституційна упаде а на її міс-
це прийде вільна спілка національ-
ностей, оперта на самовласть люду
через заведєне загального, безпосе-
редного, рівного і тайного права
голосованя при виборах до всіх тіл
установачих в краю і державі.
Через міжнародну солідарність про-
летаріату, через національну авто-
номію народностей стрємимо до у-
сунєня національного повнізму і
ненависті, до визволеня робучого
люду з економічної неволі, до ви-
борєня для всіх народів царства
вільности, рівности і братєрства.

На віче явили ся заступники
польських робітників і в горьких
промовах попирали жадання нашої
єуспільности. Т. Словік, Каннер і
Галіца, а також присутній др.
Горн з Буквини заохочували
до дальшої праці, обіцюючи
спільно йти проти шляхти і поль-
ських повністів, що уважають себе
неправно заступниками цілого поль-
ського люду і гнетуть так само Ру-
синів як і поступових Поляків.
Польський нарід радо попирає націо-
нальні стрємління Русинів і не має
нічого спільного з польською шлях-

тою і всьлякими шовіністичними де-
мократями.

З поміж иньших бесід визначала
ся більше як годинна промова Т.
Мелєня, що представив історію до-
магань укр. університету у Львові,
его конєчність і становище польської
єуспільности до тої справи, та палка
бесіда Т. Семанюка, що яркими
красками змалював стан і напрям
нашого шкільництва.

Віче скінчило ся о 11. год. від-
співанєм „Ще не вмерла“, „Не
пора“ і „Який то вітер.“

XII. З'їзд рускої радикальної
партії відбув ся 15. с. м. в салі
„Сокола“ у Львові. На сей з'їзд
крім д-ра Даниловича, д-ра Три-
льовського, д-ра Макуха і горєтки
студентів прибуло також 20 делегатів.

Збори отворив др. Макух корот-
кою бесідою, в котрій зазначив, що
першою і найважнішою річею з'їз-
ду буде застановити ся, чи пар-
тія має дальше істнувати
чи нї. Потім вибрано головою збо-
рів д-ра Даниловича, заступниками
селян Івана Бородайкевича і Павла
Лаврука, а секретарєм техніка Ро-
мана Дудинського. На з'їзд прибу-
ло 6 привітних письм (котрі сей-
час відчитали) а то: від п. Мих.
Павлика, з Бучача, з Озерян, від
черновецьких радикалів, від Михася з
Самбірщини і від радикалів з Коломиї.

Перший забрав слово сел. Лав-
рук з Коломиїщини і зазначивши,
що цілу організацію завдячують
радикали Драгоманову і Павлико-
ви, поставив внесєне, що-
би збори подякували п. Павликови
за дотеперішну діяльність і по-
просили его, щоб і на дальше на-

Брудер і Затичка.

Оповіданє В. Кравченка.

(Далі).

Затичка, хоч і добре сподівав ся,
що його ротний запросить на ніч, а
проте считав ся у нього:

— А далеко тут у вас заїзд?

— Ні защо не пушту вас від себе
— згляньтесь — пізно й болотино, ще
дєсь утонєте.

Господар подзвонив; за хвилину
двері відчинив москаль, котрий тримав
у руках лампу.

— А бария де? — спитав ся ро-
тний.

— Усе вас дожидались, а отєс тіль-
ки що лягли.

Дєньчик з хурманом зносить пакун-
ки, а лампу в сїнях господар узав до
власних рук.

Брудер з підпранором з сїний увій-
шли до переднього покою.

— Скидайте шинєлю та йдїть у
праворучні двері, у горницю, а я, виба-
чайте, хвилину, — сказав до гостя го-
сподар і сам пішов у ті двері, що були
прямо від вхідних і вели до якогосє ин-
шого покою.

Увійшовши в кімнату, підпранор
озирнув ся навкруги: лампадка блимала
в кутку біля обличчя сьвятого Антона...
Затичка стояв у порозу, переминав ся,
бо бояв ся забруднити підлогу... А за
дєнь він занадто наслунав ся од роти
його про те, що той любить усе так,
щоб було чисто... Чим більше стояв під-
пранор, тим більше нерви його напру-

жувались, за тим і здавалось йому: не-
хай він тільки рушить ся з місця —
фортеця загує, нехай порушить яку
небудь річ — вона вже так привича-
єна до порядку, що сама собі стане на-
зад... коли-ж, чого доброго, річ ставити
ме назад, а господар почує, вибіжить
зараз і любєнько осьміхаючись, скаже
до гостя:

— „То нічого, що ви порушили під-
стїлку на підлозі, нехай собі лежить, а
сам йї поправляю... Не турбуйте ся, нічого,
нічого...“

Не давив ся-б нінащо, коли-ж ті не-
однакові зеркала, що висять по стїнах,
удливо сяють, і навіть при сьвітлі з
лампадки, а з стола в куточку осьміхає-
ть ся розмальований портрет вродливої
панї... Чомусь вона насьміхаєть ся з
підпранора... Він притулив ся на стїльці
коло порога, умисне очі заплющив і хоч
не бачить нічого, но тиша така велика,
що здаєть ся, пилинка впаде — вже
почуєть!..

Як отак підпранор обережував ся,
щоб не на робити галаєу, коли раптом
йому почулось, як щось цмокнуло раз, а
потім і вдругє.

„Перше ротний поцілував ся з дру-
жиною, а вдругє — старшенку дївчи-
ну цмокнув... Більше нікого не цілує, бо
хлопця певне не хоче будить“, — подумав
Затичка і разом же потрошки почав
привичаювати ся до цього покою, де
він тепер був — з того й кахкнув
зпочатку помалу, а далі вже дужче, що
мов знайте, цілуйтесь собі, я нічого
не чую.

Потім за кілька хвилин вибіг госпо-
дар, зодягнений у сїрім суконнім халаті
з сьвяною випусткою, шнурком оперіза-

ний; на ногах довгі панчохи і взутий
у напї, в руках — шкарбуни нє:

— Знаєте, каже Брудер до гостя,
— чули приказку, що „люде і ніч роз-
беруть“. Щоб справді сього не вийшло,
то ось вам — узуйте сї рєчи, а чоботи
най візьме денщик та почистить.

Затичка похачі присїв на підлогу,
роззув ся зі своїх чобіт, і узув ся в ха-
зайські шкарбуни.

Брудер і Затичка перейшли у даль-
ню. Господар, дістаючи з шахи вечерю,
ніби до рєчи додає:

— Отєсю шахву дружина одержала
собі на посаг від батьків: тут була йї
вєсяка білизна... Як був я командіром не-
строевої роти, то взяв тай переробив сю
гардеробу і вийшла ся шахва. Мало йї
роботи було коло неї, тільки палички
повправив, а проте, бачте, як доладно
вийшло!.. А наше охвідерське таке жи-
тя: сиди собі тихо, нічого не відаєш,
а ось тобі разом узило начальство тай
затрубило у похід!.. Лаштуй ся, небо-
раче, москалю, — повиймай палички,
зв'язи мотузком їх до кущи, тай годї!..
А з тулубиська колишньої шахи — у
мене скрина в дорогу готова — гати
туди все!..

— От я як був у юнкєрськом, то
бувало також геть усе чисто сам собі
роблю: мундер подєр ся — залатаю,
притуєся рєспєрєлась — зашию, — ка-
же підпранор.

— Тєсть сїм рублів дав за ту гар-
деробу, — не слухаючи гостя, говорить
господар: прилічить ще сюди тих дві со-
роківки, що у переробці менї пособляв
москаль і котрі за те дістались йому...
Не дорого, а за те всю річ на свій лад
повернув.

Затичка кілька раз ще поривав ся
щоб і собі похвалитись чимсь небудь,
але господар такого багачко мав ще
дєчого сказати гостєви, що сей уже
тільки слухав і про власну балачку пе-
рєстав турбувати ся. Нарєшті, Затичка
втомив ся, слухаючи; до того, знесилє-
ний довгою дорогою, бо ще до станції
Широкої, де він спїдав ся з штабєскані-
таном, він їхав зєзїзницею пять дєнь, з
того підпранор позїхнув, затулюючи ро-
та жменєю... Господар не помічає того,
що гїсть хоче спати, ще „плиє у смач-
ній балачці“... Затичка обвів очима по
хатї, запевнив ся, що тут тільки три
покої... Зайвого ліжка нїде не видно...
Спати на канапі в гостинї — коротко й
страшно, бо там дуже чисто, а він, під-
пранор, може насьмітити.

— А, вибачайте, постєлю вам отут,
— каже хазяїн, — нарєшті угадуєчи
гостєві думки і вказав на довгу скриню,
що стояла у їдальні, — я, як був ко-
мандіром нестроевої роти — нарочно зро-
бив сїю науку, — винукла вона звєрху
за тим, щоб у дорозі дощ не понадав
крїз щєлини в сєредину... А через що
зручно: винала менї дорога — повну
рєчєй нагачу; приїду кудись на новє
місце, нема спати на чому, от уже сїєї
скринї у мене й вийшло ліжко розкїшне...
Щоб не звалити ся вам — по боках ми
підмастимо пилинє, а ще звєрху — ря-
дном застєлимо — добре спати мєтє!..

Далі буде.

них це забував. Се внесене враз з додатковим внесенем д-ра Трильовського, щоби п. Павлика через депутацию запросити на збори, ухвалено серед оплесків.

Потім ухвалено порядок денний, а іменно: 1) справоздане з дотеперішної діяльності делегатів і з організації та праси; 2) справа українського університету; 3) справа аграрна; 4) вибір зараду.

Головним референтом першої точки був др. Трильовський. В довшій бесіді почтив пам'ять пок. Драгоманова, бо доки він жив, доти не було зради в радикальній таборі. Далше говорив про ворогів і союзників серед партій руских. Ворогами радикалів є Василянє і москвофіли, отже їх треба все побороювати. Що до інших партій, то треба шукати союзників лиш серед себе, в радикальній партії, бо національні демократи „при кожній нагоді лущать ся з москвофілами“. Далше говорив про байдужне становище молодіжні зглядом селянства, хоч робота дліб сям повинна бути першим її обов'язком. Позаяк інтелігенція опустила табор радикальній, отже лишає ся для селянства лиш те, щоби воно само організувало ся.

Другий говорив І. Бородайкевич про фонд агітаційний а потім др. Макух подав стан фінансовий „Громадского Голосу“.

Врешті поставив др. Данилович резолюцію, що радикальна партія має далше істнувати самостійно і йти в дружних зносинах з соціально-демократичною партією.

На тім замкнуто першу часть з'їзду. Підчас бесіди дра Трильовського явив ся п. Павлик на сали і заявив, що задля літературної праці і задля слабости активного уділу в партії, і в редакції „Громадского Голосу“ брати не буде.

По двогодинній перерві реферувал акад. Мелень справу українського університету. Над сою точною промовляли дуже гарно селяне Сандуляк і Лаврук. Ухвалено розвинути агітацію в справі університету.

Третьою точкою була справа аграрна, котру реферували др. Данилович і Бородайкевич. Запропонувано против рентових осель, рілнничих спілок і т. п. і ухвалено приготувати рілнничий стрейк.

Вкінці вибрано заряд, до якого ввійшли: др. Іван Макух, канд. адв., Мартович Лесь, канд. адв., Гарматій Гр. ук. студ. мед., Роман Дудинський студ. технїки, Микола Левицький студ. прав, Бачинський Левко канд. адв. з Калуща, др. Трильовський адв. з Коломиї, др. Данилович адв. з Тернополя, Іван Бородайкевич сел. з Бортник коло Товмача, Микола Черкас сел. з Староміщини, Павло Думка сел. з Купчинаць і Сандуляк з Карлова.

З іменованем станиславівського єпископа справа все ще не стоїть ясно. Перед тижнем були вісті, що єпископом уже іменований о. Платон Філіє Ч. С. В. В., перед кількома днями писали деякі днівники, що іменоване леда день появить ся в Wiener Ztg., а знов рівночасно удержує ся і така вість, здає ся небезосновна, що станиславівським єпископом ще ніхто не іменований.

Скликане соймів. Wiener Ztg. оповіщує цісарський патент з 12. грудня скликаючи краєві сойми: Горішньої Австрії, Зальцбург, Морави, Шлеска і Гориці на 27-го, Чех, Галичини і Сирії на 28-го, Австрії долішньої і Країни на 30-го грудня с. р. (Нескликано отже соймів: буковинського, дальматинського, істрійського, каринтського, тирольського, терестеньського і форарльбергського).

Президентом швайцарських союзних кантонів вибрано Земпа, а заступником Зайхера.

Цісар іменував поновно чеським маршалком краєвим кн. Юрія Либовича маршалком, а д-ра Альберта Веруновича (Німца) его заступником.

15. грудня. Вчора в полудне відбули ся в Тересті збори при участі звыш 4000 осіб в справі заснованя італійського університету. В зборах взяли участь, між иншими, подеста Це-

лестин, представителі обох груп національно-ліберального і соціально-демократичного стороництва, представителі італійської людности в Істриї, полудневім Тиролю, Фріавлю і Далматії, далше делегації італійських студентів в Грації, Інебрунї і Відни. Принято одноступно резолюцію, в котрій сказано, що італійський університет в Тересті є природним, історичним жаданем італійського народу, а із політичних зглядів кожде правительство обов'язано подбати о те, щоби виховати державі пожиточних горожан.

На суботнім засіданю угорської палати магінатів раджено о бюджетовій провізорії. Граф Ферд. Зічі заявив, що буде голосувати против предложена, бо не має довіри до правительства. По его гадці католицкий світ ніколи не згодить ся з такою реформою церковно-політичного закона, яку проєктує правительство, та що подібні змаганя в Австрії визвали звісне: „Проч з Римом!“ Презес кабінету Сель в своїй відповіді зазначає, що треба точно відділити компетенцію церкви від держави. Компетенція церкви обнимає справи релігійні, а не доторкає основ законів краєвих. Правительство старає ся берегти тої ліній демаркаційної і поки она захована, доти не утерпить шкоди ані церков, ані держава. По довшій дискусії прийнято бюджетову провізорію.

Сойм в Загребі з тяжкою бідою рішив бюджетову провізорію. Посли обсинали себе взаємно обидливими прізвиськами, не помогли упімненя і догани маршалка і треба було засідане перед часом замкнути.

15. грудня вечером прибув до Берліну російський наслідник престолоа, великий князь Володимір. На двірці залізничім повитав его цісар Вільгельм в окруженю князів і численних достойників держави. Цісар відвіз свого гостя прямо до Вільпарку, де відбуло ся військове прийняте, а опісля удались оба до нової палати.

Військові реформи в Хінї. Хінські часописи доносять, що наслідник Мігунчана, дотеперішній шантунський губернатор Яншікаї наміряє побільшити хінську флоту цілим рядом нових кораблів і зреорганізувати її при помочи англійських і американських інструкторів. Так само і войска провінцій Печілі і Шантуну мають одержати нову організацію, так аби творили етотисячний корпус, вишколений і уоружений на європейський лад. Інструкторами в тім войску мають бути по найбільше російські офіцери.

Ворохобня в середноамериканській республіці Колумбії скінчила ся, коли ворохобники віддали в руки войск правительственных однокую свою кріпость, місто Колону. Мимо того деякі ворохобничі відділи зволікають ще зі зложенем оружия. Начальник ворохобників Діаз виявив готовість піддати ся на таких самих умовах, на яких піддала ся Колонна. Після новійшої телеграми New York Herald-а мав вже Діаз піддати ся коло Гортоні разом з десятима своїми прихильниками. Прочі ворохобники прилучили ся супротив того до другого провідника, Порроза, котрий хоче далше вести боротьбу з правительством. Правительство войска борють ся тепер під проводом Альбана з ворохобниками під містом Аква Дульче. Тим ворохобниками доводить Льюренцо.

3 руских товариств.

Головні збори

станівської філії тов. „Руска Школа“, з дня 8. лют. грудня 1901 р. в Драчинцях.

На сих зборах явили ся: П. проф. А. Клим як віпоручник центр. тов. „Руска Школа“ — два делегати черновецької філії „Руска Школа“, а то голоп. Д. Пігуляк і п. І. Вершигора. Яко гості прибули: п. Тодор Іваніцький, управитель кошикарської школи в Сторожинці і п. учитель Никол Скакун із Шининців. Членів явило ся 31.

Голова товариства, п. Данчул отворив збори короткою промовою, перед 1. годиною по полудни, витаючи сердечно всіх зібраних взагалі, а особливо делегата центр. тов. „Руска Школа“ й

делегата черновецької філії тов. „Руска Школа“, котрих представив зборам.

Сконстантувавши дотичне число членів, приступає голова товариства до першої точки дневного порядку, а то: Прочитане протоколу з попереднього загального збору. Перед тим, заявляє голова тов. з жалем, що секретар тов. п. Ол. Купчанко не міг явити ся через недугу, то-ж предкладає на писаря ad hoc п. Ксен. Данчула, на що збори згодили ся. Прочитано протокол з попереднього пленарного збору, що відбув ся під проводом заступника голови, п. Мих. Понича, в Сторожинці, дня 18. цвітня н. ст. 1901 р. По прочитаню протоколу забрали голос: пп. Понич, голова тов. п. Данчул, заявляючи, що рішене на тих зборах святковане шевченківських роковин не могло зреалізувати ся через ріжні подогідні обставини, а особливо через недостаток відповідного на ту ціль льокалю; але є надія, що в наступуючій році всі ті перепони дадуть ся усунути.

По тім приступлено до 2. точки дневного порядку: Справоздане з діяльності за минулий рік.

Голова тов. відчитав слідуєче справоздане із діяльності виділу за рік 1901.

Справоздане

з діяльності станівської філії тов. „Руска Школа“ за рік 1901.

В протягу цілого сего року не було ніяких значних змін в складі виділов; навести можна-б, що заступництво голови товариства, п. Парт. Данчула, підчас его недуги, то є від 2. грудня 1900 р. до 1. вересня 1901 р. провадив заступник голови, п. Мих. Понич.

Виділ мав в сім році три засіданя а то: 2. грудня 1900 р.; 1. надоліста й 24. надоліста 1902 р. в Станівцях дол. н. Ч.

На виділовім засіданю, з дня 2-го грудня 1900 р. ведено нараду над святкованем роковин смерти незабавного Кобзаря Тараса Шевченка. А щоби се свято випало, як слід, рішено скликати загальний збір щоби сю справу докладніше обговорити і сполученими силами взяти ся до діла.

На сім самім засіданю виділовім уповномочено секретаря, п. І. Купчанка, постарати ся печатку і статуту філії для кожного члена з осіб, що секретар і виконав.

На загальних зборах в Сторожинці, з дня 18. цвітня 1901 р. обговорено вже згадані вечеринці Шевченківські й вибрано комітет, котрий мав випустити в Станівцях дол. н. Ч. себ-то в Драчинцях або в Жадіві вперед відповідний льокаль а опісля виконати се святковане після зборам уложеної програми. далше призначено на сім самім зборі й вибір двох руских кандидатів на делегатів до краєвої учительської конференції.

Святковане роковин Шевченківських на жал не відбуло ся сеї пори, бо годі було знайти відповідний на то льокаль.

На другім засіданю виділовім з дня 1. надоліста 1901 р. обговорено ще справу сего святкування й відложено єї з браку відповідного льокалю на пізніший час. На сім засіданю призначено й устроєне головних зборів на 1. грудня 1901 в Драчинцях з дневним порядком, який членам з „Буковини“ вже відомий.

На третім і посліднім засіданю виділу, з дня 24. надоліста 1901 пересунуто головні збори з 1. на 8. грудня 1901.

Заходом виділу після ухвали другого внесення з головних зборів, з дня 25. надоліст 1900, зійшла ся 24. надоліста 1901 в Станівцях дол. н. Ч. більша часть членів станівського сьвітацного кружка, який вже від кількох років не сходив ся. За ініціативою нашого виділу, зорганізували присутні члени новий мужеский хор, котрий обов'язав ся виступити різними сьвятами в Вашиківцях н. Ч. на проєктованім зборі тов. „Рускої православної шляхти“.

В перших днях грудня с. р. вислав виділ на руки п. Єротея Пігуляка до Відня дві петиції о засноване самостійного руского університету у Львові, і то одну петицію від філії а одну від рускої читальні „Наука“ в Волоці н. Ч. З відтриманем головних зборів, дня 8-го грудня 1901 р. в Драчинцях, закінчив виділ свою діяльність за рік 1901.

По сім забрав голос п. проф. Клим, виражаючи уступаючому виділові в імені головного виділу тов. своє признане за его діяльність, а витаючи збори, ви-

сказав свою радість, що явили ся майже всі члени, розуміючи вагу організації учительства, бо та організація причинила ся дуже багато до піднесення шкільництва й поваги учительства. Шкільництво“ казав бесідник „поступило наперед майже в десять раз більше, як н. пр. то було перед 20-ма роками. Де тоді чував хто на Буковині про таке поважне число учителів, про так старанно оброблені шкільні учебники, про так величаві й численні шкільні будинки й про ліпший матеріальний бит учителів! Сей стан шкільництва мусить але ще й далі наперед поступати, если лиш ми, братя учителі, доложимо до того старання рук! Від нас самих залежати ме ліпша доля нашого бідного, підупавшого руского народу, але при тім добро й слава самого учительства. Не даймо ся тим відстрашити, що нарід сам з своєю байдужністю ставить нам багато перепон; обходім ся з ним, як батько з дітьми, що в своїй любові не один їх проступок прощає й безупинно думає над їх уцільсильненем; таким чиним лишимо по нас гідну пам'ятку наступуючому поколінню!“ Бесідника нагороджено грімкими оплесками.

На внесенє п. Ом. Кукелки висказують збори уступаючому виділові за его діяльність своє довіре й подяку повстанем з місця. Голова зборів дякує в імені виділу за уділену абсолюторію.

Яко 3. точку дневного порядку, відчитав скарик, п. Ол. Барбір, справоздане касове. При сім просив голова тов. щоби всі члени, що залагають з вкладками, з уплатою поспішили ся.

4. точка дневного порядку була: Вибір комісії для справдженя рахунків.

Внесенє п. Лагадіна, щоби вибрано п. Кукелку м. Гиньку до комісії для справдженя рахунків касових, прийнято. Рахунки найдено в найліпшій порядку; на внесенє п. Кукелки уділено скариківну абсолюторію.

Приступлено до 5. точки дневного порядку: Нарада над відносинами філії до тов. „Bukowinaer Landes-Lehrerzeitung“ і дотично реорганізації сего товариства.

Над сою точкою забирали голос: п. п. Понич, Ом. Кукелка, голова зборів Лагадин, Ол. Барбір, Д. Пігуляк і Купчирюк.

Прийнято одноступно отсю резолюцію: Члени філії можуть лиш до такої організації буковинського учительства приступити, в котрій Русини-учителі мали би вже статутами заповучене відповідне число своїх представителів в виділі, й де справи руского учительства будуть на рівні трактовані з справами учительства інших народностей та коли се товариство буде самостійним буковинським товариством.

При сім звернено дебату на „Freie Lehrerzeitung“. По довшій нараді виразили збори своє обуренє за сьлішка неслухних виступів тої часописи против декотрих для учительства й шкільництва заслужених личностей.

Над точкою: „Нарада над петицією о підвищення платні учителів“ вела ся дуже оживлено; в ній брала участь: п. п. Ол. Барбір, проф. Клим, Д. Пігуляк, П. Данчул, Ом. Кукелка, Іваніцький, Понич і Лагадин.

Погляди на спосіб петиціонуваня о підвищення платні учителям були ріжні. Вкінці згодили ся збори, щоби депутатами й петиціями просити правительство й краєвий сойм, аби учителям дано таку платню, яку набирають державні урядники найнижших чотирох рані. Взявши інструкцію має дати центр. тов. „Руска Школа“. Проф. Клим радить, що подішленеї учительської платні досягнуло би ся о много скорше, если би й громади від себе о то петиції засилали, о що повинні старати ся учителі.

При вілних внесенях радить п. Д. Пігуляк, щоби руске учительство відпирало „Літературний Вістник“ численними замовленнями.

Дебата над внесенем п. Гиньки, щоби всі рускі учителі писали квітання до урядів податкових по руски, не прийшла до конкретного рішення, рішалось на тім, що ту справу мають рішати головні збори центрального товариства „Руска Школа“.

Коли прийшло до послідньої точки дневного порядку, то є вибору нового виділу повідомлено голову зборів о прикрім випадку в его родині, тож передавши дальший провід зборами заступ-

никови голови, п. Помичеві, опустив збори.

На вносені п. Рогатинювича увійшли у виділ: пп. Парт. Данчуд, Понич, Ол. Барбір, Ол. Купчанко й Мих. де Зота; а на заступників вибрано: пп. Григорчука і Лагадіна.

По вичерпанню дневного порядку, вносить заступник голови в честь Его В. Цесаря трикратне „многая літа“, що присутні грімко повторили і відспівали гимн народний, чим закінчено збори.

По сім зараз ухвалював си й виділ, як слідує: п. Парт. Данчуд, голова тов.; п. Мих. Понич, заступник голови; п. Ол. Купчанко, секретар; п. Ол. Барбір, скарбник а Михайло де Зота, контролор.

Із Товариства „Молода Україна“.

В четвер дня 19. с. м. відбув ся засідане „Наукового кружка“ о годині 3-ій по полудні в зібранні товариства. Тов. Платон Лушчинський читав ме на тему: „Гетьманщина і слобідщина від 1709 до 1764 р. в народній пісні.“ Просимо о численну участь. — Платон Лушчинський голова н. к. Вол. Войнаровський писар н. к.

Академічне товариство „Молода Україна“

рішило заснувати при своїм товаристві „Запомоговий фонд“. На перші потреби прибуваючих зі Львова старається вже патріотична суспільність. При заложенню „З. ф.“ маємо головню на увазі своїх будучих членів незасібних, яких особливо по буковинських гімназіях досить багато. Виділ дає від товариства на сю ціль 25 проц. чистого зиску своїх видань. — За виділ: Богдан Левидський секретар. Лев Рогут голова.

Перший популярний відчит

для міщан і селян, уряджений науковим кружком акад. тов. „Союз“ минулої неділі удав ся під кожним зглядом дуже добре. Наперед проф. О. Гандяк у вступнім слові зазначив коротко потребу цілі таких популярних відчитів, відтак звернув ся до всієї руско-української інтелігенції з зазивом підперти тов. „Союз“ єї роботи а вікниці попросив і міщан та селян, щоби відносились передусім з повним довірем до інтелігенції та щоби разом з нею стреміли всі до спільної цілі.

Відтак п. суд. Бурчинський обговорив в дійсно популярний спосіб постановне ексекutive, котрий відчит виколошений зі зрозумілим річчю і вельми краснорічливо подобав ся загально. Описи слідували продукції хору міщанського і мужеского Союзу з виконав також під кожним зглядом бездоганно. Вікниці віддекламували малі ученики кілька поезій Ст. Руданського. — Сподіємось, що й другий такий концерт впаде так само удачно, томуж варта, щоби і руска інтелігенція брала численнішу участь у таких пополудневих концертах.

Научний кружок акад. тов. „Союз“ має честь повідомити П. Т. руско-українську публіку, що найближчої неділі, дня 22. с. м. відбув ся знов у сали „Нар. Дому“ другий концерт для міщан і селян, получений з вельми цікавим відчитим проф. Н. Ісупенка „Про електрику“, на котрий отсим усіх українців як найсердечніше запрошаєм. Початок точно о 3. год. пополудни.

За виділ:

О. Гандяк,
голова.

М. Грушкевич,
писар.

КОВЖИКИ.

Календар Середи 5/ХІІ. 18/ХІІ. п. п. Сави Осв. с. м. Анастасія; Р.: Христоса. Четвер с. о. *Николая Чудотворца*; Р.: Ремізія. Пятниця 7/ХІІ. 20/ХІІ. с. м. Тирса, Левкія, Р.: Либєратя.

Іменованя. Адм. секретарем при дирекції дібр рел. фонду в Чернівцях іменованій ад'юнт др. Альфред Адельсбергер; цловими асистентами: І. Енгель, Николай Ірамагович і Каміло Паерсфельд; фінанс. концепістами: др. А. Блавакоп, др. О. Нічман і Герш Штегер, а практикантом Абрам Мік. Канцеляр. офіціалами при суді: Едвард Клімек, Янів Файчевич і Данило Гексель.

Гр. кат. семинарію духовну у Львові замкнено ізза сепесії всіх теологів з тамошнього університету.

На руску акад. молодіж зложено у Львові до 15. с. м. 14.386 к. 03 с.

Філію „Рускої Школи“ в Кіцмани просимо, щоби в „Буковині“ оголосила докладне справоздане, як стоїть і де е етипендний фонд Омеляна Поповича, за котрий вже кілька років нічо не чуємо. — Кілька з тих, що склали датки.

Новий телеграфічний уряд буде небавом отвореним в Усте-Путиліві на Буковині.

У вістях господарських, промислових і торговельних з попереднього числа „Буковини“ пропущено, що те справоздане дотичить бук. ради краєвої культури.

Що робить наша інтелігенція? Про се пише нам один з гірських Русинів: „До порозуміння громадських стосунків з огляду на читальню, касу позичкову і склеп громадський, можу з переконання слідує відповісти: Нарід гірський пригнугий заходами єврейських вельмож не в стані випрямити собі дорогу до свого добробуту, бо більша часть громадян е прихильниками свого ворога єврея, а сей і найліпші умірковані наради громадські переверне і для себе так вихиснувати з'уміє, що в хвилю, коли надійтись можна рішучого успіху, все нараз в нічо перемінить ся. Сі прихильники єврейів то найгірші вороги своїх власних братів, а в нами все значніші в громад, для того годі тим зрадженням біднійшим одиницям, котрі пізнають своє тяжке становище, до добра прийти. Та, надія на Господа, що і сей нарід дасть ся небавом на правдиву дорогу напровадити!“

Концерт коломийського „Бояна“ і равт відбув ся в п'ятницю, дня 20. л. грудня 1901 в сали „Народного Дому“ на дохід рускої академічної молодіж. Програма концерту: 1. Лавровський-Гушалеви: Козак до торбана; хор мужеский. 2. І. Франко: Козак Невмирака, декламация в супроводі хору. (Вп. Е. Г.) 3. * * * Сольо мезосопранове з супроводом фортеп'яна. (Вп. О. З.) 4. Вербицкий-Фелькович: Гей по горі; хор мішаний. 5. а) Мелодія C-moll: Andante sostenuto Беріота, б) Pleyla: Allegro vivace Rondo; скрипка. (Вп. Е. Ф.) 6. * * * Декламация. (Вп. І. Б.) 7. М. Пачовский: Чумаки; мішаний хор. 8. Вехнянин-Гушалеви: Наша жизнь; хор мужеский. Вступ від особи 2 корони; білет для родини з 4 осіб 7 корон. Партер для учеників 50 сотиків. Стрій для панів і панів візитовий. Початок о 8-ій год. вечером. По концерті комерс із малими перекусками. — З огляду на патріотичну ціль вечера, сподіє ся підписаний комітет, що ніхто із Вп. земляків не відкаже ся від участі. Тих, що не зможуть прибути, просять ся надіслати гроші за себе і за родину на руки голови комітету п. В. І. Масляка, проф. рускої гімназії в Коломиї.

За комітет:

О. М. Гришковский, В. Дрималиніна,
В. І. Масляк.

В честь Міцкевича устроюють польські ученики І. гімназії в Чернівцях в суботу, 21. с. м. о 5. год. музикально-декламаторський вечерок. Вступ 1 к., дохід на бідних учеників.

Гарну збірку трамваєвих карт буде мати один фабрикент фортеп'янів у Відні. Жартю чи на серію відізвав ся раз, що за міліон таких карт готов дати один фортеп'ян. Якесь учениця консерваторії довадавши ся про се з „Wiener Tagblatt-y“ заапельовала до „публічної жертволюбивости“ і просила о ласкаві датки на фортеп'ян. Се не лишилось без наслідку. Старі і малі, богачі та бідняки зачали зносити до редакції згаданій часописи зужиті вже трамваєві карти, вдоволені, що зможуть так незначною річчю увіковічнити свої імена в шпальтах „Wiener Tagblatt-y“, котрий і найменшу скіпливість тих нестрих карток квітував повною назвою „добродія“. Найліпші ся читачі, що зачали бавити ся в якусь хорошабаву амбіцію на тій точці і склали денно кілька тисяч карток. Ся оригінальна складка доходить вже до кінця. Віденці немало насміють ся з нагоди того дотепу, а сиритна консерватористка дістане фортеп'ян.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Великим читачам

для м'ялих слухачів.

Радуй ся, Николаю, вел. чудотворче!

Вже від рана було в місті весело і гучно. З усіх сторін було чути звучний брязкіт дзвіночків при санках, що легенько і скоро пересували ся по лиску білій поверхній снігу і минали ся, як кулі, що котять ся скоро по убитій землі, пушені з двох протинних боків. В повітрі митотіли брильятові іскорки і спадали поволі-ліниво на землю, а з дахів і гімсів звисали довгі сонні прозорого леду.

Вибіла десята година. З церкви висипав ся рій маленьких, румяних дівчаток, що з радісним шибетом розбігли ся по всіх вулицях; то ту, то там задержували ся перед виставами склепів, заповненими весілякими забавками і ласкунками, що рвали до себе їх оченята. Вони висказували перед кождою виставою свої замітки і відзивали ся з подивом про сею, чи про ту забавку: Диви! як ся лалка гарно убрана! Який той чортик сьмішний, виставив свої білі зубиска і сьмієть ся до нас. Ходім відси — і йдуть перед ними виставу і знов придивляють ся та осуджують: „Яке то десь смачне... Я певно нині таке дістану від сьв. Николая.“

Та розговорі тривали не довго. Дівчатка і хлопчики сипіли прискороною ходою до дому, зацікавлені, що там приніс їм сьвятий Микола. Вже всі були в теплих повах, лише ще Нюся дрибнула сьпішно сама-саміська, бо вона дальше ніж інші товаришки, на передмісті. І Нюся була цікава знати, чим єї обдарував добрий, старенький сьвятий Микола. Тамтого року, як ще жив татунцьо — а був такий добрий, великий — як вони мешкали в ясих, великих комнатах — о! маленька Нюся була тоді дуже, дуже щаслива. Вона бавила ся цілими днями ляльками, та нестила ся то з татом, то з мамою. Тамтого року в сей самий день приніс їй сьв. Миколай велику, красно убрану ляльку, а кілька забавок. Нюся аж підскочила, як пригадала собі ту ляльку і забавки; єї чорні оченята засьвітили радісно, мов два розжарені вуглики. Вона надіждала ся, що нині знов застане дома яку несподіванку і покріплена сею гадкою бігла до дому так скоренько, що її коса, ясна як лєн, аж розплєла ся. Надія завела Нюсю, ошукала. Дома не знала на неї ніяка утіха. На вид темної, тісної комірки, до якої вона увійшла, пригадала собі, що нема вже того, хто її колись нестиг, цілував і приносив гостинці. Нема вже її коханого татунця. Нюся розібрала ся і з'їла кавалок пісного хліба, бо мама шитвом не могла й тільки заробити, аби купити омасти. Поки була здорова на очі і могла заробляти голкою, то ще напарили ся так, але як кинуло ся на мамині очі запанане, заглянула до хати ще страшніша нужла. В хаті було змрно і Нюся мусіла знов взяти на себе блюзку. Вона сіла в куці на низеньким стільчику і глодала з трудом сухий хліб.

Татунця нема! Вона тямить, як він не виходив нікуди з дому, бо навіть не не міг без труда і болю піднести ся на постелі. Аж одного дня вбралн його в чорний одяг і поклали посеред хати, де він лежав два дні, не ворухаючи ся. Відтак замкнули татунця в дову, вузку скриню, а мама припадала до неї і з плачем заводила. Люди мусіли її відривати і утихомирювати. Нюся дивлячи ся на маму, плакала й собі, не знаючи сама чоґо. Потому везли татунця довгими вулицями за місто і там спустили його в яму тай присипали землею. Від того не бачила Нюся татунця більше, хіба в сні привидів ся їй сьхорований-блідий. Рано розказувала про те мамі а мама плакала знов.

Чому татунцьо відти не вертає? Скучно без него! Нюсі нема кому поспити. Мама все ниве і шиве, та лиш деськолись понести її вечером, як укладає її спати, скаже змочити отченаш до Бозі за татунця і знов сідає до роботи. Колись як жив татунцьо, бавила її мама цілими годинами.

Чи нині прийде татунцьо і сьвятий Микола, чи ні? Може вони гнівають ся на ню. Ні! се не може бути. Так вона

така чепна, слухає мамі і її всі хвалять! Татунцьо мусить нині прийти з сьвятим Миколаєм.

Гадки Нюсі перервав голос мамі: Я йду Нюсю віднести роботу. Може боїш ся сама лишати ся, то піди до Нанашки; там загірєш ся, бо в неї тепліше, як в нас. Нюся вишла мовчки, а мати зачинила двері і провела очима дитину до дверий євєїди, а сама відвернула ся і пішла з потребою.

Та Нюся не ввійшла до хати Нанашки; вона пригадала собі, що татунцьо можуть прийти з сьв. Миколаєм, а її не буде. Вернула ся, — але хатні двері застала зачинені.

Піду на браму і там зачекаю на них — подумала Нюся; татунцьо і так не знає, де ми тепер мешкаємо.

Та приждало ся їй, бо не було видно ні татунця, ні сьв. Миколая. Вона пустила ся в сторону церкви на вечерню, де филивало море голосів: Радуй ся Николаю, великий чудотворче!

Опонадік убогої жінки, що кинула свою лєнту на тапу і молила ся горячо, стояла Нюся питаючи мамі очима чоґу сьв. Миколай не обдарив її нічим як других.

Та мама втихомирила її, бо сьв. Миколай їй дав гостинєць а дав їй чудовий голос і вона просила, аби Нюся за те подякувала і сьлівала: Радуй ся Николаю, великий чудотворче!

Т. З. Іванівна.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Літературно-Науковий Вістник, книжка XII. за грудень 1901. року. Зміст: Над морем, фрагмент, П. Карманського. — Московська „каверза“, оповідане Гр. Коваленка-Кол. — Вирід, оповідане Осипа Шпитка (конець). — Між духовними батьками, нарис Антипа Гонти. — Візніа костей, Л. Т. — За один рік, нарис Андрія Верховинця. — На півночі, Ю. С. — Перед досвітом, драма Стефана Вакано (конець). — Поручник Густель, новела Артура Шніцлера (конець). — Із переселів Павла Грабовського: І. Ілля Муровець. — II. Сьвятотор. — III. Як перевелись богатири на сьвятий Руса. — Народопросьвітні книжки, Вільхєвського. — Зі споминів засланого без суду, Миколи Ковалєвського (конець). — Сервітуті і розмежованя ґрунтів на правобережній Україні, Ф. І. Немоловського. — Уваги на сучасні теми: VIII. Справа українсько-руського університету у Львові, Володимира Ігнатюка. — XI. Федькович концертант і прелегент, Івана Франка. — X. З поля народної освєти в Росії, В. д. — XI. Соті роковини прилученя Грузії до Росії, України. — Хроніка і бібліоґрафія.

Прекрасні дарунки для руских дітпй. Накладом Руского педагогічного товариства у Львові вийшли отсі нові виданія образкові: 1. „Зьвірята домашні“, ціна 80 сотиків, 2. „Дітвор“, ціна 1 к., 3. „Для розривки“, ціна 1 к. 20 с., 4. „Приятелі дітпй“, ціна 1 к. 20 с. і 5. „Ах, яке хороше“, ціна 2 к. Всі отсі книжки оздоблені не тільки прекрасними але й бездоганими, бо вірними образками з усіх галуз природи. В кождім повно вершків, байок, казок, повісточок, загадок і приказок.

Тай на старших дітпй не забуло се рухливе товариство, ото бо видало для них дві гарні книжочці, а іменно: „Серед цьвітів“, фантастична комедія для дітпй в 2 діях з танцями і сьпівами, Клавдій Лукашевич; ціна тільки 16 сот, і „Друга китичка для малих дівач“, повістка Євгенії Ярошинської, ціна 20 с.

Все те і інші виданя товариства, які окодї були оповіщені в „Буковині“ дістати можна в книгарні тов. імени Шевченка у Львові, ул. Чарнецького ч. 26.

Чейже Русини кинуть купувати чужі книжки, коли є такі добірні та ще й дешєві рускі.

Вийшли поезії лірничі Василя Пачовського під заг. „Розсипані перли“, 9-ий аркуш друку 8-ки на велінованім папері. Ціна брош, 1 к. 60 с. оправ. в англ. полотно з зол. написом і берег. 2 кор. Дістати можна в обох книгарнях у Львові. Найскорше наступить висилка, як гроші придуть на адрес Володимира Старосольського, Львів, ул.ця Личаків 27.

В Товаристві взаємних обезпечень „Дністер“

прибуло в місяці падолиста с. р. 12.814 важних поліс на суму 12,749.929 кор. обезпеченої вартості з премією 117.653 кор. 47 сот. Разом від початку року до кінця падолиста с. р. видано 100.149 важних поліс на суму 99,891.032 кор. з премією 902.083 кор. 54 сот.; попереднього року в той сам час було 83.925 важних поліс на суму 85,459.141 кор. з премією 751.810 кор. 80 сот., то єсть сего року о 16.224 поліс і 150.272 кор. 74 сот. премій більше.

Шкід в падолисті прибуло 74. Разом всіх від початку року по кінець падолиста було 974 шкід, з котрих крім 12 відшкодовань (в сумі 6.245 кор. 70 сот.) на разі з причини правних задержань, всі зашкідовано і виплачено.

Сума всіх тих шкід разом з коштами ліквідації вносить brutto 518.947 кор. 10 сот., а по потрученню части реасекурованої лишаєсь на власний рахунок 250.421 кор. 53 сот. Попереднього року за той сам час було 832 шкід на суму 462.854 кор. 92 сот. (на власний рахунок 212.493 кор. 61 сот.).

При відновленню поліс по кінець падолиста с. р. зараховано членам титуловим 8% звороту 54.672 кор. 73 сот.

Фонд резервний з кінцем падолиста с. р. вносить 374.006 кор. 71 сот.

Рахунок Товариства взаємного кредиту „Дністер“ у Львові.
стоваришених зареєстрованих з обмеж. порукою за місяць падолист 1901.

I. Стан довжний:	Кор. сот.	II. Стан чинний:	Кор. сот.
1. Удїли членські	80555-12	1. Позички удїлені:	
2. Фонд резервний	8590-22	а) стан на початку	
3. Спеціальна резерва	1111-59	місяця падол.	858639-38 с.
4. Вкладки		б) удїлено в падол.	26820-— „
а) Стан на початку		разом	885459-38 с.
падол. 1901	890307-65 с.	в) сплачено в жовтні	25902-50 „
б) вложено в падол.		Стан з кінцем	859556-88 с.
96 сторін	26128-50 „		
разом	916436-15 с.		
в) винято в падол.		2. Готівка в касі з днем 30.	
60 сторін	34357-31 „	падол. 1901	3367-22
позістає з кінцем	88207884 с.	3. Цінні папери фонду резер.	8587-—
		4. Цінні папери інші	89117-—
		5. В шадниці поштової (оборот	
		чековий)	3778-84
		6. В інших товариствах і	
		банках	39365-32
		7. Рахунок біжучий з тов. вз.	
		об. Дністер	11000-—
		8. Сальдо коштів адміністрації	11081-35
		Сума	1025853-61
		Сума	1025853-61

Членів прибуло 16 убуло 14 з 17 удїлами остає з кінцем падол. 1901 всіх членів 1985 2067 декларованими удїлами в сумі 103.350 кор.

Стопа процентова від вкладок 4 проц. від позичок удїлюваних з провізією на кошта адміністрації 6½ проц.

ДУЧКА

мала, жовта, коротковоло-са, з білою грудницею і острою кушкою пропала.

Велика надгорода тому, хто віддасть її в домі ч. 15 при улици Шкільній.

Гігієнічна підстава здоров'я.

Сим поводить ся фрізієр **ЛЕВ ВАЙС,**
Tempelgasse,
котрий щоб охоронити своїх гостей пер-ед скірними недугами, завів у себе всякі найновіші гігієнічні урядження, пр. карболізоване бритв, механічні розпиляч, до пудрованя, карболізовані ваговані пер-евязки на шию і т. п. так що дійсно може бути приємністю бути обслуженим в так елегантно і модерно урядженім сальоні.

Як вже всюди єсть відомо, що

Ріхтера

скринки до камінної будови з якором

є найліпшою і наймудрішою іграшкою яку можна дати дітям для розривки і забави.

Ріхтера скринки до камінної будови єуть всюди відзначені а послідного часу в Парижі 1900 р. золотим медалем.

Ріхтера будівляні скринки з якором можна кожного часу після плану побіль-шити будівляними камінчиками приспо-собленими до будови мосту з дуже кра-сно вироблених камінчиків. Ріхтера бу-дівляні скринки єуть по ціні від 0.75, 1½, 3, 3½, 4½, 6 до корон і вище, а будівляна скринка з якором з камінчиками прирядженими до будови мосту від 3 корон можна дістати у всіх ліпших торговлях з забавками; але треба уважати на знак якор, бо без якора не єуть правдиві скринки.

Новина! Ріхтерові забавки терпеливости: холодна кров, девять нараз, сфінкс, кобальд, громозвід, не гнівай ся і п. по ціні 70 сот., прав-диві лише з якором.

Хто хоче дітям справляти дарунки, нехай собі скаже прислати чим-скорше новий, багато ілюстрований цїнник від підписаної фірми; цїнник висилає ся за дармо і оплачено.

Comptoir und Niederlage: I. Spengergasse Nr. 16. Wien. Fabrik: XII/1 (Sieging). Rudolf-stadt, Nürnberg, Elten (Schweiz), Rotterdam, New-York, 215 Pearl-Street.

Königl. Hof- und Kammerlieferanten F. Ad. Richter & Cie., Erste öster-reichisch-ungarische k. u. k. priv. Steinbaufasten-Fabrik.

Comptoir und Niederlage: I. Spengergasse Nr. 16. Wien. Fabrik: XII/1 (Sieging). Rudolf-stadt, Nürnberg, Elten (Schweiz), Rotterdam, New-York, 215 Pearl-Street.

Гарне, добре і дешево!

Магазин одїжи для дам і панів

перед тим

МАРКУСА ФУРЕРА

в Чернівцях,

ул. Ратушева, ч. 15, під „Золотою грушкою“.

В кождім сезоні
найновіші плащі жіночі, для дївчат і дїтий
жакети, мантильки, ротунди, порохівники
з шовку і могару
з перших віденьських і берлінських робітень.

Одяги для панів, хлопців і дїтий
загортки, шляфроки, футра міські і до подорожи,
менчикови, гавельови і всі річи входячі в той фак.
Порученя зпоза міста виконує ся сейчас.

Гарне, добре і дешево!

!!Купуйте від Християн!!

Если хто потребує доброго млинка до чищення збіжа, або доброї січкарні, то най неудає ся до жидів котрі то за дорогі гроші злі і лихі вироби дають — але най ся зверне лиш до солідної християнської фірми (котра існує вже 25 літ) где завжди о много дешевше і ліпше. Січкарню або млинок до чищення збіжа „Нового моделю“ з порукою, кожного часу, власного виробу діста-ти можна. Ціна млинка „Нового моделю“ є так низка що і найбідніший господар може такий мати бо о 6 ситах коштує лиш 25 зр. (50 кор.) сильнійший о 8 ситах 30 зр. (60 кор.) сита величини 42x50 см. Січкарні ТН єуть сильної конструкції везане широкі і з твердого дерева два колеса грубі і сильні. Сталиця єсть так уладжена що покільняючи літах як би ся з ужила можна легко другою заступити, (не так як в інших що хоть виконь цілу січкарню) ножі єуть Патентовані і коштує лиш о 3 ножах 26 зр. (52 кор.) о 4 ножах 28 зр. (56 кор.) вага около 110 кілг. ласкаві замовлення прошу надсилати під адресою

Іван Плезе, в Турії під Коломисю.

Подяка: З приятністю спішу заявити що замовлений млинок від п. Плезе з Турки єсть під кождим вагидом добрий і практичний відзначає ся красою і солідною роботою а передовсім великою дешевоєстю, прогос поручаю ємілью вироби п. Плезе кождому з почтенієм

о. Порфїрій Руденський, парох в Петранчі.

Найєсердечішу подяку складаю Ви, п. Плезе за січкарню о 3 ножах, бо я є вповні вдоволеній з почтенем Василь Лукичук, господар в Турії під Хмелевом.

Котвиця. Liniment. Capsici comp.

з антики Ріхтера в Празі,
загально признаний знаменитий

УСМИТРЮЮЧИЙ ЛІК НА ВТИРАНС

по ціні 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купи-ти у всіх апіках. Просимо жадати сей

загально улюблений лік

все лише в оригінальних флашках з на-шим охоронним знаком „Котвиця“ з антики Ріхтера і для осторожности при-мати лише флашки з тим охоронним зна-ком яко правдиві.

АПІКА РІХТЕРА
під золотим львом у Празі.

Буває товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Рускої Рада“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерського.

За редакцію відповідає Володислав Секерський.

Виходить в Чернівцях
що сороди, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація, і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи авертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламациї неопечатані
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10 „	— „
на чверть року	5 „	— „
на місяць	1 „	70 „

Поодинокне число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерат
платні в Чернівцях.

Зайди гонять Русинів з рускої землі!

Рускі академики, що покинули львівський університет, перейшли, як знаємо вже, на різні університети. Головна частина, бо верх 300, пішла до Відня, верх 100 до Кракова а решта до Праги, Градця і Черновець. До черновецького університету зголосило ся їх зо 60. І щож стало ся? Ото, коли віденьський, ба, навіть польський університет в Кракові прийняв таку силу руских академиків без ніяких перепон, то сенат черновецького університету відмовив прийняти. Се рішене є після істнуєчих приписів остаточне і відклику проти него нема.

На дармо шукати правних причин сеї ухвали сенату нашого університету; бо академики предложили всі потрібні папери, колеції професорів філософічного і правничого відділу висказали ся за прийнятем, далі приймаю доси слухачів і то не тільки таких, як наші, що прийшли підчас семестру з иншого університету на наш, але таких, що нігде не були записані, таких то приймали не в грудні перед іма-трикуляцією, але навіть в січні і в лютім, а в літнім семестрі в червні і липні.

Отже правної причини не було до відмови. Ба, що більше, філософічний факультет нашого університету запротестував проти першої відмовної ухвали сенату а представителі сего відділу зажадали, щоби сенат зреасумував першу ухвалу; ну й сенат зібрав ся наново на раду і ухвалив наново відкинути

просьби о прийняте, чим сенат поставив ся в небувалу доси суперечність з колеціями обох факультетів, а почасті і з самим ректором, котрий, найшовши папери в порядку, зробив відпоручникам студентам надію на прийняте.

Які-ж були причини такого негуманного і небувалого доси поступку черновецького академічного сенату? Правних, як сказано, годі доглянути, отже остаеть тільки політичні, які й після слухів, що ходять тепер, ба навіть стали голосні вже й перед тим, показують, що се була ухвала не мужів науки, а політиків.

Говорять іменно, що бувший буковинський (!!) посол до ради державної проф. Рошмай є ініціатором сеї ухвали сенату, а мав єї мотивувати страхом перед можливою утраткою черновецького університету, скоро би прийнято таку силу академиків-Русинів. Сеї аргумент застрашив, як кажуть, і двох других Німців-професорів, а подобав ся незвичайно теологам-Волохам Тарнавекому і Гайні. Не змогли проти сего аргументи прочих сенаторів-Німців ані навіть одного Волоха; бо політики перемогли першого і другого разу одним голосом професорів, і сенат не прийняв руских академиків на черновецький університет з політичних зглядів.

Не дивуємо ся загорілим-румунізаторам, котрих хочби не знати яке високе становище не повздержить від брутального насильства, але що сказати про тих представителів нації „висшої вартости“, що при кожній нагоді чванять ся, що несуть культури на схід?

Не болить нас відмова суперни-

ків-Волохів, але обурює до крайности, що зайди, які в нашім краю їдять що найліпший кусень хліба, посьміли вигнати Русинів з рускої землі.

Протестуємо в ім'я буковинських Русинів проти сего нового об'яву чим раз то більшаючої бути зайдів в нашім краю, записуючи на вічну пам'ять сеї новий факт до історії славного культуртрегерства на Буковині.

Перегляд політичний.

З ради державної.

В середу відбуло ся останнє засідання палати послів перед сьвятами. Ухвалено в третім читанні закон о заводових спілках різнорічних і в другім та й третім читанні закон, що адвокатским кандидатам дає право заступати адвокатів в справах о переступства.

В дискусії над законом о діорністах міністер фінансів Бем-Баверк заявив ся за упорядкованем сеї справи дорогою розпорядження а не законом, з огляду на трудности через закон о сертифікатах військових. Правительство годить ся на видане розпорядження запевняючого діорністам службовими контрактами право урядників і платню для вдів і сиріт. Правительство буде могло поладити сю справу доперва тоді, коли палата ухвалить потрібні на се средства, т. є. 5 і пів мільона корон. Мимо сеї заяви міністра закон ухвалено в третім читанні.

По довній дискусії ухвалено також в другім і третім читанні

закон о поліпшенні платні судових авскультантів, хоч міністер фінансів заявив, що правительство з фінансових причин на сей закон згодити ся не може.

По ухваленні закону о охороні виноградників засідання замкнено.

Слідуюче засідання відбуде ся здасть ся доперва за чотири тижні.

Вісти з Відня.

По тяжкім ударі, яким була безперечно промова президента міністрів при бюджетовій провізорії, представляє ся ситуація в парламенті назверх незмінена, але певне пригноблене таки наступило.

Під впливом того удару перепускає парламент цілий ряд справ більше-менше важких без розгорячення, з певною резигнацією. Нема ані попереднього упору, але не видно і відповідної охоти до праці і справи, хоть робота йде жваво наперед.

Між рішеннями, які заняли в останнім тижні, найважливіше і далекосягле про хліборобські спілки. Для того закону прилагоджено тут лиш т. зв. рамки закону, близькі постанови і призначення мають вийти із соймів, застосовані в поодиноких краях до окремих хліборобських відносин тих країв.

Ми не залишимо тоді описати той цілий закон обширніше.

По тім законі приступила палата до цілого ряду більше-менше важких, але пильних справ, котрі й ухвалила одні за другими без перепон. Між тими ухваленими і закон дотично площі занятих військовими забудовами у Чернівцях. Тепер будуть Чернівці могли раз опоратися із сою для розвою міста

Брудер і Затичка.

Оповідана В. Кравченка.

(Далі).

— А своє ліжко маєте, щоб на ньому спати тоді, як наймете квартиру! — спитавсь господар тоді, як той влячався ротом біля головатенької кісткі.

— Ще не маю, — відказав то, соромлячись признати ся, що зараз у нього за душею усіх грошей тільки дві сорочівки.

— От у мене є таке ліжко, що я його справив попервах у несторовій роті... Тепер воно стоїть на горіщі... Я вам його можу на виплат продати за п'ять рублів, — сказав господар, присів на стільчик, кришчу помовчав, дожидаючись відповіди... Підрапор чомусь не знаходив, що сказати-б на те ротному...

— Я як получу місячну платню, то можу зараз і віддати вам, — нарешті сказав гість.

Господар ніби не чує тієї відповіди, схопив ся, побіг до спальні, побув там трошки, а далі звідти почуло ся, як два роки щось там знову цмокнуло ся... хвилину за п'ять Брудер повернувся, жменю втираючи рот.

— Отсе моя, що на дощ, а сю у вістового позичив, бо нова, не дуже мала, скалем смердити, — каже господар до гостя, показуючи тому дві нові шинелі, що їх зараз-же приніс з собою...

Потім ліжко хутко було готове, а

штабскапітан у десяте припросив підпрапора, не мати його за начальника, а бути як дома, розбиратись, та мерщій спати лягати...

Підрапор справді розібрав ся, ліг на скрині, а господар присів з краєчку на його ліжку, — хоч по вершках бажав мерщій закінчити слухачеві оповідання про своє житє, про всі пригоди, які спиткали його у світі. Затичка хоч і дуже хотів ся спати, а все-ж таки радий, бо справді якось усе гарно виходить: от і офіцер біля нього сидить, а що те ніби ся людина справді зовсім не начальник йому, а так собі якесь щире серце, котра перед ним, підрапором, розпанахує свою душу... І все-ж так гарно складало ся у Брудеровім житю, одно тільки те і зле, що його брат, той, що пустив свої дві тисячі у трубу, деє собі придбав погану слабкість... Затичка пильно прислухав ся до сього оповідання і йому стало дуже шкода господарського хорого брата, тай справді — гарно ще тее, що сам Брудер якось зостав ся здоровий, хоч кому-ж не відомо і тее, що кожний офіцер, котрий був у Болгарії — звідти „щось приніс“... Та Брудер і не міг нічого поганого звідти принести, бо він страшенно любить свою дружину...

— Що-ж, — каже штабскапітан далі, — воно і в мене дитки вимпують, але не я винен, а дружина, бо вона від власних батьків принесла золотуху... Про те — я не шкодую грошей на жіничні ліки, особливо як брати їх по трошки, що місяця, від платні; от і торік

навідавав сто рублів, тай утелюючи на дружину... Те-ж і тепер відкладаю — і вони-ж на неї підуть, бо зайвих грошей де візьмеш, а три з половиною тисячі — стовб, поруш хоч рубля, розминуть ся худко!...

Затичка зовсім знесиленний слухав і дечого не може второпати, а очі самі злипають, він спить ся роспилюючи їх і не може — він самі опадають... Господар постеріг се, забрав собі лампу, пішов у спальню. Затичка сього не постеріг і навіть кришчу забув ся, а далі вже у сні сам у себе питав:

„Чому-ж сей музичний голос ротно-го вже не грає так, як єшеру він грав, воно бовкає?... Його речи так бовкають у мій мозок немов молоток у ковало... Тай здорово-ж гуде моя голова, мов сама вона — дзвін; а дзвонить за тим, що мій ротний усяку колійку віддасть москалеви... Чужого собі не візьме... — Ти любиш салдату, — далі про себе міркує Затичка, а я йому власну душу віддам, бо й я-ж не поганий і в мене є серце — правдиве, воно не згірш за твоє... То й доє тільки ти говорив правду, а я мовчав, так ось в тобі моя правда: мої тато бувало гарно правлять Божу службу — за те селяни їх дуже хвалили... Я прислухаюсь до тії похвали і мою душу обурюють такі мрії: не хочу я бути попом, бо він у рясі ходить; виросту — на клиросі сьнівати му басом... Про всіх слухачів байдуже мені, бо бас мій чудовий — з Богом розмову веде!... Коже до нього вслухаєть ся — пильніше Богу молить ся...“

Панночки, а їх тут сила була, плачуть... Я почав підростати, у бурею віддали... То поки ще дома був, їздив на степ, а в бурею цопав, ні кроку звідти... Перейшов у семинарію, теж не пускають... Я-ж, о Боже мій милий, як волю любив! Раз по обіді нас невеличкий гурток узяв тай утік кріз семинарський паркан до ліса... Інспектор піймав — нас сім чоловіка разом прогнали... Потому батьки мене гризли за невдачу науку, а мати зроду не жаліла... Тяжко жити у світі без ласки!...

Тут Затичка розніжив ся і йому здало ся, що ротний схилив ся до нього і хоче його бідного Затичку, пригудити. У підрапора заканами слюзи і він ніби ніжно схлопнув ся на груди до ротного і своєю рукою обняв шию Брудера... Ротний ніби-то хотів примоститись, щоб зручніше пригудити підрапора, але сей схлопнув ся і раптом полетів у якесь велике провалля... Через хвилину стямив ся, придивив ся — шинелі знід боків скопила ся, а сам Затичка до власних грудий притиска своє-ж одяло.

Далі підрапор помацки поладнав своє ліжко і знову ліг, тільки потім спало ся не дуже, усе чомусь дупав очима, на вікна позирав... коли-ж ще довго на дворі було темно... На останці знову задрімав, а дупнувши очима, побачив, що чоботи його вже стоять біля ліжка, на дворі-ж сіріло.

Далі буде.

важною справою, котра вже десяти років тягла ся без кінця.

Нині 18. с. м. має палата свої засідання перервати і наступлять по тім різдвяні вакації. Бюджетова комісія буде скликана вже на 8-го а повна палата на 14, або 20-го січня.

Neue fr. Presse в статі, можливо що інспірований, звертає увагу, що Франція етарася відтягнути Італію від тридержавного союзу і тому робить її небувалі уступки в Тріполіс. N. fr. Presse думає, що Франції поведе ся розбити тридержавний союз.

Patrie доносить, що стан в Пе-кінї небезпечний від часу, як настали нові розрухи Китайців. Ген. Дод. мав зажадати скріплення залози до 4.000 люда.

З Сант-Яго де Чіле доносять, що аргентинські війська переступили границі Чілі.

Промова посла Ник. Василька

при нараді над бюджетовою провізориєю, дня 3. грудня с. р.

По уступі про руский університет, котрого головні точки ми вже подали попередню, прийнятій гучними оплесками сказав посол Николай Василько про буковинські справи ось що:

„Мої панове! Хочу тепер сказати дещо про мою ближню вітчизну Буковину. Я в моїм клубі одиницький заступник сего коронного краю, а тут є в палаті клуб 5 мужів, клуб Волохів, що заступає волоску націю Буковини.

Може сказати, — і надію ся, що коли скажу щось, що не є так, то панове з клубу Волохів спротивлять ся тому — може сказати, що цій край Буковину поминаю зовсім зглядом важних жадань, жадань, які займали краєвий сойм Буковини від десятків літ і які піднесено і тут в раді державній. З 21 резолюцій, які бук сойм ухвалив одноголосно, не виконано в бюджеті ані одної. Мимо того клуб Волохів узнав за добре ухвалити та проголосити так на конференції провідників поодиноких клубів, як і тут в палаті, що клуб голосувати ме за бюджетом, за диспозиційним фондом, коротко за всім, чого правительство жадає, ба навіть колись зажадати гадає. (Сміх).

Се, мої панове, Ваша справа і Ви зможете се напевно оправдати перед Вашими виборцями і перед краєм. Я мусів про се згадати, щоб свѣт знав, що не всі бук. послы заховують ся одинаково супроти міністерства.

Зазначую виразно, що нам бук. послам, що вже на першій сесії до сего міністерства віднесав ся як найприхильніший, та коли й нам сойм ріжними есунціями і при інших нагодах супроти сего правительства незвичайно чемним, що нам сего вже доста, та що весь край каже, що не маємо ніякої причини бути сему правительству хоч би прихильними. (Оплески).

Я наведу коротко головні жаданя, які ставляємо від давна. Сюди належить відлучене Буковини від Галичини в земліничних справах через засноване самостійної дирекції руху, відтак відокремлене від Галичини в судових справах. Ми не жадаємо особного вишого суду, ні; най тільки перенесуть сенат, що нині під нещасним іменем „Тернопільського“ сенату (сміх) має у Львові всю Буковину під собою, полишивши Тернопільських (сміх) і забравши не-Тернопільських членів до Чернівців і най виділяють нам сенат задля вишого судівництва до Чернівців, щоб ми могли переводити судові справи аж до вишого суду в своїм краю. Се й не коштує так багато, бо тим звільняємо львівський вищий суд; хіба один радник двору — предсѣдатель — коштував би більше,

По третім має Буковина — вона становить все винятком — на 1400 квадратних кілометрів по однім старостві, наюли в інших коронних краях припадає одно староство на 500—900 квадратних кілометрів. Довгі роки жадаємо нового староства; сего року вставлено так, що найменше я дізнав ся, потрібну суму до бюджету, але в поспішній хвильї скрислено її мабуть на користь иньшого краю. (Слухайте!)

Не правда, мої панове, що жадане лінійної адміністрації свѣдчать про опозиційний дух населення сего краю? (Сміх).

Від двох років заняло ся правительство — тут мусу піднести щирю працю тамошнього шефа краю — еміграцією люду і скликавало ційлий ряд нарад. Завдяки невтомилим ревности того, що їх скликавав, дійшли єї наради, відмінно від інших, до дійсного позитивного добутку, а то: Треба для виссаного лихварством народу придбати дешевий кредит, заложивши банк гіпотечний і культурний. Ми звернули ся до правительства о зворотну державну запомогу одного мільона корон. Навіть відповіди не маємо, хоч є на се одноголосна ухвала сойму, хоч заступник раду прирік радо, що попре єї. Я спімав лише кілька пильних справ Буковини. Не правда, мої панове, всі вони дрібні?

На остаток мусу згадати про нечуваний недостаток. Маємо іменню в нашій краю копальню соли. Наше населення, що плакає худобу, зужитковує розуміє єя дуже багато соли, се подобало ся дуже нашій до нас дуже прихильній і милій сусідці Галичині (сміх), отже вона достарчує і соль для Буковини (слухайте!) Се діє ся в той спосіб, що копальню в Качиці не вихисновують, як слід, бо копають лише в однім шакті, щоб надвишку потягати з Галичиною. Розуміє ся само собою, що соль ізза привозу дорожша. Але воно має стати ще гірше, бо, як кажуть, краєвий сойм корольства Галичини, що в тім згляді дбає добре про фінанси свого краю і що переняв продажу соли для Галичини від скарбу, охочий переняти сам чи через посередників продаж соли й для Буковини. І так має краєвий видіти чи яка приватна особа з Галичини заробити на продажі соли в Буковині! Ми жадали, щоб се право віддано бук. краєвому виділові для єго власного краю. Ухвалено дотичну резолюцію і в соймі, але вона спочиває мабуть в якісь бюрі п. к. міністерства скарбу, бо не чуємо нічо більш про неї.

Мої панове! Зрозумієте, що і з сего боку зовсім неможлива річ, щоб я як Русин і посол з Буковини висказав сему правительству довіріє, і що я розуміє ся голосувати буду против бюджету.

Позвольте, що поверну ще до двох справ, які появили ся підчас першого читання бюджету тут в палаті. Член волосного клубу, п. др. Флора Луну, сказав тоді, що він є за konieczністю німецької мови державної, та що він, наколи-б сего й Німці не жадали, обетане за тим, аби на Буковині урядовано в німецькій мові. Він сказав іменню: Ми стоїмо за удержанем німецького елемента в краю і будемо боронити німецьку мову в уряді і школі, коли покаже ся потреба, й проти самих Німців. Яко буковинський посол мусу запротестувати проти такого висказу буковинського посла, хоч він і не є Русин; бо кажу, що крім малої партії Волохів, котрої політичну програму годі брати серіозно, а до котрої посол Луну впрочім не належить, ніякий Волох, ніякий взагалі Буковинець так не думає. (Дуже добре!)

Впрочім ніколи не може лучити ся потреба, щоб спонукала і найприхильнішого до Німців — а ми там всі Німцям прихильні, — боронити Німців проти Німців. Маємо таку німецьку управу, що хіба тільки яке правління місто могло би нас в тім згляді перевертати. Всі настоятелі начальств у нас німецькі, наш президент краю — впрочім об'єктивний чоловік, як рідко — Німець, директор скарбу Німець, наддиректор почт Німець, директор православного релігійного фонду (Слухайте!) Німець, президент суду Німець; всі єї панове працюють сумлінно, але ніодин з них не є — Буковинцем. (Слухайте!)

Урядова мова у всіх начальств німецька аж до повітового суду. Коли сьогодні пересуджують руского чи волоского мужика, то він зізнає до протоколу в своїй мові, бо німецької не знає,

се зізнає порекладають а мужик підписує протокол, не знаючи, що властиво списано там по німецьки. (Слухайте! Слухайте!)

А тут ветає Буковинець і каже, що ми мусимо боронити німецьку мову проти Німців. (Посол Юрій барон Василько кличе: То єго приватна думка). Я дуже рад, що чую з оклику те, що зрештою знаємо також із заяви волоского клубу, що се приватна думка дра Луну, а не волоского клубу, але з нашого руского становища мусимо остеречи Волохів, щоб не допускали коли небудь таких приватних думок і натяком, бо се мусило би вигинути дуже на наші відносини до них в краю. (Дуже справедливо!)

Приходжу тепер до иньних виводів про бук. відносини, яких доторкнув ся п. посол др. Шікер з німецької поступової партії.

П. др. Шікер займав ся, покликавши виразно на інформації, які дістав від одного бук. посла, що засідає в єго партії — є є п. проф. Скедль, бо п. товариш Розенцвайг заявив виразно, що він даленій від тих інформацій — тими самими справами бук. жаданнями, які я тут поставив.

Ми бук. послы вдячні єму, коли він наші жаданя має не тільки за гідні узглядненя, але й заступає ся за ними у правительства, правда тільки промовою — бо я сумніваю ся, чи німецька поступова партія витягне з того консеквенцій що-до свого поступованя зглядом правительства, чи воно єї жаданя узгляднить, чи ні (сміх) — ма кождий випадок і академічна приязнь багато варта і ми за те незвичайно вдячні.

Але ми були би желали, щоб п. др. Шікер, нім він підніє тут інформації, які дістав від п. тов. Скедла, був приглянувся ся ближше тим інформаціям і був приглянувся ся добре жерелу, з якого ті інформації походять. Бо мені здає ся, що п. тов. др. Скедль поінформував п. дра Шікера про жаданя Німців на Буковині із такого боку, як коли би на Буковині були самі католики, християнські Німці. Але справа не так виглядає.

На Буковині є, як мені здає ся, около 100.000 жидів, що признають ся до німецькості, — як то зроблено, і як та чому з них фабрикують Німців, про се не хочу нині говорити — далі є з 50.000 християнських Німців, з котрих половина є протестантами.

Дія тих 25.000 католицьких Німців жадає п. др. Шікер після інформацій дра Скедла католицько-німецького єпископства на Буковині.

Чи се виборців п. дра Скедла, котрого вибрали міста Радівці, Серет і Сучава — що мають певно 90% жидівського населення — особливо утішить, коли довідають ся, як він свою партію тут інформує, щоб там заложено католицьке єпископство, про се не хочу розводити ся. (Сміх).

З мого становища, як православно-го християнина мусу сказати, що наша православна церква на Буковині не боїть ся ніякої иньшої; тому не маємо нічо проти того, щоб там засновано єпископство для католиків.

Але щось треба таки завважати: Католицька церква має на Буковині 50—55 тисяч вірних. З тих є більш як половина Поляки а решта Німці. І дивіть ся, Полякам, що все старали ся мати Буковину у всім в руках, не прийшло ніколи на думку, щоб на Буковині закладати католицьке єпископство.

Нас Русинів, що єємо православної віри, що стояли до нині з Німцями в дуже добрих зносинах, мали би наші приятелі, Німці ошастливити катоц. єпископством в краю.

Сказано: для мене се рівнодушне, але ви признаєте, що се мусило би зробити вражінє, як коли-б Німці взяли в свої руки пропаганду, якої досі для спокою в краю, для межконфесійного миру не було. А чи воно є в програмі німецької поступової партії, щось такого підпирати, все я не вірю, і я би, попри вдячність за сприячі, я-б сказав, прихильні слова про Буковину, звернув у увагу п. Шікера, щоб черпаючи свої інформації, приглянувся ся добре жерелу, і тоді знайде, що не одно такі инакше виглядає; він тоді не вискаже жаданя і просьби, що не придатні охоронити мир в нашій краю, який досі Богу дякувати на віроісповіднім полі вповні панує. (Живі оплески).

Сим готов я з моїми виводами на сьогодні, і я кінчу заявою в імені клубу

Русинів, що будемо голосувати проти бюджетової провізориї а то тому, бо ми не бачили з боку сего правительства ні одного діла, ні одного чину, що би взаувало на вільну прихильність до нашої нації, як досі; а вже і з тої причини, бо як раз за часів сего правительства були в Галичині двічі вибори і двічі їх переведено скільки можна гірше, а як сказав п. посол Романчук, хоч менше брутально, за те тим хитріше, як уперед, через що наш нарід не ззаступлений в палаті після свого числа, і тому, що бачимо се правительство хоч в тайній приязні з нашим найбільшим ворогом, з польським клубом, іза чого мусимо єму виразити наше найбільше недовіріє. (Живі оплески).

VII.

Що робить руска інтелігенція?

П. І. Х. із І. пише на єю много-важну тему ось що:

„Що можна зробити, дає нам найліпший доказ праця наших попередників і справдішній стан єї здобутків від памятного року. Проводили нарід з тьми, оскільки можна признати загальну добру волю, принагідно а не систематично, та довели аж над „зорі“, де показав ся новий шлях загальної культури для народа се є новий шкільний закон. Сю добу назвати хіба розпутєм для народа, бо й сьогодні він ще не рішив ся, де з одної сторони знеохочені а з другої цілими лавами із закованими рукавами торгують ся о провід буюкаючих мас.

Утонтуване шляху в новім руху, но декуди з запалом, та хоть широкє поле на око без випадючих перепон, а таки почва не надає ся до скорого вилагодженя під битий шлях, бо пісковата.

Закі можна що подати, треба вперед взяти, щоб мати що дати, а ся наглядність сама представляє некористно справу визволеня в очах народа. Ся дійстність витворила переконанє межи масами, що аби щось мати, належить ційко тримати, то що вже кобїло ся, хотий і на старий лад, лиш не допустити „нових господарів“ до спільної акції. В виду сего запустили ся коріні вилавових старої касті так, що чекати би стурпіння їх а пазити як ока в голові правильного ходу і перетвору молодших, у котрих найде ся охоче серце до признаня, що треба вперед таки вложити а в своїм часі аж сторницею взяти.

Нічо не може чоловіка, що рве ся до осягненя здобутку, більше умучувати, як се щоденне переконанє, що селянин жадає безпировоного успіху-зиску, а впливом самого переконаня о неможливості сего виконаня є недовірчивість селян. Трапляє ся деколи палкий животворний характер межи селянами, та видячи, що не перепре свого діла, як стій, втїкає до обіцяної землі, а дома лишає ся нам маса, против котрої треба ставити плечима заір а наперед напружувати подвійно сили до підтримуваня тяжко виробленої позиції. Хто зазнав таку дійстність, той і повірить і відчуває, який душевний біль огортає чоловіка, в яку безмежну зневіру, попадає ідеальний чоловік! Що годен чоловік післяний в нарід зділати в часі, коли єму припадає роли клина, вбитого межи старе і молодше покоління, котре в нерозсудний спосіб теряє ся під впливом старшого, що єму гойби на переірв віцїлює а бодай підтримує старий звичай в позашкільнім часі, коли то сини вже не школярі а це й не парні вистояють цілими днями по улашці і кепкують собі з прохожих для збування часу, дарма що в школі а особливо в повторюючій курсі зі всім натиском відшколювано їх від подібної дикости. В єім періоді життя пропадає в бездіяльності наша сільська молодіж.

Дуже хиткий аргумент збляжени мас до просвітителя поручає оден інтелігент, подаючи раду, стикати ся в орігінальний спосіб се є поздоровляти всюди вперед кожного громадянина, не минаючи навіть тих в роді галицьких Євїялів, та подавати їм руку. Як вже се має бути спасенним ділом, то за мало поручає ся. Треба вже доконче після реценції з перних діб визволеня потурати всім иньшим сільським етикетам і брати участь у всіх звичаях от: кумити, батькувати, ставати в криносі чи в

страні з даскалом і витягати гласа, збирати складки по селу на „соброрну“ службу, і так в ній як і при столі участувати та скерувати дороги місця спільно, а доперва поступоване в такий спосіб становить шпиль популярності учителя в очах мужика, бо тоді він видить всю гармонію, де після его осуду все корить ся перед сьвященником. В такім разі разом поспілять ся обильні підхлібні „похвали“, а нарід буде горнути ся, щоби з учителем „завитати ся і поговорити, бо добрий чоловічок“, але лиш і се. Се факт, але ним осягне ся лиш хвилову нетикальність, а до заведення товариства просвітнього мусів я таки брати здорових способів сидування і спливання против допикаючої біди і корупції, не завиваючи в папір нічній провини. Не лагідними а отвертими хоті і разячими припучками довершує ся підняте діло, що приносить безумовно уцерб повазі учителя.

А вже що до узискання прихильників до стоваришеня кредитового, то се уважають люди за прямий замах на право посідання. Маю отже діло навіть з викінченим стратегом селянських обставин, настоятелем, котрий витерпів цілий ряд громів за споводованя низеньких і високих сид, та трудно завластити підвалину до сеї економічної святині, бо якраз колишні взірцеві ученики, горда надія будучини громади, літають на вислугах жидів та бутних, мальверзаціями зболючених, брудних махерів, що підносять свою зухвалість против далеко инших як учитель, бороздять і так в тяжкій корчовитій рілї всякими видуманими можливостями. На що такому Райфайзенки, коли він належить до упревідіюваної кліни, котра такі штучні вузла намотає, що Гордийський їм лиш сват. За 6% полупить він з церковної каси грубі сотні на необмежений час „за обмеженою порукою“ та ще й компримітує публично дальше стоячі особи з дотичними заходами. Так стероризовані поліцейськими підступами селяни цинять читальню лиш підчас виборів, щоби вишхати одного а самому заняті гідне місце щоб гаумати габше з всеї многолітньої мозольної праці просвітителів.

В цілком темній громаді мусить чоловік і паяла грати, щоби в такий привабливий спосіб злакомити до сконцентрованя; а сего вже певне не всякий схоже підіймати ся. В розстріленій поліцейськими підступами громаді треба прямо по одній стороні ставати і так до лозискання намагати, а при тім чоловік і не стямить ся, як з его тяжких заходів старі мальверзаціями вишколені а їх наслідками вимуштровані хитрі дідоводи потягають користь для давної кліни а всю діяльність товариства виводять в сторону сільської політики. Коли кампанія закінчена, вже й замерла хіть до сходин, а читальня стоїть майже пустою.

Яка тут може бути власна користь просвітителя при такім закінченю его змагань, а майже всюди так буває, я не можу доглядіти, а таки радить той самий інтелігент щоби не виявлювати ознак „нашої власної користі“ перед громадянином. Я виджу, бо відчуваю, лиш ту некористь, що селянин такими неудачами лиш ще більше усуває ся від акції. До корчми патріот не заходить, бо там і тільки не знайде, що не знайшов на довгий час в сконцентрованім кружку. Можна деколи в фейлетонах іду сатиру на сю тему винайти та сего не чують діткнені, не інтересуючи ся тим.

Читальня розвиває ся доти, доки учитель чи священник до неї пильно заходить а тим самим й притягає до вступлення в члени. Але й треба доконче зійти на рівень „читальника“ і таки кождо часонись прочитувати та пояснювати, бо і найцілішні колишні ученики овіяні старим духом та любують ся утворах релігійного змісту або теряють час на цілком безідейних розмовах. Користь з сего ясна.

Читальня відповість своему покликанию аж тоді, коли будуть до неї так як до церкви без нічній принуки а з власного морального та соціального почуття приходити. Сю моральну силу втворюють надзвичайні обставини, котрих так довго буде мало у наших селян, поки теперішня лішня молодіж не займе в свої руки яко повноправні горожане все, що становить дотичний круг їх ділання. Се залежить від поглиблення і

вціплювання почуття національності та пізнавання всяких кривд; доказ на се успішний рух галицьких селян.

На жалі годі народному світочеви виконувати докладно всю отсю діяльність. Накликуване і принука не запобігає з теперішнім уровнем розвитку стійної тривкості і ледви тінь якої мари — розпорошує все.

КОВЖЖЖ.

Календар. Неділя 9/XII. (22/XII.): Ж. 29 (57) по С. с. Д. Луки 10 Зах. Анни; Р.: Флявіяна, Понед. 10/XII. (23/XII.): с. м. Міни, Ермогена, Евграфа, Маріяна; Вікторій, Второк 11/XII. (24/XII.): п. о. Даниїла Стовця, с. м. Акепсема; Адама, Еви.

3 бук. красної ради шкільної. На засіданю з дня 13. с. м. розширено школу в Новоселцях і в Чагрі на 4 класі, в Васловіцях на 5 класі; іменовано у управителя школи в Камені Тодора Киретюка надчителем тамошньої трикласової школи, учителя в Брязі Остапа Саліпенюка учителем при трикласовій школі в Стрілецькій-Куті; приділено учителя Василя Нагайчука з Дорни-Арджестру до Бранки а уч. Івана Реуца з Балагани до Уїдешт; признано 1. додаток п'ятилітній надуч. в Драгоєштах Кошчеви Паушови; одобрено признане п'ятилітніх додатків уч. Францови Штробльови в Слобозні-Комарівцях I, надуч. Альбінови Носевичови в Черепівцях II, підуч. Аполлонові Ляні в Кіцмані I, надуч. Євгенови Недільському в Репушинцях I, надуч. Николаєви Сивулову в Кадобівцях II, уч. Кароліні Еренсех у Вашківцях II, надуч. Василеві Орзі в Лужанах III, надуч. Адольфові Позьлови в Шиницях IV, надуч. Ілі Прокоповичови в Мамайвцях старих IV. і надуч. Андрієви Зугаєвичови в Заставні V.

В справі неприняття руских академіків на черновецький університет. довідуюмо ся від руских послів з Відня, що міністер осьвітї заявив їм в четвер, що зажадає від унів. сенату справозданя в сім ділі і припускає, що саме те жадає спонукає сенат прийняти львівських студентів. Як видно, то п. міністер не знає черновецьких тевтонів, коли щось такого припускає.

Проти неприняття львівських академіків на черновецький університеті демонструвала руска акад. молодіж в середу вечером, відіпроважуючи львівських делегатів, на черновецький двірці окликами і піснями, а в пільвеській пиварні зробили відтак овацію зібраним там професорам філ. факультету.

Сьвято Николая, що відбуло ся сеї середи в „Народнім Домі“ в Чернівцях, випало дуже гарно, за що належить ся подяка пп.: проф. Гандякови, Захарови і Вишньовському та їхнім молодечким помічникам.

Тов. „Союз“ пригадає, що нині о 3-ій попол. відчит і концерт для міщан в сали „Народного Дому“.

На фонд академічної молодіжї у Львові до дня 17. с. м. 756 к. 9 с. — Разом з попередніми є 16.822 к. 63 с.

Прав. парохом в Сучаві іменований тамошній катихит Михайло Сербул, а в Фундулмодові парох із Сялівців Вікентій Васильський.

Обмежене поєдинків в армії. Як доносить Argues Ztg., міністерство війни видало розпоряджене в справі обмеження поєдинків і гонорових справ поміж офіцерами. Поєдинок не повинен відбути ся, заки не повідомить ся про се коменду полку, а верховна власть має доперва рішити і може також в разі більшої обиди потягнути виноватого до судової відвічальності.

Апостол чудотворного рабіна перед судом. Рабін в Беззі має кількох апостолів, а з них найстарший є Леві Мавтнер. Леві є председателем мирового суду рабінацького, а се становиско приносило ему немалі доходи. Хто не піддавав ся засудови мирового суду, Леві кидав на него прокляти і оголошував „тресним“. Таке стрігало Маєра і Хаю Реднерів молочарів з Безза. Обое не хотіли піддати ся присудови т. є. заплатити

100 корон. За те Леві оголосив, що набі, який они продають, є „тресний“. Реднери притиснені до муру заплатили кару, але і обжалували Левіого Мавтнера перед судом о вимушене. По розправі трибунал засудив Левіого на 2 місяці в'язниці, а жидка Апеля за кривоприсягу на 3 місяці в'язниці.

Правдиве „золоте“ волосе. В місті Лідвіль, стану Кольорадо, прибув до фризера гірник, Джемс Мек Кормек. Підчас стриженья завважав фризьер золотий порошок в волосю стриженого. Як показало ся, Мек Кормек мав звичай мити що рана голову в потоці, що переливався попри его хату. Коли гірник дізнав ся про відкритє золота в своїй чуприні, поспішив сейчас до потоку і пересвідчив ся, що его дно є дуже богате в золото, котре уносить ся і в воді. Набув сейчас право експлоатації потоку. Нині жертвують ему вже 100.000 доларів відступного.

ОПОВІСТКА.

Дирекция тов. „Руска Каса“ в Чернівцях подає сим до загальної відомости, що задля внутрішнього урядованя, каса буде на днях 29., 30. і 31. н. ст. с. м. для партій замкнена.

Справоздане касове „Рускої Каси“

за місяць надоліст 1901 року.

А) приходи.

На початку місяця		в протягу місяця прибуло		3 кінцем місяця			
кор.	с.			кор.	с.	кор.	с.
131	44	1. На фонд резерв. загальний		8	50	139	94
730	88	2. На фонд резерв. товар.		4	50	735	38
2828	50	3. Вложено паїв		126	—	2954	50
43957	06	4. Вложено вкладок щадн.		4023	18	47980	24
20861	56	5. Звернено позичок на скрипти		1558	96	22420	52
13184	15	6. Звернено позичок на векслі		1087	69	14271	84
5108	14	7. Побрано відсотків		476	28	5584	42
1064	62	8. На адміністрацію побрано		125	21	1189	83
706	03	9. Побрано коштів спору		169	64	875	67
88572	38			7579	96	7579	96
5099	79	10. Готівка		253	88	5099	79
93672	17			7833	81	101252	13

Б) Розходи.

На початку місяця		в протягу місяця убуло		3 кінцем місяця	
кор.	с.			кор.	с.
100	92	1. Вложено на фонд рез. загал.	—	100	92
733	08	2. Вложено на фонд рез. тов.	—	733	08
1874	40	3. Виплачено паїв	78	1953	—
42010	42	4. Виплачено вкладок щадн.	2027	51	44037
16670	—	5. Дано позичок на скрипти	700	—	17370
26609	04	6. Дано позичок на векслї	3906	—	30515
1325	97	7. Виплачено відсотків	27	22	1353
601	52	8. Виплачено коштів адміністрації	30	93	641
39	19	9. Виплачено оплат скарбових	—	—	39
2411	90	10. Розділ чистого зиску	—	—	2411
915	05	11. Виплачено коштів спору	400	—	1315
126	80	12. Видано на інвентар	—	—	126
93418	29		7179	26	100597
253	88	13. Готівка (Сальдо)	654	58	654
93672	17		7833	84	101252

В місяці липни вступило 4 нових членів, з паями декларованими на суму 160 К. уплатили дійсно 126 К. — с. Виступив 1 член з паям на 18 К.

Дирекция:

О. Денис Еремійчук
голова.

Др. Стефан Гординський
виступник голови.

Ат. Руснак
член старшини.

➡ **Найбільша різдвяна вистава і принагідне закупно!** ➡

В ДОМІ ТОРГОВЕЛЬНИМ Б. БАЛТІНЕСТРА молодшого
в Чернівцях уліця Головна-Енценберга (Enzenberg-Hauptstrasse) ч. 3.

Склад ц. к. упривілейованої фабрики товарів з аль-паки і хіньського срібла В. Бахмана і Сп. у Відні.

Товари з старого срібла і бронзу:

Вази, ліхтарі, гарнітури до писаня і куреня, столи сальонові і на квіти, зигарки, фігури, зеркала, рами, пушки на зигара, товари з плюшу, шкіри, кишень на карти візитові і корони, дамські портмонетки з сріблом і без срібла, ланцюжки, гузики до маншетів правдиві бурштинові цигарниці, дамські пояски, шільдретові шпильки до волосся, торби до подорожі.

Товари з футрів:

Ковніри дамські, зарукавки для дам і дитий найновішого гатунку. Правдиві перські шапки для мушкін і хлопців. Зарукавки і ковніри в як найбільших виборах. Сукняні і плюшеві модні шапки для панів і дитий.

Товари вовняні і ткани:

Правдиве біле і егерське по цінні фабричній; сукні каштанові, штани, сорочки, скарпетки, панчохи, убрання для дитий. Вовняні покрива, каміши, вовняні рукавички для панів, панів і дитий.

Великий склад черевиків

з славної фабрики Anton Caprek у Відні з французької шкіри, а також інших сортів а все в найлучшій гатунку. Всякі зимові черевики для панів, панів і дитий.

Склад лиш правдивих російських кальшів і черевиків до снігу для панів, панів і дитий.

Коци до подорожі

з вельблюдового волосся, вовни, плюшу шовкового, як також колдри на ліжка всякого гатунку.

Краватки

у всіх модних фарбах. Всяких сортів і то шовкові, полотняні і зефірові. Краватки шовкові і до прання на складі, а що тижня приходять свіжі посилю після найновішої моди.

Панчохи,

шкарпетки, хустки до носа, ковніри і маншети.

Ц. к. спродаж стріляючого пороку.

Товариство взаїмних обезпачень

„ДНІСТЕР“

Львів, Ринок ч. 10. (дім „Просвіти“)

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, обезпечає будинки, і всі предмети движимі против шкід огневих.

„Дністер“ припоручили Приосвящ. Ординаріати Вєч. Духовенству і вірним всіх трєх Епархій.

Фонди гваранційні „Дністра“ з днем 31-го грудня 1900

Фонд резервовий . . .	311.540 кор.	11 сот.	} разом 520.406 к. 65 с.
Резерва премій . . .	171.942	—	
„ спеціальна . . .	6.000	—	
Фонд емеритальний . . .	30.924	54	

Тарифи „Дністра“ дуже умірковані. Надвижка річна розділяє ся між членів в формі зворотів. За рік 1900 дістають члени 8% звороту з премій.

„Дністер“ виплатив до 31. грудня 1900 відшкодовань 2.120.834 кор. Шкоди ліквідують ся безпировочно в присутности Делегата і 2 членів.

Поліси „Дністра“ приймають при позичках гіпотечних: Банк краєвий і Каси ощадности у Львові, Коломиї, Самборі, Долині, Снятині, Городенці, Терєбовлі, Заліщиках, Городку, Ярославі і Богородчанах.

На житє треба обезпечитись тілко через „Дністер“ в Товаристві взаїм. обезпечень в Кракові; з таких обезпечень через „Дністер“ іде часть провізії на рускі публичні добродійні цілі; поліси і квоти видає Краківське Товариство рускі.

„Дністер“ пошукує способних агентів, особливо селян господарів в окрестностях, де еще нема близько агенцій „Дністра“. — Агенти заробили вже 274.964 кор. провізії. — Зголосення о агенції треба вносити до Дирекції у Львові.

Гарне, добре і дешево!

Магазин одіжи для дам і панів

перед тим

МАРКУСА ФУРЕРА

в Чернівцях,

ул. Ратушева, ч. 15, під „Золотою грушкою“.

В кождім сезоні

найновіші плащі жіночі, для дівчат і дитий
жанети, мантильки, ротунди, порохівники
з шовку і могару
з перших віденьських і берлінських робітень.

Одяги для панів, хлопців і дитий

загортки, шляфроки, футра міські і до подорожі, менчикова, гавельюки і всі річи входячі в той фак.

Поручення зпоза міста виконує ся сейчас.

Гарне, добре і дешево!

В Науковім Товаристві імені Шевченка у Львові і в „Рускій Бєсїді“ в Чернівцях

приймає ся передплата на нове, наукове виданє

ПИСАНЬ О. ФЕДЬКОВИЧА

в чотирох томах,

під редакцією

проф. О. Колєси і д-ра Ів. Франка.

I-ий том (поезії) має вийти в серпні або вересні, II-ий (повісті) в грудні або січні, III-ий і IV-ий (драми, материяли біографічні і студії про Федьковича) вийдуть пізнійше; ціна за комплект, на гарнім папері буде 6 до 8 злр., за оправу осібно по 60 кр.

Хто зложить до жовтня н. ст. 5 злр. (а хто хоче з оправою — 6 злр.), дістане 25% опушту з ціни виданя (не враховуючи в то оправи), а решту заплатить при III і IV томі.

Поодинокі томи будуть продавати ся дорожше.

Найліпші

МАШИНИ ДО ШИТЯ

є так звані обручкові (Ringschiffchen).

Сї машини йдуть дуже легко і надзвичайно скоро (2000 штихів на мінуту). Сї машини мають приряд до гафтованя і приряд до острєня голок та ножиць. Окрім сих маю ще найновіші машини для шевців, кравців, римарів і такі, що шиють для потреби в перед і взад.

— За кожду машину гарантую 5 літ. —

Продаю за готові гроші і на виплат дешевше як всюди, хто невірить най переконає ся.

В. Данилевич

в бровари Штайнера ул. Дзїрцева ч. 21 в Чернівцях.

Виходить в Чернівцях
що середа, п'ятниця і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Реклама неопечатана
вільні від порга.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10 „	— „
на чверть року	5 „	— „
на місяць	1 „	70 „

Поодинокое число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати
платні в Чернівцях.

У відповідь „Дештентарі“ і єї поплечникам.

„Русини в прав. бж. церкві є
елементом зайшлим, без ніяких
прав!“

Ось вам пове речене, в котре
унав безграничний шовінізм руму-
нізаторський, що то би рад нас хоч
би зараз у ложці води утопити, на-
ші відносини до нашої питомої пра-
вославної церкви! Отже румуніза-
тори думають, що ті, котрі давно
перед Волохами були мешканцями
Буковини, що ті, котрі Волохови
дали свою освіту і культуру, що
ті, котрі учили Волохів віри Хри-
стової; — одним словом, що Руси-
ни на Буковині нарід зайшлий і
що сему народови треба видерти і
ту крихіточку права-правди, якої
румунізатори нам до нині ще не
успіли загартати! Ми вже так при-
викли до різних нападів і брі-
хонь румунізаторських газет, яку
би назву они й не носили і в якій
би мові они не виводили, що про-
сто не відчуваємо жадної раціональ-
ної причини, запускати ся з ними
в полеміку. Коли-ж нині все таки
хочемо дати відправу „Дештентарі“,
(ч. 93 з 12. грудня 1901) за єї
напасти і безстыдні вибрики супро-
ти нашого народу, то робимо се
тільки зі взгляду на критичну хви-
лю, яку переживає ціла австрійська
Русь як-раз тепер, так в Галичині
як також і на Буковині — хвилю
народного освідомлення і пробудже-
ня з вікового сну у всіх нап-
рямах народного життя і у всіх вер-
ствах суспільности.

Справедлива борба, яку підня-
ли на початку XX. століття наші

галицькі братя супроти тамошних
гнобителей, котру ми Буковинці так
щиро привитали і котра певно не
остане без додатних наслідків для
цілої Русі-України. — єя борба
заставляє нас, поставити собі пи-
танє: Чи вже і буковинські Руси-
ни настільки дозріли і освідомили
ся, щоби й они могли так рішучо
відказати ся від чужого постидного
ярма, як їх галицькі братя?

Хто знає добре наші відносини
церковні, хто знає всі кривди, всі
ті безправства, які терплять в цер-
кві православні Русини черновецькі,
про котрі недавно писала і Буко-
вина, той певно не буде сумніви-
ти ся, що брутальність наших про-
тивників сягає далеко дальше ніж
у Галичині; а тому ще більше по-
винна заставити повстати вже раз
рішучо у власній обороні. Цинізм
та обурююча і свідомо брехливість
наших противників безпримірни. Во-
ни називають чисто-руські села во-
лохими і кажуть, що православних
Русинів на Буковині зовсім нема;
румунізують, де і що тільки мо-
жуть (і верещать про слявізацію
Волохів); а мимо всего того мають ще
безличність писати про „арогантські
претенсії Славян у церкві, хоть
на сїм полі дїє ся як-раз нам як
найбільша кривда від десятків літ і
аж до сїєї хвилі.

Все се повинно нас застанови-
ти серйозно. Для тим яснійшого о-
значення нашої ситуації мусимо
звернути увагу на слїдуючі уступи
із „Дештентарі“.

Пустивши в світ видумку, що
навіть єп. Гакман, хоть Русин пі-
сля народности, не відважував ся(!),
нарушувати волохского ха-
рактеру (!?) правосл. церкви бу-

ковинської, „Дештентаря“ говорить
дальше:

„В протигу яких трийцяти літ
— себто після єп. Гакмана — по-
встали нечувані зміни (се чиста
правда, але як раз з противного
боку). Не лишень, що впроваджено(!)
язик словянський в багатьох сіль-
ських церквах руских (отже пре-
ці таки раз було, і то багато
руских сїл на Буковині), не ли-
шень, що сьогодні Русини безправ-
но (!?) присвоюють собі право, пе-
неписувати ся по руски з власт-
ями церковними; они старають ся
навіть під ріжними видуманими не-
гідними поводами, повиганяти во-
лохских сьвящеників із сїльских
церков, вибудованих благочестиво-
стю великих волохских (!?) добро-
дїїв.“

Що за безлуздий шовінізм, що
за цинізм, що за класична брехли-
вість!

Звичайно кували румунізатори
і їх „Дештентаря“ мов зазуля у-
водно; „на Буковині нема право-
славних Русинів“. Нині они параз
проговорили ся, вже додають, що
є і було, і то багато руских
громад правосл. на Буковині, та
тільки в сїх громадах споконвіку (?)
уживали в церкві мову волохску!
Се брїхня, безстыдна, свідомо бре-
хня. Але коли би й припустити,
що ся брїхня — не брїхня, а прав-
да, то чи було оно справедли-
во, що правосл. сьвященики служили
і проповідували в руских гро-
мадах по волохску, і яку користь
могли мати люди з такої церкви і
з таких сьвящеників? Яким же
правом і якою логікою домагають
ся румунізатори від нас, щоби

ми носили і на далі се ярмо і зрі-
кали ся своїх природних прав?

Але послухаймо далі!

„На якій підставі домагають ся
Русини впровадження язика словян-
ского в церкві історично-волохській“?
пише „Дештентаря“.

Відповідь на се наївне питанє
здає ся, дуже проста. Підставою
до сїх домагань служить нам пра-
во природне і право пра-
во славної церкви, — те са-
ме право, на підставі котрого Воло-
хи колись домагали ся усунення
старословянської мови із свого бо-
гослуження і так довго не мовчали,
аж свого досягнули. — Але просто
штубацька глупість показує ся із
слїдуючих слів, котрими недотепний
писака бере ся інтерпретувати ав-
стрійські основні закони:

„Основні державні закони“, пи-
ше він, не дають Русинам такого
права. § 19. зак. з дня 21. грудня
1867 не постановляє нічого (!!!)
зглядом мови в церкві. Він гово-
рить тільки про рівноправність у
школі, в уряді і в життю пуб-
личнім. Закон певно би не мов-
чав про права мови в церкві, на-
коли-б законодавці не уважали офі-
ціальну мову церков за сьвятість,
до якої они не мають жадного
права.“

Так „Дештентаря“. Нам уже
представляє ся сеєя річ троха ин-
ше. По першім ми знаємо добре,
що церква стоїть на осїбних пра-
вах, себто користує ся до звисного
степені автономією супроти
державних законів. Єя автономія
однако ніяк не є безправством і не
дає жадної своєвільної власти одній
частині вірних над другими, як то
хоче „Дештентаря“ доказати.

Брудер і Затичка.

Оповіданє В. Кравченка.

(Далі).

Підрапор схопив ся, зібрав свою
постіль, одяг ся, умив ся і крадькома
на-почіпки подивив ся до віконця, як ось
разом зі спальні розчинили ся двері, а
звідти уже теж одтий Брудер ока-
зав ся:

— А ви вже й устали!
— Не сплю годин зо дві, — збре-
хав підрапор.

— Гей, та з вами заспати не
можна!... Се виходить, що ви й до роти
бігати-мете раненько... І як се до речі:
Я згінний часом засплю... З вас буде
щирий служака. У нас у юнкерському
уєї юнкері встають у шостій годині; я
був за начальника відділу, то мусїв у-
ставати о четвертій годині, щоб муні-
цію кожного юнкера заздалегідь пере-
глядїти та чи нема на казонах, що бі-
ля раниць, шиду... За се особливе нас
„дули“ страшенно.

— Се гарно, — каже господар, —
нема що журити ся — у нас є до чо-
гору повласть... Клишєнко не здатний до
праці, а через те з новобранцями дове-
лося-б мені самому порати ся, але на
що я вам буду заважати — ви молоді
— енергій досить... Тепер новобранці
всі ваші, що хочте, те з ними й робіть,
я вам даю віри!...

Від щастя у підрапора заблищали

очи і ввесь він задрижав, душа його за-
раз сама полетїла-б до казармів, щоб
там робити „ружейні прийоми“, марши-
рувати — та так міцно ставити ногу,
щоб аж уростала в землю!...

Господар постеріг гостей мріє, але
щоб кришку спинити жадання того, він
раптом перевів розмову на що инше:

— А шаблюку дамаську ви бачили
в мене? — разом спитав ся Брудер у
підрапора.

Той похитав головою, що, мов, не
бачив.

Господар пішов до спальні, винїс
звідти шаблюку.

— Ще — каже він — за батька,
офіцер приїхав з Кавказу та в нашому
містї й заслаб. У нашого тата на борг
брали йому лікарства... Потім той офіцер
узяв тай умер, а дружина його єю ша-
блюку нам віддала за лікарства... Ще й
більш була винна та вже простили, бо
дуже бідна...

По сьому оповіданю Брудер кришку,
як звичайно, помовчав, потім гукнув до
моськаля, щоб той давав самовара.

— Мені здаєть ся, сїй вугол, ко-
дого ви носите, збільшений проти за-
кона, — сказав осміхаючись Брудер до
підрапора; а сїй соромливо почав хо-
вати руку, бо справді чина собі на лі-
вому рукаві у мундірі дуже збільшив.

Щоб загладити неприємність, госпо-
дар спитав ся ласкавєнєю у підра-
пора:

— А власних мундірів маєте бо-
гацько?

— Одного — відказав той.

— А в мене два мундіри, а сурду-
тів маю аж три: один, що ще ні разу
не зодяганий, другого — на баль одя-
гаю, у третьому — що дня ходжу... А
четвертий (я забув, є ще й четвертий)
„так собі“ — старенький.

Брудер ще від учора постеріг тее,
що Затичка було однаково, чи він, Бру-
дер, перескакує у розмові з одної дісти
на другу чи ні... А підрапор усе зві-
жливо вислухував із усеї мови ротного
хоч по трохи чим небудь користував ся
„на колись то“.

Крім відомої шафи дружина од-
держала від свого тата ще й двісті ру-
блів грошій, дванадцятько сорочок, стіль-
ки-ж спідниць, та чотирьох, що не ка-
жуть „при дапах“... І хусточок з мере-
жечками, та деяку пичу дешицію... І все
те, щоб знана дружина, що власне єї
речі принесла вона, — говорив Брудер
далі — я умисне завів у окремих сні-
сок, коли, хай Бог боронить, умре дру-
жина і по ній не зостанеть ся дитинки,
то всі, які на той час матишуть ся жі-
нині речі, цілими я верну тєстьови; як
же подерло ся щось, то вибачайте, лю-
ди добрі, я тут не винен... Коли-ж Го-
сподь так захоче, що діти будуть живі,
то теж вибачайте, бо все те вже не
тєстьове, а дитяче... А коли-б вам знати
уюсю правду, то жінка від своєї мами на
посаг мала не футро, а так собі — біс
батька зна' що, я сам справив їй ось
бачте яке футро. — При сьому Брудер
відчинив винуклу скриню, дістав з неї
лисяче, осясамітом вкритє жіноцьке футро,
напаханє наотайно, показує.

— От у моєї мамі теж є два фу-
тра, тільки одно дістало ся їй від бабу-
ні, але, щоб їх обережувати від мїлі —
то отсе весною кладуть їх на горіще, у
окрему скриню, й перетрусяють мархо-
ткою та перцем червоним... Мархотка
хутчий вивітряєть ся; коли носити річ —
вона не смердіти-ме так, як наотай-
нована...

Самовар уже шипів на столі, Бру-
дер дістав чай, запарює; далі винїс
чотири шлянки, стільки-ж мисочок та
вєсяких инчих речей, які звичайно пода-
ють ся при чаю у порадних людий;
про кожду з сїх речей господар декла-
дно оповідав гостя, звідки вона і яким
робом до нього попала ся... Поглявши-ж
біля кожного прибору по мережаній, ду-
же вальненській серветці, Брудер відрі-
зав з хліба, „що пік ся дома, бо базар-
ним — можна заразити ся“, чотири то-
ненькі однакові шматочки, тоненько по-
намащував їх маслом, „що дома билось“, по-
клав ті кусочки на талїрочки біля
приборів, а кришки, які зостали ся від
різки хліба, збирав по одній і кидав со-
бі до рота:

— А бариня скоро приїде? — спи-
тав Брудер у денчика, що зі спальні
вийшов на пацях, несучи до шафи чай-
ну ложечку.

— Саме мамка кормить Бабику, то
пані по часах дивлять ся.

Далі буде.

Автономія нашої буковинсько-дальматинської правосл. церкви, яко церкви, що становить частину все-ленської церкви православної, означено точно законами сеї послідної, котра як звісно признає зглядом мови церковної своїм народам як найдаліше ідуче *suum cuique*. Оскільки-ж у нас фактичний стан що-де сеї точки не відповідає законам, прийнятим в церкві православній, оскільки є се безправством, яке повинен старати ся, коли вже не усунути то бодай не одобряти, кожний чесний і совісний православний християнин. На жаль годі приписати сеї прикмети тим, котрі стоять округ хоругви „Дештептарі“. Бо коли-б она у них дійсно була хоть на лів, то они мусіли-б сидіти ся і бодай мовчали би а не удавали покривджених і не натягали би зовсім неповинний § 19 наших державних законів.

Зрештою, коли би розум сих людей не був цілковито помрачений безмежним фанатизмом національним, а серце їх не упереджене і не зіпсоване до тла, то они могли би і в сїм навіть тим так незручно вибранім § добачити як-раз протівне тому, чого они у нїм шукають. Бо чи не належить розуміти під житєм публичним також і житє церковне? Або може уважають румунізатори нашу бук. прав. церкву за інституцію приватну??

(Конець буде.)

3 ради державної.

В п'ятницю відбуло ся засідане палати панів, на котрім при дискусії над бюджетовою провізориєю обговорювано теперішню ситуацію політичну в державі. Кн. Аверсперг сказав, що з конституцією і парламентаризмом в Австрії не все поступовано в спосіб цілком льоальний. Навіть на случай переходового абсолютизму не вийшло би ся з теперішнього заколоту, бо за кожним разом треба би вертати до теперішнього державного устрою.

Президент міністрів др. Кербер заявив, що правительство сильно переконане о конечности конституційного стану. В тяжких годинах відкинуло оно всі проекти, котрі стреміли до усунення існуючих трудностей в иньшій дорозі а не конституційній. „Я — сказав др. Кербер — належу до песимістів і маю надію, що погляд в пропасть, до котрої держава через заколот послідних літ присунула ся, потрафить навернути до праці всіх тих, на кім тяжить одвічальність за конституцію, та що скінчить ся сеї стан закостенілості, який мусів би бути нещастем для нас усіх. На тім становищі правительство буде й на далі стояти.“

Палата панів ухвалила в другім і третім читанні бюджетову провізорию, закон о продажах кріпостних ґрунтів в Кракові, Чернівцях і Берні і закон о управлінню пенсійних відносин ріжних категорій душпастирів. Иньші ухвалені палатою послів закони повіддавано дотичним комісіям і замкнено засідане.

Послідня сесія. Розпочата дня 17. жовтня рада державна, покінчила свої передсвятотні засідання, що продовжались точно два

місяці. Послідні засідання робили вражінє, що палата хоче трудитись... хоть оно стало ся під натиском д-ра Кербера, котрий все упоминав і грозив.

Зараз на першім засіданні 17. жовтня пригословив др. Кербер довшу програмову промову, в котрій представив послам конечність відложення спорів національних а взяти ся за порішене справ економічних. Дня 22. падолиста на конференції предсідателів клубів остерігав др. Кербер перед розбитєм парламенту і вказував послам їх велику одвічальність. Дня 5. грудня в комісії бюджетовій повторив він такий зазив до послів, лише з більшим натиском, щоби ситуацію не затемнювати і не приводити державу в таке положенє, котре наложило би народам „примус мовчання“. Буде се загрозою не аби-якою, страшнішою ніж § 14.

А коли і тої перестороги одні не налякали ся, а другі мов би не чули, заявив др. Кербер 9. грудня в повній палаті цілком ясно, що може наступити конечність засистованя конституції. Се посліднє налякало партії, котрі дрожать о свої мандати, і палата приступила горячково до праці, но взялась за неї досить пізно, бо майже два місяці упили були над дискусіями о нагальних внесеннях.

Найбільше часу забрали нагальні внесення: молодочехів Форшта о німецькій тарифі цловій, Кафтана о потребах залізного промислу, Виходія о знесеню мит, Мастальки, Странского і ин. о справах чесько-німецьких льокальної натури; иньших послів о духовних конгреґаціях, о загальних обезпеченнях на старість, а вкінці внесенє п. Романчука о галицьких виборах і п. Шустершица о словінськїм університеті. Все як раз вистарчило, щоби заняти дневний порядок на два місяці, і як би під загрозою засистованя конституції рішено в послідній хвили досить мирно бюджетову провізорию і послі роз'їхались на ціломісячні фєрї святотчі.

Ческа заява. Управа чеського парламентарного клубу видала слідуючу заяву під заголовком: „Посесії парламенту“. Пляни правительства що-до бюджету не удали ся, і ми маємо то пересвідченє, що дальша діяльність парламенту буде неможлива, оскільки не прийде до порозуміння в справі язиковій. Самі Німці признають вже потребу перемиря в справі язиковій, заки буде можна приступити до мирових переговорів. Що-до звісної погрози д-ра Кербера знесеня конституції, можемо лише тільки зазначити, що не може бути бесіди о управлінню відносин парламентарних, доки не витворить ся відповідний настрій для найпильніших справ угодових. Точка тяжкості лежить все в чеськїм язичі урядовім і чеськїм університеті на Мораві. Чехи готові радо взяти участь в угодових переговорах з Німцями, домагають ся лиш справедливости для себе. Коли би вступні переговори до угодових конференцій не удали ся, то кожний буде знати, де треба глядіти перешкоди, котра не допустила до них.

Перегляд політичний.

З нагоди царських іменни відбув ся у Відні 20. грудня обід в палаті цісарській. Присутні були цісар, архикнязь Франц Фердинанд, гр. Капніст з персоналом амбасад, гр. Іолуховский, др. Кербер, кількох міністрів і високих достойників. Цісар виїс тоаст на честь царя.

Репрезентация міста в Будапешті ухвалила візвати правительство видати закон протів поединків.

Всі польські і чеські товариства в Саксонії одержали приказ, щоби в будучности їх члени на загальних зборах промовляли лише по німецьки.

Англіське міністерство війни зарядило нову висилку війська до полудневої Африки. В сїчни має туді відійти шість батальйонів міліції.

Студенти академії в Фрайберґу заперотестували протів приймав чеських студентів до академії.

Ректор університету в Берліні не позволив на збори німецьких студентів в справі польській, отже збори скликали давнішні студенти. Критиковано поведєне Поляків, що они дрібні справи підносять до великого значіння; заперотестовано протів антирусских демонстрацій Поляків у Львові й Варшаві і візвано німецьких студентів, щоби на польські зачіпки уміли дати відповідь по німецьки. Так само, як польський сенат в своїй відозві до польської молодіжї!

Борба за руский університет.

Про неприяте львівських академіків на черновецький університет заговорили й черновецькі газети та тільки одна „Buk. Post“ не похвалила сенат, волоскі газети задоволені а „призна“ Русинам „Buk. Nachrichten“ написали навіть вступну статю, в котрій кажуть, що приняте здавало би ся бути з огляду на зріст числа слухачів пожадним, але число правників і так за велике для Буковини, а приріст правників-Русинів, що відтак остали би в краю і то в рускій часті, не тільки для Німців і Волохів непожаданий, але й Русини повинні би розважати, що тим би відтягнули урядників-Русинів зі східної Галичини. Не правда, які жичливі ті „Buk. Nachrichten“ для — Німців і Волохів, і тому вигонять Русинів навіть з рускої часті Буковини, аби не дай Боже не убуло їх в Галичині; бо внакше не стало би місця для німецьких зайдів, що їдять руский хліб і судять Русинів, не розуміючи їх мови. Ось вам, буков. Русини, христ.-німецька приязнь!

Із Черновців помістїло „Дьло“ ось-такє писмо в справі неприяте сепесіоністів з львівського університету (около 75 студентів):

„Причини неприяте, якими руководив ся сенат, були: льоальність супротив львівського сенату, відтак ніби-то спізнєна пора, бо небавом (?) кінчить ся семестер, а вкінці можливість, що в наслідок напливу руских студентів на німецький черновецький університет могли-б вони домагати ся его утравізації. О стійности сих причин злишне розводити ся. Ми подамо лиш на вічну пам'ять імена тих „мужів науки“, що голосували ізза тих причин протів приняте наших емігрантів. Ось вони: професори правничого факультету Герман, Ромман і Гауке та богословського Тарновский (Волох) і Гайна (Вірменин). — (Гайна не Вірменин а також Волох. Ред. „Буковини“). — За приняте були професори філософського факультету Калінка і Зелінка та професор богословського факультету Попович (Волох). — Надармо заходились коло приняте наших студентів професори-Русини д-ри Стоцкий і Калужнякский (що не входять в склад сего-річного сенату). Видно, що не лиш одному львівському сенатови судилось відограти сумну роль в історії нашого культурного розвою.

На руску анад. молодіж вплинуло по день 19-го грудня у Львові складок на 21.233 к. 27 с.

Товариство „Народна Торговля“ призначила на фонд запомоговий для академічної молодіжї 500 к.

Черновецький університетський сенат, пише „Дьло“, остаточно по довгих коровадах відкинув подання наших скадеміків о виїс на тамошний університет, мотивуючи своє рішенє „онізнєм“ подань. Однак той мотив не надержує критики, бо наші молоді емігранти внесли там подання ще кілька день перед 13. груднем, який був остаточним речєнєм до виїсєня подань. Властивого мотиву відмовного рішеня сенату треба шукати цілком де инде, а певно не в сфері об'єктивности! В сїм переконанню мусить утвердити кожного і та обєтавина, що ціла професурска колєсія була за приняте наших студентів а тільки кілька одиниць, що як-раз засідають в сенаті, спротивили ся сєму, поболоючи рускої переваги на черновецькїм університеті. Через сю незгоду серед професурскої колєжії і протягнула ся справа так довго. — Та неприяте студенти не втратять нічого, бо кільканадцятьох з них принято вже на краківський університет а прочих кілька десятків обідав приняте ректорат чеського університету в Празі. Туді і поїхали вже делегати молодіжї для виїсєня подань. Чеські студенти обіцяли їм всяку підмогу.

Львівських Руских богословів прийняли всіх, університети краківський і відєньський. В Кракові уже всіх вписано, а для приняте сенатом відєньського університету визначено для личних вписів яко речєнєць день 10-ого н. ст. сїчня 1902. Для увільненя від такої т. зв. „чесного“ треба мати: пертіфікат консисторії, свідєцтво убожєства (затверджене урядами громадским, парохіальним і старєством), свідєцтво зрілости і відходу в нїм. перекладі і індекє з фотографією.

Заява признаня швайцарських студентів і професорів русько-українськїм академічній молодіжї в Галичині. Студенти університету в Ціріх в Швайцарії, в числі 112, родом з Австрії, Росії, Італії і Швайцарії, та 12 професорів ціріхського університету прислали нашим академікам заяву сего змісту: „Зважаючи, що русько-українська народність є гнетеною, що терпіла і терпить багато; зважаючи, що русько-українська народність має нове право розвивати і плекати свою мову; зважаючи, що 4 мільйони Русинів-Українців в Австрії має безперечне право домагати ся висших наукових заведєнь; зважаючи, що русько-українські студенти в борбі о свої справедливі права стрічають ся з короткозорим шовінізмом;

студенти швайцарських університетів висказують русько-українським студентам у Львові свою симпатію і взивають їх, аби в культурній борбі ступали витрєвало аж до побіди“.

КОВЖКЖ.

Калєндар. Серєда 12/XII. (25/XII.): н. о. Спиридоно, с. м. Синєтєса; Р.: Рожд. Христ. Четвер 13/XII. (26/XII.): с. м. Евєстратія, Авєсєнтія, Євєгенія; Р.: Стефана

Відзначєня. Цісар надав директорам гімназії Морєви в Радівцях і Рєлті в Сучаві VI. ранґу, а гр.-кат. декана Івана Шиха в Сучаві іменував почесним крилошанином єпископальської консисторії.

Іменованя. Почтовий офіціал Артур Белєс іменований контролєром в Чернівцях.

П. Пігуляк і другі бук. послі повернули з Відні.

Клуб в черновецькій радї міській закладають християнські Німці, що за поміччю і иньших радних, які дадуть ся зловити на ніби інтернаціональний статут має допомогти хр. Німцям до панованя в нашій містї, зробити барона Фірта посадином міста, д-ра Вольфа директором магістрату і т. д. Покищо клуб звернений головнє протів жидів а іменнє д-ра Штравєрха, та скоро жиди тільки схотять, то покажуть неміч Німців без жидів.

Палата торговельна і промислова в Чернівцях мала 20. с. м. посліднє засіданє. Нові вибори відбудуть ся небавом.

До Амєрини пускати муть лишє письмених, скоро буде ухвалєний дотич-

ний закон, що вже предложений америк. сенатови. Коби то чимекоше!

Прав. консистория перенесла со-трудника Дробота із Замістя — до Ко-нятина а, нїм він ще туди пішов, до Задубрівки.

Галерію образів отворив властитель книгарні в Чернівцях Ромуальд Шап в своїм домі при улиці цвітній ч. 7. Тепер виставлені там Рекса образи з життя Наполеона, що представляють найважливіші хвили з его життя, а варта їх оглянути.

Про бук. календар на р. 1902 пише „Літер.-науковий Вістник“ в грудневій книжці: „Отсей календар призначений в першій мірі для бук. селян, тому й зміст його на сріз популярний. Він складає ся тільки з трох частин: 1. Календарської, 2. Інформаційної, 3. Для науки і забави: та в них зібрано все, що може придати ся бук. селянинові і зацікавити його. Незвичайно велике число ілюстрацій становить також не малу атракцію для селян. Нас найбільше може тішити сей об'яв, що цілий календар — із виїмком дра Стоцького (ого! Ред. „Буковини“) — зложений самими буко-винськими силами; в ньому взяли участь: Воробкевич, Попович, Сняток, Маланчук, Семанак Маковевич, Карбуляцький, Бажанський — як видно, деякі мало або й зо-всім не знає, що в нас. Із того можна вносити, що бук. Русини підносять ся щораз вище культурно і виробляють у себе щораз нові інтелектуальні сили. Дуже також радісний об'яв, що в цілім тім руху беруть велику участь тамашні учи-телі; ми знаємо, що там нині відно-сини у школі, як у Галичині, але скла-дати все на відносини — трохи за ба-гато. Живого, енергічного чоловіка, з зелізною волею, не зломить ніщо і не захає його до миначої дїрки. І коли-б у нас між учителями були такі люди, то й вони дали-б себе почути не в сїм то в нинішнім напрямі народної роботи, але видно, що їх таки нема... хоч учителів у порівняно з Буковиною така сила! Варто-б дуже подумати над тим, чому воно в нас так, а не інакше, і що зро-бити, аби сей невідрадий стан змінив ся на лїпше.“

Загальний збір ради культури кра-сової відбуде ся в понеділок дня 30-го грудня о год. 10-ій передполуднем в соймові саї. Має ся радити на уставом для діловодства, який уложав етальний виділ і над предлінарем на рік 1902-ий. Члени повітових стоваришень хлібороб-ским можуть прислухати ся сїм нарадам.

Станиславівське єпископство. З найдо-стовірнішого і найкомпетентнішого же-реда довідують св лівські часописи, що всякі поголоски про іменоване ста-ниславівського єпископа є не лише без-підставними, але до тепер навіть не зажадано предложеня кандидатів на се єпископство і діятого таке предложене ще не вийшло. Як звісно, розходить ся в сїй цілій справі о дотацію і поки справа дотації не буде порішеною, ви-двигане кандидатів було би передвчас-ним і безпредметовим.

Населене Європи виносило в р. 1801 около 175 мільонів мешканців а після сегорічного спису числить понад 392 мільонів.

Женщин на університетах було в минулому році в Німеччині 618, Швай-царії 625 а в Австрії 154, разом 1397. В Німеччині було найбільше в Берліні 293, в Швайцарії в Женеві 187, а в Австрії у Львові 74, але найбільше звичайних у Відні (30). В Чернівцях було тоді 4, а в р. є 1 звичайна (Ру-синка панна Гавеневична) і 12 надзви-чайних, слухачок. Найбілше слухачок загалом є Німкнї, відтак Росіянок, бо зо 500. Найбілше слухачок мають ме-дичні факультети багато є на філосо-фїчних а найменше на правничих ви-ділах. В Швайцарії є вже й 3 приват-ні доцентки; панна др. Тумаркін читає „історію новітньої естетички“, панна др. Родрік „biologie florale“ а панна Зєбров-ска про німецьких класиків. Богато же-нщин є лікарскими асистентками.

Телеграф через океан без дроту винайшов Марконі і телеграфував ним уже онодї з Англії до Америки. Сего при-лад підносить ся баллоном, ба навіть „змією“ високо у воздух і передає зна-ки другому дуже вразливому апаратови, хоть би він як далеко був.

III. Виказ жертв

на підмогу лівівським академікам-Русинам.		
Іполіт Влад надуч. в Ши-ривцях	—	4 к. — с.
о. К. Цісек парох в- Пого-рилівці	—	3 „ — „
М. Левинська з Пого-рилівки	—	5 „ — „
Дам. Сімович учит. в Пого-рилівці	—	3 „ — „
о. І. Караджі	—	2 „ — „
В. Завадюк надуч. в Багні	—	4 „ 60 „
о. Ів. Палагійчик з Раранча	—	4 „ — „
Катерина Чертовков учит. з Раранча	—	2 „ — „
Петро Войновський надучитель	—	2 „ — „
Олена Граматович	—	1 „ — „
Марія Дроздовска	—	1 „ — „
Юрій Граматович	—	1 „ — „
Читальня Р. Бесіди всі в Юрківцях	—	4 „ — „
Микола Устиянович радник шкільний в Радівцях	—	20 „ — „
Сергій Шполярівський професор	—	1 „ — „
п. Джулей	—	— „ 01 „
Стіковий	—	— „ 10 „
Кропелницький	—	— „ 20 „
Рудан	—	— „ 40 „
Мавгурак	—	— „ 20 „
Панчук	—	— „ 20 „
Г. Чорний	—	— „ 10 „
Потурняк	—	— „ 10 „
Т. Чорнавський	—	— „ 20 „
Філія Р. Школи в Кіпмани	—	50 „ — „
Др. Теодот Галін	—	5 „ — „
о. Єротеї Федорович з Ревної	—	4 „ — „
Др. Константи Клім	—	10 „ — „
з попередних виказів	—	300-30
разом дотепер	—	431.50

Крім того обов'язують ся Ви. Добродї: о. К. Цісек, пані М. Левинська і п. Да-мїан Сімович з Погорилівки присплати місячно разом 10 к. на дальні запомоги. Спасибі!

Др. Смаль-Стоцький, проф. Д. Єремійчук.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Моя перша любов.

Я сидів — так почав мій приятель оповідати — в найромантичнішій часті Чернівців. Са часть міста не находила ся за мого часу, як багато думають, на ринку під „Чорним горлом“ або на „Острім пляну“, але за старими цвин-тарями. Тут були гори і долини, покриті густими лісами — терняків, кривих та ріпаків, заселені чередами безріг, курий та псами і котами, котрі не належали до нікого. Тут проживали теплою порою ті щасливі люди, що нічим не журять ся, не тому, що все мають, а тому, що нічого не мають. Долиною тік потік, в котрий стікали канали та річквкк, роб-лячи де-не-де водоспади. За потоком були два ставки, в котрих було можна за два крейцари цілий день купати ся. Зручні хлопці лучили приємне з пожи-точним і вертали з купелі з повними кишеними риби. Властива романтика о-колиці приходила аж по заході сонця до свого повного значіння. В сїю пору сияли горби і долини не від ламп, а від жовнерських іузіків та товстих лиць і рук кухарок. Таємничі шепоти, торжест-венні присяги, глибокі зітхання та сварки заздрисних доходили до ух людей, що сюди переходили.

Я мав тоді 17 років і читав цілу зиму не математику, котру я страх пе-навидів, тільки „Відгу графїю“, „Рі-нальдо Ринальдіні“, „Красну грїшницю“, заборонені твори Захер-Мазоха, і пере-писував всі пісні, що мені в руки по-пали ся. Мій тато, котрому „паня“ опо-відала про мою пильність, ріс з радо-щів.

Са лектура змінила мої погляди на жіноцтво радикально. Я думав до того часу, що жінки і панни є на то, аби носили спідницї і фартухи. Крім сего мали жінок, після моїх гадки, варити їсти, печи, прати, дїти бавити і чоловіків сва-рити, а панни шити, гаклювати, кучері собі вишкіати та в зеркало зазірати.

Як весна настала і горби покрили ся зеленими хонтами а в кожній видо-линї почало таємничо шепотїти, вибух у моїх грудях могучий вогонь. Я чув

ся дуже нещасливим, був незадоволеним і чогось мені в-одно не доставало. Мое серце забало любові, як каня дощу. Я почав „робити“ стихи. Сьпівав про лю-бов, про панни, весну, май, цвіткк, на-писав кілька іділї і сонетів, а наконець зладив страшну сатиру на професорів взагалї, а на мого професора з матема-тики з оєїона. Шкода лиш, що я сїх моїх творів не заховав до тепер. Вони були писані в модернім дусі і я був би мїг тепер видати грубий том найстар-ших сепесіонїстичних стихів і придати собі не лише грошї, але й слави і місце в літературі.

Одного вечера сидів я при вікні і думав, що би завтра сказати мому най-гіршому ворогові (професорови матема-тики), аби мене не питав, коли нараз неприємні, скриплячі звуки звернули мою увагу на хату через дорогу.

Тут сидів борщівник. Так називала его моя паня, що з ним, як сусїдом, розуміє ся, жила в сварцї. Він мав ве-лике занятє: продавав борщ, жорнив з гречки крупи та муку, фабрикавав з рі-пакового олію сїманий, торгував крілями, годубцями та морскими свинками. Яко раціональний промисловець тримав він кілька безрог і годубав, властиво голо-дував їх мертвицею. Розуміє ся, що без-роги против такого поступованя проте-стували зі всеї сили.

Я глигнув на борщівникову хату і узрів его доньку-одиначку при відчаненїм вікні. Сидїла там і дивила ся на мене. Я вже їй нераз видів. Вона була молода, — перед тоді ще гуєл паса — низка і як на єї лїта груба. Мала коротке, рідке, русаво-жовте-гїде волосечко, за-кручене в малий чубок на потилици. Очи були безбарвні, а шнї цілком не мала.

Мое серце почало скакати козака і я глибоко зітхнув. Панна Міня — се було впрочїм не дуже поетичне їмя — відповіла мені також зітхненем. Я по-клав руку на серце і зітхнув ще десять разів. Вона також. Відтак кидали ми одно другому поцілуї. На сїм скінчило ся сьгодні наше „познакомленє“, бо єї закликали до хати, а мені дала паня ве-черяти.

До раня напїсав я лист на цілий аркуш, закінчений гарячим стихом. Па-нин панчик доручив его за грїнку хлі-ба моїй вибранїї. Вже на другий день дістав я задовольаючу відповідь. Так лю-били ся ми явїсь час і були щасливі.

Са любов змінила мене цілком. Я затав ся вичисувати, зазірати в зеркало, купив високий ковїр, що аж в уха по-ров, мавив волос пахучим оїїном, від котрого потім голова обїїнила ся, і за-писав собі з Відня помаду, від котрої мали за три недїли вуса вирости як у гузара. Шість недїл уживав я сїї по-мади, вуса не вирости, але за то губа облупила ся. Я вже не годив ся на то, аби тато мене стригли, тільки їшов до фрізнера. До школи цілком не ходив, за то ходив майже що вечера з Мінею на прохїд, розуміє ся такими стежками, ку-да мало хто блудив.

До тепер любив ся ми лиш іде-ально. Найбільшим виразом нашої любви було стискане руки. Але мое серце по-чало неустанно жадати сильнішої любви; мене перло до рішучого кроку. Одного вечера сидїли ми на одній лавцї, забу-тїй цілим сьвітом, в пїсарскім огороді і — мовчали.

Довго мовчали.

Раптом вив я перед нею на колїна здохмив благаючи мої руки і: „Мій зо-лотий ангелїну, найдорожшїй ідеале, сонце мого життя, моя горячо улюблена Мінечко, я так тебе дуже люблю, що день і ніч лиш про тебе думаю, не мо-жу їсти, не можу спати, (що не можу вчити ся, я мовчав), в-одно і в-одно му-ну про тебе думати. Вже не годен ви-тримати, не годен так даї мучити ся. Або жите, або смерть! Одно сївнє з твоїх солодких уст може мене зробити найщасливішим у сьвітї або загнати ме-не в темний студений грїб...“ Задоханий перестав я на хвили і дивив ся на єї товсте лице, що за вражїня зробили мої слова на ню, і узрівши на нїм радість, говорив далї: „На отсе заходяче сонце, вечірне небо, сьвяточно прирїдїту землю і мїлих воздушних сїїваків присягаю тут тобі, що лиш тебе, одніську тебе буду вірно любити і слухати. Посьвачу тобі мое тіло і душу, я твій слуга, роз-поряджай моїм житєм. Хоть би ти ка-зала мені в керницю скочити, то скочу,

бо за євїй ідеал жите дати, то найсо-лодша річ на сьвітї... Найдорожша, най-любїйша душкк, прекрасна Мінеко, ах, скажи мені, чи любиш ти мене, скажи вірну правду, най знаю, чи маю жити, чи нї!“

Коротка павза.

— Люблю, люблю! шепнула вона тихим і, розуміє ся, стидливим голосом.

В тїй хвилї зірвав ся я на ноги і обїїнив єї шнї, нї, лиш за то місце, де шнїя повинна бутї. Мінечка нацурїла губи, а я зачав єї цілувати...

— Гай, ти ладаку! — задзвенїв сердитий голос мого тата позад нас. „Чекай, ледащо, мені люди вновїли, що ти робїш, я тебе вже з годину шукаю! чекай, ти смаркачко!“ — кричав тато даї і вмакував пальцями.

Не було жарту. Тато підходив чим раз грізнійше. Панна Міня обтерла від моїх поцілуїв мокре лице рукавом, бо не було коли витягнути з кишевї хустинку, упустила парасольку та на право, а я, затиснув капелюшину добре на голову, та на лїво, як вітер...

Ще того самого вечера перевіз, властиво перенїс ся я на нїншу стан-цію, а панни Міні і до сегодня не бачив.

Васловїч, 9. грудня 1901.

Іван Сїнюк.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Slovansky przhled за сєй місяць споминає про руских послів в радї дер-жавній а іменно за внесок п. Ро-манчука в справі виборів, котрого нагїсть відкинєно сполученими чеськими і польськими голосами, про бесїди дра Коса і Ник. Василька, підносячи стосун-ки між Русинами а Волохами на Буко-винї, жадане рускої гімназї і краєвого банку. — Записуючи дрібну освїтїну працї Русинів на Буковині на підставі статистики читаленї, яку на-дала „Буковина“, газета додає від себе справедливо: „To je malo“. — На оста-ток виступає „Przhled“ в справі рус-кого університету остро проти чеських „Narodnich List-ів“, що пїшуть проти кожного поступу. „Przhled“ до-водить даними кривду Русинів на лїв-ському університетї, наводить велике чи-сло руских академіків а на підставі праць тов. ім. Шевченка, яких „Nar. Listy“ мабуть не знають, кажуть, що Русини, які є навіть і по чужих універ-ситетах, годні розвинути акад. науку, як се видно по Чехах, всесторонно. Шпра дїка належить ся „Slov. Prze-hled-ови“ за єго симпатїї до нас.

О П О В І С Т К А.

Дирекція тов. „Руска Каса“ в Чер-нівцях подає сїм до загальної відомости, що задля внутрішнього урядованя, каса буде на днях 29., 30. і 31. п. ет. с. м. для партїї замкнена.

Х то собі замовить 50 МАЛИХ КАТЕХИЗИСІВ

штука по 15 кр. (30 сотників)

той дістане 10% опусту а пакет з поч-ти вже оплачений. Адресувати належить Торговлі паперу „Рускої Ради“ Чернівці, ул. Петровича ч. 4:

Х

то хоче дістати КАЛЕНДАРІ

в коміс, най зголосить ся до

Торговлі паперу „Рускої Ради“ в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2. Пакет оплатить „Торговля“ а кож-дий 10-ий календар дає даром за розпродаж.

ПРИБОРИ до ПИСАНЯ і РИСОВАНЯ

поручає

ПАПІРНЯ „РУСКОЇ РАДИ“.

Чернівці, ул. Петровича ч. 4.

Як вже всюди єсть відомо що

Ріхтера скринки до камінної будови з якором

є найліпшою і наймудрішою іграшкою яку можна дати дітям для розвивки і забави.

Париж 1900 золотий медаль!

Ріхтера скринки до камінної будови єть всюди відзначені а послідного часу в Парижі 1900 р. золотим медалем.

Ріхтера будівляні скринки з якором можна кожного часу після плану побільшити будівляними камінчиками приспособленими до будови мосту з дуже красно випро-

блених камінчиків. Ріхтера будівляні скринки єть по ціні від 0.75, 1¹/₂, 3, 3¹/₂, 4¹/₂, до 6 корон і више, а будівляна скринка з якором з камінчиками прирядженими до будови мосту від 3 корон можна дістати у всіх ліпших торговлях з забавками; але треба уважати на знак якор, бо без якора не єть правдиві скринки.

Новина! Ріхтерові забавки терпеливости: холодна кров, девять нараз, сфінкс, коболод, громозвід, не гнівай ся і п. по ціні 70 сот., правдиві лише з якором.

Хто хоче дітям справляти дарунки, нехай собі скаже прислати чимекошче новий, богато ілюстрований цінник від підписаної фірми; цінник висилає ся за дармо і оплачено.

Königl. Hof- und Kammerlieferanten J. Ad. Richter & Cie.,
Erste österreichisch-ungarische k. u. k. priv. Steinbaufasten-Fabrik.

Comptoir und Niederlage: I. Dperngasse Nr. 16. Wien. Fabrik: XIII/1 (Siebung). Rudolfstadt, Nürnberg, Olten (Schweiz), Rotterdam. New-York, 215 Pearl-Street.

Котвиця.
Liniment. Capsici comp.

з антики Ріхтера в Празі,
загально признаний знаменитий

УСМИТРОЮЩИЙ ЛІК НА ВТИРАНЕ

по ціні 40 кр., 70 бр. і 1 зр.; можна купити у всіх антиках. Просимо жадати сего

загально улюблений лік

все лише в оригінальних флашках з нашим охоронним знаком „КОТВИЦА“ з антики Ріхтера і для остерожности приймати лише флашки з тим охоронним знаком яко правдиві.

АПТИКА РІХТЕРА
під золотим львом у Празі.

Г. ФАЙЛЕР

усувач нагніток

Чернівці, ул. Руска 8.

Найбільша різдвяна вистава і принагідне закупно!

В ДОМІ ТОРГОВЕЛЬНИМ Б. БАЛЬТІНЕСТРА молодшого

в Чернівцях улица Головна-Енценберга (Enzenberg-Hauptstrasse) ч. 3.

Склад ц. к. упривілейованої фабрики товарів з альпаки і хінського срібла В. Бахмана і Сп. у Відні.

Товари з старого срібла і бронзу:

Вази, ліхтарі, гарнітури до писаня і куреня, столи сальонові і на квіти, зигарки, фігури, зеркала, рами, пущки на зигара, товари з плюшу, шкери, кишені на карти візитові і корони, дамски портмонетки з сріблом і без срібла, ланцюжки, тузика до манжетів правдиві бурштинові зигарничі, дамскі пояски, шільдретові шпильки до волосся, торби до подорожжя.

Товари з футрів: Ковніри дамски, зарукавки для дам і дітей найновішого гатунку. Правдиві перекі шапки для мушці і хлопців. Зарукавки і ковніри в як найбільших виборах. Сукнані і плюшеві модні шапки для панів і дітей.

Товари вовняні і ткані: Правдиве біле і егерске по ціні фабричний; скі кафтаніки, штани, сорочки, скарпатки, панчохи, убрана для дітей. Вовняні покриття, камани, вовняні рукавички для пань, панів і дітей.

Великий склад черевиків з славної фабрики Anton Capek у Відні з французкої шкери, а також иньших сорт а все в найлучшим гатунку. Всякі зимові черовики для пань, панів і дітей.

Склад лиш правдивих російських кальонів і черевиків до снігу для пань, панів і дітей.

Коци до подорожжя з вельблюдового волосся, вовни, плюшу шовкового, як також колдри на ліжка всякого гатунку.

Краватки у всіх модних фарбах. Всяких сортів і то шовкові, полотняні і зефірові. Краватки шовкові і до прання є на складі, а що тижня приходить свіжі посилки після найновішої моди.

Панчохи, шкарпатки, хустки до носа, ковніри і маншети.

Ц. к. спродаж стріляючого порошу.

Гарне, добре і дешево!

Магазин одіжи для дам і панів

перед тим

МАРКУСА ФУРЕРА

в Чернівцях,

ул. Ратушева, ч. 15, під „Золотою грушкою“.

В кождім сезоні

найновіші плащі жіночі, для дівчат і дітей
жакети, мантильки, ротунди, порохівники
з шовку і могару
з перших віденьських і берлінських робітень.

Одяги для панів, хлопців і дітей
загортеи, шляфроки, футра міскі і до подорожжя,
менчикова, гавельоки і всі річи входячі в той фак.

Порученя зпоза міста виконує ся сейчас.

Гарне, добре і дешево!

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерського.

В Науковім Товаристві імені Шевченка у Львові і в „Рускій Бесіді“ в Чернівцях

приймає ся передплата на нове, наукове видане

ПИСАНЬ О. ФЕДЬКОВИЧА

в чотирох томах,

під редакцією

проф. О. Колесси і д-ра Ів. Франка.

I-ий том (поезії) має вийти в серпні або вересні, II-ий (повісти) в грудні або січні, III-ий і IV-ий (драми, матеріали біографічні і студії про Федьковича) вийдуть пізнійше; ціна за комплект, на гарнім папері буде 6 до 8 зр., за оправу осібно по 60 кр.

Хто зложить до жовтня н. ст. 5 зр. (а хто хоче з оправою — 6 зр.), дістане 25% опушту з ціни видання (не враховуючи в то оправу), а решту заплатити при III і IV томі. Поодинокі томи будуть продавати ся дорожше.

рено, себто ті ктиторі, котрих „Дептептар“ і єї поплечники в злобній наївності називають „своїми“ хочь доказати не можуть, чи не було межі ними також „троха“ і наших“, а то тим більше, що під ті часи, коли єї пляхотні люди свої дажки на церкву дарували, церква правосл. на Буковині носила безперечно руско-славянський характер, а не волоский.

Ми, здає ся, сказали все. А тепер нехай буде ділом усіх нас, доказати лютих ворогам, чином, що ми дійсно спосібні ще до „козацьких“ подвигів, про які іронічно споминає „Дептептар“, закликаючи своїх прихвостнів „зробити їм кінцець“.

Доложимо лукавому ворогові, що прав. буковинські Русини в своїй церкві елемент не зайшлий, а споконвічний, котрий знає заступити ся за свої прадідівські права так, як то пристойть на дітий слави предків вілних православних козаків українських!

Православний.

Перегляд політичний.

Заява міністра президента в палаті панів. По кількох разних промовах д-ра Кербера в палаті послів прийшла на него черга виступити з заявою і в палаті панів, яку він і зложив на посліднім засіданню д. 20. с. м. кілька раз і з натиском підніс він там потребу заховання і розвою конституційного устрою монархії. Хвалив палату панів яко заборолу і підпору конституційних свобод; підніс з натиском надію, що она все окаже ся найсильнішим оборонцем держави супротив грозячих їй небезпек і причинить ся до того, щоби конституційний устрій служив і відповідав своїм властивим цілям.

Такий самий дух віяв в его промові також із тих уступів, що доторкали відносин з Угорщиною. І тут президент міністрів упевняв, що его змаганем є — для економічних відносин Австрії до Угор-

щини здобути тривкі і безпечні підстави, оперті на дотеперішній формі угоди. Отже мова д-ра Кербера була в тім напрямі успокоюючою.

Не хибувало їй також сили в схарактеризованню теперішнього положення. Говорив він виразно о пропасти, над якою держава опинилася, і о закостенілості, в яку зачав попадати державний організм. Та мимо того він глядять не песимістично в будучність, а надіє ся і вірить в поворот нормальних відносин парламентарних.

Отже послідний важкий голос з ради державної, який доходить до загальної відомості населення монархії по відроченню ради державної, звучить більше надійно і спокійнійше... Та почувмо і побачимо, що буде далі.

Голоси преси про парламентарну ситуацію.

„Fremdenblatt“ добачає в рішеннях під кінцець сесії законах, що послі хотіли такі щось привезти своїм виборцям тай поухвалювали закони, які від держави жадають видатків, але не постарали ся й о покриті. Пожелати-б, щоби охота до праці витривала у парламенті й зглядом державних потреб. Промова президента міністрів збудила парламент і наради з байдужности. Партії заглянули в будучність і мусять до неї приготувити ся. Ся зміна заповідає поліпшене відносин парламентарних і подає надію на уздоровлене. Проби помирення Чехів з Німцями, хоч до си не вдавали ся, розпічнуть ся знов не тільки задля національного спокою, але й задля спасення парламентаризму.

„Vaterland“ добачає обструкцію в тім, що палата послів рішила видатки проти заяви міністра скарбу, що без покриття вони неможливі.

„Neue freie Presse“ пише, що добуток погрози д-ра Кербера дуже малий, та питає, чим він на будуче гадає нагнати парламент до праці, коли вистріляв вже найбільші гармати. Одинок надія то примирене Німців і Чехів;

трудности справді збільшили ся, але, збільшило ся й переконане, що мир мусить наступити, коли немає прийти до катастрофи, котрої таки всі боять ся. В сїм бачить газета заперуку, що коли-б і не вдала ся злагода чесько-німецькі, що не наступить зміна конституції, бо парламент, що не хотів допустити до ужитку § 14, не збере ся наново лише на те, щоби довести до зломання конституції.

Ческі „Народні Лісти“ не вірять в можливість чесько-німецької згоди ізза Всенімців, що єї не бажують щиро, коли за уселіве ставляють аби вперед признати німецьку мову державною.

„Bohemia“ видить добрий знак в тім, що Німці відкинули внесок Всенімців, аби над відповідію Кербера на інтерпеляцію про его погрозу отворити дебат тай у тім, що Чехи при кінці сесії не держали ся свого заповідження, що будуть правительству всім бороздити.

„Reichswehr“ не задивляє ся рожево на ситуацію, парламент прийме аж тоді свій обовязок, коли словнит потреби держави без огляду на популярність, а до того ще далеко.

„Reichsprot“ каже, що до літа покаже ся, хто має більше зрозуміння для конституції парід чи парламент, а парід певно хоче парламенту.

В одвіт на резолюцію німецьких студентів зазначають студенти польські в Берліні, що демонстрації 13. грудня не були виразом антинімецьких чувств лиш звернені против особи того професора, котрий в своїх викладах обиджав їх народність. Берлінські дневники обчислюють, що на Всенімців зложено вже звиш 120.000 марок.

Варшавський англійський консуль заявляє, що на его предложене англійське правительство поробило у російського кроки в цілі закупки коней для полудневої Африки, однак до тепер не одержало на се ніякого одвіта.

З нагоди іменин царя відбули ся в Петербурзі великі військові паради в присутності князя черногорского. При обіді тоастував цар на честь армії і князя черногорского, а великий кн. Володимир Александрович на честь царя. — „Новое Время“ помістило займалу статію, в котрій обговорює заяву Відьова

в парламенті німецькім о солідарности пруско-російській в справі польській і виказує неможливість відновлення Польщі з-перед 1772 року.

Демонстрантів, числом 21, котрим доведено участь в антипруській агітації і каригідних розрухах, покарано 2 до 3 тижневим арештом.

Десять тисячів робітників без занятя урядило в Будапешті 23. грудня величезну демонстрацію голодову; прийшло до великих авантур з поліцією.

Конфлікт між Аргентиною а Чілі так заострів ся, що можна кождої хвилі надіятись зірвани дипломатичних зносин. В Венецуелі вибухли загальні розрухи.

Кабінетова криза в Софії поладзана. Дотеперішній кабинет Каравенова позистає і даліше в урядованню а собрание має знов розпочати свої наради в справі позички. Група банкерів продовжила речення переговорів до вівторка.

Подорож цїсаря до Італії. Італійські дневники доносять, що в Римі роблять великі приготування на прийняття цїсаря Франц Йосифа. Після Італії король Віктор Емануель вибирає ся відвідати двори європейські, і розпічне від зложених візити цїсареві австрійському, а по повороті короля італійського вибере ся австрійський цїсар з ревізитою до Риму.

Другий дневник Tribuna додає навіть, що австро-угорський амбасадор при Ватикані гр. Сечен одержав місію упрости папу, щоби згодив ся на те, що цїсар зложит візиту перше в Квіриналі, королеві італійському, а опісля у Ватикані, папі римському.

Звісно, що цїсар наш від часу об'єднання Італії не був в Римі, та що папа не приймає у себе тих католицьких володітелів, котрі перше переступили пороги Квіриналу, ніж би мали его відвідати в поневільнім уєдненню, тай підношено уже нераз трудности тої ситуації. Тож всего імовірнійше, що цїсар Франц Йосиф мусів би придумати спосіб, як недавно цар Николай, котрий зложив візити і Німцям і Французам, не ставши ногою на німецькій землі і не відвівши Парижа — щоби сповнит етикетальний обовязок і доказати, що на рівні трактує ся обі спірні між собою сторони.

Поділе, Волинні Україна отрясакть ся мало-помалу від колишньої польської переваги, а піднадають під вплив російського елементу. „Кієвлянин“ на основі цифр виказує, що польський елемент не може вже нині становити поважнійшої перешкоди до заведення земств в тих краях, бо у відносинах елементу російського польського зайшли значні зміни.

Ще в 1861 році 90% земської посїлости було власністю польських дідичів, а 83% крєпаків відробляли їм панщину в трох малоруських губерніях. В 1865 р. приватна земська власність так ділилася, що 5,947,000 десятин (89%) землі було власністю польських, а 742,000 (11%) російських дідичів. Нині приватна власність в руках польських виносить 47%. Взивши ще в рахунок землі, які становлять власність держави і иньшої категорії, то земельна посїлсть в руках польських зійшла нині там на 20%.

Крім того зайшли там поважні зміни також і що до самого населення. Ще в 1861 році на 5 і лів мільона населеня краю виносило число Поляків 485.000 голов, т. є. 9% населеня, а по переписи з 1897 р., котра виказала загаль населеня на 9,605,540 голов було Поляків 505,468, т. є. 6%. При тім і характер російско-польських відносин вже не є такий, який був перед сорок літами. Змінив ся він вже значно та й з порядку річи мусить і даліше змінити ся в некористь польського а в користь московського елементу. Та нам Русинам Українцям мала з того потїха!

Війна в Африці. Французський тижневик Memorial diplomatique доніс перед кількома днями, що англійське правительство повідомило держави, що війна трансваальська скінчить ся найпізнійше в марті 1902. Правда, що до марта ще далеко, до того часу ще не одно стати ся може, однак загальнаучений досвідом, приймає те пророчество дуже недовірливо. Вже при розпочатю війни предсказувано, що она неминучо скінчить ся до Різдва 1899 р.:

По сїй мові, щоби ті люди, які на той час могли слухати сю балабачку, не подумали того, що тут може бути якась небудь сварка, а що се так собі, то хіба не очевидяче з того, що не чоловік жінку, а вже вона його пригортає до себе на власних колїнах... А що се подруже справді кохаєть ся собі, та за тим одно другому так зробило очима, що від суміжного щастя вони обое зараз готові умерти!...

— Як гарно, серденько, — зжакнув ся Брудер, що я, а не хтось инчий першим помітив у тебе респорту сукню... Чекай-но, мені самому зручнійше буде зашити її прямо на тобі!...

— А тепер, сказав чоловік до дружини потому, як уже полатав подерте, — ти, дусю, іди до кухні, бо щоби часом без тебе слуги не порозтаскували того, що готувати меть ся на обід.

— А ми з вами, — каже ротний, звернувшись до підпрапора, дістаючи шитвову машину, кришчу пограємось — адже всяку близу на себе, „на неї“, на діти у нас краще за мене жадне не пошле.

Далі господар дістав із скрині сувій полотна, розпросторив частину з нього на ідальний стіл, а поверху полотна поклав жінчину сорочку і попросив, щоби гість подержав ту паровицю з одного боку, а з другого Брудерови буде зручнійше кроїти!...

Відізвавши ножицями, де було треба, ротний зметав і почав направляти полотню під машинну голку, а підпрапор крутить за ручку від колеса!...

— Усе гарно, усе гарно, — каже господар — тільки і сам не знаю, що маю робити у Божому свїті: Клименко лянция, а Скрицький хоч і не вживає горілки, але-ж по ночах у карти „репї жет ся“, а в день усе чай, усе чай не, та одно знай — піт рушником витирає — службу зовсім занехав, з того в мене й ротна школа нігчємня... А влетить найбільше від начальства кому, як не мені!...

— А чи не можна би так, щоби от хоч-би одному комусь зрания вчити новобранців, а по обіді займатись з ротньою школою? — спитав ся підпрапор.

— Прощо хоч і не моєї роти, а хитрий і абеда, — продовжує свій мрій Брудер, не звертаючи уваги на запитання підпрапора, — та ще у моїй роті нічого собі, а ось візьміть ви четверту роту: сам капітан Бабуля ніколи не ходить на вчення, а хоч би й ходив, його рота ніколи не вміти-ме марширувати... Обережуйтесь, щоби у куші з ним вас вони на свій лад не звернули!...

Сі речі вражають Затичку в серце образою: адже він ніколи не може слухатись таких товаришів, як от Клименко, Скрицький, Прощо, Бабуля... Душа-ж його незвичайно виєша за їхню... І він жадає про се зараз-же сказати своєму любому ротному, але якось не хватає духу узяти та так таки разом і оповістити, що мов пити горілку йому зрода не доводило ся, а чаю ураз більш від двох шклянок ніяк не випе... У карти грати — боїть ся програтись... А хитрим ніколи не буде!... — Він сам що

дня до обіду буде на муштрі з новобранцями, а по обіді вчити-ме грамотити москалів у ротній школі!... А рота марширувати-ме в нього отак: лівий хланок, не одставай, середина — не випирай!... Усі держіть голови в гору, кождо людина за п'ятнадцять кроків уперід себе очі у землю віпри!... Тримайтесь струною!... Виєше ногу, ширше крок!... Раз-два!... Раз-два!...

А начальник побачив та: — Харашо ребята-а-а-о-о-о!... — Раді старать ся, Ваше Пресходительство!!!

— Підпрапорчика Затичку на офіцера призвести!... — кричить начальник.

— Покорнійше благодарю, Ваше Пресходительство!!! — Левай!... левай!!... А не кульгай, бісова личина!... Та разом — тиць піхвою в спину відсталого жиди!...

Трайні славам трубам — Ми драли ся з галавам... Бр-р-р-р!!! Фіті-ті!!! Ох-ох-ох!!!...

Житомир, 1898 р.

Далі буде.

его наслідник Кіченер відложив той річинець до липня 1901 року; маємо половину грудня, а по Бурях не слідно, щоби витерпали всі свої сили і склонились до зложеня оружя. Слабі они, що правда, щоби могли вибороти собі якісь користи, але досить витривалі і спритні, щоби задержати давний status quo, мимо всіх перехвалок Чемберлена, Робертеа, Кіченера і ин. Девет, о котрім довго не було чутки, та одні держали его уже за помершого, в новіший часі дає ся знов Англіїям добре в знаки. А й сам мартовий річинець — поставлений Англіїями хіба з тої причини, що в Трансвалю тоді починає ся зима і Бурам хибно провіанту — також не конче допише. Бури мали цілий сегорічний багатий збір збіжжя і паші в найурожайніших сторонах Капланду і Трансвалю для себе забрати і перед Англіїїями добре обезпечити й сховати. Вкінці ще й те доносять з тих далеких сторін, що в послідніх часах багато Бурів з жонами, дітьми і чередами перенесли ся на німецьку територію, їм на якийсь час безплатно відступлену, котру мають по шістьох місяцях закупити, виарендувати або покинути. А те все не віщує близького кінця англійско-бурскої війни.

КОВЖКК.

Календар. Пятниця 14/XII. (27/XII.): с. м. Тирса, Левкія, Филемона; Р.: ев. Йоана, Субота 15/XII. (28/XII.): с. с. Елевтерія, с. м. Сусанні, с. Антії, Р.: Молоди, муч.

Іменованя. При дирекції екарбу іменованій рахунковим офіціалом Стан. Шудік а асистентом Лев Таблевиц.

Авансували при бук. залізницях самі Жиди і Поляки, ось їх імена Райнігер, Атлас, Діамант, Равх, Фреліх, Гофман, Маньковский, Лявкотка і Зославський.

„Кружок українських дівчат“ засновує ся, як зачуваємо, в Чернівцях, Отже прибуде нове руске товариство, коби тільки діяльне!

Проби хору „Бук. Бояна“ розпочнуть ся знов 17. н. ст. сіння праготованем концерту в пам'ять Шевченка. Співлюбиві Русини і Русини, що схотять причинити ся до звеличення нашого г'єнія, зволять явити ся вже на сій пробі.

Важне для учителів. Відомо кождому з учителів, що наука історії природи осягає найскорші і найлучші успіхи тогди, коли трактує ся її при помочи оказів входячих в зачерк тойж науки. Тому кождий учитель а възглядно кождий заряд школи, котрий такої збірки не посідає, повинен о ню постаратись. Такі збірки, в склад котрих входять найріжнородайніші оказы мінералогічні ботанічні і геологічні, можна дістати і то за дуже низьку ціну у Йосифа Петрушевича, емер. учителя в Новиці ад Калущ, почта Іосо. І на Буковині повинен би хто з учительства зробити такі збірки, мав би добрий дохід.

Буковинець Юрий Марко, котрий поїхав сими днями на просьбу шахистів до Петербурга, здобув собі там в грі шахів чималу славу. Із числа 12 партій виграв 9, 2 розіграв, а тільки одну програв.

Игуменом монастиря в Сухавиці монахи вибрали (?) пароха з Горичої Василя Іаґуца а консисторія, розуміє ся, затвердила сей вибір (?), хоч найстаршим кандидатом був Русин Іванович із Кіцмана і ему належало ся се місце по бл. п. архимандриті Филиповичеві, але ромунізаторам в голові лише політика а не церква, заслуга і повага.

Руский театр перейхав дня 16-го грудня с. р. з Самбора до Дрогобича.

Незадоволені шкільним інспектором у Вишніви п. надуч. Д. О. з П. і п. Іуик Гершко Герман з Банилова; бо перший водів гуляти по Чернівцях, ніж учити, а другий хотів конче, аби з Вишніви викинули другого учителя, а настановили его. Ну й покаржали ся оба перший у „Fr. Lehrerzeitung“, а другий в „Buk. Journal“. Не дивуємо ся Іцикови і „Journal-ови“, що брешуть на Русина, розуміємо, що й „Fr. Lehrerzeitung“ рада як може приприти латку

хоч би й неправдою, інспекторови, що не належить до сїї табору; але непростима річ, коли Русин що хоче уходити за патріота, чінає ся Русина за справедливий наслідок власних гріхів.

Землетрасеня. В Загребі було по полудни сильне землетрасеня, котре тривало 5 секунд. Багато домів поцупало але з людей нікому не стало ся нічого. — Дуже сильне землетрасеня було дня 15. с. м. в Манілі на Филиппинських островах. Землетрасеня настало рано і тривало цілих 65 секунд. Багато людей було під ту пору в церквах, де настав був страшений переполох. Люди вибігаючи з церков перевертали, толочили і душили одні других. В одній хвилі заповнили ся улиці тисячами людей. Ще довго по тім, коли земля вже перестала була трясти ся, вибігало на улицю багато людей з великих домів та готелів, так що майже всі домів в місті стояли пустою. Кілько людей при сій катастрофі потерпило і як велика шкода, поки що не знати.

Страшна подія стала ся сими днями в Лісбоні, Донна Марія Христина Романовна де Гаваццо, дама з ліпших кругів португальської столиці, матір кількох дрібних дітей, хорувала від кількох днів, аж перед кількома днями найдено єї рано неживу в постелі. Позаяк Португалія теплий край, то мерців ховають там до 24 годин, отже пороблено чим скорше приготування до похорону. З'явив ся священник, тіло поблагословлено, зложено в домовину, і родина через ніч сиділа коло тіла. На другий день, околдо 2-ої години по полудни, понесли тіло на кладовище. Залим ще спущено домовину з тілом до гробу, дав ся в ній почути глухий голос, а відтак і драпане по домовині в середині. Зараз отворено домовину а Марія Романовна де Гаваццо на великий страх всіх присутних підняла ся і сіла. Але здає ся, що із страху зійшла з розуму. Єї занесено чим скорше домів, прикликано зараз лікарів, але все надармо; она до п'яти годин таки вже на правду померла. Припускають загально, що лікар, оглядач мерців, не пізнав, що Гаваццо була лиш в летаргії і дав позволене на похорон.

Спростованє. В III. виказі жертв на львівську академічну молодіж, напечатанім в 147. числі „Буковини“ вкрали ся через недогляд отєї ошибки: Сергій Шпойнаровський, професор, замість 1 кор., повинно стояти 4 кор., п. Джулей замість 01 сот., повинно стояти 10 сот.

О П О В І С Т К А.

Дирекція тов. „Руска Каса“ в Чернівцях подає сим до загальної відомости, що задля внутрішнього урядованя, каса буде на днях 29., 30. і 31. н. ст. с. м. для партій замкнена.

Вісти господарські, промислові і торговельні.

Запомогти для тих, що заложать і будуть утримувати малі шкільні деревовочевих, ухвалила давати рада культури краюї; але хто хоче дістати запомогу, той мусить виновнати отєї приписи:

1. Запомогти по 100 корон дає рада культури краюї тим господарям, учителям, громадам або спілкам господарок, котрі приймуть на себе обовязок, або свої дотеперішні шкільні після сих приписів урядити, або в р. 1902-ім нові шкільні заложити.

Хто коло своєї шкільки ходити ме добре, тому обіцне рада культури краюї давати і в сїдуючих роках запомоги до найбільшої суми 25 корон, оскільки стане на се засобів грошевих.

2. Хто хоче дістати таку запомогу, той нехай подасть просьбу без штемплія до ради культури краюї найпізнійше до дня 15-го лютого 1902, а в тій просьбі мусить виразно бути сказане, що він обіцне тримати ся докладно отсих приписів.

3. Земля призначена на шкільну деревовочевих мусить бути два ари за велика (трохи більша як дві пражини), мусить бути добре огорожена, щоби

ніхто не міг деревцям шкодити, на 50 см. завглубки скопана, і не сьміє бути занадто спадиста. Мокляк або шутровище до того не придатні.

4. Огородчик призначений на шкільку треба так поділити, щоби на стежечки пало як найменше, не більше як 10%, на грядки з насїнем і з пересадками яких 5%, на сьвіжо засаджені дички, однорічні, дворічні і трирічні щенки по 17%, а решту (17%) щоби скопати, добре погноїти і в першій році засїяти або засадити сапальними ростинами (кукурудзою, барабудею і т. п.) План огородчика треба предложити разом з поданем радї культури краюї, а розділ на планї зробити вона сама.

5. Сїяти зернята найліпше в осени, але треба вперед їх намочити і мїнїом запарити, аби були безпечні против мишій і птахів; пересаджувати висадки треба вже зараз першого літа, хіба що посуха тому перешкодила-б, то в осени першого року і у відстухах на 10—25 см.

Пересаджувати такі дички, що вже здібні до щеплення, треба рядками і то так, щоби ті рядки були на 80 см. від себе віддалені, а в рядках одна дичка від другої на 40 см.

Найліпше дички окулізувати, а се робити ся з кінцем місяця липня або з початком місяця серпня, але можна також і щепити, що робить ся на весні.

Чи окулізує ся чи щепить ся, то завжди треба се робити при землі, або в висоті корони.

В першій році в новозаложенім огородчику треба так засїяти зерна, як також засадити оден відділ такими дичками, що в літі має ся їх окулізувати, а другий відділ здоровими в руках нащепленими дичками, а відтак що року заложений садочок далі розширяти.

6. Хто хоче таку запомогу дістати той мусить дати доказ, що має потріб, не знане, як такий садочок закладати і як его провадити.

7. Хто хоче дістати таку запомогу, той, мусить перебрати на себе обовязок, найменше через 8 літ таку шкільку в добрім стані утримувати, бо инакше рада культури краюї має право зажадати звороту даної запомоги.

8. Рада культури краюї має право, відкуповувати зазвичай трилітні, добре вишлекані щенки за ціну по 80 сотиків на місци після вибору заступника ради культури краюї.

Але властитель шкільки повинен до кінця місяця вересня кожного року бути повідомлений рід ради культури краюї, кілько щенок вона потребує від него купити.

9. В разі непередвиджених випадків, як перенесене учителя, продаж господарства і т. п. застерігте собі рада культури краюї в часі перших 8 літ заложена шкілька за єї запомогу, зробити якусь справедливу угоду або з дотеперішним або з новим властителем шкільки в справі дальшого веденя єї шкільки.

10. Перед усім треба дбати про плеканє середно високих яблунь і груш, аж відтак слив, черешень, і орхів.

Плекати карликоваті і шпальрові дерева тепер ще не треба.

11. Отєї гатунки треба нащеплювати: зимову золоту парменівку, канадійську ренету (або париску Rambour), шампанську велику Кассельську ренету, Parkers-Popping, пурпурову кузіно (Cousino).

Коломаса осїнну сочисту грушу, княгиню анжулемську, Лігеля зимову сочисту грушу, Діля сочисту грушу; Домову сливу, Фелленбергі сливу.

12. Рада культури краюї буде о то дбати, щоби роздобути зразів або також і дичок на кошта властителей шкільок.

13. Як рада культури краюї не відкупить собі щенок, то властителям шкільки вільно їх, кому хоче, продати.

14. Половину запомоги виплачує рада культури краюї зараз, як єї кому уділять, другу половину по заложено шкільки на весні 1902.

15. При заложених вже шкільках треба пристосувати їх веденя до сих приписів.

16. Щенок вишлеканих в шкільках за запомогу ради культури краюї, можна лише давати буковинським людям до садження.

17. Властитель такої шкільки, що дістає запомогу, має селянам словом і ділом давати поради про садівництво.

Надіслане.

На стипендію ім. Ом. Поповича

заложили на мої руки сїдуючі панї і панове:

Альбота Дм.	13.—	кр.
Анюк Ю.	6.80	„
Альбота К.	8.10	„
Аксинтович А.	7.—	„
Авакович Кл.	10.—	„
Бажанський І.	10.—	„
Бойчук Іл.	9.16	„
Бокачук І.	3.—	„
Борович Лука	9.80	„
Бупура Іл.	5.90	„
Божук М.	3.—	„
Холодний Ф.	5.—	„
Циганюк Ів.	5.60	„
Циганюк Ст.	5.—	„
Чаховський В.	12.—	„
Григорович М.	11.80	„
Григорович Вл.	8.—	„
Ілюк О.	4.—	„
Івасюк В.	6.80	„
Ячеш Єв.	3.—	„
Евстафівич Д.	5.40	„
Якубович Ю.	5.40	„
Ясна Ад.	4.—	„
Калинюк Ю.	5.—	„
Кракалія М.	6.70	„
Луценко Ю.	5.90	„
Дроздовська М.	5.40	„
Малик Іл.	12.40	„
Драчницький Вл.	5.40	„
Мандичевський Ів.	8.50	„
Мариянчук Д.	6.—	„
о. Манастирський А.	3.—	„
Матіас Є.	5.40	„
Недільський Єв.	14.—	„
Омельський Деніс	6.60	„
Омельський Г.	9.10	„
Орза В.	—,90	„
Омельський К.	5.40	„
Падура Дм.	6.10	„
Патонівич Д.	5.—	„
Павлюк К.	5.36	„
Павел Дм.	13.60	„
Петрачик А.	7.10	„
Попович Ом.	9.50	„
Продан А.	4.40	„
Плешкан Іл.	5.40	„
Прокопович І. п. П.	10.—	„
Радохемський В.	10.33	„
Радик В.	5.50	„
Готинчан К.	5.40	„
Гіндій Т.	5.90	„
Спишук Н.	11.—	„
Сиротюк М.	5.90	„
Тарновський Д.	6.90	„
Терлецький Н.	8.—	„
Тевстук Н.	6.46	„
Томюк К.	2.—	„
Стратичук А. п. І.	15.—	„
Томоруг Дм.	5.40	„
Томоруг О.	8.—	„
Томоруг С.	8.—	„
Пінта Н.	1.—	„
Хшонетовська В.	5.40	„
Димчук В.	4.—	„
Вальтер М.	5.40	„
Войновський П.	7.50	„
Цозель А.	11.80	„
Зугаєвич А.	10.33	„
Жуковский Єв.	13.—	„
Жибачинський А. й. О.	16.30	„
Жуковский А.	5.40	„
Семенюк Н.	2.—	„
Жалковский Т.	2.—	„
Сімович Д.	6.50	„
Кордашевський К.	10.26	„
Хранко Іл.	5.40	„
Чернецкий Т.	7.90	„
Кравчук А.	5.40	„
Гордійчук Ю.	3.—	„
Когинюк Ст.	1.—	„
Іванічкий Гр.	2.—	„
З вечеря в Кл.	7.50	„
Датки	—,32	„

Разом 575.12

Дальше переняв я від п. Никоровича готівку . . . 341.28 „
вексель на . . . 40.— „

разом 916.40

вексель . . . 40.— „
Гроші зложені в касі тов. „Народний Дім“ в Чернівцях, Кіцмань, 22. грудня 1902.
Іларій Стратичук.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Вп. І. Г. у В. н. Ч. Вашу допису відослано до ред. „Діла“.

Як вже всюди єсть відомо що

Ріхтера скринки до камінної будови з якором

є найліпшою і наймудрішою іграшкою яку можна дати дітям для розвивки і забави.

Париж 1900 золотий медаль!

Ріхтера скринки до камінної будови єть всюди відзначені а по-свідного часу в Парижі 1900 р. золотим медалем.

Ріхтера будівляні скринки з якором можна кожного часу після плану побільшити будівляними камінчиками приспособленими до будови мосту з дуже красно виро-

блених камінчиків. Ріхтера будівляні скринки єть по ціні від 0.75, 1 1/2, 3, 3 1/2, 4 1/2, до 6 корон і више, а будівляна скринка з якором з камінчиками прирадженими до будови мосту від 3 корон можна дістати у всіх ліпших торговлях з забавками; але треба уважати на знак якор, бо без якора не єть правдиві скринки.

Новина! Ріхтерові забавки терпеливости: холодна кров, девять нараз, сфінкс, кобальд, громозвід, не гнівайся і п. по ціні 70 сот., правдиві лише з якором.

Хто хоче дітям справляти дарунки, нехай собі скаже прислати чимскорше новий, багато ілюстрований ціник від підписаної фірми; ціник висилає ся за дармо і оплачено.

Königl. Hof- und Kammerlieferanten F. Ad. Richter & Cie.,
Erste österreichisch-ungarische k. u. k. priv. Steinbaukasten-Fabrik.

Comptoir und Niederlage: I. Operngasse Nr. 16. Wien. Fabrik: XIII. (Siehung). Rudolfstadt, Nürnberg, Olten (Schweiz), Rotterdam. New-York, 215 Pearl-Street.

Котвиця.
Liniment. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в Празі,
загально признаний знаменитий

УСМИТРЮЮЧИЙ ЛІК НА ВТИРАНЕ

по ціні 40 гр., 70 гр. і 1 зр.; можна купи-
ти у всіх антиках. Просимо жадати сей

загально улюблений лік

все лише в оригінальних флашках з на-
шим охоронним знаком „котвиця“ з
аптики Ріхтера і для остерожности при-
мати лише флашки з тим охоронним зна-
ком яко правдиві.

АПТИКА РІХТЕРА
під золотим львом у Празі.

Г. ФАЙЛЕР

усувач нагніток

Чернівці, ул. Руска 8.

Найбільша різдвяна вистава і принагідне закупно!

В ДОМІ ТОРГОВЕЛЬНИМ Б. БАЛЬТІНЕСТРА молодшого

в Чернівцях уліця Головна-Енценберга (Enzenberg-Hauptstrasse) ч. 3.

Склад ц. к. упривілейованої фабрики товарів з аль-паки і хінського срібла В. Бахмана і Сп. у Відні.

Товари з старого срібла і бронзу:

Вази, ліхтарі, гарнітури до писання і куреня, столи
салюнові і на квіти, зигарки, фігури, зеркала, рами,
пушки на зигара, товари з плюшу, шкери, кишені
на карти візитові і корони, дамські портмонетки з
сріблом і без срібла, ланцюжки, гузики до манше-
тів правдиві бурштинові цигарниці, дамські пояски,
шльокретові шпильки до волосся, торби до подорожи.

Товари з футрів: Ковніри дамські, зарукавки для
дам і дітей найповнішого га-
тунку. Правдиві перські шапки для мущин і хлопців.
Зарукавки і ковніри в як найбільших виборах.
Сукнані і плюшеві модні шапки для панів і дітей.

Товари вовняні і ткані: Правдиве біле і аґер-
ске по ціні фабричній;
скі кафтанники, штани, сорочки, сваритки, панчохи,
убрання для дітей. Вовняні покриття, камашні, вов-
няні рукавички для пань, панів і дітей.

Великий склад черевиків з славної фабрики
Anton Capek у Відні
з французкої шкери, а також інших сорт а все в
найлучшій гатунку. Всякі зимові черовики для
пань, панів і дітей.

Склад лиш правдивих російських кальонів і чере-
виків до свігу для пань, панів і дітей.

Коци до подорожи з вельблюдового волосся, вовни,
плюшу шовкового, як також
волдри на ліжка всякого гатунку.

Краватки у всіх модних фарбах. Всяких сортів і
то шовкові, полотняні і зефірові. Кра-
ватки шовкові і до прання є на складі, а що тижня
приходять свіжі посилю після найновішої моди.

Панчохи, шкарпитки, хустки до носа,
ковніри і маншети.

Ц. к. спродаж стріляючого пороку.

Гарне, добре і дешево!

Магазин одіжи для дам і панів

перед тим

МАРКУСА ФУРЕРА

в Чернівцях,

ул. Ратушева, ч. 15, під „Золотою грушкою“.

В кождім сезоні

найновіші плащі жіночі, для дівчат і дітей
жакети, мантильки, ротунди, порохівники
з шовку і могару
з перших віденьських і берлінських робітень.

Одяги для панів, хлопців і дітей

загортки, шляфроки, футра міські і до подорожи,
менчикови, гавельюки і всі річи входячі в той фак.

Поручення зпоза міста виконує ся сейчас.

Гарне, добре і дешево!

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерського.

В Науковім Товаристві імені Шевченка у Львові і
в „Рускій Бесіді“ в Чернівцях

приймає ся передплата на нове, наукове видане

ПИСАНЬ О. ФЕДЬКОВИЧА

в чотирох томах,

під редакцією

проф. О. Колесси і д-ра Ів. Франка.

I-ий том (поезиї) має вийти в серпні або вересні, II-ий (по-
вісти) в грудні або січні, III-ий і IV-ий (драми, материяли
біографічні і студії про Федьковича) вийдуть пізнійше; ціна
за комплект, на гарнім папері буде 6 до 8 зр., за опрау
осібно по 60 гр.

Хто зложить до жовтня н. ст. 5 зр. (а хто хоче з оправою
— 6 зр.), дістане 25% опушту з ціни видання (не врахо-
вуючи в то опрау), а решту заплатити при III і IV томі.

Поодинокі томи будуть продавати ся дорожше.

За редакцію відповідає Володислав Секерський.

Виходить в Чернівцях
що середи, п'ятниці і неділі.

Родакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровицька ч. 2.

Рукописи ввертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламні неопечатані
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	—
на пів року	10	—
на чверть року	5	—
на місяць	1	70

Подидає число коштує 16 сот.

Передплата і наданість за інсертати
платні в Чернівцях.

Нагороди за заслуги.

Ми подали в попереднім числі вість, що монахи з Сучавиць вибрав своїм игуменом пароху з Горичої Василя Іліюца-та що консисторія сей вибір затвердила. Хто знає наших монахів та нашу консисторію, той знає й ту стару тайну, що игуменів вибирають властиво консисторські румунізатори, а монахи розуміє ся на все потакують. На що-ж би й був інспектором монастирів Калінескул?

Отак то відбували ся в останніх роках неодні вже вибори игуменів і все виходили ними Волохи.

Так то відбув ся і сей вибір в Сучавиць і ним виїшов Волох, хоч се місце займав перед тим Русин, бл. п. архимандрит-митрофор Филипович і хоч, що ще важніше, меж кандидатами на се місце найстаршим був о. Іванович із Кіцманя.

Коли навіть не уважає ся на те, що місце по Русині належить ся Русині то й тоді належить ся воно найстаршому і найгіднішому з кандидатів, а таким був о. Іванович.

Але видно наші консисторські румунізатори мають на увазі не церковні а національні заслуги, їм просвічує не церква, а румунізація. Ну, а з того боку о. Іванович не має ніяких заслуг, бо він був і в Русині, що правда не провинив ся ніяк своєю рускістю, але й не заслужив ся хочби тим, щоби назвав ся Волохом. За те о. Іліюц не тільки що в Волоху, але й заслужив ся в Горичі тим, що за го часів в сій рускій громаді за-

ложено волоху школу. Від коли-ж помімо всяких румунізаторських замірів, під'юджуваних людей і т. п. перемінене є на руску, тоді сей игумен прославив ся хоч тим, що не уділяє в ній науки релігій. В нагороду за се вивисшено о. Іліюца на игумена а о. Івановича, що сповняв доси примірно лише церковні обов'язки, поминено.

Значить у консисторських румунізаторів рішають тільки румунізаторські заслуги, церковні справи се зовсім під'ядна річ у них. На се є й дальші докази з останніх таки часів.

Пригадуємо тут ось н. пр. об'єду парохії в Ленківцях, надану с. м. Волохови Петрашкови з Вікна, якого консисторські румунізатори предложили на першій місци. І він заслужив ся хіба тим, що рускі діти оставляв без науки релігій, спинав культурний розвій руского народу.

А коли-б сягнути трохи дальше, то перед нами стануть постаті таких „заслужених“ духовників, як Чунтуляк, що з „руского“ католика став игуменом-архимандритом, як з „руского“ проповідника Прокоповича, котрого консисторські румунізатори пхають зі всієї сили на катедрального архипрезвитера і совітника консисторського, а з ним і таких „прихильних“ до руских дітний катехитів, як Кока і Цопа, що всі вже й є одною ногою в консисторії...

Згадаймо на остаток ще й про таких славних і поза Буковину „заслужених“ світоців православної церкви, як Могаріу-Андрієвич, Зиган-Цурканович, Calinescu-Каліновський і Bejan-Бажан; а тоді ста-

не нам ясно, які заслуги провадять до вивиснення в ерархії православної церкви на Буковині.

Та про се заговорила доста ясно і „Дештептаря“ як раз в останнім числі. В дописі із села домагає ся очевидно під-румунізатор особливих нагород для тих пові-румунізаторів, що мучать ся в борбі по руских парохіях.

Ось єдині заслуги, сьвященників, за які можуть бути певні нагороди консисторських румунізаторів; пови-румунізатори, а ще більш ренегати-румунізатори ще й нині у великих ласках. Але вже не на довго бо коли нема справедливости з гори, то буде вона з долу, з народу, що вже доста обзиває ся проти пови-румунізаторів, а з поступом просвіти заговорить ще голоснійше, що їх почують і консисторські ренегати-румунізатори.

Перегляд політичний.

Політичне положення.

Остання річ міністра-президента д-ра Кербера виголошена в палаті вельмож, яку ми недавно обговорювали, і парламентарне положення не перестають бути предметом обговорів в журналістській ріжних сторонництв. „В антракті“ розбирає понеділковий орган вірноконституційної шляхти вигляди німецько-чеських переговорів. Сей орган запевняє, що вступні конференції, які мають бути переведені в першій часті 1902 року, не мають ніякої цілі, як підготувати ґрунт до угоди самої. Обидві інтересовані сторони мали би передо-

всім сформулювати свої домагання. Річницю правительства буде, там взяти провід в свої руки, де буде розходити ся о розмежене спірної області. При тім треба звернути бачність на близько стоячі сторонництва на правій і лівій стороні палати, котрі не є безпосередньо інтересовані в розв'язці чесько-німецького питання. Сі сторонництва менше о те, чи в угодних конференціях досягне ся мало або багато, мали би право, вимагати заперуки удержання парламентаризму. Про уздоровлення парламенту мали би зарівно дбати так правительство як і парламентарні сторонництва.

На нинішній місци той сам дивник виводить, що чесько-угодова акція має довести лише до тимчасового роз'єму, а не має пособляти національній поступативній політиці. Мимо деяких некорисних познать треба сподівати ся, що нитку порозуміння можна буде обережно і старанно дальше прясти.

Один німецько-поступовий дивник одержує „з дуже певного жерела“ таку інформацію про сучасне положення, що правительство каже так Чехам як і Німцям прокламати пропамитне письмо і з обидвох пишмених представлень національних домагань виснує вислідку. Независимо від тої акції має дальше іти робота над бюджетом так в комісії як і в повній палаті. Парламентарне положення є отже після думки того дивника так само непевне, як перед тим, однак є надія, що бюджет буде до великодня ухвалений.

Тимчасом дивництво в Чехах не перестає найчорнішими красками малювати вигляди чесько-

Житє.

Житє? Що-ж воно таке? Чи се не рух порошку, не рух матерії? Матерія свідомості! Як воно красно, як високо, як зрозуміло...

*

А мати все було говорить мені: не виглядай кріз віконце, не варт! Слухай мене, я стара. Що тобі зі світа прийде? Ти добра голова, тебе шкода для низкого житя. Видиш, ти красна, статочна-тебе поважають, ти мусиш використати єї приємні. Ох, коби я була мала при своїй красі твій розум! Богинею стала би!

*

Світ відновити... Ох, коби то можна! Мати має досвід-розум, вона знає, що говорити. Розум-розум, ти мій скарбе! Ти мусиш стати зорею світа, ти мусиш змести з лиця землі всі нісенітницї, все, що розумови на дорожі. — А чи се в моїй силі? Мати каже, що розум се найбільша сила в світі. І ся сила не мала би того вдійти?

*

Ох зробіть, зробіть! Я мушу се зробити, казала я. Я застановляла ся над тим щилими днями, я думала, думала — але якось мені се тяжко йшло. Мати мене потішала — я думала дальше. Я не мала би видумати того, що хочу, я

не мала би ушасливити світ? Я стала ся дуже задумливою...

*

Сестри мої і брати не такі були. Вони сьміяли ся з мене, що я така була якась, якась така... Чому не виїдеш з хати, не політаєш, не погуляєш? Слухати старої? Пожадеш того! — А весна уже давно почала ся. Я сиділа в самім кутку нашого кубелечка і думала над своєю справою — думала, як би стати богинею. — А нинішні пташки літали, прилітали, відлітали, щебетали, тішили ся. Я з них сьміяла ся. Які вони бідні! Як їм мало треба до щастя! І сиділа і думала. Думала і сумувала. Мати мене любила.

*

Якось я завважала, що мої сестри не все такі веселі. А то часом після погулянки врывають ся чорним-чорним сумом. Чого се так? Вони мені не звірювались. Я догадувала ся. Се мабуть находила їх ясна хвиля. Їм ставала також часом марнота сего світа в цілій своїй наготі перед очі, вони також горіли до висшого житя і тому мабуть вони сумували. Які вони бідні, думала я, що се до них приступає лише хвилями. І я тим більшу слушність признавала собі і тим глибоше задумувала ся. З гнізда я ніколи й не вилітала. Бо й чого? Розривка, забава? Се не для мене...

*

Мій батько був спокійної вдачі. Він мало коли навіть сидів дома. Він не

любив гнізда. Прилетить бідний, принесе що нам, повеселить нас, а ту вже й забираєт ся. Мати все якось так собі, так не добре з ним поводити ся. Усе хотіла старигувати, поставити на своїм. А батько дуже любив матір, хоч се було ему не по нутру. Накинеть ся, бувало, на него нізачо мокрим рядлом, насварить, а він бідний лише здвигне плечима, похитає головою — і вже нема его. Я его дуже любила і жалувала. Він був зі мною все поважний, уважав мене за мамину пестійку. Кожда перепалка між родичами робила на мені прикре вражіння. То так виглядає семейне житє? У такє пекло я ніколи не дізла би... Чого? Я над сям нераз довго думала, думала і сумувала. Все марнота... Ох направи треба, направи!

*

Я так думала, думала і дійшла до того, що дійсно сей світ, який він тепер є, не варт нашого житя. Коли він не змінить ся, коли его не направить ся, то шкода на їм жити. Чого? — Я почала помалу тратити надію на свій розум. Всі мої пляни, які я укладала, показували ся непрактичними. Мене брала правдива розпука. Я нараз забажала собі смерти. Навіть сподівала ся, що вона прийде небагом. Я почувала ся чогось нещодоровою. Змарніла, почорніла... Сего родичам я не говорила. Сказала раз до мене сестра: „Я вибираю ся нині на довшу прогульку; лети зі мною“. — Не можу, кажу. — Чому не можеш? не хочеш! — Ну, я не можу, бо не здужаю. — Сестра вдвинула в мене у-

важно і я зобачила в її очах рід переполоху. — „Ти дійсно слаба, що тобі?“ — От так ось! — „Не говори сего ти слаба. Знаєш чому? Бо не жнеш як люди. Проти природи нічого не вдієш! Таке наше призначення. Жити, жити треба! У тебе жита нема, тому ти слаба“. — Я сумно засьміяла ся, а сестра — фур — і вилетіла. Більше не було у мене бесіди про се ні з ким.

*

У мене жита нема? А хто-ж висне, айше жие від мене? Кожний буде прецінь хату після своїх плянів, а так роблю і я. Прже природи... Що се таке? А я що, не природа, не свідомо природа? Чи свідомість має іти під лад несвідомості? Хто кому пише права? — На кого я маю оглядати ся? Чи не вільно мені так робити, як я хочу? Хто нинішній може мною розпоряджати?

*

Раз сиділа я в гнізді сама. Не було нікого. Батько опутив нас ще ранієско-досвіта і до тепер не вертав. Сестри і брати на гуляні. Мати вилетіла перед хвилиною. „Принесу тобі хробачка“ — сказала і лишила мене саму. Я довго сиділа і думала. Що я тоді не передумала, не перейшла у своїй голові?! Вкінці я змучена оглянула ся. Матери ще не було...

Я любила самоту, але тоді якось так мені нудно зробило ся, так тяжко на серцю... Чому, я не знаю. Я хотіла над собою зананувати, але годі! Я поставила себе уже богинею і не собі, а

німецьких переговорів. „Пародні Літти“ зазначають, що тепер настала тишина. Урядові сподіваєся, що в союмах не прийде до ніяких незвичайних подій. Але по новім році треба сподівати ся так для ради державної як і для загально-го положення рішучих хвиль.

„Politik“ віщує угодній акції чехо-німецькій сумний вислід. Наколиб она не повела ся, опинили би ся „Німці“ в найкритичнішій положенню від 1848 року“.

В подібнім дусі висловлюють ся обидва Райхенберські днівники, з котрих один, орган Прадого, говорить про обкромоване конституції. Сі днівники обговорюють також справу одвічальності за можливу невдачу мирних переговорів. Всенімці іменню роблять німецькі сторонництва лівий одвічальними за вислід переговорів. Тимчасом „Grazer Tagespost“ хоче всю одвічальність звалити на правительство, котре повинно би Чехам показати „доси а не дальше“.

З иньшої вже ліберально-німецької сторони заперяють, що предметом переговорів повинно би бути також розмежене судових округів. Не лише Чехи мають національні домагання, але й Німці в Чехах, а іменню мають домагати ся уступок в справі урядованя в автономічних тілах і упорядкування лінгвістичного питання в радї державній в тім дусі, що там можна лише в німецькій мові промавлити.

Молодоческий виконний виділ зібраний 21. грудня в Празі не застановляв ся над питанням обіслання чехо-німецьких конференцій, а перевів лише загальну розправу про політичне положення. Хочє він іменню виждати рішення всенімців що до обіслання сих конференцій, а крім того тепер ще в загальї не зчати, коли і на якій основі мають відбутися сї переговори.

Питанє, чи конференції мають бути обіслані, властиво вже з чехо-го боку рішені, тепер лише випадає застановити ся, якої тактики мають Чехи придержувати ся на случай невдачі конференцій. Про се питання вельми розбігають ся погляди чеських послів. Однак тепер нема наміру перед розбитєм конференцій імати ся острійшою тактикою ані в соймі ані в радї державній.

„Руслан“.

Австрійське правительство займає ся поважно приготуванням матеріалу в справі відкриття нових університетів. На першій плані має стояти чеський університет в Берні. — В свідучих кругах упевняють, що 1902 р. як не принесе засистованя то радикальну зміну конституції.

Надіють ся зміни в кабінеті, бо між президентом Русвельтом а міністром маринарки повстали непорозуміння. Президент Русвельт в часі загальних аудієнцій в сали перенесений достойниками робив так острі заміти командантові ген. Мілосови, що той серед великого обурення вишов із сали.

З поводу виступленя молодочехів із постійної комісії угодової і пристановленя чехо-німецьких переговорів надіють ся близького розв'язаня моравського союму та переведеня нових виборів, щоби тоті переговори можна знов навазати.

Чехо-Німецькі конференції розпочнуть ся в сїчні, а доси ще не знати, що буде предметом тих конференцій. Здаєть ся, що перед усім буде обговорювати ся питання заведеня чехо-го урядового язика і що тому питанню, яко відшкодоване для Німців, буде протиставлене національне розмежене округів в Чехії. Але чеські представителі вже не раз заявляли, що питання чехо-го урядового язика не можуть робити предметом торгів, а на національне розмежене округів в Чехії ніколи не згодять ся.

В тій справі відозвав ся з німецької сторони посол др. Шінер в писемі до одного політичного товариша про парламентарне положення ось так: Є се обов'язок кожного народного заступника трудити ся над уздоровленням наших стра-

но розстроєних відносин. Німецько-поступові поєди підуть отже на візване на конференцію чехо-німецьку, однак мусять строго держати ся постанов зелено-святийої програми. При застереженню характеру німецької мови яко державної, мусить дїйти до повної угоди. Домагання Німців є: утворення виборчих курій з правом вета, національне розмежене, утворення статусу німецьких урядників, упривилєжене кореспонденційної мови між державними а автоновічними властями — се є так скромні, по думці дра Шінера, домагання, і так самі про себе зрозумілі, що правительство повинно ужити всего свого впливу до переведення національного мира на тій основі. — Орган Всенімців також займає ся чехо-німецькими переговорами, і доказує, що Всенімці, станувши на основі німецької програми, не можуть взяти участі в переговорах. За те своє становище приймають Всенімці повну одвічальність. Але за те нехотять Всенімці бути одвічальними, щоби „реснект“ перед Німцями здобутий обструкцією змарнів помаду. За те мусили би сторонництва лівий прийняти повну одвічальність.

Порівнявши жагання обох таборів, бачимо, що вигляди на успіх переговорів дуже невеселі, а все таки правительство робить ще послідню пробу. На случай невдачі сїї проби заповів уже др. Кербер завішене конституції. Перше могли обидва табори думати, що як розіб'ють ся переговори, тоді будуть инші, а тепер обидвом сторонам грозить небезпечність, що будуть розброєні і на непередбачений час буде їм відібрана спроможність постановляти про власну національну долю. І се повинно би спонукати обі сторони до оконченого мирного поладження спору.

Slav. Correspondenz доносить з Праги, що лучили ся онюди демонстрації перед домом німецького консуляту і подає близшу історію тих маніфестацій ось так: Пос. Клофач скликав народні збори до Голешович і на порядку деннім стояла між иншим, справа вжеєнієська. Полїція заборонила збори з боязни перед нападком спокою публичного. Не було другого способу, як скликати збори за запрошеннями, але й на тих зборах заборонено порушувати справу вжеєнієську. Пос. Клофач мимо того згадав в своїй промові о пруських насильствах, а збори, в котрих взяло участь около 200, осіб вис-

казали свої обурення на події у Вжеєні. Опісля значна часть молодіжи удала ся перед дїм консуляту німецького і там підношено ворожі Прусакам оклики. — Названий днівник старає ся ослабити вражінє тої демонстрації, о котрій і так доносить доперва в кілька днів по факті і завірає із своєї сторони, що она не відносила ся до особи консуля, бар. Секедорфа, а була лише виразом обурення на впрок в Гїтїні. — Із Москви телеграфують, що і там перед кількома днями прийшло до демонстрацій перед консулятом німецьким. Іменню зірвано орла німецького з брами консуляту і зневажано его.

На ново внесену болгарским правительством справу пожничкову відкинуло Собрание 79 против 76 голосів.

Жидам, що не мають румунського права громадянства зажавано держати корчми і крамниці по селах в Румунії.

В Базілії почали ся 25. грудня наради в севеєрєйського з'їзду, котрі потребують через три дні.

Бурі під командою Девета заняли 24. с. м. англійський табір Твіфонтан, страти Англійців значні.

Кіченєр доносить, що 800 Бурів заатакувало під Тафельконем полковника Даманта. де прийшло до завзятої борби. З англійської колонами мало лиш 4 люда вийти ціло. — Times доносить, що австрійське союзне правительство постановило вислати дальшу партію своїх військ до полудневої Африки. — Девет заатакував на чолі 800 люда генерала Дартнеллі в окрузі бетсєємським але по кількох годинній битві відперто его зі стратою 20 люда. — Ген. Сієне доносить, що 300 Бурів напало на англійських кінних стрільців коло Бріц. Часть англійських військ побита, заким Сієне прибув на поміч. Страти Англійців значні.

Аргентина просила англійське правительство о суд мировий в справі конфлікту з Чілі. — В Буєнос Айрес товня народа з окликом: „Прочь з Чілі!“ напала від чілійського посольства, однак єї ще в час відперто. заким могла зробити яку шкоду.

В Пеніві найшли 24. грудня тут англійського купця замордованого перед власним домом. Зайшло се в дїльниці замешкалій заграничними послами.

Членів парламенту, Туля і Одонеллі, котрі вели агітацію в тім напрямі, щоби арендарі ірландські не платили лордам посесійного чиншу, засуджено на 1 і 2 місяці в'язниці.

КОВККК.

Календар. Неділя 16/XII. (29/XII.) Ж. 30 (28) по С. с. Д., Луки 11, пр: отців; Р.: Томи, Понед. 17/XII. (30/XII.) пр. Давида, с. Аполоній, Леонард; Р.: Давида, Второк 18/XII. (31/XII.): с. м. Севастіана, Зої, Модеста, Маркел. Р.: Сильвестра.

На стипендійний фонд ім. Ом. Поповича вплинуло крім вказаних в попереднім числі 916 зр. 40 кр. ще 5 зр. від п. Орзи Василь, 25 зр. від п. Ом. Поповича а 48 зр. відсотків, так, що весь фонд становить нині 994 зр. 40 кр. зложених в касі „Народного Дому“ в Чернівцях. Чий даток через недогляд не вказаний доси поіменно, зволить задля остаточного поладження рахунків зложити ся зараз до виділу „Народного Дому“ в Чернівцях.

Ліцитація на субабонамент газет відбуде ся сегодня о 7-й год. веч. в читальни „Народного Дому“ в Чернівцях.

Музикально-декламаторський вечєрок відбуде ся дня 9. сїчня 1902 (на св. Стефана) о 4-й год. по полудню в Вашківцях н. Ч. в сали касинової заходом виділу товариства „Рускої православної шляхти на Буковині“. — Вступ від особи 1 корона; для молодіжи і бідніших 50 сот. По концерті забава з танцями.

На руских академиків вплинуло по день 25. грудня с. р. включно загально 25.362 кор. 25 сот.

Аванс директорів і профєсорів середних шкіл. Міністерство просвіти

богини казала: „Тихо, на що тобі кого? Ти богиня, ти сама для себе! Ти жий не житєм чоловічим! Але годї... мені робило ся ніяково. — Чому нікого нема? Де мати? Я вперше тоді забажала когось побачити, до когось заговорити, до когось притулити ся. Пів дня минуло, а то ні матери, ні батька, ні сестер, ні братів.

Я заплакала.

Від тоді я плакала частїйше. Чи наїмне мене мати, чи доскучить мені сестра, я все плачу. Заболить мене що, я також плачу. А плакала я не з болю тілесного, а щось у нутрі казало мені плакати. Серце мабуть... Серце? Я перший раз нагадала собі серце. Що таке серце? Я не знаю. Я лише чую, що воно, тото серце, якесь таке порожнє, порожнє, а я не знала чим его наповнити. Я чула ся дуже нещасливою. Серце...

Сестри і брати уже піросли значно. Туй-туй що не опустять свого гнізда на все. Про се я дізнавала ся з того, що вони чим раз рїдше навіщали гніздо. Заєдно деє лїтали, не було їх дома. Прилітали пізно вечарами. З часом я завважала, що їх хтось відпроваджував... Одного вечєра була я свідком чогось ще гіршого. Я бачила, як моя одна сестра, пращаючись з кимсь перед самим гніздом, пару разів его подїлювала... Як я тоді збентежила ся! І люта була, недобра, і... гївала ся. Ні, признаю ся, я була... заздрїсна... Цїлу ніч переплакала я.

На мое нещастє я пересиджувала переважно в гнізді сама. Усі деє забєруть ся, полетять, а я сиджу, думаю та плачу. Як передше свїт маловажила, сьміяла ся з него, так тепер ненавидїла его. Чому? Так якось... Я его ненави-

дїла, не могла дивити ся на него. Я й себе саму ненавидїла, на себе саму лютила ся... за свою вдачу. Ох, як то мені всьо остогидло! Чи не буде інакше? В свій розум я вже давно цілком не вірила. Вірити? Я вже в ніщо не вірила...

Так довше бути не може, сказала я собі. Я щось мушу робити з собою. Що з мене буде? Сьміяла ся я зі свїта, тепер свїт з мене сьмієть ся. Одна проти всїх? Навіть мати зробила ся иншою. Збідована, зжурена, постарїла ся, згорбила ся і тільки плаче над моєю долею. Так і змерла вона...

А я тяжко захорувала. Була близка смерті. Лежала без надїї. Батько сумував і бідкав за матерію та журив ся мною. А сестри і брати? Ох, без серця, навіть не пожалували мене! — Мати моя, мати! На кого ти мене лишила? Хто мене тепер зрозуміє, хто додасть мені духа, хто заохотить мене до дальшод праці? Ти змерла, смерть тебе забрала... Смерть... смерть... Звідки та смерть береть ся? Чому вона така страшна? Ох! Чи і я маю змерти?...

Помалу вертали мої сили...

Я видїтаю вже досить часто на свїт. Аж тепер пізнаю красу природи. Так хочеть ся жити, хочеть ся любити... Я другий раз народилась... Краса — жите — любов... Щож красше від любови?

Який він красивий! Повага так і бе єму з чола! А з очий виглядає солодка лагідність. Серце мое щось сильно трїпочеть ся... Він... щож мені до него! Але який він... Дивить ся на мене якось так... Він... він...

Я нині з ним балакала. Що за мудрість, що за досвід у него! А такий лагідний, такий добрий! Я его дуже люблю. На иншого й не подивля ся... Або він, або ніхто, або він, або я жити не хочу! Клену ся! А й він здаєть ся... дивить ся на мене й сумує... Не має відваги? Відний... Я мушу сама зачати.

Ось і він... „Ставлю ся в слові“.

— Дуже вдячна. Чого ви такі сумні нині?

— Я все такий.

— Чи ви лише не залюблені?

— Так, але...

— Гадаєте, що без взаїмности?

— Знаю, сама сказала.

— Хто, коли??

— Ще того місяця, підчас проходу.

— Ах, так!

Я вже рїшила ся. Інакше бути не може. Се конечно. Батько зажурить ся, але щож, він вже і так старий... Що я сама зроблю без него? Яке жите тепер мое? Де знайду потїху, заспокоєне, де знайду бальсам на своє серце, на свою душу? Як любов, сама любов мене завела, то щож єще лишаєть ся мені в в свїті? Мабуть що й нічого...

Пращай доле! Пращай і ти, батьку сестер і братів... І тебе пращаю... Сонєчно, більше мені не засьвітїш... Пращай свїте...

Жите, жите, яке ти біднє без сонця...

Львів, в маю 1901.

Ярослав Левичський.

Найбільша різдвяна вистава і принагідне закупно!

и торговельним **Б. БАЛЬТІНЕСТРА** молодшого
в Чернівцях улиця Головна-Енценберга (Enzenberg-Hauptstrasse) ч. 3.

Склад ц. к. упривілейованої фабрики товарів з альпаки і хіньського срібла В. Бахмана і Сп. у Відні.

Товари з старого срібла і бронзу:

хатари, гарнітури до писаня і буреня, столи і на квіти, зигарки, фігури, зеркала, рами, а зигара, товари з плюшу, шкіри, кашени, візитові і корони, дамські портмонетки з без срібла, ланцюжки, гузики до манше-тні бурштинові цигарниці, дамські пояски, шпильки до волося, торби до подорожи.

овніри дамські, зарукавки для і дитий найновішого га- чки для муниц і хлопців. найбільших виборах. и для панів і дитий.

Товари вовняні і ткані:

Правдиве біле і егер- ске по цій фабричній; скі каштаники, штани, сорочки, шарпінки, панчохи, убраня для дитий. Вовняні покрити, камани, вов- няні рукавички для пань, панів і дитий.

Великий склад черевиків

з славної фабрики Anton Capek у Відні з французкої шкіри, а також інших сорт а все в найлучшій гатунку. Всякі зимові черовики для пань, панів і дитий.

Склад лиш правдивих російських калюшів і чере- винів до снігу для пань, панів і дитий.

Коци до подорожи

з вельблюдового волося, вовни, плюшу шовкового, як також кодри на ліжка всякого гатунку.

Краватки

у всіх модних фарбах. Всяких сортів і то шовкові, полотняні і зешірові. Кра- ватки шовкові і до прання на складі, а що тиждня приходять свіжі посилки після найновішої моди.

Паньчохи,

шкарпінки, хустки до носа, ковніри і маншети.

Ц. к. спродаж стріляючого пороху.

Гарне, добре і дешево!

Магазин одіжи для дам і панів

перед тим

АРКУСА ФУРЕРА

в Чернівцях,

ушева, ч. 15, під „Золотою грушкою“.

В кождім сезоні

новіші плащі жіночі, для дівчат і дитий

и, мантильки, ротунди, порохівники

з шовку і могоару

з перх віденьських і берлінських робітень.

и для панів, хлопців і дитий

и, шифроки, футра міські і до подорожи,

ови, гавельоки і всі річи входячі в той фак.

учени зпоза міста виконує ся сейчас.

Гарне, добре і дешево!

В Нашім Товаристві імені Шевченка у Львові і в „Рускій Бесіді“ в Чернівцях

приєть ся передплата на нове, наукове видане

ІВАНЬ О. ФЕДЬКОВИЧА

в чотирих томах,

під редакцією

олессии і д-ра Ів. Франка.

и) має вийти в серпні або вересні, II-ий (по- уані або січні, III-ий і IV-ий (драми, матеріали і студії про Федьковича) вийдуть пізнійше; ціна на гарнім папері буде 6 до 8 злр., за оправу сібно по 60 кр.

ь до жовтня, ст. 5 злр. (а хто хоче з оправою, дістане 25% опушту з ціни видання (не врахо- о оправи), а ешту заплатити при III і IV томі.

нокі томи будуть продавати ся дорожше.

рня „Руско Ради“ в Чернівцях

ча в неділю і сьто від 9 до 11 години рано.

Товариство „Руско Рада“ в Чернівцях.

Зукарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерського.

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕР“

Львів, Ринок ч. 10. (дім „Просьвіти“)

перше і одинок руске Товариство асекураційне, обезпечає будинки, і всі предмети движимі против шкід огневих.

„Дністер“ припоручили Присвящ. Ординаріати Всч. Духовенству і вірним всіх трех Епархій.

Фонди гваранційні „Дністра“ з днем 31-го грудня 1900

Фонд резервовий . . .	311.540	кор.	11 сот.	} разом 520.406 к. 65 с.
Резерва премій . . .	171.942	„	— „	
спеціальна . . .	6.000	„	— „	
Фонд емеритальний . . .	30.924	„	54 „	

Тарифи „Дністра“ дуже умірковані. Надвижка річна розділяє ся між членів в формі зворотів. За рік 1900 дістають члени 8% звороту з премій.

„Дністер“ виплатив до 31. грудня 1900 відшкодовань 2.120.834 кор. Шкоди ліквідують ся безпировочно в присутности Делегата і 2 членів.

Поліси „Дністра“ приймають при пожитках гіпотечних: Банк крає- вий і Каси ощадности у Львові, Коломиї, Самборі, Долині, Снятині, Городенці, Тереховлі, Заліщиках, Городку, Ярославі і Богородчанах.

На жите треба обезпечити ся тільки через „Дністер“ в Товаристві взаїм. обезпечень в Кракові; з таких обезпечень через „Дністер“ іде часть провізії на рускі публичні добродійні цілі; поліси і квоти ви- дає Краківське Товариство рускі.

„Дністер“ пошукує спосібних агентів, особливо селян господарів в окрестностях, де еще нема близько агенцій „Дністра“. — Агенти за- робили вже 274.964 кор. провізії. — Зголошення о агенції треба вносити до Дирекції у Львові.

Найліпші

МАШИНИ ДО ШИТЯ

е так звані обручкові (Ringschiffchen).

Сі машини йдуть дуже легко і надзвичайно скоро (2000 штихів на мінуту). Сі машини мають приряд до гафтованя і приряд до остреня голок та ножиць. Окрім сих маю ще найновітні машини для шевців, кравців, римарів і такі, що шиють для потреби в перед і взад.

— За кожду машину гарантую 5 літ. —

Продаю за готові гроші і на виплат дешевше як всюди, хто невірить най переконає ся.

В. Данилевич

машинист

в бровари Штайнера ул. Двірцева ч. 21 в Чернівцях.

За редакцію відповідає **Володислав Секерський**

БУКОВИНА

Виходить у Чернівцях
що середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламні неопечатані
вільні від порта.

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10 „	— „
на чверть року	5 „	— „
на місяць	1 „	70 „

Поодинокі числа коштують 16 сот.

Передплата і належність за інсератами
платні в Чернівцях.

Відозва.

Головні збори товариства
„Руска Школа“ відбудуть ся в
сер 9-го н. ст. січня 1902 р.
в сьвятого Стефана) о 11-й го-
дині перед полуднем у Вашківцях
в Черемошом в комнатах дівочої
народної школи з таким денним
рядком:

1. Провірене протоколу з по-
відних загальних зборів.
2. Справоздане з діяльності то-
вариства.
3. Справоздане касове.
4. Вибір комісії для справдже-
ня рахунків.
5. Внесення центрального виділу.
6. Вибір нового виділу.
7. Вільні внесення.

Надїємо ся численної участі на
сих загальних зборах. Чим більше
зійде ся членів, щоб порадити ся
над поліпшенням найважливіших справ
як руского шкільництва і матери-
яльного бити учительства, тим по-
важніше випадуть наші наради і
ухвали і тим красивих успіхів мо-
жемо сподівати ся. Тож покажм,
що вміємо подбати о свій власний
інтерес, о своє власне добро, і при-
йдемо на спільну нараду!

Завзиваємо виділи філіяльних
товариств, що ще не попросили
своїх справоздань і рахунків цен-
тральному виділові, щоб се учини-
ли чимскорше задля точного зла-
дження справоздань з діяльності то-
вариства. Особливо просимо о се
наші філії в Сереті і Путилові. —
Рівнож просимо всіх членів, що
належать впрост до товариства, а
не до одної з наших філій, голов-
но черновецьких членів, щоб зволили

найдалше до 4. ст. січня 1902
р. уплатити черкні вкладки до
товариства. Всім ленам, що за-
платять вкладку к. доручить ся
даром педагогіку Барановского в
перекладі Ю. Коляньского.

За центральний відділ товариства
„Руска Школа“ в Чернівцях.
Ант. Клим, Нян Кобиланський,
голова, секретар.

Рускі послы галицький сойм.

Як звісно, зібрав ся між инь-
шими й галицький сойм сеї суботи
на першу сесію нової каденції.
Рускі послы з галицького сойму
найшли ся спроти него в дуже
прикрім положенні по всім тім, що
збуло ся між тим, а то по безогляд-
нім поступованню польської більшості
в попередній сесії, по сесії рус-
ких послів із сойму, по способі, в
який переведено послідні вибори,
по борбі руских послів із польською
шляхтою в раді державній та по
сесії руских академиків із львів-
ского університету.

По зр'їзї розвазі над важкою
ситуацією рускі послы рішили ся
вступити до сойму із відповідною
заявою. І робили добре; бо хто
покидає ще бити, кидає й спра-
ву, за яку бороти ся винен до за-
гину. Суредливо осуджують річ
часопис „Руслан“ і „Дїло“, ко-
трих голо в сїм ділі подаємо по-
низше. Просимо тут ще відрод-
ний факт олідарности руских по-
слів, яка виявляє ся від їх сесії,
що й запорукою, що руска
справа не пропаде марно. Ся солі-
дарність явила ся і формально

заложенем „Руского Клубу“ сой-
мового, до якого належать всі ру-
ські послы. Дай Боже, щоби в слід
за ними пішли і всі послы до ради
державної!

В сїй справі пише „Руслан“:
Рускі послы вийшли після на-
матної сесії перед закінченням VII.
періоду в зменшенім числі з остан-
них виборів, отже їх становище з
двох зглядів є тепер трудніше,
як їх попередників. Взввши загаль-
не їх число на увагу, трудно їм
буде ставити інтерпеляції і само-
стійні внесення, бо не розпоряджа-
ють 15-ма підписами і будуть при-
неволені глядіти посторонно за до-
повненням своїх підписів. З другого
боку знов становище нових послів
є трудніше, позаяк їх попередники
вийшли з останньої соймової сесії
і не вернули більше на засіданє.
Тим способом отже зазначили, що
скінчила ся умірковача чи опору-
тнична політика руских послів.
Положене Русинів в краю з того
часу однак не тільки не поправило
ся, але навпаки погіршило ся, від-
носини міжнародні заострили ся
нетільки соймовими виборами і їх
вислідом для Русинів, але й инь-
шими подїями, між котрими пере-
дує університетська справа. Так
отже чаша горести, яка приневолі-
ла руских послів покинути остан-
ню соймову сесію, доповнила ся
ще більше.

Що становище руских соймо-
вих послів нині вельми трудне,
трудніше як коли небудь, се кож-
дий добре розуміє, хто знає поло-
жене руского народу в Галичині.
Але як-раз задля такого положення
руского народу і голос і одвічаль-
ність руских послів є тим важній-

ші, тим більші. Тепер іменно вима-
гає се положене руского народу,
вимагають важні питання культурні,
які зворушили всю руску суспіль-
ність (між ними справа українсько-
руского університету), щоби їх при-
людно обговорювати, і задля того
рускаї нарід конечно потребує пар-
ламентарної трибуни, з якої би ру-
ські послы могли перед сьвітлом обго-
ворювати і пояснювати всі жизнен-
ні справи руского народу, просту-
вати і відпирати всі клевети і на-
пасти противників і ставити полі-
тичні, національні, культурні і еко-
номічні домагання. Досвід, який
зробила горстка руских послів в
раді державній в осінній сесії, мо-
же бути і для соймових послів по-
пунком. В хвилі, іменно коли розго-
рили ся в краю університетська
справа, показало ся, якою цінною
є парламентарна трибуна для рус-
кого народу, показало ся, що на-
віть горстка руских послів зуміла
станути з успіхом в обороні прав
руского народу і пояснити перед
сьвітлом положене руского народу,
що певно не остане без наслідків.
Не випереджуючи рішень наших
послів соймових, сподїваємо ся, що
они сьміло, рішучо і однодушно
постоятъ за руску справу і тепер,
коли на черзі стануло велике куль-
турне питанє, посянуть сю справу
вперед.

А „Дїло“ пише:

„Становище рускої репрезента-
ції в краєвім соймі є нині ще тяж-
ше, як в попередній каденції. Си-
туация змінилась в нашу неко-
ристь під двома взглядами. З одно-
го боку пануюча в краю більшість
і її офіційальні покровителі рішили
виступити против домагань руского

Смерть Вернигори.

Українська легенда Н. А.—м.

Чимало років тому назад, недалеко
від Канева, на березі річки Росі, стояв
величкий хутір. У ньому жив старий
бандурист.

Прийшов він на се місце років з
п'ятдесять або шістьдесять віднісся
ізза Дніпра, заснував собі хутір і жив
сам із своєю сімєю. Синів у нього не
було, а були тільки доньки. Жінка його
швидко вмерла, доньки віддали ся за муж
в сусідні села і зівстав ся дід сам у сво-
йому хуторі. Він сам пас свою худобу,
кодив за бджолами, сів небагато жита
проса, ловив рибу, — з того він і жив.
Але він, певно, належав колись до ли-
царства, бо в його хаті на стіні понад
вою висіла криво турецька шабля,
шпиця, яничарські пістолі, а в голо-
ві висіла бандура.

— Ну шаблі, ні рушниці, ні пістолі
абсолютно не живав; принаймні з того
що він оселив ся на хуторі, ніхто
не бачив, щоб він стріляв. Тільки раз на
весні, коли сонечко вже гарно
грівало, дід знімав зброю із стіни і
чибив її чистив. Розібравши її гар-
но, вичистивши і намазавши салом,
знов усе розвішував на своє місце.
Видилося зброю пригадувало йому ма-
яку-небудь сумну пригоду в його
житті, бо він після неї кілька днів ховав
дід людей, з самого ранку їдав ло-

вити рибу вертав ся тільки пізно в
вечері.

Вернись, він знімав із стіни
свою банду, і грав на ній аж до пі-
зньої ночі доки присніваючи собі ста-
рим тремтливим голосом.

З део часу у нього оселилась
його внучка Ганнуся, дівчина років ві-
сімнадцять по смерті матери вона
ціро приїхала до діда, перейшла до
нього наїр і почала у нього госпо-
дарувати. Царий любив свою внучку з
її поетич. вдачею, чудовим голосом,
що нагад срібний спів жайворонка;
Ганнуся ж любила бандуру і коли
дід почивати на ній, вона охоче
слухала хоч до ранішньої зорі.

Наві його хати росли столітні
дуби та, що цілком заслоняли її
від дорожки проходила через ліс.

Навв ся вечір, тихий майський
вечір. Лкий вітерець розносив ніж-
ні, чисті від дерев, що розпуку-
вали сяшки від вечірньої прихоло-
ди без танку щебетали перед сном,
а сонце було вже на заході, кидало
золоте ця на верхівя дубів.

Наї, під дубом, обернувшись
до річки ослоні сиділа Ганнуся, і ти-
хенько чочи прала, іноді позирючи
на річку.

Сея річка, що обросла очере-
том, де та вербами, срібніла, пере-
ливаюча сонці. В той час як усе
затихало, у воді навпаки усе по-
чинало ати.

Седноголосного кваканя жаб
виразно було, як гув в очереті во-

даний бугай, деє кохав дикий качур,
скликаючи качок на ніч, як гуси вима-
хували крилами, а здалека долігав крик
журавлів. І серед цього гомону, мур і
тишина, повні чарівних пестощів, милу-
вання і поезії, тихо спускали ся на
землю.

Ганнуся прала, поглядаючи на річку.
— Нарешті! — прошепотіла вона,
побачивши дідів човен, що виплив ізза
очерета; мерщій вона схопилась з місця
і пішла до хати.

Небавом вона винесла звідти стіл,
поставила його біля присьби, заслала
товариство, але чистою скатертю, при-
несла ложки, хліб, сіль — взагалі усе,
що потрібно для вечері.

Скоро й дід підїхав до берега, при-
язав човно до кола, що був вбитий тут
у землю, розвісив сїтку, вислав рибу
у плетінку і став помалу сходити на
цигорак, де була його хата.

— Чи нести вечеряти? — гукнула
Ганнуся.

— Неси! — і дійшовши до прись-
би, він сів за стіл. Старий бандурист
мав вигляд на сей раз сумніший, ніж
звичайно. Ганнуся принесла горщик з
горячою запашною юшкою. Обое мовчи-
ли. Дід, замислившись, не здіймав ба-
лачки; Ганна теж не сьмілювалась його
розпитувати. Нарешті дід поклав на стіл
ложку і підняв понуру голову.

— Не подобалась вам, дідуся? —
В голосі дівчини була тривога.

— Не хочеть ся.. заспокоїв він
внучку.

Він впливав з кишені кашпук з тю-

тюном, набив ним глиняну люльку з ко-
ротеньким викрашеним зеленою фарбою,
деревяним пібухом, і почав поводити кре-
сати огню. Іскри летіли на усі боки,
але, не дивлячись на усі заходи, губка
не займалась.

— Мабуть підмокла — сказав дід
про себе.

Ганнуся принесла тоді на долоні
вуглики, перекидаючи його що хвилини
з руки на руку. Дід занурив. Дівчина
прибрала із стола і стала знов за
прядку.

Обое мовчали.

— Що се? — раптово стрепенув ся
дід, до чогось прислухаючись.

Ганнуся теж стала прислухатись.

Навкруги було тихо від наближа-
ючої ночі, іноді тільки птиці щебетали,
та жаби квакали.

— Нічого, дідуся.. се з річки та-
кий гомін.. се на годину..

Ся відповідь не задовольнила діда..

— Підї, глянь на бандуру.

Дівчина послухалась і зараз же по-
вернулася.

— Там вона.. висить.. може вам
принести її, дідуся?

— Ні, мені тільки здалось, ніби
хтось доторкнув ся до її струн..

Ганна стурбовано подивилась на
діда.

— Га!.. Кому-ж.. В хаті нікого
нема..

Дід нічого не відповів, і замислив-
шись курив свою люльку. Дівчина знов
взяла ся за роботу і знов запанувало
мовчанє.

народу ще агресивніші, а набуті ним права ще більше обмежити, з другого знов боку чисельна (не квалітативна) сила нашої репрезентації тепер така мала, що вони самі не будуть могли поставити жадного внесена, жадної інтерпеляції. Нашіх послів є 11. В справі, яка так само допикає польському хлопцю, як і рускому, можна буде дістати ще підписи від трьох польських людювців, — але в національних справах тяжко надіятися, щоб Русини мали до розпорядимости підписи людювців. Відмова підписів на внесені руских послів з ради державної о утворені університету і на деякі внесені руских послів в попередній каденції краєвого сойму доказують, що польські людювці не менші польонізатори, як їх противник і гнобитель — шляхотська партия. В національних справах рускі послі можуть числитися виключно на вірні голоси руских єпископів. Але і сего за мало, бо в такому случаю на рускім внесеню чи на інтерпеляції все-таки хибне один підпис.

Піаньський добре числив, коли переводив вибори! Присутність руских послів у соймі, о скільки розходиться ся о ухвали сего сойму, має лиш чисто академічне значіння. Під тим взглядом соймова репрезентація Русинів не має практичного значіння. Однак рускі послі, коли рішили ся вступити до сойму, можуть сповнити одну велику місію. Вони можуть, вони повинні взяти на себе задачу політичного освідомлення мас, повинні вказувати народови дорогу і способи борби, якими можна без сего законодавчого тіла, а навіть против волі кліки, захопившої власть, боронити своїх інтересів, здобути свої права. Коли послі в тім напрямі використають добре свій мандат посольський, то їх поворот до „польського сойму“ не буде без користі.

1. Засіданя галицького сойму з дня 28. грудня 1901.

Рано о год. 9 зібрали ся наші послі в храмі св. Юра на богослуження, котре відправив о. митрат Бізєцький; мо-

жи руских послів замішали ся послі Охримович, Мерунович і гр. Базоровський (о. Мандичевського не було). Зі сторони правительства явив ся комісар поліційний, шість поліцаїв і два агенти поліційні. По богослуженню удали ся рускі послі до Митрополита і там устані д-ра Олесницького привитали его яко руского владику і новоіменованого заступника маршалак закликаючи, що загаль руский прийняв з радістю его іменоване, маючи до него довіру. „Звертаюмо ся до Вас, Препосвященний, — сказав пос. Олесницький — з повним довіром, бо Ваша дотеперішня робота дає нам до того повне право. Приходимо до сойму з тою гадкою, що чейже удасть ся нам достойно і честно заступати наш нарід і для его користі працювати. У Вас, Препосвященний надіємося найти туя поміч, яку Ви яко владику і віце-маршалак можете дати“. — Митрополит прийняв послів дуже радо; заявив, що доля руского народу лежить ему на серці, і надіє ся, що найдуть ся східні точки до праці, котра веде до одної мети, се єсть до піднесення добробиту руского народу.

О 11 год. почала соймова сая заповняти ся послами.

О год. 11½ появив ся на сали намістник, оголосив іменоване гр. Андрея Поточного маршалаком краєвим і візав его до зложеня посольского приреченя. Маршалак а потім віце-маршалак митроп. Шеніцкий зложили приречення.

Онієля на кріслі маршалаківськ заєв гр. Поточний і промовив.

Покликалий до обияти такого важного постеруанку, признає, що тяжкий прийняв на себе обовязок, тим більше, що обияв его по таким мужу, як гр. Ст. Бадені. Коли може в чім дорівняти ему, то хіба в залізній волі і енергії в праці для добра краю. (Голоси з галерей: льо си!) В змаганях для добра краю не буде розрізняти ані сторонництва ані народностей, і надіє ся, що в тім підпруть его всі послі.

(По руски:) Не лиш економічні, але і культурні задачі має сойм, і всі послі без різниці народности повинні до того стреміти. Сойм буде щільно і справедливо розважувати всі желаня руских послів і маршалак надіє ся, що рускі послі причинять ся до єдиної праці для загального добра краю, і се буде товчком до згоди межі обома народностями.

Дальше говорив маршалак по польски і вказував на праці, які мають ся тепер полагодити, а закінчив окликом в честь цїсаря. (Послі повторили).

По маршалаку забрав слово намістник.

Сказав, що теперішня сесія потребає коротко, а не знає, коли буде сойм знов сликаний. Покликуючи на гармонію, яка панувала досі межі ним а видлом краєвим, прирікає й дальше підни-

рати ухвали йому. Згадав о збільшеню фондів провіційних, а зійшовши на школи предетив нового віцепрезидента д-ра Пляжа, котрий буде его заступати в сої в справах шкільництва. Вкінці згадав о „ubolewania godnym“ руху рускої молодежи. Причини непорозуміння лежать — по словам намістника — в тім, щіпринисп університетскі неясно стилізані. Молодіж завинила, бо не послуха приказів університетскої власти, за отрою мусить обетати правительство. амістник має надію, що тая „bolaca“ сая якоє уладить ся, студенти верну ся і в будучности зацанує вічна зга. Звертаючись до руских послів вит їх „z sąm serdeczno, ścisła“ і просив, би оцінювали обективно его діяльність спільно працювали для добра краю.

По бесіді намістника повідомив маршалак о уділеню члону послам Дунаєвському, Пілятові Янчевському, почім забрав слово др. ієпископий і іменем руских послів вигосив заяву.

Заява д-ра Олесницького зложена іменем руских послів.

„Рускі послі гукають в сю палату по прецеденсальських в найвишнім степені захати їх віру в успішність трудів і усти їх в тім Соймі краєвим для найважливіших справ і інтересів руского нара в Галичині.

Минувшя сесія смова записалась сумним спомином на вітах історії галицького Сойму, записалась небувалым ще досі фактом, що претавителі цілого народа приневолени будоставати Сойм не знайшовши в нім ніго вже справедливости для своїх найважливіших домагань, не лиш узнати своїх неоспоримих прав, але дізнавши так зі сторони більшости соймової, як і репрезентанта правительства талого трактованя, котре з огляду на честь репрезентованого ними руского народа не дозволило їм довше остати в тій сая яко на арешті легких побід нумеричної сили над законом етики і правди.

Послідувавши вибори соймові, пороведені відповідно до даного в тій палаті запевненя, так само несподівано і коректно як і попереді, лише а більше усовершеною технікою виборчої, буди дальшим актом тої систематичної борби, яка під ослоною форм австрійської конституції веде ся против надра руского, в цілі повного усунення его з політичного життя, а спосіб їх переденя з цілю безлічно надужити, наметів і безпримірного подонтаня заца і права квестіонує в високім степені егалітність значної части нововибрано Сойму.

Становище занате таке претавителами більшости, як і правительства супротив в тім взгляді домн товаришів наших в Раді держав — дало дальший вимовний доказ, для сая-

вованя власне позорів со. кладуть ся в жертву не лиш справедливости, але і добре зрозумілі інтереси краю і держави і поставило перед нами гороскоп судьби, яка же дая наші в нововибранім Соймі.

Під тим самим авторітетом споділись в краю нашім найважливіші прояви цілу сусільність руску дуже оправданого обуреня. Руска сусільність не може оціняти подій тих з єновиска н. намістника, котрий цілу ви складає на нашу молодіж яко нарушшу авторітет власти. Ми узнаємо г авторітету, але думаємо, що першислівем поваги авторітету кожного пошанованя прав і євятих чувствціональних, котрі тут у молодіжи русподонтано. Ті події, становлячі зноввий наглядний доказ, що для пердних з самої глїбини живнених поплывучих постулатів руского настрїчають народ сей наруги і обида.

І тут на самім вступі нової сесії соймової стрїчаємося з подібним фактом, котрого не можемо ніяк мовчки поминути. Претавителі правительства в свої інавгураційній промові станув на єновиску, що говорить до чисто польського Сойму а не до Сойму галицького, в котрім засідають претавителі руского народа докляканого до участі в тім Соймі конституцією нарівно з народом польским. — Становище тоє, котре намістник заманіфестував уживаючи в своїй промові лише польської річі, єсть не лиш не згідне з основами конституції, котре не знає різниці між народами і всіх на рівні трактує, як також з практикою інших соймів, прим. чеського, тирольського або буковинського, в котрих претавителі правительства при подібних нагодах уважають відповідним трактувати рівно обі народности краю і уживають обох азінів в своїх промовах. Дятого то з огляду на нас послів руских тут засідаючих, як і з огляду на честь цілого народу руского в Галичині претавляючого половину загального населеня краю, мусимо застеречь рішучо і засадничо против такого єновиска репрезентанта правительства і жадати рівного трактованя нашої народности відповідно до єї історичних і чинних прав в тім краю, котре народ наш ніколи і під ніяким усявієм зречись не думає.

В імя тих прав вступимо яні до сего Сойму, вступимо помню того, що значна часть нашої сусільности на основі сумних дотеперішних досвідів накликає нас до абстиненції і що гадка тая стала в краю в широкіх кругах дуже популярною.

Участню нашою в працях сєї палати хочемо показати щирю нашу волю єдиногого труду на користь краю, жадаето однак рішучо так від більшости

Коли се знов дід затремтів і підняв голову, ніби чимсь здивований.

— Чуєш?

Голос його був дуже неспокійний і стурбований; Ганнуся теж переполошилась ся.

— Що се ви? Бог з вами...

— Ну, й що ти кажеш? Хтось ударив по струнах... та як дуже! Дівчина схопилась з місця і мерщій побігла до хати.

Через хвилину вона повернула ся з бандурою в руках. Струна, що перервалася, тягла ся за нею. На обличчі її був жах, тривога і здивуване.

— Цур йому! — впромовила вона. Струна ще тремтіла, коли я звійшла, але а нічого не чула!...

Дід нічого не відповів вичуї на се. Він мовчки взяв бандуру з рук дівчини і уважно став її розглядати.

Поклавши людську біля себе на присьбі, старий довго тримав бандуру у руках, щось мугичучи собі під ніс, і врешті глибоко зітхнув.

Ганнуся не спускала з нього очий.

— Що вам, дідусю?

— Нічого, дитинко... час в дорогу... треба йти...

Дівчина широко розкрила здивовані очі. Їй здавалось, що навкруги неї щось робить ся, чого вона цілком не може зрозуміти.

— Як се так, дідусю... адже-ж ніч на дворі?

— Треба, дівчино.

Він встав із присьби, підвелась і вона з місця. Дід підійшов до внучки,

обняв її за шия, пригорнув до своєї груди і поцілував у голову.

Обоє не промовили ані слова. Дід був смутний, у дівчини з'явили ся сльози на очах.

— Є у мене чисте шмате? — спитав він трохи згодом, ідучи до дверей.

— Є, дідусю, є!... Там, у скрині лежить. Дістати вам?

— Не треба, я сам знайду. Треба прибрати ся. Як же, не можна внакше...

Дівчина здивовано дивилась на діда. Він здавав ся їй таким чудним і загадковим, яким вона його ще ніколи не бачила.

Коли дід пішов до хати, Ганнуся знов було почала прости, алеж руки її не здіймали ся до праці, ледви ворухили ся, а нитка що раз уривалась ся...

Коли се від діда її почули ся звуки, зовсім не подібні до тих, до яких звикло її вухо: їй почув ся людський гомін, балабга і сміх.

Зацікавившись, вона повернула ся тудя, відкинула почув ся незвичайний для неї гомін, і вгледіла з-поза листя дерев на лісовій площі гурт людей у різнобарвному, чудовому убранні.

— Се цигане, чи що? — міркувала дівчина.

Їй здивувало їх нестряве убране, що видискувало ся на сонці, наче різнобарвне скло. Часом Ганні здавало ся, що деякі з цих людей через щось понакривали собі голови зеленим листем. Вони ішли по двоє, сьміючись і махаючи руками коло лиця й носа, наче відганяючи уїдливий мухи.

— Пани якісь... тілі які вони чудні!...

Ганнуся транляло сядька разів бачити панів ще тоді, коли поїхавши мати водила її з собою ярмарок до Богуслава, або до Канева, деж таких чудних вона там не стрів.

Особливо звернула її гу на себе пара, що йшла поперед. Їмю був червоний кафтан і зелена мізелька. Рукави на кафтані були кі-вузкі, в кінці ширші і обшиті дур торочкою, яка майже зовсім закривала пальці. Штани на йому короткі ледве сягали до колін, червоні боти, а замість чобіт були черевники такі плескати наче хто у них ав холиви біля самісенької підощи. О раз, коли пан повертав ся, з у нього було видно два червоні етики, що крутили ся разом з ним, ані голова була унята у щось ширше; коли-б воно не бігло, то можна, взяти се за лист лопуха, а повеього були наснані квіткі. Спідніцула коротенька, зелена, як у тиганок, що танцюють по ярмарках; а рукави і грудях були пришиті самі торочки, як і у пана.

Решта людей було оних також, як і єї двоє, тільки убравдіжняли ся різноколірними фарба.

— До нас ідуть... ч. отее!

Що се таке? А дід раз чисте шмате одягає. Ох, лише мені!

Розмова на невідомій чула ся усе виразніше і виразні.

То був король, що варистві з

панею Грабовською і пиячими панночками виїхав на гулянку. Йому обридло сидіти в Каневі і з пудьги він їздив по околицях. Залицав ся до пани і зводив з ума селянські дівчата. Хтось йому сказав, що недалеко від Канева жив дід-ворожбит, що угадає будуче, і король надумав ся ся поїхати до нього.

Бачучи, що ся цїстрала, весела юрба приує до їх хати, Ганна засоромившись і стурбованнись висунула ся ізза дуба.

Король перший її побачив і, притулившись лорнетку до ока, кинув уважний погляд на дівчину. Чорна заплата з червоними розводами ледви доходила до колін, не прикриваючи великих, мускулистых, сильних ніг.

Затулюючись рукою від сонця, Ганнуся із свого боку цікаво розглядала панів.

— А... ось і німба, що стереже хутір, — процїдив кріз зуби король.

Потім він знову притулює лорнетку не зводячи погляду з Ганнусяної заплаки.

— Може се русалка, вама гности?

— Може бути... Дайпро недалеко Там, здається, її кубло...

Король підійшов до неї ближче.

— Ану лиш, ласкавий Коморовсь, спитайте її... Аджеж ви вмієте русалок...

(Конець бу...)

Найбільша різдвяна вистава і ринагідне закупно!

В ДОМІ ТОРГОВЕЛЬНИМ **Б. БАЛЬТНЕСТРА** молодшого
в Чернівцях уліця Головна-Енценберга (zenberg-Hauptstrasse) ч. 3.

Склад ц. к. упривілейованої фабрики товарів з альпаки і ского срібла В. Бахмана і Сп. у Відні.

Товари з старого срібла і бронзу:

Вази, ліхтарі, гарнітури до писаня і куреня, столи сальонові і на квіти, зигарки, фігури, зеркала, рами, пушки на зигара, товари з плюшу, шкіри, кишені на карти візитові і корони, дамські портмонетки з сріблом і без срібла, ланцюжки, гузики до маншетів правдиві бурштинові цигарниця, дамські поляки, шльокретові шпильки до волосся, торби до подорожи.

Товари з футрів: Ковніри дамські, зарукавки для дам і дитий найновішого гатунку. Правдиві перекі шапки для мушкетерів і хлопців. Зарукавки і ковніри в як найбільших виборах. Сукняні і плюшеві модні шапки для панів і дитий.

Товари вовняні і ткані: Правдиві бісер-скі каштанники, штани, сорочки, шарфитки, чохли, убрания для дитий. Вовняні покриття, камі вовняні рукавички для панів, панів і дитий.

Великий склад черевиків з славної рини Anton Carek і дитий з французкої шкіри, а також інших сортів в найлучшим гатунку. Всякі зимові черовики для панів, панів і дитий.

Склад лише правдивих російських калашників і черевиків до снігу для панів, панів і дитий.

Коци до подорожи з вельблюдового волосся, вовни, плюшу шовкового, як також колдри на ліжка всякого гатунку.

Краватки у всіх модних фарбах. Всяких сортів і то шовкові, полотняні і зефірові. Краватки шовкові і до прання на складі, а що тижня приходять свіжі посилки після найновішої моди.

Паньчохи, шарфитки, хустки до носа, ковніри і маншети.

Ц. к. спродаж стріляючого пороху.

Гарне, добре і дешево!

Магазин одіжи для дам і панів

перед тим

МАРКУСА ФУРЕРА

в Чернівцях,

ул. Ратушева, ч. 15, під „Золотою грушкою“.

В кождім сезоні

найновіші плащі жіночі, для дівчат і дитий
жакети, мантильки, ротунди, порохівники
з шовку і могоару
з перших віденьських і берлінських робітень.

Одяги для панів, хлопців і дитий
загортки, шляфроки, футра міські і до подорожи,
менчикова, гавельоки і всі річи входячі в той фак.

Поручення зпоза міста виконує ся сейчас.

Гарне, добре і дешево!

В Науковім Товаристві імені Шевченка у Львові і в „Рускій Бесіді“ в Чернівцях

приймає ся передплата на нове, наукове видане

ПИСАНЬ О. ФЕДЬКОВИЧА

в чотирих томах,

під редакцією

проф. О. Колесси і д-ра Ів. Франка.

I-ий том (поезії) має вийти в серпні або вересні, II-ий (повісті) в грудні або січні, III-ий і IV-ий (драми, матеріали біографічні і студії про Федьковича) вийдуть пізнійше; ціна за комплет, на гарнім папері буде 6 до 8 злр., за оправу особно по 60 кр.

Хто зложить до жовтня н. ст. 5 злр. (а хто хоче з оправою — 6 злр.), дістане 25% опушту з ціни видання (не враховуючи в то оправу), а решту заплатити при III і IV томі.

Поодинокі томи будуть продавати ся дорожше.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і свята від 9 до 11 години рано.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володисла Сєкерського.

За редакцію видає Володислав Сєкерський.

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕР“

Львів, Лок ч. 10. (дім „Просьвіти“)

перше і одинокое Товариство асекураційне, обезпечає будинки, і всі мети движимі против шкід огневих.

„Дністер“ приписан Пріосвящ. Ординаріяті Вєч. Духовенству і вірним всіх трех Епархій.

Фонди гваранті „Дністра“ з днем 31-го грудня 1900

Фонд резервовий	311.540 кор.	11 сот.	} разом 520.406 к. 65 с.
Резерва премій	171.942	—	
„ спеціальна	6.000	—	
Фонд емеритальний	50.324	—	

Тарифи „Дністра“ думіровані. Надвизка річна розділяє ся між членів в формі звор. За рік 1900 дістають члени 8% звороту з премій.

„Дністер“ виплатив 1. грудня 1900 відшкодовань 2.120.834 кор. Шкоди ліквідують сприводно в присутности Делегата і 2 членів.

Поліси „Дністра“ прають при позичках гіпотечних: Банк краєвий і Каса ощадності Львові, Коломиї, Самборі, Долній, Снятині, Городенці, Теревовлицьких, Городку, Ярославі і Богородчанах.

На житє треба обєтись тільки через „Дністер“ в Товаристві взаїм. обезпечень в дві; з таких обезпечень через „Дністер“ іде часть провізії на руубличні добродійні цілі; поліси і квоти видєаківське Товариство рускі.

„Дністер“ пошукує бних агєнтів, особливо селян господарів в окрєстностях, де єще близько агєнцій „Дністра“. — Агєнти заробили вже 274.964. провізії. — Зголошеня о агєнції треба вли до Дирекції у Львові.

Н а л і п ш і

МАШИН ДО ШИТЯ

є так звані обкові (Ringschiffchen).

Сї машини йдуть дуже і надзвичайно скоро (2000 штихів на мінуту). Сї машини мають ряд до гафтованя і приряд до острєни голок та ножиць. Сїх маю ще найновіші машини для шєвців, кравців, ірів і такі, що шиють для потреби в перед і взад.

— За кождашину гарантую 5 літ. —

Продаю за готові грона виплат дешєвше як всюди, хто невєрить чай переконає ся.

В. Данилевич

машиніст

в Бри Штайнера ул. Двірцева ч. 21 в Чернівцях.

Виходить в Чернівцях
що середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація, і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи повертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламі за неопечатані
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10 „	— „
на чверть року	5 „	— „
на місяць	1 „	70 „

Поводиноне число коштує 16 сот.

Передплата і належності за інсерати
платні в Чернівцях.

Просимо дуже о відно-
шенні передплати і сплату за-
леглих.

Хто до руского нового року
1902 не прийде хоч частину
номеру чи залеглої послі-
довно, тому безумовно заста-
новимо дальшу виплату газети.

З кінцем року.

I.

Рік 1901 добігає до кінця, не завадить проте оглянути ся і буковинським Русинам, що прийде нам сей перший рік нового століття, а властиво чого буковинські Русини доробили ся в сім році; бо чоловік те тільки й має, що працює рук і розуму заробить. Не великий добуток бук. Русинів в сім році, бо й не так то багато вони потрудили ся: ну, а як хто дбає, так і має. А в нас вся праця народна, весь тягар політичної, економічної і просвітної, словом цілої культурної роботи спочиває все ще на плечах не цілої бук. суспільності рускої, ані навіть хочби загалу бук. рускої інтелігенції, а на жалі і шкоду народної справи все ще тільки на кількох одиницях, що під тим тягаром аж угинають ся, наколи загал, а навіть освічена верства буковинських Русинів приглядає ся іщербатій долі свого рідного народу байдужно, і не прикладає рук до пильної роботи, яка горить довкола.

Смерть Вернигори.

Українська легенда Н. А.—ми.

(Конець.)

Із гурту вийшов той, що названо його Коморовським, — молодий парубок в ад'ютантській уніформі.

— Дід дома? — звернув ся він по українськи до здивованої Ганнусі.

— Дома.

— Піди, поклич його, скажи, що його величність король бажає його бачити.

Вираз „його величність“ не зробив на Ганну ні найменшого вражіння, бо вона його не зрозуміла.

Вона зрозуміла тільки, що чужі бажають бачити її діда.

— Не можна. Дідусь одягає чисте шмате.

Коморовський переклав її відповідь на французьку мову і всі весело зареготали.

Король пильно розглядав у лорнетку дівчину, що почервоніла, як маків цвіт...

— Принеси крісло його величності... і нам що небудь, щоб можна було сісти, — заговорила пані Грабовська.

Ганна мовчала.

— На чім же ви самі сидите?

— А ось на присібі, — спокійно показала вона рукою.

Король милостиво усміхнувся і, удаючи, наче він милуєть ся околицями,

не зводив очей із сильною стрункою фігури дівчини.

— Чудовий краєвид... дуже хороший — казав він, пильнуючи замаскувати своє вперте розглядування вродливої дівчини. Шкода, що в нашій Польщі нема таких артистів-маларів, як в Італії.

— У нас бракує, ваша величність, італійського неба, сонця і краєвидів — заважала пані Грабовська.

Ніхто на її слова не звернув уваги. Король, видимо, починав драгуватись.

— Принесіть його величності складаний столець — загадала Грабовська, — він там, у колясці.

Король милостиво кивнув головою на знак ввічливості за дбайлість.

— Гаразд, гаразд... дякую, — промовив він, граючись лорнеткою, яку врешті відвів від очей.

Принесли стільці і пані посідали біля короля. Знову запанувала французька мова, посипали ся жарти, дотепи і дзвінкий сміх.

— Як тобі на імя, моя німфо? — звернув ся король до Ганнусі.

Не зважаючи на таке мітологічне запитання, Ганнуся зрозуміла, про що її питають.

— Ганнуся, — відповіла вона.

Король ласкаво усміхнувся.

— Ганнуся... красне імя, — ніби задля заспокоєння Грабовської, додав король. — Се мені нагадує Перемишль — ті часи, коли я був старостою перемишльським... там теж трохи не кожда дівчина звала ся Ганнусею.

шам на снідане. Нині, Богу дякувати, за тих кільканадцять років виходить що року аж кілька руских газет і кільканадцять книжок, вони й розходять ся, але ще не так, як би повинно бути. Розуміємо, що суспільність, котра з дуже нечисленними винятками ще тому недавно, не читала ні одної рускої газети а дуже мало і рідко коли яку руску книжочку, і то хіба позичену, або лише те смітє, яке їй накидували московські наймити даром; розуміємо, як сказано, що такий суспільності не легко приходить ся покинути отсю вигідну навичку, що надто нічого не коштувала. Признаємо, що постої, який бук. Русини зробили за так короткий час, у сім ділі, дійсно величезний, але в часи не то пари а електрики, іде вона таки трохи за поводи вперед, і шкода моральна і матеріальна, шкода для культури руского народу на Буковині, яка виходить із тої нашої оспалості і повільності, дуже велика. Час не стоїть, а другі, що нашим коштом випередили нас далеко, спішають невпинно все далі; тому треба й нам, що прибиті ворогами спали довго й остали далеко позаду, прискорити що мога хід наших культурних справ, коли не хочемо зникнути не тільки як нація, але й як люди.

Перегляд політичний.

Голоси про політичне положення.

Австрійське денникарство в оглядових статях з нагоди Різдва-них св'ят настроєне взагалі вельми

поважно. Неначе інстинктивно всі в словлюють такий погляд, що стоїмо перед важною зворотною точкою і що далеко сягаючі постанови мусять запасти, наколиб парламент не сповнив в своїм часі і цілості своєї задачі. Але передовсім знаменне письмо президента державного трибуналу, члена палати вельмож д-ра Унгера, напечатане в „Illustr. W. Extrablatt“:

„Світла Редакcie! Взиває мене, щоб я висловив свій погляд про політичне положення. Я не спроможний сего зробити. Мені діє ся так, як сему майстрови Антонови: не розумію більше світа! Про парламент, що не лише не сповняє свого обов'язку, але і сам не виконує своїх прав — парламент, що не слухає голосного накликування населення до роботи — про парламент який прийнята ратувати корона, коли інші парламенти змагають до розширення свого обсягу і своєї влади, — про такий парламент, годі говорити і писати, лише треба з досадою і патріотичною журбою мовчати“.

Так говорить один з найзнаменитіших мужів вірноконституційного сторонництва, св'іточ юридичних наук, бувший член міністерства Аверсперга, що найбільш причинив ся до безпосередних виборів до ради державної! Зневіра, яка віє з его слів, виступає тим яскравіше, позаяк впливає вона лише з наслідків обструкційної політики, яку завели в раді державній німецькі сторонництва. Слова Унгера вишли якби з душі всіх щарих патріотів, до яких би національних і політичних сторонництв не належали. Однак думаємо, що мовчати не

рухомий спокій діда і його поведжене збентежили ціле товариство.

— Яка чудова, оригінальна картина, цілком місцевого кольориту — промовив король, силкуючись вимушеною усмішкою скрити своє замішане.

— Тут біля хати сидить старий вороб'їт із своєю бандурою, там шумлять дуби, позолочені вечірнім сонцем, а туди далі стелить ся нерухома блискуча поверхня води, зо всіх боків оточена зеленою рамкою... Чи правда?

Дід сидів мовчки, схиливши голову.

— Ганнусе, — кликнув він на внучку, не підводячи голови, — ти тут?

— Я тут, дідусю!

— Піди подивись, чи не видно кого на Шпаківій площі?

— Добре, дідусю.

Дівчина сміливо прийшла між по-вбраними панями і панами, сіднула ся під дубом і, притуливши руку до очей, довго вдивляла ся в велику площу, зо всіх боків замкнену дубовим лісом. Скрізь панувала тишина.

Косі сонячні проміння освічували середину площі, а блякітні вечірні тіні на узлісся переходили в темряву ліса.

— Ні, дідусю, нікого не видно, — вернувшись відповіла Ганнуся.

Дід навіть і голови не підвів.

Під впливом сумного дідового на-строю усе товариство наче згубило свою веселість. Жарти і сміх замовкли. Що би зрушити се важке мовчання, король звернув ся до діда з питанням:

— Як тебе звуть, дідусю? — обережно запитав він, прикладаючи до очей

— А ви хто такий? Пан? чи хто?

— сміливо запитала Ганнуся.

— Пан... злегка усміхнувся король.

— Може з тих, що живуть тепер у Каневі.

— З тих самих... Люблю таку простодушність — звернув ся король до свого товариства.

Скористувавшись тим, що король відвернувся, пані Грабовська схилила ся до Ганнусі і швидко шепнула їй:

— Се король... Поцілуй руку у його величності.

Дівчина вже наважилась виконати пораду пані Грабовської, коли се риннулі двері. На порозі з'явив ся дід. На ньому була чиста, біла сорочка, а на плечах була коротка, темна свитка. У лівій руці, міцно притуливши до грудий, старий тримав свою бандуру з перерваною струною, що висіла аж до самих його п'ят.

— Ось дідусь... мовила Ганна.

Старий спокійно вийшов з хати, байдуже глянувши на панів, що розглядували його у лорнетку, і сів на присібі.

— Що се за люди? — спитав він у внучки.

— Хто їх зна... кажуть, король...

Дід підвів голову, випрямив ся і, допитливо огледівши своїми розумними сірими очима, недбало махнув рукою.

— Бавте ся собі... бавтеся...

З тими словами він схилив голову, погляд його встромив ся у землю, а сині кохлаті брови грізно насунули ся. Не-

є спроможне положення поправити.

Відавав ся також Нестор політиків Ганс Кудліч з Америки, де тепер проживає і поручає введення кромержської конституції з 1849 р. „Не можу собі інакше виобразити, пише він в N. fr. Presse, як щоби езекутива поклікала давний сойм державний з 1849 р., щоби живу-чі ще члени того сойму зібрали ся у Відні або Кромержжі, а на місце померших розписати-б вибори доповняючі і щоби по таким доповне-ню яко продовжене давної консти-туції торжественно голосовано про основне право і конституцію і щоби вислід голосовання передано в торжественнім поході езекутиві“.

З иншого знов боку обстають за тим, щоби сторонництва добро-вільно згодили ся на зміну регуля-міну, але при тім зараз виринає сумнів, чи се дасть ся перевести в дійсности. Найбільш однак зай-мають ся дневники чесько-німецькими мирними переговорами і всі зазна-чують, що невдача переговорів бу-ла би невдачою „останньої проби“ і мусіла би довести до поважних наслідків. Умірковані люди з обох таборів чеського й німецького, стара-ють ся промостити дорогу до пере-говорів. Новий проводир німецьких лібералів з Чех др. Еппінгер обго-ворює в широкій статі в Bohemisch-спірні питання чесько-німецькі і ста-рає ся уможливити переговори. Трудність лежить в тім, що всенім-ці рішучо усувають ся від перего-рів. На то один з визначних аль-пейських послів німецьких в Grazer Tagespost звертає ся до Німців чеських, щоби в хвили, коли розхо-дить ся о далекосяглі наслідки, не були глухими на накликування аль-пейських Німців і не наражували конституції і держави, і висловлює надію, що они зрозуміють і дове-дуть до нормальних відносин.

„Руслан“.

Галицький Руский Клюб соймовий.

В склад клубу входять послы: Ба-рабаш, Барвіньський, о. Богачевський, Гли-

джук, Гурик, др. Король, о. Назієвич, др. Могильницький, др. Олесницький, О-станчук і Старух. Клуб уюветитував ся, вибравши головою клубу д-ра Оле-сницького, его заступником д-ра Короля, секретарем о. Богачевського. Крім того вибрав клуб комісію парламентрну для поришування справ, виринаючих нагло під-час засідань сойму і вимагаючих без-проводочного поришення. В склад комісії сеї входять послы: Олесницький, Король, Могильницький і Барвіньський.

Клуб відбув в часі сойму два за-сідання, а іменню дня 27. і 29. с. м. На першій з тих засідань поришені плян діяльності руских послів в часі дводе-ної сесії — прийнято і одобрено пред-ложений д-ром Олесницьким проект заяви, уложеної ним опісля на засіданні 28. с. м., і делеговано до промов іменем клубу при провізорій бюджетовій сесії Мо-гильницького і Короля. На другім засі-данні застановляв ся клуб над справою вибору членів виділу краевого і порі-шив поставити від себе кандидатом до виділу сов. Михайла Глиджук і за-комунікувати се другим сторонництвам соймовим з тим, що на иншу личність рускі послы абсолютно не згодять ся. Рівночасно поришив клуб старатись о те, щоби відповідно до засади, на якій стояли від давна рускі послы, руский член виділу краевого вибраний був з курії громад селянських а не з нового сойму.

2-ге засіданє гацького сойму з дня 30. грудня.

З черги відчитано цілий ряд вне-сень і інтерпеляцій, між тими внесені д-ра Олесницького в справі львівського у-ніверситету і внесені пос. Барвіньського на основані гімназії в Станиславові, дві інтерпеляції д-ра Олесницького, а то: 1) в справі нерозписування виборів до ради громадської в Городенці і 2) в спра-ві безмежного протягування поладженя протестів виборчих і безконечного уря-довання старих рад в кількох громадах. Між иншими була інтерпеляція людв-ця Станіньського до намістника в справі зарядженя против демонстрацій за Вжесню.

Перед приступленем до порядку дневного зложив кн. Чарториский іме-нем польських послів декларацію в спра-ві вжеснянській, якої вислухали послы стоячи. Чарториский, обговоривши події у Вжесні, напаятував поступоване прус-ских властей против Поляків і заявив, що одинокою маніфестацією против та-кого поступовання повинно бути скріпле-не польських сил до солідарної борби, (Опески).

Против накладання мит взагалі ви-ступив остро пос. Гурик, доказуючи, що в нійній державі не здирають так нарід митами, як у нас; дальше доказував, що від мита уидаються урядники, шляхту, підприємства, а цілий тягар спадає на плечі бідного хлона, котрий і так вже обтяжений різними драчами, що дихати не може. Майже цілий дохід з мит ли-шає ся в кишені підприємця а на уде-ржане доріг в добрім стані мало що ви-дає ся. Отже п. Гурик домагає ся, щоби над предложенями виділу краевого в справі мит перейти до порядку. — Вне-сене Гурика піднер ге. Стояловский, а в обороні внесенє виділу краевого став пос. Буїновский, кажучи, що він яко селянський посол знає в своїм повіті 12 селян (членів ради повітової), котрі сто-ять за рогачками. Та добру відправу дістав той намок від Гурика, котрий сказав, що коли дійсно якийсь селянин заявив ся за рогачками, то певно за ці-ну якоїсь кеңсесі, а тих 12, на яких покладав ся п. Буїновский, вибрано вид-ко до ради повітової на те, щоби лиш притакували всяким паньским внесеням. — В голосованні прийнято внесенє виді-лу краевого.

З черги приступлено до вибору чле-нів виділу краевого і їх заступників.

З Русинів вибрано сов. суду Мих. Глиджук.

По виборі членів виділу краевого приступлено о 2-ій годині до провізорій бюджетовій.

По виводах референта гр. Стани-слава Баденього перший забрав слово др. А. Могильницький говорив майже дві години. Бесіда его, виголошеної знамени-то, вислухав цілий сойм з великою у-вагою.

Внесенє д-ра Олесницького в справі руского університету.

На 5-ім засіданні 6-ої сесії VII-ого періоду галицького сойму на дни 21. чер-вня 1901 поставили рускі послы внесе-не в справі руского університету. Вне-сене то містило в собі резолюції до п. к. правительства, щоби приступило до утвореня у Львові університету з рус-ким язиком викладовим а взагально до кресованя при існуючій львівській уні-верситеті на всіх виділах катедр з язи-ком викладовим руским. Жаданя тоє бу-ло поставлене яко дальший постулат маючий сповнитись поступенно. Яко най-близший постулат піднесло тоє внесенє в формі резолюції до п. к. правительства жаданє як найскоршого кресованя на ви-ділі правничім львівського університету катедр австрійського права процесового цивільного, права торговельного і веке-

левого а на філософичнім виділі тогач університету катедр класичної філо-логії, математики, фізики і наук приро-дних з язиком викладовим руским.

Внесенє тоє по першій читаню ві-діслано рішенем сойму з 24. червня 1901 до комісії шкільної, а комісія тая не уважала відповідним на сим внесенем аж до кінця минулої сесії соймової за-становлятися.

Тимчасом справа тим внесенем об-нята не перестала бути для культурно-го розвитку Русинів в Галичині пекучою і перворядною потребою, а противно, зайшли факти і обставини, котрі скоро і успішне поладжене єї по мысли згада-ного внесення зділали конечним і необ-ходимим.

Збільшенє числа руских слухателів в львівській університеті з початком року шкільного 1901 1902 до числа висше шести соток і скріплене через тоє природою річи так у них як і в цілій суспільности бажанє осушче опертого на конституційнім законі пра-ва на руский університет — он да-ні домаганя тих слухателів під-дом уживаня руского язика і д-зносинах їх з властями університе-неприхильне і відпориє становиско тих-же властей супротив тих домагань неясність і недокладність а в часті і повний брак позитивних постанов заган-них для унормованя сеї kwestії — вні-ци вишшовши з сею конфлікту між вла-стями університетскими а рускими слу-хателями, результатом був небувалый ще нігде доси факт, що вся молодіж руска в числі висше 600 слухателів приве-дена була опустити львівський універ-ситет — всі ті факти витворили такий стан річи, в котрім сповнене посту-латів, в згаданім на вступі внесеню виражених, а неменше як найскорше за-конено управильнене відносин язикових у внутрішнім урядованю львівського уні-верситету стало перворядною потребою дня і услівом унормалнення відносин на-тім же університеті конечним для запо-бігненя наслідкам в найвишшійм степе-ні шкідливим так з огляду на науку, як і на загальне добро краю.

З тої причини вносять підписані:

Вис. Сойм зволить ухвалити:

Взиває ся п. к. правительство, щоби:

а) приступило до заснованя у Льво-ві руского університету взагально до кресованя при існуючій львівській універ-ситеті на всіх виділах катедр з руским-язиком викладовим;

б) як найскорше кресовало на ви-ділі правничім львівського університету катедр австрійського прав процесового цивільного, права торговельного і веке-

зброя аж вилискуєть ся на сонці... На голозі у нього золотий шлем... панцир блищить... при боці шаблук...

Пані й панове стурбували ся... Вей посхонлювали ся із своїх місць і збили ся до купи.

Панам здавало ся, що верховень їде прямісенько на них. Вони кричали і хвилювали ся, пани їх заспокоювали, як уміли.

Король, не випускаючи лорнетки з тремтящої руки, увесь блідий, не зводив очей із сього чудного привиду.

„Відки міг узятись сей лицар?“ — даремно питав він сам себе.

— Незвичайне з'явище... фата-мор-гана... от і все! — промовив він на-репшті із своєю звичайною байдужною усмішкою.

— Дуже гарно... дуже гарно... — казав він, дивлячи ся в лорнетку на ли-царя. — Шкода, що з нами нема Трем-бецького... Він описав би нам се в вір-шах.

Сі слова троха заспокоїли при-сутних.

— На мій погляд, він скидаєть ся на св. Михайла Архангела, — промовив Коморовський.

— Еге... — задумано хитнув голо-вою король.

Лицар счинив ся посеред площі. Присутні здивовано розглядали його, не відтуплюючи лорнеток від очей.

Коли Гануся, повернувшись, роз-повіла дідови, що на площі з'явив ся якийсь невідомий лицар, дід не хапа-ючись підвів ся з присьоби і тричі, як годить ся, перекрестив ся на схід.

— Внеси мою патерицю з хати, — загадав він внучці.

Потім він уладив бандуру і схо-вав її під свитку.

лорнетку і розглядаючи пасми свього волосся, що де-не-де відліло на лисій го-лові старого бандуриста.

Дід, наче не чуючи питання, сидів на даці нерухомо.

— Вернигора, — промовив він врешті.

— Краєне імя...

Дід махнув рукою і нічого не від-повів. Потім повагом піднявши очі, він пильно подивив ся на короля.

— Що-ж ти тут робиш? — запи-тав король.

— Що? Відплачую ся за легковір-ність. Предки нагрішили, а я відпла-чую ся.

— Веселе ти вибрав собі місце для покути!

— Ті слова вразили діда.

— Що мені місцевість, коли на душі сум! — ударив він себе кулаком у сині комлаті груди.

— Приїзди до нас — відповів ко-роль — бери з собою й бандуру... За-граєш... розважиш себе.

— Куди — до вас?

— У Канів.

Старий аж жажнув ся.

— Ні, не поїду... Не хочу дивитись на ваші цілування... тьху!... тьху!... — і він з відрадою сплюнув.

— Кажуть, ти вмєш ворожити — зацікавив ся король.

— Ні... — рішучо відповів дід — я вмю казати лише правду... Себто я кажу тільки те, що ввижаю правдою.

Король усміхнувся і звернув ся до свого товариства.

— Він відповідає, ніби Сократ...

Вернигора промовчав на сю увагу. Очі його шукали Ганусю.

— Ганусе, де ти?

— Ось де, дідусю!

— Пиди, дитинко, глянь, чи не видко кого на Шпаковій площі?

— Ні, дідусю, нема нікого! — не-бавом повернувшись, промовила дів-чина.

Не двялячись на байдужий вигляд, дід видимо чогось турбував ся.

Товариство вже починало нудити ся; пані нетерпляче совались на своїх невідгих стільцях; все поглядували на короля, чи скоро він дасть знак до від'їзду. Але король мовчав — його, видно, зацікавило поведжене старого бандуриста, що сидів цілком захоплений своїми власними думками, від часу до часу окидаючи присутних допитливим поглядом.

Нараз погляд діда спинив ся на королі.

— Що се у тебе блищить на ка-тані? — запитав він його.

— Звїзда, яку мають право носити тільки королі.

Вернигора похитав головою.

— Он де провідна зоря, — показав він рукою на небо, — а твоя...

Він замовк на одну хвилину і потім додав:

— Твоя... ніби той огонь, що сві-тить тільки на болоті.

Король глузливо подивив ся на діда.

— А тобі відомо, хто я?

Вернигора за хвилину пильно поди-вив ся на короля і потім промовив:

— Ти? Ніщо... і замислившись до-дав: у одного гарна душа, у другого — одежа.

Так заведи буває на світі.

Навкруги короля зашепотіли. Його величність вже не мав спромоги стри-мувати цікавість, що ним запанувала;

і питав далі діда.

— Я маю небавом повернути ся до дому. Оповідай, чи гаразд я поверну ся.

— Ти повернеш ся, повернеш ся... все так само нерухомо відповів дід, — але... мішше було би, як би ти не по-вернув ся...

Сі слова знов викликали шепоти між присутними. Сам же король мабуть не звернув на них уваги.

— Чому?

— Тоді, може бути, і недоля твоя тут залишилась би.

Король не знав, що відповідати.

Хвилиною мовчання скористувала ся пані Грабовська.

— Скажи, дїду, чи одружить ся ко-роль?

— Ні... але у нього буде богатий дїтий...

Пані почали частійше обхолювати ся віялами і жваво забалакали поміж собою на пів-голосу.

— Що поєш, ще й уродить ся...

— закінчив Вернигора. — Небагато ра-доців принесуть сї діти.

На сьому дід замовк. Кілька хвили-панувало важке мовчанє.

— Ганусю! де ти? — кликнув дід на внучку, не підіймаючи голови.

— Я осьде, дідусю!

— Пиди, дитинко, подиви ся, чи нема кого на Шпаковій площі?

Затулившись рукою від сонця, дів-чина пішла. Довго дивила ся вона в да-лечину, їй здавало ся тепер, що на узлісся щось світить ся.

— Ой, дідусю! Хтось їде! — крик-нула нараз вона і хотіла бігти до діда, але якась невідома сила прикувала її до місця. Вона знов затулила рукою очі і знов почала пильно вдивляти ся.

— Ой, дідусю, їде... їде... пан-якийсь, чи... лицар... на білому коні, а

стого — а на філософічній видлі катедри класичної філології, математики, фізики і наук природних з руским язиком викладав;

в) упорядкував як найскорше в дорозі закона відносини язикові у внутрішнім урядованю львівського університету гарантуючи рускому язикові повну на тім полі рівноправність.

Одесніцький внескодавець. Шептицький, Фацієвич, Барвінський, Могилницький, Король, Гурик, Старух, Мазикевич, Барабаш, Глиджук, Остапчук, Охримович, Богачевський, Стояловський, Шаер.

На вечірнім засіданню правління комісар г-р. Мосє відповідав на інтерпеляції. Відтак перейшла палата до дальшої наради над бюджетовою провізцією.

Пос. Т. Пілят полемізує з пос. Могилницьким що до причин і наслідків сесійських руских студентів і звертає ся до руских послів, щоби вони вплинули на молодіж, аби повернула на львівський університет.

Пос. д-р. Б. говорить против своєї провізції, а покликає ся на те, що хотів руский послів є мало в соїмі, то за сею гореткою стоїть цілий нарід — отже їх слова є висказом опії всіх Русинів. Бесідник підносить виборні надужиття, жадає від університетських і правительствених властей, щоби руским академікам-сесіоністам уможливили поворот на львівський університет і вкінці звертає ся до властей, щоби вони шанували уполіційований руский обряд та домагає ся скорого обсаджєня станиславівського єпископства.

Відтак заняв слово намісник г-р. Півніський і супротив твердженя пос. Могилницького заявив, що він не правив акцією в університетській справі, бо надто знає і цінить автономію університету. Що-до промови пос. Короля сконстатував, що її тон є вже деякою поправою в відносинах Русинів до Польків, бо помімо різних закидів ся бесіда стреміла до згоди обох народів та до братнього подання руки. Намісник збиває тверджене, немов рускі мужики не мають довіри до польських дідичів, обговорює переведєне виборів і поясняє справу обсаджєня станиславівського єпископства. Вкінці завзяв так руску як і польську прасу, щоби не так скрайно виступала в національних справах, а старала ся лагодити контрасти.

Пос. Ст. Бадені в довгим виводі заняв дуже розумне і справедливе становище супротив рускої справи, називаючи до промов попередних бесідників.

— Треба йти... вичуть...

Він зробив кілька кроків вперед і спинившись біля хати, звідкіль було видно лицаря, за хвилину подивив ся на нього.

— Іду... іду...

Присутні з цікавістю дивили ся на все те, чекаючи кінця. Не звертаючи жадної уваги, дід покликав Ганусю.

— Прощай, голубко..., бувай здорова...

Голос його тремтів, ніби його душили слюзи. Він обняв дівчину, поцілував її і довго пригортав до свого серця. Потім перехристівши її, промовив цілком спокійно:

— Іду в хату!

У Ганусі заблищали слюзи на очах.

— Дідуся, а колиж ви вернетесь?

Коліж нас чекати назад?

— Не чекай на мене, доню, бувай здорова... я не верну ся...

Дід спер ся на свою патерницю, схилив голову і пішов на площу, де його чекав верховець.

Сонце спускало ся. Останні проміня його ледви золотили верхівки дерев, а узлісє вже потонуло в синьоватому сумерку.

Таємничий верховець зробив шаблею якийсь знак у повітря, наче хрест і повернув коня на схід.

Поводи рушив він вперед, а за ним не відстаючи від нього ні на крок, спираючись на патерницю, йшов, не обертаючись назад, Вернигора. Тільки вітер хвилював його світі кучері, та із стогном бив по струнах бандури.

Гануся плакала, але слухаючись дідового приказу не рушала з місця не

Вкінці намісник г-р. Півніський заявив, що відрочує соїм, а маршалок замкнув засіданє желанєм Нового Року, та щоби соїм як найскорше зібрав ся на довшу сесію.

В добре поінформованих політичних кругах є при теперішнім пануючій настрою партій в виду поважної ситуації як не порозуміє, та бодай спокій між Німцями а Чехами запевнений.

Країньський соїм отворено 30 грудня. При дебят. над бюджетовою провізцією напав ся в острій спосіб Сустершиц на більшість краєвого виділу, і оскаржував його о партійність. На стала буча в цілій сали. Засіданє перервано. При відкритю нарад продовжав Сустершиц свої напади, котрі відпирало багато бесідників. Краєвий президент відповів на оскарження Сустершица, що причина, чому до тепер не скликало соїму, лежить в сумних парламентарних відносинах, котрі правительство намагає ся сальвувати. По ухвалі бюджетової провізції соїм відрочено.

КОВЖКЖ.

Календар. Пятниця 21/XII. (3/XII.): с. м. Юліяній, Темистокля, Петра; Р.: Ієносея Субота 22/XII. (4/XII.): с. в. м. Анастасій, с. м. Хризотона; Р.: Тита.

Бук. парламентовий і соїмовий клуб волоський мав в неділю в алокалах краєвого виділу нараду про політичне положєне. Прийшло до оживленої дебати, котру не закінчено із-за пізної вечірної пори, а продовжувано в понеділок в 5 годині пополудни. Народи відбулись тайно.

Знесення пропінацийного права домагають ся властители великих посілости і пересправляють об сїм з правительством. В понеділок відбула ся конференція властителей великої посілости в ратушеві сали на запрошенє Абрагамовича, Барбера, др. Івана Фьондора, Григорія Якубовича, Іустафа Маріна, Николая бар. Мустаца, Івана Табора, др. Івана Волчинського. Ся конференція була посвєчена — як звучало запрошенє — обговорєню важної реформи пропінацийної, що дотикає край і велику посілость. Чутка іде, що властители великих посілости висказали ся за як найскоршим знесенєм пропінанийного права, що мало трєвати аж до 1911 р.

зводячи очий з постаті діда, якого Михайло Архангел вів у невідомий край.

А король тільки все приказував.

— Дивне з'явище... справжня фатаморгана...

— Поїдьмо, ваша величності, етє вже воєно... вже вечір... — завважила пані Грабовська.

Король удав, наче не чує, і покликав до себе Коморовського.

— Сідайте зараз на коня, — загадав він — доженіть сих людей і дізнайтесь, що воно таке...

Коморовський скочив на коня і помчав ся виконати приказ. Пані і король з тривогою і хвилюванєм дивили ся йому у слід.

— Наздогоняє!... наздогоняє... зрівняв ся...

— Випередив! — раптово гукнув король.

З тої-ж хвилі марєво зникло з очий. Король зблід і замовк. На площі не видно було нічого і тільки Коморовський поволи вертав ся на втомленому коні. Площа цілком сховала ся у темряві. Оточений пічною імлою на втомленому коні повагом і понуро вертав ся Коморовський...

З російського переклад
Левко Маїсевич.

Що неділі відбувають ся тепер в нашім Народнім Дімі відчити або викладати для черновецьких міщан. Тих відчитів слухають не тільки міщани, але й студенти (їх завжди буває багато) і інтелігенція. Минувшю неділю говорив айнар п. Кобринський про людський кістак. Примірик такого кістака стояв на естраді і на нїм поясняв п. Кобринський усе, що треба. Сим способом він почав лише говорити про гігієну і при найближшій нагоді буде описувати людське тіло. Єго виклад легкий і дуже потрібний. — Крім викладу були ще гарні декламації, котрі справді треба похвалити. Але мужескому хороши треба порадити, що нехай роздобудє собі ліпших тенорів і крім того нехай ліпше навчить ся співати. Співачи звичайно не люблять, коли їх спів маловажати; але коли вони своїм співом маловажати публіку, то се також не гарно. Радше нехай співаче міщанський хор і у членів сєго хору більше сумлінности, ніж у навичів.

Бюджетова провізія. „Wiener Ztg.“ з 28. грудня отолошує закон з 22. грудня 1901 про дальший побір податків і данин, а також покритє державних видатків в часі від 1. січня до 31. марта 1901. Для Буковини призначєно в міністерстві фінансів на урядову будівлю в Серєті 9500 к., в міністерстві справедливости на урядову будівлю в Іурагуморі першу рату 60000 к., в міністерстві просвєти на нову будівлю для низшої гімназії в Чернівцях першу рату 120.000 к., в міністерстві внутрішних справ на будову міста через Прут коло Людїгорича 14.000 к., на регуляцію ріки Сучави коло Іцкан 40.000 к. і на урядову будівлю в Сторожинцях 35.800 корон.

Концерт Рітерсгавса. Приятелів музики очікує справдішній пир артистичний. Як нас повідомляють, має прїїхати сюла славний тенорист, співач корольської надвірної опери Альфред Рітерсгавс, що відбуває як раз більше турне, і даєть в січні в Чернівцях вечерок оперовий і концертний.

Найбільший дім на сьвітї почали будувати в Лондоні в дільниці Гольборн. Площа під будову обіймає 100.000 квадратних етїп. В будинку буде мешкань 6000. Трицять вінд буде улежшувати комунікацію на 12 поверхів. В будинку буде гостинниця 8.500 осіб. — Такого велита не має навіть Америка, бо вправді в Чикаго є каменїці з 27 поверхами, але є се стрункі обеліски, обчислені більше на сензацию як здатні до практичного ужитку.

Поєдинок на шаблі відбув ся недавно в Монахові межі двома німецькими буршам і скінчив ся смертю обох. Перший і другий випад відбув ся мєлаво. при третім парованю шабелі один з поєдиноків підніє шаблю в гору і з цілою силою ударив противника та розпорєв по середині груди і черево. Тимчасом другий з поєдиноків зранив свого противника в шию. Обоє поєдиноків до тижня похоронєно.

Населєне Росії в 1897. р. В сїм першій раз зроблено точний снєпє населєня з углядєнем віроісповідань. Населєне ділило ся на отєї групи:

вірці	87,384.000 (69,54%)
магометани	13,888.000 (11,06%)
католики	11,420.000 (9,09%)
жиди	5,189.000 (4,13%)
протестанти	3,743.000 (2,98%)
старовірці	2,173.000 (1,71%)
ріжні християни	1,220.000 (0,97%)
ріжні нехристияни	644.000 (0,51%)

„Народний Дім“ в Чернівцях

продовжає на загальне жаданє тим членам-основателям, що доси не уплатили цілої вкладки, термін до уплати поза новий рік 1902, але під таким варунком, що правильно кождого місяця платити муть що найменше 5 корон, хто й сєго услівя не додержить точно, тратить всяке право до уплати чєної ним суми.

VI. Виказ жертв

на підмогу львівським акад. Русинам.

	к.	с.
Ілія Ілюк, надуч з Кичери	4	—
о. Михайло Сімович, сотр. в Чернівцях	10	—
Іван Радомський уч. гімна. в Чернівцях	2	—
Антін Клим, ц. к. проф. в Чернівцях	5	—
Теодиль Бридзан ц. к. проф. в Чернівцях	4	—
Лєв Сх ц. к. комісар прав.	4	—
Н. Н.	6	—
Стефан Кравчук, урядн. желїзн. в Галичині	3	—
Іван Бажанський, надуч. в Вікні	2	—
Пилип Андрук, надуч. в Шипківцях	2	—
Євгеній Андрук з Шипківців	2	—
Володимир Андрук	2	—

разом до тепер 537 50

Спасибі!

Др. Смоль-Стоцкий, проф. Д. Єрємїичу.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Альманах русько-українських богословів, вийде з друку по богоявленських святах. Будє се збірка літературних праць гр.-кат. богословів, що групували ся около Літературно-наукового Товариства русько-українських богословів та питомців львівської духовної семінарії. Від часів безсмертного Маркіяна се перший літературний подвиг русько-українських богословів... — Чистий зиск призначений на запомоговий фонд богословів. — Передплату приймає з чємности друкарня п. Вол. Шийковського, ул. Копєрника ч. 5., а се тому, що комітет редакційний перебуває тепер на провінції. Передплата виносить 2 к., а книгарська ціна 3 к.

Надісланє.

З нагоди приближаючих ся свят різдвяних і нового року просимо уклїнно усіх руских родичів і взагалі тих, котрі мають намір де-що кому подарувати, не забути заглянути до нашої „Торговлі паперу“, а певно найдуть тут багато таких річий, котрі можна хотє би будь-кому, а особливо дітям, що до школи ходять, з хїсною подарувати. Іми маємо на складі ріжнородні гарні цизорики, фарби, цирклї, скриньочки на пера, дуже делїкатні листові папері у pudeлах, прибори до рисованя. Особливий увазі вп. публіки поручаємо наші шкільні кадамарі, замїкаючі ся дуже щільно, притім дуже гарні на вид і надзвичайно солідно вироблені. Наші карти з видами надають ся дуже добре для ріжних новорічних благожелань — (з жартами і без жартів). — Хто рішить ся сєго року купити у нашій Торговлі хотє би якусь частину різдвяних подарунків, тож певно того ніколи не пожалує, бо даєть всім дітям приємне разом з хосєнним, а ещє надто підпрє наш Народний Дім, а тим самим і руску справу в нашім краю. Отже ещє раз просимо на нас пам'ятати. Хто у нас купує, тот немов купує сам у себе.

Від імени і з уповажнєня заряду.
Володислав Секєрський.

Хто хоче дістати КАЛЕНДАРІ

в коміс, най зголосить ся до Торговлі паперу „Рускої Ради“ в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2. Пакєт оплатить „Торговля“ а кождий 10-ий календар дає даром за розпродаж.

Торговля паперу

„Рускої Бесіди“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 4
порукає

всілякі прибори

до

писання і рисовання,
всілякого сорта
паперу, касетів
і т. п.

Великий склад ДРУКСОРТІВ

для

шкіл дародних

і урядів парафіяльних
так для гр.-ор. як і гр.-кат.

дистати можна

по дуже дешевій ціні

в друкарні

„Рускої Ради“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 4

2 кл. пера гусячого лиш 60 кр.

Розсилаю цілком нові, шарі
пера, рукою дерті,
пів кіля лиш 60 кр.
то саме в ліншій гатунку
лиш 70 кр.

в почтових 5 кільових пакетах на
пробу за постіплатою

Й. КРАСА

торговля пера

в Смікові коло Праги (Чехи).

Виміна дозволена.

Упрашаю о докладний адрес.

Г. Файлер

усувач нагніток

Чернівці, ул. Руска 8.

Найбільша різдвяна вистава і принагідне закупно!

в домі торговельним **Б. БАЛЬТІНЕСТРА** молодшого
в Чернівцях уліця Головна-Енценберга (Enzenberg-Hauptstrasse) ч. 3.

Склад ц. к. упривілейованої фабрики товарів з аль-паки і хінського срібла В. Бахмана і Сп. у Відні.

Товари з старого срібла і бронзу:

Вази, ліхтарі, гарнітури до писання і курення, столи
сальонові і на квіти, зигарки, фігури, зеркала, рами,
пупки на зигара, товари з плюшу, шкіри, кишені
на карти візитові і корони, дамські портмонетки з
сріблом і без срібла, ланцюжки, кузики до манше-
тів правдиві бурштинові цигарниці, дамські пояски,
шпількретові шпильки до волосся, торби до подорожжя.

Товари з футрів: Ковніри дамські, зарукавки для
дам і дитий найновішого га-
тунку. Правдиві перські шапки для мушин і хлопців.
Зарукавки і ковніри в як найбільших виборах.
Сукняні і плюшеві модні шапки для панів і дитий.

Товари вовняні і ткани: Правдиве біле і егер-
ске по ціні фабричний;
скі катаники, пітани, сорочки, скарпінки, панчохи,
убрання для дитий. Вовняні покриття, камашки, вов-
няні рукавички для пань, панів і дитий.

Великий склад черевиків з славної фабрики
Anton Capek у Відні
з французької швири, а також інших сорт а все в
найлучшим гатунку. Всякі зимові черовики для
пань, панів і дитий.

Склад лиш правдивих російських кальшів і чере-
виків до снігу для пань, панів і дитий.

Коци до подорожжя з вельблудового волосся, вовни,
плюшу шовкового, як також
колдри на ліжка всякого гатунку.

Краватки у всіх модних фарбах. Всяких сортів і
то шовкові, полотняні і зефірові. Кра-
ватки шовкові і до прання на складі, а що тиждів
приходять сьвіжі посилки після найновішої моди.

Панчохи, скарпінки, хустки до носа,
ковніри і маншети.

Ц. к. спродаж стріляючого пороху.

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕР“

Львів, Ринок ч. 10. (дім „Просьвіти“)

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, обезпечає будинки,
і всі предмети движимі против шкід огневих.

„Дністер“ припоручили Присвящ. Ординаріати Всч. Духовенству і
вірним всіх трех Епархій.

Фонди гваранційні „Дністра“ з днем 31-го грудня 1900

Фонд резервовий . . .	311.540 кор.	11 сот.	} разом 520.406 к. 65 с.
Резерва премій . . .	171.942	—	
„ спеціальна . . .	6.000	—	
Фонд емеритальний . . .	30.924	54	

Тарифи „Дністра“ дуже умірковані. Надвижка річна розділяє ся між
членів в формі зворотів. За рік 1900 дістають члени 8% звороту
з премій.

„Дністер“ виплатив до 31. грудня 1900 відшкодовань 2.120.834 кор.
Шкоди ліквідують ся безплатовочно в присутности Делегата і 2 членів.

Поліси „Дністра“ приймають при позичках гіпотечних: Банк крає-
вий і Каса ощадности у Львові, Коломні, Самборі, Долині, Снятині,
Городенці, Тереховлі, Заліщиках, Городку, Ярославі і Богородчанах.

На жите треба обезпечатись тілко через „Дністер“ в Товаристві
взаїм. обезпечень в Кракові; з таких обезпечень через „Дністер“ іде
часть провізії на рускі публичні добродійні цілі; поліси і квоти ви-
дає Краківське Товариство рускі.

„Дністер“ пошукує спосібних агентів, особливо селян господарів в
окрестностях, де еще нема близько агенцій „Дністра“. — Агенти за-
робили вже 274.964 кор. провізії. — Згодошена о агенції треба
вносити до Дирекції у Львові.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях
отворена в неділю і сьвято від 9 до 11 години рано.

Гумористичний КАЛЕНДАР

„Комара“

на рік 1902

одинокий на цілу Русь-Україну,
богатий змістом і ілюстраціями
набути можна:

Львів, ул. Куркова ч. 27
по ціні 60 сот. (з перес. 66 сот.)

В Чернівцях в книгарни п.

Юл. ВІДМАН

Відпродукуючим значний рабат.

КОТВИЦЯ
Liniment. Capsici comp.
з аптики Ріхтера в Празі,
загально признаний знаменитий

усмирюючий лік на втиранє

по ціні 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; мож-
на купити у всіх аптиках. Проси-
мо жадати сей

загально улюблений лік

все лише в оригінальних флашках
з нашим охоронним знаком „КОТ-
виця“ з аптики Ріхтера і для
осторожности приймати лише
флашки з тим охоронним знаком
яко правдиві.

Аптика Ріхтера
під золотим львом у Празі.

Найліпші МАШИНИ ДО ШИТЯ

є так звані обручкові (Ringschiffchen).

Сї машини йдуть дуже легко і надзвичайно скоро (2000 штихів на мінуту).
Сї машини мають приряд до гафтованя і приряд до острєня
голок та ножиць. Окрім сих маю ще найновіші машини для
шевців, кравців, римарів і такі, що шикють для потреби в
перед і взад.

За кожду машину гарантую 5 літ.

Продаю за готові гроші і на виплат дешевше як всюди, хто невірить
най переконає ся.

В. Данилевич

машиніст

в бровари Штайнера ул. Двірцева ч. 21 в Чернівцях.

Виходить в Чернівцях
що середа, п'ятниця і неділя.
Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петрівка ч. 2.
Рукописи вносять ся лише на попереднє
встановлення. — Реплімації неопечатані
вільні від порту.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“
на цілий рік . . . 20 Кор. — сот.
на пів року . . . 10 „ — „
на чверть року . . . 5 „ — „
на місяць . . . 1 „ 70 „
Поодинокое число коштує 16 сот.
Передплата і належність за інсерації
плати в Чернівцях.

Пробимо дуже о відно-
влене передплати і сплату за-
леглостий.

Хто до руского нового року
1902 не приїде хоч частину
пренумерати чи залеглої поспі-
лати, тому безумовно заста-
новимо дальшу виплату газети.

З кінцем року.

II.

Пригляньмо ся тепер діяльності
наших товариств, де концентрує ся
культурна робота бук. Русинів! І
сего року не проявляло ні одно з
них особливого руху, все йшло
повільною ходою.

В тов. „Народний Дім“
мусів видіти дбати майже тільки о
те, як би покрити великі видатки,
які вкладають на тов. зобов'язані
получені з будовою дому. Коли вже
сплачуване рат головного довгу,
затягненого в банку і податків спра-
вляє немало клопоту, але при нор-
мальних доходах товариства можли-
ве, то дальші довги в сумі 8.000
зр. вимагають конче надзвичайної
акції, якої на жаль не бачимо; бо
виплати від тих Русинів, що ще
не є членами „Нар. Дому“ вплива-
ють дуже скупо, а добровільних
датків, що в попередніх роках ви-
носили тисячі, в останній раз бу-

ло дуже мало. Сотка нових членів-
основателів, що сплачували би і так
невелику вкладку хоч би найдріб-
нішими ратами кількох копій мі-
сячно, покрито би майже цілий сей
довг і вибавило би товариство з
найбільшого клопоту, ставляючи за-
разом сю святиню рускої культури
на Буковині на тверді підвалини.
Але на жаль ми не бачили помімо
накликувань з нашого боку, щоби
руска суспільність спільно з помо-
чю для сеї народної інституції.

З „Народним Домом“ у зв'язи
стоїть руска друкарня, що
має стати її майном его постійних
доходів на культурні цілі для бук.
Русинів. І друкарню свою не спи-
рають бук. Русини, як би могли;
бо багато купує друки, які потре-
бує, у чужих, не зважаючи на де-
візу: „Свій у свого“ і „Нарід со-
бі“, які зробили із Чехів могутчу
націю.

В с'їм році заложено ще одну
економічну інституцію, себто тор-
говлю паперу в зв'язи з дру-
карнею, з чого чистий дохід має
йти також на культурні цілі бук.
Русинів. І тут показала ся байдуж-
ність рускої суспільності, що рад-
ше годує чужих, ніж щоби купу-
вати в рускій папірни, себто у се-
бе самої.

І третя економічна інституція
руска на Буковині, наша „Руска
Каса“ не піднесла ся в с'їм році
понад звичайний стан; Русини зна-
ють її хіба в потребі, а свої капі-
тали несуть до чужих банків та кас
щадничих, з котрих живуть і кори-
стають як раз наші вороги.

„Руска Бесіда“, найстар-
ше руске товариство на Буковині,
що має дбати про освіту і добро-
бит бук. Русинів, зробила і с. р.
небогато, бо видала ледво кілька
книжочок і посередничала при одо-
бренню статутів для тих кількох
читалень і нас райфайзенських, які
за той час отворено. Само отворене
і получене з ним освідомлене шир-
ших мас народу спочивало і с. р.
на плечах нашого невтомимого ро-
бітника на с'їм полі проф. д-ра
Стоцького. Малий рух в с'їм това-
ристві повинен би видіти оживити
заснованем філій в поодиноких по-
вітах і через них розбудити нарід
до просвітної і економічної праці.

Політичне наше товариство „Ру-
ска Рада“ видавало і с. р. „Бу-
ковину“ і „Руску Раду“, та і в
них працювали одиниці тяжко, не
зазнавши багато помочі моральної,
а самі видавництва, як ми вже пе-
редом зазначили, бороли ся і с. р.
з недостатками матеріальними.

І в педагогічній тов. „Руска
Школа“ не було с. р. більше
життя і праці, як попередніми ро-
ками. Видано кілька конечних і до-
брих книжок, та вони розходять ся
так поволі, що готові дальші ру-
кописи мусять лежати недруковані
задля недостатку матеріальних
средств. Філії сего товариства роз-
вивали і с. р. дуже нерівномірну
діяльність. Найкраще стояла філія
вишнічка а найгірше філія Серетка
і Путилівка, що не урядили навіть
головних зборів.

А тов. „Бук. Боян“ боролось
з апатією і иньшими перепона-

ми. Не диво проте, що й успіхи
не були такі, які могли би бути, а
навіть заїмпували би чужим.

На остаток згадати би про на-
ші провінційальні товариства, ка-
си, читальні і крамниці
існуючі каси розвивають ся добре
і є вже тепер великою помочю
для наших селян, жаль тільки, що
і с. р. заложено їх дуже мало. Не
так то добре успівають читальні, з
котрих чимало існує тільки на па-
пері. І їх прибуло с. р. страшно
мало. А крамниці у нас все ще
так, як би й нема. Та про сю
справу писали ми самі й помістили
кілька голосів з провінції під на-
писом „Що робить руска інтеліген-
ція?“ З них видно сумний стан
культурний руского народу на Бу-
ковині.

Ось невесела картина, яку став-
ляємо перед бук. Русинів в радісну
хвилю рожества Христового. Не
хочемо тим їх засмутити, а тільки
зрушити серця, в котрих тліє хоч
іскра щирої любові до свого рід-
ного народу, задріти до праці над
поліпшенням гіркої долі бук. Руси.
Дай Боже, щоби с'ї наші щирі сло-
ва заохоти в день різдва Спаси-
теля зродили у нашої суспільності
гадки а вслід за ними і чини, що
спосібні відродити бук. Русь!

Про сесію галицького сойму

пише „Руслан“:

Соймова триднівка.

Скликаний на 28. грудня галиць-
кий сойм закінчив в чотирох засі-

Русь-Україна в році 1901.

I.

Дух чоловіка, що все стремить на
перед, всеж таки став інколи і сягає
своїми очима в минулину, по зверста-
нім вже шляху, не щоби відпочити, але
щоби зробити який-такий обрахунок,
переглянути кождо фазу своєї дороги і
набрати у своїх здобутках нової заохоти
і сили на будучину. Коли й траплять
ся в рахунках якийсь дефіцит, то се не
повинно его лякати; противно невдача
повинна додати чоловікові відваги до
дальшої дороги, до своєї мети. От се
був би вислід обрахунку думаючої
однини. А коли є гурток, громада та-
ких однин, що їх мета спільна, що
один одному є помічником, а кождий з
осібна майстром при будові спільних іде-
алів, то такий обрахунок совісти сього
або того загалу тим хосеннійший.

Зближає ся перший рік нового сто-
ліття до кінця. Чи для нас, синів України
і спільних робітників для її добра, не
було би цікаво і хосенно зробити як раз
тепер обрахунок нашої совісти? Чи на-
ша праця справді багато принесла хісна
своєї рідній нещї сього року, чи не схи-
била де? Чи генії перших діячів Руси
просвічує нам шлях і чи ми, похибка-
ми дитячого віку в відродженню України
научені, тримаємо ся міцнійше на по-
гах? Все то важні питання, бо щоби жити в
такий по части інертній суспільності, як
в рускій, а при тім мати зі всіх боків
таких заїдних ворогів, як Русини їх ма-
ють, треба кождій працюючій однині
духової підпори, а її можна по части
знати в свідомості, що є більше та-

ких однин і, що хоч як сильний ворог,
всеж таки удає ся великою завзятою
силою всі його удари як не цілком від-
вести, то хоч унеможливити. Якже-ж
перейшов нам сей рік? Чи маємо багато
удач, чи не обійшло ся і без похибок?

Наш перегляд минулого року заче-
мо російською Україною. Роз-
глядаючи прояви українського життя-буття
в Росії не потребуємо довго спинятися
над відомими кривдами, які нам там ді-
ють ся. Не час нам плакати і нарікати
на нещастя. Нехай наші вороги плачуть,
а нам треба жити і боротися зі жва-
вими піснями на устах.

От чи не знайдемо бодай дечого на
Україні, що нас підбадьорить. Правда
вже початок 1901 р. застав нашу Укра-
їну в жалобі ізза смерті її невтомимого
діяча О. Я. Кониського. Праведна і за-
взята була душа! Про нього пише один
український публіцист так: „Він жив
житєм України, страждав її горем, був
щасливий її щастем. Можна любити У-
країну так, як любив її Кониський —
але більш, як він — любити не можна“. Не
затих потресавший гробовий відгук,
який роздає ся по цілій Україні від гру-
док землі, що падали на домовину Ко-
ниського, як по Україні розлягли ся бо-
єві пісні, що їх приспівували собі сту-
денти харківського і київського універ-
ситету в завзятім бою з російським
назадництвом. Правда, підкладають сим
розрухам лише соціальні причини, але
з огляду, що то діяло ся по універси-
тетах на Україні, демонстрації студен-
тів мали, як показують описи, і націо-
нальну заправку. Послідали собі наші
орли ізза цих розрухів кайдани, не о-
сягнувши жадного видимого успіху. Та
всеж таки дали они доказ, що людського

духа не може скувати і такий темний
колось, яким є російське правительство.

Дуже рідко проявляє ся життя на
Україні маніфестациями; більше робить
ся там ідейними людьми робота тиха,
в даних межах. Видавництва для на-
роду, белетристичного, економічного і
лікарського, а рідко коли популярно-на-
укового змісту, та українські групи те-
атральні, отсе зміст культурного життя,
на яке дозволяє російське правительство
Україні. Найгарячіше видане, яким може
похвалити ся Україна в с'їм році є „Віс-
і. том. Збірка поезій всіх визначніших
українських поетів із їх короткими жите-
писами і портретами — се зміст I. тому.
В II. і III. томі містять ся твори прозових
писателів.

Дуже прихильно оцінили „Віс“ ро-
сійські часописи. З десятків журналів
лише один неприхильно відніс ся до
сего видання. Друге важне видане була
гектографована книжечка „Самостоя-
тельность України“, переклад зві-
сної брошури, що видала її „Револю-
ційна, українська партія“. Перекладчик
додав від себе передмову, в котрій на-
магає ся пояснити відносини лібераль-
ної, російської інтелігенції до українсь-
кого питання. Через цілий рік видавали
ся по різних українських і російських
містах писали Куліша, Франка, Конись-
кого, Нечуя-Левицького, Гринченка, Кри-
ського, Тобилевича, Ваганова, Чкален-
ка, Комарова, Грозденка, Грабини, Во-
ронячка, Шабленке, Комаря і т. д. Все
те видане белетристичного змісту, дещо
популярно-наукового.

Широку діяльність розвинула „У-
країнська Бібліотека“. Видала твори
Шевченка, Руданського, а тепер захо-
дить ся коло творів Марка Вовчка, Ко-

цюбинського, Чайченка і т. п. Сама
назва „Українська Бібліотека“ не дозво-
лена. Богато свідомості подають Укра-
їнцям народні театри. Трупи Кривин-
ницького, Тобилевича, Гайдамаки, Хмари
і Любимова їздять від міста до міста і
так хоч і сцени, як не в церкві і в
школі, можна почути своє рідне слово.
Дуже радо витає публіка охматівський
хор, зложений Демущким, охматівським
лікарем виключно з селян с. Охматова і
околиці. Хор має більше як 200 душ і
своїми гармонійними голосними співани
робить надзвичайно сильне вражіння.

Славновісний наш композитор, Ми-
кола Лисенко управляє також хором, що
складаєть ся з 50 осіб. Він уряджує
артистичне турне по більших містах Росії.
Лисенко видав „Збірник народ-
них укр. пісень“, а окрім сього дві
серії композицій до слів Шевченка.

Змагаючись, щоби видавати журнал
українською мовою, були так, як заведли,
і сього року безуспішними. Міністер
внутрішніх справ заборонив Н. Левиць-
кому видавати „Промінь“. В останнім
часі звернувся Д. Короненко, що живе
в Петербурзі, до правительства о дозвіл
видавати тижневик для народа на
українській мові. Мабуть і йому не по-
щастить ся.

Отсе менше більше здобутки Укра-
їнців за рік 1901. Правда, як на таке
велике число інтелігенції української,
то за мало. Знеохота, зневіра в свої
власні сили, байдужність, українофіль-
ство, се слабости, на які заслабла ро-
сійська Україна. Час з того вилічитись!

Осип Безпалко.

данах (двох дневних і двох нічних) пізною ніччю з понеділка на вівторок свою задачу ухваленем кількох дрібних законів, бюджетової чотиромісячної провізії і вибором нового краевого виділу. Соїм зібрався значно обновлений, але чи на користь, се покаже недалека будучина — на чолі новий маршалок з давнього руского роду, гр. Андрій Потоцький і віцемаршалок, руский митрополит гр. Андрій Шептицький. У вступній промові запевняв кр. маршалок, що соїм буде з найбільшою печальністю розсліджувати і оцінювати всі домагання також рускої народності і що на річевість і предметовість тих розправ не вплинуть ані події університетські, ані голоси, які роздувають народні пристрасти і спори. Так само намісник привітав з цілою сердечною руских послів і запевняв, що у него нема ніякого упередження ані неприхильності для руского народу. Такі запевнення падали з того боку все з початком соймових сесій це один вже раз, але опісля бувало інакше. Побачимо, чи і сим разом не скінчить ся на обіцянках і запевненнях.

Горстка руских послів вступила зараз в часі сеї триндівки на дорогу рухливої діяльності. Зараз на першій засіданню вніс п. Барвінський внесення о заснування рускої гімназії в Станиславові, а на другім п. др. Олесницький внесення в справі руского університету, крім того кілька нагих внесення допомогти задля елементарних шкіл і інтерпелляцій, а зараз при відкритті сойму зложили рускі послы устами голови руского клубу соймового д-ра Олесницького відому рішучу заяву, яку ми вже подали дословно.

До розправи над бюджетовою провізорою вислав руский клуб соймовий двох бесідників д-ра Могильницького і д-ра Короля і се надало цілій цілоденній (до пізньої ночі протягненій) розправі чисто політичний напрям, так, що про фінансову сторону бюджету не було майже мови. Задлятого ціла розправа обернула ся около національно-політичних відносин в краю, около рускої справи, в котрій визначне місце заняли університетські події. Можна би було лише бажати, щоб руска справа з боку руских послів була поставлена з ширшого політичного а не лише галицького овиду, так як се звичайно з другого боку зазначає ся почуте і свідомість народної єдності і неподільності мимо розділу на краї і держави. Сподіваємо ся, що буде до того в найближшій будучині нагода. Коли соїм збере ся на довшу сесію.

Др. Могильницький вказав у своїй довшій промові на перепони, які не дають рускому народови розвивати ся вільно, хоч змагання рускої народності не мають метою ненависти до Поляків, але лише культурний розвиток відповідний єї історичному і числовому значінню, відпер запевнення, мовби то на політїкївництва Русини були упривілейовані, зазначив покривджене руского населення при виборах до сойму, а на останку пояснив університетські події, котрі були споводовані не мнимим бунтованем рускої академічної молодіжи, а неприхильним для Русинів духом, який віє на львівській університеті. Щоб відносини в краю поправили ся,

треба передовсім доброї волі, треба, щоб Поляки не уважали Русинів котириєю, а народом, що хоче жити своїм власним народним життям. На останку відпер докір зроблений уступившим минулого року з соїму руским послам що-до нахилу до Росії.

Др. Король обговорював широко виборчі справи в краю і постанови органів правительства і домагав ся, щоб Русинів трактовано яко рівноправний нарід. Доторкнувши ся університетських подій і річи д-ра Пілята, котрий намагав ся виправдати легальність поступованя університетських властей та запевняв о їх прихильності для рускої молодіжи і прав руского народу, пояснив, що молодецька кров зворушила молодіж, покривджену в національних правах, а головню від дальшого поступованя університетських властей і пошанованя прав і домагання рускої народності на університеті буде залежати поворот академічної молодіжи до Львова.

Навіть з польського боку чути було признання, що виступлене руских речників було достойне і поважне і зробило в палаті і в правительствених кругах сильне вражіння.

З другої сторони треба зазначити, що і з польських лав і з правительственого стола проявляла ся охота і завзвиг до мирної полагоди рускої справи, як і університетської зокрема. Особливо зламаний були слова генерального референта бюджетової провізії гр. Станислава Баденього, котрий прийняв заяву д-ра Могильницького, що руский нарід хоче жити своїм власним життям і запевняв, що Поляки можуть і будуть піддержувати змагання Русинів в тім напрямі, бо се згідне з інтересами краю і польського народу, котрий не потребує боятися розвитку Русинів ані марнувати сил на ослаблене Русинів. Рівно-ж заявив, що поворот рускої молодіжи академічної до Львова лежить в інтересі краю і обидвох народів і з обох боків треба до сего допомогти.

На останку ще годить ся зазначити, що достойний і поважний тон теперішніх руских послів, за який ще недавно цягнуто Барвінщуків, був впливом клубового обговорення тактики і ми можемо лише з вдоволенням констатувати, що руский клуб соймовий вважає шкідливим для самої справи гонене за дешевою популярністю, яка проявляє ся в яскравих, високопарних і пристрасних фразах, а має то переконане, що рішучим але поважним і достойним обговорюванем і оцінкою справ дійде скорше до бажаної мети. Рівнож констатуємо з вдоволенням, що руский клуб дійшов на основі тепер свіжо зробленого досвіду до переконання, що т. зв. людювці (Стапінський, Войко, Кремпа, з котрих два перші були навіть поперті руским національно-демократичним комітетом і рускими голосами) і інші т. зв. демократичні групи бажали-б лише, щоб рускі домагання (внесення о руский університет підписав ще Стояловський і Шаер, інші т. зв. демократи, людювці і т. п. відмовили), тоді они усувають ся. Отже нехай се послужить руским послам указкою, що лише на себе можуть числити і для того тим-цінніші слова ВПр. Митрополита віцемаршалка Шептицького висказані до руских послів, що між ними а владиками

найдуть ся східні точки до праці і що їм лежить добро руского народу на серці. Проява руских властей підчас соймової сесії буде отже цінною і конечною, а співділане руских послів з ними буде певно успішне і корисне для руского народу і рускої Церкви.

Перегляд політичний.

Майже всі сойми Долишавщини скликані на 2 до 3 дневні засідання, щоб порішили бюджетову провізорою хотіли на перший квартал слідуєчого року. Деякі з них, як соїм в Горинцях, зібравшись в перший раз по нових виборах також уконституовували ся, другі знов, як сойми в Горинній Австрії, Салцбургу, Моравах і Шлеску відбули свої останні засідання в теперішнім складі, бо в слідуєчій році припадуть там нові вибори.

Сойм горинський відкрив намісник гр. Іосе (бувший президент Буковини) промовою в італійській і словенській мові (навчила видно біда завзятого германізатора!) і відобрав обіт від новоіменованого маршалка і его заступника, д-рів Паєра і Грегорича. При провірці мандатів уважнено вибори двох словенських послів. В часі дискусії прийшло до дуже оживлених сцен між словенськими лібералами а клерикалами. Італійці голосували за уважненем. Сойм прийняв 3 місячну бюджетову провізорою.

В шлескім соїмі не обійшло ся без демонстрацій. По промові маршалка гр. Ляріша, коли забрав голос президент краю гр. Іосиф Тун опустили сялю демонстраційно чесні і польські послы і повернули доперва по его промові. Не були они у него також на прийнятті. При бюджетовій дебаті заявив пос. др. Міхейда іменем послів славянських, що будуть голосувати за бюджетовою провізорою, жадають однак, щоб автономичні і правительственні власти піддержували політичні, культурні і економічні інтереси і потреби славянського населення. Порішено ще деякі справи локального значіння і соїм замкнено.

В моравскім соїмі по поладнанню вступних формальностей і прийнятті промов маршалка гр. Петера і намісника гр. Зіротіна hoch-ni slava окликами поставив п. Найтгайфель нагліче внесення в справі введення безпосередніх виборів в сільській курії. Наглість внесення відхилено. Прелімінар бюджетової провізії виказує 18.525.714 к. в розходах, 5.152.969 к. в доходах, а 13.372.745 к. недобору, котрий має найти своє покриття в 57% додатку до податків ґрунтового, домового і домово-класового. Більшість обставала за ціврочною, а меншість вносила лише чвертьрічну провізорою. Пос. Перек виказував, що молоді чехи тому виступили із урядової комісії, бо їх німецькі товариші, члени тої комісії, приймали живу участь на зборах, уряджуваних против заснування чеського університету на Моравах. Міністерство просвіти подає до відомості сойму, що не може на свій бюджет перенести моравських краєвих шкіл середніх, а що лиш в 1902 р. приступити до заснування чеської реальної школи в Берні.

Відкриття чеського сойму відбуло ся в суботу. Маршалок краю кн. Любокович висказав в своїй промові надію, що весною буде між соїм зібратися на довшу сесію. Намісник гр. Куденгове позитавши послів в чеській і німецькій промові (се диво, що одні однієї високо учені галицькі намісники лиш одним язиком володіють! Ред.) упевнив, що правительством буде все займатися безсторонне і справедливе становище супротив обох край замешкуючих народів і старати ся о мир і переведення угоди. Пос. Герольд і тов. поставили внесення о вибір комісії адресової. Пос. Бака і тов. предложили іменем послів радикальних правнодержавних застережене, що не визнають законности того сойму в его теперішнім складі. Пос. Здарський і тов. прокладають правнодержавне застережене іменем аграріїв. Пос. Іро і тов. вносять заяву, в котрій домагають ся окремого становлення для округа хебського т. зв. Egerland'y.

Чеські аграрії нараджувались в своїм клубі в справі чесько-німецької конвенції угодової. По довгих розправах постановлено вжити участі в конференції лише під умовою, як всі німецькі партії згодять ся на вибір своїх делегатів до тої конференції.

Перед новим роком по звичаю відбуло ся у Відні 1. я. ст. в двірній галерії торжественне богослуження в присутності цесаря і перебуваючих тут членів цесарської родини. — В новоіменованийій проєкті закона кариного не-спасовано кари смерті, а лиш обмежено до надзвичайних випадків. — З днем 1. я. ст. обвали виключно жінчини урядованя в центральній бюрі мольдунковій ларекції поліції. — Віцепрезидентом суду краевого на місце самоубийника Гольцшгера іменований др. Бем.

31. грудня отворено в присутності представителів властей лінійю телеграфічну Чернівці-Новоселиця.

Дотеперішній сербський посол в Цетині Василь Антонич іменований міністром війни.

Папа, приймаючи позначних француских католиків, висказав ся, що запово конфесійних є найтяжчим ударом на релігію, якого коли лиш допустила Франція. Франції грозить нещастя, астазія, і одні лиш для неї спасення, щоб католики добре держали ся при будучих виборах до парламенту.

Госка консисторія повідомляла всі євангелістські уряди приходів о розводі гескої великокняжчої пари з приказом, щоб однією тому фактові змінено молитву за володаря.

При поворітнім прийнятті, яке відбуло ся в угорського президента міністрів Шеллого, гирали ему грає Юлій Андраши цілновито довірє ліберальної партії. Президент міністрів висказав, дякуючи, бажане, щоб прапор лібералізму проваджено завжди до побіди, і заявив, що економічне положення в кождім вигляді дуже тяжке. Провина не лежить в Угорщині, коли економічні зносини між Австрією а Угорщиною в деякім зміслі плавають. Для Угорщини призначена 30. законного артикулу року 1899 міродайні. Розв'язане питання унеможливило ще й цілова політика європейських держав, особливо Німеччини, що справлена на замирене. Інтереса економічного життя обох держав і становиче монархії мусіли би тяжко погоріти, наколиби не зроблено конвенції зисованому положенню. Ми мусімо в цілому силою брати ся до сповнення єї задачі. Члени ліберальної партії уклали ся з всіми членами кабінету до президента Апоного, котрий сердечно подякував за желання і запевнення, що справити ціле своє стремління на те, щоб парламент діяв в тім напрямку, що его ждале тяжке положення краю.

Прусські голоси о вже сійнійській заяві в галицькім соїмі. Це не звістні лиш всі відзнаки загальної, а іменю німецької преси, о польській декларації в галицькім соїмі, той наведемо на тепер що головнішими.

Так комунікат Nordd. Allg. Ztg. визнає декларацію, зложену в галицькім соїмі пос. кн. Чарторийським в справі внутрішньої політики Німеччини. Висказ Чарторийського о розширенню польської свідомості національної виказує цілю, яка без політичних переворотів не дасть ся досягнути. Інтересовані правительства повинні для того зміцнити всі адміністративні засередства охоронні против таких агітацій.

Та не лиш орган німецького канцлера, не також і другі берлінські деніки не знаходять досить сил для вичекання свого недоволення, а навіть обурення з нагоди єї заяви кн. Чарторийського в галицькім соїмі. Атакують єї остро кн. Чарторийського; кажуть, що заява єго перебрала всяку міру, а Поляки показали свою безграничну ненависть. Надто не щадять они і намісника Галичини за те, що не перешкодив тій маніфестації, і жалують, що регулярні соймовий не дає єї сиромоги правительству відповісти на таку нечувану демонстрацію.

Під кінець старого року послав лондонській Times полуднево-африканській війні ось-такі замітки:

Провели ми вже третє Різдво від часу, як Бурі винесли війну британській державі і на єї територію напали. Ві-

на, ними визвана, ще не покинута. Судячи по її характері і нескінченності не оправдала она аж одної із здогадок політичних і мілітарних поваг, і все те оказалось хибним, що о ній передбачувало. Оно все легко критикувати як вже що сталося, но як поглянем на подвигу історію цієї війни, то насупаєся питання, чи Англія не могла би була і без надзвичайного людського розуму хотіла показати світу, що не потерпаємо нічого з тої відношеності і витривалості, яка часто опускає в багатьох інших борбах. Тож і тепер з цілим теплом гадки народа звернені в сторону полудневої Африки, де борються за хоробрі сини нації. Они терплять такі недоліки, до яких певно ніхто з інших націй не привик. Але оно єсть мати діло з нецивілізованим ворогом і примирити до него права воєнні, а не гірше то, що в суверенній регулярній армії на полі битви жадіє ся від наших воєнів, щоб они признавали воєнні права людям, котрі черпають ся в наші уніформи, щоб тим певніше могли наших людей побивати.

В сирани манджурського договору Росія з Хінами, довідуєся лондонський Standard, що хінейські повновластники роблять свої заміти проти ось-сих чотирьох Росією поставлених точок:

1. Хіни не можуть на те згодити ся, щоб Росія прислужувало виключне право вишоловувати хінейське військо в Манджурії, установити там же число хінейських гарнізонів і іменувати військового губернатора.
2. Повновластники обстають за тим, щоб Росія перед впливом трьох тіт опустила Манджурію.
3. Хінейське правительство не може на се згодити ся, щоб без призову і уряду Росії не могло в Манджурії вести копань, або тільки виключно при помочи російських капіталів вести того рода підприємства.
4. Також підносять Хінейські заміти проти того, що Росія дозволяє їм доперва тоді будувати нові залізничні шляхи, як она віддасть заняті ділянки їх власним посідацям.

Впрочім заявили повновластники готовість зглядом других точок вступити в переговори і просили російського посла Лесара злих о модифікацію вище приведених чотирьох точок.

В Харкові вибухли значні розрухи. Товпа, зложена з кількохсот робітників і студентів, узброєних в револьвери, побилася з поліцією і військом. Кількох поліціянтів зранено. Арештовано около 300 осіб.

Колядуйте на молодіж.

Христос раждаєть ся!

На першу вість о виступленню нашої академічної молодіжки заворушило ся в цілїм краю. Рішучий крок молодіжки найшов відгук у цілої суспільности, ми з подивом глянули на солідарність молодих борців і, пірвані їх запалом, почули в собі силу руського льва.

Всі свідомі верстви народу станули односердно і однодушно за ідеали молодіжки.

Відбули ся віча, наспіли привітні листя і поспішали ся щедрі датки для матеріальної, батьківської підмоги студентам, аби ратувати сю молодіж, що, впиувавши на жертвенні вітчини свої особисті інтереси і вигоди, посвятивши огнище свого товариського і духовного життя, йде добровільно на вигнанє з своєї „не своєї“ землі в чужину. Вей почувало, що така молодіж, надія народу і его будущности, не сьміє загинути. На перші потреби, заучені з переносом молодіжки на другі університети, поплили датки зі всіх сторін краю, від усіх верстов нашої суспільности.

Однак на тім не конче. Виринають потреби нові, потреби залучені з побутом молодіжки на чужині. Не одні десятків, не одна сотка молодих людей опинили ся нараз без способу заспокоїти свої життєві потреби.

Тому кличемо до Ває, родимці! спішіть даліше витривати з родитною поміччю для академічної молодіжки, не пропустіть жадної догідної хвилі, аби зібрати на ту ціль датки, — нехай поплинуть даліше вкладки і від інтелігенції і від селян. Цілий нарід нехай стане з готовостію до жертв за свою молодіж.

Наближаєть торжество Різдва Христового, коли цілий нарід з любовію і радістю празнувати буде святку на-мать рождества того, котрий своїм жит-тем і смертю доказав, що для святних ідеалів і побіди правди мусить бути принесена жертва. Нехай цілий нарід почує ся до жертволюбности для ідеалів народних! Пам'ятайте на славу нашу академічну молодіж, а колядуючи старим звичаєм пісню о рождестві Христо-вім, колядуймо за ню для неї; нехай той гарний руський звичай також причинить ся для дорогої всім цілі, і весь дохід з кождої партії колядників нехай виліне до фонду академічного. — (На книжочку ч. 1800 Товариства взаємного кредиту „Дістєтер“ у Львові).

„Небо і земля нині торжествують“, нехай-же той празник Христовий стане і празником народним, — нехай цілий нарід дасть доказ, що в кождій хвилі і при кождій нагоді пам'ятає про своїх синів.

Колядуймо на академіків!

Шугевич

Др. Кулачковский.

КОВЖЖЖ.

Календар. Неділя 23/XII. (5/I.): Ж. 31 по С. с. Д. пер. Ржд: Хр., с. О.; Р.: Телесфора. Понеділок 24/XII. (6/I.) с. м. Євгеній, Василій, Вікторій, Р.: Трех Царів. Второк 25/XII. (7/I.): Р.: Різдво Христове; Р.: Лукіяна. Середа 26/XII. (8/I.): Об. пресв. Бого-родиці; Р.: Северіана. Четвер 27/XII. (9/I.): с. м. архид. Стефана; Р.: Юліана. П'ятниця 28/XII. (10/I.): с. 20.000 м. в Ником; Р.: Павла. Субота 29/XII. (11/I.): 14.000 мол. убит. Іродом; Р.: Гінінія.

З святим божеством, з Бо-жим рождеством витаємо Ває, дорогі земляки; сї свята мир-но опровадити, а нових щасли-во діждати, даруй Боже!

Слїдуюче а zarazом по-слїдне за сей рік число „Буковина“ вийде задля свѣт аж на другу не-ділю. За те долучуємо до сего чи-сла цілий аркуш літературного до-датку.

Іменованя. Міністер просвіти іме-нував суплента при гімназії в Чернів-цях, д-р Миколу Котлярчука, амануен-зисом при університетській бібліотеці. — Ц. к. президент краєвий для Буковини іменовував громадського ветеринара Йосифа Нусеба ц. к. повітовим ветеринарем в Х. ранзі.

Відзначеня. Цісар надав пенс. обер-стови Ромульови Унчовському стан шля-хоцький.

Ц. к. II. гімназія. Писемні іспити приватистів відбудуть ся на 29. с. м., устні на 30. с. м. о 10 годині.

Нову телеграфічну станцію при ц. к. пошті в Мамаївцях, повіту черновецького, отворено з 1. січнем 1902.

Відних руських школярів в Чернівцях обдарувало і сего року товариство мироносців дуже щедро. Пані Калужнянка, Смоль-Стопка, Маєрова, Стуницька, Левинська, Сімовичова, Прайсерова, Дрогомирецька і Костецька не жа-дували труду і заняли ся збиранєм складок і зібрали 1195 корон. За ті гроші купили 50 пар чобіт, 80 пар черевик, 100 сукенок для дів-чат, 26 плащів і катанок і 17 ху-сток і обдарували тим 225 дїтій. Сердечна подяка належить ся тим паням а також і всім тим доброді-ям, чи своїми датками причинили ся до того, щоб отерти слезу сиро-там. Честь їм за се!

У виказі складок на стипендійний фонд поміщенім в ч. 148 „Буковини“ зайшла друкарська похибка, бо п. директор Євген Журовський зложив 23 зр., а не 13 зр.

На фонд заповомоговий для акаде-мічної молодіжки вилінуло по день 29. грудня 26.630 к. 49 с.

Волоский посол Волчинський зло-жив мандат до сойму зараз по наряді-клубу волоских послів, про яку ми пи-сали. Причини сїєї резігнації покищо напевно незвістні; з огляду на своє здоров'є він сего певно не вчинив, хоч сїей мотив подав.

Румунізація в школі в Чагрі про-являє ся ще хоть на свідощтвах шкіль-них, ото бо на руських друзьортах пи-суть руским дітем для руських ро-дичів по волоски. Просимо шкільні власти о усуненє сего доси піде нечу-ваного дивогляду, а Русинів о даліші вісти про подібні надужитя.

Пригадуємо, що в четвер. на свѣ-Стефана, відбудуть ся в Вапнівцях о 11. год. рано головні збори товари-ства „Руська Школа“, а о 4. го-дині з полудня музикально-декля-маторський вечєрок з танцями тов. „Руської православної шляхти.“ На-дїємо ся, що на оба збори прибуде як найбільше Русинів; бо-ж і день і місце дуже щастливо вибрані.

Стация Садова отворена дня 4. сі-чня 1902 на залізничній локальній Гатна-Валенутна межі стациями Кімінолюн-місто і Пожорита для осіб, пакунків і фрахтів цілими возами. Надєжитости за їзду і за фрахти буде обраховувати ся на підставі тари для осіб і товарів для ділїй Гатна-Валенутна. Особи і па-кунки приймає кондуктор в поїзді а фрахти цілими возами стация Пожо-рита. Відїзд з Садови до Валенутни 8⁰⁰ пер. об., а з Садови до Гатни 10⁰⁰ пер. об. Час їзди поданий в часі середно-європейським.

Аргентина, край в полудневій Аме-риці, ще на полудне від Бразилії, куда вандрували наші люди, заманені обіця-нками агєнтів, зовсім не подає таких ко-рпєстий, як представляють несовісні агєнти корабельних товариств, аби лише зискати для них пасажирів. В „Ділі“ директор колоній Апостолєс і Азара в Аргєнтині п. Йосиф Вязостокський опові-щує статю, в якій доносить, що аргєн-тинське правительство вже давно знесло всякі підпомогі і полєкші для населєнцїв. Одночасно постановлено, що білєти пе-реїзду з Європи до Місіонєс, вєднані у правительства в формі позички колоні-стам, осли в Апостолєс, для перевозу їх крєвняків з Галичини, будуть мати вартість також лиш по день 31. грудня с. р.; тож хто такі білєти в Галичині одержав і має, нехай пам'ятає, що по тім рєчици прибувши до Генуї, не можна буде з такого білєту їзди парохомом ко-рєстати, бо правительство не буде вже за него платити. Можна хіба тільки буде купувати землю по 2 пєзи за гек-тар платні в десятих ратах. В виду сего сам п. Вязостокський остерїгає переселєн-цїв перед легководним послухом агєн-там, які все ще роблять обіцянки та по-лєкші, які виправді колись були, але тепер не істнують. А переселєне до Аргєнтини без таких полєкцій не пред-ставляє жадної корєсти так задля вели-кого віддалєня сего заморєского краю, як і з причини доскудного підєсна і мало плідної почви.

На смерть через розстріляне засу-дів військовий суд в Перемишлі воєна-Чабана з 58 п. п. за скритоубійчий на-пад на фїрера Куявського. Чабан і Куяв-ський служили оба в 6 компанії, котру називано „Strafcompagnie“. Що було причиною наміреного морду, Чабан не вказує, а злочин сповнив в той спосіб, що в ночи на 18-го червня 1891 р. на-бив свій карабін остриєм набоями, стрі-лив до спячого під вікном Куявського і поцілів его в ніс. Далішї стріли не до-сягли Куявського, бо сховав ся під ліжко.

Живий по смерті. Якийсь Чех, іме-нем Мальтрєс, родом з Подбади в Че-хії, лїт 33, зажадав недавно тому від своєї громади посвѣдки приналежности, котрої єму було потреба, щоб вивести собі паспорт на виїзд за границю. Якеж було его здивованє, коли замість по-свѣдки приналежности дістав — по-свѣдку смерті. Три роки тому назад проголошено его урядово померлим а то на тїй підставі, що він десь був пропав без вісти, а коли описля коло Подбади втягнуено з ріки Вєлтави якогось трупа і люди его розізнавали, жінка его пі-знала в тїм трупі нїбѣ свого чоловіка. Нічо не помагало, що Стефан Мальтрєс доказував, що его жінка помилила ся; она тимчасом була померла і годї було

її питати, а Мальтрєсови не хотїли в і-рити. Аж ось доїдав ся уряд, що доні-ку Мальтрєсів по смерті матери віддано до якогось монастиря. Там єї вшукали і предложили фотографію „якогось“ чо-ловіка, котрий каже, що він називає ся Стефан Мальтрєс. Дівчина пізнала зараз на фотографії свого батька, котрий як показало ся вибрав ся був в свѣт шу-кати щастя і зайшов до Парижа. Він знайшов дійсно щастє бо розбогатїв, а тепер хотїв зробити посподіванку своїй жінці і дітем. Тепер треба буде скасу-вати урядово проголошенє смерті, а Мальтрєс дістане тогди свою посвѣдку приналежности.

Перші почетні доктори технічних наук. Відєньська політехніка іменовала двоє перших в Авєстрії почетних докторів технічних наук. Є ними: архикнязь Райнер і міністер просвіти др. Віль-гельм Гартель. Колєгія профєсорів довер-шила се діло на торжественнім засѣданю дня 19. с. м. та предложила своє рішенє монархови до затвердєня. Днїшньм по-четного доктора вручать архика. Райне-рови в дню его золотого весїля, яке від-будє ся в лютїм 1902 року. Оба відзна-чені мужі заслугоють вновї на сї да-рунки. Архика. Райнер є покровителем наукової академії у Відні і на сїм ста-новичи дбає про розвії наук і штук. Др. Гартель на становищі міністра про-свѣти пособляє також розвиткови наук і его заслугою є, що вільно здавати докторат технічних наук.

Крадіж звїзд. Кількох астрономів російських виїхало недавно до Томєка, щоб там заложити астрономічну обсер-ваторію. Коли рознесла ся вістка, в якій цілі они сюда прибули, заняли до-околичні жителі против них грізку по-ставу і не допустили до поставлєня об-серваторії. Як лїзійше показало ся, причиною того опору було тверде пере-свѣдченє селян, що ті учєні лши того туду прибули, щоб забрати їм всі звїзди з неба і вивєзти з краю. А що по їх гадцї від звїзд походить дощ, отже залежна від них плодородність землі, тому на жадєн спосіб не могли допустити, щоб їх позбавлено того до-бродїйства крадіжю звїзд.

В.П. Виказ жертв

на підмогу львівським акад. Русинам

к. с.	
Вн. Володим. Михальський, ц. в.	
прокуратор державний —	20 —
Антій Лукашевич, секретар ви-	
дїлу краєвого —	3 —
Іванна Ільницька —	4 —
Іван Гарасимович, учитель з	
Вапнівців —	2 —
Софія Залозецька з Чернівців —	20 —
Николай Ісєненко —	5 —

разом до тепер 591 50

Спасибі!

Др. Смоль-Стопкий, проф. Д. Єрємійчун.

Надіслане.

З нагоди приближаючих ся свѣт-різдвяних і нового року просимо увїліно усіх руських родичів і взагалі тих, котрі мають намір де-що кому подарувати, не забути заглянути до нашої „Торговлі паперу“, а певно найдуть тут багато таких річий, котрі можна хотї би будь-кому, а особно дітям, що до школи хо-дять, з хїсною подарувати. Іми ма-ємо на складі ріжнородні гарні цизорники, фарби, циркаї, скриньочки на пера, дуже делїкатні листові папері у пудєлвах, прибори до рисованя. Особливий увазі вн. публїки поручаємо наші шкільні ка-ламарі, замкаючі ся дуже щільно, при-тім дуже гарні на вид і надзвичайно со-лїдно вироблені. Наші карти з видами надають ся дуже добре для ріжних ново-річних благожелань — (з жартами і без жартів). — Хто рішить ся сего року купити у нашої Торговлі хотї би якусь частину різдвяних подарунків, тож пев-но того ніколи не пожалує, бо дасть всім дітям приємнє разом з хосєним, а єще надто підпрє наш Народний Дім, а тим самим і руську справу в нашім краю. Отже єще раз просимо на нас пам'ятати. Хто у нас купує, тот немов купує сам у себе.

Від імені і з уповажнєня заряду.
Володислав Сєкєрський.

За редакцію відповідає **Володислав Секерський**,
архом Володислава Секерського.

ТУГА.

Оповідання Осипа Маковця.

Коли я з лозів над Прутом виходив на зарінок, він сидів задуманий на порозі млина против сонця і не бачив мене. Мені здавалося, що він дивиться в инший бік, на недалекий високий беріг Прута, де против ясно-синього неба купалася у лагідних проміннях осіннього сонця одинока рибина. Вона виходила зя зноміж низеньких корчиків високо у повітрі і сияла тепер у сонці своїм жовтим листем і густими ветягами червоних ягідок, мов золотом і коралами, далеко пишнійша на вроду, як весною.

Тихо і сумно було на зарінку над синім Прутом. Прут плив якось притомлено; невеликі хвилі бігли швидко наперед, мерехтіли против сонця, булькотіли тихо, як малі жерела, а шуміли сердито там тільки, де завзялися вирвати із дна якийсь замулений пені, що заважав їм у дорозі. Ще найбільше гомону було коло млина на броді, але і сей гомін не оживляв тихої, опущеної околиці по сей і по той бік ріки, не розвеселявав сусідних густих лозів із високими балтами і недалекого букового ліса, що стояв високою зелено-жовтою стіною поза лозами на узгір'ю.

Я пішов зарінком до млина. Доволі вже находився сам понад Прутом; тепер хотілося мені з ким поговорити.

Малий, мов сільська хата, млин, що цілим своїм тягаром спочивав на великій чайці, тремтів увесь на бистрій воді і був би радо поплив відвідати Бесарабію, коли-б не три довгі косиці, плетені з лозини, що тримали його кріпко при зарінку і не пускали. Сприси*) з ялиць спиняли його, щоби не підплив за близько до берега, і так він мусів стояти на хвилях та дрожати з натуги. Велике розмакове колесо, сперте від ріки одним кінцем осі на човні-погоднику, а другим кінцем у млині, плескало своїми довгими дошками по воді і трясло цілим млином.

Я ступив на кладку, що вела у млин.

— Дай Боже здоров'я, газдо! Чи позволите заглянути у ваш млин?

— Та подивіть ся! — відповів він мені коротко, встав із порога і також подав ся у середину.

Тут, не відзиваючись до мене, почав пильно шукати чогось у кутку поміж соломою, на котрій певно спочивав у ночі. Лежав тут сердак і тайстра, а більше не бачив я нічого.

— Десять люлька закинула ся мені — промовив він по хвили-

ні, мовби хотів виправдати себе, чому такий непривітний.

— Не шукайте! Ось вам цигаро та закуріть собі!

Він обернувся, подивився на мене уважно, обтер руки об штани, взяв цигаро і сховав його покищо у черес. Потім поклав ділетку кукурузи на підок, виліз також туди східцями, висипав кукурузу у кіш, зліз, спробував, яка мука йде з мучника, і аж тепер вийняв із череса цигаро, щоб закурити.

— Сідайте, пане!

Я сів на малий ослінчик, а він примістився на порозі млина против сонця там, де перше сидів. Почав закурювати цигаро.

— Так сонечко пригріває, аж любо посидіти! А у нас другої Богородиці як було студено! Ласка божа!

— Старші люди люблять вигрівати ся до сонця, — відповів я, щоб якнебудь завести розмову. — А ви вже, бадіко, мабуть не молоді?

— Що? я? Я ще панцину зати́мив! Буде може сімдесят...

Я здивувався, бо хоч сей, невеликий на зріст, дідусь ходив уже похило, але не виглядав на сімдесят років. Його чуб, підголений по старосвітськи, був тільки троха припорошений сивиною і спадав ще буйними, довгими пасмами на потилицю, а на чолі понад самими очима звисав, як рівно підтята груба стріха понад віконцями селянської хати. Прикриті таким способом згори обличчя, з малими примерками сивими оченятами, з притятим під носом вусом, з небритою давно бородою, як сивою стернею, виглядало якось невиразно, так що старому не можна було зміркувати віку. Міг мати п'ятьдесят років, а міг мати і сімдесят, як сам казав.

— І кожушина вже не гріє, старий я вже...

Ну, певно; отсей легкий китарик, запнятий під лівою пахою, не міг його багато загри́ти. Не могла вдержати тепла і дірава на рукавах сорочка, спущена поверх вузких полотняних штанив. Великий черес з ремінцями, на котрих висіли капшук на тютюн, протичка до люльки і ножик, міг тільки заважити на клубах, але не загри́ти. Може тільки холодно, бо обвив їх грубо онучками і поверх них затуляв давно вже заболочені постолі.

— Се ваш млин?

— Гей, коби мій! Я тут тільки наймит.

— А своє господарство у вас є?

— Було колись. Тепер тільки хатина лишилася.

Старому, видно, ся розмова була немила і тому я не питав ся дальше. Він дивився тимчасом на мертву рибку, що крутила ся на воді коло кладки. Мабуть млинське колесо вбило її і вона то щезала на якийсь

час під млином, то знову випливала зпід нього і довго блистіла на воді своєю срібною лускою. Потім повів старий очима по полях ген-ген на горбах під лісом. Там стояли рядом копиці сухого кукурузяного лабузу, а коло них лежали тут і там купи жовтих гарбузів. Здалека було видно, як вони блистіли против сонця, мов ясножовта плахта на сірих, брудних полях.

— Бачите там під лісом хатину? Се моя хата — відозвав ся дід сам, уже не питаний.

Далеко під лісом видно було справді якусь велику сіру пляму з яскравою точкою по середині: се певно віконце хати так сияло против сонця.

— Стільки всего мені лишилося, а все инше за морем.

— Як то за морем?

— Син забрав, до Канади поїхав. Жіє там у якійсь Манітобі. Край так зветь ся, от так як наша Буковина — пояснив він мені.

— І добре йому там?

— Або я знаю? Від Різдва не приходило від него письмо.

— Видко діло, що добре йому.

— Ба, коби! До Жучки вернули недавно два флекевни з Канади і ті инакше кажуть,

— Зле їм вело ся?

— Ще й як зле! Один мудрий був тай не продав тут усе, лишив собі і тепер хоч дещо має. А другий вибирав ся до Канади, продав усе, тепер вернув ся і наймив ся до служби. А був господар, не треба було йому...

— Вони бачили ся з вашим сином?

— Ні, не бачили ся, а так тільки кажуть, як там у тих краях за морем. І чого їм було тільки світ їхати?

— Чому-ж ви не сперли свого сина?

— Ага! Сперти! Як пішла чутка, що люди їдуть, він і собі! Я йому кажу: „Адже ти в мене один, (бо я, знаєте, від першої жінки не мав дітей, а від другої тільки він лишив ся, а вона померла), адже — кажу йому — в тебе жінка молода, дитина маленька, небезпечно вибирати ся в таку далеку дорозу; в де жити і тут, хоч і не з медом, — на що тобі їхати тільки світ? Не послушав мене, продав, що було, і поїхав.

— А ви з ним не хотіли їхати?

— Ні! По що? До чого я там за морем здав ся, такий старий? Чи мені ще багато віку лишилося?

— Так ви самі тут лишилися?

— Сам. Є родина невістки, та яке мені діло до неї, або її до мене? Ще коли-б ми багатірі... а так... Лишив ся я сам тай уже своїх не побачу. Пропало!

Старому затремтів голос; він безсильно поклав руку з

цигаром на коліно і задивив ся тупо на косиці, що під напором води все то піднимали ся трохи в гору, то спадали майже на воду.

— Десять бувало давнійше вийшов котрий із села, осів на другім, можна було його відвідати; пішов на жнива і в Бесарабію — і я ходив — і там можна було його віднайти; а тепер шукай вітра в полі! Ідъ за море, тільки світ, тільки світ! Та сеж цілого маєтку треба, аби туди заїхати. А я ледво на кулешу зароблю...

— То син не хотів вас узяти з собою?

— Та чому не хотів? Хотів! Що плачу було! Але я впер ся! Ну самі скажіть: яка йому поміч з мене?... Думав я спершу: нехай, поїду й я, жалі покидати діти; а потім і відхотіло ся мені. Коли-б молодий, то придавсь би своїм дітям, а так тільки дармо хліб переводити! „Не поїду я з тобою, сказав я йому, у тебе гроший і так мало; коли на мій перевіз видаш, ніщо не лишиться ся тобі; початок буде гіренький; працювати так, як треба на полі, я вже не годен — по щож ти маєш ще й про мене журити ся? Я й тут не пропаду“. Хиба не розумно казав я?

— Розумно...

— Ото-ж то й є! Чоловік своїй дитині не воріг... А до того знаєте, якось мені тає було, що трохи мені серце не пукло. Тут я рад би з дітьми поїхати, а тут подивлю ся на свою хату, на село, на цминтар: там обі жінки, мій неню, моя мама... Молоді сего не розуміють, — що їм за біда? — світ широкий! А мені годі розлучити ся з тим усім. Стільки літ прожив тут! Тай на яке розлучати ся і по що? На сих кілька років, що ще мені може лишили ся? — — — Поїхали вони: син і невістка і дитина. Банував я за ними з тиждень, як по покійниках, а там потім і відлягло помалу від серця. Поїхали-ж і людські діти, гадаю собі, не тільки мої... А далі прийшла робота в полі, минав ся день за днем... Якось до голови не приходило... Прислав син лист, пише, що дитина вмерла... Смутку-ж мій! Дитина була, як горіх, — що я мав за потіху з неї! Забрали її на смерть за море...

Старий замовк. Але за хвилину щось у млині чи загуркотіло не так, як треба, чи що стало ся, — він обернувся до скрині, в котру сипала ся тепла жовта кукурузяна мука, встав, підставив руку під мучник, потер муку пучками, поправив коні коло коша — і сів собі знову на порозі. Недокурене цигаро загасив пальцями і сховав у черес.

— А потім, знаєте, син довго-довго не давав вістки про себе, щось з півтора року не писав. Я вже не знав, що й

*) З німецького Spreize — підпора.

гадати, — аж десь так перед Різдвам приходить знову лист: невістка пише, бо вона письменна, вчила ся в школі... От знаєте що, пане! Може би ви мені прочитали сей лист?

— Чи-ж вам ще його не читали?

— Читали ще в зимі, та я не зрозумів добре.

— Лише раз читали вам?

— Ей, де! Я й на Великдень казав собі його читати! Смутно було мені, знаєте; таке рокове свята, а тут я старий сам! То як мені прочитати, аж мені легше стало. Я маю сей лист тут.

Старий пішов у куток, де спав, та звідтам із якоїсь склябини вийняв помнятий синявий папір.

— Ану прочитайте, пане! Мені так здається, як би я з ними був, коли слухаю. Прочитайте, пане, та не гнівайте ся на старого! Стільки мого.

Я вволив волю старому. Невістка писала за свого чоловіка і за себе, — писала ізза моря, з далекої Канади, до родини над синім Прутом:

„Кланяю ся до вас, таточку Тодоре, тай до вас, мамочко, аби-сьте здорові були зі своїми дітьми! Дякую вам дуже файно, що-сьте нас випроводили до Канади, ще аби-сьте за се много літ прожили! Дуже мені було тяжко тих два роки, бо я, як прийшов тай сів-ем на голе поле та не було нічого свого. А тепер маю вже дві корови і пару биків. Се літо, що минуло, був-ем на роботі та заробив-ем 60 доларів — тут долар, як там лев — та за сі гроші купив-ем собі віз. Але тут легше тримати дві корови й пару биків, як там одну вівцю, бо тут січки ніхто не рубає, лиш у літі накосю сіна, а в зимі возьму та занесу гральми до щопи.“

— Отсе добре! — замітив старий, що слухав листу так, як би ще не чув його. — Ну, а далі?

„Тутки не мож гроші ні з чого зробити, лиш тільки з худоби, бо тут хліб дуже таний, корець пшениці два долари. Я вже тут третій рік, але ще-м не дав нікому ані грейцара за поле податку. Ніхто не платить, але аж по трох роках маємо платити 4 долари на рік на школу, що ся діти будуть учти. Тут у школі нема руского професора, але ангельский.“

— Жадного податку не платять! — зітхнув старий. — А в нас!

„У Канаді цісаря нема, але царівна. Вона ні до осьька не бере, ні податок, — тут край ся сам отримує, тут силов до осьька не беруть, але, хто хоче, то іде за гроші зі свої охоти. І тут ніхто ні перед ким кучму не скидає, тут кожний рівний, кожний собі пан.“

— Отсе але! отсе край! — не втерпів старий, щоб не скрикнути. — І се правда, пане?

— Правда! Слухайте-ж далі:

„Маєм тут свого ліса 10 моргів на своїй фармі і маєм вже робленого поля 4 морги. Більше-м ще того не робив, бо-м

не мав свої худоби. Тут є люди, що вже 10 рік сидять, вони богаті, кожний має свою машину і січкарю і косарку. Тут ніхто серпом не жне, ні косов не косить, але всьо машинами!“

— Ото! ади! А де машини взяв? Адже се коштує майма й!

„Просю вас дуже файно, відпишіть мені за мою маму, ци вони ще живуть і як ся мають братя і сестри. Тай ще просим вас, щоби-сьте нам прислали разом з письмом маленький образок паперовий, св'ячений, щоби були на ній дві особи: Матір божя і Ісус Христос, бо в сім краю таких образів нема. Деякі люди позабирали з собою та мають, а нам на гадку не прийшло, тай не маєм. І я вас ще просю, аби-сьте мені додали листок позітки, бо тут нема.“

Тимчасом поздоровляємо вас всіх хрещених, бо вже ся не будем видіти.

Марія Українець.

Як цілий лист очевидно тішив старого, так се коротке а таке смутне закінчене дуже его вразило, очевидно не перший раз, але з однаковою мабуть силою, як і за першим разом.

— Не будем ся видіти, не будем, мої діточки! — заговорив старий, таким безнадійним голосом, мовби ось-ось мав заплакати. — Ви за морем, а моє місце отам на горбі, де хрест. І хто-ж догляне моєї старости?

Старий ухопив ся обома руками за голову і, хоч сидів, так ще більше скулив ся і згорбив ся.

— Не тужіть, бадіко! А що-ж післали ви їм образок? — зводжу я нарочно бесіду на що иньше, щоби старого розважити.

— Післав! Якже не післати?

— І позлітку?

— І позлітку! Та вже коли просила невістка, треба було післати.

— То ви пишете ся Українець? — зацікавив ся я ще, прочитуючи вдруте підпис на листі?

— Українець!

— Се як? Ви з України?

— Я ні. Се ще прадіди наші прийшли з України. Мені дід оповідав. У Жучці маєте повно Українців. Називають ся так...

Дивна доля! Прадіди утікли з України в Буковину, а правнуки утікли аж за море в Америку! І чому-ж то тісно Українцям на своїй землі?..

Старий троха підбадьорив ся.

— Видко діло, їм там не зле. Тільки мені старому біда! Ходжу, кручу ся по сім млині, так нераз полежав би собі і за днини, — годі, не можна! Ще й сам собі вари!

У млині на підлозі було справді місце, виїшене грубо глиною; тут, видко, бадіка розкладав ватру на свою кулешу, бо вугле лежало ще й доси.

— Ще поки люди у млині, то якось розважать душу. Забалакаєш ся тай забудеш свою нужду. А прийде спокійна година або ніч, хоч гинь! Не дам собі ради зі своїми думками. Все гадаю про сина та про

невістку. Може їм там і справді добре, а може не хотять лише правди сказати, бо чому-ж деякі повертали ся з Канади? І чому не пишуть так довго?.. Перевертаю ся так, знаєте, на своїй соломі годину, другу, — ні не годен заснути; виходжу в ночі з млина тай шукаю сторони, куди вони поїхали. Се вони на схід сонця поїхали?

— Ні! до Америки на захід сонця.

— Ну, от бачите, я й не знав. І далеко се?

— Ой далеко! Треба з місяць їхати морем і землею.

— Так далеко, так далеко! — зітхав старий. — Я їх уже певно ніколи не побачу.

— Не журіть ся, бадіко! Бог ласкав, вони дороблять ся і ви ще ними потішите ся.

— Бог би з вас говорив! Але я міркую, що мені віку вже не багато. Оттак колись вечером ляжу, а рано вже не встану. А мої і на похоронах не будуть.

Старий держав у руках лист, який я йому звернув, дивив ся на нього і розжалоблював ся знову. Кліпав повіками і гладив одною рукою своє розчіхане волосє над чолом.

— Бувало, невістка зварить борщик, сорочку випере, припильнує мене, — а тепер... Доробив ся я на старі літа, доробив ся! Коли-б так мав за що, я зараз поїхав би до них... Ет, що я кажу? Куди мені вже до того! Подивіть ся на сю рибку коло кладки: вже два дні крутиться на тім місці, де її вбило — оттак і зі мною: не рушу ся з місця...

Помовчавши хвилину, старий розгорнув лист, мовби сам хотів що з него вичитати, і говорив далі:

— Сночи лежу я собі на постелі тай дивлю ся, як місяць зазирає почерез щілини у стіні. Слухаю: хтось мене кличе: „Тату! тату!“ Се-ж мій Митро! Гай, думаю собі, чи не вернув ся він? Встаю, відчиняю двері, дивлю ся — нема нікого! Ніч така ясна і тиха, Прут шумить... Я перехрестив ся... Мара тай годі! Причуло ся мені! Та чи не помер він там бідний?.. Чому не пише так довго?

Заріном надійшов якийсь хлопець з малим мішком кукурузи на плечах. Ступив на кладку.

— Просили мама змолоти.

— Добре, добре, синку зараз!

Дід устав з порога до своєї роботи. І мені була вже пора вертати до дому.

— Бувайте здорові, бадіко! — Віже до міста? Ідіть здорові, пане! А дякую вам, що лист перечитали. Зайдіть ще коли побалакаєть...

Старий буде певно знову якийсь час нагадувати собі слова з листу, потішати себе і тужити...

Я зайшов на стежку в лозах. Лози, на весну зрубані, вирости такі буйні, що перепхати ся годі. Вони обросли буйним диким хмелем і ожинами, на котрих ще доси чорніли ся спілі ягоди. Навкруги було смутно і тихо, тільки щи-

гли перелітали мовчки з бодика на бодик та стручували з нього легенький сивий пух, що літав довго у повітря.

І як у такій осінній тишині не тужити самотному старому наймитови із млина!

Чернівці, 6. жовтня 1901.

Параска.

(Казка Івана Синюка.)

Саме там, де готар лугівський байський припірає до молдовської границі, стоїть не дуже високий, але стрімкий горб, названий Кучурівським. Відси починають ся ліси і тягнуться аж до Тарашан.

Кучурівський не різняє ся нічим від соток ему подібних горбів і хто знає, чи й він не належав би до безіменних, забутих річок, якби через него не провадила дуже стрімка дорога, на котрій уже багато нещастя стало ся. Худою билістою травою порослі полянки, обмежені густими корчами терносливок, гліз та песью рожею, покривають его. Десь не десь сторчить смутно у повітрі поодинокій мізерний дубок, грабок або бучок з уломаним верхком. На самім верхку знаходиться ся касарня для скарбової сторожі.

Сей куток землі, забутий зимою цілим св'ятим, дуже смутний і пригадує краєвиди з північного Сибіру. За то в літі ся околиця досить гарна. На полудне тягнуться тут великі зелені ліси, а на північ аж попід самий горб розпростирають ся широкі пасовища, мляки та сіножаті, по котрих пасє красний панський товар. Ще далі на полудне за тими пасовищами видко широкі панські лани та, як гради вузьенькі, людські нивки. За полями вириває ізза горба село Лувівці, а хатками понайбільше бідними і соломомою покритими. Праворуч — уже в Молдові — тягнуться густими корчами та травою порослі горби, по котрих проходжує ся худя сива худоба з довгими-довгими рогами. У видолінках та в ярах побудували собі Молдовани свої оселі. І гей би знали, що ті хлівці не роблять їм чести, позачувували їх стидливо поміж густі вільхові корчі.

За горбом Кучурівським знаходиться поляна „Параска“ а за Параскою горб „Белей“.

Я питаю уже не одного з тамошних мешканців, з якої причини ті горби та поляна називають ся так дивно.

„А я знаю?“ звичайно відповідали мені.

Аж одного разу найшов я стару бабу у Буді*), що оповіла мені таку казку, звідки взяли ся ті назви.

Коли ще Молдова належала до Турків, стояла на тім місці, де тепер мешкає лісничий на „Парасці“, коршма. Ся коршма була власністю молодого чоловіка, що звав ся Кучурівський. Кучурівський був жонатий з Параскою, дуже красною молодого жінокою. Але протє, що були заможні, не жили в згоді. Кучурівський був небезпечний пачкар і волочив ся цілими тижнями лісом, а Параска мусіла при помочи одної півглухої баби вести господарство та коршму. Скоро лише Кучурівський прийшов з дороги до дому, так зараз наставала сварка та білка. Щось не могли ся навидіти.

Одного разу, коли Параска найдуже сумувала та плакала над своїм нещасливим житєм, вступив якийсь незнакомий молодий чоловік зі стрільбою на плечах у коршму і сказав собі дати пити. Параска принесла збановина, поставила на стіл і при тім подивила ся цілком байдужно на него. Але незнакомий відповів їй таким горячим поглядом своїх чорних очей, що в неї аж серце на хвилю стало, а вся кров побігла до голови.

Параска відвернула ся і тямко зітхнула.

Сей, лиш сей буде мене любити, подумала собі.

Ще за дівчини ворожила їй одна циганка, що лиш той буде вірно їй

*) Село в Молдові.

любити, котрий зробити на ню таке глибоке враження.

Від тепер загонював сей стрілець в одно і все находив такий час, що Кучурівського дома не було. В короткім часі познайомили ся добре і — полюбили ся.

Одного разу — на самого св. Юрія — застав стрілець Параску цілком самою дома. Зараз він пізнав, що як тепер не вдасть ся намовити Параску до втечі, то вже ніколи не вдасть ся. Насамперед упросив її випити з ним кілька шкляночки вина, а потім як зачав її підговорювати, просити-молити та голубити, — бідна жінка на все забула.

Нема й дива!

Велика річниця межі її простим та диким чоловіком а сим залюбленим та горячим молодцем, що так солодко вмів говорити, самота, що вже не трохи скоїла лиха, та її серце, що бажало любови, привели її до упадку.

Нещасна Параска забрала всі гроші, покинула дім і втекла з Белеєм у Молдову.

Минула осінь, минула і люта зима і знову загостила мила весна — оповідала стара Молдованка далі. — У вечір перед св. Юрієм — саме в два роки по втечі Параски — вечеряли ми — я з покинутою матицею — аж тут відчиняють ся двері і Параска входить у хату. Страшенно змінилася. Смертельна блідість покривала її личко, колось так гарне, — вона змарніла а темні-синніми перстеньми обведені очі запали ся в голову і світили дико. На ізохлім тілі теленало ся кілька подертих лянок.

Трудно було її пізнати.

Але мама така зараз її пізнала та в плач.

— Щоєс наробила, бідна моя Парасульо? — голосить мама та руки ломить.

Параска здвинула мовчки плечима і чекає, поки мама втихомирилась.

— Не плач наді мною і не суди мене на скоро. Наперед вислухай і повістуй людям, най вони судять, хто з нас найбільше провинив. Як вони мене осудять, мені все одно, а не стану вже ні ліпша, ні гірша; але тебе мушу переконати, що я більше нещаслива як ви. Здає ся мені, що не зможу сконати, поки тебе не переконаю! бо лиш ти одна на сім світі мене щиро любила і...

Сильний кашель, такий глухий та сухий, аж нам мороз тілом пішов, перервав її бесіду.

— Ох милосерний Боже, як мене тут у грудях болить та пече! Вповім тобі коротенько, бо не можу говорити, мої години вже пораховані... але тим скорше, тим ліпше... Я мала вже за три педілі віддавати ся за одного чесного молодого господаря. Але наш наймит Кучурівський замотав підступно мого тата в небезпечні пачкарські справи і я мусіла, щоби незруйнувати господарства і тата на старі роки не засадити у вязницю, віддати ся за Кучурівського, хоті мені серце пукало.

Ниньшого ратунку нам не було.

А знаєш, як Кучурівський мені віддачив ся? Знаєш, але не все! Лиш один Бог та глуха наймичка знає як він наді мною збитував ся, гірше як над псом. А за що? За то, що я не пішла за него з доброї волі. Дивно тобі ще, що я втекла? А врешті, що визало мене до мого дому, що був мені неклем? Діти не було, а тато умерли з розпуки над моїм великим нещастям. Правда, що оставили мені цілий маєток, але що з него, коли я життя не мала!

Я вже давно постановила собі або втечи або позбавити себе життя. І шкода, що не знала на себе рук. Була би менше біди зазнала. Белей любив мене, правда, але ще міцніше любив мої гроші. Як уже все протратив, хотів мене відступити одному старому боярини за кілька франків. Подумай собі! Мене, що я навіть свою жіночу честь через него втратила і за ним побігла, хотів за кілька франків продати...

З великого жалю бідна Параска гірко заплакала та закашляла.

— Але милосерний Бог дав мені сильну душу і я се перетерпіла. Тільки в мені стало студено та порожно.

Прийшла мені до голови добра гадка. На коліна впала я і просила страшного Белея, що колось був наймилішим мені на світі, щоби мене не продав, бо я дома в пивниці маю котел червоний.

Захланний повірив і вже від Різдва вандруємо обом, щоби сей скарб забрати.

Змерзли та голодні волочили ся ми через пів Молдови. Щоби з голоду не загинути, мусіла я жєбрати. Ночували ми у стодолах та на стиргах у полі, а навкруги нас чатувала не раз ціла тічня вовків і сьпівала нам до сну такі пісні, що аж студений піт із чола цюрів. Але Бог добрий, милосерніший від людей, помір усе перебуті. Ах, та страшна дорога та переконане, що він мене не любить, се зажене мене передчасно у гріб.

Маю ще одну, може й остатню просьбу — так кінчила Параска свою сумну повість і в її запалних очах запалахотів дикий огонь. — Іди до Кучурівського тай скажи ему, нехай завтра рано чекає на мене під „Дуплавим дубом“. Скажи, що я хочу з ним помирити ся...

Мовчки, як прийшла, так само незаметно висунула ся Параска з хати.

На другий день лиш хотіли мама пійти до Параски довідати ся, чи помирила ся з Кучурівським, аж тут скрикнули нараз двері і через поріг повалив ся на землю кровю цілком облитий чоловік. З перестрахи заповірили ми несамовитими голосами.

Чоловік встав, поволочив ся до лавиці і сів: Був се Кучурівський.

— Ох, як мені лихо!... вайло, вайло!... дайте води!

Мама дала.

Умираючи, оповів Кучурівський цілий припадок. Під „Дуплавим дубом“ чекав на Параску, аж нараз учув її голос за собою: „Кучурівський, Кучурівський, борони ся!“

Я обернув ся і вихватив острій ніж ізза пояса ще саме в час, бо Белей уже туй-туй мав мені свій ніж у плечі застромити. Я цофнув ся назад і тепер зачала ся межі нами смертельна борба. Правда, що я его заміг, але й він, поки упав трупом, тяжко мене ранив.

Параска приглядала ся нашій борбі і тільки усміхалась, а коли вже і я повалив ся, побігла до коршми і підняла її і все господарство.

Де Параска поділа ся, ніхто й до нині не знає. Щезла без сліду. Кажуть, що вона й тепер лісами шибєє ся і на людий блуд кидає. Кажуть далі, що вона вночі перед св. Юрієм виходить на поляну, де стоїло її господарство, плаче і просить о прощєне гріхів і доти не найде супокою, поки її тіло не щезнуть.

Фонетика.

Гумореска Серія Канюка.

Встав рано. Чого? — чому? — він сам не міг відповісти. Ще лиш розвиднало ся, як пішов до церкви. Церков не заперта. Сів на сходи і чекає на паламаря. Пришов паламар, відчинив двері, — він увійшов до середини. Начиває сьпівати утрєню, та тут насувають ся ему кілька думки у голову. Він видить себе юної дівчани, вона говорить до нього так мило, так люблю, — пан даскал забуває, що є в церкві, і перестав сьпівати...

— Ей, пане даскал, вам що? Вже є панотець.

Стрепенув ся даскал. Сьпіває далі, а думками все не в церкві.

По службі Божій пішов дорогою в село. Ходив без мети. Роздумував над своєю будучністю, над своєю долею.

„Кого мені взяти? Там не дадуть, там дістав уже гарбуза, та за проста, та не піде за дяка, от хіба бери та утопи ся! Споминав мені хтось Галю, що служить у дворі, она ніби вчена троха і не дуже бідна, так коби то як до неї!“

І пан даскал завернув до дому. Сумні гадки не давали йому спокою. Що таке жите вартє?... Він — Іван Бринюк — з малку бі-

дував. Матінки своєї не знав, вона померла саме тоді, коли він побачив світ.

Отець його, багатий господар, займав ся більше господарством і не дуже уважав на малого Іванка. По році оженив ся батько, а мачуха дала Іванка бідній сусіді „за свого“. Так дожив Іванко десятого року. Тоді записали его до школи. Бідна жінка не мала тільки грошей, щоби купити своєму вихованцеві книжки і одежу.

Іванка узяв до себе пан-отець. Перед обідом ходив хлєнець до школи, по обіді нас товар; за те діставав харч і одежу.

Іванко підріс, панотець дав його до даскалі в Чернівцях. Не зле учив ся Іванко, по трох роках скінчив даскалію, а місце даскала вже було приготовлене — в ріднім селі.

Вернув він у село уже не простим Іванком, а вченим, з перевершеною троха головою. У школі він пиньших книжок, крім церковних, не читав. Те писмо, яким писані церковні книги, було для нього свята, і тому то він кляв, кидав усе, що було не церковне, що було писане инакше. Від пан-отця в селі довідав ся він ще, що є фонетична правопись, є фонетична мова і що та страшна фонетика веде простою дорогою до унії. Що таке та фонетика, ба навіть що то таке унія, він не знав, але се не вадило йому мішати ся при кожій нагоді бесіду других, коли говорили про се. Мови народньої він це поважав, а балакав з кождам, з ким зійшов ся, не по людськи. Мішав звичайно у бесіду перекручені церковно-славянські слова, через що люди не зовсім його розуміли, хоч казали з пересвідченням: — Наш даскал вчений!

Його тішили такі похвали і тому говорив він що динна все більше „по ученому“. Нераз лучало ся, що сам не розумів того, що наговорив, але про те був гордий на свою вченість.

Панна Галя Бурковська, донька вдови по ковалю з того самого села, ходила три роки до школи в Чернівцях, але що вже була старша, то й покинула вчити ся. До того мусіла вона стати підпорою своєї бідній матери. Отже покинула в сімнадцятім році школу, окінчивши четверту класу, і пішла до дідича на службу за покоюву. Була пильна, чесна і тому любив її двір. За трилітню службу вона зложила собі невеличку суму, 250 зл. Вже й сего було досить, щоби пан даскал Бринюк звернув свою увагу на Галю.

І вони полюбили ся. Полюбили ся гарячо, як лиш можна собі подумати. Небавом і побрали ся, бо по що з весілем зволікати? Ціле село говорило довгий час про гучне весіле у даскала...

Так ось і сидить уже щасливий даскал на дивані, а коло нього жінка Галя. Його руки обнимають легенько її стан.

— Чо, Галю, правда, дуже доброе діло сдійал Господь, что сполучил нас обоїх до купи? Ти така добра, я так люблю тебе, что не как і впречи ся мені. Между нами, думаю, не будет до конца віка сварки. Я не могу собі іобразити, чтоб жена с мужем сварилась. Може то бить?

— Чому ні, всіяко буває на світі. Чи-ж всюди панує любов?

— Так, так, істинно глаголаєш, чадо мое. Я читал об том в святюм писанію. По между нами не будет сварки!

— Гадаєш? Ти така будеш на мене гівати ся, бо я якась як не своя, я — я таки скажу по правді, я бою ся тебе.

— І чого-же боїш ся ти мене?

— От не скажу чому, бо обидиш ся, але жалую, що се так склало ся. Ти дуже учений, а я не вчена. Тобі треба було шукати також ученої. Я лише слухаю, як ти де-коли говориш до кого, а часом і до мене, і стидно мені стає, що не розумію твоєї мови.

— То, дорога, нічого не ділає, коби ти була добра. Я тому пораду. Я принесу з церкви октоїх і ти научиш ся нашого високого языка. Харашо, что писать умієш по нашому, не по унійськи та по фонетически.

— У тім то й біда, що не умію по вашому писати, а пишу так, як научили мене в школі, і говорю так, як говорять люди.

— А листи как ти писала прекрасно до мене! Ет, все будет добре, не жури ся!

Він пригулив її до себе, она схи-

лила головку на його груди і вони поцілували ся любовенько.

Галя чогось сумна. Що дня, як Іван піде в село, вона стає у вікно і не відступає, поки чоловік не верне. По її лиці видно, вона чогось неспокійна.

Вона сидить на дивані під вікном, голова сперта на малім кулаці, а очі дивлять ся десь в незмірний небесний океан.

— Казав, що прийде і принесе, а ту як нема його так нема. Ще загубить десь який лист, ох — аж страшно, — що би гадав собі тоді Іванко: прігнав би від хати. Ні, я би розповіла йому все, він не сказав би мені нічого.

Хтось зачукав у двері.

— Прощу!

— Богу дякувати, що вже вас виджу. Чекаю цілий тиждень, трівожу ся. Листи є?

— Та бо ти, Галю, і дай Боже здоровля не сказала, а вже питаєш за листи. Нема, доню, я не йду з дому, буду тут у суботу і принесу.

— Зле, я не маю супокою, мені тяжко на серці. Хочу мати всі листи, прочитати їх ще-раз і — спалити.

Тимчасом гість, також дик із сусіднього села, сів коло неї на диван і почав обзирати її слюбний перстєнь. Як на те — відчиняють ся двері і в хату входить Іван.

Велику несподіванку мав Іван, коли узрів дяка з чужого села побіч своєї жінки. Правда, що сей дяк був жонатий і навіть крєвний її десь у п'ятім хресту, але хто знає.

Іван розсердив ся. Ходить по кімнаті великанськими кроками, ступає чоботами до долівки.

— Що вам, господине? — питає гість.

— Не вам питати! — відповідає Іван сердито, та диво — не по високо-вченому, а таки по простому; забув сердега у гніві... — Я з вами не товаришував і не товаришую, то-ж чого прийшли ви сюди? Мене нема дома, а він от що! Е...

— Може ти слабій? — спитала тихим голосом Галя.

— Ні, мені нічого не бракує, лиш, знаєш, жінко, і ви, пане даскал, як виджу дяка коло своєї жінки, мене долоні починають свербіти!

Дяк уклонив ся низенько, капелюх на голову і — за двері.

— Жінко, він чого прийшов? Що ти з ним маєш?

— Іванку!

— Галю!

— А ти чого до мене вчєнив ся, чоловіче?

— Чого? Ти ще питаєш ся?

— Та-ж він мені свояк, він був на нашім весілі, — вступив. Чи-ж я мала його вигнати з хати?

Галя спустила голову в долину і дрібні слізи покотили ся по біленькім личку.

— Не плач, я вірую твоїм словам. Лиш я так думав...

На місце, де сидів дяк-сусід, сів тепер Іван і пригорнув жінку до себе; вона піднесла головку, глянула на нього і — їх погляди стрітили ся. Перепросили ся на сей раз.

Галя не спала цілу ніч. Обертала ся з одного боку на другий. Плакала. Деколи зачув її плач і Іван.

— Що тобі, Галю, слаба?

— Ні, я спила, мені нічо. Спи!

Минула ніч. Чоловік до перкви, а вона на диван і в плач! Так минув цілий день, Галя все сумна.

Нічого було діяти чоловікови. Ні жарти, ні просьби, ні поцілуї не могли розвеселити її. Іван задумав пійти до ворожки.

Надійшов понеділок. Іван ще рано поспішав до Снятина до сліпої ворожки. А Галя чекала нетерпеливо, коли надійде дяк і принесе її любовні листи.

— Кудя спішите, пане даскал?

— Ет, що вам буду казати, не маю часу.

— Як то, чого-ж ви прийшли так рано до міста? Певно важні орудки. Ну, кажіть що! — Так говорив до Івана пейсатий жид, що стояв на брамі, коли той переходив попри нього.

— Йду, десь тут, чув я, має бути добра ворожка. Йду, най кине картами. От і все, чого я йду до міста.

— Ну, що там стало ся у вас? Шкоду маєте, га?

— Це там шкода, жінка врюла собі щось до голови і тепер біда в хаті.

— Як то, певно хтось її ліпше подобався, як ви, пане даскал. — А хто то такий, може таки з села?

— Де тому край, неавіра дая із другого села! Ет лишім се! Скажіть лишіе, де сидить спіна ворожка, може знаєте!

— Як, на що вам спіної, вона ніщо не знає! Ходіть сюди, я вам зараз покажу ліпшу ворожку. Лиш, прошу дуже файно, чекайте трошки, я подивлюся, чи вона встала.

Жид відійшов.

— Невже-ж і тут ворожка? Ех, коби сказала правду!

Розумієся, що жидівка-ворожка вже добре знала, що має казати Іванови. Тому то зараз таки почала вона йому оповідати все, наче-б там була і все бачила.

— Маєте велику гризоту на свій дім. Вас жінка не любить. От така і сьогодні був у неї той пан, він якась велика риба у селі, піп а може дая, вже не знаю...

Іван потакував на все. І хотів жидівка не сказала нічого нового, нічого певного, він вертав задоволений домім, наче-б знав, що діється в цілім світі.

Сонце пішло з полудня. Іван вертав голоден і сердитий до дому. Приходить, а на подвір'ю коло керниць стоїть той самий дая! Коло журавля його Галя, тримає коновку зі свіжою водою в руці.

Іван не сказав добрий день, не привітав ся з жінкою, як то робив кожного разу, коли прийшов до дому, лише ходив по хаті, бив палицею о долівку та позирав люто на чужого дая. Годі знати, що в його грудях кипіло, доброго не бажав він дякови безсечно.

Ходячи по хаті, узрів він під порогом коло отвору груби невеличкий кусник паперу. Здобив — читає і — сам не знає, що з ним дієся.

„Совершило ся!“ — кричить в голос. Читає: „Мій дорогий, мій І... (даві віддерто). Я жити не можу без Т... (віддерто), прийди, най по... (віддерто).“

— Так, се листи, котрі пише до даяка моя жінка! О се вже гріх вопіючий на небеса!

— Галя!

— Що там? — питає жінка з другої комнати. Вона бач не входила до хати, бо лагодила скорше чоловікові обід.

— Галя! Не чуєш? Ходи сюди!

— Зараз!

— Ідіть, вуйку, до нього, най не кричить, я зараз також увіду!

Пук-пук, у двері.

— Про —!

— Добрийдень!

— На двір!!!

— Чому?

— Бо так хочу!

— А то чому?

— На двір! — не питати! — І в тій хвилі впаде Іванова палиця з вагою на дяківські плечі.

— А ти до жінки?! тобі жінки?! На! на! на жінку, на!

У хаті крик. До середини вбігає Галя. Не знає, о що йде, скаже меж них, перериває бійку.

— Що тут між вами?

— А от вчепив ся до мене за дурно і гай бити ся, але я сего не дарую, о ні, ні, ніколи!

— Ти ще говориш? Ти ще тут?!

— Іванку, що тобі таке? — питає Галя.

— Ти ще питаєш? Ти жінка? Другого любиш, а мій хліб їш! Що се за лист?

— Мій любчику, се-ж лист до тебе писаний!

— Як то до мене? Він-же чого під порогом?

— Бо я його подерла і спалила, а сей кусник впав мені з рук і остав ся.

— Як то, ти його спалила, він до мене, а я його не дістав?

— Так ти маєш натовість нинішній. Але пожди, я розкажу все докладно, а потім суди мене, як хочеш.

— Но, кажи, кажи, най чую, ти дуже пірна!

— Іванку, любчику, я аж не знаю, з котрого кінця починати. Але скажу! — От добре, що і ти вже кажеш мені „кажи“, а то звичайно казав ти: рикай чи там ричи! Слухай, як то було: Я не умію писати — як ти кажеш — по високому, тому писала я всі листи до тебе по простому, як люди говорять, та так, як мене в школі вчили: фонетично. Але

я бояла ся, що ти мене за се покинеш, скажеш, що я не вмію писати, то ж носила я мої листи до вуйка, а він переписував їх на вчену мову і посилав тобі. Тепер-же прийде він мені мої власні листи, бо я його о те просила, і я спалила їх. Отже, як видиш нема тобі чого журити ся. Всеї сеї суперечки і бійки не було би, ми жили би й до смерті без клопоту, коли-б ти не був такий вчений і не знав того високого писма, а не високої мови; ба ні, що я наговорила — коби то я знала все те, що ти знаєш.

Пан даскал остовпів. Довго мовчав, поки слово промовив:

— Ну, таке щось рідко кому лучає ся. Агі, стілько вчив ся по школах, і через науку посварив ся з жінкою. Вибачайте, вуйку! Я і так був би зрозумів її листи. Ну, най ся на тім такне. Дай жінко горівки, най занемо-ту прокляту фонетичку!...

Рідний батько.

Марко

Іларія Карбулицького.

Велика забава в Данила Мороза. Ось сватає його дочку перший парубок на ціле село. Ніби й Данило рахує ся до ліпших газдів, але все таки такої честі він не сподівав ся.

Отже справа закінчена. Старости честують ся порційками, домашні й гості сидять за столом, дочка подає страви на стіл, а лиш один чоловік сидить собі в куточку на лавиці та нишком поглядає на охоче товариство.

Галинув Данило на свого батька, котрого так зневажав, лишіе тому, що був обдертий, але й тепер не попросив його до стола. Сидів старенький, що сидів, а вінни стало йому жалі, що додекав ся на старі літа такої зневаги. І він би був радо посидів собі між гостями. І він би був хотів побажати своїй вучці щастя та винити на її здоров'я чарочку, та — бз, — обдертий.

Не стерпів старий. Вийшов до комори і заплакав. Ніхто не примітив того, лишіе улюблена внучка Марійка замітила, що дід висунув ся з хати. Вийшла на двір, побігла до комори, прислухує ся і чує, що хтось плаче.

— Еге, — думає собі, — певно дідові жалі за мною, що от-от віддам ся тай покину його.

Вона побігла назад до хати, взяла тепленьку паливицю і порцію доброго вишняка тай понесла дідові до комори.

— Беріть, діду, випийте на мое здоров'я!

Старому стрясли ся руки, мов у пропасницю, хотів здержати ся від плачу, але не міг.

— Та не плачте, діду, — благала Марійка, — я не піду від вас далеко, все буду прибігати; що дини, діду, буду прибігати!

Не знав старушок, що відповісти, взяв порцію в руку, пригорнув Маріичину головку до своїх грудий і поцілував її в чоло.

— Дай тобі, Боже ласкавий, щастя! Дай тобі, Боже, і з роси і з води, дитинко моя дорога! — благословив дід.

І вихиливши чарочку в рот, закусив паливицею.

Марійка все стояла коло діда із за-ложеними руками і зі смутком дивила ся на нього. Що йому стало ся?...

Старий уже не плакав, але все таки котили ся йому по старім лицю слюзи.

— Та чого ви такі смутні, діду? — спитала вінни нетерпливо Марійка.

— Мені за тобою дуже банно, Марійко, за тобою, тай...

Старий не доважав. Присів на лавочку і згорбив ся так, якиби ся тяжка журба, найтяжша в його життю, прибила його до землі, якиби не мав уже чого дивити ся на світ божий.

Найбільша неправда.

(З народних уст).

Нудило ся одному дідичеві Полякові, — він не знав, що має робити. Щоби найти собі яку розривку, обвістив він поміж своїми селянами, що дасть тому ето дукатів, хто ему таку небиліццю оповість, що він екаже: „брешеш!“ Сто

дукатів — красні гроші, варта їх дістати! Богато людей пробувало щастя, але жадному не вдало ся привести нана до того, щоби екажав: брешеш! Слухає слухає він і, хоч люди видумують небиліцї, про які світ не чував, він екаже: може бує — і конець.

Аж приходить раз до пана бідний мужик, — каже, що прийшов брехати. Пан сїдає коло стола, кладе на стіл сто дукатів — він так завжди робив — запальное файку і каже мужикови: „Зачинай!“

Мужик починає і каже: — Я служив в одного пана за лічмана до пїл, щодня мав пчолу рахувати. Рахую я їх одної дини, е всі, рахую другої, також е, — аж деє шестої дини дивлю ся, а одної пчолы нема! Ай, бідний мій світлїку, що я буду робити? Даю я прудко до двора знати: висилає пан окомана і двацять парубків кїнно, пчолы шукати. Шукують, шукують, просту-пи ся земле, нема тай нема! Аж біжу я сам до става і глип: а там вовки роздерли пчолу і тїльки кости лишили з неї.

Тут подивив ся мужик на пана, чи не екаже він: „брешеш!“ але пан тїльки дим пустив з рота і каже з польска: може бує. Нема ради, бреше мужик далі:

„Дав я до пана знати тай просив его, щоби прислав мені з кілько фір на кости з пчолы, бо екаже їх лишати на поля — адже пчолы збирає дар божий! Прислав мені пан пїть фір. Беру я, ладую, наладував всі фіри, — ще лишила ся половина костей. Посилаю я знов до пана по фіри: „Нема, каже, фір, бо збіже возять! Одну посилаю ще тобі, тай роби собі, що хочеш!“

Взяв я ту фіру, ладую знов, ладую, наладував аж понїд самі хмари. Стою я на фірі, глип у гору, а в небі дирка. Гай! думаю собі, виїзу я та подивлю ся, що в небі діє ся. А там, знаєте, в одній хаті св. Анна табаку продає. Я глип до другої хати, а там св. Миколай січку рубає. Дивлю ся до третої, а там св. Петро і Павло в карти грають!...

Пан на то: — Може бує, kto tam wie, czemu się święci bawia.

„Ов, думаю собі, нема в небі ладу! Треба вертати на землю. Біжу назад до дири, а фіри нема! Овади зачали дончати коням і вони пішли з фірою. Біда! як мені тепер злізти? Вертаю ся я назад, дивлю ся, а в хоромах вужице. А слава Тобі Господи! Хватаю вужице. біжу по піддаш, вибиваю якоюсь тупицею зубок з борони, прибав вужице до неба тай гайда! Спускаю ся я вужицем, спускаю, дивлю ся, а вужице за коротке. Беру, лізу я в гору, рубаю павалок та надточую в низу. Надточував я, що надточував, а нарешті нема вже що врубати, хоч гинь! Взяв я вужице, присилив до череса тай думаю. Думаю, думаю, аж дивлю ся, а павук спустив ся понри мене з самого неба аж до землі. Взяв я та силів наутину, надточив вужице і спустив ся саме коло вашої церкви.“

Пан нічо: Може бує. — каже.

Іду я відтам та понри кривого Івана, надібую вашого татка (а дідичів тато вже був помер). —

Пан знову: Може бує.

„Та кланяли ся до вас і просили, щоби ви мені дали тїх сто дукатів.“

— Гм! гм! — міркує пан. — А щож мій татко роблять?

„Таж прошу пана, вони там на толоці за паньскими огородами у вереточї е в нїї пасуть.“

— Брешеш, мурго! — скрикнув пан як несамовитий. — Пан свинї не пасе.

Мужичок тїлько на се й чекав, згорнув зі стола сто дукатів і поклонив ся панови низенько.

Записав Георгій Чайка.

Чи можна любити дівчину?

(Peter Rosegger).

Я зайшов недавно до пана в гостину і питаю: „Можна любити дівчину?“ А панотець скрикнув: „Боже, борони! Сам пійдеш у пенло, других не тягни!“

Вдав ся я до мамі у ту саму днину: „Чи можна — питаю — любити дівчину?“

„Ох, мій синку любий! Таж то ще дитя! Має лїт шіснадцять — де-ж то до життя?“

Йду я ще до тата, бо з жалю загину. Кажу: „От позвольте любити дівчину!“ А він як не крикне: „Ані не гадай!“ Як не хочеш буків, то і не вертай!“

Вдав ся я до Бога і кажу причину: „Чи можна любити молоду дівчину?“ А Бог мені каже: „Ого з тобою хват! Адже я для хлопців сотворив дівчат!“

Се зовсім инакше.

(Mich. Richey).

Прибіг до дідича мужик

і звів у паньскій хаті крик:

„Ах, пане, — от лиха пригода!“

Дивила ся велика шкода:

мій пес еказичив вам корову,

так що ледви чи встане знову.“

А пан на те: „То заплати!“

Коли твій пес, то винен ти!

Даш, сотку, менше ані лева,

бо ся корова не дешева, —

а як не схочеш, то до суду, —

там права доходити буду.“

„Ох, пане, — налякався мужик —

я зі страху забув язык!“

Се пес не мій, лишіе ваш прискочив,

мою корову геть спосочив!“

На се екажав пан дідич мянше:

„Е! хлоне, се зовсім инакше!“

У тата вдав ся.

Радість нині у Івана:

жінка мала сина —

тож гучні християни в хаті,

пїна вся родина.

Ще до того і корова

привела телятко —

тішати ся Іван і гості

з такого достатку.

На подвійні уродини

всього е до сїта:

їсти, пити і горівка —

чиста оковита.

Аж тут наймичка уходить

і несе телятко;

каже: „Там мороз, ще змеране

бідне небожатко.“

„Добре робиш — люди кажуть“ —

занеси до хати, —

шкода душі християнина,

шкода і теляти.“

А телятко аж трясє ся,

як мала дитина;

взяли его тай поклали

на піч коло сина.

Аж приходить двірник в хату,

гостям уклонив ся:

„Де-ж, Іване, твій синочок,

щоб я подивив ся.“

А Іван флящину в руки,

двірника честує:

„Син мій на печі дрїмає,

бо з надвору дуч.“

Глянув двірник понїд стелю,

бачить: що за диво!

Із печі щось як телятко

дивить ся так живо!

От синок! — так двірник каже —

Я й не сподівав ся.

Що подібнай, а що гарний,

гет у тата вдав ся!

Іван Загарко.

Жарти.

Песенний: Семку, — каже жартобливо

святильник до свого парасїянина — кажуть люди,

що ти вкрад ліхтар з церкви перед місяцем.

— Панотичку — відповідає перестрашений

Семко. — Я вже два роки в церкві не був.

Догешний: Один пан екажав до свого слуги:

— Грицю, як закличу „Джон“, тогди ти від-

зивай ся.

— А як я схочу, щоби пан відозвази ся,

то як я маю еказати? — спитав ся і Гриць.

— Дурак! — крикнув пан гїбно.

— Добре, прошу пана, — відповів Гриць —

від тепер я буду вас так кликати.

Образив сл. — Скажіть мені, добрий чоло-

віче, чи добре я їду до Карачева?

— Я не е жаден добрий чоловік, я е пан

двірник, аби-єсте знали! Розумієте!

Виходить в Чернівцях
що середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи вносять ся лише на попереднє
застереження. — Рекламанці неопечатані
візні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на п'ятий рік . . .	20 Кор.	— сот.
на пів року . . .	10 „	— „
на чверть року . . .	5 „	— „
на місяць . . .	1 „	70 „

Подинокне число коштує 16 сот.

Передплата і наданість за інсертати
платні в Чернівцях.

Просимо дуже о відно-
влене передплати і сплату за-
леглої частини.

Хто до руского нового року
1902 не прийде хоч частину
пренумерати чи залеглої послі-
плати, тому безумовно заста-
новимо дальшу висилку газети.

До буковинських Русинів.

Сим числом кінчить ся XVII.
річник „Буковини“, за котрий то
час вона з усіх сил заступала ся
за права буковинських Русинів,
виповідала їм кривди і бажала
руского народу, викривала его хи-
би і недосадки задля поправи ли-
ха, провадила руску суспільність
вперед до спасенної цілі, держачи
високо національний прапор. І вже
за той в історії народів дуже ко-
роткий часочок зробила наша га-
зета чимало; вистане переглянути
перший річник „Буковини“, щоби
переконатися о відраднім поступі
рускої справи на Буковині. Тим не
хочемо приписувати собі не то всеї,
а навіть великої заслуги. Однак і
найзавзятіший ворог наш мусить
признати, що „Буковина“ не вихо-
дила через 17 літ безуспішно, що
слід її роботи видні усяди. Не ка-
жемо й того, що „Буковина“ не
могла бути ліпше редагована, але
не наша в тім вина, бо годі робити
понад силу, ми й не відтучували
нікого охочого до позитивної праці,

не відкидали ніякої ліпшої гадки.
А вже зовсім сміло можемо ска-
зати, що працювали за весь час
щиро і совістно після нашого най-
ліпшого переконання; за нами не
має ні зерна неправди...

З кінцем 17. року нашого ви-
давництва нема вже у ніякого ши-
рого Русина сумніву, що і буко-
винським Русинам конечно потрібна
своя руска газета. Ми й не наду-
муємо ся ні раз, чи продовжати
наше видавництво, хоч який тяж-
кий обовязок вкладаємо тим напо-
во на себе, певні, що за наш без-
корисний кривавий труд дізнаємо
й на далі не тільки від чужих але
й від своїх неодну прикрість; бо
в нас противників багато, за те
робітників мало. В нашім конечнім
підприємстві піддержує нас надія
на дальшу зростаючу поміч мораль-
ну і матеріальну щирих Русинів,
свідомих своїх патріотичних обо-
в'язків.

В тій надії розпочинаємо XVIII.
річник „Буковини“, котра виходити
ме, як і доси, тричі на тиждень з
тою тільки зміною, що коли на тиж-
ни припаде яке свято і газету
треба видати за один день, то до-
точного числа вийде лише піварку;
бо технічні труднощі і видатки,
які виходять із того, занадто вели-
кі. За сей убуток одної сторони,
бо четверта сторона газети з анон-
сами не входить для читачів в ра-
хубу, винагородимо передплатників
тим, що кождий із них діставати
ме народну часопись „РУСКУ РА-
ДУ“ без підвиснення пре-
нумерати, отже мати ме за
кільканацять сторін, які відпадутъ
на рік з „Буковини“ 52 аркуші
„Рускої Ради“, котра для всіх нас

а особливо для Русинів на провін-
ції важна ізза контакту з народом,
якого доконче треба в інтересі рус-
кої справи на Буковині.

Кінчимо умильною проською до
всіх щирих Русинів на Буковині,
щоби піддержували наше видавни-
цтво і в новім році зі всіх сил,
присилаючи загоді передплату, без
якої газету нікому вислати не мо-
жемо, та щоби епомагали нас і до-
писами про всякі культурні спра-
ви бук. Русинів.

Заразом дякуємо сердешно всім
що як небудь помагали нам в ми-
нувшім році. А цілій буковинській
Руси бажаємо щастливого нового
року!

Перегляд політичний.

Перегляд віденьської
преси про дебату в чеськім
соймі і про шанси акції
порозумія. „Montagspresse“
займає ся бесідою посла др. Епін-
гера, з котрої она висновує, що
німецько-поступова партія має від-
вагу до миру і хоче ставляти ся
против опору радикалів. Її стано-
виско улекшує заховане правитель-
ства, котрому має ся завдячити,
що зменшила ся радикальна струя
між Німцями. Она думає, що по-
ложене не є так розпачливим, ли-
ше що находимо ся на дорозі до
порозумія. Але троха богато опти-
мізму, щоби в се так легко повіри-
ти. Одно лише відрадно, що так
Чехи як і німецькі ліберали заявили
в соймі, що они на всякий спосіб
возьмуть участь в переговорах.
Але від того до згоди ще далека і

терниста дорога. Правда, що Чехи
і Німці повинні би бачити знамена
часу, а особливо мати очі звернені
на Угорщину. „Nene W. Tagblatt“
каже, що чеський сойм показав ся се
не перший раз непригожим для
плянів згоди, а заразом остерігає,
щоби не в'язати далі парламенту з
успіхом акції порозумія. „Vater-
land“ замічає, що др. Герольд ви-
являє велике умірковане, але по-
правді не показує жадної ввічли-
вости німецьким заступникам. Всеж
такі його промова не буде важкою
перешкодою для уговоної конферен-
ції. Важнішою є перешкода, що по-
всталала з причини промови всенімця
Према, котрий в імені своєї партії
виразив ся против уговоної
конференції. „N. fr. Presse“ думає,
що по дебаті в чеськім соймі дуже
мала надія на удачу конференції
порозумія. Також „Reichswehr“
каже, що дебата не була пригожною
для миру. „Bohemia“ заявляє, що
ся коротка сесія не принесла жад-
ної несподіванки, а також не вия-
снила стану річий і не причинила
ся до доброго вигляду на конферен-
цію порозумія. „Prager Tagblatt“
думає, що то було би найтяжшою
помилкою, коли-б чеський парід очі-
кував від абсолютизму розцвіту
чеського сойму. Позбувши ся кон-
ституції, позбули би ся Чехи і че-
ского права державного. „Narodni
Listy“ висновують із маніфестаций
німецьких заступників в чеськім сой-
мі, що з німецької сторони не ба-
жають чесного порозумія з Че-
хами. „Politik“ признає, що як за-
ступник вірно-конституційної вели-
кої посілости так і др. Епінгер не
виходили в своїй мові поза мір-
ні границі але гарним словам не

У тієї Катерини...

Думка По-Шевченка.

У тієї Катерини
хата на помості;
приїхали раз до неї
три молодці в гості.
Один з теології,
другий з фізіології,
третій студент медицини,
а всі без дівчини.

Зїздили ми Польщу
і всю Україну,
а не бачили такої,
як ся Катерина.
Один каже: „Брате,
якби попом стати,
зараз взяв би Катерину
до своєї хати!“
Другий каже: „Друже,
як би мав посаду,
зараз з нею оженив ся-б
собі на розраду!“
Третій каже: „Братя,
якби іспит мати,
цілий світ перевернув би,
щоб її дістати“.

Катерина задумалась
і до гостей каже:
„Вийду замуж я за того,
хто декрет покаже.
Хто з вас скорше іспит зложить,
посаду дістане,

то той мені, милі гості,
дружиною стане“.

Разом повставали,
домів відїзджали,
поїхали всі до хати
іспити здавати.
Вчили ся тяженько,
над книжками прїли,
іспити всі поздавали,
аж помізерніли.

Заскрипіли рано двері
у великій хаті:
„Вставай, вставай Катерино,
гостей зустрічати!
Маємо декрети,
маємо посади, —
вибирай же, кого хочеш,
з нашої громади!“

„Жадного не хочу!
Я вас одурила!
Маю я вже адіюнкта
і з ним буду жила!“
„Одурила!... Деж він?!“
„Є у нас в гостині!“
„Щож ти? з ним уже побралась?“
„Осьвідчив ся він!“.

„Гей, ти, адіюнкте!
Вийди-но із хати!
Так ти панні помагаш
нас на гоцки брати?!“
„Гов, панове братя!
Най вас се не журить!
Коли трох вона здурила,
то й мене обдурить!“

Будь здорова, Катерино!
Ти не моя мила!
Отсе тобі за покуту,
що хлопців дурила!

І дівчина Катерина
як палець зісталась, —
славні-ж хлопці аж до рана
пивом запивались...
О. М.

Різдвяні ферії.

Мій приятель Ладзю Перепуда встав
або правду сказавши, зірвав ся рано-
раненько, збуджений великим галасом в
кухні. Прото був він втішений і тер со-
бі задоволеню руки. Сьогодні був свя-
тий вечір, починали ся его різдвяні фе-
рії, що тривали чотири дні. Він намі-
ряв їх добре визискати і написати щось
красного, щось незвичайного. І аби не
марнувати часу, взяв ся охоче і з оду-
шевленем до роботи. Витяг із шухляди
аркуш паперу, зладив чорнило і перо,
сів і задумав ся. Шукав відповідної
теми.

Може би написати і собі „Що ро-
бить наша інтелігенція?“ Те тепер мо-
дне. Гм... гм... модне, не модне, але те-
пер не відповідно.

І знов задумав ся.
А може би було се добре: Баба-
вдовина, бідна, хора лежить на голій
печи... Хата, розуміє ся, край села, дра-

тива, пів стріхи нема, обдувана, заку-
рена... В хаті голо, тихо, лиш мізерна
попеласта кітка „пряде“ кінець баб-
них ніг... Нема кому справити бабі свя-
тий вечір... Вся її родина вимерла... лиш
найменший син жле... далеко у війську...
Баба думає...

— Ладзю — перебив его в най-
ліпших гадках голос з кухні і в пів-
відчинених дверях показало ся зарумя-
нене від огню лице его молодой жінки.
— Ладзю — засміяла ся вона —
що будем сїддати, гербату чи чорну
каву?

Він здивований обернув ся до неї.
— Що, любя, що?

— Будем сїддати гербату, чи чор-
ну каву?

— Таж я не був сеї ночи на жа-
дній оказії!

— То нічо, — усміхнула ся —
але сьогодні ніст.

— Так що з того?

— Треба постити.

— Постити значить нічого не їсти,
а хто гербату не, не постить. А по-
другім і в пісних стравах находять ся
ті самі часті, що і в скоромних. Хемія
вчить...

— Лиши се, — перебила ему — не
маю коли слухати твоїх хемічних викла-
дів. Будеш пити гербату, — рішила
вона і зникла в кухні, а він взяв ся до
писаня.

Де я став? Ага, баба нагадує ся
на свого чоловіка, на свої діти, як во-
ни, бувало, при вечері сїдїли та бала-
кали... які вони добрі були... як вони

відповідають зовсім дотеперішні діла Німців. Отже надія на супокій дуже мала.

„Narodni Listy“ доносять, що в часі обряд комісії бюджетової відбудуться вступні переговори в справі чесько-німецької угоди. Др. Кербер буде лично конферувати з представителями обох стороництв, щоби упевнити ся, які є вигляди тої цілої якції тай уложити програму. Правительство буде поступати з повною резервою.

Президент міністрів Кербер і міністер Резек пересправляли в п'ятницю з кількома чеськими послами. На другий тиждень зачнуть ся угодові конфер. між німцями а чехами.

В парламентарних кругах задивляють ся на теперішній стан політичний дуже песимістично. Німецько-чеська акція порозуміння, що не вийшла поза межі ріжних приготавляючих приватних дискусій, уважають за розбиту через радикалів, що находит ся в обох таборах. Як здасть ся запечатана сим також і доля парламенту.

Віденські Чехи внесли петицію до ради шкільної о засноване 20 шкіл чеських. Петицію, що обіймає 281 аркушів, підписало 2972 петентів, виказано 2044 дітей чеських в шкільнім віці і на оштемпльоване видано 400 корон.

Краківський „Czas“ звернув справедливо увагу на довірочні погрози Селя і се повинно бути для ради державної австрійської важким упімненем. Успіх переговорів з Уграми лежить в силі парламенту. Се знають і Угри і раді би звалити австрійську конституцію. Сего ще не зрозуміли сторонництва в Австрії і не уміють оцінити ваги порозуміння чесько-німецького супроти переговорів з Уграми. Накоплено не дійшло до чесько-німецького порозуміння, то се випало би ad majorem Hungariae gloriam. На жаль не видно познач, щоби Німці і Чехи зрозуміли се положене. Чи ж Австрія має бути безнастанно під опікою Угорщини?

Мова князя Чарторийського в галицькій соймі викликала ве-

лике невдоволене. Говорять, що зі сторони німецької дипломатії роблять ся заходи о узискане якоїсь сатисфакції. Таке жадане мав поставити гр. Білов в розмові з австро-угорським амбасадором Седені. Ціла інспірована праса нині о тім розписує ся, а Münch. allg. Ztg. навіть в тоні прямо безоглядним.

Вжесїньська справа наробила споро заколоту у відносинах австро-німецьких. Декларация кн. Чарторийського визвала в німецькій прасі численні протести. Намагано ся представити сей акт, як вдиране ся у внутрішні справи чужої держави. Також і в німецькій правительстві викликало се немиле вражінє. Тому півурядовий Fremdenblatt бачив ся спонуканим помістити заяву, в якій зводить справу до властивих єї розмірів, кажучи, що як австрійське правительство не може з одної сторони заборонити своїм горожанам маніфестацій співчуття з земляками в иньших державах, так з другої-ж сторони не лише не є звязане такими маніфестациями, але глядить на них, як на події зовсім маловажного значіння. Як перед тим так і тепер правительства обох держав мають певно те вражінє, що они є злучені тісною дружбою і союзом, але кожде з них є своїм паном у себе дома. — Німецька праса приняла сю заяву переважно прихильно, а вчорашній Fremdenblatt заміщає знов ось яку заяву в сій справі: Тіпште нас, що німецька праса в переважаючій часті з признанем відносить ся до нашої послідної статі в справі звисної декларації в галицькій соймі і заразом уважаємо дискусію над сим предметом покінченою. Відосібнене поведене National Ztg., яка намагає ся сконструувати суперечність межі міністерством заграничних справ, а австрійським правительством, є неоправдане. Ми є у поважнені заявити, що міністерство заграничних справ в осудженю сеї справи ділало від самого початку в найповнішій порозуміню з ц. к. правительством.

Про внутрішню і загра-

ничну політику Австрії говорили кн. Ліхтенштайн і віденський бурмістр др. Луеґер на вічній християнсько-соціальної партії. Перший із них заявив, що положене парламента безнадійне, що конституція захитана і дни парламента почислені, а в виду того повинна християнсько-соціальна партія загоді організувати ся. Др. Луеґер підніс, що підпорою заграничної австрійської політики повинен би бути орієнт і там шукати би порозуміння з народами. Що-до тридержавного союзу, то він буде відновлений, а союз з Німеччиною буде зміцнений, хоч Німці мішають ся в австро-угорські справи, піддержуючи рух los vom Rom, котрий є ідентичний з рухом los von Oesterreich. З поводу установа нового регуляміну для медичинських рігорозів устроїли віденські студенти демонстрацію проф. Екснеру, в виду чого замкнув Екснер свої викалади.

Сойм долішно-австрійський ухвалив дозволити громаді міста Відня затягнути інвестиційну позичку 285 мільйонів корон.

Комісія бюджетова ради державної зібрала ся позавчера. Прелімінарі декотрих міністерств вже обговорено. Позістають ще статі міністерств залізниць, судівництва, просвіти і фонд диспозиційний. Надіють ся, що комісія покінчить свої праці до кінця січня, а доперва в лютім приступила би повна рада до бюджетової комісії. Генеральним референтом вибраний пос. Катрайн.

Архикнязь Франц Фердинанд удає ся ще в сім місяці враз зі своєю супругою кн. Гогенберг до Єрусалима, а відтам до Єгипту. Віденські днівники догадують ся, що тим способом вимине ся колізія, яка мусіла би вийти при сегорічних двірських прийомах, в котрих кн. Гогенберг не могла би брати участі.

Як сильно росте рух Los vom Rom бачимо з правозданя, яке подає „Evangelische Kirchenzeitung“: Число тих, що переступили

з римської до євангелічної церкви, вносить за рік 1901 більше як 6000; в році 1900 переступило 4516, отже рух Los vom Rom росте. Число всіх тих, що переступили підчас сего руху, вносить майже 19000. Старокатолицька церква зискала сим рухом майже 8000 душ. Отже в протягу 3¼ років виступило з католицької церкви 27.000 осіб. В році 1901 заложено 36 нових євангелічних етаций для проповіді, а то в долішній Австрії 2, Стирії 7, в Тиролю 2, в Чехах 22, в Моравії одну, в Галичії 2. Самостійні парохії заложили ся в Люблянї, в Ціаї, St. Pölten і в Станиславові.

Королівська курія уневажила вибір соймового посла гр. Текелього і позбавила его на пів року активного і пасивного права вибору, бо показало ся, що перед виборами честував виборців їдою і напінками.

До Петербурга прибув прибочний адютант цїсаря Вільгельма ген. Уседом з відручним писемом і новорічними дарунками від цїсаря до царя. Післанника приняв на довгий авдієнцій цар, опісля наслідник престоло і цариця-дочка.

Конгрес сїоністів. В часі лат. Різдваїх свят відбув ся в Базилїї п'ятий з черги конгрес сїоністів, в котрім взяли участь делегати з Азії, півночної Африки і других дальших частий світа.

Окрема делегация з Палестини представила справу колонізацій того краю жидеми. Колонізація представляє великі труднощі задля самого характеру краю, де нема копань, не мож розвинути промислу і торгівлі, різнництво утруднене з причини сухого підсону та й що великі обшари землі становлять т. зв. „вакуфи“ і суть поєїностями музулманського фонду. Вложено вже багато гроша на розведенє виноградів, та все таки палестинське вино не находит покупу.

Крім сеї економічно-фінансової сторони, важні є також питання, поставлені на днєвнім порядку кон-

померали... а вона лишила ся і бідує, голодує —

— Ладзю — кликнула жінка з кухні — ану ходи на мінутку та відважись мені кіло цукру.

Ладзю встав і дуже неохочо пішов. З мінутки зробило ся пів години. Він відважив чотири фунти цукру, стільки муки, фунт міддалів і фунт розинків. Розуміє ся, кожний фунт окреме.

Потім вернув знову до покою і до своєї роботи. Отже з голоду і холоду має баба туй-туй умирати, аж нараз скригнули двері і в хату входить єї син... Жаль за домом і мамою зміг его... одезертирував... Страшна дорога... морози, вовки, злі люди... знаходить торбу греший... приходять щасливо до дому і відтирає маму.

Гм, ні, се пусте! По що людям неувати сьвята такими річами? Кожний талапач може щось такого вдати. Гм... гм... може би стишок. Го радісного настрою сьвят буде таки стишок найвідповідніший. Ану може сеї:

Сьвятий вечір.

Написав Володимир Перепуда.

Вже фасулям, саламасі,
бобови конець,
вже в печі варить ся кутя,
вскотить горнець.
Оселедцям і борщеві
і — і — — —

— Ладзю, ану, на! та бав троха дитину, ти однако пусто сидиш. Дівка має такої роботи, що здали би ся й чотири руки, а я маю кнші виробляти, бо тісто з корита втікає. — Сказала і посадила наполошеному чоловікові ди-

тину на коліна. — Але диви ся, найсидить на пеленці, бо...

— Але ж бій ся Бога, жінко, я маю роботу, я...

— Що за роботу? — спитала вона глумливо.

— Та ж я пишу стишок, — відповів несміливо.

— Що, що? Стишок? То пусте, з того небудеш ні ти хліба їсти, ні твоя дитина. Я тобі вже пераз казала, лише се тим, що мають до того талант. З тебе не буде Шевченко і намість мучити редакторів пустими стихами, шиди радше господарства.

Жінка не сказала правди. Не то єї гризло, що він писав, а то, що він увесь свій вільний час тратив на писанє, замість з нею сидіти та любити ся.

Що робити? — воркотів він до себе. — Треба бавити, та ж то моя дитина! Найсидить на колінах, а я буду далі писати.

Але дитина, що з початку сиділа тихо, почала нудити ся. Насамперед витягла єму годинник з кишені і зачала трібувати, чи не розбіє ним стола. Відтак шарпала его за гузики, за ґраватку, за ковнір, а при кінці замотала свої пальчики в его вуса. Нарешті шарпнула за напір і стягла его з чорним на підлогу. Его „святий вечір“ закрила темна хмара чорнила. Він ударив пустака по пальчиках, а сей в крик, як би его хтось різав.

Ладзю встав і зачав зацитувати дитину. Ходив по хаті, сьнівав, шукав і шаф, ковтав у стіл, дзуркав у шпби. За довгий час утихла дитина і задивляла ся в зеркало, а він робив у голові вірші. Тимчасом мацнула дитина за лампу

і перевернула єї на склянки. Лампа лишила ся дивним дивом ціла, але дві склянки дали за ню своє жите. Борзо спрятав він збиті склянки у кишеню, аби „вона не гризла ся“, а радше щоб єму не зміла голови, і поклав малого заколотити голову в колиську спати. На саме полудне дитина заснула.

Ну, тепер вже зможу до вечера писати, подумав він собі, сів вигідно і взяв перо в руку.

— Ладзю — шепнув голос з кухні — ходи-но на хвилинку сюда, щось тобі важного скажу.

Ладзю почував ся в голову і на пальцях, щоб дитина не збудити, пішов до кухні.

Ладзю любий, добре, щось закликав дитину, я лише чикала на то. Бери тепер, небоже, та три то що в мавітрі, поки наймичка пообтирає підлоги в покоях. Вона зараз скінчить, а я мушу виробляти колачі.

— Та ж бо я не вмію!

— Я покажу... ади, так... але мусиш таки на підлогу сїсти, бо на тапчані маю виробляти колачі.

— А то треба довго терти? — спитав ся він смутним голосом, сів на підлогу та взяв мавітру межі коліна.

— Ні, ні... от так з годинку півтора...

Він уже не чув єї відповіді, бо зачав завзято терти. При тім думав далі над віршами, але жорнові звуки мавітри, траскіт горючих дров у печі, клекіт киячич горшків на кухні не давали поетичним гадкам розвивати ся.

— Яке се гідке!... Скажи мені люба, що має з сего клеїсти бути? Чи ти хочеш щось клеїти?

— Йди, йди! Де се клеїстер, се торт, найделікатніший торт.

— Та ж ти знаєш, я не їм солодкого.

— Сей не для тебе.

— Та-бо й тебе зуби болять.

— Вони болять, хоть їм, хоть не їм, але то для гостей.

— Для гостей! Викрикнув він настрашений. — Ого, пропав мені вже і другий день! Яких гостей?

— Яких гостей? Моя приятелька з сестрою із Гринього, цюца Ієньця з Курятини, кузинка Ольдзи, наша мати, моя знайома з...

— А їх хто просив?

— Я.

— На коли?

— На позавтра.

— Та-бо ми не прилагоджені для такої громади, треба зо два кіля кави.

— То нічо. Завтра поїдемо до міста та купимо. Позавтра будуть гості в нас, а попозавтра поїдемо ми в гості. Ну, скажи, Ладзю, але я розпорядила?

— Добре, нема що казати, але мій стишок пропав, марне пропав — відповів Ладзю без звучним голосом і спустив сумно голову майже аж у саму мавітру. Знаючи добре з двоїтного досвідку товаришу свого жита, що суперечка нічо єму не допоможе, що противно може вибухнути домашня війна, в котрій він безсумніву поляже, він жертвував своєю фері і свій стишок для домашнього супкою.

Васюківці, 1. січня 1902

Іван Ситюк.

гресу що до шкіл, сіоністичного банку, плекання старовейрейського язика і янші. Однак обради конгресу були довірочними, а лиш опісля оповістять президія їх результат, о скільки він буде надаватись до публичної відомості.

Загального значіння не лиш для жидів, але і для арійців є точка програми, в котрій обговорюють ся поступки жидів в напрямі їх національного відродження. Є они (як пише єврейський дневник „Гармеліц“) відволіваючі, бо в останнім п'ятиліттю повстала вже богата література в старовейрейській язичі, видають ся нині вже дневники в Петербурзі, Варшаві, Лондоні, Парижі, Нью-Йорку, Александрії, заложено много читальень єврейських, а навіть театри і т. н. Нарід єврейський, котрий завжди мав свої власні потреби, тепер виступає з своїми жаданнями.

На послідок випадає додати, що цілком окремою точкою програми обнято справозданє о положеню жидів в Галичині, Румунії, Угорщині і Росії.

В Мадриді жандармерія викрила кілька анархістичних заговорів. Конфісковано папери, з котрих показує ся, що заговорники хотіли кілька міст підпалити.

Із полудневої Африки доносять, що під начальством ген. Боти є много повстанців з натальської провінції, котрі і не думають піддавати ся.

Хівський двір цісарський повернув позавчера до Пекину. Із залізничного двірця, на 3 кілометри від столиці, двір вирушив поездами. Хівські воєнки на вокзалах творили шпалер. Цісари, цісареву-вдову і князя Чуна, окружених світою, несено на ношах, а їх попереджали двірські і державні достойники. Чужоземцям визначено місце при одній з брам Пекіну. Цісарева привітала їх укланом.

В Барцельоні підприємато много ревізій і домових і арештовано кілька осіб. Правителство має засистувати видавництво трох дневників анархістичних. Робітники ухвалили розпочати стрейк.

В Колумбії мала вибухнути революція. Президент Магочен взятий до неволі.

В справі нашої університетської молодіжї.

(Справозданє комітету.)

Зараз по сьвятах Різдва Христова відлетять наші соколи-академіки: до Відня (10. с. м.), до Кракова (11. с. м.) і до золотої Праги (10. с. м.), щоб доклати імматрикуляції і кінчити курси на чужих університетах. Комісії вибрані самою молодіжжю предложили Комітетові свої справозданя що-до потреб поодиноких студентів.

Зі справозданя Комісії товаришів богословів предложеного через пп. Івана Бачинського, Морислава Черкавського і Андрея Декальського виходить, що з львівського університету виписало ся 248 богословів (78 з I р., 84 з II р., 51 з III р. і 35 з IV р.); з тих записало ся в університеті віденьському 139 (з I р. 49, з II р. 44, з III р. 25, з IV р. 21) а в університеті краківському 75 (з I р. 16, з II р. 26, з III р. 25, з IV р. 8) — разом 214 (о прочих Комісія товаришів богословів не має відомості). З тих виказала Комісія поіменно 102 богословів (79 в Відні і 23 в Кракові), що потребують помочи на кошти подорожжї і на удержанє будь цілковито, будь частково. На підставі того справозданя і згідно з внеском Комісії ухвалив Комітет дня 3. с. м. покрити ті потреби з

фонду призначеного і внаслідкував відповідну квоту на перший місяць (до 15 лютого) до рук Комісії. Комісія сама займе ся розділенням сеї квоти, приготуванням мешкання на місці і взагалі заопікує ся потребуючими товаришами.

Із справозданя делегатів факультету правничого, філософського і лікарського (предложеного через п. Осипа Шухевича) виходить, що на прочі факультети записало ся: у Відні 250, в Кракові 97, в Празі 22 — разом 319 наших академіків (подрібні дати подають ся окремо по сьвятах). На підставі провірених згодошень запотребували делегати молодіжї для 81 студентів факультету філософського і правничого (для 40 у Відні, 30 в Кракові і 11 в Празі) средств на кошти подорожжї і на удержанє будь цілковито, будь частково — далші згодошень ще випадають або провіряють ся. Комітет ухвалив дня 5. с. м. згідно з внеском Комісії внаслідкувати з призначеного фонду запотребувану квоту на перший місяць, а розділенням її займуть ся самі делегати молодіжї і они мають заопікувати ся потребуючими товаришами. На оплату чесного на університеті в Кракові внаслідкував Комітет на руки делегатів молодіжї потрібну квоту ще дня 16 грудня 1901. Що до чесного на університеті віденьському має наспіти до Комітету повідомленє по сьвятах. Крім того признав Комітет стипендії для одного слухача філософії до кінця року шкільного 1901/2 і для одного слухача прав до кінця року шк. 1902/3. Подрібні цифри повисших і далших видатків уважаємо відповідним оголосити окремо пізніше, покінченню нашої задачі, — тимчасом подавати будемо по уплаті кожного місяця загальне справозданє на підставі виказів молодіжї, кілько студентів користати буде з університетського фонду.

Просимо прислати далші датки що місяця, бо потребуючих много, а кінця справи передвидіти не можемо, бо поворот нашій молодіжї залежить не від нас. Не даваймо молодіжї нашій в тяжкій нерівній борбі унасти, — тепер вже ходить не о саму честь молодіжї, але о честь народу.

У Львові, дня 5 січня 1902.

Др. Ярослав Кулачозский, Вол. Шухевич.

КОВЖЖЖ.

Календар. Неділя Ж. 30./XII. (12/I.) 32. по С. с. Д. по Різд. Хр. Р.: Аркадія; Понеділок 31./XII. (13/I.) п. ма. Меланії, с. м. Зотика по праз., Р.: Іларія; Вівторок 1/I. 1902. (14/I.) Імен. (Обріз.) Геси, Василія В.; Р.: Фелікса.

В неділю 12. с. м. відбуде ся в селі „Народного Дому“, як звичайно, популяриційні відчит для міщан з сьпівами і декламаціями, устроєний акад. тов. „Союз“. П. Клим відчитає розвідку про забобони.

В нашій раді громадській заносить ся на обструкційні часи Чехів в парламенті. Новий клуб охочихдо праці розпочав на засіданю в суботу 4. с. м. перший огонь. На дневнім порядку було призначене місце під будівлю нового театру. Клубовці були за площею Єльсавети, а опозиціоністи за місцем, де находить ся тепер парк Франца Йосифа. При дебаті над сим питанням дійшло до страшної бучи. Одні других обзивали не дуже прилестними епітетами, але що кождий кричав, то й ніхто з радних не чув своїх почесних імен. Вікни переперили клубовці своє внесене. З сього засіданя видно, що клуб охочихдо праці не принесе великої користі для громади, а лише незгоду, бо ми певні що сварки не скінчать ся на суботній бучі.

Конкурс на місце управителя однокласової народної школи в Киселицях-Тораках вижничого повіту розписаний до 2. н. ст. лютого с. р.

Університетського професора австрійської історії др. Р. Кайндля іменував міністер просвіти членом іспитової комісії для учителів гімназій і реальних шкіл яко фахового екзамінатора для загальної і австрійської історії.

Спростованє. У виказі жертв на підмогу академіків в 150. члені „Буковини“ „Замість Андрія Завадок має

бути Андрій Зибачинський, надучитель з Горішнівців, дав 5 корон.

На Стефана зібрали ся в домі проф. дра Стоцького видніші Русини з Чернівців і провінції разом з роднями, щоб привітати провідника буковинської Русі з днем его патрона і пожелати невтомимому труженикови на полі культурного розвою руського народу на Буковині доброго здоров'я і як найкращого успіху. Надто наспіло велике число телеграфічних і писемних вітальниць від різних руських товариств і поодиноких осіб зі всіх сторін Буковини, які свідчать про незвичайну популярність нашого заслуженого посла, котрому дай, Воже, працювати для добра і слави Русі-України ще много а много літ!

Парохію в Марджині з Лихтенбергом падав президент краю Медітонови Антоновичови із Зеленева.

„Буковина“ називає ся новий паровик австрійського лойду, який пушено сего четверга в Триєсті на море. Намістник Гоєс зателеграфував про се краєвому маршалкови Буковини, а п. Лукул відповів желаннями краю для корабля „Буковини“.

Почтмайстром у Неполоківцях іменований Роман Алексієвич, експедієнт у Верещани.

Концерт в пам'ять Осипа Федьковича, першого руського кобзаря-посла на Буковині уряджує академічне товариство „Молода Україна“ в селі „Народного Дому“ в неділю, дня 26. січня с. р. при ласкавій співучасті селянського хору з Балвинців. Близшу програму подамо в „Буковині“ і Рускій Раді пізніше. Просимо краян, інтелігенцію, міщан і селян звелічити отсе торжество своєю присутністю тим більше, що дохід із концерту призначений на допомогу потерпілих за свій рішучий патріотичний виступ руських академіків. Осібних запрошень не розсилає ся.

Новий дім для божевільних, що його виділом краєвим унормовані статуті одобрено міністерством внутрішніх справ, отворить ся на 1. лютого с. р. В кімнатах старого дому для божевільних буде відділ для слабих на очі. Також заходять ся отворити там заведене для слабих дітний. Директором нового дому для божевільних є, як відомо, др. Константин Цуркан.

Нотар. Др. Павло Бєрас зложить свій уряд, як оповіщує вищий краєвий суд у Львові, яко нотар в Селетині 6. січня 1902, і вступить в свій новий уряд яко нотар в Сторжинцях на 16-го січня 1902.

Письмо, яке містило понизше без ніяких змін, показує наглядно брехливість румунізаторского „Buk. Jurnal-u“ Янка Фльондора, якою воєне против Русинів. Ось воно: „Хвальна редакція! В відношеню до Вашої цінної часописи, де появилася відомість під загловком „не задоволені шкільним інспектором в Вижницях“ з 14. грудня 1901. 148 ч., осмисляють просити о помочі сего спростованя: Я не стою в ніякій звязі з статею в „Buk. Jurnal“ і єсть вона мені цілком незнакома. Дізнав ся я про се, прочитавши в „Буковині“ докір на мене. Я очікував спокійно рішення моего подання, ніколи й не прийшло мені на гадку щось подібного оголошувати. Я виправді компетував на місце в Вижницях, сьм але п. інспекторови Нікоровичеві дуже вдячний за місце в Банилів Руській, понеже я тут дома і живу в згоді і приязні не лише з моїми одновітчимами, але також і в переважнім числі тут живучим руським народом. За ласкаве поміщенє сих стрічок, дякую і поручаю ся з поважанєм Ісак Г. Герман учитель. Банилів Руський, 2. січня 1902“.

Право горожанства в Румунії отримав бувший молоді-волоский посол до ради державної і до Сейму Др. Юрій Попович. Вже від року мешкає він в Букарешті.

Консулярна академія у Відні. Цісар у відручнім письмі до міністрів гр. Голуховського і дра Кербера зазначив, що коли покінчило ся видавництво твору „Австро-угорська монархія в словах і образах“, до чого дав почин бл. п. архикн. Рудольф в 1884. р. і коли се видавництво причинило ся до пізнання народів що заселяють нашу монархію, то тепер потрібно улекшити познакомле-

не молодіжї з чужими краями і народами. До сего має служити консулярна академія. На її будову монарх призначив фонди, які остали з видавництва прочі видатки покрити з власної каси.

На фонд запомоговий для академічної молодіжї вплинули по дені 5-го січня 30.303 К 21 с.

Арештованя в Києві. До Підволочиск доносять з Києва, що там арештовано кількадесят студентів і робітників. Причина арештованя наразі незвістна.

„Народний Дім“ в Чернівцях

продовжує на загальне жаданє тим членом-основателям, що доси не уплатили цілої вкладки, термін до уплати поза новий рік 1902, але під таким варунком, що правильно кождого місяця платити муть що найменше 5 корон, хто й сего услів'я не додержить точно, тратить всяке право до уплати ченої ним суми.

Телеграми „Буковини“.

Відень, 10. січня. Буджетова комісія палати послів залагодила бюджет зглядом „хову коний“ і „водних будівель“, при чім міністер-президент обіцяв подбати о заступництво рілників в прибічних радах водних. Відтак розпочато нараду над „центральною управою“ міністерства внутрішніх справ, причім п. Крамарж скаржив ся на політичну адміністрацію з національного боку. На сїм перервано нараду і призначено сїдуюче засіданє на суботу.

Берлін, 10. січня. В німецькій раді державній ганьбив п. Ліберман англійського прем'єра Чимберлена, за що его президент зганив. Канцлер Білов боронив Чемберлена і англійське військо жалувало над війною, що надто довго займає публичну опінію, висказав надію на дальшу дружбу Німеччини з Англією і виступив проти того, що Ліберман втягає внутрішні справи Австрії в дебат. (Оплески).

Сарагоса. Межи лібералами а клерикалами прийшло до борби. Ліберали кидали в монастир Єзуїтів камінями і хотіли вдерти ся до середини. Впали вистріли, і поранили кілька осіб. Жандарми зробили оружієм порядок.

Пекін. Коли татарський генерал Кунзу оповістив, що заповолонив Тувфунціана, приказала цісарева вдова его стратити.

Хто хоче дістати календарі

в коміс, най зголосить ся до Торговлі паперу „Рускої Ради“ в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2. Пакет оплатить „Торговля“ а кождий 10-ий календар дає даром за розпродаж.

Хто собі замовить 50 малих катехизисів

штука по 15 кр. (30 сотинків) той дістане 10% опушту а пакет з почти вже оплачений. Адресувати належить Торговлі паперу „Рускої Ради“ Чернівці, ул. Петровича ч. 4:

Просьвіт промінями Рентгена.

Лічене сухо-горячим повітрям

подагри, ревматизму, люмбагії (пострилу), Ісхіаса, невралгії, болю в сугавах, нарви і спухлизни.

Апарати сухо-горячого повітря (Система Др. Рейфлера), що прикладають ся до слабих частин тіла, уможливають найвищі температури з всякими термальними методами, а через те й найкращі успіхи в ліченні і навіть застарілих слабостей. Вично усмиряє біль. При ліченні в ціле тіло відає окрім слабого мієни, тому можуть його зносити і ті, що терплять на серце, на конгестії і астматики. Лічене може відбутися і в помешканні пацієнта.

Купелі в електричній жаровій світлі против слабостей, як зміна матерії, подагра, ревматизм і против затовщення.

Др. Г. Хаєс, Чернівці, ул. поштова 5а.

Найновіші Schulversäumnisse

получити можна

в друкарні „Рускої Ради“, в Чернівцях
улиця Петровича ч. 4.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях
отворена в неділю і свята від 9 до 11 години рано.

Найбільша різдвяна вистава і принагідне закупно!

в домі торговельним **Б. БАЛЬТІНЕСТРА** молодшого
в Чернівцях улица Головна-Енценберга (Enzenberg-Hauptstrasse) ч. 3.

Склад ц. к. упривілейованої фабрики товарів з аль-паки і хінського срібла В. Бахмана і Сп. у Відні.

Товари з старого срібла і бронзу:

Вази, ліхтарі, гарнітури до писаня і куреня, столи сальонові і на квіти, зигарки, фігури, зеркала, рами, пушки на зигара, товари з плюшу, шкери, кишені на карти візитові і корони, дамські портмонетки з сріблом і без срібла, ланцюжки, гузики до маншетів правдиві бурштинові цигарниці, дамські пояски, шльєдретові шиньєли до волосся, торби до подорожжя.

Товари з футрів: Ковніри дамські, зарукавки для дам і дитячі найновішого гатунку. Правдиві перські шапки для мущин і хлопців. Зарукавки і ковніри в як найбільших виборах. Сунілки і плюшеві модні шапки для панів і дитячі.

Товари вовняні і ткані: Правдиве біле і егерське по цінні фабричні; скі кафтанчики, штани, сорочки, скарпички, панчохи, убрания для дитячі. Вовняні покриття, камашки, вовняні рукавички для панів, панів і дитячі.

Великий склад черевиків з славної фабрики Anton Capek у Відні з французької шкери, а також інших сортів а все в найлучшій гатунку. Всякі зимові черовики для панів, панів і дитячі.

Склад лиси правдивих російських кальшів і черевиків до снігу для панів, панів і дитячі.

Коци до подорожжя з вельблюдового волосся, вовни, плюшу шовкового, як також кодри на ліжка всякого гатунку.

Краватки у всіх модних фарбах. Всяких сортів і то шовкові, полотняні і вовняні. Краватки шовкові і до прання в на складі, а що тижня приходять свіжі посилю після найновішої моди.

Панчохи, шкарпички, хустки до носа, ковніри і маншети.

Ц. к. спродаж стріляючого пороку.

Гумористичний КАЛЕНДАР

„Комара“

на рік 1902
одинокий на цілу Русь-Україну, багатий змістом і ілюстраціями
набути можна:

Львів, ул. Куркова ч. 27
по цінні 60 сот. (з перес. 66 сот.)

В Чернівцях в книгарни п.

Юл. ВІДМАН

Відпродуючим значний рабат.

КОТВИЦА
Liniment. Capsici comp.
з аптики Ріхтера в Празі,
загально признаний знаменитий
усмиряючий лін на втиранє
по цінні 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; мож-
на купити у всіх аптиках. Проси-
мо жадати сей
загально улюблений лін
всє лише в оригінальних флашках
з нашим охоронним знаком „Кот-
вица“ з аптики Ріхтера і для
осторожності приймати лише
флашки з тим охоронним знаком
яко правдиві.

Аптика Ріхтера
під золотим львом у Празі.

Торговля паперу

„Рускої Бесіди“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 4
поруцає

всілякі прибори

до

писаня і рисованя,

всілякого сорта

паперу, касетів

і т. п.

Г. ФАЙЛЕР

усувач нагніток

Чернівці, ул. Руска 8.